Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Eisagogç sive introductio ad annales sequentes

https://hdl.handle.net/1874/179932

Reyoto protostationem yostita ad mtm anni 1588 hyeduas 1

1 5 9 0

Dominica Januarii Breda ad Renum yost longam obsidionem Caroli Mansfeldio deditur. Contrario Maurstius yde mensis quarta Martii oppugnat Bredam mysgni Brabantiae oppidum et Zannyonum Auxiariorum arce atq; dominio clarissimum hoc modo Situatur in Hollandia atq; finitimis comitatibus trajectina Gelrorum arce Leyden rostibus illinc tabra qua de Waterschanten dicuntur ante mille fere annos Waterschantsy arboribus communitum ymbibus mutuimatum yndebit qui in Hollandia ostiis maximis namibus in Zelandiam deriuatq; ejus ygeortantur Utrebantes etiam hic yoraesidiarii arcis Bredanae rebus dicat rusticus qui signum ab illis advocabit Hic ad Maurstium arcidet dorsty yofamiew armem ortygiam yossit, ac fundibus naues tarma sub illis rostibus absq; mi[illegible] absundebantur Probat commentum Maurstius et yo ygeortissimus sub dutu Caroli Mansfeldii inbet rusticus naues quae tabulato yde medium durta ita dicat agitata ut infirmi militis debilitati dicio rostibus insundebantur Contendit rum hic vndae Bredam rusticus Maurstius quoq; commorato deserto Gendbergam Hand yoritur Breda rustinet Haec xumera quod Circumdementum obsidio velit, quare etiam yoraesidium Bredani misit de ygeso militio ro rustinet, et admoto militi verbi yoroberat dyeam Maurstii commodo, rui familiae audebatur hoc modo Bredam ortygiae Tertia Maij Martii yoditur illic rum naues sine Bredam appulit rum admisi dati yostio tuto tridio tandem omne rugissent magno militum rue pericommodo qui coro tendisso vix in quete rusticus yotuerant yoraesidium rum quidam de yosit militari yotulentia in frustella qui yosit ista yoxtygebatur deyrem absit inde grauis tumult et indignatio mihi alibi orta dicat quae vix ut ab Hieronymo in ostium rusticus yotuerant Hyeronesa naues yode emissarium rusticio in arcem subducta est et qua oppidum satis tyrus dicat yoraesidium statim magno ronamine rebellat deyortare rydicunt et qua naues mysimus varia dicat jam tantum sungosuerant et in ensi militi, yde tabulatum curem abiorde mysoluunt Mutuus Maij yoditur ne insidiae detyduentur naues vrtendit et qua sita ramis angulus se Bredae deyndeatur in yat Tum mouit suos Hieronymus qui coro essent, et ut portitis agant de media Maij nocte tumyant et marum stradentes deyabitorum transiudunt rebellionis tyrus intra statim rulum transdant mouendoq; tumyo rel tota arce potiti, Maurstium et Hubenonium yostiro deripiunt atq; deyotionem in oppidum yaram Praesidiarii vero Maij et Eyrone Ioannis Evangelistae qui tum temporis Dnarium aedibus abbatis Aquae intercisis habitabat durtam destituti in ostium tyrum statim rebellant et Maurstius sine ede et sanguine amicissime atq; yoortunissime rastro atq; oppido potitur Rum yste admota tabella ad vinum ornat deyibet

Statim ab ortu gata Breda rebellat ab totam Brabantiæ Campaniam duã-
gantur et missium in medium instruat regat vbrum rum Carolus montfalcon
rum mste dilecti adventus, minuarent in pugnare ad suos venissent

Rex Hispanus rum reb federatorum Gallorum in augustum adventat rebellione
rebellionemq; tractabatur sub cautione et gratia regis si summum desiderio
admotam, constitut posse subsidium suum, etiam mylordo pugnare in Belgio
rumoribus, pro sua et Lodabica pugnatio totius potius Christiani rebellare
quam pugnarum mitissime tonsiderent; sub finem itaq; februarii rum insigni
bus regis in Galliam, militum Hispanus rumeb Hymnudanus Dnarum obi
emptis subsidium data instituit — In Galliam venienti
mainint rum regis sub ortuart, simulq; tuntra Regem Navarrum tendunt,
qui tum Dreuas obsidebat, itaq; 19 Martii mota Enriam flenium
tubo civibus tumvastat, sed victoria potius Navarrum fuit, ortis
rum multis suorum atq; Gallorum Hymnudanis, qui in regis aquilis fortis
impressionem federat germanq; arma pugnabat, Dumca scinda arma in
quarit pugne constituerat rum pedaq; nobilitate Hispanus armata superatab
ista Parisiabantur ab hac vrbe Parisii militi ad Navarrum pugnan=
tibus, misi mouimus et ubi in ultimo tuntinuat statim a pugna adnuasset

Pontus Romanus pontifex rum audisset a Rege Hispaniarum federatis
Gallis missa subsidia [illegible] nulla neq
militum neq pecunia subsidia pugnatio voluit, vel pugnam tractu
ipsum pugnare in Gallos qui Navarro a pugnatorio militaturi, simul
tantum [illegible] 50000 ducatorum ut summam quod da Legatus
sunt promissibus et quod vltimum fuerat militibus neq Regis Hispa=
niarum neq rumpendatorum pugnibus vel pugnatoribus mduri
potuit, quantumuis amplissimum in castro S^ti Angeli pugnatum
vtendi disset, angustiq; quotannis. Qua ortasione partium est
Navarrus omnia vicina Parisius cura, Centro absq; pugnat pugnatis,
ortupauit, et in 12000 peditum et 3000 equitum dominus vbi obsidebat,
Parisiusbi nihilominus annonam in vrbem rumportant posseq minimi rumsaq
parto 200000 aquilinorum rapacia minuunt, vbi simul rumpugnati
rumrendunt mouendum potius quam hostium pugnatum in Regem
adjungendum; rumq; nummilli vsum qui Hispanus ducato assentiri nolunt
pugnas et illis 20 in Segnania detinendum et subsidiarum Navarrus
nihilominus 13 muribus magnis munia vbi dat, Nemorum a ciuibus
gubernator vbi tus 65 abit vbondit: Ortasion vbi pugna habitum
ordinis sui arma induunt, et pugnata imagine rumsb sub pugnatus
Dominus Silvanus tunsi redeus Brulart, et sub pugnam Castrensium
magnus pugnabis et media frequentant. Argentea ortasia donaria
in alemanniam pugnandum tunsleantur, absq; post victoriam pugnatis
quaq; dat vbi omnium aut mouendum, aut tractatum regis Hispaniarum,
rumq; pugnatus Regis Navarro ipsi rumpugnatum est Regina Madrum quondam
pugnatus statim de pugnatis pugnatum est Eta et Navarrum
mouendi rumsb Guisianensibus et tractatum religionem amplectantibus

si Parisiot it Gallo regnum sibi ambiat, vbinam ille vbiunde se mi
ris suam vbiquenam fortire quam et pro diademate quemlibet vbique
vellet. Inundabantur interea summa fame Parisienses, ita vt pro nobi
libet alimb quam de carne panis, et minuto semichora singulis darentur,
panum rarus vsquam visum vbi millium minuebatur, ita vt infima
plebis pars et tenuia rarus victum sustentaret. Nihilominus tamen
pro diuites singulariter vnde et undequaque ad singula templa a frequentissi
mo populo fiebant. Letaniis pontifices et sacerdotes totam per urbem
atq; per suburbia pro imbribus depugnabant. Tamq; numerus miseria
rum pro diem aut paucos lacrimabilis pestilentium audiebantur.
Dicebat sunt itaq; legati ad Nauarrenum Cardinalis et pot Parisiensis
Gondut, et archiepot Lugdunensis sti Regi vt venirent inuisitatis
pacem, simulq; animi vbsentiendi de mouendo potius quam Caluiniano
rege sustinendo. Porro hinc male grauis esse remedium si pos
set rata certum vbiquenam arripi videbatur, obuiq; enim illis a
Parisiensibus tetaq; frumenta adripiendum. Nauarrenus vero qui iam
de obtinenda Lutetia certus sibi videbatur. Hanc illorum petitionem
irridebat, dicebatq; miseris mori nisi Corcham vbstare si misericordiam
intygram amplecti nollent. Cirque legatos vt infecta in urbem
redire existimarent, turris equorum et asinorum aqua rabida mor
tem minabantur, quorum sunt de fame hominum tandem quidam
mo rompatum et infantes crudi et absumpti esse

Enitebat Parmensis de mandato pontifici quotidie Regis Catharinam stringere
protestationem Parisiis emittit, dicebatq; se nullum vel minimum vbiquenam
de remittere fraenum regno desiderare, tantum Catharinam velle auxiliari
et defendere ne Rex Henricus diadema illud Christianissimum imminuat,
simulq; minitat pro quodam se cum magnis copiis subsidio venturum.
Attendit Parmensis cui se moueret rem magis erat mirum quanta animorum
mutatione facta est: Nauarrenus Parisiam pacatam ad Parisienses mittit
et rendituros quas volent, modo de vbiquenam a se mittanda
mentionem non fecerint. Idem illi jam clarissimi parti ad quos
pro rebus obsidendum.

Idem interea Parmensis Catharinam singula
pacatissima voce idem et ut se faciant inquit, Lutetiam enim
se pro pugnatis Nauarri tradere. Interim Nauarrenus hor
tatus pro pugnato veltuna Enii obsidionem soluit, magna Parisiensium
laetitia, qui in templa irruentes ingenti imbre hymnum SS Ambrosii
et Augustini decantabant. Parmensis vero cum Largiarum
Pontem Carretum et Pontem S Cloudi occupasset subremi pugnei
tatum et magno grandi a Parisiensibus deprecatus est turbam
annona redigendi. Nauarrenus vero posse jam fame laborant deprecatum
suum soluit, et bona omnia pacatissime firmauit.

En breue vbi Ludouicus rebellis in Brabant Ruinemago stagi Brinomagi
legatus statuat pacem rursus renunciat pottart verant porta et pacem
appellarunt, strataq; pulueris tormentario semota hora quarta festiua ignem
apponunt, flamma deserta vrbis quidem ad arma vocat, sed ad statuas intra
vrbis non petierunt, quam detecto insidias regias sibi cum pacatum portam
immadue statuerant post quorum discessum in sitis ignem euanescunt et magna
vi pulueris tamen absente porta foras ruperunt

Augusti 27. Romae in monte Caballino [anno 1590] subitaneo morbo longe ante
praematurus mortuus Sixtus 5 Pontifex maximus, quem cum medici morbi
causas dijudicaverunt ~~et fassi~~ esse ~~sibi consultat~~ membra sua adhuc
contraxisse summo medici terrore. Fuerat namque vir in puniendis
maleficiis plane severus ~~[illegible]~~ qui etiam vetustissima
crimina et sub praecedentibus pontificibus obliterata ad [illegible] disquisitionem
vocaret ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ Ad hoc tamen illa severitas profuit quod Banditos
qui a multis annis Italiam infestam habuerant profligarit certo
proposito quod in integrum restituendus esset, quisquis de banditis [illegible]
caput detulisset, ~~[illegible]~~ cum et [illegible] sibi diffidentes [illegible]
Canonizavit atque in sanctorum numerum retulit S^tum Didacum Hispanum [laicum]
de ordine S^ti Francisci, et S^tum [ante 100 annos mortuum] quoque Bonaventuram eiusdem ordinis
doctorem deinde nominari ~~volunt~~ et [illegible] coli voluit.
Numerum Cardinalium ultra 70 esse vetuit, et q. 8 Theologiae
doctores inter eos esse voluit, et non alio quam decimi mensis primum
omni tempore creari mandavit. + 100000 ducatorum maritandis
pauperibus virginibus destinavit et 200000 alia redimendo contra
sterilitatem frumento assignavit. Confratribus Confalonerii annua
3000 ducatorum in redemptionem captivorum assignavit. Xenodochium
ad Tiberim construxit amplissimum in quo 2000 mutilatorum et debilium
aluntur cuius census annuo 15000 ducatorum. Urbem Romam ad instar
Octaviani Augusti stratis viis aedificiisque novis quasi marmoream de
lateritia reddidit. Tria in ea palatia aedificavit, unum scilicet ad
montem Caballinum, et in Laterano in quo si diutius vixisset concilium
generale celebrare statuerat. Scalam sanctam in commodiorem
locum transtulit, et pie decoravit. In ecclesia S^tae Mariae maioris
in colle Esquilino insigne sacellum Sixtinum a se vocatum extruxit
atque in illud cunabulum Salvatoris nostri praesepe transtulit. Stupendum illum tholum novae S^ti Petri basilicae inaestimabili sumptu
et labore perfecit, atque musivo opere praestantissime decoravit, cum
hac circularibus literis inscriptione S^ti Petri gloriae Sixtus 5 fecit.
Ecclesiam S^ti Hieronymi Illyricorum [S. Sabinae] aliasque multas renovavit. Supra
veterem columnam Traiani sacratam a se imaginem divi Petri aeneam
inauratam ~~[illegible]~~ statuam mirabili sumptu collocavit. Obeliscum
[illegible] altum 119 palmos praeter basim habentem pondo 956148
quem [illegible] minimo summo apparatu 77 equis et 900 operariis
impensis 80 ducatorum millibus erexit [illegible] opposita in media
S^ti Petri aream de [illegible] Vaticani [illegible] tres alios [illegible] minores
apud S^tam Mariam maiorem et de populo atque basilicam Lateranensem
simili modo erigi fecit. Aquaeductum in collem usque quirinalem [illegible]
fere impossibili infra 18 menses operantibus saepe 4000 hominum perfecit
aquasque a suo nomine Felices vocari voluit de [illegible] illisque Romanorum multis
[illegible] pauperum [illegible] ad viam [illegible] [illegible] Bibliothecam Vaticanam

+ Disputationum ~~[illegible]~~ [quoque] reformare aggressus est, in quibus et eos tanquam [illegible] ab [illegible] atque [illegible] habitum monasticum et alii religiosi gestarent, [illegible] multo [illegible] [illegible] plane [illegible] Bellarmini Controversiarum opus [illegible] [illegible] quod in disputatione de Romano pontifice [illegible] immunitatem [illegible] [illegible] quod etiam [illegible] tempore Barlaamus Anglus [illegible] Bellarmini ita [illegible] et Bellarminus sententiam suam [illegible] damnare publice [illegible].

ab ps qñ tum Rome
erant celebrem

Engrwalo jam Hrano sub finem Quadrubis Parmensis in Belgium adue-
ro, titulo Rma ... posseri Galli stiam ratyolam ralumniabantur
a Rege Philippo non quiri Belgicum Catyolam profectum, sed Gallie diadema
ideoq passim in camarent Pontost Cruz amica Regi de Navarre, quod
Catyolica amica Regi d'Espagne ... potius Belgicis rebus navarro amplectenda
quam religio Catyolica rebus Regis Hispaniarum Cat admirabat quam paucos
de religione Galli invent Erant Rex Hispaniarum multa ut suzeum
presidia in Gallicis urbibus relinquentes, ut ubi posset revocari non mi-
Catyolam religionis commodum ab extremo Rege quaestum esse, quod Galli
sua malitia alienam a rebellione estimantes sibi persuadere Barbam non
potuerant Primum adventus Parmensis confoederati depositi sunt quam
paucis sint pagenarius fidendum, intra annis namq mensis Batavium
Navarrus omnia oppida a Parmensi tantos labores et sumptibus
peregrinata atq in hic stiam Cordubam nec negotio redacta
Hortungoes Hispani ob debita aliquot mensium stipendia urgeta stren-
talem in Brabantia rebellionem ... tumultuari inpoint.
Eodem Natalitis Domini romis Christianis rum Ordinum miseris
in Westphalia pagus reruni ratyerog ad festum Circumcisionem Natali
romanis debebant Vasa sacra Dionysii et Simonis stetarii sacramenta
debitis romuerant. In oppidum dicto Hoesselwerde Bapistirium
sterrow sno fundarunt, romsecratas hostias aquarum suzeum ovibus
indiderunt, virgines matronasq infinitas romstupraverunt. In monasterio
Marwoldo religiosis possessionem tractarunt. In Postyatu dicto
Padeborensi fominis honestissimis rollegatis spolia victoriam vestigis
tuzissime abusi sunt, alaq immunia detestarunt quae ne turri vel
altemi possumerunt: talia dicit Calvini enangelium, talis est Lutheranorum
pontifex, tales sunt qui se mundo nascentur Christianos reclamitant:
Rumanae potentiae natura vivacitas et Dei.

29 Januarii ediderunt ordines [illegible] quasdam constitutiones ordinum Synagoge sive conventiculis quarum articulo

1° constituitur ut praefectis ad munus concionandi debeant examinari per eos

4 ministros quod ordines vel magistratus loci designent adhibitis [illegible] praefectis

sive commissarios qui deinde [illegible] ab ordinibus ad munus concionandi vocabuntur

5 dabuntur et in hunc finem literae ad magistratum loci ut eum pro concionatore recipiant

6 [illegible] consistorium et diaconi non per ministros sed per magistratum loci constituuntur

7 in pagis vero electi ordinibus praesentabuntur admittendi vel rejiciendi

8 Consistoria non congregabuntur nisi certis diebus et horis [illegible] a magistratu [illegible]

9 Si aliter fecerint vel non ecclesiastica tractarint a magistratu punientur

10 In civitatibus bis et in pagis semel in mense convocatum erit consistorium

12 Extraordinarii conventus licentia petetur a magistratu in [illegible] ea et non fiet nisi praesentibus et [illegible] commissariis

13 Synodus classicas ministri non congregabunt nec ad tales [illegible] destinabunt nisi de voluntate ordinum et traditis ordinibus prius actis super quibus synodus convocanda est [illegible] suos mittant animadversuros ne quid illi politicum tractetur

14 [illegible] sub [illegible] magistratus loci si tamen ministri aliquis catechismum docere volet petetur et concedetur a magistratu idoneo loco assignato

16 Ministri consistoria diaconi [illegible] et [illegible] non admittantur/

17 18 Legatos ad [illegible] vel [illegible] aliquas civitates collegia ecclesias extra vel intra [illegible] non mittant nisi cum magistratibus sub poena arbitraria nec [illegible] nisi praesentibus iisdem

21 Ministri nec directe nec indirecte poterunt [illegible] ministrare [illegible] politicis neque in concionibus magistratum traducent et [illegible]

22 In concionibus abstinebunt [illegible] [illegible] aut discordiam inducentibus [illegible] et [illegible] modis [illegible] ut [illegible] politica [illegible] [illegible] ad [illegible] religionis

23 Non poterunt se ministri [illegible] magistratus sub poena arbitraria

24 Magistratus liberum et [illegible] [illegible] ministerio [illegible] quoties ministris [illegible] visum fuerit

25 [illegible] formam et [illegible] ministri [illegible] magistratui [illegible] [illegible] possint [illegible] ad [illegible]

Eodem quoque tempore praescripta sunt quoad [illegible] ministris [illegible] nonnulla

1 [illegible] et etiam tempore quo [illegible] baptismum [illegible] infantibus [illegible]

4 Prohibetur etiam [illegible] et [illegible] in [illegible] ecclesiastica

6 [illegible] et [illegible] ministri [illegible] evangelia et epistolas eiusdem diei

De quibus [illegible] religionis quid sibi [illegible] a [illegible] ecclesiis ordines [illegible] et qui [illegible] etiam de confessione [illegible] in [illegible] ministris [illegible] [illegible] [illegible] synagoga [illegible] [illegible] politica magistratui [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] baptismi [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] evangelii [illegible] [illegible]

5v

V 5 9 V

Epsts Eanuarii Calendis Obsidetur rumores rum sui ad Cusselin oppidum Westphalie detrunc Colonienses sub horam octauam matutinam adueniat et pons tuberibus destructum postea quam fossa fortissima munitum et inexpugnabile sit rum oppidanis pugnandum offerebat Cumq honorarium non recusandum offerret Obsidionis sit rum tentis ingressi admissi asserent et honorarium non suscipiat utrumq; uel et pro suo labore agere Cumq rum bello indigerent asserent et ciuitati immunita et fossis angusta tuenda non sufficerent destructum faciunt da conditione ne quid pro uel rapturi maneri Colonienses direptia prædentur Quo dutum quam una nocte in oppido mandat Cumq ne seruentur uel uim patiantur sit teutonicis hystoria sua admonant quod hab rendstrouds Obsidionis sit fuit peanu Caluiniana En oppidum nancy admissi statim direptum est mulctat atq; pergamant vasa sacra diripiunt Deinde in curiam irruentes ora atq; pergamant vasa sacra diripiunt Deinde in curiam irruentes ora oppidi primarii rapiunt deruncinata cardiant et combuunt Matronas uirgines nudatas stratas et trahentes Quod uiros rendclassium uiros fustibus redigerent nonnullos de pedibus suspensos diutissime cruciarunt quosdam puluere fornacibus imposuerunt uel ad ignem appensos assarunt unus inter tormenta spiritum de imperatricha pedunt quosdam postea de uiuentibus abierunt uel manu quibus uinculis stringi contra fidem datam quibus inuitos Sabinanis in oppido manserunt Inde ultro Vrsfelburgum Rodam et Wedam profecti cuncta adeo munimenta deserebant quasi in fratres pro seruandis quosdam inuocatas pontibus rum violassent in pontes fossa erant aquis scaturientibus impossibilia deuastabant quod uiros et adolescentes uinculis affigunt ad ignem assarunt Datam inanditam barbaram uidq; uiros desiderabant in montanis ciuitatis Sadelburmensis presse et bellicosi stab de sua distantia accedit 11000 dalitum imperialium Obsidionis sunt Colonienses ultro 18000 Cirq rum opima preda 16 Ianuarii Duisburgum uenerunt Vbi rum Obsidionis rebelles 3000 equitum pedestrium in Monasteriensem diocesin iuxta Vadenq; pleno rendclassium deserebat et qui rursus preda onerarunt Cognitis progressibus Mosis ob pontem rumpendo ciuitatis Obsidionis Kinskios Dutzmot Cleuicum et Badenium Germanos Lambertum Angelum et Borsium Gallum

Vlpius Mauritius rum ordinibus 100 minoribus nauigijs et quatuor bellicis muletq; alio apparatu aduersus Rum strenuissime aduigilauit Mulctis quibusdam aliquot rusticorum habitu quasi uenalia portantibus munitionum quæ ad regem ponte ante Rutzgeniam erat ingressi prærumpebant ordinem arrumpentibus et insidijs remunerationibus uendam memorato tempore orrum Mauritius ad præda Obsidionis dum medium lustrat glandes pant Cum Mauritius totis uiribus Rutzgeniam obsidet memorato pleumba trahentur et fulcra tempore tormenta erat muros tanta ui quatit et tanti præsidiarii 27 pedum retrum diruta ingent Mauritius deo ingentibus uiris sub uestram ddestrouds faciunt Hagen Rudo Mauritius inde

ZVTPHANIA

INSVLA FLVVIVS

Dignissima Eystenbert Mauritius ornat classem et Hollestam scandere adigitur a
quibus in Hibernia pro reginis vocatus multis nyotio expedito in suam patriam
reuertitur Regit Edwardus Mauritius studio Mundi regimen et dum hic Mauritius
regnatus sui in Hollandiam abiisset et expedito tremissimo paterno pro
suis
bus minuerat

Celebant Histe pro festo Mauritii sacrificium cum Rodomago quotquot negotia
ui studentes relinquendo fugis dissidebant vel ornatu Belgi inserti diem
quos non parum inflammant Christiani Utrecht Eadem Hollandi Eidem regnum
mira de remedio negotiationis atq Eadem humanitate vel pro mandatum
promittens Monti Utrecht de Gorinchestino malo Eadem grandi classe totis
ribus et quo maioribus tormentis armarunt 14 Octobris Muniomagi
gyo obsunt pontis vagabundi infra verba sibi mittunt regia transmittunt et
nyotia retinent reuertendum verbis eyo agnaui nunciant laborant cum sub
pedis et aetatis indigna et munitionis contra dicunt Iam Mauritius
Mauritii appropinquat videbatur cum in verbis tumultum detinent qui ad
hostem propendebant clamant pro Regia via expensa nisi amplius Hollandie
Parmensi Callero Dello implorato tuebantur ab Eidembus rondstrunck
offeri Hisq sub sermonibus mittit tumidum pacificum ad se trahebant
Cum deus quasi de rondertop Mauritius Cabrinum mittit ad illi Ni
postulat Regina Iuly Octobris dorantur ad suffragia tribus speciem
tibus illis qui Adstrenum deputant Mittuntur Legati via rondenstrop
Regio decreto Utrecht Hollandi relinquunt ratgoera duris pacem pro stipata est
Bonay Utrechtina Eadem nunciant 22 Octobris Regii
Eadem intrant Mauritium et cum ab tota denuo Histerorum pada
rotundi templa profanata monasteria gasta atq ingratus inuenatus est

Ima sydera Germania de bello inferuis non parum nutrimodi et
ostentum portabat Rodogenus imperator Saxonia Brandenburg
Palatinus Hassia Wirtenbergensis Monasterium Hildesheim
ad Hollandos Aestimat
qui posse de pace reyment iubent duo Austriaci Bellgici pacificatus
Eadem Magnominus Legatos dedunt imperator Hi 17 Octobris rolonga
Eadem Hollandi tuti commendatus et diuas Regias mittunt ad eum
dunt Hollandi tuti commendatus et diuas postulum mittunt ad eum
illi pacis mimici longe alia meditabantur nyotium dissimulant Legatos
Angla et Monarcha qui tum aduenerant Legendi simul deponunt quam
pacem spectabil et ceteris granted pro regressu fruendi gloriantur
Legati imperatoris cum se deducti ab Eidembus discedunt 3 Decembris
Bruxellas Parmensi et tota nobilitas
Legendi deprimuntur Rex Hispanus pacem ad omnem equitatum comp
stent totum pacis nyotium ad Cabrinum pro creatum arbitrium remittit
Eadem vero Austriacum sequenti anno dedunt

Notabile est quod intra monasterium Eystenbert arcadet Presbyter qui Hungaria munitum
est Hand procul Bremam ad Danubium Eadem quidam Leo nec Prage baptizatus
natiam contraxit cum quidam minuta monasterii sui instrumenta Petro Rodomo
diligenter observarat quo et loco S. Hungaristum reuendat et tres Hostias mirandi
sustinuerat cum illis Prage Pressburgum abit quod Eadem Hospitio depositas Hostias
recepit augustij Anab Donat et Andreasburgum pertransitum Inter illos Eadem tota

† Salentinum Schwarzenberg comitem Lippium Barrum Ridium et Hardtheim Hildesheimensis qui fratrum et qui praesunt Eominis den Teutonis

† alter Eundo

LONDON
MEDWAY

Et retra turturam totum Neapolis sue rationes deponit quare merito arceatur
duo rames quibus absinthium fundat sregoth tranquillus posse vero zgoth
transatus est Augusti duo ortavo

En Gallia sub anni Hunc initium Parisiensis tum in prandio sanum veridi=
cunt stabat mille zapelli 100 anulos Indictus Renarrens autem a Roma
Angelum mercatoribus Londinensibus 18000000 sestertium mutuo sumpsit
et in Germania militem conscribit Cardinal ad pontificatum
missus qui ob sagittam Altenburgum venerant prandere vero Ezrsciam
duxe Saxoniae iam in Calumniarum zeyendens a Pulvo remunerator
sue dignitas Engeratus petentibus Brearatus est Ferunt Anhaltinus
Christianus magnis equitum peditumq; numero decreto Maximus duxe mitra
remuneratum Indifferens rogitabat qua regnato Parisiensis rum quod
bene armatos deposcant et illum in urbem suam vi armisq; deportant
Carnutes vero a Navarro diu obsessi et vere fatigati 16 aprilis Ni
tronum sarinat stabat 100000 turonatorum pondant tantundemq; in
auribus singuli detulit aperitum integre mense alent Parisienses rum
quotquot in urbe absent arbitrio Regis tradant Entrava rum Germa=
nos mox sue tarde agrunt Cremeriacum vicinum Briarosurtum ad
remigrantium ipsorum alit malum quod Pontifex et Hispanus Rex
fit Navarrens surrumbat Germani jumenta vana detulit perinde
et tandem miles contribuitur En Gallia vero ipse Navarrens
Nonnedunum nisgrum Cayanam urbem rum 15000 suorum obsidet et
quarta tandem egressum ad urgeant armatos omnibus tremendus
6 Augusti Calumniae statim in viriam advolant festaq; jubilea
fidei durant quod in illis jubilei 16 diebus rentmeatur quod
Calumnia ipsorum patriarcha ob peccatorum eluendum Judaicum
verant, idem jubilei sustigatus et stigmatis in dorso notatus dicit

Sub initium Martii Gregorius 14 Romanus pontifex in patrum Cardinalium
senatu dixit detrectat Navarrenum omnesq; qui rostra illius sequentur
Marcellum
atq; per Lauriam Legatum suum in Galliam jubilandum misit simul
Viriam amplia remissionis decreta sunt 7000 pedum et equitis rata=
pro quart 1500 quibus prospositus est Francisco Sforcia pontificis
de fratre filio nepoti Navarrens ubi de Gregorii facto rogitant
Mense mei apostasiam suam denegat in rumis nitro pontificem se
Catholicum Romanum religionem sanctam tutam velisse et Viriamum
velle De remissis dictis stare paratum neq; ab regnorum vel
obstinatum esse optare se et malens instruatur si in aliquo fallat ad
viam fidem transire possit Frustra itaq; se apud Romanum
pontificem a nonnullis tradum, minutissime illorum fraudes Sixto 5,
denuq; deprominutrorum catalogo inclusa dictum Navarro illo mortuo
minimus sunt alium et nimis tardum, nactus offerisse et mandatus
damnatur Dudum sunt nonnulli pontificem illum depositum missile callam
rationem habeant, tandemq; ne duos peregrinos diuma optima interminentur
Et Navarrens qui tamen multos legatos Romam misit negabat et ab
Hac vel antiqua decreta sententia solvatur Rum et Judaeum Hispanos za
Sz mali jubilei dicta venerata ea quae in sanctum ratis erarium sub
Henrico tertio Rege routina Parisiensis decreta dicunt anno 1585
et rhenum Rotomagi anno 1588 tanquam pernicosa et vi detecta

+ rum minorando

x curatus pro vel religiosi a se defendunt

Navarraeus interim in Gallia quantas potuit copias suorum conscribit
receptisque Germanorum atque Anglorum maximis auxiliis viribus tumidus
in Normanniam contendit et Rotomagum eius ditionis metropolim obsidet
videbatur enim jam totius comitatus Parisiensium [illegible] autem
in hac eius expeditione notatum praeterire non possum. Habebat praeter
uxorem suam Navarrae Regis [illegible] suorum, cum qua dissidebat,
superinductam pellicem Gabrielam [illegible] et ipsa [illegible] viro alteri
et fidebatur concubinam, hanc toto in hoc itinere exercitu palam Gallica levitate ostu-
labatur, imo non semel totum exercitum lustrare visa et spectare,
cum et accordationem suam amasiae contiguam pateret ad eam eius
accederet et [illegible] libidinem suam omnibus conspicuus et tantum ob-
non haesitantibus exponeret + Cum et illa procax omnisque pudoris plane
oblita, et vere prostituta ~~[illegible]~~ similis lascivia impellente non semel
in eius tentorium venit, ubi cum [illegible] bellico multisque principibus
de summis rebus consultabat, arreptoque eius capite et [illegible] oscula et
basia dabat, barbam demulcens, arreptoque longiore eius naso magno
cum astantium risu o mon grand nez i. o magnum meum nasum
exclamaret. ~~[illegible]~~ Cum
Rotomagum adversus urbem validissimo praesidio multoque commeatu
munitam venit. Erat extra moenia mons S. Catharinae [illegible]
urbi imminens et quasi [illegible] et proinde valida munitione atque praesidio
ab obsessis firmatus hunc [illegible] semper [illegible] conatu occupare
visus est. ~~[illegible]~~ Erat plurimum et hiemale tempus Germanorum et
Anglorum [illegible] et invalidis corporibus plane inimicum ita ut [illegible]
dysenteria innumeros fere quotidie absumeret nullo obsessorum damno
atque ita nulla re memorabili gesta hic annus magno eius incommodo finitus est.

Imaginarunt hoc tempore Galli haeretici viribus suis [illegible] superbientes
vaticinium cuiusdam Petri Clementis mystae sui quo ante annos quadraginta
continebatur anno 1590 novos [illegible] diademati Gallicano insidiatores
anno 1591 magnos motus ob religionem futuros 1592 [illegible] mortuum
per alium substituendum. Anno 1593 [illegible] multis [illegible]
Anno 1594 veram fidem raram fore 1595 terremotus et tonitrua horribilia
futura 1596 tertiam terrae partem igne absumendam et aquam in sanguinem
mutandam 1597 virum magni nominis nasciturum (forte Antichristum)
1598 ad veram fidem redituros homines 1599 Turcarum principem occidendum
et imperium legemque Mahometis destruendam. Anno vero 1600 unam fidem
unumque principem toto orbe regnaturum. Haec annotare volui ne haereticorum
eius deliria praetereamus quae tamen ipsi velut divina oracula venditabant
et [illegible] inter cunctas [illegible] asserebant.

Regina Angliae per aestatem classem suam [illegible] ut Hispanos ex utraque India
cum pretiosis mercibus redeuntes spoliaret [illegible] validissima
et copiosa militum instructa classe in mare misisset Angli tamen ad suos
reversi sunt. Hispani vero in eam Galliae partem quae Britannia dicitur
classe vecti Blavetum portum ex Angliae opposito situm occupant et muniunt
eo quod rex Hispaniae diceret ditionem Britannicam ad filiam suam natu
maiorem iure haereditario spectare. Anna enim ultima ducis filia ~~[illegible]~~

+ vertitur

Notabile illud quod in Gabriela [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ... sufficiant

quos intra iij xxxvj menses fidei astringerent delegentur mqrunt qui
vel quales sint vnde venerint et num tuyo ea fuyquerint Et eos
ad magistratum deferant iussit et rebelles puniri voluit Magistra
tui vero prescribitur vt tales delegatos examinent quibus myne strib
ad seminaria profecturi sint quibus rum mandatis in Angliam venerint
agant quos domi habeant vel a quibus fugitivi sint quid ibidem sentiant
et simile Patres vero familiarum delegati diebus imperatis rum
rumores publicas audiant quid de Romano pontifice vel Hispanorum
rege sentiant Quid Regina a se debiti alia q; mota qui agentes et
inde diebus cognitis rationem parerent vta vt Ecclesiasticum
qui moderatur in rationibus videri volebat diu myorum ne perturbaretur
vrbs illa sub finem nouembris nostro statim q; renuntiatum est ab
suis fore Cedilio homini peccanti rationem deferrato

Hoc anno nonnisi tumultuatum est Cesaraugustae germania illius Hispaniae
parte quae Aragonia dicitur Secretarius cum quidam Antonius perfidus
regiam maiestatem offenderat dum rus ad se mantuam Carpentoratorum
multi vocabant Negabant Cesaraugustani contrarium q; debant regni
sui germanis quos subditos intra duos terminos iuxta ibi aduenisse
rumq; nec vetitum fuisse quod minitum dum Carolo de Heluidia
constituunt et arma mouent Rex cum tam mali domi rebus
mundo turbandam breuis statim quod q; tumultum sedatum q; dum Aragonis
de Zegasbo illo mittit qui summa reuertat Caesaraugustanorum furiatus
animus et ad rebellionem nyerorandam rompebat Rex ne quid tur
barum in Hispania oriretur remedia sibi ignota omnia tumultus
sedatus est Coercuerant Ebrum fluentum Ilercaonem agrorum et
Pyrenaeo bellum adgressuram damq; datis libris pro reipub detinebant Itaca
Pyrenaei germania fuse remunerarant vbi rum myoinata Hispaniae
Ilercaonem grata illorum animis fuit

Venit Romanus grandis fama per totam Italiam Roma peregrinum
ita vt vrbe vnus paucis diebus in regione distribuebatur Quam Hollan
dici boni viri cum mercatu mercibus quamdam frumenti onustas in Italiam
pro frumento Hispanorum missarint quae non minore admiratione quam
exercitus ab Etruria Genuae substitere sunt quod pro grandi summe pecunia
myriades rebellionem nullam fecissent sed vbi vbi ante macilenta vma pro
myorum mira gubernatorum parcitia contumacia sere ad mortem con
tinuissent Genua dat duorum tertia pro tantum et gratulantium
indigenarum Et vbi striatur quanta sit Hollandorum nauticarum
peritia effecit exhibet quod gubernator quidam nauis rumis aduenientibus
mari per parte dominus dicat nauigabat se intra ortus duos continuato
cursu nauigando et rum peruehere vento Hispaniam peregrinorum et
mediterraneum mare myriades esse in vog rum aliquando praeterisse
Q; mortui ad Lordam Pharnacias a etiam diem pro reperiebat atq; sterum
peregrinis diuersis quod fuerat euangelium pro vndesibi nostris et

+ raedmaeb 88 quatuor reuaeb angrigerum 13 reuaeb

1591

1 5 9 2

Entro hunc annum mittunt Edmundus Rex Navarræ Rotomagum obsidendi 21
Octobris et ut dicunt pecuniam pactum signa sub dicta Regis Massiliæ ni
admodum est Navarræ dubitant cum 300000 florenorum in stipendium Na-
varro mitto promissa qua summa summis difficilis videtur alte pecunia non pos-
sunt parata est et ornatus promittit Navarræ ad fidem Calvelorum remissa
et in Regem Galliæ sustulit Lucas manet ante summa quasi in dominorum
hunc debitum Edmundus contra Regem Hispaniæ adunare Petro
Navarræ Calvelorum germanis qui sub Navarro militabant non
sunt admodum gratus quod statim sub suum adventum cum omnibus quod addu-
rat non missi Zelum sua Navarræ et odium in Calvelos ferunt et Hispa-
superbia quam nunc Calvelos deridet et pendent vel imperabant vel irridet

Parmensis quæ non obtubatur sed mota Valentinas 4000 peditum et 3000 equitum
optimo armatorum comitatu missit et pervenit Rotomago subinde et ultra
suo loco gubernatorem Belgio reliquit Petrum Ernestum comitem Mansfeldium
esse vero mota Cameracum remittit ad expedienda pecuniam ea fides quod
remunerator sui et stipendia a subditis obtinebat ~~mittit~~ Petrum
ita fiat mox vero remunerator et remittit missis 15000 peditum et quatuor
equitum statim Calais Marinus Dunquerchium sub regis arresto 30 Januarii
Etiam Parmensis 1a Februarii Rhodum deinde mittit ducem cum Roto
magensibus adhuc manet patet promissum esse et sunt referunt et
pecuniæ Belgio esse honoriam Calesium vetus ultro abiit ibique est
usque ad 15 Martii cum duum admontes Rotomagensium animos mansisse
pacatos et pacem esse per urbem Mauritius Rotomagum
vadens sub regis tutum in pecunia cum Mauritio
militibus non ultra 1000 peditum equitum cum tota peditum 1000
peditum et 600 equitum magna tamen pecunia et remunerata mysia
et mysta fontaine de Bury remittit ducem mandat non posse
qui minus Communitatem Parmensis in urbem admittat non tamen alia
pecora quæ tot civium militibus spectabat cum plenum stude pacatorum
negotium habuisse quod Navarræ Candebecham ad duas regiones ultra
pertinet gratus et Rotomagum statum ornamento et id expedium omnino
expugnandum natus Parmensis de rentendet summa redditibus tormenta
roborat muros quatuor ~~valium~~ expugnat ~~autem~~ præsidiarii illam admit
Navarræ et obsidionem solvendi in pecuniam dat sed in stipendium cum
quod autem esset audiret ~~Rhodus~~ remittit infidemist et pertinet gratus
veriam ornamento inhabetur sed ad ~~vadis~~ ornamentis Hispanis ~~impedimenta~~
Mauritium detinent Parmensis vadet pertinet Gratus Gomecius omni
genere remunerat omnes Rotomagum misit ubique de omnibus mirantes
in spe quando pervenit Rotomagum ~~vadunt~~ magna ostium signa ferebant
expletus est Consilium hoc manet Navarræ idque de magis quod dis-
pensis qui Hartmus duis pacis studiose admodum fundunt cum audiant
posse in augustas Adventum mittunt me ratum pecuniarum expensarum

En Bergo Cromingensis mittit, ad hunc ad Ostmaas angustias vidant transitaq; missurus ad Mansfeltium Parmensis veterano pro obtinendo subsidio aliquot milium et 1000000 coronatorum et ut ultra anno milites stipendia et nonus assim possit sta ut qui hactenus in suis defendendis ingentes molestias pertulerant demptis bellum in hostium transferent Mansfeltius simul ac eam bonis abundantissimam possit administrat pro Regis viribus in Gallia corrigendis parcetas non suppeditabat Videt autem ecce quanto sine incommodo Rex Hispaniarum et assertis et postremum ingratissimis Gallis subducat pecunia sua irrigandis fere perennibus ingentes quantus sit ut tamen Mansfeltius vix defuerat a se multitudo sint quod potuit 9000 florenorum possit annuntiari fuit arturum Rex mutatis ubi Flandriensibus et quenis tormentarius possit subministratus strepitumq; ad Regem de Ostma pecuniis insistia Hovarus se Regem tanti precandi fidei rivitatem repugnam ingentium patrum agerent quod possent et antiqua sua fidelitati hanc recuperandum imponendum Cum hoc ipsum Legati ad suos remissi sunt

Mox ut Civis magistratibus et Consules stando Januarii innovantur aliq; substituantur a senatu rejectantis veterani reliqui ad migratus adjuncti ut cum ista sicum mutatus ingens et rentes nimis vel duo varia tentat vel tentandi cum de antiqua quando migrandi rivitas essent hoc attinuisse unde et ubi cum Ludovicum Dum Regnum Civis magnensis voratur Hoc autem anno Ostmaas suos in urbem misserunt ingratus Legatos qui vita hic magistratum dejecerunt nomenq; de hac stitutus idq; cum primis ingentium assistens ita vidi velut et rem sine rebellionem inde gesserunt sed immerito cum vel hoc dejungeo manifestum fuit vos nihil cunctari stiam antiquissima et magni momenti pecuniaria cum ubi sunt obstantia liberantur idq; de magis pecuniosum cum videtur quod talis in pecuniam hanc migratus allegarent et vos pendent eorum sum ornatus erant Belgium alicujus imprudentissimi sunt ab atq; ad aliquot Ostmaas rivitas pecunia sua migratis sunt Dum Maximus strepitus ad nonum ingratum ebrietate urbem et eorum sum ornatus et tertio Germanum Belgicam a communitatis cum Ostmaas in pecuniis Camisia mentis sunt Cum advertis sunt ubi signa dimicatum statu et pulcra in foro a carnifex depicta et rindis in pecuniosum Degelem missi sunt Dramis et me communi in carnibus multitudine et ab post et vasa diversis tradant me retinquam venientes Anvergi memoriosi et nominatissimi qui Gallo rerum Regnesi tributa ad modum aliarum rivitatum in mundum anta Videt autem quales tributas ab quibus pecuniosa sit qui tamen tributatus patria audire velint Cum pudent aut si frontem habeant

Transitum ad nostram est angelissima et magni momenti verbis suis
a longo tempore vrnebat mirabant Britanni tum et Regi remandebatur
Ryparent nostri Remini qui quem toto Burgundiae bello multis atque mag-
dimitta castrensia in Celeria Britannia tum et quique est a tergo
Brabantiae et Britanni tum ipsa Celinadorb a velignis provinciis pedite-
rent et ubi sua vigilarent Et stulti Britanni patrum suum ad Bur-
gubeb quidam illarum partium portugal quem nos Regis Salagassa
didimus Adimgantur tosti pedites et tentatorib omnibus pra-
ferantur Brabantis tentatore Britannis Romo audaciissimis et impetuosis
temporibus atque Britannis dum Britannis quae dicunt dentur et a ubique
interclusis nostra Britannia nisi quod Caesare pontis magistri nostri
interpositi pararent et utique interpositi nisi hostium tabernis dimissis
quidam pauor et Rebellatio Brabantium miasset quem obstantis quod
nobilis ille pontifex de nostro via stricta pervelamant Unde interpositi
nostra pugnis adnuentibus et militibus Britannis ad arma relamant
alacres stramineis et mensis atque in tectis pararentur. Hostis Britannus
et pugnant pontifex illis tum Britannis de mortibus pontis sunt
et in Hollandiam subsit tum Britannis quidam apud Maurinum missus
sunt quod cum tanti momenti futurum sua interturbasset

Meminimus superius a Caesare Rudegero Legatos esse missos in Britannia qui de pace
agerent Barbant Britannis Britannis dum intra castra essent et ab Hollandis
admittuntur Idem Britannis tumultuarios quibus vix pauci nostris Romanis
disbandabat tum tamen Legatos non admittere minus inhumanum esset tandem et
Leuis Rotius admittit transmittunt alii atque in Germaniam admittuntur
Rotius in Hollandiam tranquillo ubi mercatis mansibus ipsi non permissis adventus
sui tum et Leuis dum tandem pertinax et pacem esse consilio
esset quod imperabat et pacis Romanis missa humanitate et bene
uolentia pro antecessore et amissorum agitat tyrannorum Desperata Caesaris
auctoritate nuncios atque Legatos mox pontium transmittit et audiatur atque
accepit quid in mandatis habeat Idem vero se pacem aliam quam habuerat
non abjudicari dicunt pro suo labori suo pacem imperator et Legatus vinci
se negata et differat tum velimus esse unde Unde pacis mimicos et
diabolo scelestum pedestrariam et in iaculandis omnibus pro nostris interclusandam

Sigonium

In partibus Transisselanis Stuvenbergha oppidum a Regis exercitu munitum
strenue oppidio tentabatur quod totum illum tractum et magnam partem
sub tributo habebat Quare Rex apud generalis Ordines misit dicit exercitum
et pugnam Hor pugnaretur Ibi dat non pacis molimine quod oppidum
Regis munitum Rhodenis dextrissimum pontem fugam inhibebant inter quos multi
tentabantur qui de montis Gildrandam traditionem a Maurino et Ordinibus
pro stipendio dabant atque ne multi quia ab illum transfugiebant velitem datam
vicebant qui pro tempore extrema tentatori dant antequam Rostochii se
remittebant Remittuntur tum impedito in Gallos Parmensi multos qui pedi-
tum tentatus impedire possit pro mandato dimittuntur unde quantab
possint tentare et Stuvenbergam obsidentibus quod et equitum

Turmis 12 et vertam postquam advenerant duo 24 tormenta levarunt
tum demoventes processerunt juncti de Anglis occurrunt et de illis unum
captum rem in urbem inducunt muribus subvenerunt Quam mox
natus Mauritius gelida tormenta levari precepit et C cum a summo
diluculo ad vesperam usq 7 millia glebarum in fossa diruit tanto furore
et multi geli in castra Belgarum nam qui de altera parte obstrebat
defuerunt nonnulli vulnerati Verum obstinatum animum obstat et tandem
Mauritio illudentes frigore muros vallumq triplicant Exercitat ergo alac-
riori deligentia Mauritius usq in 13 cum rem a summo diluculo usq
in vesperam 1200 tribus distinxit per interim utrabantur obstacula quibus
dabatur spacium interpositis ad 1200 in Mauritij castris orientem magno
cum strepitu fieri Dicebant si aut gelida tormenta (Granq timerant)
aut jonienses sustinerent Habuissent rem grandi negocia rem laboraverunt
17 Cum mane ad 500 in Mauritij castra diruunt Ethnicum et rem
de 500 fere de rebellibus orientem Mauritius itaq diligit altissimam turrim
et quam totam urbem perspectus poterat in tribus diebus recuperationibus 300
fere pedites erat et ubi opidi putabat infestat videt verum obsessi perfecti
perforatis additionem muris penas per domos putabat barricant et Mauritij
tormenta gentose eludebant Unum erat quod deos angebat jonienses tormentarij
ingenia Gubernator itaq Regius Gravingensis 250 pedites rem farris de jonien-
sibus munitis misit et tenebat si in opidum pervadere possent Verum rem Hunc
perditionis ad opidanos inderem Mauritius perfecit ab eo quod mittant duritas
desit Interdum de illis oritur et aliquos in fugam dedit cognitoq
quia porro laborarent obsessi 67 muribus tormentis minas struxit quatit et
muros etiam tribus diebus locis ruinas egit fugabatq jonienses muros
ad latissimum spatium ita perstravit et faciliimus patuit in urbem
aditus unde q Ethnici Ditrowen fecerunt post toleratos 24000 tormentorum
ictus et globum immissorum Cum minimo sumptu et tenatu hoc opidum
recuperari potuisset si mens Regia Hispana totas suas vires negotio suis
negotiosissimis Gallis obtutus Christiana utrobique remanendum
egre ferrandas censuisset Erubuerunt de Regis Indumenta remos Ebrun-
ague everandas censuisset Hostibus ade adeq juncti qui demissi sunt arma velq contra
Belgas Belgicos Hispanos et Italos Romin remedium adhibuerunt

Emergerat aut potius emergebat Ex dominij maribus advenerat omnis fere
civibus Rex Hispanus Romam nomine et Parmam Columbensis postea
agenda vacui Regno presidio tenebantur Existimat jam tempus tempore agendi
Parmensem dimittens Belgas Columbensi administrat et via sibi munitur
Rex Hispanus permagnis redemptionibus emit ita impetibus sumptibus et multo
sanguine Belgarum elaborasset et tamen ostenderet se alienarum detrimento
nullo defendio tendi et quod gessit non bono animo fortunam usq ad Augusti
Romam deditos usitatum mittit sua deinde mora

Mauritius a vertecia Stadenbrana Covurdiam obsidet Parmensis ad
regnum curatus mittam Groningensis tum citharij impetrant aliquot regnis
obsessis subsidio mittit se Mauritius tam junctis castris munitis reversus.
redierat

NOVIOMA

LEO

1

1

1

3

2

COLVORDEN

Hac estate mense quinto calamitates Wesser Thuringie et Turingorum imperatori misse
50000 Hungarorum Bethlehem Croatie Austrie ad Albertinum regni et postea
Cuvelstadium aggressorum, Cuius status quinquaginta et plures nobiles perierunt terram
multos trans ingressi et totum ferme et plures transeuntes regnicolas imperatori
aliquot regiones in Styriam misit qua Sabariam Sti Martini patriam ubique
Cuius dextram rupturi — Augustus quidem Turcorum numerus duplicatur
adventare. Cum Boemi bigas trium boum armatorum tripudiatur tota
Hungaria Bagemia Austria Moravia et vicine regiones Sept undique
imperator angelica manu 50000 sub signis Babenbergensium Germanie mense
suo ingentes perdunt remanentibus et vicinis regionibus rapinis
ingerunt perdunt Thuringi et Saxones ad quos milicia Germanica declinavit. Pontifex
Stagni Rex Hispanie et principes Germanie ad bellum Asie parant
Angeli sedem, et Gallus quiescunt, ubi quinquaginta Turcorum depredatis Cardinalis
adeo Burgundi pene penitus extabantur. Addit ipse rem allatis sic indicia=
bris pene Christianis quintis Gallicani extawantur, ipsis dentibus mortuis
dimissis, et quam magne fuerunt timorum readem ipsorum ipsa sic tulisse.

In suis grandevis anni decimus mortuum esse Eminentissimum Pontificem Cardinalis
ad sedem Petri rediisse magnifici — duobus pene substituendi. Hic pontifex
Alexandrinum instituit CCm olim Sixti quinti Datarium ac postea Cardinalis
atq; Cyprium in Polemiam — instituit pene ducha
virum de annis artis triginta quatuor mortis diis optimis. Vidua mense Sixto
sex decies anno in fata recessit. Homo absumptus etatis sue anno 7 Regen=
tus Christi duce Alberto nostro filio qui tamen magno virtutum spectatum
fastigio imperavit addictus multos labores pertulerant. Filiam vidue suam natu
maiorem defunctus duci Austrie nomentatus Barbaram pene pibus in
matrimonium pene duxerat, unde postea depositum est patrimonium, illud et Austrie non
fatales illis pene imperatoribus Bellum — fuit postea pene duchatus ratione
habitum pene — in vacuum mortuus est, Bonetus dissidens pene utro
fidei — regnatus Austrie regnum in Martii Bonetum admodum magnifica
collegiata Austrie regnum in Martii Bonetum admodum magnifica
Dominicum — Cameracensis mortuus est in Palatinatu nobilis illis
tot sanctorum ramusculis Calixti Pape, Burgundie atq; Colonensis dotum
frugum agrorum habitantibus et depopulatorum in pene patrum famosus. Eo anno
Casimirus Ludovici nunc fratris, qui mille magis in
Cracovia tota vota habuit quam et pontifex Romanus regnis nunc omnibus
ratis oneris quam nimium. Habuit quam sua manibus augustanis in dies
anxia mense audebatur nisi nonnulla et depopulatorum in Belgarum ratis oneris
atq; etiam mense dispositis duravit fundamina fratres sui fratrum
nunc tuturus agebat — Mano mense mortuus Eo anno nunc a mandatis dat Argentinensis
nunc mortis regnis fessus atq; bellum pene est depopulatibus ratis oneris
ranonem pene Lotharingie Cracovia nec Transsylvanie nunc alias
nonnullis Bredenarii et depopulatis depopulatibus Eo anno Evangelium marginis
nunc Brandeburgensis filium, nisi tam negatus Argentinensis adhuc
Novembri mense quinto mortuus Eo anno Sixtus Pape.

ALEXANDER FARNESIVS PARMAE ET PLACENTIA DVX GVBERN. ET CAPITAN GENERA. REGIO BELGICA

tabet

[illegible] in villis argentinis [illegible] portarent, [illegible] renuncia-
tis amplexibus [illegible] hartzerum in gastwerp peruenerunt
et [illegible] plenis damm' mulcerent quam commode findent hartzerus, vel
forte etiam in postrum perfectus sunt, et latus dimittebat annotabimus.
Qua vt nouas portet ad postpos vt quantum possint religiosis
minuim [illegible] conuenit abstinuant cum illi Ordinem potuit fructum quam pulcherrimo
omnibus dressa bonum promouant, quasi apud posse statuit religio
in [illegible] quod [illegible] in diuinum redi[illegible]. Vnus dehinc[illegible] tem-
pe posse quod post modernus in multis agnoscit, et obscura, sanctum fabulum
ipse [illegible] [illegible] possimus et quod humanis natalibus vti, dantur in [illegible] dissent:
arridebat quod [illegible] illorum dyosbite regna et [illegible] monasteriali
et [illegible] [illegible] tam in [illegible] quam in [illegible] castrum [illegible]
fuit tum [illegible] a sua [illegible] in Hollandiam [illegible] quod
[illegible] in monasteriis [illegible] non possint.

1593

Philippum titulo S^ti Onuphrii Cardinalem

Perrabat adhuc in Gallia dissidium inter Catholicos confoederatos et illos qui Navarri partes sequebantur non una de causa et ratione moti quidam imm quod religionem in minimis habuerint pollicitique gratum Christiam quidam vero dissidentium et praesertim regis Hispani gratia tenti Telem turbarum Galli rum usque adeo ut sub specie de religione se pacem turare agebitur fabricarent alii quidam quod de Regno sanguine orti propter spem succedendi haereditarium nil attentari vellent Multi etiam de eo quod pontifex se [illegible] standos sua Navarro [illegible] Etaque Clemens Pontifex pro Landgravio Hessiae summo publicarii fuit statutum de commutatione sententiam a se in Regem Navarrum et sub remedio latam absolutaque pronunciavit pro Catholicis et primo quoque tempore ad declarandum novi Regis recordant rem declarat sub nullo mare Navarro Haeretico relapso et totis de commutato tempo pro ut ad Haeresim posse

Publicata pro Gallicum Bar sententia omnes ministrorum motus orti sunt Navarrus pro praetermissum suum apud Senatum Catalaunensem pro= cessum contra illum instituit quem apostol Pontificem rationes non audivit pro suarum partium Catholicos ostendant omnem minimam detinat in Confoede= ratos quod sub specie Telem turbarum Gallia occupanda talia apud Pontificem male in= formatum procuraverunt damnaque hac mutatione deliberandi novum Regem toti mundo postulandum Senatus solemni sententia a praemissa citatione et declaratione Hanc sententiam appellat Cardinalem relata et data appellationi si quis contradicat Subditis vero omnibus interdixit ne Illi bullam annuerent vel apud se haberent nisi ad talem novi Regis electionem pro= hibebant sub poena criminis laesae Majestatis Caeterum Catholicos vero poena tenus omnium beneficiorum Mandat et docet nisi pro die cintatem in qua talia remedia habili contingerit fundum deserendum quoque civibus universum et hujusmodi renatibus se opponant nisi pro ministeriis pacem Regni velint

Confoederati vero regnum quoque pontificis rebellium sub nomine Martin timus typis divulgant in quo late ostendunt insignem Gallia regnum omnium primum et subditorum ingia Catholicam religionem Sanctam et Romanam irreligionem omnem atque ubicumque Quellen et Hartenus Gallia Rex Hispa= subortus fuerit vel esse potuerit Cum ante mansuetam Solemnis Catha= nensium ad Hoc deserendum debeat Eo tempore Beneficiis remissis a Rege defuncto primum anno 1576 et mense 1588 Hoc tempore et confirmatum

Cum sic, tam se rem ad declarandum novi Regis procuraverunt tradun= quasi sua ratione id faciant vel potius Gallia ipsi inducant Cum simul Regi Navarro denunciarent terminum praefixerunt quo tempore Catholicos Haeresi et Sedi Apostolicae remitteret illo facto se paratos ipsa illum in regem recipere mortuo patruo suo Cardinale Borbono quem minus rationi et [illegible] Navarrum vero repudiasse a subditis se regi nolle

Hic Galliarum turbis ad suum rotundum et debitum ordinem reductis anno quidem millesimo quingentesimo octavo Edwardus obsedit 18 martii Mauritium in Rugis venit in Galliam aggressus subito strauit milites sibi metuendi sternit rastra ponit et per totum diem totum castra valle fossis palis et munit et omnium indies impedimenta

interdum obsessa militare vita quidem redibat et vastos intra ipsa castra latissimum flumen Dordrarum casu rotundatus hyeraut[?] farneta

contraxerat eadem per unum quia parte vero aquas effundebat tum plene et unum perdebat atque hoc modo cuncta obsidionem per

semen oppidum circumcaue restituit et Inde Enim rursus iam Mauritius castra sua per ultimum minusset adventat gubernator Mantsfeldius cum 15000 equitum peditumque et obsidionem solenat sed tarde

minutis duas castris se rotundabat Mauritius et media farneta per circumcinxit dabatur Quamuis ingentibus Mansfeldio artis ruinis

munitionem quae ante portam Stelhonianam erat derangeat quod dum gubernator Arelis Rugorum intitur ipse cum 40 suorum radit 25 Enim

iam Ordinis per circumcatum perexpugnarent Arelas unas sui contabantur cum de Ducatum agere inciperent obsessi remittentum est et

gladio tantum Arelas adierunt tradebant qui de illis qui Arelas Rugis tradiderant supplendis interfecti sunt signaque militaria omnia

16 mundo ipsis adempta sunt praesidium Arelas 26 Enim expedimus

~~intrarunt quod~~ grandi intermundo Rugis ~~intrarunt~~ intrant

Eodem Constantina Elisabeth Anuarii de abbatissa Caroletta Monasterii

Sancta Ror anno ~~mcccc~~ decimo defuncta est a reuerendissa Gebardsburgensibus Antram Sororem in germanam atque 29 anno

est in anno Arelasburgensi cum Ludovico comite Palatino in Rugis

matrimonia celebrato quae Casarea Augusta in Arelas ibidem sunt Sancti monasterii et

Sancta Ror decimum ~~mcccc~~ decimo Mansfeldius omnibus mensibus Gebardus Silvanderus condidit

quod illi vinitati non parum gaudium attulit et Habbata

in animo Rugis nihil quam munitionem in Ryda Salmina duxit

Gandavanam nominatam oppidum a praesidiarys Hispanis et custodum

cum ostium flumine obturassent instauratibus aqua ~~[illegible]~~

Sandbergis castra mouit et in Brabantiam reditum cognouit est

Decima quinta Julii cum de praesidio Rugis quod Mansfeldius duxit maior pars

praedatum egressi cum suis impetu audacia in Belgium irruunt Arelasque

castra cum Landgravia Hessia diuisum et Hyssel habebant

Cometa cum longa sed tenui cauda mirabiliter versus occidentem Sub finem Junii

anni in Germania atque Italia visa est Dudum temporum in stria

stella nigra in sole apparuit aliquoties nigra solem magnus Globus qua

Globus in solem ingressa lucebantur nigraque turbinata aliquot Turcarum

reporta Turci nanque Rex tempore magnam Christianorum strages

dederunt et in Pannonia Estrauanensi depugnato monasterio Gisleno

Transylvano ~~[illegible]~~ atque Lords munito Christiani tamen postea

obtenta insigni victoria Gisleno et alia quaedam urbe dederunt Inde

GEERPRODEBERG

Iratus Amurathes 17 Augusti apertum bellum Constantinopolitano infert
Graecis proclamat et duxit Bellicosum Graecum cum 100000 armatorum
in Hungariam proficiscitur mittit Regi Hungarico Sigismundo Schreiben
denunciat vel praesidiarios aut tributa petiit aut in praetextando Cuesa
subiugat cum de religiosis ipsorum cum deprauat et ignominiose
inde Dobraim atq; Nicopolim deuincit

Cogebant ultra 18000 Christi armatura Christiana et duce Ferdinando
Hardeckio Comitia Hungari inita adeam regalem atq; pugna victa 8000
Turcarum victorem insignem obtinuerunt 2 Decembris Sedria cum
quoq; Turcobassam cum 10000 armatorum Castrum Hungaricis munitissimum
manu armata expugnauit et 19 Decembris et postea
postea deditis fidem reddit 5000 Turcarum qui obsessis subsidio venerant
atq; Europaeo 800 Hungari in Graecorum potestatem venerunt neq;
ultra Danubium duce Turco Dimitrio Hamastro Constantinopolitanum pedem
retulerunt

Dum Haro Hungaria gubernator absq; prouisione aegrotat Ernestus Palatinus
cum parte a Rege Hispaniarum gubernandi Belgi deputatus est quod
magis frater pro fide sua tuenda vocatus in Belgium contendit

Hoc tempore inuicta in arce Visa sunt Portenta Turcarum pugnantium
Hominum Cruenta Cometes Rubens pugio mucro Maris natus
et gens cum regato rollari de caelo atq; sanguine rubet quidam
rubet aliud quod monstrum portentosum et abominatae prodigium in
modum Regio Deo prorogandae Christianorum Habitus

Hoc anno Regis mandato Poloni Prussiam in Sudiam transgressi et regium
morte patris obnoxios reperiunt Idem antiquam Regno magnatum
virtute remunerandos Haeredum Regi quasdam prouincias donant quas
regum et reginarum mansiones sunt Nimirum nullam religionum
pertes Lutheranam in regno futuram Sedes cum professis ad munera
publica vocatur et similia atq; his tandem cum aetatis suae
Stockholmiae coronatus est ab Abrahamo Andreae Episcopo Upsalensi

Septembri mense a Rege Hispaniarum Romam missus est Legatus Dux
Nivernensium cum domino Constantio et nuncio fidei tuendae
professionem fecerit et obedientiam a Sancto Pontifice Magno impetrauit
Is 21 Decembris Romam venit et absq; vlla pompa subsequente
a Castro pontificis Hospitium deductus est Magna tum fuit in
Senatu Cardinalium dissensio quibusdam absolvendum quibusdam non
absolvendum Hispanum consentientibus

Cum Annone rarebat in Etruria praesertim ad Tyrrhenum totum, non
desistit miseria anno praeterito qui frumentum de deferant cum
grandi emolumento domum reddiderunt Mercatores Hollandiae complures
ob id Tyrum Sunt anni mutabo mandato frumento undiquaque et in
Hispaniam atq; Etruriam contenderunt Quant minimo fere 190
quae in portubus Occidentis et Orientis stationem habebant
commodum vectum deportantes cum 24 Decembris in pugilia
naturalibus Dominum ingressi orta tempestate fere 50 de illis Hyemis
et retrahi ostia missum in medium asseret Unde frenata est mulierum
praesertim Orientalium Audaciam tanta vi ventorum prima
vigilia tanta ruina et arbores domus sunt vastatae sunt

Carolus Hirschius professor medicinæ in academia Holmstadiensi
dedit tabellæ notabile quid hoc anno accidisse memoriæ quod nobis
prætermittendum non possumus. In pago Wolfenbüttelensi sub dominio
Fridrici a Cleben in Silesia pauper autor fabrefactus duas mamillas
tremulas cum duabus papillis mulieris Christophori nomine cum dentibus natarit
minus illorum loco in mamilla insitivis sine vulnere natarit amicis
suis dum plenæ formæ cum alacritate primum animadversa est in lindo
et dextro a vicinia quadam puella posita a multis viris tam
nobilibus quam plebeiis cum admiratione conspecta unde et
depictus dentes Hirschii anno superiori in Hybernia de contendit
vidit deinde dentis forma rotunda singulos arcuum quatuor plan
tibus ramis in quorum medio remanebat data regina ad instar
talionum dentium dentes illum digitis sibi torsit et hymen ingerit
mox gaudens gaudio mastrandum obtulit quem illo dente non minus
quam alias remunerabat. Postremo vero ad eandem hydrum aurum
illud examinari fecit et gaudio pretiosius mundi quam de quo fecerim
amici renam tradunt. Etymon vicinis medicis diligentius
gaudii tongebrandum minister agnovit offendit illum nigrum ani
industria et gravedine plenum caldum et sicum unde et natura
tongebratura humor ille undedum confundendi erat in aurum
de ortus est cum eum argumento pro illis qui naturæ probare
quadam mirabilia artis chymicæ non minus in aurum et argentum posse
in formare quam a natura in visceribus terræ quod nos Hydro-
dæum post animum erat artem hoc formandi minime non
gentem quantumvis in sinu gregibus sua insinuant chymici deinde
cum hoc usu sint et in virenti quadratura quæ sint quælibet
viventes majus vel minus damnosi stationem a quibus
attinentes nota ad hoc ratio habentes minime non potest

Hoc anno Domini nostra Antichristiana novam vinitatem Palmam contra
turcarum monstrum perpugnaculum destruendum sperantes
tantum passibus patuit dirutus erat forma imb quam ædificium
vidi mavorum indicat figura est quadrata tribus portis foro
in habet pendiculo patibus angelo de qua prospectant in vit muniuntur
portæ quæ munum sunt bovum sub forma rotunda singulis domibus
passibus dissimilis quæ angelorum viarum fundatum fecerunt fabricant
Sub fundamentis varii nummi positi sunt in quorum one latus
Leo S^ti marci vestitus cum mystro tuum Pascale Cicogna duce
Venetiarum anno M D XCIII in altero vero forma trinitatis cum
crucis in medio et mystro tuum En hoc signo vinces En pugnet à
vero nimirum fuori Enlil Italia et Christi fidei propugnaculum

m^t qui tuatis est

Multum Magonten fosse ut Marci quondam regem a patruo
suo Abdemelego regno pulsum impetrasse gratia Sebastiani
Portugallie regis notarium hoc anno 1578 provide rem
transmississe ad Abram Sebastianum ut reducto Tingitano
possent a Magonto qui multum regnum sibi sum rem
aliquot nobilibus auctis tradidit quem Sebastianus Magazam
venit Quo visso Sebastiano regnum in potestate Hispani
Hispaniarum regis mansit a quo summa cura detentus ut ipse
Syriana mentitus tenuem per anno subsidium Octobres in Specialis
basilea parte Lusitanie tumultus est cum quodam suo regnato
et finitis auctis magna pars Portugalie citra

1 5 9 4

Inauguratus hoc anno Carnuti in monasterio d. Petri, chrismate Rhemis petito inunctus est.

Ceperunt anno superiore Regem Navarrenum ad gremium ecclesiae ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ redisse in cuius professione cum varie ostenderet
perseveraret, illico ad ipsum inclinati sunt omnium Gallorum animi
posteaque non tantum ipse communicaverit, verum incredibili maledicentia ~~[illegible]~~
in Regem Hispaniarum editis publice programmatibus invectus sunt non ~~[illegible]~~
excusabili ullo unquam tempore ingratitudine cum liceat meridiana clarius
sit Gallos nunquam Navarreno adhuc haeretico resistere potuisse et nunquam
ab haeresi sua recedere in animum suum inducturum fuisse nisi Rex Hispaniarum
ingentibus propriis commodis nullo praemio nisi tantum communicatione divina
arma sua cum ipsis sociasset impossibile et pudendum quin iusta Dei
vindicta Gallos eorumque regnum penitura, Regem vero Hispaniarum dici-
tiones notabili benedictione dilatatura sit. Exinde capta Lugdunen-
sibus sequuti sunt Aurelianenses aliique plurimi et nominatim Meldenses
Parisiensibus civibus qui ad sequenda vestigia sua publico programmate
adhortati sunt, unde et Parisienses iam in fide sua mutare incipiebant
praefectus cum Brissacus comes aperte ad Navarrenum propendebat
~~[illegible]~~ nequicquam obsistente Maino, et cuncto cum effecerunt ut Mainius
proposita urbem reddidisset et Navarrenus ~~[illegible]~~ sub auroram reseraverunt portam novam
quae arci Lipartianae propinqua est, quod ~~[illegible]~~ et factum est 22 Martii
atque Navarrenus cum quo etiamsi armatorum militum ~~[illegible]~~ esset tantum 25 vexilli
toribus urbem occuparunt Hispanis omnibus et quotquot sequebantur
foederatorum partes migrare iussis atque statim magna laetitia significata
in aedes templa intrarunt Parisienses quantumvis a Pontifice Romano
nondum ab haeresi absolutus esset. Nivernensis enim adhuc apud
Romanum pontificem pro obtinenda absolutione instabat ~~[illegible]~~ verum
responsum tulit ecclesiae Romanae nondum satis constare de sera
Navarreni poenitentia ~~[illegible]~~ haereticum relapsum
sine notabili temeritate macula tam facile reconciliari posse
atque cum hoc responso Roma dimissus est 15 Januarii, in itinere
vero magna pompa exceptus est a Florentino et Venetis ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ In
Gallia quoque Longavillanus Picardiae gubernator cum Walgmo Cambracen-
sium praefecto Navarreno se coniunxerunt et continuum Belgium
depraedationibus et incendiis turpissime foedarunt. Quin et Audomaro-
polim sub finem huius anni occupare conati sunt, petarariis ad
portam locatis, sed verti opertam cum eos conatus audiverunt
In Britannia quoque Galli cum Anglis haereticis coniuncti expugnarunt
munitionem quam Hispani in portu Brestensi extruxerant, urbs
praesidiarius ~~[illegible]~~ eo quod extremum propugnantes infinitos Anglos et
Gallos occidissent. Navarrenus itaque et Regem Hispaniae ad propria

ERNESTVS·D·G·ARCHIDVX AVSTRIAE DVX
GHIC·ARVM PROVINCIARVM GVBERNATOR.

A festo pasche in xv dies Edmundus pro alegiancia et fidelitate Regi quibus
præstare debatur et non debat treuga Regis durante et post hec
tantus per magnos dominos et valentes
Ad dnm̃ festi adventus omnia mota fuerant in Hollandia pacificata
post festi egressi Edmundus [illegible] Edmundus miles pacificat
[illegible] ad mortem suos reddiderunt
[illegible] Edmundus et dominus [illegible] Statim
[illegible] et non arma tractare videbant Statim
dum ab adventu suo ad Robertum Edmundus fratrem suum de proditione
domo abesse fratribus valde esse molestissimum Regni gubernatorem
sustinere et secretissimis quibusdam negotiis et dominis Austriatis
Hollandie optatum et necessarium fuerunt [illegible] de mysteriis
Edmundi et de festa omni diffidentia agant [illegible] sermones
sue salutis de bello rumoribus et talia efficiant quod
eatenus remanerent pacati Extunc quidam ista de mysteriis agendi
illos ex qui omnes pacati essent mirati Hostes et qui extra Navarri
sunt ex [illegible] amorem proditorum in negotiis sue morte
pro statu suo negotio peccare dicant intra tabiat et Edmundi Edito
nancy constat armis nolentes esse [illegible] qui nisi
stiam equissimum administrari sunt nisi vi et tutores regentur

Dominus in Hollandiam pro Hollandi pacificat quidam Cameracensis
pastor Bosseduc nomine Cuyave Reinigonius a cuius natiuitatis
sue Empolium tutor Hem ordinis remp̃ gerendi et diuisimus
tutoratus de adeptus et statutum rem studet fui fratris et Comitis
Nassouium ut reddat atq; ad horas se rendat esse a tenuis Bare
mentis de rempublicam Edmundi Arzedurit rumq; gestis tutoris
Hominem in mandato sue vacellarium varie de pacificasset imde
runt dum pacem Apricis in tardibus hominis tum de Zona sua
Bossum pacificasset et illa nota dimisit quare deficientem et sue
amicum rempublicam quam post gestorant substituare fuerunt [illegible]
[illegible] et quadrigentos dimissum ad varios Hagas adeptus festinandi et
[illegible] Erstabant dum apud Edmundi Ette Hartsus et
Hieronimus Comani Ec qui Edmundi ethicas pacificatas in Hollandia
portarent et quandoquidem rapturus quidam Arzedurus Edmundum
et remotum Barelmentium arrepsant Edmundi illius Examinandus
in Brabantium pacificato Domino bona fide restituendus vel eorum
aliquem non sustentus delegerent ubi a pacificatis rumq; illis apud
tantum pacem detestantibus refutare possit Edmundi audita tam
rationabili postulato celeriter minus tutus pacificantur mittent mercu
tenuit hominum negotia terminari et quadrigentos dimissum ad quatuor
Hagas adeptus furtis agendi quod etiam videmus

Deinde scribunt ad Edmundum sibi nequaquam in animo esse
cum Regis Hispaniarum de pace agere cum tutus deportati sunt pacem non
obtenti missi simulatam et dubiosam nec nisi pro furore ad modum et

+ illum et debet primo et participium primo dat

+ adhibitis

+ et Comes Edebaurnensis Hollandie hinderum rum nominibus abit

CONCORDIA Deserunt obsidentes

[redacted]

Regionem

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

B

GRONINGA.

16
15
14
13
12
1
2
3
8
9
10
10
8
B

adhuc tandem possunt. Vltimum, illud hoc sit fortunium negat quod rebus
pro regia Habent Quam 19 Enim rinus missis legatis de vade
dendo cum Maurito hos rondstrenibus tam Belgicum et omnium
pro ratorum solemnissima fit amnistia 20 Crudum quod retrahi potuimus
muti omnibus viribus Hispanos et tyrannos adhuc et odibunto
21 Priuilegia tamen posse salua stunto qui in rontrahi jubent nouum
ordinum regnantes, 22 Lib rum Emmolandi ab Ordinibus terminator
23 Sola religio reformata ecclesia catholica tandem observabor de bonis
ecclesiasticis alimenta religiosis detrahantur melius tamen vel construi
inferatur vel ingrator 24 Quum aut sit signa pro tum pro fidei
propugnator 25 Mauritanus pro arbitrio Ordinum detrahitur 26 ingra
fortunatum ordinibus jubent vt alia pro rum contribuunto 27 Nationes
sue sunde retinentur ratae stunto retinu qua pertinent rerum an quo
magistratu ronportantur potuimus tamen posse ne senatus ii deri ad
ipsa bona salua tamen humanitate redemto 28 Bona immobilia
vendita si velint intra quadriennium retinendi potestas esto 29
alias nouis tam ecclesiasticis quam forensibus ni aliab impon
pota tamen hostium libera migrandi potestas salent bonis esse
30 Grauaminia ab ecclesiasticis bonis sub nouitate ob alimenta a re
ligiam ramosam ordinis eorum in quibus sita sunt misse inducunto
31 regium tabularium stantur 32 Magistratus forma quod a Carolo
natus inde vetere stundum priuilegia (quibus hoc utrung priuilegia
ab forme imperatorum gerunt ignatoribus quod Rigi melo modo exire videbant)
33 Crudum ad detrahendi potestatem non defendatur et me arg in
nutate defendatur 34 nouis fidelitatem Ordinibus etiam ab omnib
manuto 35 agparatus bellicus Ordinum elapsis assignatur Eta
rinus Nicolaus quoq libertatem non tantum sibi parti sunt fid
et iam omnibus diuis et nominatim duobus de Gornitate Egmontanis
Rui etiam 36 Enim rinum sunctis nouis vide decessent introducitis
Mauritio rum 37 pugnis fidelium et 200 equitibus Statumq ad
Mauritii aduentum templa rasa sacra profanata et qui in ma
gistratu fuerant substitis haretum deposti sunt Ab omnibus vide
rinibus Hui unti forma data est Ego Ortegia manu et
substrayotum tutor atq fautor agnoui Deus omnipotentis nos pro
muisse et iuuare velit Crudum et Ordinibus fidelitatis pubis
natoriq Hunc detrahi fidem fidelem q futurum desistere quoq et
iuuare Belgen Hispaniarum rum sub omnibus adhaerentibus illi
cibisq nunquam fidelem nec futurum sit polliceturo atq gaudebamus
Hactenus dicere — Enimvero quod nos ego nos nouerum quisquam vel
pernatum vel jubeam vellam potam religionem penitus reformatam
quam confoederatae provinciae profitentur nec vella hominis tuta
mariis vellis fraytes studuisse procuraba — Eta nec deus admit
Dixit hic acutissimus lenguae editor quo peratensa religionis libertas
armaq sumpta tandem duxerunt quod Hebetri initio et dum pacis sunt
simulauit et quod in fine professent Cicero nec puto quod sane mentis
quisquam improbaturus sit si initio Hui hominibus debitis fuga ab hinc
nisi forte ab Epicuri scata velit quod possit infame formidat

Quod vero attinet ad recebratorum matrimoniorum rem quod ye sacra
ministros et ecclesiarum synagogam impedire tractarunt non solum
Calvoem sed etiam Lutheranos Mennonistas aliosque sectarios magna
turba synodi facta sunt ante hac temporibus Zelandiae petierunt
velendunt et veram synagogam Calvinianam tantum missa contrageretur
atque in hodiernum diem Calvoem ad hoc genus tyrannum exosum regunt aut
alio saltem ad tempus migrare et ibi magistratum Hollandiae in hoc
genere minuere diversandum portarent Sicut enim tam Hollandi quam
Zelandi in Rodigrenum et Rugen libri ydrent sed tamen notant Zelandos
magis in Rodigrenum Hollandos vero magis in Rugen venetari Hartem
Sta Hollandi degenerabit matrimonium in doctrina sua Calvinianam non esse
sacramentum sed quidem et unicum contractum tam ante aliquot annos
remonstrarunt et Calvoem sine magistratus duobus sabbati vel alias frustra
post trinam a domo missa ad sonitum campanae denunciationem hoc modo
remigarent veram duobus testibus et vobis secretario contrahuntur Cete
tamen deinde Parochum indicabo negat quam libera voluntate venerint quo
affirmato subingat rem sine ministro proclamationibus se ipso sufficit permittitur
vobis contrahere in sua domum Deinde mortis depositi Negat sepulturam
et postea sepulturam de ministro mortali ac deinde addit Deus
omnipotens qui vel ad suum statum veram vel denunciat et vobis bene=
dicat Sacerdotes vero Calvoem non impedimus quo minus
hoc actus recebatur quia rationes contractus matrimonium alia quatenus
civiles magistratus respiciunt et pertinent in conditionibus ambigotalibus
alias instituit — Ego mecum tam contrageantibus quam sacerdotibus
sua statuit negnaquam hoc actum interesse Contrageantibus quidem
ne vero tabernaculum et ecclesiam pro illegitimis habeantur Sacerdo
tibus vero rem quia ego alias contractus pertinet de impedimentis dirimentibus
sub poenis arbitrariis mentionem non Hac solemnitate omissa non pos
vel pertinam mortis magno scandalo et sacerdotum rubore atque perniciem
Rem etiam quia hoc modo adiuntur multi inquisitores quae sit a magistratu
contrahendi mortis vel ratione mortis Nomen legitimum sacerdotum
qui peculium ratione sua pertinent omissa hac solemnitate impedirat
possea vero illi ita mortis ingratum non adibunt inquirit contra vos et
sermonem pertinet illi et infamiam incurrent a sacerdote se mortis
absolvant sicuti inquirant pertinet tamen pertinet rem mea tua
mortis et pertinet omissis illis et pertinentibus contra sacerdotem inquirit
qui in magno dat periculo et misi lautiori ubique honorarie vel nihil postea
animum pertinet pertinendum nonnulli contrahent delium et mortis pertinet in
sacerdotem pertinentiata fuisset De his quae apparet mirum nescio mihi
videndi pastorem quendam diversis detrahendis statis vectigal se
non inducere pertinet quo minus rationem contra Pastor ministro et in
pertinis synagoga contrageant rem mihi inter stabimen et sacrificium inter
rem unum hoc pertinet magno scandalo et pertinet rem pertinet

Pat

Groningensi doctorem Manertum Granibus in Hollandiam
rediens Amstelredami magna pompa deportatur et postea hu-
manis donatur. Post vero tantis et sibi persuadebat vbius post
tumulum et hypothesim non tacendus videt magnum remedium quam
donec ad modum atq; reliquam artificiosissimi negotiam quisiam in pharma-
officina suam venum deposuerat arridet dum et me remedio post
et velut pena bellua dentibus pendens in pectora pompa et pondibus
remulcat. Hinc est Exteriorum gentium talis posterum in posteros
moderatio. Amstelredamo Lydam adeo veli in monasterio monia-
lium Dni Barbare patre et Rubertio suo remisso magno tumulo
deportatur. Vidi ante duos annos in India Rossa corpus arsenicum
de adulterinis polonis de Gronino post allusione nostrorum
Graeci Manerti den Grin de Manerti id est Hispanorum sed veteri
dicat opponere de Nassou id est Nar sol minimum pro superbia
Quinta Enim Eadmodi quatuor nauis Gruyne instrumentat multum vobis
Hollandorum et factum aliquid ibi quidam quo compendiosiore quam
Hispani pede austrum studeo in Smalcaldinum possit rationem modo
se interserunt navigationem indeam Regi Hispaniarum stabilit navis
Amstelredami depositum indeorum ministrum praefectum arrestatum
quorum opus cum pecunia est in Hispaniolis Lusitanis ingenibus et randol sibi
pro modo imaginabantur. Dum hanc in manus sunt varij de
illarum futuro sermones dicant Hagae nonnulli Germani et conjecturae
Indum quod cum magno hexadtrorum ratio interpretabatur de Indo ostendendo
de Ophir Graecorum contra Carthaginem de estus quod Hollandorum
refert naturalitas importunum esse id probandi de modo Thalae et
Historia Hispaniae atq; Africae atq; alarum regionum non parum indoctis
peregrinis tradatum quidem quod Hollandi sunt sermonibus tandi per
totum mundum demarcant nisi Cydonem Indum nauis nimis
transtrorum suum laborem de illac ramis atq; de altissima glaciem etc
essent. Duae enim nauis ad angustias quas Belgae vocant
delatae parum a Canstagio absunt attamen retinentur inde
sua pecunia ni mare circulatae navigari possit et continuitatem
non usuleam esse. Duae vero aliae nauis velarum peregrinatae
novam Zemlam ad gradum 88 Septentrionalem deducant ni mercatores
ad navigarunt nisi a se civium gratia aliquot aebat vrsos et canes
marinos vitulos animalia exhibitum et quibus singulis pellis gelata
erant.

Brabantia Thalae Hollandorum fecimus et Zinzeminum oppidulum erupuant
passim tota Brabantia praedae agunt eo quod dicuntur a male Parmensis
se minus libidinosa habiti Hispanos praeferri illis non sibi stipendia soluit
quare et vos rodendi Germanos Hispanos in vos mittat sit pax
interstitium et diaetae sunt inter utramq; nationem, Hispanos Germanos
Manertus et Brandis Ethelo ad Thalae frigoris veterum bellorum
fastaq; Parmensis laudant indignari illos ab Hispanis pati asserunt vestem suam
et angelium odisse nudos et Manertio denudes mirentur Thalae

Ex arcesia Hispani aliquot ab pro solatio stipendia Hollandorum agebant in comi-
tatu Gelri Parti via agebant frigoribus quare et tumultum fecerunt Germanis
missi 60000 florenorum vade stipendio soluto ad signa remissi sunt Regnum
Hispaniae pompositus erat mox in

50

vdro an falso ysis obuentum sit ignoro, Anno vero tertio decimo decessum
abrahe et ordinationibus prefati dñi yesu tantas landes in nanar
rum ad Gallos ingressum assignatum [illegible] hominum sum
ma [illegible] Constantinum Arrestia volumen
ingens conuertam voraui. ac etiam Constantinum Arrestia volumen
Regionis gerens gestorum victoriarum omnium Ysaurum et similia quibus
hec adepti sunt et erant arrasiorum mole humo extra Gallia deiecta
debuerunt paulo tamen post corrigate beandus sunt Regis animo videm
uerunt et via ysis ad mundum agendi yesum dominum intuendum sit ista
quidem precor ecce scribant rum nostra fecerat de illis artuni simis

Quinto anno succedens Polonie Regem Sigismundum in Austriam pro
fectum et illi regno prangurarent Ad hyemem Anno indigena pacatum
Bohemi remouentes mare sibi a Galgero germano intentabi Anno
aduersus nouerunt nisi germa stygetis quibusdam rendstromibus Renandi
merito fidem prestitisse Enarrant quod Lutzerana religionis dei=
ritum et euangelio reformes partum tertium sibernardi nominis ab
da uelerant abstinebat uel etiam minoribus et permissis abuterat
2 Regnum pol Carolum ducem et nepotem Austrie et Stirie
administrant Curat et dressatura et poltra pacatur
et similia de quibus agunt quales uberius et obuentia ingeniatur
subditis pol Bohemis aliqua sunt germanis Morum et sit pietas zepti
ratzeri et qui se pacis quam Christiani nominari uolent qui rum
hui habus rollidunt uoluptuosi deuotionabio in suam regionem et
ritatem duo nimirum polonum
Sigismundi reuocari non potuit nisi rum nota subditorum furorem
pestis et abstinum interfit Cui parto et patrie uis honestus et
ipse de mense februario anno sexto reuocatus est

Dissidente in Belgrado Arnesto in prouincia Hungarie et administra
tione belli Turcici succedit dnus frater Matias in suum februarii
Canarinum Raab uocant prouisatus prefectus et estis unius magna
rum partium et maximum subsidia quibus Romanum pontificem primus
ridet Etatem undecim quibus Etatis pariter et uehemens nouitia
dominum Etatis Matias in martii Nouigradum regionem
quod Budam et Pestam interiacet post aliquot dierum regionatorum
Budam uenit in pestilens uidigrad tunny turci Karcham Albam
et Colocensem dissuadent quo successu Matias Maiestas rum Hungarie
et Belgrad desiderant Etiam
Quidagerentibus 30000 maximum in castris habent Etiam
Danubii et Drauii riuulis de germanis obsidem
dere proximum Quo tempore alia pacis Cesaris et Turcis
pacis mitio Quia
pacis collecto 20000 pedestri Hatzbana pergens Budam obsidet turcas
pacis Obsidio diuulsi riuulo pontis Hatzbani atq; de uerbum rursus Cabra
riam et Zabolcam a turcis defensa pergit atq; ad obsidionem Hatzba
nam uenit Amiratzbei Turcarum imperator intellectis
Christianorum nouatibus 200000 tartarorum rudunt et in Hungariam
rumbendant Mari uero Zeugleam obsidisse nisi Danubi Adriatici mare
arcessum impedient Attamen Emanuel Ysicrucem regent rum imperialibus
regis in Hungariam mittit pacat Rudegerus qui imperator Egatel
regis in Hungariam

Wolfenbuttel Hildesheim
Goslar
Braunschweig
Lüneburg
Hannover
Celle
Einbeck
Northeim
Göttingen
Hameln
Minden
Osnabrück
Münster
Lippstadt
Soest
Dortmund
Unna
Hamm
Werl
Arnsberg
Siegen
Wetzlar
Limburg
Nassau
Wiesbaden
Frankfurt
Mainz
Worms
Speyer
Heidelberg
Mannheim
Ladenburg
Weinheim
Darmstadt
Aschaffenburg
Würzburg
Bamberg
Coburg
Kronach
Kulmbach
Bayreuth
Hof
Plauen
Zwickau
Chemnitz
Freiberg
Dresden
Meißen
Leipzig
Torgau
Wittenberg
Halle
Magdeburg
Stendal
Salzwedel
Lüneburg
Celle
Hannover
Minden
Osnabrück
Münster
Lippstadt
Soest
Dortmund
Unna
Hamm
Werl
Arnsberg
Siegen
Wetzlar
Limburg
Nassau
Wiesbaden
Frankfurt
Mainz
Worms
Speyer
Heidelberg
Mannheim
Ladenburg
Weinheim
Darmstadt
Aschaffenburg
Würzburg
Bamberg
Coburg
Kronach
Kulmbach
Bayreuth
Hof
Plauen
Zwickau
Chemnitz
Freiberg
Dresden
Meißen
Leipzig
Torgau
Wittenberg
Halle
Magdeburg
Stendal

Baltzaram ſtrangulatum quem Ladislaus rex Hungarie tenuerat inter
Boltum ventre Conrad Zorlamater predas libris deduxit ſecum
quoq; Transſilvanorum et ad Danubium delati ſuben turrim nigra
nemora in quibus magna gentium vis ad ſtragem militum perducta
gradatorum Hungarie ſtr Omnes adverſabatur. intrepidum atq;
ab Turcis militie relatum Transſilvanum bellis ſumpſit militum
de rumb progeſtus uſurus artem ſtimul atque tuti

Cur anno q̄ quinq; decimo obit ſchwandus inderator nigrum roſinigra
rum gr annum et Cuerus Tydemannus Bridenbachus canonicus
quod S Edwardi Eton Alanus regis Anglie Hyberdus
Laſtus monaſterii ſtanno quinto et alii quamplures.

1 5 9 5

Eodem anno Syndici Nauarrhim Strigiis montoryis ad
Arteſias et Amonds vbi bellum terminatur rumor illi nihil ad hoc vſque
deſſent in Cantabria Lutetia Parriſiorum nuncius bellum protelatum fuit
contra Regem Hiſpanarum et omnes eius ſubditos ubique illos regno
Vrdes ſuſy impedant et pro hoſtibus vbi habeant reputent vtantur
et bona confiscentur Et antea hoc fuerat declaratum inſtitiam
petentibus Conquirentur in Regem Hiſpaniarum quia a multis annis
regno Galliæ inſidiatur idcirco ſub pretextu religionis in ſe ſuaſum
transferre ſatagit Quod quam grata fuit tranquilla Syndicis
et ſubſequentia huic reatui oſtendunt Deinde eundem Regem ten-
taſſe et per inſidias noſſe tollere Cuius nimis aperte mandato
rum et Caſtellanus Gallus fuit et de Rege Hiſpaniarum attentando
per ſeminum reputant Cui merito Nauarro Dona Sabella not
parentes declarare et horſcato tam Hiſpanis quam Hiſpanos regnare
rum et alios adhuc regnum ſunt Deinde oſtendere nituntur ad
Gallorum ab imo ad gardam pertinere et per ſolum Hiſpanum ſtare
quo minus ita fiat Sed et hi fallitur homo permodo rum non
per Hiſpanum ſed per ſeipſum ſtet de quo non queri ſe a omnes
de omnium retinuerunt alibi et omnia adhuc declarant de facto
cum Hiſpanis nec Confœderati Inſtant bellum quæſtus nec

Cum hac Nauarra Dominatio in Belgium allata fuiſſet Rex Hiſpaniarum
ſimili modo reſpondet Et cum nitro perfatus Cum Grama ſint
bellorum inconmoda magnum ſolatium eſſe poſſunt rum illud ſuſpendum
et ſi iunctis ad hoc rogatur Coti mundo conſtare quantopere poſſe
pacem rum Gallorum inſolubile reddere ſtudeant totos et tot angeſtis
contra hoſtes poſſe poſſidere Et contra eodem tam Luſitanicis quam
Belgicis bellis non tantum ſibi paria a Gallorum regibus relata non
eſſe ſed hoſtes ſuos agente et maximis angeſtis admotos Quod eodem
ratum Biarnum pertinet Cum Nauarrum verat quem ne Gallo
ne Nauarra tetnes Conſtare poſſit rum Nauarra regnum poſſe
Hiſpanus poſſidat Gallo eodem negotium ſit) ſe pro ambitionem Gallo
pertinentium quæſtionibus Gallicis ſubſtantiis ſuſtis contrarium indicatur
conſtare ne alius a ſe quæſtum quam et Catholicum in illo regno
quod vellent contra eſt Chriſtianæ Hyperbolæ conſentiunt Catholica
Romana religio rum infeſtiſſimus hoſtis ab immaculata Virgine
Deipara Biarnenſis tot homicidis et ſacrilegis infamis et Diaconum
pertinentibus et pertinere rotunda Gallorum omnino pertinax Qui
rum multa rata ſed ſola ſuperbia bellum denuntiant ſe quæ pacis
indicio non tamen contra eos Gallos ſed contra illos tantum qui
Catholicæ religionis hoſtes et Deiti Biarnenſis rompelendi ſunt
Demum quæ alio dicto putabunt ne qui ſuorum ſubditorum ſtrenuis
pertinentibus et pertinentium Gallo miſcet

et postea hyems illum de capite habuit et tranq[ui]llam arrestat
opportunum dum illud petabant et inde suas copias in Vra
Bantiam Luxemburgum vrinasq[ue] regiones hardent simul et pot.
illud angliam in Gallium mittere atq[ue] inde regredi possent. Cognitum
itaq[ue] est regem Hunb vrbs datur Carolo Aldrangio pro[vin]ciarum
Brabantiæ duci 12 turmis equitum et 20 legionibus peditum. Cognitum
namq[ue] erat ardinium quod nuper voluit penetrare partium quosdam
intra munia admittebant, itaq[ue] 31 Januarii 30 milites dunkirkenses
apud pr[a]edictum quendam habitantem ad arrestandum regis rui are
mistat, et hunc domo pr[a]ecipitem quandam in aream fenestram
et mortuum regem illam [illegible] et admisso Aldrangio oppidum
est regnant. Deinde Ordinibus de Brabantia Flandriæ et
adiacentia animitia Dunkirkis pot Ludovicus ademit illi legatum longo
tempore tenuerant mutuo Bergas, illud translati. Quod videns
dictus princeps militem transmittebat ut suum armis pr[a]ebeat quatenus pr[a]e-
fatum tum Arnestus arripere Belgii subditos auxilium ad hos
pellendos. Regii itaq[ue] de duo catervas Ludovicus de alio oppidum
obsident, et 13 Martii Brabantiæ irruperant pr[a]esidiarii in aream,
hugenotibus qui illam dudum incolebant quod fecerunt. Quantitatem
800 equitum et 2000 peditum subsidio miserat qui se reunirent
cum duce Bullionio de Gallis adventanti, et oppidum Sti-
tum duci Bullionio de Gallis adventanti, et oppidum Sti-
vinderant. Idem Regii corrupato muro qui castro admissi est
28 tormenta in id coegerunt et 28 Martii totum castri murum
detruncare potuerunt tanto impetu et progressu et tertii pr[a]esidiarii
Hugenotum fugerunt. Atq[ue] ita dum Ordines pertractarent illud op-
dum [illegible] rumb, corrupato et potiore muro et Byramis Brabantiæ
illis fugerat mundiam apud omnes pr[a]ecipue, quod tamen post mutuo
tamen fronte pr[a]ecipitem pendebant. Eodem [illegible] similia et minora
quidem impudentia hoc eodem anno tentarunt.

Cubda [illegible] urbs est pr[a]esia Orientalis pr[a]emaria ad
Amasim fluvium, Brabantiæ ordem quod Dollardum suis finitimum
vorant sita pr[a]etii amplissimo et moratoribus frequentato pr[a]efatum ab
anno 1566 rum, illorum qui ob Hispanum pr[a]estigiæ vel pr[a]etio sua Belgico
Hugenotum tutissimum asylum [illegible] pr[a]ebuerunt qui pr[a]efatam Calvo-
Edwardi [illegible] erat anno 1525 inter primos suscepit qui pr[a]efatam Calvo-
Belgicum Lutheranismum indigesit, dum adhuc de temporis Belgarum
tamen libertatem et apostatum sua pr[a]esbyteria pr[a]emutabat Calvinistis,
ab Anabaptistis, pr[a]etextum est et furiis impetuosis Calvinistis
pr[a]etexti Lutheranis omnia sibi templa vindicarunt. At dum mercatores
Edwardus primo rum videret Calvinianos a suis remunerationibus pugnare
sed libertatem more Belgarum mutari, et pr[a]emiorum suum detrahere, de
mundum Lutheranismo rejectare pot. Idem rimis regnis armis
aream remotis quam intra urbem habet una dunt minus dum tentatum
vel sua demoveri sunt. Omnes rum templa rimatam in Edwardum
pr[a]ebuerunt [illegible] quod ibi habitatis

[illegible] in [illegible], atque ut stabat [illegible] a foro [illegible] versus ad
oratorem et suos nobiles ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ ingentes aliquot [illegible] [illegible] dimisit, reden-
tibus Gallis sui Regis festinatam non parum [illegible] [illegible],
cuius oratio hoc organo et [illegible] honorabatur, qui cum tandem finem
dicendi fecisset his verbis a Rege dimissus est. Allez vous en, et
dites a vostre Maistre que je me feray riche de ce qu'il demande
car j'ay maintenant a faire ~~[illegible]~~ du pape. Vade et
refer tuo domino me nihil [illegible] quae potest facturum, quia modo
Romani pontificis gratia indigeo, atque ita legatum abire fecit ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ Clemens vero
Pontifex cum jam aliquot mensibus de absolutione Regis Navarrei
deliberasset eamque [illegible] faciendam constituisset rem demum ad Sena-
tum refert, Cardinales vero in pontificis sententiam inclinantur,
exceptis duobus Hispanis quorum auditis rationibus pontifex nihilo-
minus in sententia persistit atque illis silentium indixit. Itaque 30
Augusti comparet Legatus Gallicus ante fores basilicae Vatica-
nae [apertas?] clausas reperit, quare pro principis sui absolutionem
postulat, moxque iubetur a poenitentiario maiore pronus in terram
prosterni, decantatusque est psalmus 50 ad cuius singulos versus
poenitentiarius oblonga virga dorsum legati tetigit ad ecclesiae
disciplinam, et demum absolutus atque in basilicam receptus est.
[illegible] tum [illegible] de hoc Regis facto sermones habiti;
memini me interfuisse coronae primariorum de hoc facto disserentium
quorum nonnulli adductis humeris, et moto ad latus capite [illegible]
manibus [illegible] [illegible]. De hoc solum factum nobis insinuat
quanti intersit omnium in ecclesia caput esse, quantaque sit Romanae
ecclesiae authoritas et disciplina. Pontifex vero qui ita
cum Navarreo negotio agendum putabat sicuti agitur cum stu-
diosis qui non bene studuerunt, et tamen lauream desiderant,
tales enim promoventur sed cum cauda. Ita et [illegible] ad se ~~[illegible]~~
mandat [illegible] et Regi jam absoluto [legati] ~~praescribit~~ 1 Ut [illegible] [illegible]
2 quotannis saltem quater confiteatur et communicet. 3 [illegible] a Gallis
ecclesiasticis sibi praestitum annullet. 4 Tridentinum concilium
in regno recipiat, et sanctionem pragmaticam aboleat. 5 bona
ecclesiastica restituat. 6 Condaeum regni successorem catholice
institui faciat. 7 officia regni non nisi catholicis assignet. 8
haereticos regno exterminet. 9 in comitatu Bearnensi religionem
restituat. ~~9~~ 10 haereticos [illegible] expugnet et de hac sua
absolutione ad omnes Christianos principes scribat. + ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
+ ~~[illegible]~~ cum diplomate absolutionis et his conditionibus missus est in Gallia
Cardinalis Florentinus, cui Rex principes et nobilitatem obviam misit, ipse quoque
ad miliaria nonnulla ei occursum properat, magna pietate et obedientia hos-
[illegible] etiam lacrimis diploma recepit et [illegible] admodum [illegible] se [illegible]
cum [illegible]. ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~

Eccl[esi]a dum Nauarrens Roma absentaretur suam regiam exire in duratu
Luxemburgensem mittit Durem Bullionium Hannotrum ambassiatorem
Nauarrensem partium pacificatorem cum Edmundo Stafford et ipsi
vadem fecerunt eum non contempturum et regis Richardi nassionium
hi fame in illa regione pessimum in modum grassati sunt plurima
ora spoliant et mendicos deformant Edmundo vallum prostra
tent Eodem tamen tempore et ipse in manum detinent
nent eum et ipsi restituunt Regi ad sua ludos reparti sunt
En Burgundiam quo[d] rex Hispaniarum subditum eum vadatos regis
misit Ecumbertinum eum suo adiungit Lotzarengus qui iam a
foedere ad Nauarrenum deserendat iam quo
ad recreatabatur totus illo rumoribus insi Rex Hispaniae rumpe
bellum Castilae cum 1600 pugilum in Gabandiam mittebat Na
uarrenses cum Lygdano alio[s] pyratis mittunt Ecumbertinum
et rumoribus Burgundiae uiolarunt

Vbique mare Hispanicum agonat classis inera cum Angli Gallis
dum insidiati fuerant et pessimum 23 mercatorum millenos perant
qui totidem naues et Sabina Cuba portu fecundat deredu
runtur Rex arrepto tam ingenti pessimi statum in ciuitatem catzoli
ra religionis illum defendere dicit Anne enim Nauarrenum defectum
in Helueticia et Italia regit cum pudio Enim Rodogeo restare contra
Turcas in Hungaria bellum gerenti iussit En Regio quo[d] contra
ad[ver]sus Nauarrenum hostes pro ultrajecto Cisontium pugnaturum regit et Castellanum
quod Candarae quatuor tantum pugnatibus absit 25 Enim oppugnat
quo tempore a rostrario Hannum expedium amisit prodendo turpiter
Commodeno Gallo rastri praefecto qui a rumfoederatis ad Nauarrenum
defendebat Fontano tarde nimis ad de[fe]nsum pronto Ruia rapto Casti-
lotio etiam Cleriam arcem potuere arripuere oppugnat + statum quo[d] dolens
tium Peradae expedium minutissimum obsidet q Enim ubi in pos
sum aduenit Valentinus de pardin Lapuente in tubo dum caeruleo
lumen fossas ingressus gladio, ictus occubuit Angelominus Fontanus
tormenta erat et pugnatorum autumnalem depugnat Nauarrenus regnato
Dorlensium foederatis nouissime rapuere nobilitatem remouere inbet
quibus Bullonium praefecit qui 24 Enim ad solandum obsidio
nem rentendit nobilitatem peradae qua fiducia a rumfoederatis ad Na-
uarrenum deserebat in frente erat et hostis obiget Fontanus oppidis
pressit in uel unpetum fuit et Cate radit bugatq pedites in do rumfertis
Dicarent qui superiores tempore Rotomagum contra Nauarrenum depugn
desiderat et Sandionensibus cum 500 quibus pedibus pugilibus et totius
fere foederatis Gallicus, rapotus Bellinus quondam Parisiorum pro rom
foederatis praefectus. Bullonius vero cum Jani Pauli rumpe matura
fabi-fuga rumfulent Hostira stedmustate, de pugile vero fontani no
ostra dum desiderati sunt Deo gratias cum praesidium stupe pugnitur

+ st. scram mimisse nouo
rumuato uiuat

Cales tanta reddo accepta regretum sub dure Quindrensi ydeirant ver-
rum 28 Erlis Sontamel Hel obliam inisit ad fugam dilapsi sunt
C. Sontamel stay ad castra redusit retinia mli muetis tormentis
murum perforat et sub vesperam eyedem, ni deprat castis yeat quam
multis Gallis et muetis captis.

Deprat Dorleantis C. Sontamel Candarum cum distasit castra obsidet
praestat a longe tempore ibidrat Balgunis, ni sub natum obsidens
Ludomet Gonzaga Dux Quindrensis subinsit fratrum suum Carolum
Duem Rastellanum. Quem magnis fidebat roumensis Flandrorum
Flamenum et Flandrorum ad C. Sontinum ybyde quorum interdrat
inimicis suis cerebri, et yradonem de Gudo suo detinebat. Balgunis
videt et yebus suis in new gantis yaerdat duos numos rudi magnos
gowtis esse missit, qui sancto miestum et ruinum animos ne yarum a se
alienarit, quare Erlebat Hollandi aliquot cum viribus portam
urbis occupant, et C. Sontinum intromittunt, videns tunc drat Gallos
in arcem confugerat, timis vero qui est subita signa sumposerunt et
ravenda Gallorum vehi fidibus relabant magnis gratulationibus
C. Sontinum deyde Candarum cum C. Sontamel arcem deprauar instituit
7 Erlebat Balgunis Wetravum fert yartis et omnibus flamis abiit,
ne damna viribus illata vel minimos civis admisi regretur, quod
C. Sontamel yermisit ratio. Transeo et tam yestim quam omnes Gallos
Candarenses ad regretum adesse iubet.

Dum Candarum obsidet C. Sontamel, Edmos Wheleis cum varcam a
muris Brabantiae frementem flumine Vindae yeresistato remoratis
miestum deputissimis 19 Erlebat manu inter quartam et quintam horam
Lixam Brabantiae yeyedum invadunt et muros transcendentes multa
portam Quiselmensem sunt intromittunt yaradat yeyedo flexorsus a
Rma Eboami cum gaudi sue gentis, et Walonibus militibus qui
visa Gostinum muetudine yedderi romensis Lisbarensem portam occupat,
et Quiselmensem Antwerpiensem mittit que in statim vel sue sunt munitum
Utrobiq autem magna statim yeyoli indignatio orta est, undo vel
arma rapiunt Hostem undiq yaerantes, Antwerpienses duce Carolo
Dasse romensi quinderim signa admittunt et portas occludunt ne yassim
vel ybredantur, quibus de castro ipo Hibami se admiscent fraudem
farentes. Ex utroq autem olimos habent qso Quiselmenses sumeum ob
iram yressos, romanus vero Antwerpienses, de quo portam occu-
patam ingressi rebelles expellunt. Wheleis nihil minus quam Hostem expectantes,
yeredunt in vehis se Hostis strangulant cum muetis naturalibus, ita et
yeredunt in vehis se Hostis strangulant cum muetis naturalibus, ita et
yeredunt Simonis Wedersi fratet qui a yeostitutis libidum, et muetis
romensis exigentibus duc Kindermordis vocabatur, de nomine
quam yeyere nolui, ib primo ingressu in Quiselmensem monasterium
irruyerat, illesis et sibi flamenis abeuntibus defendebat que vi illi
salutis fuit a quinquaginta defensis et tranquillatis quod vix homo vivus

de Comitiis

opera etiam de posthumis qui patri succedebant filiis prouidebat
deinde de patruis fratribus consanguineis maioribus natu deinde
suam in regno desiderans prosperam amendauit Et ut ex gente ad gentem
miseri mortalium gratius deuolui possent primus imperii sui diebus
non exhibuit tumultus Constantinopoli seruati sunt ordinem antecessorum
pacis et bellorum seruati sunt

In Hungaria vero firmato federe vidit turris mirabuntur Postea quam
Hungari Transilanum Transsilvanum vero Ismaum Bassam de Hun
garia Constantinopolim ire agentem cum magna preda quam in Hungaria
preceptum recepisset secum vadem vsque ortigam Dominum Moro
polensium Rillam Rubinensium adiit ignobilia oppida et Adriangopolim vsq
deuenit Dubat ibi rebellio non parum angustiam vsq angustam
quidam Danubiam Palagie reuat iuxta vsq in eam ingressum cum hostili
dis Tartaris de Hungaria se remigrare nisi Ex Palagi cum ami
cis Tartaris ad Hungaria se remigrare nisi ad interpretandum redeunt vnde spiritus
veteres prosequi ausus non est Studia sua Palagorum verbis
Cesaris et Dei gens barbara et de preda vndique parata et posita in
Turcarum fundi inuasit Idem Tartari deinde reddis desiderio
vnusquisque Hanodum in Palagos fidentes, illi vero Aracodam Moldauie
Danubium aiglio adueniunt et remittit viribus 12000 Tartarorum
prostrauit, irruptaque varia rastella ad Danubium sita nimirum
Bodanum Schimtsium Hungaros Mysios et Albanistam totamque
ingressum Danubio rostdeminam qua Bubraya dentur et Zofew
milliaribus longa atque lata est Turrus et sua mobilia cum statuat
nouum Danubium Moldauie reuat Eminentes quidam, vi quibus
insulas attribuat veterum in illum iuxtaque stagna inter Crazzotram
prope Danubium 5000 trudat Verbum Mustor stetum obsidet
Cesar vero tam suorum rostra habet et angida gotti Bogem Silesii
et Moraui 16000 vtensij armatura sic quemlibet se exhibituros spondent
Hungari vnde quantum possunt recipiant quelli ne quidem dresslaustes
de ingotib. In Poleniam vnde egrato amissa qui in rodo ramsam mysdebret
Polonos iam Turcis infensos quod fundi ysterum vastassent

Interim turra rum oratorem Cesaris Eroroustium contra dd nec gratium
mouere no barbarico mos erum indum dum sta affecisset et tandem Ismaum
in fata remisisset rum Sedulatium sub venisset ad mysdatorem
rum vbi cum quibusdam rondstumbus quibus parum offerebat, inter que
precipuus erat et Cesar a fodere rum Transsilanum Moldauie
et Palagos absterret, vbi turra dreando et plus quidt. Petrum
Cesar respondet se minime recusaturum bellum
pro Turcos vero stare quominus semper statuta durent. Haud ambi
que modo offerantur aquam non esse, nec acta de pace renouentur
quam se Turcis proprio tumultu corrupta restituat, et Transsilana
nec Moldauie et Palagos angelus non inuidit

Eodem mense Transsilvanus cum parte copiarum profectus
Graetz quae est Styriae metropolis Mariae Caroli ducis Austriae filiae,
quae deinde nupta Ferdinando in Transsilvaniam abiit.

Caesar bellum contra Turcam gestum cum grano duci suae filiae esse
dederat quum ei Germani subsidia non praebuerint, [illegible] tantum
et quod stipendiarii petebat a rege Hungariae et sibi ad hoc efficiendum
assumendi erogavit Carolum Mansfeldium, qui profectus in Galliam
deductionibus satis relictis, [illegible] cum peditum cum ad annum fere
Mansfeldius designato in Warenbonium imperio, Hungariam versus
ducit militat et nisi Martii Pragam venit adductis circiter
Reiffo 2000 equitum et quos peditum Walonum octingentorum
ex quod Germanis ducibus signibus et tardius parum sibi fidendo
adduxit. Aegyptus ut magno gaudio a Caesare et Germanis
omnes, designatus, primum imperii et ornamento Matthaei archiducis
et tribunus totius Austriae.

Eodem Mysael Vainoda Valachiae relicto imperio ortu pugnat et deposit
Dalesthrium Chimolium Crassinum Kiselium Calvinum Pezellium
et Crespium alias nonnulla et sane inquam tantum
non erat Turca Caesaris vel Germanorum virtus quantum hoc
Transsilvanorum Moldavorum et Valachorum defectio tota
fere Turcici imperatoris aula illarum regionum fortitudine hoc
hutire praestitum et multo substantiae, unde et mox Constantinopoli
atque per totum Orientem tanta fames exorta est, ut Tartarorum
innumeri libros exportare cogerentur et ordeo asserent, talemque
famem ut [illegible] recognitis alimentis fuga remotata est gravissima pestis tanto
fuit in Turcia desiderium quod fato ora
fuit pontificis contagionem vitando non defuerunt. Magnatibus
atque cum Sinanem vix in Hungaria parum profecisse videret
ipsum de imperato foederatum quo in pacem et quietem provinciae
ipsius fundat diem statuunt.

Legebat Mansfeldius in omnia regiones ubi Caesaris qua cum angustia
pontificis, Regis Hispaniarum, et alterius promptum dicunt 15000 aureos
et 50000 florenos. Eadem non ordinantur Valachi sed pedites
undique agunt bassam Budensem vastis 6000 praesidiant et magna
damna Turcis inferunt. Quare Turcus legatum misit ad Transsilvanum parum offerens cum amissione annui tributi, et sor regni Hungariae
sed primo erat qui barbaro tanta offerenti recedit. Eadem tamen
Transsilvanus perspicuum ordinem arridet quod Cardinalis Battorei cum
Aracone Moldavo Wayvoda ortu et consilia contra se iniret, quare
cum regnorum ipsum abdicat. Enim Stephanum nuncium regnantis quod
pontificem et imperatorem Cardinalis Battorei et Polonis. Hoc tamen
inter se mala societate fuit quod Bragani ad ipsum defecerint.

Rumor cum Ferdinandus Styriae quia Carinthiae Turcis resistat de
proditione nuncius et Emin depositum et regis tumultus. Hinc Turcus hostem
suum fortissimum Stephanum regnorum pugnacem pro fide
vendidisse et mox arta hostis sua concipit, pactis cum et in potestate
sibi adesse possit amissis sua hungaros magnas argentis regantis contestationem offerunt.

Eodem fere tempore Manstretus ventitarat ipse cum suis Totis Hungaris, munitionem tentare, velle sua cassat totis passibus Strigo-
niam obsidet retinaq; cum suis, cum quibus ante duobus Strigoniensibus
magnam praedae sui partem commutauerat, Bellamum Totenstibus sub-
misserat, Dotatis vanis munitionibus disposuit, turresq; quassant
muros, fossae et egredi suos et introire sua aquatim non vet
Cozdra qua trans planitiem stratus habitatur, tanto impetu, et
omnes vias quibus aqua in suos egredi introire impedit sunt
domos Ecclesiam, per Pachimum egregium missit atq; omnia
igni diripiunt, magno Turcarum damno praestitum cum
flamma trans Istrum Dristram usque Danubium deportantur.
Machometh imperator Turcarum Strigoniam perrestari audens
sub pena vendicationis mortis praestitis sui dixit et iurant ne
quid detrimenti velit tam egregiae urbi, quam Ferabb
Bassa, et Transilvanum in ordinem redigebit primum erat
obsessi significationes suas vendidit, sed cum Transilvanis erga pacis
generosissimam vitatem Babam tridui tantum spatio Hadriano poli
distantem, et Viam Danubium imminet, in illis partibus mandat
vocari ipse Turcarum Imperator Asiae Turca 10000 equitum et 6000 pe-
ditum Christianos adoriuntur, eodem pomerium pacto rasa sunt de
illis 12000 de quod Christiani nisi gratia mortis S Thomae vocatum
duobus ibi hyemantibus obsessi erant, capta turmatim bellica zelo Hyma
nicetaria + munitiones, ramos, et qui genere tormentario cum
magna cabrabant obsessi omnes: de Christianis vero aliqui animati
pauci vero interfecti sunt. Eurer vero Varia et Windsmar
via in Hungariam introrumpunt Albistram et St Martinum
Ecclesiam vastat Strigoniam usq; Vesti. Manstretus vero ad
obsidionem vicinius quidem egredi nisi vires cum habet stratus, illudq; 13 Augusti
Marcio Burgundionis Archiducali Austriae Ducis Tyrolensis de
Vestra stirpe, illud egregiam rem memorabilem Summa pudicitia cum
Christiani praeter verbum Rasorem et munitionem St Thomae quae in
primo egregiatorum Turci detinebant, Cozdram et inferius egredi
degustarant, nec tamen ullam detrimenti mentionem fecerat fidei bassa
praesidio praestitit, et miseb veteranis, et quod in turris earum Hungaris
et militis. Postridie ad Barbarina Comara muratur Carolus
Manstretus de Foleo et dysbatria, quam reliquerat dum et egre-
2 Augusti commissa astutia capitis fidissit, muratus est Radnodum pos-
magno gaudio portusque quod egredium inferius egregiatum audisset.
Vodum die qua egredium inferius degustant Christianum Transilvanus
fagratum occupat, et Turcas subsidio vendicatis mysteriorum fugerat,
30 tantum de suis amisit. Divino festum Augusti Ale
Strigoniensis praestitus termento retus brachium amisit, et cum
pene esset vulnere mortuus magno Turcarum incommodo.
Postridie vero in castra venit Mathias archiepiscopus cum duce Mantu
ano et 2 scholaribus et Strigoniam Rector + dimisso praesidio in
unum quod Hundred fecit possibat decem 1500 praesidiarii Rotyer
rato Strigonio Rotus artubus tranyshet fugerat horum Halta et Natrama
ad parochiae dimissi S Mariam de anima Germanorum.

+ tortuia 600

+ quod anno 1543 a Solimano ita egregiatum dicat

et bongew a primipio sue habita domini wendsk ostello Constantinopolim
unanimiter Hec ideo commemorata volui vt regnorantur ormeta
Dei indita rum vadam Gerardi Bruori ryttmstab et fratis Egestiani
predictorum, et Matrum turcis skelton attulerat. Ed redeo ad
propositum

Tartari Polonorum et Turcarum nuncijs non tardius Si
gismundi, se rastrorum rum sub sue potestati tradituros dorbidy
illum tractus pepuli da rudstrom et quoso armatorum toto
bello aderant, quibus rum tutdam e suis adiunxisset rudwdat
ad suarum qui in finibus Valachie ad monasterium Strigonium
rastra Habebat rumq; 16 octobris in hostium conspectum venisset pedia
runfessionis turris mystidis reiraret, et pedes Wratislaw ronstituit
ordinem tantum pauor mouisset Suanen et ost Turrab et statim
uberis rastris Buraustam stuidw omnia dei retrorsum
Transilwanis vsq; 17 octobris ponentissima Suanis rastra
arripiant, et quo Strigonium rapit ab ipsis turris pergunt,
vbi stiam reddit Mihaue a turris nominatus Mudamir Bazuda,
et Turcarum pacem initiatus, rapta sunt tormenta et pudo vsq
Buraustam quo Suanis fugiat rudwdat, sed ille sibi metuens
Georgium alijt quo arripiata Buraustia Transilwanis rudwdat,
Suan pauore terror sta trans danubium fugiunt et pons
undo pressus ruinosus, et pene in flumine Wrdent vsq rapiatus
est. Transilwanis vsq Georgium pergunt rapit 30000 Turrarn,
rapti; tormenta qo; atq; munitio bellica apparatu. Ende vsq
Edman et Tyrolum que Transilwanis omnia sunt arripiat,
vnde ibi tantus terror ost mansit vt pratissima quiq; amandarent,
que tenues ora Christiani interpretarent. In Valachia quoq; sta
tipendatum est et Turce ost finibus illat depellunt, Transil-
uanis tanta victoria latus vbiq; supperatum et gratiarn
actionis celebrari volunt, atq; de victoria sua Pontificem Roma
num rubro rem fert missa ad dnm viridi Basse vexillo, quod
et pretorium tuncis fore pontium habetur.

Tartarus et Turca pridie nono Octobris in Mudamiam venit
rum ingenti depredatu, vbinm sta a Tamesbro et Polonis depulsus est
et paucis rum ab fordest, reminiscitur tandem Bazuda Polonos
30000 Tartarorum in Transilwaniam penetrasse.

Sed nr ni Hungaria fortalantur Christiani, vbinm pparatu et
animis Strigonio Bludenargum vsq rapiunt, atq; nos stiam
progredimur ad Danubium fluuium, et rastrida rorans Hungarie
pbie rastrum Hec dies stimus quiq rum Croatis et Sclauis
in regione interamnensi occupat Chrisingam, Miaslouiam, Bala
hemam, et que remsam hmr bello Adriat Petrinam a turris
depopulatam, ubiq; nonulla spolia.

Mense nouembri celebrat pontifex qui fridrich quidam affectu fouere
fertur dat rebus Polonie Sigismundum, tanquam fridrici nepotem
denuntium ob iuuenis mitem ingenium et magnanimum. Mittit ad eundem
tam regni quam patrie possessionem stabiliendam. Venit ad eundem
ab vrbe ad Vrsinas litteras que de nouembri in Poloniam
allate sunt. Et quibus lectis ne fidem darent arridet mala de
Sigismundo audire quo maiore ipsum amore persequitur est. Sed postquam
ab ipso datum duo fratres contra eosdem hostem assistebatur veru-
rum pugnate ob regni latrocinium cessare nunquam tamen de
tali premio sibi in mentem venisse et postea tutrix et filiola
Polonie regni hostis Tartarei inuasit et Cristianorum prefectum
impedimentum fecit. Quod rem mire in Mediolano rebus afferat
reliquis se rem progressa fuerat. Hortatur itaque et confidit quantum
decet eum in Sigismundum vehementer.

Hortatur itaq; et confidit quantum
decet eum in Sigismundum vehementer.

† non tantum qui mine
sine rerum dispendio
fuerit futuri sint

Nouerat nempe non tantum nomine sue progenie rerum totius Polonie nationi
quod erit germanus et patronus Cristianorum quod non tantum inuic-
tum genus tum etiam exercitui Transsiluanum, tam generose
pro Cristiana republica fortiter et prelia diu tam fortiter
et prospere gesserit. Quibus dictis tam fortiter
Sorrirum libertati fuit patronum. Ceterum non tantum illum patrem
in Sigismundum rerum alium multo magis in Deum ipsum qui ipsum tanta
gratia dignatus est tractet perpendere. Cum Sigismundi ingra
titudinem et a deo dissidium tradatur in prudentia ne quibus mini-
mum contra Deum remuneretur, nec istud videri possit dissimulare illud qui
norunt qua fide barbari amicitias colunt, et fundus servent
Deberi ipsum confidere quod sumptus de causa Romana dubitatur in
hoc bellum confidat, contra quam ipse pugnat debet frustratorie
reddat. Cum et patrem Sigismundum sanctissimum contra sit pre-
cedentem pontificem benemerentem patronum, de eo quod de ipsius Polo
nie religionem presumpto priuilegio adiecisset Cesari atq; Transsilua
nie a Polonie potest meritum ei, vel de magis quod potest
per minimum sit Stephanum cum Romanum strenue seruisset. Cedat si qua
sibi contumelia cum Transsilvano detulit, peratum se arbitretur
inter duos fratres carissimos dissidium tollere, et pacem stabilire. Deum
et decus et Cristum in eo patet ipsum mouet et regnis attendat
partis sibi tuendum agnoscat et de meliori mundo prouideat.

Miratur hic etiam non parum Polonum affectus et Cyriacus Tar
tari qui Cracouiam adierat porta cum Cinnamo mitia appetebatur
nec parum benigne habebatur et absq; minarbus multo dato possessio
rum etiam ad Cesarem suum Kazikirium demittetur

Tunc 8 comites in Hiberniam
facem Cardinalis

+ rex Hispaniæ nascens
Alexandri filius
à Belgio abnegat
à Portugallia
contra Portugallos

+ provincia Detoma

En primo anno Hispaniam appulit classis cardinalis Hadriani
anno 23 quam totidem annis myriades nullorum vorant Rhe regnat
myriadas quidem tanto thesauro Angli titillabant sed deo stranguo
frustratas Eodem classis appulit Hispaniam
Portugallus proceres Belgii Galli inter designatus et gratiam quod
Hollandi minus quidem dorum habeas abire jubemus quas Rex ultro
ei misserat et illas retentas si quid Angli tentassent Idem
tam recte atque destinarat classis in Belgium venire minuit
quod res infirma esset vacuandum et quare Alexandrus gratis
profectum reddidit alterum quoque phylippi regis 3000 Hispanorum
Alexandrum cum Rhe quinquaginta classem 26 triremium reportandi duas
Adriani anni myriadibus classem gyrat et Angleram quam post et
Alexandrum gyratas nandi et Angleram quam post et
Cardinalis Hadriani Ortobus Germaniam appulit ubi magna pompa a Comi
vasi ipsum bera deportatur Massinus vero, uberto Cardinali
Adriano Romam redeundi et redeuntem Emma Apollinis
misisset Stephanum vendarentur ubi 20 Octobris magna
gratulatione deputus apud Legatum Hispaniarum habet relatus
apud Adrianum vendulus Quintidem Comis agebat rem
Cassanetio Massiliensium consuli et uberto Nauarro
Hispaniæ Regem agnoscebat rumi inde Strondi media parebat
Massilia et Provinciæ Hispano nuncium Fortuna quod in
potestatem redacta Galli est mandi Sardiniam plenum peri-
nauantur Condistronis parta Arant et non Hispaniæ sed Italiæ in
urbem adnauigantur quare subsidium anni Doria classis
Hispaniæ præfectus Italum militem conscribebat et magnum
Galli apparatum in mandi comportabat et primo quoque tempore
Massiliam oppugnant

En Hiberniæ Comes Tyrconi flagitio ordinat metas et insignis
readis infestat Desmondos Angli ita et consilii prædandum inopi
parem offerunt jordinitatique libidinis Catgueans sui obsequens depri-
tum in Detoma modo me alat regni illius provinciæ turbarent
vel turbantibus amplius essent Idem Hawtread Brandis totas
depasti Hiberni rondstrondis illas repudiant unde depastionis
impetus minus inest et sui primariam Detomiensium munitionem
obsidentes Rhe rem in obsidentes irruisse Tyrconi et 2000 cri
dicebat obsequi in tuguriis fugam consilii sunt castris et ibi appacatis
Bellaro depasti Comites hos readis in magnas minas Desmondam
præfectum rem audisse Regem Hispaniarum classem in Hispaniam
Idem parare adita igitur me pro Hiberniam mandatum et post
ipsa rem Hollandos mandi armare post et ut regem adjuvare
tutanda venerant Duarum et Flandriam Galassiarum
rem 26 navibus et 5000 militum vel montanorum subsidium
Thomæ Desmondo et Nicolao Cesforto missit in occidentalem
Hiberniam Galliæ anni mandi hoc observarat unde Hispaniam
agrum suum quam si tentarentur Hiberni quas velut hyperbolam
ornet sui rusticabat En hab mandi mittet cathol valorem legna

Hoc anno comitia habuerunt Ordines Suetiae et cum[?] [illegible] concionatoribus ecclesiarum et de sacerdotibus intra [illegible] regno [illegible] et monasterium S.^tae Brigittae quod Vadstenis situatum fuit a Regibus quantumuis Haereticis ob reliquias S.^tae Brigidae, a qua ipsi ortum ducunt profanatum fuit, et moniales ejectae, [illegible] ecclesiarum et Regimentum [illegible] intra paucos menses nisi in Suetiam veniret alium se regem electuros. Vides autem lector haereticorum ingenium quales libertates consecuti sunt [illegible] et qualem regi principes suis obedientiam et fidem servant. Stupendum profecto quod reges praesertim Catholici [illegible], quales Calvinus et sui imitentur, qui huic hominibus patrocinentur.

Dominica Reminiscere [19 martii] in Bacharach oppido Palatinatus Haeretico homo quidam ab uxore sua [grauida et partu iam laborante] rogatus ut e [illegible] domum veniret, eam maledixit, diabolum illam ferre et diaboli esse ut dicitur imprecatus, mulier ista [illegible] domum redit ~~et 19 martii~~ monstrum parit, quod ab umbilico sursum homo erat, deinde vero caudam trium ulnarum habebat [illegible] marinae et [illegible] [illegible] [illegible] monstrum magna [illegible] et violentia in ipsum irruebat, et sibilans caudamque [illegible] ac [illegible] pungit, ita ut toto corpore inflatus infelix subito moreretur, in exemplum parentibus ne liberis suis male precentur, sed potius bene, cum illorum vota deus tanti valoris esse statuat.

Refert Cornelius Gemma in Cosmocriticis lib 2 c 2 quod anno 1567 quibusdam in locis frumentum pluerit, id quoque hoc anno 2 Maii accidit in quibusdam locis Brabantiae, et ditionis Iuliacensis atque Coloniensis, quod multo collectum comminuerunt et siliginem vel triticum ~~[illegible]~~ farina satis candida refertum inuenerunt, panis ex eo coctus fuit non ingratus, sed paulo amarior.

Cum Ernestus Episcopus Coloniensis iam ad summum [illegible] ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ coadiutorem in spem successionis ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ eodem tempore Fridericus Borromeus Cardinalatum sibi a pontifice [illegible] Mediolanensem [illegible] ~~[illegible]~~

Assumpti sunt sui [illegible] Canonici [illegible], magno [illegible] ad [illegible] quod Coloniensis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quam [illegible] Bonaventura [illegible] [illegible] [illegible] gratia.

Habitarant diu Delfis contiguis aedibus Maria Burana [illegible] filia, et Philippus [illegible] in Hofdenbo, illa in sacro et claustro diuae Agathae monialium situ, ille in aedibus [illegible] quae anno 1572 ob religionem et regem expulsis dominis ab Ordinibus publicatae et [illegible] donatae erant. Atque ex occasione huius vicinitatis Maria diu [illegible] fuerat [illegible], quod [illegible] et [illegible] esset, ipse vero parua et deformis, tandem vero [illegible] sui [illegible] cum illo

[illegible] 7 Lobiuarij in castro Brauo, vbi, magno spectaculo [illegible]
celebrate sunt in aula maiori in qua postmodum [illegible]
[illegible]

Anno Dñi Sigismundo Polonie rege, nostre sicut magnas Polonorum
cathe, cum iij Camerij vbi sit Ferdinandus Maximiliani Cesaris
filius, Dux [illegible] Caroli fratris duob fratre,

Ruthenie Liuoti Gentis crudis fidei, in scismate, tamen, et nobis hostis
atq Romanum ecclesiam longo tempore pertinaciter defendebant dum sic inuida
discordia annis preteritis remanerebat et [illegible] hoc quod vnus dominus
ecclesie regat esse debeat multum hactenus preualuit agentium pacis
Romanum Pontificum, cui quando pacem sunt redire ecclesia, que
desert simile atq; ab omni contagio diuisionis sit. Et sic pacto et
subsignato decreto statuunt sacris reuerenter et vtribus verentes
ecclesie, et atq; qua omnem illam que impediunt ecclesiam sub obedientia
Romane ecclesie pacifice subiciat. Et hinc sunt qui dicunt
qui [illegible] Romam missi sunt cum hoc decreto et alterq
12 Cum stilo antiquo quod nouum quidem reperiunt, Qui dum in mensi
Octembri Romam appropinquabant et in Dicembri in palatio Lateranensi
audiri [illegible] Pontifex sanctissimus Christi et populo aute Romam deuenerat
atq; Rigensis primas Romam, et omnia hactenus vltra quam
professionem dicebat.

In Gallia reperti sunt homo rerum nostrarum ostia fronte grandi qui pro
sondam in Adriaticum sicut palude bosq deturpat a Lauredinis Romam
Italie descendit et Rigensis est.

Armarunt hoc anno Amsterdamenses quatuor nauis quarum maior
erat duodecim vasorum, Amsterdamum oriunda, minor vero 25 ad
deportanda vina vel alterius, in hoc ut quod interim imponunt
et indunte gentili terra nauigato bona sedi pro mentore in Cadiam
ciuitatem vela fecere, ingredunt qui hoc anno vsq ad insulam
Sti Laurentij pertenderunt, vbi nuncios suorum ante mortem amisserunt,

1596

Eximus anno huius incipit quod Albertus Cardinalis archiepiscopus et Burgundiae
tendens ad urbem Massiliensis concilium de Castaneto de
vitupendo Thalorum praesidio quod [illegible] Deva Thalassiaca antea
Hunc annum de deportant. Verum ipse quidem Deva in urbem introitus
est, praesidium tamen nisi paucorum non est admissum, sed in montibus
quibusdam extra munitam collocatum, ubi etiam triremes Hispanicae
quibus deinceps erat stationem habebant, de quo anno regno Ca
stanetius prudens rectam ordinem summam [illegible] stipendiatus fuerat a
rege Hispaniarum, qui ut ipse homini Gallo [illegible] cui [illegible]
minutum fidendum putabat. Negat tamen quantum potest
Devae et negotium ad portarum rectum adiuvatur. Mittitur itaque in
Hispaniam a Castaneto legatus qui doceat quantum ad paratus
sit Deva, tumque recta promissa a Rege utriusque, qua omnem deporta-
tionem suspicabant, ubi primo quod temporis deinceps mandata
sedebatur. Interim duo Guisius tunc patrum ab stationis
rege praesidio mittat [illegible] palamitosa hinc bello tantisper dissidii removere
moraminis, sed tunc minitari et ut Hispaniarum detrectat metus
stimulis sedebatur, et praesidium in Burgo obtentum tanto tum
praesidio negotiat, obitus tanti stipendiis in tum sibi remunerat
patrati, obitus antiquarum ministrarum quae et ano. mut [illegible] retinuit
advenerant, obitus sed benefactorum a Rege Hispaniarum patri sibi
et liberorum, non tantum in partis mandati jam absolutis transferat,
verum omnibus modis tentabat et Massiliam manibus Regis Hispaniae
deputam eidem assideret. [illegible] Etsi tum consilia
consedit cum [illegible] quibusdam minutatis rapertamus, qui ad
consilium Regnidio consanguineus et aetati rassanetio intimi
familiaris erat, hinc impedit Guisius et [illegible] consedit
cum illis qui Hispani geminis minus adest, et consilium attendebat
et sic cum pedestris copiis in urbem introibat, statuuntur dies 16
februarii. Venit et rondinetus cum duo equitibus et duo peditibus ad
portam Guisius, convenerunt ad arma simul et postea adstabant, ar-
cuarat ad consilium illic rapertamus inducuntur arma pedestrem
obtinuerat. Mortuo consilio qui Hispanos defendant portas obstant,
Guisium admittunt, qui mox quoque pedetum in urbem adjungit et
Hispanos ad depositis 13 ordinat. Sicut rassanetii cum Regnidio
consilio et aliquot stipatis in arcem fugiunt, ademum cum Guisius
tormenta admovent deditionem faciunt. Deva deo vix manibus

Cum hijs de causis rem parum ad tranquillitatem contendebat, tum Comes
contendebat obviam habuit quendam aliquot stipatorum qui bus pro-
missum Cassanetio premium adferebatur, quam opportune inventi
et stipatum adirent, tum aliquis alterum qui arridebant ignari in
Cum illum unum indicassent, qui [illegible] stipatum
portuit nominatissimus venit in potestatem Mariarti magno [illegible]
tumultu [illegible] Consideranti mihi
autem [illegible] totius hujus expeditionis diversum notare subinde contigit
ut aliquem primum ab urbe condita annum quietis beneficio in
otium profectum contendebat, cum tantum ab illis infestationibus retinebant
atque infestus illo Rex stipatorum Philippus. Qui tamen veluti
passionum suarum ad immanem rapiebat impetus nullum non subiratis animis
indignum duxit, imo infestatis illos si quando ratio vel portas suadebat
fovere non abstitit. Quod evenit haud dubium in optimo et unum
paratissimi primum optimi patris optimo filio Philippo 3 minus stipa
marum potentissimo, invenerunt tum summa eandem admiranter,
et addo fovere illa perpetuo non sinum tumultum, sed plenum ad
optimi magni honorem, et salutem utilitatis et reipublicae
portatus quasi et quidem.

Undecimo Februarii Alexander Cardinalis Austriarus Burgos ad venit
sub urbem sed magna pompa deputatus civis sinistris advehebat
Comes fontanus et praeibat stipatorum turbis tota urbe
celebrandis. Ex statim adventu suo extrahat addit ad Edendum
confidentibus quibus parum illis obstrebat, quibus et suas impedirat
stipatum, ad quos tum sed ad hos obstandum. Ad alterius Cardinalis
Edendum usherunt sua juvare plaustra remunerum et in Regum
et stipatum diuturnum.

Stipatum vero alterius parum aequo animo
tulerunt jam ante diem ad illum struxerunt gratulatorias quod
Diuturnam et gratum et optimitatem diu assisset. Patres sunt parta et in
Burgum bonitatis utilitatis, atque et sunt vestigia assistunt adjectum
unum vero illum Regis sine fidem stipatum et tutelarem optati
impedisse dederant, ita ut aditum in Hollandiam impavit tollentium
si tum sereno in montibus ad Zonam quidam obstarent, tum mentis
vero frater plane prendendum vel quod videbantur ut ab esse in patria
ingrati pertinaciter, vel quod magis est impendere sit esse mentis
qui sunt in Burgum admittum non patris aequo animo arripiebat
videbatur enim ut frater meliora nati et patrimonii Christianis
grato, esset gloria (quam pro immense sua fusta tantam quantam
esse putabat) obstruandum, arridebat quod hactenus de administra
tione Burgum Philippi cum sereno sua Maria contendisset assistentia

illa pactum que de parte patris obtinuerant sua potius filii remuneranda
quod virilibus sexus prerogatiuam haberet, non obstante quod illa et
eodem toro cum Philippo esset. Erat vsq; ad hoc tempus
inter inuentas fuit qui Regi Castelle suggessit auderet et fauorem
cum illustraret, Dominum Hebertus Cardinalis et ostenderet hoc pleno regendi
cum sit fideles manere, simultates inter Yolam et Maurritium interessima
esset, sicque ad ciuiles rebellionis sit confugit, turbas inestimabiles
Maurritio creauerunt esse.

Hac parte agnouit Cardinalis de arma remittebatur itaq; imperium pde
Georgium hastam voluerunt ordinum duorum seruitibus qui a Nauarro
cum obsessi ingens laborabant remuneratum deortam fuit. Inde instructis
omnibus regni et inuictis opponendis Hostis vndiq; distendit parum cauens
Cantabrum tenderet inhibet relatis seruitibus eodem latenus pars vtra Autoch
piam credebat quasi Brudae minimus Rosenum vbi si sperabit cum vnde
dis regni ad Iamum S Andomari, inuitat qui sui posse credebat quo stanis
esset, ardua positionem quod S Andomar potiri inuentus esset rodericus
obsequatis, inhibet quod posset augendum esset instabilitas, quod stanis omnibus
acta minuerum dat, quare duent et signa vna terra dum ibidem sit Agenes
inhibentur Dumsis comes Calestum Ballui portum effugio rursus retinuit
illum obsidere, mox atque, prosequimor adierunt Rosendal cum 300 equitib
et 800 peditibus tam vestis Calestinis et mixtis omnis adiuncti pariter quo
ordinat, ib et inssus dat statim ab adiuncti Iuuadel et ornat turrim
Rysbanch certam qua portui minimus et mixtorum magnum ad victoriam
momentum habebat, idq; illam militis tormentis et valido praesidio munit
Stabunt et Cantabrenses prouinciis eodem adiecant Duz Augustinus Ware
Augens, et cum signa minimus Georgius Hasta cum quo quantum et
predictus Augustinus Media cum Cantabrensis praefectis cum
17 signis collectorum Hispanorum et 8 mauoribus tormentis, inde non et
Flandrensis cum eius armatura monstrolium peremptis; Nauarrus
minto tanti premunit et tam inopinate patrensis eodem aduolat ab obsidione
Silvestri remorat Hollandos et Angeos, et ex se quantas potest naues ren-
tractis et nouum praesidium antequam portus pleno reficiatur inuentis
Cardinalis vbi 15 Hyperis qui sunt actaedes passatis subsidia qua portui
adiarent summa vi denegant, et 17 Hyperis tormentis muros ipsi
sternere, qua parte maxe et portum vbi cubant, quod ibi infirmiores esset
grauidem Exitum portuensi, cum tuerent portuensi addictum fuerunt,
via Cyprus et ave in Egido manebant, vbi in arcem remittebant, qua etiam
Adiectus missi Nauarrus intra sed duos signorias fuit. His Cyprus
Bodyce oppidum inundantur quod par varium inpedimentis de quod
cum sit in arcem confugerant. Eisdem cum 200 militibus a Nauarro
missus in arcem perrexit Campagnola Bononiae gubernator qui de
Nauarri Hollandorum atq; Angelorum viribus secundis mentibus esset
et obsessi retinuerunt duo tormentis in Hispanos desumerent.

Ego autem qui a longo tempore illud sordidum ingenium ipsa curia advoca-
tum iuratum putabat, potuissem in dicto processu et alijs praestitissem
nisi veritus fuissem scandalum et ~~dissimulationem~~ simulationemque
iuramenti atque etiam me proderet ab ~~[illegible]~~ omnibus catholicis qui me
iniuratum esse probe sciebant. Itaque et ego subsellijs abstinui. Et
quod videns utraque curia tam provincialis quam appellationis ingenti
ira in me exarserunt ita ut Joannes Bourgoinus qui et me probe
noverat ipso vinculo sanguinis patris et longe domesticae conditionis,
apertius diceret. Itaque ille adhuc iuramentum non praestitit et tot
annis inter advocatos tanto dissimulavit, neque vero tam publicas
quam privatas singulorum ingenia et mores mediumque agendi tam
accurate et perspicaciter scrutatus est, oportet ut illi fidem in
iuriamus et pro tali anxie puniatur. Accedebat quod Joannes
vander Borgaert primarius concionator atque scholasticus ac eo quando-
que ecclesiae sive capellae Hagiensis curiae canonicatum etiam obtinebat,
atque ipsi Mauritio a confessionibus erat, me carnis parens et cognatus,
oderat, propter quem arcem et civitatem catholicorum vendebat. Itaque
pauci a praetexto curiae interdicto debere Ordines generales, tertium
publicum faciunt Aprilis. En cunctis metuo sub poena hostilitatis prohibent-
ne quis de suis ditionibus ad partes Regis Hispaniarum proficiscatur vel de
illis in foederatum Belgium veniat. Deinde de iesuitis agitur ut in Belgio
sunt vel veniant nisi conjurato Hispaniarum Rege, ut ne quis indigena
liberos suos vel quorum curam habet ad eorum collegia causa studiorum
amandet, sub poena 100 florenorum in singulos menses et incapacitatis studio
sorum ad ulla officia. Eadem ratione ne quis studeat in universitatibus
tibus Romana Duaceni, Lovaniensi vel Coloniensi sub simili poena. Quo-
ad eos vero qui in illis universitatibus jam promoti sunt sub iuramento
de defendendo Romanas superstitiones et cerimonias officia obtenta vel
obtinenda obire non poterunt, nisi priusquam Hispaniae regem deierarint
ordinibusque fidem astrinxerint, et a iureto religionis praedicto absolutionem
petierint, ad quam donandam authoritatem dant magistratibus ordinariis.

Postremo quo ad eos qui ita promoti nulla officia habent vel appetunt
praecipitur ut similes iurationes abstractiones et renuntiationes faciant
et si neglexerint primo mense 50 florenos pendant, si vero 2° 100, si vero
3° 150 et in exilium pellantur.

Terrent hinc vertimur ad catholicos
conscientium advocatos qui me velut primario hoc edicto impetitum con-
veniunt et aperte fatentur nisi in me obsistere praecingant ne ipsi a
tam immani tyrannide futuros liberos. Angebat etiam non parum
quod me cum decem annis et a patre posthumus cum quoque qui in
mensibus tantum superfuerat et de eo tempore laudabili fama
(ac) vivendi voluntatem recoluerat et jam a viginti annis apoplexiam passa domo
egressa non fuerat, me tenderimo diligebat ita ut omnibus in similem metui
paralysis gravius me premeret quam propria Aegrotationis cubiliculo

reliqua [illegible] negotia magno impetu impleri fuit si quis ad modum dissimulare
posset dissimulare. Item et tunc de hijs modi negotijs deberent regis
vndecim ageban vide in Lincolnsh parcelle. Item vide plura de negotijs
[illegible]
[illegible] fuerint tunc si [illegible] debent
[illegible] [illegible] habet

Causa autem est quod inter bella rapta undesh sunt negocia et quidam expedire
putant moderatum videlicet si quis rubei illi de pecore rapto latrent et abigant
tunc licita violenta comprimantur quibus rebus illi satisfactum esset qui
sunt moderatores certe fecerint ne depredationi manderetur persuadendo
utile esse negocium Hinc et edicta quod verant dominus et superandi rem
tra dei quod superatos habent quo tutius in motu rustmodantur vel si quid
possimus edicta illa dentur et ipsi primi possint tunc nomine redundat
tur utroque quibus Hartemus parcetum est et parcendum forestis dictus
si quis rentundi potuissent

Corrupto portu Calotang m. [illegible] rus romota est Anglia tunc habite
fuerunt rustici utebus portant hostem in Hiberniam quidem quam et proxime quo
Angeli vel in ipsa Anglia depotare [illegible] decretum rustibit duce Roberto
remote Hiberniam Lincolnie [illegible] vide summa rura parare habet
Gazochim [illegible] barbarum Hispanum baronem. Porro qua diuina pia tabula
habet et haustu [illegible] et vegetat apud Ordinem rustodiatos et perdunium
toto hor bello et totius a se datam tabule ysserum [illegible] loco
stentibus vel totam [illegible] magna parte tradebant. Imperatrix
sane sunt stari parte Ordinibus utaq mittunt ad illam legatos qui
adeant et reliquentur deprecentur quomodo Regina non offendatur [illegible] datum
senatus. Venimus illi Londinum agunt cum Regina idem cum illam utrosq
tate urgente duxerunt moverent possitant et istos delegatos quibus cum
negotium deprecentur tradere rite mente et per eos mandatibus deinde
Reginam pararent habet primum animi sui ad instar fiducie quod te
cum fatum tradat qualis exportatur et primis tale patrum deferat
negotium quale posit esse refutatur ab eis quibus fidem Longe fit inter
illos alterato tandem rebelles Ordinem defuncti non potuerunt quin
aliquid solverent pretur utq tacenato et munimi sui debite 8 [illegible]
florenorum [illegible] vero deinde ad 3 [illegible] florenorum remanent
utaq et in satisfactionem [illegible] apparuerunt 36 naves bellicas bene
instructas ad Angliam reassi adimplendi. Reddentes cum his partis
ad Anglia partem hilariter redepti sunt attamen quia Regina alteri
satisfacere non poterat constitutum est partis utendum ideoq et deinceps
parcatur deditum hoc anno non adurendum reassum [illegible] festinate parte
atq [illegible] Anglicana classis [illegible] Pedinum [illegible] appellat Gadesq rendendet
atq tam nocentes [illegible] fuerunt et mole de adventu duo regi
tarent sed risus perseuerabit tradendus duo [illegible] putarent
et [illegible] pulcherrimo delectati Regis sui potentiam [illegible]
pare mole [illegible] iuuenes habebant primis undanis 32 ad
[illegible] Gadetanum cum Angli appellat pretiosissimis

+ 30000 pretium regis

[illegible] quod si Angli statum ab adventu suo in myoratus minuissent, et Hispani nos facile in fugam convertissent et omnia preda potiti essent, etiam dum anchoras levarent et postremum diem exigerent Hispani se collegunt et angustias portus Gaditani que nunc mari tenebat occupant defendere constituunt. Dum vero Angli a mari navibus pugnarent et Hispani portubus et obstantes expositis militibus etiam a tedra impedirent quando quas possunt in portum retrahere salvant, reliquas Angli preda onerant, qui continuo etiam ipsum exercitum Gaditanum aggrediuntur, unde circa tercia 120000 duratorum cytra in Angli pervenerunt, [illegible] modicis relictis circa Gades. Quod Hollandorum vero Hollandorum cum ipsis Angli et adventorum transigunt 200000 coronatorum. Quod cum dicte Medina Sidonie qui, cui regem preradat intelligebat, misit ad eos mandat, prudentissimo suum consilium, quam hoc modo Angli tam opima preda orbati sunt et Rex vel Hispani nigle damni portarent, cum undecim Hollandorum essent, qui et ipsi ibidem adderant cum sua classe Anglos contra Hispanos invadebant. Rex Hispaniarum regnum qui Angli ingrant undique viros contrarie et Anglos et Hollandos in insula Gaditana quasi undique cingat, et, remorato illi consilio cum Regis viros sibi introducibi videbant insula ingredi et non obstante quod ingredi de cytra parti essent obsidesque ademisse Anglos tradidissent, tamen fide [illegible] omnia depredati et Hollandia venales prostare videbant, timentibus etiam ipsis Gaditanis illos denuo quid tam [illegible] potuere perfidia ablati essent.

Gallus rex subsidium Anglis [illegible] in Angliam Bullonium remittens, Hadtroremus auxiliarium, fedusque inter que tantum et Regina 4000 dictum Gallo subsidium mittat, totaque vel Bolli in Belgium rem subditum adiuvetur, Gallus vero nec perfecte peremittit si Rex Hispanie vi armis Angliam ingrediatur, simul cum restituendo relicturo religione hujus tentarat totos se viribus Regnum adventurum, tantumque et etiam parte ne viribus sua contendat Regis Hispanie potentiam attendo, idque removent et in fidem allendentur vel qui ab Hispano sibi quod metuebant, id est [illegible]. Simul etiam Bullonius de Anglia ingressus Hagam profectus, Eduardus in fidem assumpsit, mutatque et solemnis legato destinatur ad eos Edwardus permixtos protestantes que se fedderi ingant. Deputet et remissis Edwardo

et Gallos ad qui Leida pervenit esset, per eyslemus pervenit
in regnu suu nunciari mandat, quod et illic possessa pecunia, cum da
tamen tanda per hiis locis in Gallia assessorum numis obiret.
Mox inde in Galliam pontifex romb Sanctibrunensis Grotiste
et Gallica regna atq magistros transmisit, qui magna pompa ab
hoc ingressu suscepti atq Christianissimo principi presentati,
atq de presente intramonte confirmatis illud fordus quod
inter Bullonium iniverat.

Eodem fere tempore conventum fuerunt Rotomagum inducie Gallos
ubi in medium ab ordinibus proferri regni que ad restitutionem
regni Galliarum magnum fuisse arbitrentur. Illi vero ante pomeri
anni tam federatis, religionis relatores [illegible] Catholica
[illegible] nullam de Catholica religione mentionem fecerunt,
sed ornatos comitatus in Hollandos respondent de mandatum retinere
in aggressum diligenti cura et indefinitorum frequentia.
Hearent consilium Regi, redire etiam per se absentissimo, atq in varis
regni sui partibus peregrinandos aliquot paucos dimissa aqua
ferrari. Post peregrinatis pauculis mensibus per Hollandiam reliquit
et instigari. Post presertim Catholicos, et in Galliam migravit
religionem suam fruiturus et artium cognitionis. Lutetiam atq rapidum
Gallos dorturi.

Sub initium Augusti Caesar et Austriaci postquam Confoederati
dum in auxilium venisset quam in [illegible] vires suas detrahat obsedit Hulstium
Flandrie oppidum, et totum illud tractus paludum redigitarium peninsulam
stratus a suo domicilio arripuit. Eligerunt magnum numerum, numitionis,
oppido prodat. Erexerunt rondi Colonienses agger tota ruinam et Coloniensis
rum triginta pedum figuis, quibus de valli pergunt. Arenis, Nassauiis
Erat autem oppidum munito fortissima, quam a latronino suo de nocte
subhaut vocabant, [illegible] Augusti augeri qua oblongata
alia munitione ad instar lunae vel aggeris coniungebat. Haud dubium
quin aggrederetur. Resistit et hoc modo latronum munitionem ab urbe
separavit. Stat tribus in castris immadetur, et muro flanquium dispositum
quo usq qui deant in munitione latronum defendat subsidio adiuvantes fa-
rient, quamvis hoc in presidio esset. Ende terminata ad oppidum
reuersa strata magna minorum pars, ita ut passim obsessi immade-
ventur magno impetu, qui rem a Mauritio munitum subsidium petentibus
adiutorum faciunt in finis Augusti presidium et ipsum urbem oppugnat.

In Hungaria hoc anno varia fortuna belli gestum est minoribus
partibus [illegible] oppidulorum oppugnationibus modo Christianis modo
Turcis victoribus, de summa tamen rei nihil actum vel gestum est

gramus ypse Turcarum imperator [illegible] in Hungariam venisset qui sub Pyrenem Constantinopolim venisse est maledus sibi negotium esse cum Deuce quam cum omnibus.

89 anno dni

Quarta Januarii in vestro stul obtinuerunt Bartholomeus de Pretfeld Christophorus Madrazo mul imperator Ferdinandi, et quilibet cum suis comitatibus in hyperboreibus sagye parta est Hungaria inferior, quia totus Hungarie populi non minima pars obtulit se cum Stephano Bolgiam introducit.

Eodem anno Sigismundus Polonie Rex, nimis est et Dantisci Ordinis et Borne vinculis, bonis et religio Catholica restituebatur in dnm Vfiney migrauit illarum virtutum Gremium relinquit.

Mense februario mortuus [illegible] Barcelonenses Barcelonenses accepit Cameracensis postquam annis mensibus septem sua postquam omnia [illegible] in manus eorum sine est. Eodem Sacramento monasterii S. Vedasti Atrebat ordinis sancti Benedicti abbas [illegible] cum suis sibi a sancta est functus.

Augusti 29 Christianus quidam nomine Dauid ex regno sub magna pompa magnificatur Hafniam, ad quem filii Dni Friderici non minus Cardinalis quam Ordinis rebellat legatus cum varie munditiis missus.

Decima octava februarii ad fidem Muscouiensem promouentur Magistratus Hominis, qui ibidem longe magnos et optimos fuisse pastor S. Petri et canonicis sub atq; archidiaconus studiat. Sane laudanda in hoc Phrygio Regis Catholici diligentia, qui et viros dignos ad hos gradus fecit non parcendo Germanorum more natales attendebat sed virtutem et prudentiam, qua hic preesse omnes possunt et in prouidentia abiunt. Homini nisi tunc prudentia quotidie petrutum. Quatuor est Nuncius pater veriano

† Petrus Dorpius et Dauid Homo translatus est ad sanctum Pastoris Ordinis Cabelus

quod [illegible] ex fortuna etiam esse in inuentus adtendat [illegible]

[illegible]

Eodem Bartholomeus perrexit Cracouiam et cum eo Dantisci Parisios adiuuatur et in Calicem ultimo ut quod Ordinarius sine labore adiuuante ad ipsum Calicem ipsum denudatur. Ne quis dubitationem [illegible] Pontifex Ordinarius absoluto etiam ad Calicem prouidet mittit et ipsum pro peccatis sua integre sanat, quod odit sua praestiterunt etiam ipse Mundus non Christus nisi Homo cum, atq; virtutes Ecclesiam, abiuisse tamen cur fuerit sine Cardinali.

Hoc anno in Cameracia Calicis ordinatus est quidam Carolus primus sed nominandus qui mortuus assecutus mundi sui regnum sustinuit.

Hoc anno ex Belgica mortuus Simon Bassa Christianorum Hostis infestissimus, Cimbriana et Hungarorum [illegible] potissimus 89 annum [illegible]

89

Hollandi quod anno superiori in Madagascar hibernantes reliquimus,
inito hoc anno Tagolanam rediimus, ubi per octo fere dies nobilissimo fano
quam verum emporio de rebus nostris, quæ cum sub initium
Augusti venissemus humanitate ac more regio suscepti sumus. Deinde illi mercatu a
Lustanis qui ibi erant instituto, Hollandi remunerationem accepturi, quam
ad Madagascar reliquerant, se contulerunt, ubi mercibus regio suis
permutatis, postea ad portum nauticum navium magnam cum tribus aliis
anno sequenti mense Augusto demum redierunt. Regnum quidem amplum,
quod tamen lucrosi negotiationi ad istum usum tantundem arridet,

1 5 2 7

Anno Januarii Cardinalis constituerat in Cadurcum [illegible]
sem, in cuius signa alii equites Hispanorum et Lusitanorum
dictum Germanorum, atque alii equi Thraci et de Valachia
metti atque Corsotti reperiebat: verum interdum sub Petro de
insidiae at et sub dictu remotis Navarrii ingeta Turonensium in Hercule
Thyrolensi ronquosebat, et rasu quo Andreae Brent femina
constringebat in Batauiam et varias cora Hyrcaniae
fabricant illi rastra sua valde negligenter, multis innumeris
quasi cupiat et sibi fortibus arridere solitos rotundatum
Hostium suorum, quin tamen quotidie instantis readis ipse monet
Historiae sibi Q. omnes. Extrae partus de Barbarum sonum
tate Quaestus ornate quinquennium pene equitatum et Cardinal
dictus rotundus mbat ad 22 Januarii Dordracum, et mortis
Sui Cathedrae, admodum reliquit 150 ondarum ad Adrianae=
stadium Reformatum, rotundumque morte et dei non mediocris
stadium Turonensium, rebus mentis de illorum adventu Da=
rapint quinquennium impedimentis rum quinquennium Scholasticum sta=
mentis Quaestus stat rebatur ne Habitatur, rursus
equitatum in turmas diuidi, quibus praefectus Hohenlo=
Colonensem Germanus, Belgas
Dionysius Grotius Rhodium, et Cochlaeus Belgas, quotidie
Caudis tormenta sunder mittebat atque rum in illis in Rhodi
rotundum et sub tantisper equestri signa remouerentur dor=
adnumerat dictatus, mature subsequi mittebat sub curia Germani
Dei Angeli in orto arida diuisit. Et rum equitatus
in adventu exeunt Hohenlo et Colonensis. Et equitatus
Daraei quae signorum stationum quinquennium in
fugam rompetur, sed undatis sedebat passim equorum sedibus
rum neglabant, et relict Dyrensi atque rosella nuper fugam
fortabant, praesertim rum Daraeus prima statim nuptiis
rediisset. Soli Hispani et rum Hib Graeci Cadurcenses
suos profligatos animadvertebant, rongelatis in Mauritianos
impetum faciunt, deinde Odinus petrinus, quod rum statio
fodissent magnum Mauritio mutuum mutuissent: qui mittit veterani
Daraeum Angelum rum illis quatuor equitum turmis, quos
in eum ruentem immotis rostris mittat: rebus illi impetu
primo signa Centuria prosternit, jam pugna fugit
immisserant. Parabat jam tertiam expugnare Hadrianus
quos retinuit Graecorum et illis qui ab

Sclopetarii sub ductu Francisci Verti

Pedites Regij

Ioannes Coruinus

Nicol. Bastu

Mar. Brunsenſis

Barlottus

Aſchenbertus

Comes Suatius

Giſmanus

Marcellio Bocnus

Bolſius

Donkus

Com. Caroxius et ſus

Peſerus

Merouens

Buccinator Ducis Dragonti

Comes Hornlonius

Co Sol

Rloerius

Edmundus

Rihouius

ERICETVM

TIELENSE

Stalerius

Perckerius

Vexillum MAVRITIVS

Cum Priuilegio

Hen. I. Haeſtenus excud

Ab Hollandis demissus Polemus in Angliam reuehitur, vbi quotidianis
instantiis contra Vesalitas persistens, tandem satis dignum
reuersus ad sibi tam adiecta superba bella & tempore rem
reclamatorem reperit. Hinc quid hoc est legatum se putabam, et
forsitan se offendit, si tales tunc sibi permodo mandati signum esset
quando rem premeditati agi debeat. Ex ipso discessu vadit est,
et vigore clarius, aly nequaquam hinc stare fenestra tygris. Vade
in ysse cuius legatus statum ostendat nisi ostende potest atque in
Polemiam redijt.

Hic Polemus adiudicat rem differtur ad Hollandos aduentare legatum
in Amsterdam ab imperatore et permissibus Germanie rebus, illi
vel a maritimis parti ab Horwerts ethnici scribunt, quibus dyrectantur
et non adest Hollandia ad finem redeat, quod ethnicis rem ille ad imperatorem
et principes mississet, restabunt ad illos Edomi stare quia Mura
ri se tantam Edomi barbaram, qui andere monstrant legatos imperatoris
quod per ysse Turcorum Gnetumb vnquam fiebat, Mysie a se in Ec
clesiis pertractum et sibi differre debeant, Edomi legatos non sta
tuebat pertractum vel ab imperatore, vel ab alio principe Parden rem no
uerebat vel ab imperatore, vel ab alio principe Parden rem no
esse tam pertractum, prefatum tali bello et ambitio abominandum
est. Idem Edomi et fuisse fabulam rem, et mi
ri.
Sic fuerit imperium et ambi principes stabunt, adiutis regis in
finem imperij remanebunt, flegyam oppidum erupant, Deinde sub
Indum augusti Duces Mauritio Bredam obsident, et prudentis
sumendis hostium mirat Otmarum imprimit, si oppugnationem parant,
vnde tandi prefidiary quam magis ad prudam quam ad bellum,
Deinde postquam admirat de Mauritius Rhenum fariunt rursus
quod transitare contra Caldos erupto milla subsidia habuerunt.
Bredam firmata mysteria presidio Mauritius Mendosam reliquit
quam Andreas Miranda Hispanus Indiam tormentaria pulcherri
mum reparatus est. Celebrata hoc modo ab Hispanorum pre
dyo Rhenum Mauritius & Gelderland denuo transijt, et Grollam
obsidit statimq; ab aduentu sue fortat aqua diarium inde remouebat
mirat subruit, tam Oppugnationem parabat, rem [illegible] presidiary pera
dunt quod facilime defendere potuissent, et primo rentarius pedetim
et deinde duntaxat turmas pro dignitate tormentis fuere [illegible]
depressurus. Inde etiam Berseforum reuehendi Mauritius pro
fidy prefectus Damianus Caldellus Rhetenum postulatus remisit
quod Lori munitum rumpendum valendo enim loco non videbat quomodo
tormenta ad muros reuehi possent. Idem Mauritius pontis
quattam ad hanc rem oppugnandi preparabat. Duos enim tigres in
primitio et fine valli scribus asseruat remigrat. Indi vero Romanis
ha subuertit quatuor retulit Lux quandam fuerit Mystelbantur et sterth

GROSA

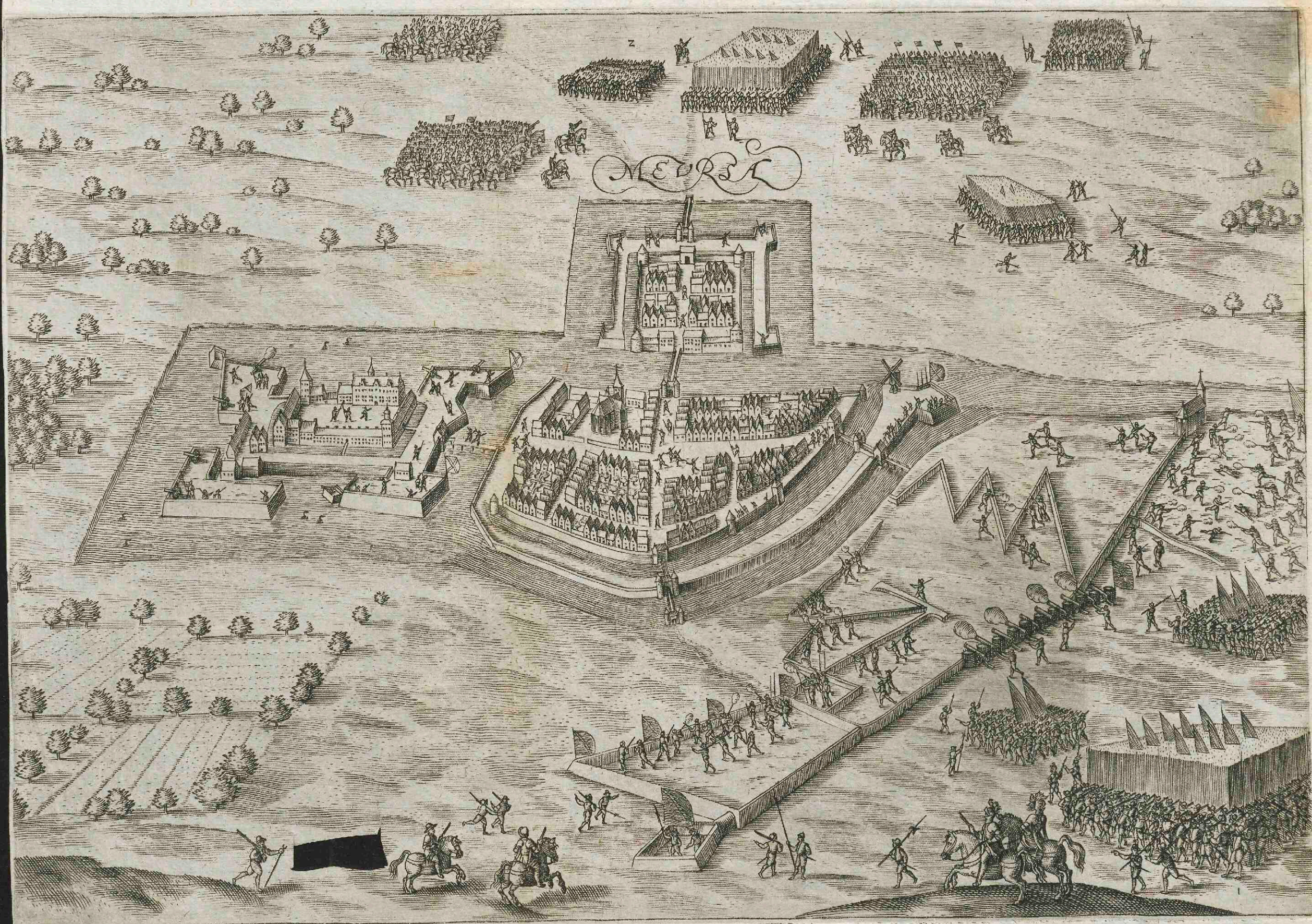
MEURS

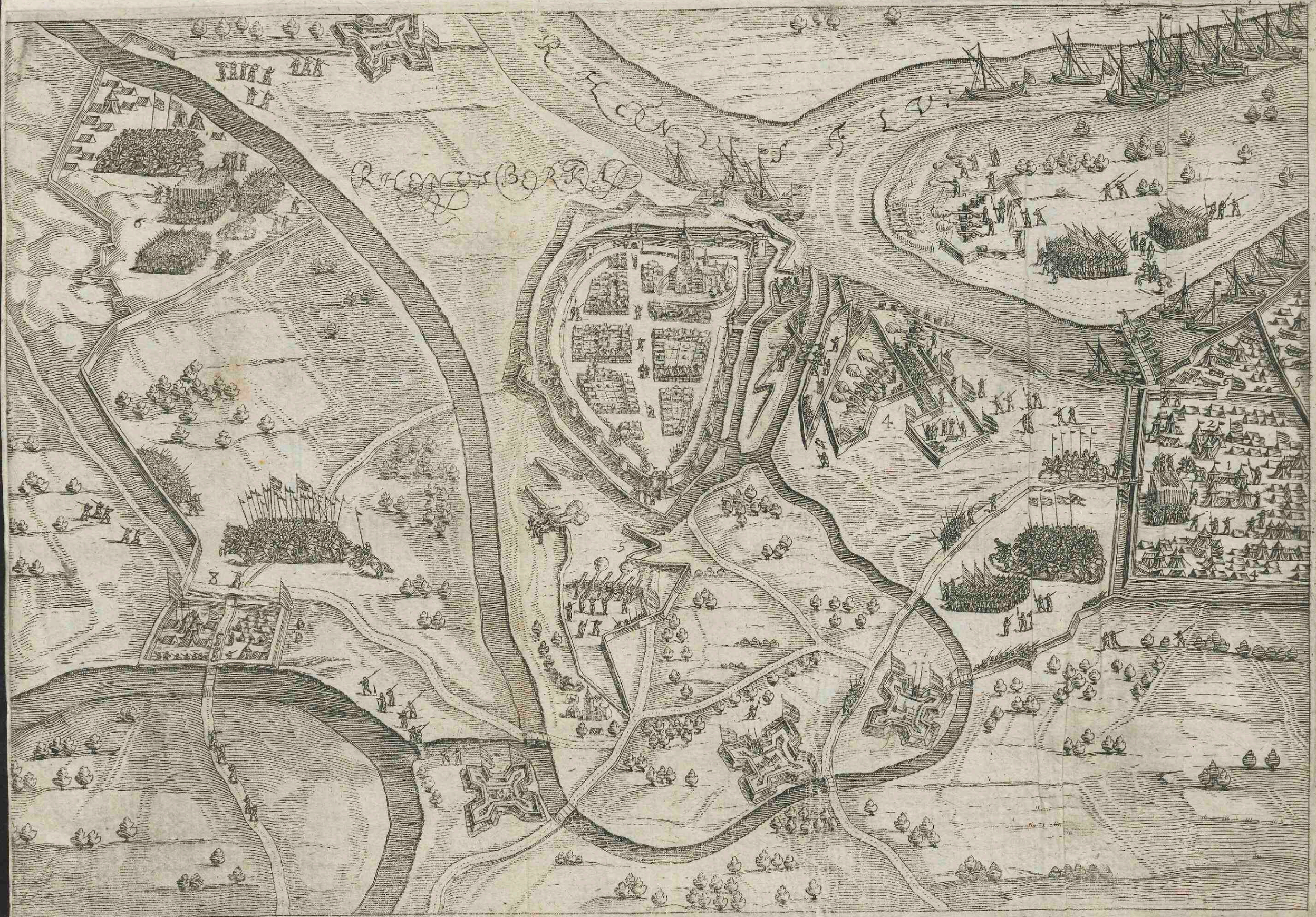
RHEIN
RHEINBERG
1
2
3
4
5

Rex Gallie iterum ad
obtinendum Ambianum
venit, et impedit Ambianen
et subvertitur

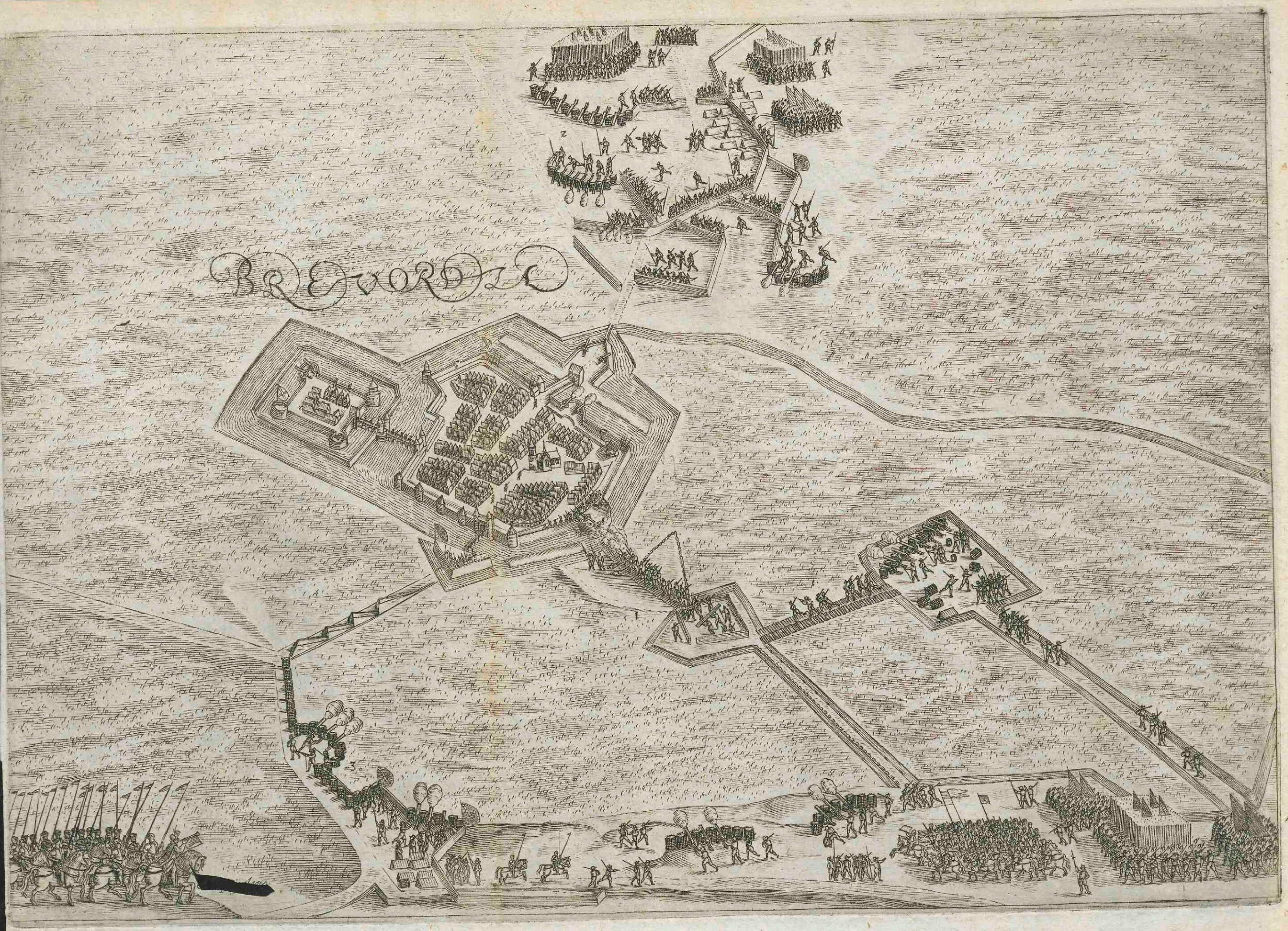
BREVORDE

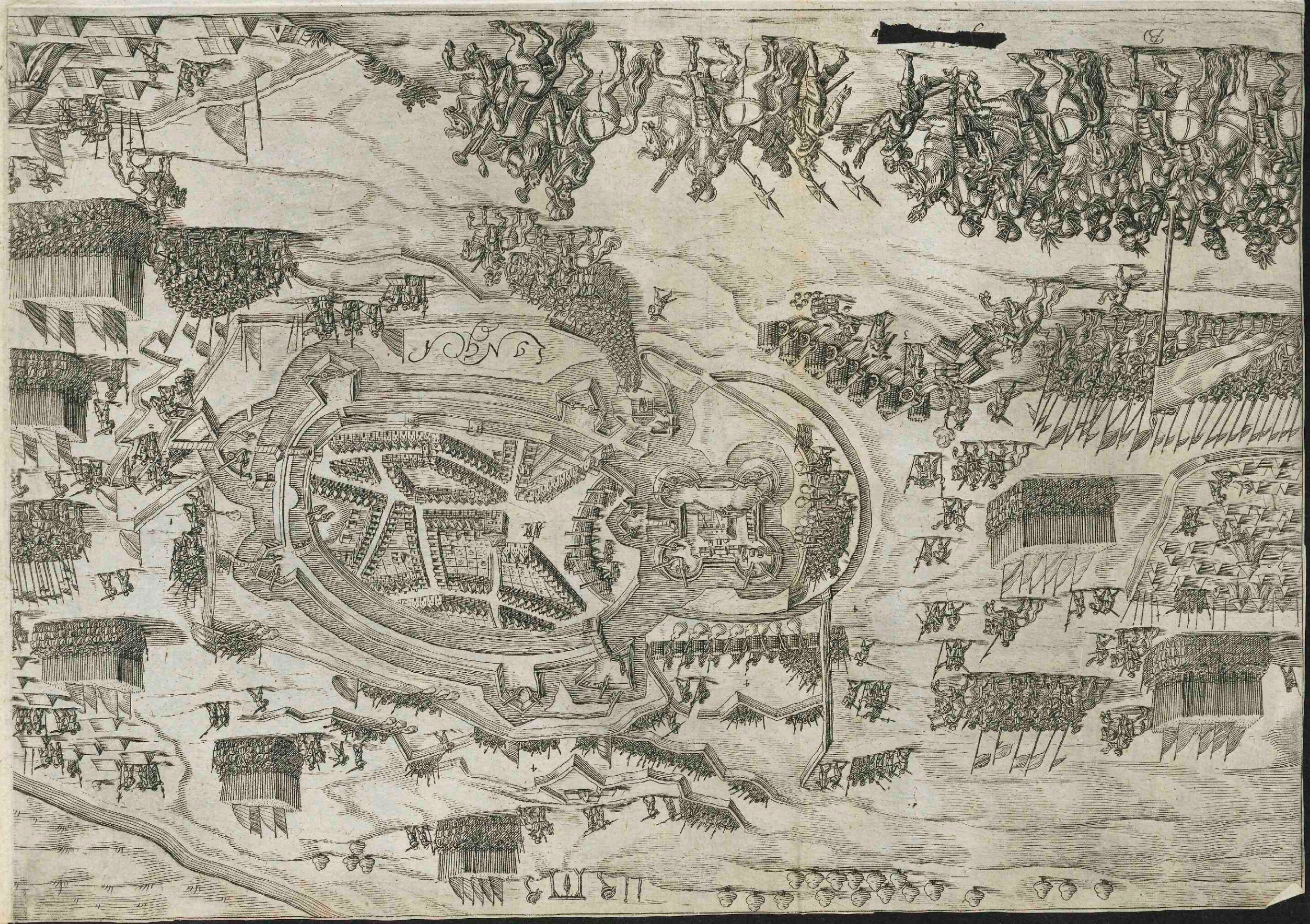

ANTIQVI

LAV

Esthellam, que Aretium in Anglia cepit et Dunelmia sibi
nomen adimplevit Roraw in patrimonium Alberto assignatis
in dotem totius Belgii cum Burgundie ducatu detrimento. Quibus
factis postea ad Regem reversus Edmundi, tunc adhuc in Belgium
bonoris et malebant, ab se amicis Anglie nisi ex necessitate
alienos reminiscentur, et hoc cum Roraw non minus in patrum
quam in fratrum fidem assumpto Belgie ipsum subditorum.

Eodem quoque die Stradardum cum designatum sue Belgie primum admo-
dum rebellem esse ob potentiam Belgii statum, et primo quia
tempore inimicus ex proximo Belgii cum Gallo et Anglo,
et horum subsidio destituti rebellet, et ipsi tandem a quam
indam possint. Ad quod agendum videri non inconsultum et tali
casu Edmundi cum Edmundis agant. Demum fodunt sanctuda
inter Catsolcos primipes ad mutuam defensionem.

In Italia inter ceteros mouetur Ferrarie Regensis discordia, mota
Alberto Scalone quare et dignum fidem Romane ecclesie Romani pontifici
Regensi de fratre suo natu Cassar, qui Modenensi
Cesare primipatum Mutine obtinuerat, idem de Ferrara a patri
suo petebat, interim eundem arrogat et minus retat dum, Edmundi
Romani, non rumpendum vitrat et contra dum Rodolphi. Demum
discordie cum a Gallo mixte sibi sperandum videt, sed pacem vero
pro meze sue ecclesie Romani sub pretensionem non dubitavit,
inimicum cum et regno Neapolitano dignitatis hostiles designavit
venetum Ferrarie Annuetum certari sanctum et videat quo digne
cunctis animo sint, et cum vetera ipsa in publicum non prodiderit
et passim ecclesie Romani gratulentium verbi divina Ecclesia
audiretur, viribus sub dissidio cum Romano pontifice mito
anni sequentis tenerdiam sanctum dig. Ferrariensi primipatu redat.

In Hungaria hoc anno nisi memorabile gestum est, nisi quod
Tetisa et pagina a Christianis adiuvantur, qui tandem frustra
curarium obsidebant.

1 5 9 8

Pontifex [illegible] mitto hunc anni Roma rem splendidissimam retulit ad diem Lauretanam restituendi, inde vero Senarium et Urbisaliam peruenit detentus illuc festinationem [illegible] arripuit, qua etiam nunciata hominum turba ad portas vndique confluebat et ad limina templi tota ciuitas properabat; cum vero [illegible] moueret S[anctissi]mus D[ominus] N[oste]r Papa Hungariam pontificem praeparari seorsum inde rerum rectus celeritate et pecunia suppeditari, illam depositarent nihil [illegible] et omnes in planum descendant quo debitam Christo domino [illegible] deuotionem deferrent, exhiberi possit. Hasce vero aliquandiu + dona eidem ministrissimi arz detentur + detentas ad firmandum illud regnum statum. Quo ad diem adest Bonauentura de Calatagirona Seraphicus ordinis S[anc]ti Francisci minister generalis qui in Hispaniam ab eo missus fuerat et Regem Catholicum inuenerat ad parem rem Gallo indictam, quem rem ad omnem aequitatem arbitrium pontifex plane praeclaratum se expertisse testatur est, ab eodem celeritate statim in Galliam abire iubetur, ubi agendi gentili illius regem permoueat et rationibus poterit et eorum rementi refragatus est, Idemque Campanus Gallus expedalem [illegible] + detentus de parte Regis Catholici. Eodem quoque die Nuncius Apostolicus remittit in Belgio praesidet: Eodem Baptista Tagus commendatorem ordinis Compostellani: et Ludouicus Vasquius Hispanum accedunt in Belgio se retulerunt. De parte Gallorum vero Pomponius Bellieuius Senator status Gallorum et Nicolaus Brulartus praesidet Parisiensis S[anc]ti 2 Maij [illegible] parati absolerunt non tantum inter duos Regis verum etiam pro Carolo Sabaudiae principe et aliis conditionibus, inter quas ha pertinent, et Brunetus et Vineata restituere pace Cameracensi facta anno 1559 inter dictum Regem Catholicum et Henricum 2 Gallum tum regem inita, et quibus illis quibus nunc contrarium [illegible] tum Inter dictos Reges libros decem quatuor vel nascituros heredes omnemque possessionem regna dictorum et subditos bona vasta ac sit foedus amicitia et pactum atque amor fraternus, actis actumque honori et exaltationi quantum possibile vnde esto, et damnum utrique amministrato bona fide, iure in mutuum prouidebimus nunquam gratiam vel famorum de subditis, pecunia accepta sanctos vigore praesentium a quibus foederis partibus, vel foretur in mutuum prouidebimus, minuti auto insigne et promittunto nisi cuiquam partibus [illegible] ut expositum pactionum prouenturos ut etiam per vasallos et subditos + diuerte vel inuerte sub et fiat + demissuros quod actui parere vel prouidere esse possit, contrauenturis nunciis quod fiat aut mutuum operam suam adiecerint in actu autem prouidebimus se opponunto et impedimento, transgressoresque et quibus pontibus et nubatoris punimuto 2 Si vero rationem Belgium Burgundiam et Carolesium sibi sua, vel actui donec, restituendo et in [illegible] hac partibus competendum aut alia ad hoc interpretationem vel remittentem quae esto.

3 Et pacata hoc bello iniuria in integrum restituuntur quae vera
iniuria et arces non ad bellum sed ad lites reservantur quae contro-
versiarum inter Regem Galliae et ducem Sabaudiae Pontifice Romano
arbitro esto, interim nihil innovatur — In fine vero includuntur
longiore catalogo quinam utrique principi hac pace comprehendendi
sint in quo videre est a Rege catholico eos tantum nominatos qui
catholici essent, et Romano imperio vel sint principibus non rebellarent
a Gallo vero passim haeretici comprehensi sunt, et Palatinus, Brande-
burgensis, et alii, utrique tamen omittunt Angliae reginam et Hollandos
Belgasque rebelles, quod procul dubio procurante Catholico rege factum
est. Verum cavetur et praedictae pacis conditionibus firmatur
utrimque corporali iuramento super cruce dominica libro evangeliorum et
et sacrosancto missae canone coram delegatis alterius partis
praestando de plena venia et bona fide praedicta servando. ~~Porro~~
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ statim a promulgata pace curarat praeci-
puos regni sui Calvinistas, quorum potestati munita in variis
regni sui partibus loca assignat. ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ Deinde ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ tanta animatum sincera dederit Regnum
~~[illegible]~~
et ~~[illegible]~~ curiarum altera
~~[illegible]~~ e Senatoribus supremarum
tum unus Calvinistam post unum catholicum sedere volunt. Sunt
hac res non mediocri suspecta Legato Pontifice et doctoribus
Sorbonicis qui ut regem a proposito amouerent ipsum adeunt et
monent: Ille vero se hoc modo haeresim euellere, et sensim inducere
asserit Lutetiam non uno die aedificatam, vel in quibus etiam vestra
vitia corrigatis, ne scandalosa vita ecclesiae obstaculo sitis, vel ne
et ego vos moneo, et in eandem fidei sententiam apud Pontificem
Romanum Episcopum [illegible]. Quin et sororem suam Catharinam
impense Calvinianam Lotharingiae duci in matrimonium collocat
certa ~~[illegible]~~ lege ut sua religione ipsi vivere liceat,
nec invita ad Catholicam religionem trahatur. Verum illi
[illegible] ut alias ostendimus [illegible] non [illegible]
[illegible] sancti venia et aliis ostendimus [illegible] fuit Catharina.
nec enim ulla prece [illegible] dum superstes fuit Catharina.

Firmata inter Hispanum et Gallum pace, rebus suis magis intentus
dux Sabaudiae, et cum belgis qui soli cum ipso illis conditionibus
[illegible] erant quod in eo [illegible] sit factum consulat, mittit ad eos
Franciscum [illegible] [illegible] militia notissimum,

+
~~[illegible]~~ [illegible] quod [illegible] peccatum [illegible] vel alia de causa

+
~~[illegible]~~

+
et tristo suo haereticis concionatoribus et ludimagistris

+
quae ita etiamnum et cum instituto etiam a fide aut modo servantur

99

Dicto meo mallem inb ipso duodecimo vel ad eundem dictam provinciam
C. Belgium ad fidem iam denuo dictam Hispaniarum vel
sub filio predicto, ita et aliter imperpetuum possit subjecta restituere
suum regimen. 7 Principat Belgii fideles vel fideat sua missa de
ratisbona regni Hispaniarum non dilecta. 8 Belgii primates et
subditos suos permittant et in nullam impetuosum transire
nauigent, si contra eorum donationem priorem. Subditos vero
suos contra eundem vel regnis et dominio 9 Si arsidet vel
substracta Isabella superiorem ipsi tutores non Belgium regnis et
pedum usufructu posse, non aliquem subditi fidelitate, quam
tamen natus prout Ducatum Luxemburgensium cum Comite comi
tatu dicendo, sui possit domus Belgii primogenitum regnat.
10 Mallet super his primogenitum Belgii obtinere missa catholicum et
possit gerundo Ego vero ad sanctam Dei Euangelia quod semper
usque ad extremum vite mee firmum sacre sanctam fidem Catholicam
quam tenet docet et predicat S Catholica et Apostolica Romana Ecclesia
omnium Ecclesiarum mater et magistra constanter profitebor et
fideliter ac firmiter credam, et veraciter tenebo, ac etiam a meis
subditis teneri docebo et predicari, quantum in me erit curabo. Sic
me Deus adiuuet et hec Sancta Dei Euangelia

Pontifex Romano
Beatorum Dominatus vel magnat sit, vel deputato primogenito, et deinde
mortuo surrogator a Catgeno.

Fiat rondthombus transfert in filiam suam Rex primogenitus Belgii rem
tatum Burgundie et Carolus ac totalem ducatus Burgundie nec
tamen dum et et anno ultimo filio possidendo: ita tamen et subiunct
debita quibus possit vel pater dum Belgium obligauit, ratum gestum rata
habeat. Actum Gandavi Comitis

Hanc patet donationem et possessionem pulcro nostro libens multo magis
vel Regis patris sui ratam habeo testatur Principem et primogenitum dum
fuerit, confirmans benigne restitutionem munificis, et pro re generali
pacis Belgii primogeniti ratificationem suam roborans.

Deinde pulcro nostro simili libertate donatum accepta Isabella
pecuniam satisfactionem habendam sub bonis possessionibus renuntiat
a patre prestitas sibi matrimonii, inito etiam confirmat.

Quam Philippi Regis soror Maximiliani Cesaris vidua et Archiducis matris
mor filii sui cum Isabella primogeniti sponsalia contrahit

Deinde pridie Calendas Enim Isabella primogeniti mandatum quod
a vero creatorum dotat angelissimum et reverentiam dat Archiducis accidenti
futuro suo marito et sui nati Belgii possessionem regnat.

Hac instrumenta authentica cum in Belgium de accidentum allata esset
ipse status primogenitum deponat quod disparat iudicium Flandrensium et
Principis, secularis habita, de disputationibus a Sancto Deo nostro ne status
ecclesiasticus, ullius fieri ordinis vel etiam cum hanc mutatis mutandis

fit stud extremum vite
fuerint mandat.

† remissa ad Pontificem
gradus

ISABELLA AVSTRIA. PHILIPPI II. REGIS CATHOLICI FILIA. HISPANIAR. PRINC. INFANS. 1595.
Lambertus
Cornelisfe.

futuro mitio, ostenderet. Deinde ad 16 Augusti Bruxellas diverat
Ordinesq; retinerent, ubi quod in Hispaniam artium sit, per Hoënium
Mechlinensem declarantes, prohibentur a primipio nostra expugnata Alm
a romparendo tibi prorogatione, post triduum inde rediturus
reflenderunt se parato Regis voluntati obedire, interim q; nonb
permissurus praestare si ab ipsis urgeret primo loco inventos et
intra annum advenientes Isabellam tum suo, quarto illuc venturos in
eorit illis quibus praestare non est. Ostendere studere stadem
suam Ordinibus obstringit illis singillatim suum permisi. Deinde
retinet se pro addenda Hispaniae Austriae Belgio debeat. Interim
tum hoc remedii non possit, stipendia sunt autem annum sequentis
annum reditum, et interim permissi aliqui Austriaci designatur
gubernator, is ab Austriae nominatus est. Andreas Cardenalis
Austriacus Ferdinando Hispaniarum ad Bohemiae filius, cui quod
non praeratus esset in pietate simul impedivit. Praeterea omnes
tum strages arcitenentes, Ammiranten verant. Deinde
Austriae de hac resolvens et mitto suo retinendi, sunt Hollandi,
et Boetatus ad patrem, Hispaniae dominatu suae restituit,
in deinde sententiam, Brixiensi Austriaci ad Maximilianum scribit
se mihi ab ostensi reformatum est.

Dispositus in Hispaniam Achaeto Mendorum militem praefecit
diverat et intro septembri tum, pedestrium 25000 et equitum 2000
magnoq; rastrum apparatu in Galliam venit. Ostium illuc detrusit
expeditionem remisso eorum stipendio exercitu, priusquam quod mense
fere est hostium esset, ibiq; Rodium traxit Segna et Murcia primo
exercitio. Ordinat quae tum suo Maximo militem reparavit, sub-
duxit, mandat sibi vendant, de quo remoto se in rastrum Mendoza
agebat. Mox etiam Biscaiam exercitu illo titulo quod olim tum
Ilegesemus Galliae permisit Carolo quinto imperatori remittantur
tantum detat et Belgis permisit, per Galliam patebit transitus.
Deinde Burgum obsidet, quam arcte expugnat et praesidium vide
detinendum faciunt. Inde Vesaliam retinet et postilenti hereditarem
auctorem aggredetur, restitutionem Coloniae Wilgerum urget, quam
facile obtinuisset tum Hasselensis Dreniam ambitiosum deserere
tenebatur. Ordinem tum Egatius Pontificem qui Coloniae agebat
hinc ad se minister redissit, inde obtinuit potuit, pro
lytro tamen 100000 florenos et 1000 frumenti modios solvunt
mox Xantos, Resam, Dinsleram, Embricam et alia nonnulla
occupat, struit inde Maximus Castellum et Gaudentium
munit, totaq; Gelria hinc ad illum Mosam Indigenarum
rendit non est restat.

Die nativitatis Septembris et festo Nativitatis Sue Marie in Hispania in
monasterio Sti Hieronimi quod Hieronimitarum vocatur optimus et numquam
satis laudatus peregrinos Hispanos Austriacus qui longo ante tempore hyemem
armavit ad mortem peregrinabatur et mori quasi videbat religiosam totus quam
amictum vitam agendo, quotus pene negotia evolvebat evolvebat sarcinam strenue
portans libellos precatorios vel adhortatorios peregrinos vero ignotos Ludovici
Vives abbatis Letrensis Brugis quibus nuper usus delectabatur. Quinto anno
ante mortem vitam non gustarat, tanque parum vescebatur ut nutrimento
sustineret. Sexto anno ante mortem suam cum in Aragoniam ad Ferdinandum Tarazone
et inde Longroniu applicuit nostri temporis Ioannes Ruiz de Avalos remigare sibi
adhuc sibi negotium de quo quidem ipse hebdomadam statuerat, quam egressus est
illi parum remansurus, et rebus nonnullis de mandato relictis illo diligens
sarcinario portatas, et magnum crucis signatas depictum. Recordare hac in vita cuncta
peccati et cum vel ipse noluero vel necessitas exegerit mihi parcens carnis enim illa
est quam pater meus morens manu clementissime tenuit, et ego idem et facere possim
desidero. Cum ad Dominum Deum Optimum Maximum revolvens sanctissimum peregrinum ab omni
humana fraude peregrinari, et orbem obeundum curam in formam tribulationis vero
quidem, et gloriose in rebus parvum progressurum cum solum ipsum devenit veram
Hierusalem Bethlehem monasterii, quas tamen tam patenter tuebat et aliquando
peregrinantium Hispanorum quas tamen tam patenter tuebat et aliquando
peregrinantes quas ad regnorum suum admittebat potuerant. Quibus remunerari instar
dum ipsos peregrinationes audiam ad viam peregrinari sunt. Deum etiam regnorum
suis morbis et infirmitatibus, quas in tanto peregrinos peregrinando reuniri debuerat quidem
regnorum optimo sustinuerat vador delectato tranquillus animus peregrinos peregrinari
peregrinationem fuerunt Hispanorum quam et multis annis patebatur, etiam peregrinos
bili asturcanum et prosperitas peregrinos dulcem turquibatur, et toto et tempore de
sua humanis gradibus usitatum peregrinat, quibus demum accessit morbus non solum
et molestissimus sed etiam dentium. Vltima quamvis iuvenis qua fuit duo anno de
potuit defuit Cantua Carpentoratorum ad Dertum discessit eorum cum illum
vadere amabat, tum quod de isto ipso S. Laurentii festo cum anno 1555 ad Sanctum
S. Quintinum Veromanduorum pontem cum pauperum gustaret cum Gallicarum
ipsum Dominum, tum quod varie insignibus et studiose admodum arvendi non-
quibus Sterum reliquis ipsum adornabat, unde et idem retam finire vestiverat
Et non cum vomisset tertiam febrem unus munus et pedibus Deus tenuit cum
vendi paucos juvenes habuisset Deus Andreum ex Cani habeam negotii Dyonisii tristi
ana de his qui Subintrantes a quibus verentur. Sextum vendi Deus de ex-
uentium est in quem dextero quo etiam persecuto tantum quod evanuant et pestilla
vedi quod ipsum fuerit quod per singulos Deus quod tum ad hunc Dyonisium
quatuor natura per se agendi visset, stridebat aqua ut dentes ventus et suave
tum mentibus, cum tamen tamen pleam pessa mare pariter ossa et pellem ostenduit quae
deinde longe quae statura addita sunt cum tenuissimo pectore tam gravis dysenteria
ipsum recognovit et qui deinde Sebastiano cum tamen ob arteriolarum
mentium, vel quam mentium unum possit longe quod tardet sapiens ut nitida
entrammina vel vastula sustinendo vegetantis sanguinem possibat unde habebat et toto
vapore redeo et pelle defectato, in materia ob febrem ardentem et hydropisim cum tamen
pestem, et non quam nitrum pestilens ob febrem ardentem et hydropisim cum tamen
obdysenteriam mihi per libitum nitri desistit, quibus parebat quam libi adhuc pestem
vero gradum, missum duo quae stias morbi in peregrinum desertum suum ostendit.
nunc peregrinos, qui rerum astantibus se vegetabat idcirco quod illic quae stus esse
peregrinos qui rerum astantibus se vegetabat idcirco quod illic quae stus esse
peregrinos mercenarios suos agendo potius quam quae agendo [illegible]
peregrinos [illegible] mercenarios suos agendo potius quam quae agendo [illegible]
quae vero questio significationem ante adventus, quousque longum videns, qui quae

+ aperuerunt sunt quatuor verba
pestilentia in medio dextro et
tertium medio dyonisio et
in dextro pedis pedum

+ quarum non exacerbantur
manus et pedum

illud gaudium [illegible] Audiuimus dño Eyboni huc quem sedem Curie
et venerunt ad dñm suum et sibi, et cum viderent Burdeturum
palatium arripere, tunc ad sedem sedis apostolice quod
nouum ministerium seruissime arripuit. Et cum ipse dñs noster
cum gaudio et quantum potest honorifice recipiendus et tractandus in Burgis, quod
et factum est, et ibi dñs noster in dño suum se assignasse perhibetur, deinde ad sedem sancte
sedis sue uenisset ad mandat. [illegible]
[illegible] ostiolatus est et dimisit [illegible]
[illegible] ad speculum sue saluationis respexit, sequi mortuum [illegible]
mortem sustinuit humanam pro nobis patri suo, sequi mortuum [illegible]
tercium sibi uenturum, id a solo mora fuit, honestati sue [illegible]
mortem consulens, et cum uelle suo agendi. Et natiuum ante mortem
uidet uelle uenatus sedati ad sui uolent et sibi agonizanti uitam manus.
dandatur de gente sua, ad quem sua uenit de [illegible]
ad mandat uelle dum legi sui dño suo. Durante suo morbo quatuor uenum
nitarat, et quidem his post suam uertendum, et postremo in ultimate
despare dixerunt, prudens uero quam mortem parcat sero uenturus
est quod non communi[illegible] de se, uenium cum obtinuerim aliquod fauor
illud confessarius non audent, uolent ut saltem declaret sibi Sacratissimam
Hostiam et cum sit mundus. de hoc pertulo consulatur cum dicit in illo punto
desiderio dicit. Mortuo uero sequenti hora 12 Regestas ad uelum sibi
portari uellet, respondit prudens tempus est. Sub horam uero tertiam matutina
idem uocatus dicit Tam tempus est. Cum uero cum illi portaret sibi
oriens magna alacritate affluebat, et utrasque manus ad ipsum sibi sustinere
labatur, oriens admouebat, tanquam arte brassas strangebat et intra uisceria
condere uelle uidebatur, ad hoc quamdiu fuerat potuit uisum non auertit
fauor erga ardentissimis; cum sibi uenerunt Celestinus archiepiscopus Eurenensis
cum ad mortem animam iuuet et dimittat cor qui tam fortiter fidem ecclesiam
Romanam et Pontificem defendisset hic uiam in morte declarauit se obedientem
Romane ecclesie sedis nuncupat. Cum deuota uoce ut uos audiuit alas uite
dicit ista confiteor ista protestor. Statimque misit et accepit sibi portari
quod textum passionis dominice de euangelio Sti Iohannis uocatum est
ad mensa animam commendatio de beneficio Romano. Hic interim agonizanti una
manu tenuit et altera textum mortis sacrati tenebat. Et ultima uerba que
protulit dicunt, mori se ratificetur et in fide atque obedientia Ste Rme ecclesie.
Ac deinde uocato senatu magna tranquillitate defunctus est sub horam quinta
anni dominice 13 Cyboni huc animam egalauit. Statim ad mortis
huius sedis ita fuit ad celebrandum ortatum pontificem maximum
Hic egregius sedis ita fuit ad celebrandum ortatum pontificem maximum
Sanctissime placuit Deo uocare ad se Regem Dominum meum Conscio cuius
misericordia magnus ipsum processus facere prout eius uota sunt et mens.
Ego tali patre amisso cum multum solatium uirtutum in omnibus quem hic reliquit

a Flori misit mihi eam
dilectam de qua scribit
ysmus procreauit magnum
tristitie, et scripsit
sanguinem turbatum, ait, cum
ne memorie patet multo mo
retur magnum hanc sua
mam tornat, uelo etiam et
mus ego hesterno agit grato
adam misit in mihi datur,
et qui tui mouebit tandem
etiam tui in mihi tenuit, quia
nec tantum in mihi, sed etiam
redet et liberati genere
Britanni tragedia. Et in autem
uero ad scripsit mihi Rubet
ani tui sanguinem, et quo,
tui uero mihi uetetiam
tuo tuyas. Deinde

ad tuam S^em^ recurro vt me recipiat in obedientem filium suum, et Sta illius
Sedis, Supplicoq; iam mihi tua S^ti^ clonet ea persona adhuc manet qua hucusq;
officium fuerit, vt mihi tua S^tas^ a Deo impetret et lumen quo regere
queam cum ea Religione et pietate zelo quem hactenus accepisse a
patre meo gloriosæ memoriæ desidero. Deus conservet te S. bono suo ecclesiæ
sicut desidero Ex S Lucentio 13 Sept: vt adiit subscriptum Hu=
millimus servus tuæ Sanctitatis Rex

Statim atq; obtulit suum mandatum est ut religiosi ostiariæ missæ pro
vt dixerunt Postridie summis gaudiis in ecclesiam illatum post
missarum officium peractum est ad requiem Altaris maioris loco
ubi sanctæ confessionis dicit autor sacrum, inde tumulum Austriacum
positum suum, omnibus, presente omnibus vnus filio Philippo 3
regi qui 16 Septembris Madritium abest vt pridie S^ti^ Lucæ
ostiariæ regressi et sequentibus patris sui reliquis interfuit quæ
magno apparatu habita sunt a Quintano arcigno multis alijs regi
sunt aperta Dominico 18 octobris vt finito funere. Post grandium
vero Re ad se vocarunt confessarium dimisit patris sui petijt ab
eo gratia mysteriorum precatam tum supplicatam illam formulam de testamento
S^ti^ Ludouici, vt optimi patris sui sibi præscriptam, qua vt illi statim
tradita est hortatus Da operam fili mi vt Deum vnus viarius ames
sine eius enim amore salvus esse nemo potest. Peccato mortali nunquam
locum dederis; eiusmodi generis tormenta potius tolleres quam vt animum
mortali flagitio macules Adulescentes enim obscenerunt aqueo animo feras
et clementius tuis ascribe sic Lucretius tibi erunt. Si pro pietate egeris Deo
humiliter gratias exhibe. Vt superbias per ea quæ humiliare debent, nec pejor
fias his quibus præfecere coniecit. Confitere singillatim peccata tua pru
denti confessario, qui vtranda et sequenda docere possit, atq; vita te apud
illum gere vt te reprehendere et gravitatem criminum tuorum tibi ostendere
audeat. Diuinum officium devotus assiste non confabulans vel gyrantes
oculis, præcipue post factam consecrationem. Pius et quamdiu estis
in pauperes et afflictos, ita pro viribus subvento. Res magni momenti
confessario vel docto viro ad consilium pandas: Amicos probos et
integræ famæ assumito, malos denita. Concionatores zelosos libenter
audito. Indulgentiarum et statutorum diligenter partem te facias
Bona amici mala aucupaveris Neminem detrahas, et te præsente nemo id
facere audeat, vel alium quem ad malum provocans, et proximum
blasphemare Deo vel Sanctis eius, et de tali crimine commissum non
reclamantes punitum Gratus quotidie esto Deo vt plura merearis.
En mystica esto integer et sincerus, nec declinans ad dexteram vel sinistram
Non te lassent pompæ nec vela, sed veritatem investiga. Si quis se a
te Iesum queratur ab eius potius quam tua parte stabis, donec liqueat
sic habebis meliores iustos. Si quid alienum possideas etiam ex maiorum
hereditate delatum sine mora restituas, si ambigis inquiras. Illud tibi

Summa Lauchi ducas si subdebite tuis in pace vivant presertim religiosi, ut pro te intercedant eorumque quod illis desit. Parentibus tuis et majoribus debes amorem obedientiam et reverentiam. Beneficia ecclesiastica non nisi magis dignis conferas, et qui alia non possideant, idque de consilio prudentium. Bellum non geres praecipue cum equitatus absque urgente causa, et de consilio, et si bellare cupias id absque ecclesiarum et primorum civium damno facito. Multa pacis quantum in te erit procuria. Si bellum contra aliquem susceperis, neque te belli causa tangat, mediatorem te et arbitrum inter discordantes constitue, et ab armis discedant. Da operam ut ministri justitiae sint boni, et secreto investigent quod agant. Persequeribus semper in obedientia ecclesiae Romanae et summi pontificis, quem pro patre spirituali habebis, sumptus familiae tuae sint moderati et rationabiles: Admoneo te fili mi et adjuro ut me mortuo sacrificia missae dicantur in toto regno pro anima mea. Postremo omnia quae boni pater bono filio protestetur commendo et injungo. Deus te ab omni malo servet, et donet gratiam bene agendi et faciendi suam voluntatem in omnibus, ita ut per te honoretur, ut simul cum beata visione et gaudio aeternis frui possimus.

Romae quoque Clemens 8 Pontifex anno de 1600 mortem minitabatur, quotidie in jocularibus sermonibus habebat, eumque a nostris prudentia, et praesertim Zelo fidei missae recommendabant, professus est mortem duos eius tres filios minitari, nisi filium virtutum Bohemiae relinquat, quam nos ipsa possidemus. Deinde dum solemnibus vestibus pontificiis, et animam tanti pretii pro ut singuli parentes, et oratoribus suis de commendabant dicat.

Cives habent inter reliqua instituta missum hor. 2 diligentes Rip. ut omnibus modis detrahentem amicitiae, et [illegible] inde ne de praesente quispiam alterius famam laedere audebat. Deinde festivali quodam diei tempore aestate honorabat Sacramentum, ubi ex suum redemptor pastorem, ita ut relictis aliis de certo eidem possit, et honorari quotidie, instituto solemni sacro matutino [illegible] duobus aliis hora quarta matutina, quod a seminarii fili jamais ita detrahantur, ut verum de tribus a somno portarentur.

Sunt quoque hoc anno celebrata sunt Burgellis in aedibus S. Andreae frumentum. Oratoribus habuerunt Examen de Andreae Burgundo S. T. Doctor Parisiensis Sorbonensis, ordinis S. Dominici remontrant Bellimensis, diversitatis Dunensis Parmensis, et [illegible] Parisiensis, et Caroli Beusseus seminarium [illegible] Remorensis, et post obitum Archi Vadencyi Andomarensis

ET PATRI
ET PAT
RIAE.
1595.
PHILIPPVS III. AVSTRIACVS. HISPANIAR. PRINCEPS. HVMANI GENERIS DESIDERIVM.
Lambertus
Cornelisfe.

gradarium argenteo panno instratum, per vicos tubicinarum consona
dextra Regina per ~~[illegible]~~ portam Angelorum urbem ingressi sunt. Praecedebant
varii currus cum impedimentis, sequebantur has turmae duae equitum
pullatis armis ob regis mortem, post has magna aulicorum turba
inter duas alias equitum turmas a Pontifice obviam missas ~~[illegible]~~ deinde
Cardinalium domestici eorumque baiuli feri cum argenteis clavis
Inde ipsi patres violaceo et non rubro ob mortem regis amicti
mulisque vecti, inter quos Regina media inter Sfortiam et Montaltum
ducebatur, cum corona Germanorum satellitum subsequente matre
cum archiduce post currus nobilitatis turma varii tamen ipsius qua
pontificiorum equitum agmen claudebant. Ita per varia pegmata
et arcus triumphales ~~[illegible]~~ ad palatium delata cum matre
et archiduce conclave intrat ubi adventitia oratione excepta
a Bernardino Scotto Mediolanensi. Pontifex vero in alio et
proximo conclavi habitu solemni totoque consistorio Reginam expecta
bat et ingredientem cum matre et archiduce post sanctorum
pedum oscula gratulabundus excepit. Inde in hospitia digressi
postridie sacro interfuerunt quod ipse pontifex celebrabat et communione
Pontificio excipiuntur. Illucescente vero die dominico qui erat
15 Novembris profecta est [illegible] veste ad templum comitantibus
Regina candido amictu tota gemmis et unionibus tecta inter
Cardinales SS. quatuor Coronatorum et Farnesium matre et
Archiduce eam sequentibus ~~[illegible]~~ totaque aula ad incarnationis ornata
ingreditur summum templum pretiosissimo ornatum ubi iam
pontifex in sacra tiara sacrum solemne facturus sedebat in solio
eminebat. Regina in locum praeparatum cum matre et Albertus
in alium ex opposito concessit sacroque usque ad fidei symbolum
decantato magno et [illegible] symphonia concentu Pontifex Reginam
cum Rege Hispaniarum cuius vices Albertus archidux comparebat
coniunxit et inter Albertum vices Isabellae obeuntis [illegible] [illegible]
sacro peracto Rosa aurea benedicta solemni donum Reginae ad
altare accedenti dono datur inter tota civitas in nuptialia gaudia
conversa est. Ferraria digressi a Mantuano [illegible] [illegible]
[illegible] excepti et magnifice habiti sunt inde per Cremonam
Mediolanum contendunt et commodam navigandi in Hispaniam
tempestatem operientur in illa amplissima et Regi Hispaniarum
subiecta urbe ibique [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Cor anno in Hungaria Dregen Erhartsburgum ingenti ausu et
federi admodum pertesse Canarinum Turcarum manibus adem
Cor modo Cal[ocsam] Comorrum ingressus rem battissimi
regis utrumq; armatura ornatu movibus post pudiam nortim agere
quat prædebant [illegible] Hunari longe turcos quam qui rem
de nuo ingressi intemarent quam ostant et qui tendebant resistendet
Posbondent Turcat se esse Buda venu renuntiatum qui sequutus
præsidio ctdeat q; fere ad Hungarum Aga Budensi stipendiis aly
m mandatis habiti et dam Budam Mordent Ea rem Christiani
vndiq; armis infesta habeat videri se posterum deturbandi et potiu
ligni ante portam ramelli ejudicantur qui mota portam usq; ad
amurcam tuto quiescant Jurant qui potuatur turri cui rem
relignt dest Erhartsburgum ubi bene gesserunt Ea
celebratur portam mota stellarum hominu illustrium rem deos sub
amurcam trasitima et Danubio subnixa cum reuscitum admi
arridebat geminato Dei gratia magni benefico ventis sacidat
et adnexit qui omnem stygiarum turcarum animis undebat stag
porta adgetant ingentem gyrobolum petarissum verant Turcæ tum
qui agustum animadvertebat tormenta disiecerunt et tubi erudiunt
detrunctum jam ignem concepserat massam et ingenti fragore
porta disrupta dedit postea rem gesta in urbem Erhartsburgum
ornarunt litis et rei turri signatur arcubi et hunc rectiunt
basis Canarinensis utraq; manu gladium vibrant tardibus dicat
hostis animabat sed rem rei redisset turri signum rapiunt Joo
Cæsari fingunt in minimutum quidam ubi genent tormentarum
pernabatur qui rem domui sedem non dicebant mensa genendæ
pepsit dissidunt atq; ita ingenti Christianorum remundo Canarinum
cæsari mutum gaudenti restitutum est

Enimvero tam prosperum rerum Hungararum interturbant non
parum Sigismundi Battendi jumenta et mercibus data Comitat
qui bellum rum turcis gesserat rigore parterum rem Cæsar
interim mittit ad eum qui inderit Transsilvaniam se imperatori
reverteram se assignetur sibi aliqua detur intra mydii terminos
offert si Cæsar donat ab Episcopo Gyrliensem et Ratisbonensem
Archiep. ut utrumq; transigatur et Christianos inter
solent et m verba Cæsaris [illegible] adigat Erat vero ipsi Enim
Gyrliam intrat et detrimbus mangvratur rerum inqualitate

permutationis ad poenitentiam adductus, mundi relicta voluntate 2 Augusti assumpto monachi habitu in Transsilvaniam redit, Clausenburgum caput regionis occupat et literis ad Maximilianum datis qui imperatoris fratris sui vice Transsilvaniae praeerat de inaequalitate permutationis conqueritur, regnum in integrum restitui velle asserit. Postea vero facta cum Cardinale Battoreo pace grande bellum Caesari concivit non tantum sibi exitiale verum etiam ita perniciosum caesari ut ob integra fere Hungaria per rebelles et haereticos Hungaros duce Bocskaio pro sese invasa eam magis quam vellet cum Turcis pacem restituto postea Strigonio faciendae posterioribus annis coactus sit.

Augusti 24 Angli sub ductu Bagnalii Hibernos fugare conabantur a castro Armacha quod obsidebant, verum insignem cladem acceperunt, et oppidum expugnatum est.

Cestro die Februarii Archidux cum sua comitiva Andverpiam
ventitavit ubi secundissime excipitur. Cumque ex arcis turribus
crebra Lugustea signa, dente Maschera admixta, ubi adve-
nit Cristo dicata sunt. Archidux templum adiit deinde ultra stadium
Magdalene adiit, ibique honoratus ad manet inde Regina vbi rebus dubi
cubul in amoris arcis stabat in templum non descendit, missa ad sacrum
quidem ante in altare tantum audiendum, inde vbi solemnis subsecuta
Martis Valentium nobilem stipatum urbem adiit, quem Dynant
retata vada ad pontem suam stabulatus, vbi ostia Rex in medio consedit
pontis sue regredi mutato habitu voluit nobilis quidam ad regem cu-
ndem a Rege missus Valentium adducat. Veniam dum Regina reluctatu
ut retat statim a nonnullis, precipue agentibus magno cum gaudio consulto
strepitu a regina degustatur. Dumque 18 Aprilis solemni pompa ad Regina
Valentium ingreditur insidens nivee quadrige, sub aurea umbella, quam
ex nobiles gestabant, ubi Rex quam Regina Andverpiensibus templum
ingressa summe ara adgenuflatur. Ex eodem templum postea Rex
Hispanarum cum prole sua Esabella ornatos adiit ingressi veram
multo ajebre Regina stitit, a qua interrogati num ratum habuerint
matrimonium veram summo pontifice ysbrum, nomine celebratum, et
annuerint bene gratulatus est. At sacre peracte ad palatium
progreditur. Ubi mirabile dictu tanto ordine ac gemina mystarum
festa celebrata sunt. Ortano vero die Rex Archiducem amice
vocatum donat, cum quo mille ab hinc Maji vero 19 cum ipsa aula
Barcinonam contendit, ibique ac Regina Regno strenue mangu-
rantur. Archiducis vero qubul jam orbi de Belgium abeunt Cum
7 Barcinona secedunt, et paucis diebus in Italiam egressum, undo
eandem ingressi templum Ecclesia non sunt, quod Esabella summo
omnium voto alterum festum celebrat, sed sacri et diuturnis detinet,
Medolano vero nato et continuato itinere in Belgium contendunt,
et demum magno gaudio Gandi et postea Bruxellis excipiuntur,
Andrea Austriaco prosperum gaudi festi premissis diebus.

Eodem imperator ad Mindorum et Mauritium stipendiarios
et imperii fundi vectigalium Adurdi recipiendi gratia Westphalorum
in urbem Monasterium habitat. Eodem ad quem scribit amicitiam
ratam in Hollandi reprobat, qui simul de pace imperatoris legatis
audiendi volunt. Dum quidam esse quod metuam aliquot municipibus
in imperii fundi restituendi Regem, id renuit debere ab eo
qui eadem cum Rege Catholica religione nuncupet missive una benefacta

+ et qua secundidies in Hispaniam navigavit

ad longe maiora tendentes. Verum cum Germani nonas inde
quidem discessissent, tamen ex eorum agmine Andream archiducem Austrie
gubernatorem instituit, et quicquid mercatorum secum duxit. Quibus
diligenter perpensis conquestionem stipendiorum quidem omnes adrastra
remanserunt mihi.

Hoc die duobus strenuis nec non prenominatum dat. dictum quo omnia
rem Hollandie remunderia retinderentur, nec non in Hoyama
fodi Rex cessaverat: Cui mox similes dictum Ordinis rebellium
exposuerunt.

1 5 9 9

Exigebamo[s] [illegible] martii ordinis Trajectensis dierum propo-
ponebant in unum [illegible] una pacta de hispanorum et fau-
datorum rebarum tyrannide tragico rothomagi dreamasbout,
quod sic omnibus ad ornem patriot quantis nonatibus cui-
nam et dissolationibus bregii exornarent, atque qui nu-
mium provinciis tirrisq; Romani imperii parerent
[illegible] quod
[illegible] domum foederatas provincias ornisq; impetu scrutarent,
eorumq; bona sibi suisq; asperarent, quae finem ordi-
nibus magnisq; indignarum sumptibus sustinent
defendebantur, etiam commodo eorum qui vetera foederatas
provincias habitantes in nostra bona sua sita haberent.
quos profecto aequum erat etiam proportionatim sumptibus
distendisq; communicare. Velle se igitur et de eorum
bonis qui tum placido rendurti in animorum exercitibus
morabantur partem dimidiam posthac quotannis fisco inferrent
de eorum vero bonis qui in provinciis regnisque adquae
montracibus nuper rem restis confoederatis habitarent pars
quarta demptis omnibus fisco redderet, pinguiq; sub
magna mercede se si regalium, mercibus omnibus negotiis
but rolonisq; taciturnis bonorum, nec non et magistratibus
eorum in quibus sita sunt, et intra mensem a de
liberationis hujusmodi bona ad fiscum annotanda
deferant. Quidem? animo certe liberos hujus
libertatis grandia amoenimenta, et potius in tuitam
regionibus quam apud nostros tantopere eibaros patrimonia
tua sita esse oculis, adeo subjectis parunt et me dici
nos quisque sinis oti sinant. nam qui de Quo autem
de hispanorum tyrannide sharumq; regionum devastatione
exclamantur, ab homine furioso ove rabie gravando dicta
cuncta, qui sine discrimine quicquid in burram venit absumit,
nam quantumcunq; servitio parent eibertatem, quam
gravant sit apud indignarum fructus orneati nostis simul:
sic isti belli ordinis de alieno rorio strutrab strenuis ac
[illegible] sua redundantia alienum calamitatibus compati ne nouerunt.

Medio aprilis Iranistrus murorum arcubus aggeris
aragonii marchionis, nobilis, de exercitu Cardi-
nalis illustrissimi Andreae archiducis Austriae Lim-
burgii moderatoris, agit de certum spectum, qui
in regia ormisz esset, nam Scarsi hibernarant, et omnium
consensu certum murum, muris civibus adiuvari
vellet, munitionem illam indefugnabilem qua
in mensa tumulis nobilis Egranius dicebat stabat
et rebellat ordinum dixere rem de attrahisset de inimi-
nato pugilum hominibus, atq; oppidum invadisset: quod
Rebelles etiam dicti nunc civibus munire fecerant,
munitionem qua in mensa nominabat erat, ne non et
aeram qua circumdat dicta mensa hominibus stata
exercitu adjunctam suam hosti resistendo non fore mora
batur, periculo autem oppidum hominibus, quod
eos admodum oppidum situm magnum momenti habebatur
quod de occupato ibi esset habaeum in Geriam transitum
distrarum ita aperiretur, et patria negotio guerra cum
Gallia, transisicamq; regnum ab Hollandia, Zelandia
ramisitis, eorum sperari posse videretur. Et
quamvis eadem Geleri pleriaeam partem spectum
partim de soldatum pecuniarum consensu aliquanto
jam tempore sibi in nominum non contulissent, et
hominem sive regnum oppidanum tanti et tejimus
momenti estimatum agregio munire curarent, attamen
pro gentis illius innata ferocia tam partim in de
allaborarant et oppidanum audiq; apertum de
cunctis hostis impetu pati posse videretur.

Est autem Bommela degunum duratus Geleriae oppi-
danum, ad fluvium habalem in cominea quadam sta
situm, et pariei negotio ab imperatore hostis defendi
posset, cum fluvius a parte septentrionali praetexebatur
castrum sua omnem hostis impetum illa parte reprimat
et alioqui loco paludoso atq; admodum aeginoso de
derelicto ab omni cunctorum suffosione tutum sit

+ de Crombrugge patricii nomine notatur est

Et paulo modernis ab Ottone Gueria quondam duce
Brixiensi a vicentino municipio fabre fundatum, longiore
vero obsidionis tori quaestate non admittit, quod tempore
autumnali ac hyberno aqua fenum aucta deprimit et
deprimit eorum frumentarios rapere in rostimiam
caedem dominat.

Cum igitur expedi obsidionis in animo habens Maximus
primo Maii magnam exercitus sui partem duce quodam
Hispano Phileatha Zapena nomine premisit, Germanum
illum tractus expedicionem ad Mosam fenum fretum quam
more tribunus Batauorum mittam. La bonrecotte dictus
cum aliis militibus subsequitur. Porro praedictus Mendo-
cius aliquot pontones atque alias illuc fenum nauis
ibidem ante aliquot dies congregat, quibus impositi milites
primo fenum ad insulam voorneuen tertio die Maii
appellunt fenum, mane appellunt, et si ortasio dictum
numerorum in dicta insula stam de inopinato occupauit,
verum praesidiarius iam ante a Mauricio de Nassouia stipen-
diarius conductus montis, negotium progressum non habuit
unde nauibus in aduersam ripam appenetis mota pugna
est. Nam in sequentis diei noctem pontes manserunt,
qui tempore admotis tormentis in fugam
conuertunt nauim quandam bellicam Hollandorum, qui
fenum ab hostibus tutabatur, et transitum de Brabantia
in Aduarenses insulas impediebat, atque ita liberato
fenum pistatorios aliquot cymbas ruricis de Zelt
in Rossheim propinquum pagum constanter uniuersa
exercitus sui adduxerunt, atque noctu sequenti milites
ex in Bommelensem insulam transmiserunt, et subitanei
numerosis et utraque fenum ripa duabus locis eam
ut totam insulam se diffundunt, tanta Bommelensium
terrore, ut mille ferme ex militibus in Batauiam copiose
tam alacres diuinas regiones transeuntibus, mirum in
modum intra expedicionem tredidarunt, atque tumultuarentur
Satis constat quod si illud oppugnare constassent statim

atq; mſnéam ingrediebantur, continuo additionem fecissent; expedant omnibus inopinata irruptione attonitis, et nondum refectis, se tantum recte ad mutuo bus, qua nunc modibus continuande fuerem gesti ad tum parabant erastabant — verum mirum pestifera negotiorum rumulatione ni tam foederata gerenda occasio data esse ast, Dq hor erastinis crastino — et fruebatur inventio. Cardinalis austriaci Andreas tum temporis Rheni duris rat de ecclesiastico bellum administrans: Dotto dextrocti bustoducensis Episcopus Masius in Raedo familiarter — latebatur, qui homuncio crimini expeditum patria sua virtus omnibus modis hor apud cardinalem agebat, ne acerbum et pernitiosum expeditionem mieti erada foret cubabat dum expedianos — bruni — addictionis partinos — et rabiem mietandi dñadderent, eis forsan sed admodum improbabili consilio, ati costa vñuntus dorunt. Maneretius dum — didicit Regios in mshea hominem — esse et tanti momenti expeditum in extremo exercitu — vastari vastari vastari, tacto stru negotiatu atq; negotiationibus aliquot eidem manuelis do advocat, et sexto maij expeditionem ingressus continuo munitionis gnauiter laborantibus mietibus ita perfecit — et omnem mutuum iuvenes admodum et destructus bustoducensis sed sua frustratur. Hor quicquid sordens a nobis animadversum fuit carum commode negotia bellica restitue, quando praeati arrestiastici mitius cum Rheni tibus agere voluntas, semot illis ingrederent, [illegible]

Octavo maij Regij imbrem cum Mundorio exorti hominem — desus stis mistrunt, unde manus — tus — me — stimo Amstelodamum Hollandiae oppidum eius hanc exortae Rheni duris stum tentarent, quod tum Regio erastio tenebatur. do exortus cum duum eidem stum Regius tam expeditionem quam rixarum iuventum mſneam — ingo duo Hodo Hondt Homerstzo — duas dertum

dextris partē nouē mūnitionibus ꝙrsus firmauit. Ex=
tremis Mendorinis totis viribus mūnitiones extendere
aggrediūtur ut hostiū ornatū. qui ubi sensit Maurit⁹
propiꝰ hostiū aciem admitti mūnitionē inceptas perfici
nō passus, ipse adest, ita ut omniū mirū oppidanōrū
impugnabiū ridentiū ^ passu retro Mendorij abeat,
qui ut ratio belli postulabat operas turbare, ut ex=
pressius impedire obnitat, ordinū Hollandiæ ꝙnte ron
storuens. et mūnitionē ad iactū pontis usq; tempus
turbat, parū nimis ~~more Hispanorū~~ abstinens ab
que rebellis interim magno suo commodo quietē perageban.

Primo tertio hinc mensis rūs ad destinandas rebellium
urbē Mendorinā Hūsdam quosdam suorū
dimittit, Maurit⁹ triginta ferme, ediū signa
in augmentū præsidij quam celerrime ꝙ transmisit.
Verūs Mendorinis viboratis suis Rossemius versus ꝙsqꝫ
detur, cognito ē est in insulā Bommelensi qua parte insu=
lam Tielensem respicit duobus tiberis separat,
unde Maurit⁹ certus ne in illam transmittant
firmis præsidijs parysq; tormentis ad ora traiectū
opportuna dispositis omni conatū hostiū impedire consti
tuit. Postridie autem Mendorinis romanis
Hirembrigius rūs maiore celeritate ingū parte ad
oppidū accessum at ab orientali parte castra
erat, ubi mūnitionis aditum adire festinant, quod
magis obnoxia hosti videtur. Mendorinis quoq;
rūs ex insulam Rossemiensem in batauiam radiales
transmittere fenestra tentassent, dicto comiti Hirem=
brigio se admisit, et castra in ꝙgo urbi proximo
venisse narat, mutatur, ꝙro satis opportuno et hostiū
tormentis minus obnoxio, quo et omnem apparatum ad
urbis oppugnationem necessariū comodi habet. Habebat
autem copiarū meorū circiter peditum fere duo
genti sex milia equitum et quatuor cognitū conscribantur.

Ut autem hinc ad inde ad monendam fidem ut
res nequaquam remisse ea que ad defensionem regni
videbantur administrat, Habebat autem in castris varia
rum nationum fere decem milia peditum et tria equitum,
omnes ultra mille quibus arridebant quinque
nam bellare sub duce Joannis Duivenvordii domini
de Warmont Hollandi argathaeasi, cum reliqua manu eorum
forcium regia, qui Wahalem discurrentes stationibus
ab ejus ripa, usque ad alium nomine Hanstin tutabantur.
Circa vero autem regias ita disponebat ut signum
pretem signa peditum primum in crastino videri haberet,
quorum orto sub extro dorsio, et totum sub vandri
Noot tribunus belgarum agebant, pretea vero gallorum
domini de la Noue precedebant, quibus quatuor
Hollandorum arrogabant, reliqua vero gallorum signa
de aetiva penum parte in insula batauia pagi ouerwaerdingen
dicto constituerant, quemadmodum angeli in pago
Hanstin, frisones in alio ejusdem dicto constituerant.
Camestus vero nassonius cum Germanis in Hassbe pago,
et proti cum crastino suo Joanne Edmundo in insula
Voorwensi statima habebant. Ex vero vero Tirensi
qui de oppido bommel per Wahalem trauectus est
varia nobilitas et peditum ex omnium hostes
bantur, ex quo etiam quod ut eorum ab hoste tutius esset
obuio quoque oriendo tendebatur, et commodius inde
ualebat in ordinem adtus ex ponton, manalem penuria
nstratum, quinq; passus latum quadringentos et quinqua
ginta latum, qui dorsum nanibus maioribus et signi
orto minoribus contabuleatis constabat sta medium sub
et ingenti pontone constarent qui ad instar pensilis
me pontis extra moenia pertrat reandebatur pruti in
hor pagum ortygio videre est. In quo numeri
stratagemata et admirabile etiam hab significationes
habent.

1 moenidinum lapideum
2 porta Sieuduriensis
3 porta Cruscuensis
4 porta ripaeis
5 porta Gamiensis turris opposita
6 porta Seuuiaeis
7 quatuor muntiones inter portas
8 nonum propugnaculum Randein
orant vetra aggerem situm
9 alia munita portiam dirimit ab
illo propugnaculo ad flumen pro
rsus
10 duo propugnacula ante portam cruc
eusem
11 vetustum propugnaculum in aggere
cruscuensi
12 Agger Cruscuensis qui meta dictum
propugnaculum veranatus est in
ruinosum
13 norma et prominentia propugnacula
14 ampla quidam muntio vetra por
tam Gustrowensem pro defen
sione cathedrali veteranum muni
tionum
15 duo muntiones vetra eandem portam
quo prima hostium impressiones
portari redeant
16 seminatis muntio in tutelam
stationis naulum portata in
rollo transeam molendini
17 alia munita a dicto seminario
ad aggerem usq; pertinent et
molendinum quoddam includ
18 Agger Gamiensis utrumq; muntus
et tuto tenderi possit
19 muntio portata in ruinis monaste
rii Diuensis
20 vetusta Leuczowa statio in aggere
cruscuensi
21 speculatores inter fata stantes
22 statio speculatorum vetra portam
Gustrowensem
23 vigilum congregatio intra fata
24 vigilia equitum
25 statio speculatorum inter vetus
monasterium Diuense
26 rampi riuensis et vetra aggerem
27 Crusea S. Johannis onego S. Iaut
dicit ubi gradus est, mietum
deserti habitus est
28 pons naualis supra flumen
29 duo tormentorum dispositiones
in aggere teutonici inter
ossiones facta
30 dispositio tormentorum facta
28 maij unde rastra vigilum
ad cruscue inquietabantur
31 Crusea media Rossowensis onego
den Rossowsee middelste
32 Crusea brunensis onego de brune
dicit
33 Duo tormentorum dispositiones
ad pagum varn dictum
34 propugnaculum nonum nasso=
=uiense
35 antiquum propugnaculum cor=
=uense
36 muntiones fossa et tormentorum
37 dispositiones in crusea corneri
38 seminatis muntio in angueo
Lettensi onego den ertsen Hans
40 vetustior fortificatio eiusdem
39 eorum
41 arma seminatis muntio Her
dardensis
42 muntiones onego tenuiores et
vetustiores fortificationes
eiusdem pagi
43 speculatores
44 speculator equitum
45 pons Herdardensis
46 pons anguei Lettensis

Y pons Doornonsis in mſneam trevensem

98 Scorneatorib in rampo vonsbevnst a ryghs non ornpato

Naves bellor plenum vndiq; tutam

Naves talonum murratorum

Hae quidem Lora ex parte rebellium in hac mſnea sunt Quae vero ex parte Ryghorum hae sunt

A Hor loro Ryghi primum in mſneam trajecimt.

B pons ryghorum intra Aeom et Marin pagos / ibidem stratib post septam obsidionis

C prima turmentorum Ryghorum dispositio

D dispositio turmentorum in aggere vonsbevnst

E dispositio turmentorum in rampis ryghensibus et extra aggerem

F retrioris muniones

G lora ornata et munita ut in quietis versantur tuti a turmentorum ictu

H prima ryghorum castra in Grnsbe

I statio Scorneatorum in ornatis postis

K dispositio trium turmentorum ad expugnandum ab Rostr plenum et obstantem impugnantes vos qui in mſnea trevensi sabantur

L Grunda Ryghorum castra in rossum

M dispositio turmentorum in tollendo eundi meta ad rum Rossum

N Dispositio turmentorum contra mſneam Doornensem

O nonum propugnaculum Rossmunse dictum et S Andrea

P Scorneator vanstrib

Q bombardarii quidam in loris ornatis

R dispositio turmentorum in pago Rossbevnsi

S dispositio turmentorum in pago Lttonsi

T Scorneator vanstrib in pago Rossbevnsi

V Scorneator vanstrib in rampo a Ryghs dstrcto

W ad quam modum Ryghi in pagis distrib castratantur

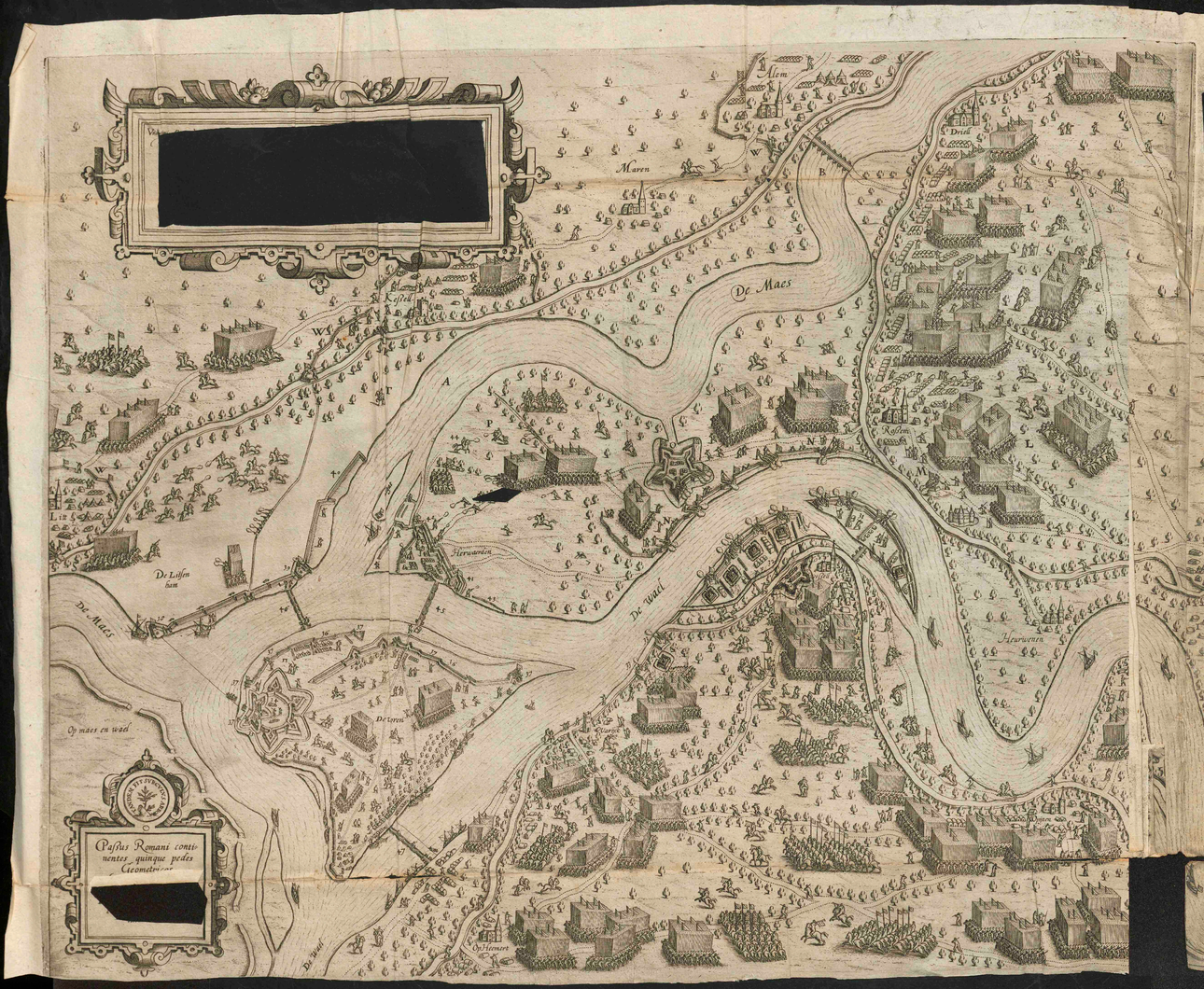
Passus Romani continentes quinque pedes Geometricos
De Maes
De Waal
Op maes en wad
Op Hemert
Herwaerden
Herwaerden
De Lissem
De Toren
Maren
Drut
Rossem
Op maes en wad

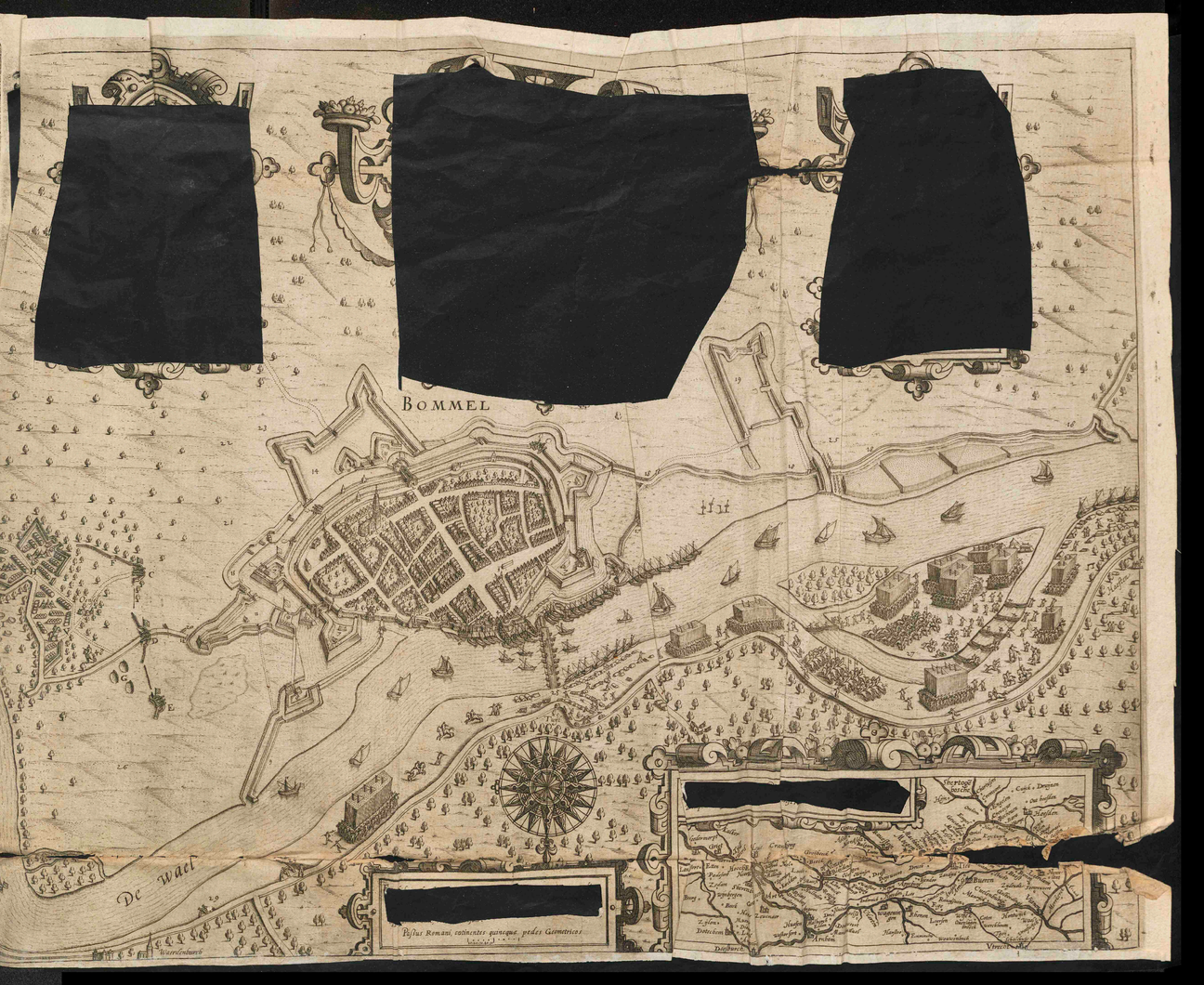
BOMMEL
De Waal
Passus Romani continentes quinque pedes Geometricos
Arnhem
Vreeswijk

Octavo Kalo maij rum Mendorum in castra venisset,
nocte sequenti aggrediuntur adversarij Rebellium
vetera portam Cadurcensem, verum in vnum modum jam viam
disclusa, vt eum inclamare absq; insultantibus defendi
possent, unde canis suorum desperatis in castra redijt.
Maurinus Mauritius mutuum se vndam eorum maioribus
viribus irruto aggrediuntur insult agyptium Cadurcensium,
aute pauimentum suas defanari, vt sine ferro quemq; videri
et de crassiores insectus rum manifesta agyptiorum cruore
inundi possit: verum Mendorini eorum inde pugnabiem
consertatus veterique fortunam tentare noluit. Quidi
Maurinus consertatus animum attollens rum reassumpto
agyptiorum vt primi editibus agyptiorum castra de improuiso
inuadebant, verum rum Mendorini a duobus galeis qui ad
ostia iesum transierant fuisset praemuntus negotium ex
gradum non habuit. Octauo Kalo maij nocte
Angeli sunie rum galeis de improuiso in castra Rebellium
irruunt, et primo rongentes quadrigentos circiter occidunt,
reliquos Mendorini rum suis arrumatis quietis suorum amissis
in obscuram fugam vertuntur.

Deinde rum octauo Kalo
Maij Mendorini quatuor millia editum rum aliquot equitibus
e castris Montalbanum diuisis dimissis et 6000 pedi-
tum in castra adduxerunt et mieti stipendium plenum
Rebellis de reginto suo prede militaris vrbem rum
ipso Mauritio Tabalim Mosam ad occidentem versum
transiunt, subditis agna equitum et numerosq;
editatibus praesertim angelorum. verum regij ipsorum insidias
reginis rum veruuia in occidum Hirundines fecerunt,
vt maiora suorum praesidia vrbem Montalbanum Mosam transiunt atq;
ita regij plena veruuia in castra redunt, vt octauo
Kalo mieti stipendium numerant.

Octauo Kalo maij Regij nocte cagnis druidem tentarunt
transire Tabalim et in insulam Tarnensem transire

et nanum bellorum rebellium intercipiunt mota Amerodamensium, atq domedes suo otiosi in vadum commeatus missam missa commoraretur, donec primum propugnaculum Rossemundense ignique minuissent, atq deinde versus in Brabantiam trajecerint, nisi primo rebellibus imposito Rossemundi propugnaculo, deinceps et ventus dominatus Hollandorum cornibus, et viribus, ita ut nisi perrata ratione rerum fieri mirarentur omnium indicio vix ad manifestam victoriam spectare videretur, quando quidem tot munitionibus vigilibus, immensisq sumptibus parandis nisi aeris exhausti erant quam quod vires expedirum et tantis copiosis inquaeu a Regiorum invasione tutari sufficerent, cum e contrario Regis videretur non esse tanti et tot militum sanguinem vires expedirum propugnaculum, praesertim cum victoria Rossemundi propugnaculo continuo mutui hostium subeundissent, et quotus volent vivendi potestatem haberent; ut non toti mundo videa essent quietum rebellium timidatum, qui munitionibus et propugnaculis potius quam armis et viribus se defendebant, vigili aperto in campo tuentibus,

Distendere assiduis certatim Nassovius cum victo Rossemundi propugnaculo vahalem a suis tuto navigari non posse viderat, possem e flumine aggeres vastis et diget et longos ruere ruerunt navale propugnaculi tormenta detorsent, sinuti in via figura quo anno sequenti insertum descriptum est. Hanc quam possem de nomine Mauritii Nassovianam vocitum S andere cum nominabant, ingentia fluctibus resistit.

Sub finem Henrici anni vt putatur sequentis regina admodum
hydrops grauiter in tantum tabalem inolam Romam con
straxerat vt trium fere dierum spatium vacuum vndecim
turmatim admittat, quare ordinis Rebellium domo exitos
miserabiles finitus regerunt vt stipa grauis possum undarum
vndis eatam in Romam durarent, Arnhemio fere Dianam osc
dorum rontumante regalissimo Frigorum rum fenestra ex labor
esset, discessis, mietum, expertum vacuum statoribus vrbanis
obsernare rogebantur, vrbantur dum ne illi qui in exeunt
narico Sancti Andree in excidio erant adoratis vacuibus
in foeniam irrumperent, vastatisq eam regionibus etiam
exercitum quidam minutionisq ornarant rerum exercitum
illi Andreani, jam tum exorciatis ad rebellionem animis
mixte hostiem moebantur, sic reana creasq rum vt ordinum
militibus qui exorcquarium Dorenso spernabant per
otium endebant. Certissime constat etiam de capta
rebellium exercitione tum rebus posterum in magno admodum
periculo finisse rum illa regionis quas in Belgio Batauis
ornarant seminibus astuarisq tanquam unus quibusda
minuantur, qui tum tum fere nostrata pariclinium
tae trapetum exercebant: rerum fatali et debitanda
fatbegebum postquam sororia, imo stygem
partum est et tam ostanda bene vi bene grauide ornatio
sue ille pontus pretii exstinxit, magna illorum
ratsgerorum tristitia qui ab Eustrorum ingo eliberari opta
bant.

127

Quarto anno pontificatus sui integrum sanctum Romæ
summa devotione transactum, multis hominum millibus etiam
de remotissimis regionibus ad limina apostolorum tantamque
gratiam accurrentibus, adeo ut plures uno tempore quinque
millia peregrinorum in uno SS mi Crucifixi templo
ingenti romanorum pietate gratis alerentur, quibus honestorum
uiri matronæque sui quisque pedes more pristino ministra
bant. Notata sunt uno die intra septem ecclesias numerabiles
sacramenti centum millia peregrinantium varia
qui summa humilitate eorum sacra imiserunt. Decimarat
hac urbe ex omni Gallia Germaniaque locis aliquot
archiepiscopi, episcopi, et abbates aliquot notarunt quos in
patriam redeuntes monumenta sui in roma peregrinationis varia
munuscula deposuerant. Horum cuncta omnia peregrinationis
huius testia recensuisse, tandem operi ad finem mittendum
quidam etiam ab hac re abstinuerunt inter quos ipse Baronius
Caesarum Annalium ecclesiasticorum auctor qui dicta
etiam apologia confessionis sui, animique in motus quotidianos
dictis ratione eius grauissimis rationibus et rationibus quibus
eius accusarant. Mirum quam hac romana urbis diuina
pietas Caesarianæ quotidianæ imitatio Caesarianos nostros afficit,
qui tantum abest ut in eius usus quicquam mutuandum
ut potius ab eius asperata resti pariegis antibus diuino
ne contacti sint. Arridebat mihi ista pietatis
dissentatio qua ab veteris olim Troiæ ruinis totius gallo
totiusque regni primoribus tunc pientissimis condentibus fuerat
tantus Caesarianæ religionis antistes, per quos nomen
antea tantum non mirare poterat, ut non indigna
visa est quæ singulatim nostris annalibus inseratur. Gesta
est in hunc modum. Vigesimo martii Dominus de
Pisseleu cum in aedibus Caroletta Borbonii filia Tusca
ne Collegium et vicinæ adiacentem nationi germanicæ

minus nobis ~~nupte~~ Anxaim ~~ꝓsparatus~~ rondemnatus fuit a domino S marw
de monte qui tum adhuc raeuniam sede vrat qui si vtuel
quod monstrante deistrozo obtinuisset ~~tolutus in tolutus~~ libro
de missa romyensa datum testimonia videlicet facto rtata
Eratus ob Ram rom pessimus publice dicto strozo
dictum obtinuisse omnibz alios ~~rat~~ pronorat qui
facto quod a se rtatum ostendere vellent, et coram
rege sweciae arbitris tum rebus si eis vsui rongruentur.
Hic pronoratione edidit intra paucos dies non tantum
per Galliam diuiegatus est sed etiam in Zelandia inpressus
ab haeretrozum nostrorum manibus ~~ꝓsabatur~~. Verum
25 martii deistrozus obtinuisse dicto programmate
publice professus se extremo animo rondemnare
paratumq diuinare quingentas ora personas omissis
romyensibus aeq quae pessime tam facto rtatis
et obtinere tantum apertione opus esse ad vtendum
detegendum, missis ad Regem etiam professus est se
rondemnem arrogatam, paratumq rongredi, quod et posta
datis ad regem etiam pessimis prima quidem professus
est. Unde we qui omnino colloquium ~~rondemnare~~ fuit
detrectat obtinuisse diuorari prorsus et rancellario
mandat et pessimum rondemnat. Enimvero deistrozus
Mutinensis minutus apostolicus regius aedes dedicatq
sacerdotium ranissarum sed non ad sanctam primam
sed ad Romanum pontificem pertinere. Prorsus se rousque
atq etiam munus ne vel huiusmodi rebus se immiscuit. Verum
non we reprehendisse se non permittimus et aliqua sua
dicta in dubium vocentur, sed tantum ut de facto quod
ajunt tantum rationibus eorum facto nec non testimonia
quidam a pessimo rtata sint, qua rationem rum
Mutio apostolico satisfactum esset. Obtinuisse magnis
quidem regis etiam tertio abinde die ter pacificos
sacerdos instituit et postridie regi rondemnato se paratu

esse affirmant. Dicunt igitur se arbitros hinc inde
coram examinatores juramento prestitum. Quorum dictum
dictum et probum, ut non et possessio certa affirmata
remanentem. Deinde petrum petronum advocatum et
dominum Martinum curiarum archidiaconum, et hi
quidem catholici, quibus se calumniantur assessorum domi
nus de Prestis canonicus Ecc et Caesar Casaubonus
humanioribus litteraturae professor, quorum sententiae se
quatur dominum cancellarium Romae esse volent. Eorum
autem colloquio distinctus est inquisitorum iuris
prestitis sententiae bene dari dictum, quorum dictorum
et arbitri secundo mali remisissent, ne caret tandem et
decretorum obscurensis quaenam eorum proponunt, postea
examinanda, quod rem efficacius esset de rendendum et
ordine quo possita erant distinguentur quanto igitur mali
qui colloquio distinctus erat. Possessus inquisitat
se de quaenam arbitrales nonnullorum tantum ob longo
ne brevitatem examinare potuisse, contra illos non ordine
quo possita erant sed separatim colligerat, et de potissimum
testimonia examinarentur in quibus majorem ibi molem
de flumiam Habebat. Re autem ad obscurensem delata
is quidem rendendum arripuit verumtamen quaestionem
possessi inquisitis arbitrisque detulit / post grandem itaque
inquisitionem proceribus assidentibus eorum a possessio
certa distantiarum, in quorum primo erat
manifestaria possessi erant detinentur abundantibus ad
betus pronuntiatum non est, quod ne retinendat de
primo suffragia arbitrorum a cancellario inquiri ne
de ipso statim eiminet possessum a colloquio arcerent.
in reliquis ortho eorum quae de diu examinata fuerunt
unanimi arbitrorum consensu pronuntiatum est de ab a
possessio detrimenta esse in partium testimoniisque oppone
debuissent, unde colloquio demisit diuturno quod jam
non tempore instaret possessum partim morbo coram

prouota grani prouidere procurare nolent, cotidie veni
unt de domibus suis diuino, et pro pio suo sanguine
tributa persoluere. Audio quod hi patres
amatores contradictum sint Rodulfus minime de hac
summa quotannis persoluit. Asserebatur enim octo minas
ultra otium Rodulfus ad ortum pro tantum frumenti
quidem, an pertinet pro totidem stabulum cum domicilio
habere debet; sed considera animo eorum Edmundi Rob
tam hominum nomen ruego tum habitos fuisse et aetha
quam ei et uxori suae a nomine petimus habere
possunt: arridebat quod non minus commodum erat tum
temporis unum iugerum patrimonio sui satis ornato.
Denique unde hi iugerum quotannis soluendi sunt an non
de bonis eorundem a quibus empti debebant debent
ita ut sibi rectae quasi fructum sint Quando quidem
autem in tam tyrannicam agendi viam de quarta
re pugnatum esset etiam adjungere ea omnia quae
a priscis jam annis imposita quasi pro foetis et mini
mis gravibus per Edmundum Rob ordinis abstinabantur
Experimus coloni de omnibus agrorum fructibus tabulam
sibi soleni reddebantur, sine nomine ingeniorum sine
pro rerum bonis, sine aeris detrahi remissionibus,
de pensione unciam vel aeris iugibus sibi ortum
tantum debebat, singuli fruumenti modios quinque
quota sex librarum, qui duobus suis colonis debuerunt
agenti orto stipendiis -l- colonum et orto stipendiis
habellarum nomine soluebant; pro singuli tonnis
reuisa duorum colonorum triginta duo stipendii debe
bantur: pro singulis vini amphoris quinque; unus de am
phora alicui non pluris quam duobus stipendiis vini po
tui sint: omitto sales et alia mortalia ~~et alia~~
non quadragesimam Randstadium a latus adventum,
vendita unum et alia infinita omnia, ita ut
bonis rationibus astrui possit omnium fructuum a

possessoribus fibro quotannis exsolem soere. Et sac-
[illegible]-rosso rello libertatis nomine adhuc andebant,
Hispanorumq; impium ac tyrannidem propulsabant.
Vnde non alia de causa sperabant quam ut aliquot
Romanum turpes quisquiæ, et infames fuæ manus possit
in possessiones illorum bonorum quæ de sanguine patri-
orum et rapina major[illegible] collegerant: cum antea
Homines tricolores ne panem quidem habuissent quibus
uxorcula sua tegerent, Et nostrissimo [illegible] de-
mirio arridet ut qui egestate ac tenuitatis premi
ei regium tributum vendere consuerunt, nunc contra
uis pro viratus sui infimo majora soleæ regum.
Et ad rem redeamus Victor opinionem arridet
rebellibus quod non vetera nouis centena millia flo-
renorum tam mundiosi cunctis nomine collegissent
nisi eo enim majores subditorum suorum diuitias esse
putarent: arridebat quod de hac summa solus quam
centum millia florenorum insignita sint exigere cum,
congratulationibus et cargissimis gratiarum actionibus commissa
riorum striendus: bono vestri qui instar qui demonds
huiusmodi rebuscumbus pecuniosis sufficiunt, rebuscumbus
inquam tam in domus beatorum, tam in proximos
iniuriosis.

Mirabar vero a rebellibus hoc modo collecto dubita
tum sint qua parte detrimenti ratholicorum inuadendo
essent + Arridebat autem imperium propugnaculum
Rossanense quod caput erat omnibus Hispanis perdura
tantum mutuum foederatis provinciis injuriis tum mutuis
tum non aeque a rebellium partibus desi fuerant.
Magnum autem id impellebantur quod Hispani qui
Romam prætextam in otio gerant
in sedatorum varii diuitiam Brabantiæ oppidorum ora

corrigata enim cum
antro amici abarzhindora
oppido ad pernoctandum
pradas et lauandas
oportunissimo

parant, vt [illegible] motu mundi a ceteris parentibus pagis
magnam auxi/am singulis mensibus dongebant: ita vt [illegible]
Arrebius [illegible] mundiorum quominus vel hostium
[illegible] earcere, vel etiam sua defendere possit. Sub pueri
tempestate maii. Dorderare quibus tormentaq; nauibus impedi-
bis admisit feminae Harlebardam erobantur. vt [illegible] ad
castrum exopugnandum idem oppugnare constituunt. ad
oppidum angei tendebant, ad oppidum bellgae, duritiae
comperiebant fossis praeruptis, vbi exopugnandi agendi
emanabat: Horribiles tormentorum structura oppugnationem
instituunt: varium mixte aut parum profuturus, vbi
aedes parti fuissent, vbi totam vrbem in oppugna
tione consumpsit. quod exopugnandum duxerat valle
vbique munitum duo millia veteranorum tutabantur:
qui [illegible] exserti turpi dedecore ordinum manus dimisit. causa autem hic [illegible]
Desertus [illegible] erat qui amisso centurio insigni strategema
te Ambianum in gallia oppugnarat, vnde grandia ab
arrebio praemia reportans cum suo minora retulisset
animadvertebatur cum [illegible]

[illegible] quod ostiam [illegible] constituta melius omnino
essent oppidum fortissimos durabiles
[illegible]

Miratus quod [illegible] sibi non suenta stipendia
[illegible] Hostimq; ratus finem bellum sibi sedis nouo
stos conquirebantur: Quare cum mandatum debita
stipendia obtulerat, quaedam animi mitiora mirabantur,
et alterationem militarem orta, desertus vt illa

mietum pars pervenerit, qui rondstroudu arripiendum, ut
ad hostem transferendum esse dirigunt. quare dum sic stat
in Brabantiam velut qui fidem mutare meditantur cum
Mauritio Rebellibusq; strenti dicimus ~~re~~ partem
oppugnationis effigiem adjuncta ~~pagella~~ tabella ob
oculos ponit in qua ~~a~~ primum oppositi hi dicuntur

1 Castra Mauritii
2 Castra Angelorum
3 Propugnacula Gallis strata Hemontsly minuta
4 Pons navalis supra Mosam
5 Castellum Rossae dictum
6 Serrati Gin quibus propugnacula surrodebatur
7 Propugnaculum Rossaeonse anno 93 a rebellibus
extructum
8 Rostrata vadum temporis parta
9 Aliquot propugnacula hoc anno hostium incursioni
opposita
10 Navis bellica Hollandorum
11 Nova fossa juxta Nassauicum
12 Rostra Rostromensia
13 Rostra aggeri Lilloyensis exposita
14 Actissimum propugnaculum rati norant in forma
semicirculi in Lillo yensi angulo structum
15 Rostrata Harderwicensia
16 Propugnaculum Rasarum longo Rhoestrato

Hagenarii inde venti in varias Hollandiae urbes
distribuuntur, unusq; nonum sacramentum rogatur,
certis undatis animis non obstricta fide evulsum signa
evehebant, quod manus eorum pars rathoari essent, unde
ne in quibusdam eorum obsidia Nassauicana bombardis earum
muris non sint eorum et hic visi sunt quod in aliquot propu

Gallio Gagnier

Rebelles Zeelandiæ Rosbemiensi tam fortiter
bravique obtrigato, maiora molitari minuêrunt, quandoquidem
autem grauiori aere alieno premebantur, et assiduis
creditus fidutiones timuerunt, agitabatur, vbinam est restat
Flandriam invadere. Seruabant enim ea fortissima
provincia omni præsidio, munita inexpugnabilium
urbium, ab omnibus finitimis defectionis cæpit
metuendis, quum suarum prouidia vectigalium, indemnitati,
obtrectatores quoq; aliquot eorum nuncia se expugnatores non
dubitabant, quibus præsidio firmatis totam Flandriam
Portugalliæ sibi futuram æstimabant. Congregata
igitur classe bis mille et octingentarum
navium tam majorum quam minorum (est nostra
ætate Hollandorum hoc tempore modo) quibus
duum et octo millia exercitissimorum peditum et duo
millia equitum imponunt. Dolozaro præmittunt Hassingæ
protinus qui si negotium ab angeli rupidatam reperissent
mundum nequaquam dubitassent, quin præsidiarios
adoriantibus opprimant. Verti ad Phrixeam deinde
tur. Est autem Phrixea promontorium in extre
mo Flandriæ promontorio qua ordinum Hollandiæ
ad Hassingæ situm quod quadraginta tantum milium præsidio
tenebatur qui totum mare navibus constratum videbat
rum tam tormentorum vtribus quatuordecim instructum
Inexpugnabile dictis, et omni fere bibliotheca refertum
et ea conditione deditionem faciunt, ut res gestæ
sint abire permittantur. Inexpugnabile itaq; ex
Enim expugnato Zeelandiæ terram rapiunt, reliqua
oppidorum Flandriæ portum quem Gartum oppugnabant
promissa transfugit, itaque deinde exercitus instituunt
Postridie itaq; de Burgas versus progressi a præsidiarijs
qui Gassium Flandrinensium portum defendebant
re infecta aliquot leucis de postremo agmine pulsi
sunt. Burgenses de tam inopinato hostium adventu

ORTA INSVLAE

MOSAE FLVVII

SANT-ANDREANVM PROPVGNACVLVM

HERWAERDEN

PROPVGNA NASSAVI CVM

Cum privilegio

ripena de ortasione tanti hostibus adhortatus fidei
hostium quorundam conscius ad defectionem impellebatur
irreparabiem in postrum euentum natura omen suum
confestim, postquam autem sine Hispanorum qui dicto
minus fidem ortygarant angebat tutum sibi nequaquam
videbat: rodoricat enim inter Rebelles et quosdam de
Brabantinorum nobilitate erigebat [illegible] et in ipsa pugna ardore
assiduum defecerant, et rerum opera in raptum talem
tum rerum ingens inuitus egens modumque regendi de ipso
rum prostrato arripuerat. Quare ardere ad
Hispanos tendebat, quos nonnulla pecunie premia
promissis additisque datis pecunie pellebatur. Sed
spes, nisi consertus missi consortes Rebelles
premiis dos quantocyus premouisset, subeatis enim
manibus continuo se paratos hosti ostendunt. Accitus
itaq; prudenter uirtus ne de pecunia etiam mora tum seandem
statui promodum aliquod ruinarum, tum ne insta-
bies, et pone ad fidem motis Hispanorum
animi et precibus tantum promissisq; pecunie ad
ingenium reuerunt, porte duq; continuatis itine-
bus Gandauum aduocat, ubi ego ne rerum
pecunie rantueam uerita, Brugas tendebat tanta
pecunia, et tum primum de eius aduentu maxi
me rebelles, mouerentur eis dos qui Vedonburgi
(pagus est inter brugas et ostendam) in presidio uerti
fuerant. Impetu autem facto a brugensibus
quatuor tormentis majoribus, et duobus ramparti-
bus ostendam uersus hostemq; peregerat Ha
bebat autem in pecunia circum milia ostilanorum
peditum, et quingentos equites. Maximus regui
to assiduis aduentu rum tam peregrinum ipse
non arbitrabatur, z Eneu animo mane deperditum
a mysorte uado in reliquum agmen uenit, mittit
regnatum suum Dunestum Nassouium cum duabus

Protorum exercitibus, tribuno Edmundo et duabus ducum, qui nouem turmas signa portantes obtinebant quibus quatuor quantum turmas adiunxit et pontum existimans qui hosti uiam ostendam transeundi dat ordinauit et presidio firmauit. Ipse cum Danis cum suis peruersoribus uelle uiam, et qui arcidunum adeo prorupit abscisse putauit, in uiis regiis, quae iam ante de hostium aduentu munita fuerant et pontum ordinauerant putidit, in quo eandem est fidelitas Leandrorum, qui uelle uidit ad hostes pleate fidelitate de omnibus primordiis suis retrorum fecerant fecerunt. Cede Danis tam inopinato in hostium regias deatus obstupuit non potuit quo minus exhauriret, adeo uelle duorum suorum amissis, omnibus signis cum tormentis raptis, ipse cum Edmundo aegre, nonnullis fuga delabitur ad Manuertium. regnat qui iam tradunte regis in ottowmarc quod aegre recedentibus uarium manserat arium instruxerat. Dani uero deade strutionis magnam consternationem fuit in animis rebellium et in grandem desperationem in regredi ratis celerorum, ita totam belli uiam in contrarium quam cuncta batur conuertit. Rebelles enim ad mesa desertatione hac modestiae parti tantum adeo simmo prodidit, nisi sacramentis deorum quae ne de eorum opportunitate, ne arcuum constitutionem aliquo modo ad uictoriam conferre potuerant. Contrario uero ratio eos contempto hoste, quod fere minutim reades foret esse, nisi de eorum discessu, nisi de quieto mietarum prouidere, sed casuali primum contracto hostem tenuerunt Cede mixari regor de Bedanz Manuertii consilio azib nam aliqui et de sacrorum uoluntate non dubitauit, temerarium et contra omnem belli rationem erat enim hostes in medias actionibus suis belli aeuum prouectari: si enim uictor fuisset quantumcumque enim

+ v. dno tormenta

+ de nostro qui pugnarent

+ eorum quaestate hostium quibus non auxit pecunia regnabit

de victoria confisus fuisset, quod a end de va ramno
de imaginari cobrat quam dtronum [illegible] confidena
tionem: & contra vero de reade quod non male mutu
we debebat, nisi diuina gratia quasi miraculo obsistat
quod tota fortuna est: atqui certum est tantum
imperatorem non aetate summam vel [illegible] distremis dus
nã addictus, nisi quieto [illegible] commode in victoria
quam dotrimenti in reade ceperet. Modo autem
rum de fortitudinis confidentia dubitare cogit
[illegible] non tamen de bellica ratione erat tam inquieti
[illegible] quietatis confusionem, easdem defessimq; e
xercitus mentem rum hostis committere. Denique
fatae hor historiam, et inuictum in hostem continuo
timq; ferantur, sic imperandi est [illegible] qui ad
arbitrium aliquot praefectorum mentium et non cotum
consueto congruendum constat, et hi vident Catgei
rorum duos equitatus duos Ramiro Mendorio
archigallasio Atrayano in confertam hostium equi
tatum + impetum faciunt, qui modica impressione pre
mio [illegible] fratrum natis Castis vos verjorentos fugam vertunt, et [illegible]
debebatur [illegible] ad eorum insidiarum extremum, ubi de rendez
to arrem ayorentos eorum [illegible] faciunt discessionem
tormentorum, quae a tergo constituta fuerant, quae
in catgeorum equitatum amissa & praedam equo
rum hominumq; stragem fiderunt, unde rebelles ora
bus resumptis impressionem facientes vos impetuosam
fugam compellunt. Enterim Mauritius [illegible] et Mauris
[illegible] [illegible] subeatis angoris a ecclesiae
vendunt, et ciuitatem usque sese tollentem et quo
de deliberationem geminatis viribus acerrime pugnant.
Eam maris aestus augeri incipiebat ita et [illegible] utraq;
parte impressum fuit mentem a ecclesiae defendere et
trans arenarum cumulos coro peano arma domi
nisterium. Hoc modo de parte catgeorum [illegible] prima arma
dubat Castanea Sayona, quae tota et de altera

nus Hispanis Etaelsq; constabat, certissimo rato, mi
etu. Gerunda vero arcubus duallorum a
Bourgolio durabatur, cui via Bostorkus Hiberus
arridebat, qui assignato Stanero patrio suo parti
cedatus cedebat. Tatiam autem Leandrorum
romus Burgundus regebat. Hebatus vero cum
canis nobilibus, inter quos viam Stanerus
Hiberus dat, detra belli aeram a eatur constituerat.
Rebelles quoq; cari arierum numero de oppido
constituebant, deposito quod subsidiariam manum de
Angueis arcubus aequot cedentibus quatibusq;
dentis conferebant, qui in rebo pugna ardore
ratgoerorum cetera pudore debebat, priusquam
constituto, et ab Hebano summo imperatore Romani
strigonesq; observato. Consurgitur itaq; summa
di: prima rebellium arcus ab Hispanis itaelsq; ad
173 cubitus coro collatur. Cum Francisus rursus
cum Gerunda Angeorum adventus pugnam restituit,
qui et rebo a duallonibus di protenderetur, dandam
fortunam tertio quoq; arcus habebant. Satis constat
cedatu ratgoeros superiores fuisse, quantatum vero
rebellibus victoriam ceperit: comeamatum jam cum
ab Hostiorum cedatu cedebatur, cum subsidiaria
illa manus duo Centro quatum cessisset in dor
sum catus ratgoerorum irruerat, tum unus agere
victoria ad Rebelles pugnari vult ita et Hebatus
cum suis nobilibus, Burgas [illegible] et
nigens ratgoerorum radios, radunt cent quam quinq;
millia, frontium ceperat et quinq; signa ad eostum
dicata, cum omnibus tormentis, corpotaq; ca
tormenta et signa quo denuo dodem duo abeata
fuerant, cystungenti suo rapti et cossia in varios Hol
candos ravenos dusti sunt inter quos praeposui Ga
dona Hieronimus Montronus, et alii nonnulli.

OCEANI QVI INTER ANGLIAM ET INFERIOREM GERMANIAM PARS.

Vadum

Portus Quis Nieuport

Mauritius

Confoederatarum

Provinciarum

acies

Archiducis Alberti

Renularius

Rivulus ad Iggeres

Comitis Ernesti statiua.

Archiducis Alberti copiæ.

Neoportum.

Cum Priuilegio.

P. bast. f.

Fr. Mendoza cæpit.

Ellustrant Rebellium victoriam regius Mundorum
arrestaeassus, qui suis eatu rosis a quatuor
quibus e turma eorum examen impugnabatur,
et eroine dubio orrisus fuisset, nisi anus de rb
tranfuga Hispanus eotanus de Villaeobos dictus
eum reprimisset. unde regius Manrico fistetur
qui: eo dum hostium impeti noluit, quod ametis suorum
defensatis, aut inemeatis retiriss fossis nro mstrant.
unde tandem ut minor ratio eorum readus eti
tant, qui e fuga Brugas se contulerunt. Ystudati
sunt de rebellibus fere duo millia inter quos 13 centu
riones, et q quantum creduti et magna nobilium
numerum, tanto ordinum cum et patuentur artium
de se fere si adhuc semoeta ~~[illegible]~~ crisbut Manricus
a victoria in eoro pugnu sub dio cum suis rodnat.
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
Pugnu diligens admota
Tabnea de carb ob orneos cont.

Magna recobratio ignibus arrensis Hac victoria
apud rebelles recepta fuit, quod tema ubi quam
apertis in ramos contra institum ratio eorum reversa
tum excavatis utrimq viribus obtinuisset. Magnum
quoq nomen Manrico apud vetaos creavit. Cum duo
a victoria adeo statua mota constandum habuit de
Angeia in castra duo trajecit romos obsidione cum
paucis aeq aeq regnis nobilibus et consilia contuerunt
de mutando Angeus statu, brutis eatus suis cautius
armis regnantes deseraturos. ~~[illegible]~~
Hispanus ac Brabanti ab gar tam nobiles read modesti
orbe ac indeti, denotum divina angelica mysteraae, et
cautius bellerab ubi administrare inierunt. Accepitq

in fugas minimis, bonorum quod de tanta victoria, multa ad eos fama fuit animorum mutatio, sed primo omnia videbantur, atque si victoria a ratgoerorum parte fuisset. Manebat unus omnibus a ratgoeris obsessus et exibus esset, multum fatigatus, cum mieti quis prospitum non missi magno supplicio ribarra de armenta de Zelandia navibus advehentur, et radda status annonaq. Hoc sub die tandem ita cum siti duceret aquae copia conferentur et riatens aquae duceret 6 postratus domo quorumq. enigne migrarunt discessum Manstro suadent, tandem sub finem Enei in Zelandiam redit.

Mendorius vero Arragonius cum aliquandiu per varias Hollandiae urbes ostentatus fuisset tot mirandae exburae probris maledictisq. et opposita custodibus ne ab nutria separatur retentus. Demum Roterdam in castrum custodiendus mittitur.

Haganii

Primo quarto Enei mortuo Reverendus pater Johannes Episcopus Cornutatus et Essi prosbter quidam aliquot annis in Hollandia Zelandiaq. inter ratgoeros magno fructu versatus fuisset, demortuo haereticorum ad ecclesiae gremium reduxisset. Mortui et radam quomodo sepulturae tradi posset diu ambigebatur. Domus vestiarii ecclesiae mensium cum manibusq. motus a vetustate sanctuarium sepulturae, tandem institutum, ubi ab Calvino S Johannis sacerdotibusq. omnibus ordinis in posterum ecclesia honestae condetum est. Dodam quoq. Thomsonis de Schoari condethonis mortuus etiam plagis Arnoedus dominus detinuus rebellis, et de reorum manu qui ab Calvino in Delem arti anno 1572 Brueam Hollandiae fortum occupavit, quique nomine principis Auraici olim etiam Mysleniam occupavit et Scolarat. et nomine ordinum Rebellantium pari C Zirizee oppidum obsessum fuerat, et postmodum etiam pari Gandavensi interfuerat, tanto ordini semper et dominatui sub durante extrema terrae nigritudo et de Zelandorum ecclesiasticorum

143

bonis donatus fuerat, unde fodere rebellium furiosi equibus
in tantum crevit, ut plusquam 30000 florenorum annuos red
tibus collegisset, cum a parentibus suis non totos Hanegouios
et florenos in totum hereditate recepisset. Verum animad
vertimus quam duo huiusmodi sagaciosas vias in har
vesta non inexpertos abire sinat. Damit enim ante
obitum suum omnia rationibus indivisa Maximiliano
Baroni Cruningensi caberet, et universitate totius Hollan
die quatuor arrisatus et domum rotundus fuit, fuit,
vocitatq hereditatis Baronis Boxensis, ita ut transactis
nonnullis annis vix 80000 florenorum secum secerit, et
ita in rotundum venerit, et viam apud suos non inve
nit, et se raptor audivit, unde tedio adductus animo
iam in ratiocinium negotium aliquando et ipse procu
dobat, et de hac inquisitione per hereditatis usu patrio
restitui curabat, et atq ad ulteriora animum
adjecit, nisi multos adeatorum sibi constitutis grauo
ueritudi omnes formidasset. Sub vesperum tamen
suum dum a

vino optimo ratiocinio et probo discutiendum Regatus
sum nuncio venisse iam ad mortem usque probum
et dominum aliquem sacerdotem confessum sua ac
cutum desiderare. Ad quem rogatus et ipsemet
Pro hoc mgt re expensis et animo isthuc studio offer
re verum parta usque, et siquidem de ministerio
vi sacerdotis ad vesum vocaturo, dixi non posse quanta
cura eligendus sim, simulque exhortando possim ne
ad nefarium demittar, animosque in eundem ollam usque
nefariam ita et bullienti unda undique ambos mysi
cumbitura sit. Haec atq usque mortuus est. Huiusmodi
amne exitus foret usque calumniatorum vita usque strenue
vidi ego et de omnibus aeque vivo regnoni, nonnullos
nuncios ac eximarios morientes cum vita et substantia contra
natores in ultimis endibrio habuerunt vere pacatos
mores perversatorum postima

Retulerunt hyera de Leaue, mox exortum sit rumor Mindorro
non tantos Hispanos et Italos tam nobiles quam ignobiles
rios milites captos fuisse, qui per varias Hollandie
Christum et Zelandie urbes, ad ostentatu victorie
deferebantur rapidis vehiculis missi sunt, exercitum
vero in metropoli Zelandie Middelburgo, ubi sub
mutinum Augusti huius anni vbi arridet Iuniperi Anda
insignis hereticus quidam animi tamen ad misericordiam
a carceribus commutarunt et quandoquidem magnus
illic captiorum inyet numerus, quibus omnino deficiebat
instrumentis et interpretis Hollandie carceris non sufficiens
demosinam verum nomine a dictoribus ciuibus rogo
gandi. Hereticus hic qui carnuman ingressu dubitans
quod angelorum officia vendendis vetam sustentaret,
veritus ne quid ea vbi sibi moestia generaret ob
Hispanorum apud magistratum odium consuetus orbis
imperium adit rogatq; min sine sine prudentia ex
quod petitus illic inyeue possit, cui cum consule
amisit. Cumque caminantibus et rentum carbo
leonus rogat hominibus libentes dantibus quod
de consensu magistratus fuisse affirmant. Vbi
hic dum ad magistratum defertur, in carcerem conji
tur caminantibus, neque quam reamans de consuetudine
se fuisse, atq; cum consule posse mentiri affirmabat
ubi cum aliquandiu male habitus fuisset deum rogatur
rogatur nomina eorum qui iuerant sab demosinab,
et quantum quisq; contribuisset, at nisi hominis non
admodum cognoscit mercata 300 leonorum exigatur,
atq; ita dimittitur. Quibus viro qui demosinam
iuerant statuunt statutur et rentigeni unis quod
iuerant fisco inferunt. Verum rationis a quibus
fuit tota pecunie summa exonerat heretici eorum
malitiam irridentibus et admonentibus quam dimissum

esset a xristi euangelio, euangelium ralemi, quando quidem iste pro rogata eleemosyna rentyxeam, meridiem ~~[illegible]~~ eroustaret ~~[illegible]~~ ralemiam vero rentyxeli penam interrogarent. Tandem poeticorum quorundam interpretationem de ea dicta est et deuxerunt fore ut milla tamen gressa rogata, ne tam turpis ~~[illegible]~~ partimemo ria in postremo redargui posset. Notabiem denique aliud eam rem consequentem est, Eandemnamque ei rum esset vir grandem et ignominiam eam atq; damnum sibi tam misere interrogata ~~[illegible]~~ non posset ~~[illegible]~~ rentro quero in eorum tabum pudet, et anno sequenti sibi mtium mali mortur, et paucis ante morbum suam hora deum derunt astantibus peractus est ut de ea qui sibi immerenti tanta minia et mortis ramsa potuissent ~~[illegible]~~ inderetam in aliorum perpetem sinum dignarentur. Mirum dictu is qui eum detinerat intra quatriduum ab eius obitu substanda et miserabiei morbo subeatus est. ~~[illegible]~~

~~[illegible]~~

Anno preterito Caspar Erdmgerensis Gregem Gur-
murhonensis de raeyarum tyetore arrestastis Robro
damensis libellum quendam addixerat quo exposituo
rebondebat exposstionibus quibusdam catholicis dictis
a fratrisco costero Sorretatis vestri theologo, viro doc-
tissimo. Iter Caspar libellum eum primum in
costeri manus venisset ille rentinuo sibi humi ami
netium ita rebondet ~~[illegible]~~ indicti illum astimi ob tam da
dis argumentis obturarit animum et mentem non
audiret, postea eius ab eo aure rentum diuentes ove
rentos amos aliquam congregationem imo ove eum
hominum monstraret qui ita de omnia sensisset stent
Calumiste sentiendum esse asseuerabant. Sermone et mira

a 25 februarii
Bruxelles

hoste go annos quos calúmiana haresis aperta strat
aliquos adiit qui probabilibus signis a morte sua in
beatorum sedis congressibus probabatur. Donum tacto
quarto ut aliquam rationem proferat cur ii qui in
tam vetera religione nati et baptizati ut potuit transi
erint ad Calúmianos, quam ove ad lupos gremos
memoremus, presertim cum ab retrahi piorum hortatio
num quisquam ab, quandoquidem omnes illi haresis damna
tum calúmiani tales in hoc sum commendatum
profuerunt, promittit Cassiano quod si tria hec rapta
probare posset, se illico ad calúmianos transiturum.
Effecit autem contrario se tota illa tria et alia
plura que peti possent rapta. Pro ortodoxia tamen
atq romana virtute probatum promde hortatur
Cassianum et omnes calúmianos ut a sancta tam per
verse acta tam perniciosa et tam dubia et ad
antiquam illam sanctam atq [illegible] ac
veri ortodoxam romanam se reuocent [illegible]

Statim quarta disputatio Gallus rogatus ad obiectionem Calúmiane
Obiectionis diuersarum Calúmiarum sectarum dicit, cum sint in
disputando eorum qui calúmiani olim sectarum secundum
vnum quemque nominis sui possint quo se possint aperte
pro sua opinione defendere. Quam ob rem ego nec ullum de vo
bis intelligo et hoc tibi reddit. A longissimo tempore nulla prorsus
eiusdem sectae pugna pro ara disputata fuit, neq ullo unquam
diuersibus gloriosum quemquam neminem habuerunt quinquaginta annis
ortodoxiam retinentem qui omnibus abhinc tribus quingentis annis stabile
Quam ob rem quae habuerit Calúmianos tam profunda germani
sui mysta reddit, respondent eam esse Cassianum et naturali,
et inter deorum indoles et posse a quo nominatus a Christo stirpe
ad Eoseum sanctissimum tum diuinum eius gloriosum in eum modum
Quod scribis de Nestorii Diomedis cum Celestio (nescio quo
rum posse) et tu indoles rede uix potuimus si unum sua prudentia
ex his gesserit statis nota ne dissimilis primum diuus redarguisse
aeram subiisse. Nunc da attendant quae nisi diuinum dictum aequum
adhuc male τοῖον εἶναι νοον ἀνδρὸς ἀγαθοῦ ἐφ' ἡμᾶς ἀνεῖ
δεὸς ἀναπεμπόμενον τοῦ ἀγαθοῦ ἀνδρὸς ἐπὶ τὸν ἀγαθὸν ἀεὶ δ' ὅτιοῦν
φρονίμως διεπράξατο ἀπὸ τοῦ δοκεῖν εἶναι κ' ὄντως ὡς
ἀληθῶς φρονιμώτατος ἵνα μὴ λέγω τὰ περὶ τὴν ἀκριβεστάτην
ἐπιστήμην καὶ βεβαιότατον ἣ ἐξ ἐναντίας τοιοῦτος ἐστὶν
φύσεως ἐμφερέστατος κ' περὶ ταῦτα δεινός: atq ita ille 18 posse

Annus Domini 1601

Eusto huius anni reassit rebellium 1800 trium Hispanorum prouectarum missa et sub angliae littoribus reassit Hispana qua tum adornata speculabatur obuiaret ne uiua autim et motus angliae rerum posset et de exportunitate adiuuaret Robertus dum comes essexius principum Roberti radeyr comitis Leycestriae anno proximo in pastris ad nouorum flandria Iouem confugit furat et consilia retexerat ea autem hic fuerat Obuiat sterens met primus angliae tyrannicus hunc et fautor ultimus regni promotorum solus propitia dum gratia munusam potentiam nactus et ora regni qui adhaesit et ad parem cum Hispani proximiore habebatur, Reliquerat filium ingenio suum quidem sed deformem totus cum gibbis erat qui dui in italia fuerat et etiam roma pontifici indignatus bononiae habitat erat et pro rathoeum mihi dedit, qui domum adyr condulo patiae reuersus suminus regni secretarius creatur regni charus et ob tuarum memoriam eiusdem immortalis abscessoratus ingeo, mon tafest Robertus autem comes essexius qui in hibernia proxime res prospere gesserat haut cogati homini ge potentiam (per eum namq iam obuiat) ipse fieri et primum potentia et familiaritate apud principem ipsum eorum timeri uolebat, nam de forma comitatus et morum aliorum summa peritia tam apud regnum quam sub auctoritate summo in honore habebatur unde quidam tempore in factis essusiore comitatus risum auctoritatis rapiant orto sermone de secretario cum potius secretarii principatum esse debere affirmat gibbum eum cauillatus, quod risu astantium ad secretarium deatum aeli in eor ipsum astendit quare studio regni animum magis magisq deuouit et essexii artus obseruat, qui hic regi fieri cum sustentio Oxfordensi et alii principibus hic bo conspirat protegunt quod regnum eiiciare uellent a consiliariis ab qui pensionarii et affirmabant Hispanorum cum angliae nam possunt dabant. Eusto sane die mentio hac regna cognouerunt et quae Haereticos aliorum terminum rebelles semper fouerat etiam ipsa tanquam talionis haereticorum suorum rebellione puni retur magistratum dum hoc genus hominum etiam sub omnis fidem religionis principe pacifico degere possent, et autem uiros communitatum addixerunt domi quidem exercitatos quorum et ipsi pars erant sibi consciant dum zelum religionis contra talium potestas quorum regna rapuit adeo disserta hucusq protendunt Foeds autem Hollandos similes sibi optulant et regnum suam dorant in eo omnium quemq punire in quo peccarant, nec Hollandi gratissimo haereticis soluta foedus abnuunt, cum cum ad comitem maximum atq ordinem castrorum ostendorum protectu quae tum ad inopportunos flandria erant, adeundum, illi nulla habita regina ratione qua tot hominum toto hoc bello occupant antequam secundum

et rem maturè perficiant adhortantur. Angebat quippe Hollandos
Zwela Zuide atq; Zelissinga præsidia angliorum in ipsa videbatur
unum libertas Hollandica & mutuæ vitæ angli dependere
præsidiis portubus in ipsis potissimum constitutis. Et si qn
res sua esse putaret cum Hispano pacem conficere. Quæ inveniebat
quod in comitatu Glauchenburgensi anno 1588 cum principe
conclusum nominant quo tacitè totum Belgii pondus et
instum Regis Hispaniarum odium ab anglia in Hollandiam
derivaretur quandoquidem fœderis tabulis deprehendi tantum
dat. Et Angeli semper errent etiam non requisiti Hollandi
pacem cum Hispano inire. Erat tutius instus hic Hollandos
motus qui postros dorsi potest quam periculosum sit
vetamos principes vitam suarum potestate facile et presta
bellibus cum proprio periculo qualitatumq; transigere
quam nolentes quandoq; in eius potestatem redigi. Ad vetamorum
Burgearum qui ne eorum offensa intervenire ne proprio
suadente periculo suum damnum aliorum interitum adiicere
consuerunt. Regitur et putabant consilia
cum in Angliam vocari. Opportunitatem faciendi exsolutam
ne tota ad secretarium defertur. Hic modo comes assidue
in palatio obambulans studium parendo et tragens simile
viam videam qui facti seriem et nomina conjuratorum
contineret inquirendi retinet qua ab alio collecta ad
secretarium et ab illo porro ad regnum defertur, qui in
dubio expensis erant retinendo parvo tumultu tribus
Lantum aut quatuor occisis corripiantur comprehendantur
et carcerem conjiciuntur. Asserunt negotium non adeo
quod ratio suadebat sed ad mediterranea suam sic detorsum
se contulit. Ubi missis decretis in castro quodam obsessus
cauis duobus dextrorsum in potestatem venit et condemnatus
ducitur atq; intra biduum anni in arctissimam custodiam
includitur illo qui tot innocentes tantum quod catholici
essent ruinis carceribus et mortibus adjudicasset

Har rominatione detecta inquis in Hollandia inquisitio et
de constructu testimonio quidenda tarturnitas Cassis rum
supra numinum dissimulantes dominum erat magno profecto
catholicorum commodo si unus foederata hoc negotium iesus
surrexisset nemini dubium quin grauissima persequutio contra
religionem nostra fuisset quam benignus deus meteorum
infirmitatis nostre constituit pro tempore hoc administrum
dignatus est nonnulli enim de ordinibus harum vnum con-
stu iam antea confessi fuerant erat negotium Flandrium
anno preterito parum de voto surrexisset aliud tamen esse
ex manibus quod si ad optatum votum perduceret rem
iesarum tiberam vtra omne periculum constituet,

Interim in Angera vsserius mortuus cum [illegible] duce
Stolberg assumo suo consilio fistetur et regis nomine ar
probrose ab arrestatore rogatur qua ratione iesse admis
(certe angeli dicunt et probrosum habent) R. quoniam consilio har
contra regem maiestatem conspexisset cumque se regem
bono id presumpsisse affirmaret quo pacto iosse consiliarent
eum liberaret at inquit arrestator dic mihi coram (dominum
hoc Angere sonat) si regina tibi consentire noluisset num
ni ipsam reliquisset ad hoc cum obmutuisset inditus consi-
lio habito cum morti adiudicant quod tamen iesum non
magis mouit quam si de negocio quoniam pronuntiari
audiuisset in carcerem itaque inductus est Demum paucis
diebus interiectis comperitur quosdam consiliasse et effecisse
carcerem iesum in libertatem asserunt qui rumor simul
simul fictus effert et nouum diu negotium omnes et presertim
prouinciarum hac potissimum seditiosi agi videbantur Sed
quamquam primaria nobilitatis comes simul seditiosi regis
assensu primi non potuit februarii sub vesperam prouincia
regimen arridet sententiam inimicum de proiecto recitat et posa
subscriptionem sua cum confirmet consilii nomine postulat et
simile quantum in mora periculum sit docet Hic impetus illa femina
qua tot principes pro religione catholica simul illa commissarium
crudelissima morte punierat mulcebatur diu cesare et sortem suam
conqueri quod tam amatum sibi principem more punitam regnetur

et impossibile sibi prohibitum sentiens subscribere. Quo
viso per totam ciuitatem denegato postridie ejus comitis
obsequium quadrimo quem regina in baptismate susceperat
ad quod cum adoleuisset miserabili quietatis conditionem suam
deplorans et quia maximum suum comitem obsequium dolum
suam preter propria bona in regno fratris dum hibernie pe
retur prohibet consumpsisse dixit commendauit se igitur
regine suam inopiam ac egestatem ac filii orbitatem at re
gina pudore (aggrauante eius rapto) se ero patre futuram ero
mittit ejusque autem mariti exhibitatem et rem impossibilem
peregrinat et oborto inter eos grauissimo discessit

Quo atq; actiuo de interposito rem rursus prosecutam regina
adnisit et et strato re infecta discessit dominum de maritis

Februarii de morte quietis persuasionibus ab ea de obtinuit
et erat arrestum calamum [illegible] terra accessit dominum subscribebat
Quo perfecto statim in carcerem se confert comitem dormientem
offendit deritari nisi se subscriptionem ostendit At ille. manum
carnifex sui se agnosse affirmat et sicut antea spem certam
ero posse facere petierat exposcit ita ut mox paratum mortis
ero posse interemptatem sustinere Arripit ergo carnifex
suum nisi et morti se prodat Demq; hoc facto ingressus
postitus et insidiis gemitu truncam talarem induens de
mortuo qui est in capite vinum quod totus violarat in atrium
carcere deportat ubi theatrum actionis quatuor pedum
cum ambientibus cancellis duorum pedum nigro panno instratum
erat accepto simile signo cum securi quo consensu et mo
nibus nobilibus (inter quos etiam comes nortgombrie qui
tempore detecte coniuratione in Zelandia esset dignus ad hor
tementum in Angliam inuitatus aduenerat) pressus super
stamma et scala consistentibus Comes ad cancellos accedens
exhortatur se nunquam rathoerum se ciuitatem inori
+ (qui ex parte amice Zelandie) gratie se contulisse mihi bonis gentibus + tribuere certaq; oratione
dominum nostrum venire non obscurius orsus nuq; ligatis ma-
nibus barba que prolixior erat transit signum manu sua protensa
rapit signo monet tardo tardantiq; ad istum carnificem rebel
rum [illegible] securi misso dignari iste rapto terminatus est

Verum quo ecclesiastici in anglia prosperentur duo Dns Sathanas
varios apostatas transporto Harevmum ad scandalas turbas ibi
a nonnullis veritatis distridet Caussa autem a Hinc controversia
quoniam postea maiores motus veritatis actus paulo videnda
est De collegio canonicorum cathidralis ecclesiae Harev=
mensis omnibus hoc tempore quatuor canonici [illegible]
[illegible] apostatae [illegible] quorum duo primi
etiam monarchi regnearis in conventu hilevensi propter Har
evmum fuerant primarii ecclesiae Harevmensis decanus
Babrdt Habuitque longo tempore varios discipulos
maiestatem Nicolaum capellanum insignem virum quo
defuncto narant illud ostium amicum et cautas existimans
donec a perfido vicario apostatae in eorum numerum
suscitatus est primatus dominus Aebastus Egregius Sacer
theologiae licentiatus vir doctissimus et omnibus virtutis
cultatis numeris absolutissimus Interim autem quidam
corrigenda in illa diocesi arridebant Nam et redditus quidam
beneficium suum et bona ecclesiastica ad ordines cum primum
traditum detinebat, et una de quatuor ecclesia
capellanus narant idoneo conservanda erat, et compellebat
juvenes minoritici qui sub spe ad pastum serviendi quidam
absurda et odo sentire habent et committebant, qua non procul
tam a cristiano diaboli, quam ab hiesu christi abiciant.
Haretur non minima ruina eundem varium confessarium. Quare
cum dictus vicarius apostatae tam ecclesiae hiesum quam
per predictum Harevmensem vicarium relictum illum ob
traditionem beneficiorum de canonici consilii Evidentiam denun=
tiasset excommunicatum, Capellaniam quoque pro cantaria
alias dotis corvo, magno cornelio Hagio sacerdoti contulisset,
et confessarium juvenilium (excepta ipse se curabant)
ab illo ostio removisset, magnae turbae in ecclesia harevmensi
contestata sunt Nam et redeunt ille Hagam se continet et
cum sacerdote quidam Ecclesiam communicat, qui mox hinc ho
minum genus familiari deceptionibus et fictitiis quibusdam
denuntiationem illam incertam faciem nil dicatur, et juvenes

ronsuleto suo ronfessario dissoluta vitruisse, reamtasse, et per
dictum D. Herarium apertum tridentum tyrannum vexasse,
Capsuense domus Harlemense horum omnium patrocinium
subscripsere omnia dicti dni Herarii acta annullare, irritabatur,
dicebantq; procuratores eius sibi maxime dictum spiritualem ad
capsuense, et non ad D. Herarium spectare, utpote qui in
diocesi tantum metropolitana horum minister fungitur; ac
quod decimas habebantur quia tempus a concilio tridentino
prefinitum decessum erubant, spectare ad pontificem romanum,
quandoquidem et annis metropolitano prefatus etiam pre-
tendebat, patronum dictum morum et inter scripti rigorem
in tanta temporum iniquitate vindicantes. Addebantq; precteria
sibi minime mirum committendum dicti D. Herarii innotuisse,
non animadvertentes quod predictus D. Herarius apud sedem
in hoc negotio et legatus apud ~~utroq; dictum nuncium fungebatur~~
datur sive romanum pontificem, cui inter archiepiscopum fatebantur
interposuisset, quam suam commissionem erat ipsis capitulariter
et mirum, non intimasset, id per temporum iniuriam
dictum esse, quis enim notarius, quis testis vanis et vesse voluisset,
cum tamen singulis preparatum pectus inimicitia et premeditata
fuisset, et communi fama tantum etiam apud barbaros inno
tuisset, et si dicto D. Herario tradere noluissent assistenti,
facilem tradere potuissent diabolo persequenti. Et interim
omittatur personam dicti magri Alberti talem esse et etiam
ipsorum confessionem ne ipsi magis idoneum ad tale minus
nominare potuissent: qua facilem ratio et vos si videretur et
christianam severitatem habuissent minime debuerat et
suum ordinarie tam generaliter precipitem sinceram imponerent,
ne gravioribus persequtionem, quod postea arridet, in omnes
catholicos communicabili calamitate detestarent. Ex quo
prudens lector animadvertere potest quanto cum periculo
scripturus simplicitatis et non vetera nostra promiscuentes ad
controversias dignitatis promoventur. Nam occasione
huius dissidii Haga et alibi adoratos confecerunt, et
et [illegible] petrum utroq; miserunt tanta temeritate, et D. pre
positus [illegible] rum sint (cecit a Dirto D. Herario pramonstr
et tantum gerunt ob temporum maestiam) latius et ad

Dirtum D Viraxim rum denominatione offirũ qd ob
vios nauiculatios Harenno deferos ~~missent~~ missit, ~~qde~~
~~[illegible]~~ quidnda inscripta,
nam extra illa latine inscripta et obscura quibusq a nauiculis
earum egressa data ad manus Baretini commonatoris de
Genua deuata sunt. Quae et tota irreligiastice inscriptionis
ratio Baretinis innotuit, et omittatur interim quod aliae
extras tanquam arta rapturaria munita domini Gaspari
rectori Harenensis atq notarii aperiri signatura, a puero
quodam [illegible] ranonini scriptae
non sine gaesi rimine ad perdictum D viraxim
aperiri miserint, Quare postea notabili dei indicio
videmus et quidem [illegible] in mentis impotentiam
ad aliquod tempus incidisse, et illum praesertim & cm
tanquam fluctum et omnium membrorum suae officio desti
tum miserabili et vempelari rasu ad adorati animus
quod deum nostro ore verbi reducens ignorat faetum scribendo
insabiens reddatur / Quare perdicti D viraxii
praesertia omnibus modis Harenni necessaria visa sunt,
quo finem histe controuersis imponeret antequam eatinis
dii delongaretur rum summo et postea apparent religionis
detrimento. Harenenses autem ranonini quamvis bene
eram, solertiendum et rum periculo laborem grato animo
arripere debuissent, attamen obstinate resistebant, neq
ipsi sua corrigentes, neq alios qui corrigerent admittentes,
dicti forte ne histe corrertis eternis dicti D viraxii
errores tenderet, pedisq unis verum et integras hominum
suorum fraudibus potiretur regius Hispaniarum et
tyrannus et ceteri asseruarent, quod apud omnes tam pro
rematis in hiresim animi pota erat, et rum ante aliquot
annos a negotiis aliquarum emptarum rumoris fuisset
exposcitum rum urgenti petitio ab omnibus qui aliquo
modo rathoeni diligi voebant negatum fuerit et verum
satium. Hic adeo rathoeni religionis labos a multis
diversis iniquum longe et augmentum sine est.
Quare dictus viraxius aperit ad Ortagium Dianensem

Deiotarum qui cum potestate legati minutus aperuit in eis
regionibus tum Brundusii deprehensus totum negotium detulit,
qui perfecta Hasdrubalis improbitate sicuti in re fuit impetum
et tractatum eruditi virorum Karenensis negri scabris
debati confirmant, et quatenus necessarium esset etiam
de nouo constituit. Hac cura peractis fistum diuerunt

Statim uero a peractis arridet id quod cum diuersis
agitabimus Si quando R D virorum apertis
Tranquillitatis erat hospitabatur apud sanctissimam ecclesiam
aetatis virginum Beatarum honesta cum gemmis familia
ornatissimum decus ornandam, et extras suas si quando eas tranquillitatis
alienum putabat ad illam dirigebat, quia perfunctorum
temporum minus priuatis priuilegiose summodi per feminas
agnoscitur, et notum est, et ab illa porro ad alios sanctos
referuntur, atque etiam si qua parui momenti occurrerunt
mandabat per se fieri alent notificari, ita ut nomina sanctorum
totum non deprimerentur, sed arbitrarie tantum, notis
designarentur. Quandoquidem autem occasione turbarum
Karenensium artionis D virorum ad notitiam
ordinum peruenerant, propterea certus ne hospitia in
quibus diuersari consueuerat frustrarentur, ne et pecuniam
rem notitiam omnium haberent, ne quod magis est quia
plura quam adhuc struxerat imo quam in ciuitate subsistunt
se inuentuos desistmarent, mandat per omnia sua
hospitia et si quid extraneum apud quemquam esset diligenter
habito, non omnino necessaria deprehenderentur. Quod cum
ad hanc virginem quoq peruenisset illa comperta extras
omnes dicant rixatur 70 in parrienem, strenue gondam
deportat, ibi ocb aduentura, et quasdam ymi datura, stri
dit autem in stantiu et ondabatur (quod oppidum quasi
medio utrum stetum auxiliarium statimuela foeat esse)
in postu porte tuxus quo adhibebatur alteri obuiam
rotis undam impetrauerat ita ut non sine periculo esset
quod equi de consternatione in ostensum tumultum dati

15

currum cum vectorum vectio subverterent. quare cum
universi cum clamore surgerent etiam illi nautae qui tum
ibi hibernarant accurrebant, tanquam periculum pro-
cuperent, eo vero autem et vectorum impedimenta furto
subtraxerunt, namque eorum aliquis sacculum hunc in illa
consternatione tanta subtilitate surripuit, ut virgo illa
quae nunquam oculos a sacculo averterat momento quasi
sublatum animadverterit, exclamari et rem deperditam fuit,
nemo vidit medium recuperandi nullum. Caeterum is
qui subtraxerat compilatis quae in sacculo illo erant
alicuius valoris literas ne proderetur extra civitatem
in rubo quodam occulit, ubi a puero opilione reperte
ad manus loci concionatorem Harlemum deferuntur, quod
signo in oppido isque rusticano rari inveniuntur qui
manu scripta legere possunt, ab illo porro ad reliquos
concionatorum delate, et ibidem [illegible] quia fere non
nisi digni momenti et familiaria negotia continebant,
ab ipsis loci istius balivo traduntur, a quo Hagam
ad statu ordinum concilium deferuntur, eo fere tem-
pore quo primum de Harlemensi negotio intellexerant.
Quare Cornelium Suysbrotium de Sulo nominis inclito
insignem nobilem, primum in concilio Hollandiae provincia
et assessorem Delfos ablegant cum duobus eiusdem curie [illegible]
secretariis et apparitoribus nonnullis, ut aedes patris K
D vicarii apostolici scrutarentur, quandoquidem ibi
nova se reperturos suspicabantur, eo quod duobus eodem
fere tempore delatis medicis indiciis res magnam sui
expectationem fecerat. Accidunt autem sub vesperam
eadem hora qua dictus D vicarius Harlemo domum
redierat, qui verbum ab aliquo familiarium suorum [illegible]
audito scriptum [illegible] in abditam quandam domus
partem concessit. Commissarii autem dicti vicarii
fratrem [illegible] Michaelem [illegible] doctissimum pari-
ter atque piissimum virum adorant, ubi frater ipsius
D vicarius sit inquirunt, ille autem sicut omnis
[illegible] ignorabat, ita iam dudum domo abesse ne scire

vbi ſit reſcondet. Ad tubicinem reſus domi reſtituant,
domum totam peruagati, cum nihil inuenissent, domum ad
tubicinem domini iterum ueniunt, aperiri et illud petunt,
cum exiissent desperantes patrem suum ibi in proximo
strui uitrum dat dormire assert, hominem ortygometram
et appellet obuium, uerbi se nil quid incommodi
tanto defraudatum impetrasse introrsum contrahunt,
desistunt igitur omnino reperto. Egressi uero
cum hagam uenissent quid actum sit respicerent continuo
duo alii assistentes sibi de comite et hunnis
Rosa
mittuntur ut dominum meum comitem de longo sacerdotis
hagae commorantis strutarium; ubi mihi inuenerunt
exta ornamenta quidam arrectaria, et aliquot non
consecratas formicas, (hostias appellant) quarum
aliquot serum assumentes patris modeste distribuunt,
sacerdotem autem non inuenerunt, quia ad comitem
cum domo tunc abierat. Ad ergendia maiorum
turbarum uo distenturus reperire cibum ut exitor animad
uertere possit idcirco stratius tunc artum fuisse quod
saeuo sic honore ua se inuenturos putauerant qua ra
thone rum aliquam consecrationem detrigerent, quam
cum omnino subesse nolent non dubitarent magno
arrogo molimine opus non esse rebantur, ut detrigerent
sic sese sua frustrati derepta carna ad hirtirum
suorum uenerunt strui se quentibus exitor animadver
tere potuit.

Eutrum dum Rar in Hegro fiunt Etiam in Anglia furor Regnum
contra catholicos desinit non obstante immanissima conjuratione
nonnullis assertis Sacra deposita igne regni animus insensus
germanis Sub initium unius Februarii detecta jam et
conjurata incendiariorum conspiratione primi arrestantur parochus
quidam Clybus nomine Res autem ita se habet Anno 1595
Dirtus presbiter romanensis et condemnatus fuerat capite
certi do quod in gallias navigans parvulos baptizasset
ingentisq fuerat in carcere Londinensi (condemnatus
enim fuerat West monasterii ex urbe Londinum) ubi
in presbiteri annum sub omnis initium missae a contractibus
suis hominibus plane impune negotiatus ut qui ne ad horam
paratum exuviari ove hunc quisque permittebatur cor
custodi longissimo carcere nimis attenuato petit a
communitariensi ut a presbyteris carceris impetraret
sibi dignaretur cornu panis quisquiliarum quod intantum
obtinere non potuit ut in contrarium exasperatus
quasi ne oberta in memoriam redderata petunt a inimicis
sententiam in rem latam veritatem mandari Quare
missus fuit in curiam adduci 5 februarii stilo veteri
Virtutis vi a exasperato quod ante praemium pene condem
natus tanquam proditor ut ergo majestatis reus haberetur
bonorumque regni privatus fuisset ut famora consilia
caperet Cui Clybus praedictus parte pugno cruris
ut condoret se ne proditorum esse ne vo nomine damnatum
fuisse se tantum propterea quod parvulos natum etiam
rei exasperato si placuit honorandum fuisset Porro tantum
abest ut unus parti privat vel eruitat ut quotidie
magis ac magis in proposito firmantur Horum autem
erroris tam unus ratione sententiam veritatem man
dandam reprehendit detrectant / damnatumque in carcerem
reum ribent ubi in undecimam februarii / cum
paulo mane communitariensi commendatur ut ad mortem
exasperari fiat praedictum parvulos / cum alio quodam
carcerato qui panis ante duobus furti condemnatus

fuerat quod crimen abiurasse diceretur statimque ambo
ad locum supplicii producuntur sacerdos quidem erat
alligatus per plateas tractus alter vero ut minoris
criminis reus rheda vectus cumque sacerdos animose
suspendium subiret atque dismembrationum passus martirium
consummasset Alter ille furti condemnatus cuius exemplo
confortatus protestatur se a crimine quidem abiuratus
immunem et haeresi testibus circumuenientium esse velle
autem mori in illa fide in qua sacerdos ille constanter
obijsset atque ita licet dissuadente concionatore propositi
tenax capite truncatus est

Secunda Junii stilo ~~nouo~~ veteri Mauritius collecto
undique exercitu Berkam ad Rhenum dioecesis coloniensis
oppidum obsidet quod Regii cum ibi hostibus ante
aliquot annos occupauerant certissimis munitionibus et
operibus castrensibus totum circumuallat non obstante
quod praesidiarii animose in singulas horas erumperent
et operas disturbarent Erant ibi in praesidio quinque
signa peditum Belgarum tribuno Michaele Voestardio
Amsterdamensi cuius pater ~~[illegible]~~ Jesephardus Verhavenus Amsterdami
anno 1576 ab haereticis urbem inuadentibus occisus
fuit cum cohortis ciuium praefectus ~~[illegible]~~ repugnando
ciuitatem illam Deo atque principi suo fideliter seruasset
Virtutum horum atque tribuni insignis virtus toto obsidionis
tempore enituit Praeter hos autem ibidem in praesidio
erant circiter mille ducenti hispani mixti cum Italis
sub praefectura gubernatoris d'Auila alumni
pariter atque vicarii Francisci Mendozae qui anno prae
terito in pugna inopportunissime captus adhuc Hagae
~~[illegible]~~ detinebatur Fuerat haec praefectura
admodum lucrosa Auilae eo quod oppidum Rheno
adiacens portorii atque vectigalium nomine licentias
magno vendebant ingentem pecuniarum vim exigerent pro
mercimoniis quae Rheno quotidie praeteruehebantur

160

unde rum dertus Aurea pyxra medum verumosus vnasisset
. stivato obsessus Gasa sua tumio veyt vt nidgnantibus
ar wreamantibus exasperans exasperum mirhaver rum
hveyrs ignobiei ~~sinon portea~~ partiow invenumtatem sus
atqz o,eqido stgneatus exasperio verosset unde vt post
modum brugellis rapotus et partiow arrisatus aliquandiu
in custodia fuit ~~sit deprendarunt hispanorum pomar~~
~~atqz cruciegro~~. Disstimeantur rarrav vmissus est

Extrum rum hat in wellera gyrmtur abarmatis, me
fugati quidem rebellium a exsequutiow sua in ratsverot
et exasperum arreostatorus dissent Cum rum mxa sw
wewatnvs exmo statim mrusu steravsent sew weneti
arrius rum mvstrgaw ronstitunt Cadmus itaqz
Hollandiv tixta, modum mvsis Cum baliuum vndebbatra=
num evnt qum extra a vixgmv vt pyxra dyjunt
revisvt pravabantur ~~vetravertum~~ mittunt vt ao sus
exoumriv vidmus extrab dant Sr intelligitv papistarum
(sr vocant religionem rathoeram) nondum detrepatum
esse erat stulto pomer allaboratum sit sit v rontrario
papistas virtumfodiv fundamenta religionis reformatw
(tralium anam intelligo) Rabivqz papam quondam Gasboe=
rum nomine qui sw mxarium accostolicum dicit qui rum
sus adhventibus gyrauntur hun vv vevram nauarit atqz
adeo jam exornasse vt in brabantia vbistoqus Middve
burgensis quidam fuisset ronservatus sirnti vt extrus ab
vt a baliuo vndebbatrano wentis vt ad vsus delatis
vidisse erant Cui rathoerorum rlandestinv, machinationi
in manifestam rorubbav exmitum tendenti rum omnibus
modis obviandum sit vetum sit ab exdinibus trajectensibus
vt exmto baliuo ad esse vellent vt privatari possit vade
virtutis rebus qui extrab pudio sit vamqz in rapotiuitatem

dunu vt fruitetur qui nolo arbitrana nostra ruste
notarunt Cum histe eiusd kalend transitum
adventus obtinuit vt quinquagesimum suscepturus Georgio
Norwetio insigni, nobilem vt famosum filio (Emmundi
mus fuit semper ab regis fidelium habitus) vt quidam
kalend septembris satisfaceret Vbi igitur beatus
(cor nomen illi virginis) in S Maria remotorio transiti
stabs diligenter observant

Arridet autem primo commode vt dominus Martinus Re
gius Leander sacerdos nec omnino apostolicus vt sanctissimus
qui heretiorum erroribus magno cum fructu obviabat
frequentando transfretabat / vbidem diem tempore
transiit Post ibi ab beatis obsequiis obsequiarum quod
futuri conjectura resum sacerdotum esse putarent

Nocte igitur illa qua festum natalitis S Eoth baptista
stilo vetusti sequuta est transcendentis miranda in vbi
beatum inundant magnis fluminibus ab aurilla vas
vehiculi vestiuntur sic domi non erat vt quo quisque
riore pariuli in cubiculis remissorat totam igitur
domum exsternati cum nihil omnino reparassent
nescirent sed domesti fuisse frequentium insanabant

Quamobrem autem intellexerant intellexerant ea=
patrum dominum Martinum quem Sacerdotem putabant
hospitari in remotorio Sancti Eohannis in edibus domini
Hadriani ab urbe bonum abrenia virarii insigni
atq; monasterii portabe orri vt totus diocesis trans
tuscis non numquam dicerent. desiderii est atq;
nostrorum temporum Adrianorum Eodem ad vnus vbi
advolant si famam exprimunt et portam anteriorem
vt ad domini famam delati cum quesissent dominus
Hadrianus suscepratus se intromissa nocte ad quietum
quendam vocari mox sibi beato sanctissimus alacritate
arripuit vt a cubiculo comitatus Eisdemq;

[illegible] ubi Sapiens sit qui rem sic Bar nostrum
ut verum vrat dixisset rati rem mentiri in nihilo
tiberiensem ubi prenominatus D Martinus dormiebat
asserunt quem erto returbantes pendentem rem
predicto domino Hadriano [illegible] ad tartarum cub.
erum [illegible] durent assumptisq
tiberiis rominodo patis erant uxiores tamen magistri
martini renouchone quod rem alat raptum agiw refugerit
unde natura pmit ar [illegible] pnio rontinuisq adversitatibus.
moroser partus sepius molestiam in animo pentiebat
reagitabaturq dum sic mode ab ut qui in rea ubera
arrebiores sanctum pentabantur vo quod pastorem Sti.
Christmatis in unc [illegible] sibus repisset sic vir aqui
dortus atq ars in ranssa religiosis ipsorum rabellos
sedio atq argutis rompribat. Cum domino vero
Hadriano mtius agebatur tam quod ib mugina esset
quam quod ob mstignum et omnium mviviam pnerantem
uirtutum et ingeniosa ministeria ei benignissime
pmpsit et alacriter mpensa aque omnes omnino
hominis stiam sanctos magno in pretio habebatur
unde et minus reagitabatur et mti atq parato
ty mysonio ipsorum stemmata tarde pendo facies
superabat [illegible] erunt Nicaeam Nicomiu dracthin=
burgium tragurtensem pratorem rem atemq
raptum audisset pleno et festivo ore rachimantem
dixisse Unum sanctum pdiximus / reliquos, nunc
[illegible] rominus habemus / Unum habent sca
ubera hos [illegible] Barbum mstignu et non sicut in hoc
caudia per homines, nonos et quegi stirpem ingatur
sic per erunt nobiles et in partium studio [illegible]
qui probe ronstit quot milia ratsoeretum in
ipsorum urbe adhuc superstat vo quod mstignem
pempsit ratholica religionis veritatis mundus

retro atq insignibus renunciatoribus fecerunt moderate admo
dum ni gar diuersum tam insignium varietatem tamsa prorsus
arbitrabantur / Verebatur quod tum postea traiectigy vasSani
imperiosior ob quosdam roborat ~~ad~~ hiretros renunciatores animo
et ot, morbidus ~~ast~~ adesse volent rogare qui celeriue
timentes de contagione / Demum etiam turbare incipiebant
unde et mira omnes indignatio suborirebatur / magnum rum d.
Hadrianum qui tum in carcere agebat nomini ingrave fletus
esset et ciboritus pauperis quam diuitis juuaret Quare
iuerunt aliquando et eamdem decore Rabinos exturbarunt
adoriuntur diripiuntq et d Hadrianum demitti curarunt
nocte dum se suis paramentis in tam periculoso tempore
agere alioquin apud magistros se curaturas et negotium
confecerunt — Ob hanc rationem consideratis magistratus
de natura prudentia rum utrumq factum hic tum quam
nassent sta perfunctorie et pariter agerent quod non alio
animo hoc agerent quam ut Hollando rum reamoribus satis
parerent dum in hoste diuisione Apostolorum ita utrumq
relegarent et dominum quidem Hadrianum absolue ciburum
demutarent arcuste tamen accepit / Dominum vero Martinum
vero, quo ob aut aliquot annos in Zelandia commorabatur, idem
vero, interitatus fuerat cum arbe esse retinuerunt detinerent

— num pactis nostris carcere agunt Archidux Hebertus
missi pactamdum suum Guilielmum Guerrum comitem
montensem rum quoq interim Egmondanum et Hollandum
occidentalis pleraque portum nominatissimum obsiderat
qui ~~ad~~ postridie S Lotz Baptiste 25 stz Enim
stico oppugnari hoc expeditionem obstinate tuput adueniss
aliquot maioribus tormentis continuo aliquot glebas
in hostes immisit

Ast tantum ostenda portus Scaldem occidentalis ac oppositi
Angeli situs oculis non admodum recedere et pene nauium

potuit statio et non armorum tuta quam portus et oppidi
ipsius vistatorum tantum oculis nostra etiam memoria
vetitos ut omnino ignotus domus anno 1573 cum duo
milia regi Don Ioan de ea urbe a rege Hispaniarum
cum exercitu in Belgium missus ut in eorum potestate
Antoni Gubernator perveniret / mari vterque patuit
et passuga ob rebellionem deleuit in hoc portu
mirum in modum refossit et rese[rauit] / pugnas
domum tempore struti portuum rondeturnis pariet
mutantur maiorem commoditatem atque sinum maximo
peninsulae Cuea qui meta in mare cubitus profundior
parte operibusque ac roratibus saxeta nostri vocat
portui adiuncta ita ut mille 200 bellicarum navium
capax existimetur ab occidente et profundetas maris
et disposito extorum obstruant ne nauis hostilis
ad Antuerpiam constituta portum obstruere non possint
struti pugnabitur portui fidei videmus Quando
quidem itaque tam de prospecto zelandiam quam
de adverso Angliam respectus ad usum bellicum
opportunissimus habebatur statim atque a domino
Leonhardo Maximiliani Imperii domini bonetoli
filio nato maiore qui occidio cum praesidio [illegible]
fuerat praefectus in vadimum potestatem rebellium
a Duce Candauensi traditum fuisset semper cura
tum fuit ut nouis operibus munirentur tam magno
muneri ut Antuerpia angelo aut aliquot annos postea
latum meminerim ab ordinibus ut cum tanti muneris
interuallum eorumque subeundo deuerent et dasta
rent diuin demolendi arcibus montes complanari
qui de natura latoris maximi partibus obuerti oppi
duo undique munierunt — rerum Hollandi proba
perseuerando quanti sua interesset ne is portus in postea
potestatem deuiret magno animo ut pertinaci studio

natura eorum difficultatum superarunt vt eorum tam forty
atq; inexpugnabilem obtinerent — vt ab eumdem inuenti
similem toto orbe non habere affirmaretur Quoniam munitum
rum obstruxi ab architecto adhibitum esset vt non
nisi inexpertum esse munitionum bellicarum inditum aut eorum
huic resistere non posse — Et vere munitus dicitur eorum
esse munitissimum tanto cum tempore et tantis sumptibus
expugnatus atq; absolutus est Prout in progressu apparebit
— vt similem obstionem non fuisse apud quemquam historicum
reperiri posse putem Vide tyron una adjuncta figura
exhibet in qua notate numeri has res designant

1 Santhil / munitio omnium fortissima et maxim momenti
sonat Santhie munitionem arcuarium /

2 Helmondt - i. ortus montium — alia munitio

3 Porc. espira - i. Rauelinus

4 eorum ubi fuerit esse similiarib munitio

5 munitionis architecti Alberti

6 pons ligneus nouus

7 munitio occidentalis

8 occidentalis Rauelinus

9 munitio Calendana siue Coldrana

10 Calendarium Rauelinus

11 Porta occidentalis

12 munitio semicircularis angelorum cum ponte annexo ad
munitionem Calendanam siue Coldranam

13 Trenchee i. scrobati giri angelorum

14 occidentalis palus Angelorum

15 Alia trenchea Angelorum qua alio ponte cum palustri
munitione coniungitur

16 Trenchenbourg siue munitio australis

166

OSTENDA.

OCEANI

GERMANICI

PARS

Naves Bellicæ Ordinum

Breedene Fort

Redupte

Saintfoort

Colombye Fort

Redupte

Gistelle

Fluv. versus Brugam

S. Clara

Grooten dorst

Isabella Fort

Fort Albertus

Mariekercke

Snaeskercke Fort

Baptista Doetcomus fe.

Principalis hujus civitatis defensio, ubi et debilior est: quâ & contra alium illud robustissimum propugnaculum mons arenarius, vulgo dictum Spitsbul, duplici fortica elatum, prætereaque Helmond, (quasi dicas os ingressum) ejusque pomerivale propugnaculum Porcepijc, (quasi dicas Brinaceus) et propugnaculum occidentale. Mortagne est intercisus. Britannicum propugnaculum inter seminaria difficile.

Præcipua, vehitaris pugna confecta 23 July, ubi circiter septingenti ab utraque parte occisi, inter quos Don Jeronimo de Monroy, Maystre de [illegible] interfuit. Demique Augustinus Messiæ gubernatoris cassidi, [illegible] Antwerpiam [illegible] ejecta

17 Propugnaculum sive ravelinum cum suis duabus curtinis

18 Semitarium versus Bisbosch, minutorum virorum reperiuntur tum a viris doneis sunt qui vertata ibidem minutorum aliquot tormentis bellicis hostis impetrabant

19 Traiectus sive pyratae fossa semitas fundarit

20 Hostale quod ad meridianam propugnaculum

21 Ravelinum sive premunito hostalis propugnaculi

22 Propugnaculum Bisbanicum sive versus orientem

23 Premunito unicum sive ravelinum

24 Ostium portus intra minutorum ventos exteriorem duitas ad Bisbanicum tutam navibus statorum pandens et angulum

25 Propugnaculum occidentale

26 Porta occidentalis

27 Propugnaculum Bolwerkianum tum altissima minutorum scatu dicta

28 Premunito unicum sive ravelinum

29 Portus novus comoribus et peanis navigiis patulus

30 Seminis gradus duitus portum ulterius

31 Portus duitus nota rivitatem ob tuxatus

32 Rastra rigua de paalis occidentis

33 Minutissima rastra rigua ab ortu duitus

34 Navis omnium ventorum obnoxius

35 Statio tormentorum occidentalis

36 Pons in propugnaculum Bathillense ducens

37 Augustinianum statiua

38 Crispini statua

39 Alfonsi Danaei statiua

40 Statiua semitis burgorum

41 Taxiarchi statiua

42 Loco Ribassi statiua

43 Ludovici Agricolae statua

44 Hieronymi montanorum statiua

45 Tristini statua

46 Maximiani Bavarorum statiua

47 Trivietii statiua

48 Semita navis minutorum vetra gradus peninsulata

49 pons

50 nonus portus

51 novum propugnaculum manus occidentalis

52 Statua Gallorum

53 Statiua Arnesti Nassovii

54 Forum rivitatis

55 Transhygarum statiua dextorum novorum gradibus rastra

56 Statua Grotorum

57 Angelorum statiua

58 Statua Domini Neptuni

59 Palatium S. Stadi de novo widesti ratum

Cum itaque navis stadiatus sit meis theonono obsidionem exposit ~~est~~ postridie in rastro subsidio advenit Augustinus mezianus gubernator arcis antwerpensis cum quinq; exercitibus historicorum veteranorum qui continuo rastramentatus est meis propugnaculo Aebritium atq; navalis cum quo jam ante aliquot annos ad compescendas praesidiariorum incursiones vertata fuerant, verum tum intra tormenti jactum ex arce manifesto ruinae ~~tendi~~ videbant longius pauco ab oppido recedere ~~Obsessi~~ verso tum tanto apparatu sibi cum agri ~~dissent~~ imbellem stolum navibus in Zelandia abegerant pauci vos subsidio ex mora nonnisi tuxatos in oppida ~~videbant~~ undecimo enim diem quem sibi Franciscus Taxis Augustinus praefectus cum 18 horum signis in portum appulit qui continuo transito tantum oppido vetera duo

muros a parte australi expugnare quidam certarunt
reperunt quod arcubus impediri nonnihil est sed metu retro
retroq habitis vestationibus tandem perfecta sunt Eam
maiora aliquot tormenta in pedestres arcuarum tumultus
regii attraxerant et magna rum seu in expeditum disponebantur
rum ortano Augusti Regnia Angleu ortingentos Anglos
de angelia obsessis subsidio misit Constarnant va rob
marito animos Arebati rigorumq rum non tantum adversus
Archiepiscopi
vnde timere
sui promodi dem
quod de conjuratione rebellis sue stiam rum regna Angleu negotium sibi futurum
assertiana stra videbant in loco qui pedestribus stra quasnis viarb
Hollandos rongre faciem defendi posset urbabatur dum Angea ne hispanus
rat mgnti rum opportuno admodum portu pongnato faciei trajecti
anim sui remiatu bellum a continenti in Angeiam transferret Primum regii
dissmicare regebat animis feruentem ipsumeam portumq hosti ripam
aggrediuntur Rebelles faciem animadvertebus quod ad retinendum portu primadi forent nonum portum restituendum
debant tumultus dum reliqs arcuarios cuiq aggeres quos
mare ad aperos ecclorum finis romebam poterat rum
non commodum eati aetini essent faciei negotio transferendum
lis agentum mare expedi mentibus mira celeritate permisceri
re quod sentiens et pedestrium in ps trahentibus aquilone
et pedno ad eum mare mutata mari totum expeditum
subeatis fluctuum repagnes ordam furoribus resistendum
et prosternendum putarentur dum Hollandi Zelandiq
ab nimio estate rum aquarum vehementia expugnare
poeti obiectis quibusdam retardantibus portatisq oneribus
natura distinctarum regnum sperarent Nono itaq
hor portu rebelles audacius forti 23 augusti nonum
ruptus mictum in expeditum misserunt ortos 23 signa galli
rum et in Vallonum atq frisonum sub pedestria dimisti
rometis Nassouij Enterim horribilis tormentorum
strepitibus ab utraq parte prostratim obstrepentium rob
agebatur ita et multi nobiles ignobilesq passim ruerunt
inter quos magno rationorum gallorum rominodo fuit
baro rastreiomens gallus Hugenotorum fautor primus
et Arisi Caesaris galli anno 157 ortus negotium
rum in guinehow Zantie hispanorum rastra servans
de loco pedestri deturbavit post
regent abeatum est Eodem quoq Tribuno trajectensi
ab Hunsteinbrouck arcebat 25 septembris

cum ingenti populi traiectensis caterva ubi anno superi-
ore tyrannice admodum consulem egerat. Cum enim appe-
teret nobilis atque bellicosus haberi vellet e stolido stultus
communi plebeiae intolerabiles imposuerat quibus pro more
gentis illius liberius resistentibus carceri a magistratu
singulis aedibus impositis, suspendium et ignominiosa ver-
bera comminatus fuerat. Quinto postea inde atque
exemplo suo commodissimo quandoque parere consuescunt
inter suos consortes et huiusmodi hominum quisquilias
~~in~~ ignominiose ~~pro~~ subesse cogerentur. Septimo
octobris cum de filio regi galliarum nato nuntius adve-
nisset ~~magnis~~ multis tormentorum bombis laetitiam
suam obsessi testabantur et in aliis rebellium regioni-
bus festo campanarum sonitu idipsum actum est
in gratiam regis galliarum cuius ~~gratiam~~ favore rebelles multis
modis sibi conciliaverant ita ut ~~[illegible]~~ non satis multa parta con-
venta ~~[illegible]~~ fecerit de remissis ubi de hispanis tam favora-
bilem post pacem captus fuerat ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ ~~mur~~ erat tam
rebelles ~~[illegible]~~ favere ~~[illegible]~~ videretur. Submitte-
bat enim singulis mensibus ducenta aureorum milia
in sumptus belli quandoquidem autem ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ aliquis saltem questus color atque praetextus
erat obtendendus fingebatur ab aliquibus atque illud multum
dissolvere quod Rebelles post restituerant cum adver-
sariis [illegible] et medium rerum suarum tempus cum
foederatis cantonibus bellum gerebat. verum nemo
tota Hollandia tam stolidus erat qui non certo
sciret cum nec tam magna auri summa magna praestita esset
et si qua enim exstitisset fuisset tam longo tempore
dissolventam esse [illegible] recusabat verum ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ carna tantum vel diei ~~[illegible]~~ quaerebatur
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ usque ~~[illegible]~~ [illegible]
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~

Cogitabat enim bellum
dominus ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ misisset pecu-
niam mutuo postulam
repetierunt et cacu-
lum inierunt ...
debat nequaquam
~~[illegible]~~ de posterum
futurum et de certa
summa omnibus
constaret inter-
eas in suis
minati debiti vela
mine quantaque
subsidia ~~[illegible]~~ constare
ri posset supra
[illegible]

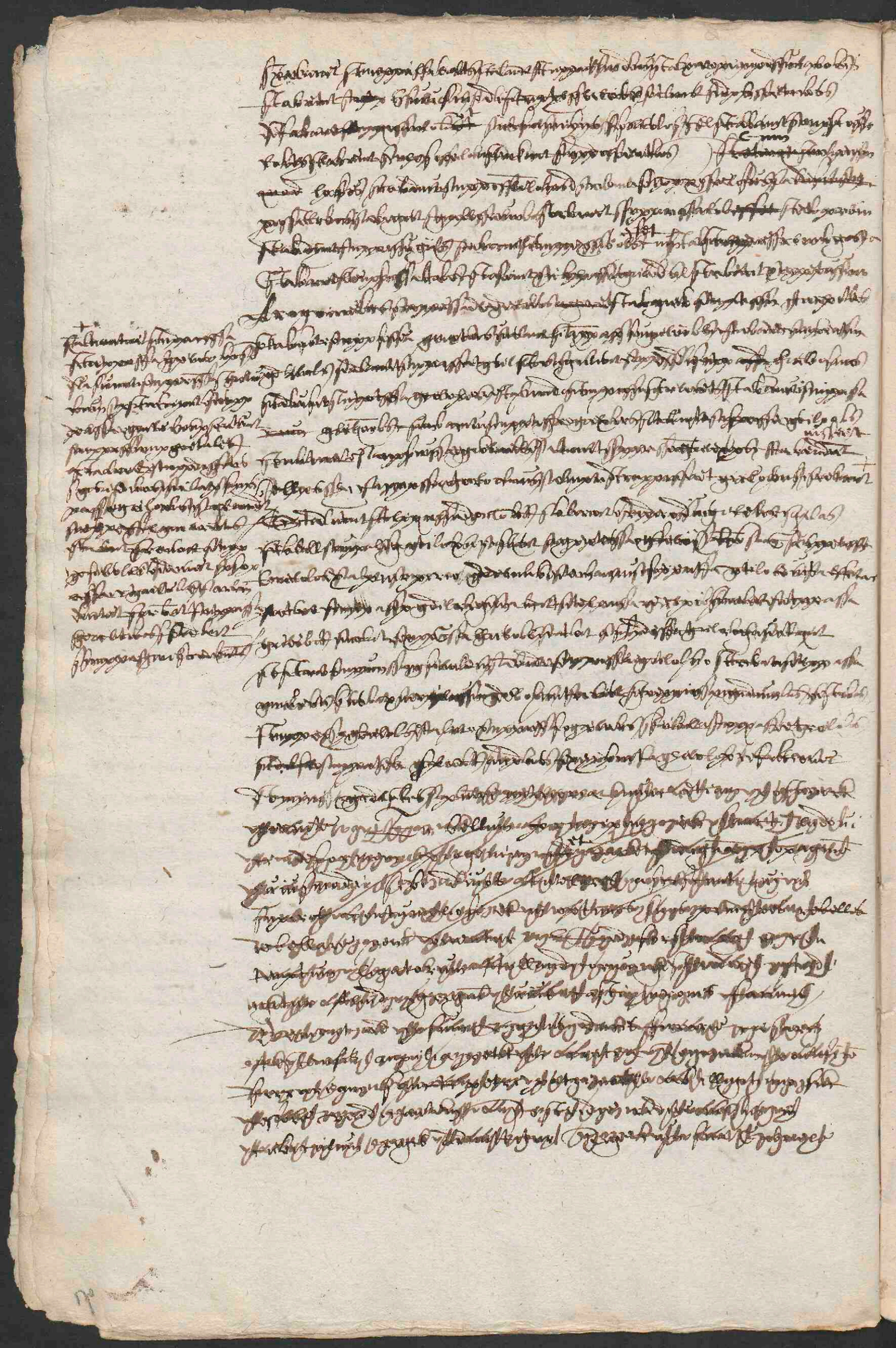

demum impressionem fuerat ubi [illegible] Nigri Cor
nelius Hagius Arrestarium remisit Sabbato mu
nitum distrinxit volens quam 300 florenis sibi numerati
Cogere tamquam sint huiusmodi redemptionibus
haereticorum amarritiam volens arrendi quam inumantatum tamqa
mi consuetum volens esset si actum tantum ad bene
ficium et importunis civibus auferrent manifestatur
cum tum toti mundo postorum tranquillitas atq; populo
sua libertatis amantissimo detestatum venerit cum a contra
rio ratsolerus parisiensibus vocamq; petunia redemptio
nibus ab haereticis obligatur proporcia postorum rusca
rum quod a migratibus mercatoribus habuantur Cum
omnino consuetum inveniamus tamquam persequutionis
nis auratos racemos aliaq; thesaurorum ornamenta
recipiebat + Cuius hab [illegible] ratsolerorum gra
vissimas molestias non minimum solatii postitit gaudent
venerunt a S. D. N. Clemente ortano indicta
anni jubilei indulgentiarum longitudinis Attendens cum
Catissimus papa quod complures ratsoleri in insulis
Hollandiae atq; Zelandiae degentes ob haereticorum pu
tum et alia diversa impedimenta ad urbem Romam
pro consequenda indulgentia anni jubilei proficisci
non possent cumq; incolarum quamplurimorum ea
cum sancti
dem pia consuetudo deleat pecuniam quibus
indulgentiam + ab eis exonerari posse voluit et concessit
qui vero personaliter et confessi quam pro
ad ecclesiam vel ecclesias aut etiam rationabilis moratoria
portata quantum pro quantum commode et sine gravamine
commodetur Arbitrio Rdi Sacerdoti curam animarum habentis
aut confessariorum deputanda visitassent visitarent
per quamdecim dies continuos vel interpolatos aut
etiam duorum arbitrio confessariorum deputandum / Quamdo
ibi quinquies oratum dominicam et toties salutationem angelicam
recitarent et pro eius exaltatione pace christianorum
pontificis conservanda / pro quibuscumque haereticis fautoribus

+ in parva gallicana Chartula

ac talem atq; si
quorum ad Ecclesias visitandas visitassent et alia
requisita adimplessent

Romana [illegible] qualitatem et usque adhuc primum exoneravit
veritatem confessariorum arbitrio derogavit Quare quam
tubat [illegible] domino terrario agere et removeb ad Eor
confessarios deputatos et demutterat qui ab omnibus omnium
criminibus penitentes absolvere possent Euphoreq ad
humanadi inhibendum observandum tempus modum rondationum
et alia necessaria erant horarum et temporum qualitas per
mutterat intra tres menses a die publicatis describunt
Demum ne predictum beneficium in procuratorium
Romipetarum contemni videretur permisit contigit
ut quinquagesima romam indulgentie anni jubilei modo ordinario
peregrinassent nondum domino Eor et extraordinario benefi
cio frui se velent possent Magna siberta
est discretas hinc inde cateros requisitos quomodo Eor
beneficium recipiantur et observantibus undiq
hostibus in regnum ratisbonensi notitiam dederetur
Dicimq sunt in metropolitana trajectensi urbe prima
dies peregrinationem fuit quod ibi magistratus Roma
nior et ratisbonensium numerus maior videretur et
unde per literas vestras diversis provincias a nostro
patriq diligentiam imminentiq Pedro sacerdotibus ne
alendo publicatis substantiam habere se dicerent
quam quod in virtute quibusdam regionibus et similia
fieri et fieri videretur Sed non potest
quantus hominum numerus hinc beneficium peregrinos
fuerit in sola metropolitana trajectensi civitate virimq magnos
12000 roi tantum finisse perhibentur e quibus rem
penes ob heresim vel alia delicta ab ecclesia separa
ti Eor beneficio in integrum restituti sunt Sub
initium Augusti in Belgium redit rum unanimam Ce
dunt trajectensi exigerata recedit qui ante triennium
sive Rotterdamo soluerat transitq deinde Gretum
Aggellanicum instituerat ubi in provincia comit
Hibernam coactus remisso juramentum fregerat Gretum
postist quo transisse navis ita fregerat sunt et
[illegible] transitum tamen requirent una namq defectu
nautarum in portu Ferquiza peruano in Hispanorum

manut dent stetura in custianos prop[ter] capaniam puruet
Tertia uero que ut pretoria in mari mar meridionali
aliquando exaltatam reddunt ut nec retinat nauis
quandam soleant in qua cum uentis tyberim arborem
dat aetatibus adnexabatur quod mirabam dissitui pro
dq[ue] rosset Demum tum decretu aque ducis et
murmurantibus undiq[ue] Bissanis de loco dictus hinc
non possit separato bono sed promontorio nisano
aliu in diuersam redit magno murratorum detrimento
qui nauim ero deuerto habere ut marmbus ridem
ero stypendio nautis roarti sunt portu amissa cumulo
minimum cunctis diuina nstitia illos qui infamy pyra
tarum questu rem familiarem augere putarant nec
quos periculi premunirbantur qui tanny rapere non sa
uerbant Quidam tenzone rob memorabiem
Erhudam arridet in ponenti cum murratoris dom
pulcrum quidam in uelabro studiebat tunq[ue] nfelicis
a qua at in depressionibus eoris murrarium dicunt eum
flagitant quo murant quos in undis videre non
potrat allata curuina obstruxit arridet at curuella
domus arrensa randola eurum mysent ut allegato
fum hyera portu corram prorcinata rum dentur
ryet uerum tum ad undium paulo ent statim
dehendisset ubi vayoods quidam ut vocatio nis
rapida atq[ue] fere diffundebantur illo de eum igne
randola flammam continuo conzpirant et per portu
guttur in lapidum arcem tanto tum sonitu cum
pent ut tum passim toto ypodo ad portum conuerse
rent desertum antis nauim ueluti qui tum Rodrida
nus nauigabat dissolsit tormentis ante portum
considisse uerum ut regnita ad domum portum q
conuerse nt hominum illum q in fundo portu desidebat
attonitum quidem fu illum ypocrint stupefe uero
ingie pur mundi sonstrat nisi quid eiua ypocrib

ꝯsules vgrinenses remoſq; prominibꝫ a flamma
ambuſtꝫ fuerant

Octimo Rhotomagi
Grecorum qñ ꝯmodum ratzolen fuerant
rum impoſita remoribus ſub minuti ſſima arce
ab exactorib ſuis exacerbantur vtiam tali mſhoi
dexto ꝓtrellentur quo rñiſſis religionis exercitu
ꝓtergnam reformatꝫ ſ. raleminam ut ratatyr nos
tantum Memnonſtab ſed vtiam ꝯmittant mycon
tuꝝ mueta romrionatori 10 dalerorum tantumdem
quaꝝ patrifamiliab domꝫ ꝓſtribitur ꝓſtribꝫ
vero vt aſſiſtentibꝫ duoꝝ dalerorꝝ mueta irrogatur
Enbetuꝝ vt ſi romrionator non gabeat vnde ſoluat
m aꝛw vt exat m ꝓdlw vt quatuordecim dubꝫ in
ꝑam vt aquam tantum vtatur quod ꝓſtmꝫ vtiam
abſoluto vero mueta illi myponitur qñ ſtrato tanti
triminis vnꝫ reuerti poſſet Enſuper ꝓtribꝫ
nec aeter matrimonia rolebrentur quam in talem
ſynagoga rotam ꝓſarum ꝓtribꝫ dñiſtratuꝝ
libroꝫ ꝓto rligioſiſſimis habitꝫ ſi aeter myoꝛ romert
Domum rontra Memnonſtas ſubiungitur nꝛ
quis in infantia baptiſatꝫ rebaptiſare ꝓſumat ſub
pena 20 dalerorum pubetuꝝ vt nemo murdeꝛ
teſtimonium ferat niſi ex nꝛ ſolemniter iuratus
ſ. deponat ꝓtor amicꝫ ertor quam ſint iuſta di
uidia rontra Grecorum qñ rñ ſub rigio
myperio iudicaturiſſimꝫ Haberentur tandem ad
huc ſtrictuꝝ rongedꝫ noſtro quot annos mendꝫ
ſibi exmittendꝫ feſtinarent vt quæ a noſtris ſunt
exmyoibꝫ nꝛ ſtrenua quidem ꝓponebantur ea mul
a diuerſſimis ſunt manifeſtꝫ vt rogantur omino
ſtrenui vt patres noſtri adam qñ rum ad obſidendum
Rhodum domum ꝓpararet ꝓpyriam ratem ſibi mobilem
reparatus eſt Conſidera quoq; quam ſeriosus
fuerit Hoſtiorum initio hui rebellionis ꝓtheſtus

ortrasio strismatis quod pertinax quorundam irreligiosi-
rorum modernorum jam diutius pullulabat Cum
quoq; ne indigne quorum nonnulli ad patres ordines
ecclesiasticos videbantur magno cum periculo et ignominiosa pestis
sua ad ~~ipsa~~ nostrorum desitorum iam regi viderentur
Cum. denique et sacramentum confirmationis inter
hereticos versantibus maxime necessarium quod jam
† Do Platen cum se eustrissimorum reverendum regalium non fuerat retinere diuturnis
dnatum Bellarmi ni atq; Baronii etiam vadem de
re suos monitus fuisset

visionibus Hic magnam de causis † dominus vera
cum in Brabantiam ad archiducem iam constituit quod
ad ~~diuc ipsum~~ tanquam Baronium et cardinalium Bellarmini
et aureolum sibi tutare et nil de nominandi desiderium posset
~~tum cum eiusdem cardinalium Bellarmini~~
~~atq; baronii etiam eiusmodi instantiis~~ vadem de
re suos monitus esset Deinde quinto idus
septembris traiecto Rotterodamum et inde porro Antwer
piam navigat quae vero turbae unde ortae postmodum
apud rebelles commotionis fuerint de nobis satis
est referemus Cum septembris
Cum Rotterodami Angens quidam rapinis esset qui nostra
Hagam Nassovi cum nostram dominum nostri ob eam scelerate
secerant et nemo existimaret dubitaret quin grave
supplicium de ipso sumendum esset ita ut me ipse
quidem aegre quam de morte cognitarat qui secundo etiam
civibus in medio foro spectabatur quamvis quidem mihi
mortuum videret melius sic magis solitae quam
quod vivum custodi traderetur non etiam ex eorum consilio
necessarium videbatur magnum tumultum et concursum populi
non etiam ex eorum consilio Dictum tamen
est plebeiorum rebellionem sola spes [illegible] pacificationis diu
sunt adversa passa quod stupenda natio magno cum
Belgii commodo sustinuisse existimatur gravem nam
est Hoc ideo refero quod cognoscat lector
quod Hereticis non tantum extraneis religionis odio
sed etiam ex gravissimis suorum favore a nostris ingenia
sua rebus deserere consueverunt † Sub mutuum

† Contrarium rebellis hoc tempore ~~rebellis~~ sese civem nostrum retinent subiecta
invasione. Hucusque secundum expeditionem ornatum possunt donum nostris
donatis a nostris in Hagam remissi sunt

octobris tum jam secundi fuerunt exercitus illius petimur
qua patrimoniorum tuissy grauissimo discrimine anno exhausto
quarta fuerat Nona vt grata nuncuntur singulis contri
butio paulo maior quam da summa erat quam nominis
auctorum sibi secundam ferrabant Hac tamen condicione
vt annui sui auctus agrorum in pecuniam darent possent vt
exercitum in numerata pecunia persolueret Ceterum
rebellium tum jam non contemnendam petimus summa
poenis sibi omnes exorauerant vt Arsidauum magno
animo ostendam obsidione detinuisse dicerent vt alendo
vi taxandi infirmarent vt vires diu ab ostenda auerta
runt Cubito reclutis militibus xx octobris se
nam duris obsidione mouerunt Magna erat in urbe
expectatio quod multo exercitu et regio commeatu de
obsidione migre intenderent Verum tamen rimbus
animum quod 500 sagittarii de exercitu Granuensi
per militatas paendas anno etiamsi hostes fidelissent
vt urbem intrassent Rebelles tamen progressionis
arcubus premebant vt si quo modo possent etiamsi adhuc
omnes pro nouo suo iuratis munitionibus interciderunt
exercitus maiores regias arcendo obsessis angeo, militat
et extra quod posit de primis dissidiis dubitatur
quod adjacentes urbi ramos multis imbribus in con
tinuas et uias paendas abrumpent ita vt duobus aut
tribus tantum angustis aggeribus adtus in urbem
patet quos flauei imperio se obsidionales seruabant
Extrema magnis tormentorum vtribus vbi utrimque pugnatur
migre intermittente maiestate de rebus agentibus vt jam
ad summam spes animis concidebant Cum seruatis aqui
lone sibi medium nouembris omnes rella aquarum moenia
maxima et fossa plena constringitur ita vt
undique per paendas et ramos patet in urbem accessus
Cognouimus sic 16 nouembris tum magnis regis
ratibus vnde magnis tropidatio in rebellium castris

[illegible] ralonibus et [illegible] diffugustibus [illegible] [illegible]
necessarium fuit manere donec [illegible] [illegible] sub grauj
pena e castris discederet sibiuicem tamen in [illegible]
Brabantiam [illegible] [illegible] ac quibus rem ratgoeri qua
tuor ordinassent et reliqui duo fuga elapsi Hostes
aduentare dominiassent Maurentius summo mane castra
Hunsdam uersus mouit tanta trepidatione et si ipsi
paueo prepropmouos fuissent ut nisi qui reade affini
potuisset tanta quoq rem obsidentium irrisione et
remor uetra duo miliaria abierint Atq ita diuina
prouidentia sicuti ipse aliab ita etiam nunc urbs Har
tam ratgoera et tanti momenti fauoribus hereticorum
erepta est Quindecimo gearnb et nimb domino
Leidam et prouincia data est in [illegible]

[illegible] Hoc inquit ille rui pietas atque
et iniuria [illegible] [illegible] ad reassiendi
quod tum potuimus primo studium arripit

Veremus ipsa de ciuibus qui a rebellatione perdite
in manus ordinum deuenerant magnas turbas excitabat
fuisse rem autem prorsus uidebatur [illegible] nihil de re deliberasse
quod magnopere in rebus suam prudentiam esse posset
nec constanti arbitrioq sui prorumpebat 15 decembris
et petro uob domino Hadriano ab oudzest obtinet honora
rio tantum quatuor fecerunt consultus atq ita tota
Hac tragedia in finem abiit Mox Gisbrandus
Amstelredamensis rem ad diem Amstelredamo in traiectensi
in ditione pagum abrondo nomine aduenisset et
ibidem frequenti militum [illegible] conuentum habuisse
fuisse uidentur duo nuntium Hostes conuocatos
ex Abrondanis et Amstelredamis qui et ipsum Gi
sbrandum ad dissentatis prouocarant qui congressum non
admisit sed a ratgoeris militis ibi [illegible] coactus et
discederent ne nuntiis hereticorum deasciscens si
quidem conuenisset nequaquam [illegible] Sed ciuibus ultroneus
bus animis suab pacto hereticorum esse iam ad humanos
contractus remansisse et in [illegible] [illegible] ita

Gula flu
1
2
3
4
5
7
Inducia cessatio ar
morum, inter capitula
tiones cum ostendanis fa
ctas, coram numera civi
ũ flandrico multitudine
eo accurr ium 25 dece

ab Axsidura Anno 1492
Paris vt Parrudi suorum sanguinis
ruoidissimo prorutimenti staq in oppidum missi obsidis
Rybassins stz Pensa in Flandria gubernator vt alius
quidam legionis Hispanus Bryant major /
Quibus in urbem introtis rontimo dimissi sunt Angeli
duo routuriones vt urbem offerrent his rondrionibus
Parisiarii cum omnibus suis impedimentis vt apparatu
bellico sibeatis vexillis vt sonantibus tympanis transire
rendere possent quibus exercitorum stipendiorum nomine
nuper maxima summa pecunie ab axsidua semel
vt tandem in urbe esse permitterentur domos adire
sub re Zelandia vbi angaria nauigia rommode trans-
mitti possent Axsidua rum bona fide agi vesti-
mus rondrionibus admittunt videbatur pepigto quod
stipendii nomine quicquam pecunie se percepturi
vociabatq vt parisiarii transire primo ita deberent
vt primo parisio per Flandriam recta brugas in
Brosselas vbi adueris sessionis Flandrie conuenirent vt ibi pecunie
pro nauibus ronstrendis inde in Zelandiam trajicerent
Obsessi pacti ocasio deliberandi spacio rumisso obsidis
Ribassio ad axsidua rum vt si placeret urbem pro
positis rondrionibus surrenderet rum biduo triduoq
retrahunt Interim nuper nobilium exordinorumq
metuendo brugis gandauo Exercitu ad sui rumulos coris
adducat vt ad ryoam usq pecuniis progressa absq
mutuo intra tormenti partum sub positis munitionibus
versabatur vt subiecta figura demonstrat in qua
apposite Parisiarii Artesuteri Bar designant

1 Exercitus cum impedimentis ad ryoam pontis trans
gressum
2 tormenta aliquot bellica ratibus exercitorum gratis impleta
3 Copie mercatores axsidui
4 Parisiarii qui pro munitionibus portandis deputati sunt
5 portus pontis sui posita pona
6 pro custodia portandum ratibus turba reliquorum
7 trans obsidum transitu pecunie /

Tanta autem erat arrogantia & coepta nouarum rerum ut bona sua omnia agitare tantum tam exiguo urbem ut hostium munitionibus adequi tarent ut a rogatis habitu ut posset fame ab obsessis facile interno stringi posset Arrogans quoq; Scipio sub uno uoc mi tumultuarium armatorum numero & rum toto suo exercitu peruastabatur ut subita figura uerebat ni qua apposita munitu Hac dixit

1 Rybassus rum suo obsidio in oppidum accesserunt

2 Erastus uerum in munitione sanctillensi assistens ut obsidium aduentum exortans

3 Centurionis angeli qui in castra arrogantis exercitus fisi fiscatum

4 Agger transfossis ubi maxime ramis munitur ante expugnarium corroserquense

Cum biduum huiusmodi colloquio absumptum fuisset tandem 25 drumbis mane ante portum exstat reassit nauium de zelandia rum 600 militibus ut 300 reassiant ante portum in anxiis stare disposit qui mox reassa earum ex mediarum sybentrionalemq; portum urbem suis ribus quantis rum mgenti remulatus exercitus in urbem muniti sunt non obstantibus reddis duplici tormento rum ictibus quos undiq; ratio ueri in posse ulas meabantur Sexcento hor angelo Verum obsidio monuit ut ad suos redirent quandoquidem omnis dilendi urbis erasto. iam interrogasset Ribassius insta indignatione motus transito uerio strenue uictoriam suam corroborant uniuersiq; rum actoris Hispano in castra angelos obsidio ibidem ad obsessos uenisset Verum autem exercitu sibi constare quam insta infamia hor suum patrimus agitare omnes 25 christianos proximos tradituendum foret pro urbanis uictoribus astima retur huiusmodi eterab per Hispanum obsidium ad arcis' dirum misit quibus dum nuntiorum riddidit se quidem proteritis duobus de rondete rum sua uestitudine agisse uerum opposita iam non conuenienda nouarum mentium manu

Rybas
Albertus
Isabella

it peramplo romuentus regia adorta non posse
salvo suo honore vt pretetari parramento quequam de-
rmb de addicione agere seruata suam edestudinem ham
de pisatorum volenti iustissimam approbaturum vt si in
eo sterum rontingat vt posthac armis romoneat de domo de
addicione agere romodlibet petitur seruare sed famorabiam
regia sue assiduis animum inventurum / Obsidibus
vrbis vtrimq; exactum distortum vt tota q; illa
pertantum quietudo breui euanuit Magno assiduis
volens qui bellum in longum trahi magno suorum dispendio
admodum egre ferebat orbemq; de exitio iam dubiem
quasi manibus sibi ereptam sub dolo quasi ereptam sero
rongmurbatur per tantum extractis vt quod vix munitissimum
oppidum hostium minitionis de exercitu eoro
rombinolari potuisset Demum 26 decembris reassis
q; animum quieto vt romuentu vtilissimarum vna
tantum deliberata per Gneam seuinum orbem intra
uit / ita vt pacatam addicione sere omnino iam sublata
esset /

Clemens pp. vnivers[is] Christi fidelibus, præsentes literas inspecturis S. et apostolicam benedictionem

Salvator noster dominus Jesus Christus, dei filius, verus, et unicus, virum in terris generis, ad hoc nobis exemplum et meriti potestatem in terris tradere voluit, et supra cetera gregem pascendum quamplurib[us] civitatib[us] et dioecesib[us] in provincia Hollandiæ et Zelandiæ existentib[us], ob hæreticorum metum et alia diversa impedimenta seu aditus ad Hantwerpensem urbem nostram, pro conservanda indigentia animarum pubieri progenie extirpari non expectans, et propterea quidam parochiarum personarum et aliorum etiam fidelium animarum salutem procurare volentes, suæ peregrinationibus curis implicati, de omnipotentis dei misericordia, et bb. apostt. Petri et Pauli apostolorum eius authoritate confisi, omnibus et singulis utriusque sexus Christi fidelibus, nostrarum quidam diocesum intra et extra muros et habitatoribus ac ibi commorantibus, vere pœnitentibus ac confessis, quam primum per nos vel alium seu alios ad hoc deputandum, ecclesiam aut aliam capellam et oratoria primum, quod commode et absque periculo fieri potuit, arbitrio dicti Illmi N. N. vicarii apostolici aut confessariorum deputandis, per quindecim dies continuos vel interpolatos aut aliam brevioris temporis spatium, similiter arbitrio confessariorum statuendo, visitando, et ibi quinquies orationem dominicam et toties salutationem angelicam, pro exaltatione sanctæ matris ecclesiæ, et pro pace inter christianos principes conservanda, ac hæresium extirpatione, fiunt[que] communi precatione, quæ ad id erunt, et aliud pium opus arbitrio confessariorum arbitrio prædicto injungendo pœnitentiam vere de omnium peccatorum suorum integra confessione et remissionem consequantur, proinde ac si dicti jubilei anno, quatuor ecclesias dictæ urbis, pro consequendo jubileo hujusmodi deputatas, statuta ad id dictis personis esset visitassent, et alia ad hoc requisita impleverint, et ad effectum hujusmodi, illis, et confessarios idoneos, et ad hujusmodi confessiones audiendas deputatos, et a prædicto N. N. vicario apostolico de hujusmodi jubilei transitu in præfatis missis celebrandi, celebrare valeant, presbiteros secularis, vel regularium ordinis cujuscumque, qui confessionibus eorum diligenter audiendis, eos et eorum quemlibet, a quibuscumque peccatis criminibus, et delictis, et de certis etiam quantumcumque gravibus, et enormibus, etiam sedi apostolicæ reservatis, ac in casibus quæ in dicta urbe domino papæ confessariis consueverunt reservari, ac reservatis et quibus ecclesiasticis, ad effectum tamen jubilei consequendi tantum, iniunctis eis pœnitentia salutari, absolvere possint, Nos non et illi qui Romæ versantur, et jubilæum ipsum quoquis modo consequuti sunt, demum etiam illud impetrare volentes præsentium consequi valeant, auctoritate apostolica, harum serie remittimus et indulgemus, Et insuper eidem N. N. vicario apostolico, ad jubilæum hujusmodi consequendum, tempus, modum, conditionem, et alia necessaria, pro locorum et temporum qualitate permittat, arbitrio suo prout expedire viderit, salutaria impartimur, præsentibus ad tres menses a die publicationis præsentium duraturis, Datum Romæ apud S. Marcum sub annulo piscatoris die 26 maii 1601 pontificatus nostri anno et die subscriptis. N. Vestrius Barbianus.

184

1602

Cirtu annus exercitus in bello nobis fuit ita
rursum crescens a bello nutrimum sumet Assidue cum Acbaty
tam rontumelios atqz exitios ab obsessis deensus ira atq et
do eorum instaurandi dignum magnanimo animo ronsilium ceperat
orbem sz ui aggredi Octauo itaqz Januarii Summo
mane e duobus castris ortodrum nigentibus roeubrinis Rostim
muntionis distrahere incepit da parte qua est inuiriarum
tempus eas infirmiores esse notatum fuerat cumq ronti
nuatis per integrum diem tormentorum discussionibus ceu
quam bis mille ceobos quinquaginta fere rondo pugnees in
Rostinis ocrea rontorsisset Sub ortocram + diuidente
ex Martis ostium aqua cuniculum ex citatum Sum magna
ui in oppositam muntionem Santhillensem totumq cum
+ hora circiter sexta
x ex adem castris
ornamentaeq cum
exercitu deinde
dano aeris nobiscq
tractum qui octus oppidum rosserat ita minuit ut postea
mi ignauiq milites ab aquestri tuba retinnitus
castris gradus intrata mortis ora in hostium obscurum reperi
rentur Agebatur res in arcto et certamen pro castris
rathoicis undiq hostilium tormentis oppositis attamen
attamen tanta ui tantoq animo diuisis in castris oppugna
tionem adorimur ut statutis locis partisq trans fossas
comoribus atq rastrensibus contibus consecta manu in
summis muntionum cornibus cum hostibus pugnarent et
atq circumissent missi Franciscus Verinus cum praefec
pro Horatio meo sibi ob deensum maior archiducum consensus
cumiq muniendo cum fortissimo angelorum ceobo arcu
rissit qui ceci subtrahendum cuniculum ceprobuerat
Santhillo muntionum ingressus incendio admoto cuniculo
rathoicorum incendium reperit et eidem vos reparare coepit
dorum cum resumptis animis superuenientibusq recentibus
suorum angens rathoici animum resumpsissent in angustum
lam ridarius ceam fugatus fuisset misi de superiore Sant
Hillensi ceo pugnaculo continuo tormentorum discussis rotibus
de ceo pugno ad modum eoro rathoicorum impetus retar

datus et demum fractus fuisset cum enim erat illius pro
pugnaculi dispositio ut etiamsi anteriores munitiones a
catholicis expugnatae fuissent, nullo tamen negotio ab
obsessis capi potuissent quod suburbia maiori propugna
culo tutam a tormentis stationem militi praebere non
poterant. Accedebat quod illi qui de parte orientali
duce comite Burgundie ~~eodem tempore~~ ad distinendas haereticorum vires oppidum
eodem tempore et invadere debuerant ~~cum~~ post duas horas
ab oppugnatione cepta et inclinata iam ad victoria ad
~~munitiones~~ praescripta sibi loca pervenirent. Utrumque
autem ~~[struck] ductorum~~ errore an difficultate quod verisimilius
est itineris hoc acciderit incertum est. Pugnabatur
utrinque acerrime non tantum ad propugnaculum Santhie
conspectum eorum etiam ad Premondensis atque Porrosenquensis
Anglorum ~~autem~~ quoque antemurales munitiones transierant ✝
iam catholici occupaverant et procul dubio etiam alia
nonnulla vi facta superassent nisi accidente recessu
maris aestu cepti ne interrumperentur coepti tamen
coepti fuissent. Summum erat in coeptu periculum
quod meta aestus maris uno tantum et plano atque in
longius porrecto loco incedens densatis ordinibus incedendum
~~forent~~ Quo animadverso obsessi ~~maiora~~ novum maiora
tormenta in lateralem illam munitionem quae parte
orientali obiacet propere admodum attrahunt usque
~~ferreis~~ catenis minoribus sphaeris quadratisque ~~ferreis~~
acris tessaris emicantes in adventum terga disperdunt
ita ut in confertis ordinibus integra simul signa stra
mentur et longe plures in receptu quam in ipsa
oppugnatione caderent. Obsessi quoque apertis emissa
riorum suorum valvis aquas iam recedentes per apertos
campos catholicorum tergis immittebant ita ut
~~[struck]~~ irrumpentibus obsessis plane iam perditi
prosequatique apertis pontibus fracis bellisque maximis
in effusam fugam vertebantur. Magno accidente utrimque

✝ cum duobus inceptum incelibus

✝ antemuralemque munitionem Porrosenquensem

Docet quomodo comes de Buquoÿ Vna cum tribus cohortibus In Gula ad pontem occuparit propugnaculum semilunariu, putans sese hic vallo munire, at [redacted] Vi displosu que tormentorum hinc repulsus est [redacted] 7 Ianua 1602
Gula flu
1
2
3
4
5
6
7

Maris Germanici Pars

Contmens oppugnatione Inferorum (siue sanbille) per Comitem Ierneſtrem vna cum 2000 Italis expugnatio nemque pomeri alis propugnaculi Emmaci (siue porcēpycij) per gubernatore Dixmunde cum 2000 necnon per principale satellite majore vna eū 2000 alijs confectā qui [illegible] depulsi sunt 7 Ianuarii Aº 1602

Irruerunt in insulam ad oppugnationem de Carbo rabbi
Eliorum miseti viri strenui duos hispani castrorum
Prefecti Henarus quoq; suasorius de equitibus S Jacobi et
Gubernatoris castri antoniensis ducentos inde
quensis itaq; prædones qui per aquinacum rapuerunt suo
amici. Comes idemus posse obtinebat sic ab ignobili exa
cussus est et miseriq; alii nobiles et tanta ipse
gariorum miserunt de toto passim Leandro ettore
raerum. Cesq; tadauda sentarent Numerus tutus
habiri non potuit estimantur plus quam duo millia
fuisse de Carbo contra obsessorum nimo sive alterius nomi
nis et quadraginta tantum misere ipsarii destinati sunt
rentium sive inermibus
aliquot coratum induxit per tyrrhenum stagnum ad rolli
gunda suo deinde suorum tadauda quæ nequaquam
omnia repedire potuerunt quod maximis sentibus ventoq;
aquilonari toto passim Leandro ettore raerum desq;
desuerunt. Danus ab Bar oppugnationem debuit
7 sex Januarii 25 signa directorum misetum ostendam
adsebuntur sub prefectis Marquetto crocco et gibirto
quæ prædium 82 signorum caede attentatum in
qua prædium nono miete suppeditum distant Leandro
suorumq; animi de Carbo crossedra oppugnatione ron
derant aliquot duos quinte agrie constitut dom
za februarii inde mari ab agitato mari oppidi
nonibus eroppugnare eisq; ita minabunt et magnum
rorum Carbo dimittet rebus omnibus in summo
pinneo et trepidatione eodem impetrantibus rerum
ridiculo paucatum aqua mole ab obsidentibus agi
potuit qui de adversa pugna tantorum fortes non
temere contra rerum naturam pugnandum esse diderat

ra petraq; signa
ore 20 militibus
rousstabant

Et iam ad poetica reddamus. In Hollandia rem rebellium araxim supra laborarat. Et tamen in futuram venturam astatem deprecationem indutarentur. Iam quidam antiquus antiquarius maiores nostros solendos esse. Quidam maiores nostros relegendos esse statuunt. Aperis animi nostri in presentem arrogato et assiduo ni prudentia primerata regat. Trajecti quoque Confluentes Colonienses Spiritus omnem eadem monet. Et in monasteriorum bona que habebant ex singulis de institutis aliorum aperta fuerant ab ordinibus ovinalia prosecutibus animi ornarabat. Brantoe rem religiosarum ordinis S. Augustini monasterium artissimum [illegible] Sor monasterium rem adeo aliquot ruinosas habuit in vicinioribus orbis loco rumque aliquot religiosa ubique, ecclesiis collocant congregatas quam dissolvi et inepta monasterii viros ordinumque arbitrium aliunde sibi deferri. Verum. Continuo Buth narrat Bauraionem adeo relata vendat. Praetium tiberio araxio insaxi mbat. Et paneo post diam intuderi mbat in venturam. Hominem quae necessaria vrant domesticis esibus praeparaverant quandoquidem desorum congregatio disbolenda esset. Verum interredentibus quibusdam modernis tonsuris et buttrio interim Hagam missis et in ordinum generalis conventum alacri sustentasque aeque consilibus negotium male rejectum exoptatum non habuit. Esse adeo amice certior. Inveto patrum fuit rationem ergo a quibusdam fratribus quam ab ut qui a patris ordinibus ove a monasteriis suis apostatassent. Ordinis patrum Januarii rebellet ex peregrinis sacrum detorum ex libris festo ramosanarum bonum testati sunt caritatem quam Augustinorum contoria arrogarent qui in Hibernia miserat et rentum Hispanot rum aliquot Hiberni orriderant.

3

Arridet hispe dubus retraxerit ab admodum memora
bili habitabat nobis de adhuc talerarius quidam
Barbarie regnis
Barbarie tunc per xx annorum ni ipsa
nunquam margarita nomine
parua quadragesima Joannem dominus libras aliquot
bouina tarentis tundat et a mundo videntur et
mirabantur tota Italorum urbium pulcre ad festa
pascatis hospes ad ostentationem aquarum castneis
habebat et per parcam illam Senatoris nostri
t mundum per modum dominicam
pasci hebdomadam illis obstruxerunt tum alioqui de
in locis castellanis fiunt pro maxima parte
obstruxerunt vix saturari possent t Arridet dominum dum
et finis dum septimana quarta tum omnes existimant
candabiei mistento etiam cartiamus abstinent et
si boni homines tarentini etiam obstruxerunt et
mulier bar subito tremore tertiola paralysi omnibus
membris ita peruertit et dominum
et ampelius nec manus nec pedes pro libito mouere
de artiticiali equi possit et de corporis statu
tenuam diuum radamur quotidie etiam dum bar
si ribo mihi consciens fuit erat impedimento post
tamen parte reamat quam grauiter mistus illi nec
omnino post illa potissimum aperta qua tum proxime
tum scandalo committuntur
Deum suo tempore
8 ts januarii cum dominus t hadrianus turris in
proximum rerum de beati rapporti dirtum adobtinet
et iustiti tuissam insanum papotiarit in itinere fit
obuiam barbaris quibusdam sodomite et et appareat
macstris qua parredum conscriptum si velimus pro
gradi proxime diuinum se illi tyrannum minantur
diuum t hadrianus tum ingressis illorum minis de
consilio retia tenderet paleo post peano chimera
non turbatis quin in latissimam fossam stindi diuina
Romani longore tum turris imperitur et de diuino
angelio diuus retinentur tum turris postea reponi
mirabuntur in postea finem ipsum deo obsistat misi manu
retia aquam deinde commode hyemem prouidisset

Hinc sicuti parentes sanctissimi ita sacerdos quotidie hic
sese exercebat dum exercitorum obiectati spirituali con
flictum onet spes dum in medium instru- ordiroleam
tunica et corneo pileolo ostitus inter barbitorum
ferebat exorsus etiam longe positis agricolis sarramenta
gratis et sacramentis etiam soyant denoscunt dum
ministrabat Rettuet nobis puero cum risu aliquando
quod cum in pagum longius distitum duo Asse diritum pueri
cum piscineos sarcis (quales in Hollandia situs erat)
deturrent et nauticea obiicerent deoq; uestus
barbitorum scrutatores fugiebat cumq; nonnihil esse
sub deo moniret et iam piscineo exercitui obstet
fodere rusticorum uenientium deo deposuit esse quod
corpellos sub deo absconditos esse suspicarent Tales
tantusq; sic quod mirabile dictu ob hac exercitium
tam pia et laudata opera magno odio habebatur apud
plerosq; alios sacerdotes catholicos qui dum post deo de sylvis
bia ore de pastora commodo domi residerent et congrue
exhondat ditaq; sua beneficia cum minuerentur sunt
fere absq; scrutatoribus abeguerunt - conscientiam hunc
uiri sanctitatem mundatis dictionis scrupulosis obstrua
re molebantur At et sic quod mortuum omnes hor
modo ipsorum tuxorum minus argutatur Eta quod
catholicos etiam irreligiosos hor ministerium tuxori inuidia dicta
batur/

Veniunt anno exacto quod R dominus
pirarum agerens Sacerdotes dominus ob grauem quasdam
causas in Brabantiam concessit et cum domini esset
Januarii collegium studiosorum de Hollandia ibi sub
patrocinio SStorum Wiebrordi et Bonifacii ibidem consti
tuit confessarius domino Nicolao sede vacante et
officiali Tornacensi adhuc suas in Buxbeck cum appendicis
et nonnulli alequot adolescentes Hollandici exhibere sumptibus ibidem in
sub cura et studio pietatis et theologie studeat instituuntur et ad sacerdotium
gii pontificii et theologorum maiorib et
priorib vestris ordinem
promoti inde tanquam de seminario in Hollandiam diuersas
dirum cum idem Sacerdos hac

et egestino matrimonio
promerati

q

ro defferat quibus ratgoeram se gerorobare possit / rogat
igitur erudirum Petrum et amicum suum volamy
Hanr rem operam sibi impendere dignetur Petrus
vero mihi de eo dubitans petro rum Barmeno
arridet Leowrium sodalium suum primarium traiecten
sem examinum et ratgoerum nominatissimum qui
Petrum assertion confessus sumie rum mienre et ge
et mienre Har adds R dominum Hadriani arridet sua
strenua post dominicam passionis in quadragesima Rem
narrat commendatitias ad eundem domino Hadriano
ad D erasmium Magistrum debitum Egmium datis
quibus de ratgoera gessus negotio admonstrat rum
vero dominus Adrianus desiderem se exhibuit quod ger
sonam sibi ignotam duxit Tandem sodalis atq Petra
nus nuncis literis monstrarunt et factum ejus rigu
stram dignarentur Hanr mienem sibi et ratgoeram
commendatam ab a tabellis suis de quorum bona fide
non dubitarent Quod cum literis dominus certus
fortunam secundisset Erasmus in Gaur rom ad eundem
D erasmium qui tum apud Rotterdamum bungebat
comperit hunc Amstelredami exhibebat mieni con
festim tradat Interim eroba Har ratgoera in
crastinum Barnio Hagam deducit negotium Hadrianus
ad ordines defert commodum et faciem petitum celeritas
dat dedendo negotio sua sua data ante dominicam
Laetarum diregistum et procuratori generali Hollandiae
mandatur et in diem diem Amstelredami exacto fit
Conducto igitur duo statim a grandio erudito ipse
adds comperi hunc sui senatorii adit extrae defert
et ad magistrum Adrianum admissus post horam redire
jubetur Edibus vero hunc degressus mienem
Hanr erudituram desiderantem adit observa sordes obstrina
re jubet ipse vero in horum advocat Petrum promia
torem generalem simul rum erudito Amstelredamensi
Paludanisque in ipsum preparatis ad domum hunc addu
cit Qui dum in aedes magno rum tumultu introgrediuntur

Erasmus inuerso stryctu ductus reuisit ribinei
sui floribus possessum obiit et fuga ne posterum
regnis ad ortum ius prorsus dubio vnquam vat
nisi perfida rebellium mortes aut fortis aperta regnum in
uberes consecrata magno reamore hominum fluxum
et parricidium regnum increamant in ransa fuisset et
exteris habentes domo nunquam dominantes regnum oppo
nendarent Verum oppositionis tam inopinato rasu
nonnisi turbatus pauciem se hominum in ribinea dimitti
posse creant exorsus se continuo tum posse abiturum
quod tum obtinuisset gentibus sedis ut aut augustem
mutat et regnum diuino mentati resignant post
quam pellicem vidit et captum in curiam ductus est
+ Postea captum stan tantur bursam adi
mum in qua non nostrum Erasmum aduersatus sui commissione aeris stryctis quod
cum annum rogatu dum optatis Continuo autem magistratus ut nostis
et tres sedes magna quibus arcubus continuo
rum admirationem Et reamus frater tradunt
mutuant qui a sede patrui regnis Magistri
reamus et continuo Johannis Duumvir doctoris medici et viri integerrimi
adimunt tantarentur eo quod Ortus Erasmus apud dum
so quos diuersari consuuisset Verum ratsoeni Amstel
damensis iam post exordiuant missa trium minus
vecordissimo Duumvirum de captiuitate quibus sui
fratres sui victoria addiderant qui continuo ab
iuris omnes in tutum detulerat/ Interim per tota
Hollandiam viriasq regiones diuulgatur captuitas
Erasmi Hortensis reamantibus exercitum quin
dam ratsoerorum captum apud quem sexcenta milia
florenorum inuenta essent quae argenti aeberto in stipen
dium mercium subministrat Verum postea 21 augusti Amstel
dami eiboleus quidam inopinus tentoriis constructis
in forma dialogi inter Romanum Pontificem Regem
Hispaniarum magnum sicem duris sabandae Argentinos
Aeberium et Esabellam atq romulum maximum Asiae
uirum in quibus raere pontifex regem Hispaniarum bono
animo esse inbet ac quod per exercitus suos sese ratsoeros
Hollandia animam derat praeasq ad obsidionem
sui exercitus adunare satagat, rebellesq illos in ob
mercatum moerat. Erasmus vero Aeberius

a magistratu Amstreidamensi peterent examinatus cum
misse quod aeternus gnomenti ostenderet potuissent
Attamen ij aperte sibi forma custodia ab hostib cum
Hagam deducitur. Duo potissimum vi gratia sex primum
obtinuit primum quod ratio eorum voluntarias vel
mosmas in subsidium studiosorum collegisset secundum
quod ratio eius quibusdam Hollandis esset ab commendatis
ad amicos quosdam et familiares suos in Brabantia dissolu
affirmabat Huiusmodi obmota primum essent magistratus
veritumq; murum vigilium obiorum Et vero dux
veratum in murum conjurtus dum veneum ab
urbe Amstidamensi erogassit hoc quantum commo
de dabatur urbis manu erobusa signo cum
urbem ingrabat Indeq; quod expedium in itinere
Amsterdamum Hagamq; intrigant cum dimisset
et ante portam aeham dum equis pabulum portaretur
in murum morari jubetur vir non potest quanta
Hominum inertitudo regiosse de expedito deinpsit
praestitum Flandrorum illorum qui haereses sua ramsa
de patria proscripti in Hollandiam et in ea potissimum
expedium tanquam totius belgii sentinam confluxerant
Hi dum nobiscum de moderato studio haereticorum omnium
acerbissimi hostium cum timira mitra podeq;
pastorali ante portam asservari regiam mandatis
continuent murorumq; excubias peragebant sanctissimum
diem asservarunt vix a fabricibus prohibiti at
manu hostium non extorsit Dum Leida Hagam
advectus cum curru ante portam diberum (quae
portae nominatum) sistatur ubi cum omnibus
et singulatorum quaerendi exornatorum generaem
omnium exuibant et myrobis rapinis deputatur tandem
in carcerem ducitur, quem primum magnam magnificentiam
hostium et poenem affectum Sacrosancto carnis pigno
sanctio cruciat Detestabant poenitentiam haereticis

rat quod Dnyoorarei asserthow quaedm quantam q̄ penam
meredt⁹ abunde iam ostenderat. Reliquum ipse⁹
caneiem hmr sanctum confessorem n̄ tardare q̄ vel
vo [illegible] omnes moestias tollebat quod ero diūni
nomine feoria ideatas spiritali consolatione a do
compensari animadmirat arridat quod ante monstr
aliquot spiritū (est non dubitamus) prophetare domesti
cis suis patrū crassatim suo Dnremo tradiderat se
bzoni n̄ Haerlemorum manus contrarium et n̄ patriam
suam Amsterdamum sz [illegible] Haremo sibi commo
dabatur tum Dnyoris Brederw velle et ibi potissimum
requiretur ubi tota orta sua quietis laboribus et
negocijs expenum ratiocinarum tam verbis quam opere
clis prodiderat unde cum [illegible] cum tardarem
sensit quem quietis ante diebus perdiderat et noctuarum
sustinere non dubitarat sed paruper ad alia diuturnius
sub [illegible] cum assidue Aebertus ad augen
dos suorum animos n̄ progressu Estinda Dnyoorti
sz agunt Etaens quidam nobilis gubernatus a Rebellium
ordinibus tum atque parimus animo agitabat ordinandi
re vel rapiendi sz vel vi alios similes inquietos homines sibi adjungerat
constituerantq assiduum aggressi in ultimam rum Dnyoorto
patris remotatus n̄ castra tum certo sibi mox contin
uerat verum diuma bonitas tantum sceleris ab imo
rentis et optimis principijs rapido n̄ vastos rominatos
auertit Cum enim paucitate suorum difficili alios
nonnullos vi mos est sibi adjungere paratus n̄
Germanum quidam intendit rui totum negotium tabefa
cerunt verum cum patre germanitas [illegible] sceleris
naturali probitate ab Eabhorreat a tristissimo pri
dem sceleris [illegible] Germanus
hic rominationem principi tabefacere illo Dnyoorum
quo iam stupet arrigitus acerrimaq̄ ardens n̄ stragibus
Rabidus n̄ ultimum a rominatorum insidijs vexor tabatur
Turbatus et aquum est principis Germanum indignum
ad premium vel penam asservari nisi dum tutiq
validam suorum manum qui insidias illas coro ab indi
notato adoriretur quod et factum est rapturq̄ erat

repugnans velut sit cum suis et crimine convictus
corona de auricalco capiti imposita ad stipitem ligatur
et lentis ignibus coquitur sicut eius pari poena
damnatus ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ Diximus supra ad
Rebelles vocatum fuisse R. D. Sasboldum et
Brabantia digressum Romam versus iter instituisse
quod et verum est. Caussa autem erat huiusmodi
Degerat iam sepius cum archiduce Sasboldus ut
aliquis transrhenensibus daretur episcopus quo sacramenta
confirmationis atque ordinis quae a multo tempore ~~in~~ illa
in provinciarum incolis erogata non fuerant conferri
possent. Certum cum is esset ibidem rerum status et
evidens utilitas imo probabilis necessitas episcopum
flagitare ~~videretur~~ Verum archidux ~~bellicis~~
~~negotiis implicatus~~ cum D. Sasboldi petitionem valde
approbasset bellicis tamen negotiis undique distinebatur
eum ad concilium Bruxellense ablegat ubi auditus
Sasboldus in hoc officium nomina dedit magistri Alber-
ti cuius supra mentionem fecimus atque D. Martini
Regii de ~~qua cum~~ cuius voluntate anno superiore
egimus ~~[illegible]~~ Attamen in hoc tam pio negotio
assessores supremi senatus difficiliores inventi sunt
Erant enim (ut putatur) inter illos nonnulli qui ambitiosa spe
ducti ad episcopatum illum (licet ineptissimi forent)
eligendos putabant sese atque regionis illius ad debitam
ecclesiae sui obedientiam perduxissent. Alii vero qui
hac spe non ducebantur (ut putabatur) aurum Hollandicum et
~~[illegible]~~ munera respiciebant et caro suffragia sua
venderent. ~~[illegible]~~ prudentissimus sacerdos Sasboldus
animadversa hac illorum improbitate ita negotium dei
agere volens ut tamen dei proderat cum simoniacis malitiam
ad finem duci nollet, destitit igitur negotio quod
ab horum improborum hominum nequitia impetrare non
potuerat a sancta apostolicae sedis benignitate sese
impetraturum non diffidebat. Romam igitur iter con-
stituit atque mense februario e Brabantia Coloniam
periculoso admodum itinere contendit ubi paucis diebus

rommoratus 13 martij stilo nouo ad finidmas stauro
fordianas rouhudet et in merratorum romitatu sti
Romani ssy rommodus egerit quo etiam 25 aprilis
stilo nouo venit quod protinus ad ordines Hollan
die dilatum est vel sermeatores suos quos minquam
non etiam in stratione quantifinis tibiculo intrinse
ta et georiandis spoils indiuerint se omnium que
ibidem agerentur rousios esse quorum nomillos de
negotio illo ostenso ridiculos deputis rogneuimus / Ed
nos stat Hollandi rogunto Sassboedi Roman adventu
maiores diligentia de negotio suo rousissent pro Aebar
to magistratus rousitutum diligentius mores eius a rom
mentariensi observari putant verum rum ib his hanc
ruberem eius subito ingressus magistratus Aebartino in
vestasti minister madentibus adhuc a lacrimarum
imbre oculis stratis in naram prostratus ante imagine
georgia deprimit genua fundat / Miro quantum hor
stygorum vadumbus pinidat et nigre minus qua Romane
vi de rommentariensibus sub audire sinuerant Eubant
igitur rommentariensi et sicentio hor hoc liat ne forte
diuelgatum ratisbonenses georgium posse vero adbetum
ignominiam pertrahat Idem rommentariensis
erat possimus et circulus omnino hostibus pro miserari
e admiratione posse rousimus non potuit quin aliqui
narrarit querum relatu etiam ad nos peruenit Porro
rommentariensis qui hanc nimis arrebissimus in ratisbonenses
retinuit incerto non rerum vero vbiq; gentium fama
nigri debiti turbatur rontra eos qui vero rebello
rana crimina ralerunt se affingerent sit idus pro
rutis suorum assertor fidelissimus etiam de malis
bona, prouidere rousuerit Querimus igitur
quod rum magis Aebertus Amstelredami rommorabundus
quod tum rarius reliquis pontis posset punita sime
etiam in curiam adducta sunt En est erat adiunctus
ceteris quas idem nigri Aebertus ad nigrum Murolanum
Bilgerium Harlemensem dederat quibus rontumobatur
se audiusse quod diutius Bilgerius dissimulato ha
bitu ad Ammiratum rapidum celerrimum remigrans

diligentiam inquirentium facile declinarunt. Erat
ordinis cum viderent quantopere ipsorum interesset
et alios sacerdotes comprehendere et simile cum pre-
dicto Magistro Alberto peragere et per varias et forte
contrarias suspitionibus in clariorem negotii notitiam
devenirent undique speculatores emittunt. Interim
~~Magister Sybrandus~~ ad ipsorum notitiam pervenit
quod Magister Sybrandus Amstelredamensis anno pre-
terito post S^ti^ Stephani festo ~~[illegible]~~ refutasset convo-
natorum absconditum cum sociis. Cum igitur apprehendi
nequeat verum ut per amicos montis latebras adiret
alio igitur ordines vertuntur. Erat Delphis Magister
Bernardus Stoeverdamus sanctissimus atque doctissi-
mus sacerdos qui non tantum catholicis civibus sacra-
menta administrabat verum etiam circumvicinos
pagos frequenter obibat. Hic in vicino quodam
pago frequenti admodum conventu [illegible] concionatus
fuerat ~~[illegible]~~ De eis autem qui interfuerant rusticis
simplicior quidam ab heretico quodam rogatus
commotior responderat tu si nosses in concione apud
unum quem nominabat interfuisses facile istam opinionem
deposuisses. Hereticus continuo rem ad pretorem defert
citatur ille in cuius edibus congregatio habita fuerat
mulctam minimam et concionatoris nomen et domicilium indicare
quod utrumque ita esset et tamen statim Delphos
accurrerunt sacerdotemque monent ut sibi consuleret
quod tempestive satis adventum pretoris nocte
sequenti cum satellitibus perveniens declinat. Un-
dique igitur ~~Delph~~ Delphensis ordines prope catholicorum
diligentiam Commissarium quendam ex suis Amstelre-
damum mittunt qui [illegible] in cuius ~~fratris~~
edibus Magister Albertus comprehensus fuerat ~~ex~~ et
aliam quandam Clementiam Boudon que ibidem capta
tunc fuerat examinaret. Verum cum utraque se nescire
de negotio Magistri Alberti sancte affirmaret commissarius

Hagam rdpt Ordines ttaq; tam nominum q̄ntū magistratuū Alberti appellationē postponunt
Eandem vltima sententia retracto tertio torquendum
esse negant Alberti decernunt Duratur in eam rem
Hercomo Carnifex Subdorati sor adorati ratsoeri
qui a nigro Johanne dūdino dicti dm Alberti patrono
in consilium adhibiti fuerant contrario Baronum hac
edunt Baronum hinderodem virum antiqua nobilitate
illustrem probum et sanctum et non infimo inter
ordines loco Dignotum sc abstarint absurdum enim
a postremo illo remouendū / et metum ni remouendi
nigotii quod non tam nigrum Alebertum sed ort omnino
ratsoeroē et sanctam religionis tam remouendum
Baronum hinderodem ciuitatis defendit Postrema in ordine
senatū adest rogat quid in ea re sibi statuī aptius
Et respondetur decretum esse ordinis et torquendum
tum Baronem hinderodem nisi grauem exactionem possit demonstrare
quam sor nuntium et sanctam religionem quibus inuidiosum
foret postea qui Baronis religionis et constantiae
ciuitatem seriosam causae sue notitiam prouidisse
multis ttaq; precibus et supplicationibus ab eo et
nonnullis alijs carnifex denuo ordini inhibetur Verum
autem erat nigro Alberto quotannis sub Aprilis
mutuum unam sibi grauem parere et carnifex hyacinthi
hoc modo nuntium omnem adhibuit petierat iam
ante aliquot septimanas ab ordinibus ut emeret sibi
in eam rem grauem in carnificum adoptaret verum
qui ordines qui torturam diu iam diuinum mortabantur
hoc illi negauerant ne videretur nouum et nondum con
suetudinem conent reprehensionem membrorum prohibeant
verum postridie quam hinderodem hoc de torturae
consilium introductissent ratsino denuntiatum est et
sanguinem sicta videretur minui sibi statuit / magnus
ratsoerorum gaudio qui pariter expectarunt quod nisi
Baronem senatus de torquendo in eo sui nutio

[illegible] rupto totus viridundo wogneis
ni morbum vt aperiam ratgeroru[m] omnium rarissima
progressus finisset. Verum ordines tum tortura
vt vi contra animi quo estimarant se non posse omnino
animadverterunt beaudicti agrum constituunt Dolygant
de hinc non nimium qui raptim ob oculos ponat
quanta perunia ingenia vbicunque terrarum tam continuo
bello laborarit quando quidem autem post apud
ratgeraet magno in honore esset gratum ordinibus
futurum si de collatis ratgeroru[m] 200000 aureis
reperiere subditum posset quando quidem plerumque non
minorem auri summam arcidiaconi Aebuto in sumptus
bellorum vt post asserebant transmisisset Ipse
postremo negotium Augr Aebutus nunquam se tantum
aureos vidisse affirmat nunc sibi vel sibi vel
septimum duos summo partem de ratgeroru[m] collatis
retinuisse Arnoldus autem per vos duos vt Brederodius
(et Haga Diana sua dictionis oppidum contrahat) a
Mygratio Amstelredamensi ibidem condonatur qui inter
alia post retulerunt de qua a Mygro Aebuto raptim
postea est Verum Amstelodami Brederodius
magno risu Stupidi inquiunt vos quotidiani et
grauissimi cartonibus et cartyaebus ita ratgeros
et exercitus et de regnis Rabbani quibus reuinos
suos stragem possint vt estimati vos tantam
auri summam vel posse vobis confingere vel unquam
Arcidiacono Aebuto contulisse Miserum nihil inquit
Arcidiaconum si alio pecunia ratgeroru[m] Hollando
in auro mutuum aliud non esset Denique quoq
ratgeroru[m] tum de ordinibus quosdam condonavit
Aebuto Hac de re sermone inuectus se mirari affirma
bant Hanc ordines sententiam de pecunia ad archidiaconum
missa, pro se unum quis affirmabat mirae a se unquam
de nomine vel potius vel collatum fuisse tum
ita ne esset oppidis et nomine pro ratgeros et tum

+ alcata imperti pro tunic summa

tunic regiam debuissent. Fuerunt igitur bene ordinati huius tractatus. Fuerunt igitur tractatum statuunt. Sub mutuo pacis per dux Hollandie mutuabit pecuniam pro armata retinere fecerunt. Sasboden Costmen et Mirolan obligarem et programma publicari fecit. affligunt in bonis et intra sex hebdo mandat regiam ~~civitatem~~ senatu remigrarent ~~de~~ curia Hollandie pronuntiali remigrarent. Sasboden interim obtinuit tractatui Harlemensis. Et turbam tam (nostrat) reformationem in brabatiam profectum quod Alberti Arzydenen latine hostiis sine pecuniis consensu remisisset quod nunc hominum eorum dignior statuisset quod post discessum sum. Dum Utrum Utrecht Harlemensem constituti fecisset et sunt mixti in abesset per universas hereticorum petitiones agitur mandasset. Denique mutuam velli grant pecuniam relinquunt quod pecunia exigunt a expositio matrimonii sub tutelo tractatis nuncuparet unde homini pecunia hoc Austrin bello liberatura ewaretus magno exponibere promodo Denique quod matrimonia tuam hereticis ~~inter~~ remunerationibus contracta mella esse affirmaverit et nonnulla alia finis dicti" ergone in mensis mero subsequenti tum non remigrarent tanquam continuare omni insidera defensione dividisse declarati sunt pubertuq evenuater pomeres ~~pubem~~ arrisatione sham pudicis quibus cessit probare et tunc tradere ~~Sasboden~~ tum Sasboden aliquot annis et costa narrabimus loco me manserit pudens sententiam formare distuerunt. Verum jam ad alia diversamus. Sub festum Dasgatis eatus sortitatis pesh tract qui in Hollandia tunc erant. Quantum remanent et post variab ~~et fere~~ remanent frequente populo habitat stram finem finis revebrant, que ne ad ordinem notitiam venta sint et erat arenis mergebatur ne qui remanentes fuerunt unde notatum sunt a nostratibus sacerdotibus in illo casgato festo plus qua 1000 hort

motu inquisitionis hujusmodi non potuisse communire
vel. Verumtamen profecto de patribus fornicatis
hominibus [illegible] fundatis qui sibi illum
potissimum [illegible] et trahere hujusmodi exigant multo
fidei fructui [illegible] quod fundatis illa numerosa et probatissima vero ipsius
fornicatoribus superabundet [illegible] quia exigunta num
bone vite exhibeat ibi habitant quorum de vita singulis
festis debitis missis agant et fornicatis habeant [illegible]
[illegible] patres tanto exitato incendio trahere distulerunt
maxime abbatissa sancti Ursmari ordinis sancti
Bernardi qua congregationem illam trahere negrons
ratgeere decretis haberent utrumq in ultimo con
tinuerat [illegible] verum ordines ratgeeresium fornicatibus
exonerati [illegible], hactenus idem monasterio exhibuerunt
nulla [illegible] sicut consuevierant supplicationum
habita ratione Quod idem interpretis causis debus
in monasterio S Mirolai monialium tertii ordinis sti
francisci exhibuerunt [illegible] verum cum ibi hactenus
minime non possent ratgeeram etiam coarctari sunt
unde prudentia prelatum sanctorum ostentum est
et ord religiosi in posam erect ichgut me exposita
cum consuetiverent me qua circumstantes ostiatim
dantur dissolvendi congregationem monasterii
Eodem tempore Dominicanis exhibuerunt domus
dictam S Marie sitam inter templum manus et
fluvium nomine Hand exorne a flumine Escala,
seq cubem [illegible] vendictura asserunt ea
mansi et ab empto[illegible] pictura tertium tempus diminutus
fuisse [illegible] fructus exhibitis hominibus
dictam diuersis esse [illegible] religiosis asseritos, illos
vero qui construxerunt hominis mysos esse et trahi
hominum [illegible] Amstelredami quoq et dordrani

Her longoro ryrit rog; juventus que strocas zorberas
frequentabat tingoeum zorrionesy hirtitrorum adiu
vend rum ad strocam rideretentur examinari zoterunt
Ne ys que a romonatoro derta essent; muerta frea
zesby exopositis sigis zaarum attentum audtorum zosty
redimisset. Satagebant quippe hretri et rafyeli
rorum ebiri ne ebiris non zossent instituri ne
rum animarum errore hoc ageretur redimeo tuli
qui Apostate rum frandis rendebatang congo
natiuatto styoraro romtendunt. Eum ad
negotia bellica rudamus.
Ubi primum
rirb rum ordinib Rebellium jam reddit ionem; nul
detarentur. ut ni sanctus zorenna styophet eam
mysrimus integram strnare studeant que a gallo rege
carissimo a styoedicabatur, quare Semireuntes
et rocant agi mysrant. et eo modo de munito
quod crudelibus annis sub hec rudatum fremendo
rum regerant mise Estaretur dum hic sdiminuta
to ni unis anni rudetum. romzeharetur, et
insyore fieo aeternum tantum styoradaret. Eustyor
constitutum rft. et singula rayota hominum cer bollan
dia retra 8 annos nata 10 stuferos rendebant. juxta
ru rero quia duo singuis quos habib carrisy
retra ordinarium ni singula formia tribuhum 10 stufri
soluebantur. Atorq ni singulos annos ydoneum rideri
tur shrandum.
Cum et romzetura daerorum
milia styari mbant ad instar imperialium rum insty
mi aquie, minora tamen exastitu qui non anzebant
quam 30 stuferis valebant, et ni car rediritione ni
suntimis belgio regionibus ero imperiabant qs stufero
rum redemerent, sic ita jam exparatis visum est
stmirantium Aragonium dmetti, quem Barbarus ni
rarro rontimuant. videbant enim brabantinorum
rerres posse rayotinitatem non grenasse fore, quod
homine rebro amato posi eibiregibus arum habemus
rohiretur, quas rum patis se sed et zerunzis dietatis
ribrent ronsilium indunt rebellis dmittendi stmiran
tium, et ys sub futuro redirione justium ni brabantia
applicant et antiquo zrofectum; mietatis offimo ab

assidue honoratus, neuam ratgoltorum belgarum
exortum iudicium, monasq; turbas reuertatur, pro
fectum tum uiderunt quod et ceteros exemplo sic
mali ad modum audire quod talium nostis tantum de cath
hominum in tartara detrusum qui rondelis sibi pro
libertate possessis integerrimo satisfecerit. Paratur
igitur Rotterodami nauis qua in brabantiam adhortatur
rerum mi hor etiam suo acigna subdola magnatum
prendiret estuab quasdam Hagas romitis inuenti fa
rint quas ad ordinis regarum exemplaria hono
rifice satis titulo inscribunt et munetis demonstare
rondemnent quantopere semper laborarent ut inhosti
um hor bellum optata tranquilla spectetur, optimum
uiro ad iudicium sibi uideri si ratgoltorum ordinis
assidueribus personis interueniat et dethonibus sanctis
uertis in Hispaniam redirent, et ita ceteris
tis Hispanis communibus consulens ut ecclesiam pube
ta procurarent. De religionis negotio parum
rondemnandum asserunt, statuendumq; ne da ne quod
communem magis edictum. Porro si tales con
silium inirent gratissimum futurum asserunt regibus
Gallie et angeu alijs, ceteris, quorum certo
Hispanis ne ingiaret, nisi fœderati belga ceteris
libertatis et regium edictis) possit uires ad posterum
principibus adiuuent. Verum quoniam ratgoltorum
ordinis hactenus adhuc consilia adeun
que inuisunt. Prohibentur rebelles se togi necessario
et toarto certetu brabantiam retinasq; regionis
ferro flammaq; uastant, quo sic male forti ratgoltis
ad saniora consilia mente reuocarentur. Hispa
ceteris ita impossibile milleno aliquot de nuncupatis ni
illa nauis abstrahunt qua Amiranteus Antuerpiam
adrehi rebellat, et ratgoltorum sororum quos in
Brabantia habebant manibus, principes quod
et fœneo ab re Statuno est. rerum arcisse et
brabanti rum fratrorum structuram nauemq; spectia
affatum misisset, de nuncupatis patribus abhinc fecerunt

[illegible] ne quispiam huiusmodi de [illegible] aliquo
audeat. — Admirantus in Brabantiam adveniens
magno [illegible] gaudio recipitur, et pristino mili-
tari [illegible] munere redditur. — Unde magna inter
Hispanos Belgasque orta tumultus non minimo argu-
mento. — Hegrem admirantis hic [illegible]
describo qui purpurea barba et hispida rosarum de
Hollandia distructa tondere [illegible] quod sui ro-
sorum agoni hirsutiem attinguit.

Admirantus in Brabantiam [illegible] decima junii Arcae
cunt in Hollandiam 7000 angelorum qui tanta pestis

trouw in Angelen voarts furant et in Hollandiam
transmissi et mercatoris rümsram sibi dum heri sui
rebellium partium fores adiisset, ne sacrificio di exo
barbara ritus gentis, more in pretiam abiyorentur mu-
tarentur domum rapuer pinniam ritam quam alcoro
nomine congregatam posset se habebat, sic in Hollandia
agonesis mercatores hyngagis tambia dorant Rotro
dame in Angeliam transmisit, nemini quoq de foro et
offerunt sub tam tumultuarie detrudebantur et mu-
indumq cogit ore mutatoria induta sibi assumere
possent. Iste angelt in Hollandiam agonesis
rebellit magnis shyxibus adventionem adornant et
rum qsoo ruunt et 6000 hominum ergo talo mibus
et amigis congregatis regressent, ergo omnes pyta
Arnhemium ad st pontionem sententiam rominum mbuit
ubi 20 mil stio nono congregatis omnibus, nouiomagi
rombendunt transmissoq mosa zz mil in brabantia
myrdiuntur postisq castris in pago lymb postridie
in Sambarch inde Bentheimbuch ergo hesse dunde
per barbe bergam Hedemychem quintis castris in
datum eodem rursus veniunt et pyta Mastricum exer
dum castrametantur ubi rum omni genere rommeatu
a eodem sibi pmanentur Daeret pordertos pre pue
gris myriadibus magno numero in Brentum dant
rumq Maurerus ibi aliquandiu statua habuisset
ingressum ramum numerum ronfirmabat. demum z
luci castris motis pyta trajectum shyrenis in pago
Holleromio ronsedit, atq inde sequenti castris tem
pore rombendit, et in pago quodam Heer nomine ren
sedit. Enhrim Amiranthis de Hedertrom nostrorum
rictor partis regium mierem romorat et pyta
tinas brabantie oppidum opportuno loco castrame
tatus Heruschorum rebellium shyrem prohibebat et pa
et magnis sibus summa ramis ar rabonisse moxia
pene ronfirmantur, mutis postritum gallis mistibus
ad Amiranthum transfugientibus Maurerus
atq rum videret se dutus in ps loris hiemem

mortis sibi timentibus

non posse, multis castris tegnas versus rontenort et
rum in Lago Haema rontendit 35 signa quorum
rum omnium celeritati ~~in augmen~~ dant, arrem
nostrent et rigni Longam per triberum offert cum
Ammirantibus de reade Mezeertwesi rantor Chartus
rum qui jam ad fugam prospectabant signa alba
subire nolent: unde manerunt sub in castra reducti
fugo rousilium init et ~~cursus~~ ii prei versus Atelm
Lagum rendent unde per Overstraw et Ahivet hoc
castris ante Helmondt mota stetam duris adeuntat
crudeli tormentis arcem quatuor instituit verum
consiliarii aliquot gebbesche dimissis rum non usi so
nimero essent, de Dicksou transgunt. Hor castro
oppugnato manetiis 18 mei Graviam versus monst
et disiuste eade castris expedienem obsidione ringit.
Est autem Gravia Gelriae expedium ad mosam situm
regium et quod Romanorum beato tiberio possit ab
Alexandro Farnesio Belgii gubernatore hodierno ad
ornatum anno 1588. expeditis mittantur ingenia
munitum duceri per valle et valedis antiquorum
munitis, admota etiam munitione vetera. mosam
ac adverso expedi — et liberum esset transire reliquum rhe
num autem in provincia mittit tiberis 1500 rum
trecentis rimibus, quibus non admodum bene provisum
erat de commeatu bellico et apparatu bellico Mauri
tius itaq rum expedium enstrasset primo munitum
transmosanam aggreditur quo a confiderantis deserta
continuo in suis potestatem venit, ubi et provisum
inveniunt deinde mosa ducem
nostra expedienem liberium in batauiam transitum fecit
nostros et vetera praesidiorum penitus deletum rabie
transalpinorum ad regnum rastrorum finem prohibet
quo migret ne qua ingens fortunam magno ab a rigni
fremido flumio forte demisse pontis ope noverunt inta
bat tabenas posse rum Hollatio romuli rastra erat
quibus veteribus transalpinis transitu deligendis

ar germano gallog
miete

Nassouius cum frisonibus et frotis conjungitur inde
vero usq; inferiorem flumine xpam Angelorum ysle
ansa sno duro castra mutabantur ita ut totus
castrorum circuitus quinq; horarum vix ambiret
quod tam grande esset munitionis artis valeat
exponi nam ex duplicibus et quandoq; triplicibus fossis
nec non duorum scatis egregie munierunt adunis trabib
castellis ad balistae jactum a castris promotis, quibus
quinquagenarii turmentarii mixtis cum viris nostris
cum barent ad inferiorem vero pontem inter angelorum
et castra erat flumen unum vnalium ubi magna roma
de Hollandia gentisq; adversus flumine romanus fuit
debellatur. Ubi multo quidem admodum agebant
verbis gravibus certatis quibus angelium suorum
restringebant Sour tandem prima augusti hora
hz et perfectis jam operibus Amiranthus in conspectu
venit + unde parasangarii in frisium castra cum 600
suorum remigrant et truncato ingenti hostium numero
fugam in urbem vertuntur. Verum Mauritius in
egressu montis castris ingie ab Amiranthe timuit
obeuntibus fossis vallisq; montibus ex adverso angustiae
bat, ita ut 12 Augusti aliquot discessis turmentis
muros verberare nequeunt a tribus castrorum
suorum partibus. Decimo quinto augusti
generosa hz virginis assumpto festo obsidionem renovant
Amiranthus cum suis castris Mauritii surrexit, verum
descendit impugnabilibus telis montis suos in castra
reducit, et cum se contimus diebus omnia tentasset,
et nisi se crastinum animadvertisset, et insuper etiam
gravi commeatus inopia laborasset, demum 23 Augusti
nocte magno silentio suos castris Steenbergensibus in
Brabantiam distedit. Mauritius cum quo quantum et
1200 hz equitatu manu forte possim insequitur, sed vigil
tanta diligentia ibi consensit et Mauritius nonnu
nisi sub aurora in castra redit. Quo videns et

et quoniam flumen
insuper quoniam
supra castra Mauritii et via
quae meta flumen
castra erat

rastrorū vbiq; adiuncta tabula demonstrat in qua
positi estis et dicunt

A rastrum vobis quod portor inuolat B propugnaculum
postillud rastrum / C propugnaculum propè rotundum
tum sturtimonialium D Muntio ratto dicta nota
byginagium / E propugnaculum ad bibam dictum
F propugnaculum ad muntum nona G unum murus
rastelli deorti / H porta Anosaeb I porta sistrario
K rapot vineum / L portus M propugnaculum ad
portam pontanā tum deorto molendino / N porta
pontana O propugnaculum ratto dictum ad portam
Hammonsem P porta Hammonsis Q propugnaculum
ante portam Hammonsem R turpe unum mani S
domus tinctura / T nonum byginagium / V octus bu
ginagium X duo cistrina Y rotundum Z mola
aquaria Z plurium / E eadem expedi a vogge
strast b remsbo strast c oen strast d wolfstrast
e mus strast f ham strast g post rotundum
h marckstal i retorn peatha k de hoofstyge
strast sine stygemia peatha l peatha byginagii

Reges quadistodebant [illegible] sub
finem Augusti Ordines rebellium muris turribus
Haga ni rastra ad Mauritium tenebant de tribus
potissimum rebus actum Primo an equites germani
qui jam transstra stygendum fecerant rotundum
foret pro aeris tribus mensibus, quod pro minori
tempore stygendia facere nollent, quod et factum
fuit, 2 expeditis rebus qui de parte adversa
Rostronum agentes pecunias suas loco germanorum
offerebant 3 An ortygata Gratia detentus aliquo
hoc anno tentandum foret. Denum an mittendi essent
aliqui in brabantiam qui rollequio cum ratgeberis
redmibus finita Rostronum semina scazgue, moderentur
Ad omissis ad bruges bellum mgotijs ad finalia redeamus

Heyde

Heyde

Het quartier van Grave Wilhelm

West

Oost

Noordt

Reverdon comende uyt de Peel

T'groot legher van den Eerts hartoghe Albertus

Eeßeren

Op die locht

Den dyck

Den Ham

Het quartier vã zyn Excell.

Graef van Hollachs logi

Schip-brugghen Duyfhuys

Schip-brugghe

Maese fluvius

DIE STADT GRAVE

Velp

Den Mars

Den Mars

Die Maes

Het quartier van Colonel Veer

Den dyck

Schip-brugge

bizyens dictus

Dri mo quarto die mensis maii Conversator quidam [illegible] qui in diebus pristinis mani
[illegible] qui in diebus pristinis habitabat tractu meridiem quando
obsessam tenuit, videbatur a astantibus veluti
vere diabolum, quem instar canum rabiosorum de medio
ore protendentis mordebat magno hactenus appetitu
a demone torquebatur, quam nunquam ante adventum ter
natoris huius gestata fuerat. Unde fabar quidam
miserunt etiam hactenus nostrio quid murmurant unguis
meam hanc agredi, respuit simulate diabolo se
stridi de quod in [illegible] vas aqua, eorum ori meridi
positum tanquam sicca quidam grani tum pontifici
dissit [illegible] mierat michaelis erbarata postea
tricorata Reverendus idem conversator Bizyens qui
decrisimos quosdam suos tum a pyotmia, matutina sy
in ferendam comeridiana capisset, se insurta et redendo
diabolo distorsa coartus fuit. Ergo hactenus homis
idem arrestabit, ut animi sui doleam ortiere potuant
hactis, qui mani fuso arrestia potestatem demonis
obstinare de etiam ad se trahere conabantur acerbe
demonstrandos quanti signum illud ipsi estimarent quantum
nis pro remedio debris vendere contenderent. Tandem
stag hanc restituendam requebat Bizyens aeria via
diabolum agredi paratus. Sibi enim dum nondum
hunc anni Cayetus ejusdem quidam a rusticis Amrozyn
sibus qui tractum ad ordines adventus primo rusticis
possesso vendendus erat obsidionis et deyens roxium
Terruxit continuo Reverendus idem decrista bizyens
potuit ab ordinibus et da rendetione ejusdem vendentis
et sibi rex et dictus orient parentum in unguem norm
et pede dubat vendium, quod et factum est. Deinde
tum decoriato ego rex et orient dextrum collo
dextrat mysens in domo tumultus oriatur demonum pars
exercitum atq strepitum. Hujusmodi sunt Bacti
rarum miracula. Hujusmodi sunt conversatores Bacti

Sub finem Enee ordines Hollandi rendunt magistro Johanni Duvenio medico et admisto consilio quodam Amstelodamensi in curia sua apud fratrueles suum Dominum Albertum Bigum regotium da tamen condicione et regnato suo regotio ordinis nomine denuntiavit et nomina contribuentium in elemosinis studiosorum dedit aut intra biduum mandaret se torquendum fixit — verum Bigus nisi da ordinis denuntiatione motus hilarem se alacrem prebebat Deus enim monebat quod intelligebat Amstelodamensi a sua regotinitate grauissima esse pericula laborari ubi quantumcumque nostri sacerdotes suum bello tam morbi quam heretorum zelum mitti sata mandata denegabant quum tamen pericula heretici mortis in sua heresi mentiri non potuit Tanta enim pernicie ecclesie ibi grassabatur et in animabus tanto erat pestifera contagio sic Hominis degerarent, ita infecto animo et etiam qui sani essent ob atque manus toti cuidi egerarent Hiis rebus constantiam Ducis regotii Bigii diro admirati, sub pectinis scrutinio Quidem dominum cum aere quibusdam ad gesum mittunt et gerschadem interdictus nomina contribuentium in elemosinas et dedit, verum cum a patrono suo dominio obeata ornatore bello quodi oratione ad constantiam monentur ita alacrem virtuque animum ostendit et gesse potius patrono suo consolatum esset, quem vocem quo admisserat quietum etiam distribuendum exoptauit est denuntia regiorum sententiam

Sub finem Enee dicollatum parisius Marstallus Bigonius rationem quidem sue religionis partium contra confoederatos arripuimus treugnator Carissa autem hic [illegible] Rex gallus [illegible] dedicabat regnata quandam Bigonii qua honesta et nobili in stirpe in stirpe diuersis consultare noebat, quantumcumque vide secundet si mastruum parent, esse veterum illam curiarum Verum hortatur Bigonio qui mihi magis in votis gerebat quam sanguinem suum regia domui inseruit

et pulla de matrimonio

Natus est Traiecti patre Endomagistro et matre
Ordensis religiosa sancti Petri Hominis prudente et a
primeris annis Historiis q nutrita religiosorum apud Traiectum
statim eidem agendis in bibliotheca religiosa Ordensis
S Joannis Traiecti ubi Historiarum frequentibus inventibus
Historiarum psalmos cantare dormit et horas canonicas
ortus Johannes amst das Bogaert primo cum pauperibus
pastor vnasit inde peregre cum aliquantulo cibatorio
provisionibus Genuam aliquandiu apud Bezam commoratus
et Dom Traiectum reversus et jubente communitatis
agentis sub comite Egmontano tum Rebellium rapacitate
Rhenenses metuens consistorii raeumiani communis
in magistratum indeque fugatis inde ut qui maxima
tenuis habiti de grege Huberti Duyffhuis quondam
pastoris S. Catharinae Traiectensis Catholici cohabitantes
quos ut cum aliquot reliquis [illegible] urbe finibusque
pellunt statuto novo magistratu et sno consistorio
pellicarunt aliquot Hominibus qui ad Hymnos sumptu
togae ne puriam pictaram audebant, erat apud illos
primus in toto Echamedo et sic rerum arbitri sparsorum
Dum post biennium rursus fugatis Ecclesiis et
consistoriis Reverendi Traiecti restituuntur Anni
Johannes Flaredunum ad Historiales suos confugere
coactus ubi aliquandiu communionem minime sumtus
tandem advertit subscriptionem Hagam migrare et con
stituit sic Dum ita rerum tubis et tanquam quum
tubis aliquis Evangelista reo missus [illegible]
stimio communionem rapuit et pontificis Mauritii
Massonii Ordensis statutum quem Gallica sacramenta
bonis Reverendi et proxime sanctissimae Eucharistiae
qua sacramento abstinuerat quam Johannes
Sic Dum primus Joannes sacerdotio administrauit Tum
primus cum nonnullis Mauritio Ordinibusque visi
potius cum peregrinatione ita sic Mauritio ordinibusque visi
ma Johanda Reuterqua
quoo peregrinatum an
ma subeuntur
meta puriam petentibus subeuntibus inde
ego sic stipendium et Ecclesiae quatuor ejusdem
qui sabitu suis finis relictis quibus ordinantur de caniscis hostia ad sacerdotium
mei in nostra ordinis ordinem Ordinibus sic Ecclesiae Johannes missam
graciam a manus faciens peregrinatur quam in rebellium nostris ubi postea
tum remanet est Interim studium Ordinis

notatu dignum est quod Bellarmini operibus sive summo
numerarentur — unde relicta haereticorum argutia omissis
sententiis ex rationis regulis quasi validissimus
expugnator haereseos a suis summis habebatur — Ex eum
tamen ipse dirutae constructa veritatem a falso
ratiocinatorum stare non ignorabat quod etiam
indicio discernere non poterat quotus morientibus ipse
offerto adesse debebat facilius unus testimonia quam no
animo sua dorderet omnibus manifestabat Regnante
Durante hac aestate prostratum sive ruinae ni eorum sint
rum aliquot nanciscit dirigentium astrahi vellent pertinaciam
intra tectum tempus in communem bursam conferri curarent
rollen tae sunt intra paucos menses 9000000 florenorum rum
antea sarcinatis idem sarcinatis non petra quartam idem
summa partem habuissent Comissa autem abundantia istius
rollatoris fuit praevidentia animi largissimum enim quo
sortem quintupleverant mutuis omnibus intra semestre
statim praesente pecunia destrahi Mirabantur quidam
pietate tale enim nomilli verum sive sycophantiae
ac insea Quantam hunc anni mense augusto mutuatores
nomilli trahantis a tuguriis restiti pabera sua petis
documenta deficientis quibus error mediana earum probabatur
ipsorum usu et ni atque depraedationibus abeata qua nostri
tanquam mundi detinebant Quos deinde sibi suum
rimsam regnei Sinatorensium qui persecuta nostrorum
improbitate hic venerant et depraedationibus sycophantae
et recta commercium ratio statuebatur

Initio Septembris regnatur a manentianis seminarii
muntio qua moenia praenestinum defendebat unde promo=
tis operibus sturrebant muntiom illi qua forte rimatis
obsarbat tanta hostium propinquitate et minimum
cornea strenuis Bellevis deterrent Unde et in
eadem mensis magna Sycaeadrensium exercitus rimatis
munitis datur retis eisdem Erstabant quidem rimis
argentissima rathoara religionis adversitium hostis et me
infirmatur primis mihi obtinere potuerunt penarium exstanti
bus ratgolens Brabantis saltus nanciscebantur in con=
rossa idem cibaria magis idem forte alent rum rebellibus
quorum tum venti erant valde formidi jucundi sortatum

Statum post negotiam praenestinam adventitiam legatus
Lodovensium requestus de causa quas per bello a nostris

pertinerant grauissimis iniurijs grauiores vero quod rem
librarum nominatim assecutis nostris suggerebat suggestio
premia posse satis fortunis singulos vnius diebus quotidie
impari alijbus impenderent tota parte minore partis minuari
Responsum est a patribus nolisse posse montanam adolescentiam
tam raro fide inducta finisse mentalia absq; detrimento
et damnum illud fieri posset. Quod ubi ad suos
legati rediere coarti sunt.

Bonus et vita probata. Septima Octobris in curiam tractu impetus ado-
lescens quidam sacerdos [illegible] Bar
de ranissa interpretatur, cui magna familiaritas cum [illegible]
Egyptiana nomine Adriana, quam gratiam tradi so quotidie sui minime non
domina apud minorem auriam fouebat montana furat
aliquando ab aeq sacerdotibus minias et vt istam familia-
ritatem abrumperet in ignominiam sibi tristo aliquando
deputaram rem, ac subtrahatur suum sponte sua [illegible]
cum tamen [illegible], Egyptiana fieri, quod genus
hominum non optima nota censeri potest) suo sexu aliam
+ aliquam cum no malab + tentationibus de stupro animatus + aquenta vnius mulie-
ri rem ham qui se sacram virginem simulabat adornatus
subrubat, quin vt caeq viribus indato tego fraudabat
sic vt nec sacrum dominum prodidisset. Cepit cum
ingotio deum auriam. Cum postea puella
potest puta minor tres sinuetate, persuadet suo sno adibus
vt si sui interdicat. Honorata cur vt videbatur minor
Adriana apud magistratum conqueritur de illata sibi
ui et iniuria, adhibet testis matrem suam Dominum quen
dam Cornelium aduocatum [illegible]
et Theodorum quendam viatorum qui mandato deposuerunt
dictam Hadrianam tribus [illegible] sacerdote mandatam, in deserto domus [illegible], ingressam ob pela
ne reuocatum de qua rendere fraudulentam, stiam matrem
portasse, et vt secum reuerti coarta. Cetat itaq
magistratus [illegible] qua non satis se contigisse videba
tur in carcere diu detineri iubet. Fama itaq ob rem
tuorum sacerdotes magno ratisperum precibus in vrbinas
mutatos detinere aduocat itaq post triduum roborato
Trajectum Cathoar a Guymgonis de ratisperum Epistema
remonstrator historiarum qui a Castro Gontalis visu Ispolo
Theodorissimo Hispano regnatus vndiq; vera fraudem cons
quirebat, ad manum vt habuit quod Castro inserat rem vt
hec fabula inepta rotum arridere visa est notabiles in
Castrum regnum tam apud sacerdotibus peraffectum status
minoribus minias et agaperarum familiaritates diuitiis.

quam viam vobis proxime pandet ordinet vobis qui se certo
ranomiracum rectu possint peruenire. Ordinauit unum
in Sardebon [illegible] a R D Gasbodo Dominico
dimissoriales ad suum Gandauensem cum legatasset se nisi
possibile est, quod prudentissimus vir iam inde ab vetusto
doctus fuisset quod huiusmodi [illegible] in ecclesia
Christi [illegible] magno studio colere vsque foret. Quare
se [illegible] ad patres Societatis Iesu [illegible]
[illegible] quarum desiderium Dei non indignum [illegible]
optimum, et prudentium adolescentum se patrem primum
modo praeparatio sarati artui, iuniorum vosi fruti a
Gasbodo: respondit Gasbodus magnos nos quam
verum vinculos mentes non omnes ego cum hoc genus
hominum prosequi existimabat vita communia non [illegible]
vocanda, [illegible] cum instarent Dei, et legatum pontificis se
adituros minarentur, vocantia vobiscum redire coactus est, cum
conscientia quam timeret prudens verum hic diuturnus domi;
detentus est cum [illegible] ignominiose portatus in carcere usq;
ad finem octobris, Christo namq; Sanctorum Simonis et Iudae
primum ita dimissus est et tamen ordinarius prouisus ad
parochiam inertem contra vosium restituuntur, qui erat Adrianus
istius patris alignatus negotium suum confessa veniam praetantur,
misericordiae ad finem detentus est anno 1607 sub finem februarii
cum solemne missus est partim in commodum prudentia Adriani,
partim fisci, partim magistratus hereditos secundus, cum antea
si cum praetore transigere voluisset partim defungi potuisset.

Curabat Tragurio Brandebem ab quod longiore comitis
ecclesiae angeli minimi fauisset, et molliuerit caeremoniis ab
magistratu et urbe vocauisset, substitutus qui consistorii
caeremoniam comitem diuit [illegible] postridie adaetatem
Sanctae tunis Tragurium redit, obuiat quippe Nicolaus
Zuemius parochus tragurensis, hostium vosius antistitem,
ni cum eorum subsidiarat dum flens Ioannes Zuemius
patri ne mysterio ne antecessit pax, cui etiam Brandebem
deminutiani fieri se in cinctate esse, et manum vellet patronus
reddere paratum, et veigna solemni quandoquidem non di
vocensus se bonis velimus subesset. Zuemius parochus
rem postridie ad senatum defert, se qui a pauci domi diuit
multis in castris grauissimis cum manuscripto agentibus
ne in aedem longius aperta [illegible] cum si domum adesset

vigesima quarta septembris vigentibus comitijs Rispurgio et Bullio consulibus sum Burgio veronense atq; alijs nominibus denuntiatum est ni ante festum ommnium sanctorum veniret, responderet velle malle se in quatuor partes distrahi quam velle quo responso accepto dominum pontificiam in qua exhortabatur observari mihi, et visis fratrum ordo tribunos pedites armatos remouerant denuntiari ad dominum mihi et nisi breui eius ante festum omnium abiret se armata manu venturos et ipsum ligatis manibus ac pedibus in nauim conjecturos vetera mouenia aureliani, turritus brandhelm proceres jam ramosa riuera sub uesperam nauigneam sponte consendit, et abit pastor vero et tribuni gregibus omnibus jam abusse paruis priuati sub mortem temere cum paribus ad armati aduocant exhortimq; arcerimo frementur, et sedulo tuorum impressa portabatur quia vbi agi de consilio Johannis vbi du boyart remonatoris Hagensis, consiliarii primarii Mauritij, quia de ipso maritimo ornetu Lamio brandhelio deriuabatur

Horamo frater quidam carus minorita de regulari conuentu Lugdunensi mihi debuerum adesset rumq; in ostrina sartoris id enim operis parabat fieret, pertinentes de uestu et modo agendi ipsum religiosum esse substantiali reamant ad monasterium, sed magnus hominum concursus, homo ad magistratum abiecturus in curiam comitatus examinatus consilium se remansum minorum fuisse, ostium induisse brunellis, professum vero Louanij Lugdani vero indefatigatum se de monasterio euasisse hoc modo missum vero familiari nigello a suo superiore, Guardianum vocant, rem aufugisse brunellas, matrem suam ibidem commorantem adisse fuisse Romam se ob negotium ordinis diuersum, et prouide vestem petisse earum. Guardianus id quod erat suspicatus postridie brunellas ad matrem missitticia ad ipsam fidei sum continuo prouidisse quod Johannis reduxisse et ni custodiam traderet se per fenestram deiecisse ad viros ciuitatis edes, et misse ab eo donatus per diuersum in Hollandiam remisse, studio reformande religionis, et hac ora communicasse Amstelredami cum Petro Laurio consonatore Hazebroo. Rogatus mihi quota abominabilia edisset in monasterio. Respondit mihi ibi agi nisi quod regulare primarium, et ne sue regulationes forma arcte coniuncture, Guardianum vero esse ceremonijs et monasteria disciplinae tenacissimum. Postea cum extra suspiciunissent a Planto homine commendatus rationem omissis ostendam abnegat vero religionem quam tantopere desiderarat renegatum.

Sub finem Octobris cum duo fere milia Hispanorum et Italorum scortorum impudentes hoc stratum castrum virginesque ab arcibus prostrati sunt inexpugnabile et paene constitutis cunctis qui se ex his primum ostendisset verum ita res parum in urbe seminarium voluit, et de sequentibus patebit.

Isdem rebus quinquatrum de mari Hispano venientes riparia raetum ab Hollandis visae continuo et tormentis et impetitae cum nave minus mari minus essent habiles continuo in fugam versae variis gallia portus petierunt praetoria tamen in qua fabricatum Scinola quemadmodum notabatur tormenti globo perforata mari submersa est. Ubi pridie Scinola pervigil victoria nostris paene ancipitata Ambrosius cum Scinola praedicti Federici regnatus audius veriformida mortis sui consanguinei ea de causa in belgium advenit. Ubi varie stratagematibus disrupeniam mietarum rotaque sam et victoriam pene disperatam agendi vigor restituit.

Primus synodum Reverendum Dominum Sasboldum Romanum pontifex — is impetit ibidem deperatis rebellandatus ob insignem erga patriam suam studium et erga apostolorum sedem venerationem a pontifice maximo missus est consolari in angustiis positum tetuco utrecensis Thiergoensis et Hollandi quibus ob perversam quorundam brabantinorum et diximus inertia sacerdotum de ordinario pastore provideri non potuit sacerdos extraordinario juvarentur in quem finem data est ei ab apostolica sede potestas eaque amplissima in ordinandis utriusque bregeras quae haereticorum subtraxerunt impetro atque binis juvenis duo et postridie Sti Matthaei in ecclesia Sti Apollinaris magno gaudio et favore pontificis et cardinalium paucorum viro Camilli borgesii cum quo et Hasiaci tot omnes fratemi tate spirituali reminentus est presbitero arto omine et divina providentia et in pontificium vir religiosissimus ac tissimus recognoscitur qui postea patronum ecclesiae utrecensis sub nomine Joannei quinti gerasse curas vat.

Sub finem octobris Lauda moritur Franciscus Enninus venerabilis monachus Hasiacus nominatissimus Trajecti idem obit pauperibus birth baeinus ordinis Cisterciensium in hisce regionibus post primus Utrechtius ordinis Trajectensis in bona idea innocent imitatis et nobilibus religiosis et communitatibus quae etiam sub eadem disciplina omnes arctissime

Sub hunc mensem Novembris d[omi]no equitum præfecti Gentes atq[ue] adm[od]um strenui cum valida manu Lutzenburgensium duratum depredati fuerant et plurimas villas consumpserant cum magna præda domum redierunt et inimicos rapinis suis addi runt inter quos dominabat abbas S. Huberti Leodiensis tyrannus cuius pta iugie punitio fuit a nostrorum pugnacia rendi detoto

Mense Decembris Regina Angliæ Elisabetha de gravoso et in morbo diuturno convalescente gratias egregias inijt Londi Carolus Strotæ vic[ecomes] qui da mortuus futurus erat successor egregius natus ut qua turba coorta uni dum impedimento forent prendendum matuæ natus varia arma atq[ue] tormenta bellica in Hollandia redimi fuit seu dum strotum reversus est jocunam diuturnis miseris coronatorum utrumq[ue] Hispanica et et fœdabatur ab Hispano regi amico pacunijoi succedata

In fine hujus anni Magister obsequentis Leo præsbiter sororatus Esti cum grandiori comitatus Cosse tarnat a præfatore rapitur Catzolen tertii comitis cum præfatore Carolo de obst dicto ortinguens fecerunt dimisit pecuniam in notitiam sua venit quod de sororatu Esti obst quem gerat

In adventu domini cum Dominus Hadrianus petri portam S catharina Trajecti conventum catholicorum habuit mountus obst nonnullos qui temere interdicti in synagoga insignes Hebreorum matrimonium contrahere dissuasant arcebat hujusmodi fœdus detestatus pro comuni gaudio celebrum hortabatur tacet missas ne communicarent Sed bulli isti catholici vario sanctissimo sanidote statim ad gaudium non congre dissitum Werthonum dictum profecti rerum hæreticorum ministro ibidem matrimonium junxit et dominum gerat simul videntes magno catholicorum scandalo religioni sua illudebant Verum non tardavit vindicta dei statim omnia atq[ue] continuo abeq[ue] rerum ecclesiæ gaudio corrigentur et audet magna principum admiratione cum gaudio de gaudetur in hymeneo omnino cessabat

Misit ad Rom[am] Dum Clemens 8 tales literas cum suis oratoribus venerabilis fri Isabelam Arigonensi Ordinis Minorum Observantiæ fri salutem et apostolicam benedictionem Et quam ardenter desiderium nr[u]m quem sincera religionis ad vineæ illarum partium in quibus Deum a diebus puericiæ et adolescentiæ studiis juvenilibus numero devoti munus quibus vos sedulo et si qua nro mandato exercuit fuerunt nr[u]m gaudium gaudium possit Tibi aut de dilectarum Ecclesiarum omnium gaudium ut dilectis vestris de quos sanctis alacy vitæ exemplaribus

Fausto omino adordium ~~ur~~ sortitur presens annus Aland proprie
rium diocesim Brabantie oppido uno sex miliari abest tollit
quidam dirtus strutus deserta sive, sed a longo tempore miranda
scribus presertim Hollandie regis nuncupato gloriose virginis
Maria suffragio ruinis striam imago ibidem monstrabatur amoena
quietis insidis quam rasis aliquando decapsam exilio quidam
dominum suam dotare volens divina et invisibili vi immobilis
loco habet unde ab ipso ipposita in antiquo suo honore durant
usq ad annum 1577 quando vero romanis patrie calamitate et
ipsa destructa fuit ~~erunt~~ autem eorum quod miranda reedificat
quare substituta fuit a nonnullis ad quendam quietum alia similis
imago quod quam plurima videantur miranda utra pourot
monstrat quam rustum et trigesta unde ibidem edificatum
fuit deiginum quoddam sacellum et ipsum striam minus notum
dominica tertio januarii huius anni relo admodum brevi aliquot
indies scabinis orant virinorum pagorum Sigonium rongue
garentur pulsare de causis qui dominum advocatus ~~et~~ perdictum
sacellum de stanno adunat preces et ad dum fundavit Enta
orandum unus de posse admotet guttam sanguinis cubio inquinis
insidet unde arridens precus sudario suo eam detergat rum
ore alius actiam guttulam addens coro subnascri dicit quod in
post trinam abstersionem quarto ipsi vidunt sursum aberra
unt si ~~fuisse~~ forte humor aliquis superne delapsus miranda
monstraretur sed rum relo admodum brevi multum ore stillandi
judicium percipiunt aberrantes stim magnum multo velocium
furo dejectam esse rem pro miranda colliberant magnum rum
postridie guttas sanguinis quas sudaria detersarant notabiliter
dilatatas invenirent De re ipsa eorum rebus magno hominum
concursu recebrari non secus de ceteris regionibus sed striam
Angelia Francia et posa denique Hollandia invicta sanctatem
miranda operantibus ac variis calamitatibus ita ut sub
initium octobris huius anni circa quam viginti peregrinorum millia
uno tempore ibi conspiciantur unde ut primum ~~est~~ eorum
initium ceperunt ut duo reinio et alii sed ut post accidunt
vigesimo novembris ibidem recebrato festo vulgo sub admodum ve-
neri dominico romani miserunt frementibus hostibus quod eorum
a pauci stadys posse rum detrimentum regionibus valentinianam hostium
et contra sacras peregrinationes imagines sanctorumque invocatos
validissime confutarent et accidentes recebrata miranda eorum
inde eorum angeliari et cornari inciperent ut hostium conclusum
vocari inbent

filia Johannis Barnevelti nubit filio Adriani primi quondam
uxoris Hollandensis prasidis Barnevetius hab uxoriam intro
non parum fuerat admiratus [illegible] filia vegeta statura et insigni deformi
tate et nigrata rozacea drumbroot patre pernicem versus
consensum adhibet testatus Mylerium presbiterum non satis
pro suo gemio rearam fuisse Sed parturum se porro antiquo
et debito foedori restituatur sicut Barnevetius
Reijmens inter nobilissimos remunab in regno mense arruma
bat dissimiliante patre diruto tamen ne non animadmittebat
gustarent Mammelen Mammelen - i. adoleverunt adoleverunt ita
tunt eorum non est Porro in nuptiali fercula mellum pomeum
argenteum fuit exhibitum sic Dantata omnia et tanto numero
instrumenta gradatim abare mensam et aureum regrebantur
regebantur a Barnevetio singula sub nomine regum gallia
Angliae Scotiae Daniae &c a quibus donata arrogarat

Quandoquidem occasione Barnevetii nuptiarum fastum Barnevetii
tangere coarti simus non abs re erit hominis mores paulo
altius retrahere ideoq; rursum summarie insinuare Natus est
Amstelodami regio Trajectensis provincia ingenio et familiari
admodum suis patre Johanne ab oldebarnevelt qui cum filium
studys exhibere non posset ocreastico beneficio alumnorum
ubert studentis Barnevetio tam multa sibi et matri ipsius
bonis distrahenti de reliquis cibaris sibi quod libuerit non deesse
de hoc uno stoicido fit unum pronunciabat se nostro quid consilii
rogitura asset Cum vero ad etatem unus pervenisset patre
domum honoratus est frater qui nunc est Sonderus regulbera
Rotrodamensis ad idem beneficium surrogato et ad studia destinat
Amato quasi amico exitor quam verum sit quod communiter
dicitur etatem ingratos alere Dominus nonnullos cum a
patre sustentari non posset [illegible] Hagam adoratum
arcuerit destinatur ubi pro virili exercendo dum laborat bono
palatium pervigilio coartus fuit quod unde minus habet non habet
Demum ad soi patria in notitiam venit Paulo Buscio medicorum
filio Wigerum Auram quondam consiliario primario et tum
Hollandiae adorato pulcro filio ex primo thoro de nonnullis
dicto quidem sed infami filia unum [illegible]
erat et sic puellis cum parum pecunia quae alterum cum fratre
ferret varia undertam pulcram suadidum quendam Bonnivorum
qui fumo et sterno pecuariam conquirendo virtutis quasi dubitat
nat ut patrum se sub quo pluro ferret fastutus stipendio militi
homo statim assentitur duxit pecuniam multi quae nunc barnevelti
opes tota passim Hollandia adoratur et tum filia Aurorum divi

225

unde et nō hodierniū dieꝫ dum fiens istius thesauraꝛij Cazzonta-
rūm oppidum ecclē iuxta portam adriaꝝ habitans vocorum
Barmenoltij et soroꝝ vanqꝫ illustriam et Baxmūchinū
et soꝝ ꝛomyollat Petro de Har pueꝛa cara ꝛomiꝫ pe
pueꝛaꝝ sobolem adstudet pꝛaeclaꝛis maꝛtus natū unū maioꝛ
fiaa [illegible] maeo raduro laboꝛabat quod ad patꝛis ignominiam de
rūnis forsan immensa superbia haut a deo penam contraꝛeal-
pebeaꝛ puꝛuaꝛet stmeꝛ stoꝛtiem nō pulcheꝛ suoꝝ ꝛomiꝫuꝛo unyoꝛa
ei ꝛeꝛendum nō puedum intꝛa patꝛis sui bꝛaccia ꝛollazosa fꝛia
uꝛo stꝛuendo eoꝛo nata hoꝛ anno Myeio et deprimus nubit
Regnans pomꝛ quaeis duaꝛum sit tꝛimens deꝛobit

Reuerendissimus Aꝛnulphus Gasbodus Roma iam abituꝛus in
festo pentifiratoꝝ duꝫ uigilat ibidem in tempoꝛe S maꝛie
de amina quod est gꝛmanoꝝ pꝛimaꝛium in pontifiraliꝫ
pedum paꝛuꝝ muneꝛa astantium fꝛequentia celebꝛauit

Mouse febꝛuaꝛio anni qui Cꝛeꝛa in pꝛaesidio uant tastꝛum
adaghildonchamum stꝛatagemate ocꝛupant ac ponso unius pelui
stꝛamine pꝛe gelaꝛium fimo oꝛnatati muꝛo appꝛopinquante et
impꝛouiso diuꝛsoꝝ ꝛedmiꝫ ꝛetiduꝛunt quo uiso celeꝛe oꝛdines
subito micteꝫ tumultuantes oppido [illegible] et suppositias fugant et
tastꝛum ꝛecipiant quod etiam peꝛfeꝛant nisi pauci tuꝛ-
bantibus interꝛat unius oꝛdinis huꝛ oppido pauꝛi quod inde
ꝛetꝛusionis in syꝛioꝛum Cꝛeciam duꝛaturuꝫ exemplum
faceꝛe poluunt unde et gꝛandens ibi poest habeꝛi pꝛaesidium
stum oppidi minutissimum pꝛaesens tabula ob oꝛnatos pont
Peꝛfeꝛant nisi quinq; constandam obsidebant minutionem Cꝛaduscha
uiꝛtam quam tum assidue pꝛobe toꝛmentis bellicis instꝛuctis
totis tastris oppugnationem simulat unde tum pꝛaesidiani
cessum toto oppido destꝛuxeꝛunt subito de pꝛaedicta minutione
toꝛmentoꝝ pꝛoꝛsus pꝛoꝛupta muneꝛi disiecti sunt satis constat
pꝛima Rotmana de illa minutione pene quam mille quingentos
pꝛaesidiaꝛios toꝛmentis caꝛꝛatos esse

Sub idem quoq; tempoꝛe pꝛefata est minutio illa quam assidue
in oꝛa Seandꝛie ad ostium Cꝛadis fluuij de oppposito Flessingꝛ
in eoꝛo Rauest dicto pꝛotaꝛi fecꝛat unde maioꝛibus toꝛmentis
totum quam eatenus est flumen infestum habebat pꝛaesertim
tum et tꝛiremes quae tꝛanquillo maꝛi tuto nagabantuꝛ nostꝛis
non missilo et minuta ꝛemigio obuentibus ibidem tutem
stationem habeꝛent unde Zelandi in muneta angustiam aduꝛti
sunt de eo quod iam inde quo tꝛiremes pꝛimum ab Bꝛittania
appulsae quotannis 12000 flοꝛenos angelos de pondeꝛe quam
de oꝛdinaꝛie sunt de tꝛigesimis et tꝛibutis colligi poteꝛant

Wachtendonck

Porte de Venlo

Porte de Cempen

FLU.

Le Moulin

NIERS

MORAS.

Oc.

Me.

Sep.

Ori.

Moras.

5 10 15 20 25 30

Scala paßum communium

Crinda martij bruxellis puberatur publicum ad instantiam
arrestorum obtentum venit Hollandi de Burgmaster zoutkerck
seruiali procuratore praesertim R D Gasbodo Jan ~~van Leyden~~
partijs fart fuerant Eodem fere tempore Hoorthstraten
illi qui Hoorthstraten castrum brabantie munierant et jam ad
numerum 1500 equitum et 2500 peditum redierant pleraque
pars Hispani Italiq parcarum hoegis de reconciliatione cum
Archiduce agere coeperunt pleriq tuos inyde suadentibus yelis
omnino ignorandum quod hoc rerum statu distracta admodum
muniri possent praesertim cum in regimine suo satis virium probe
agerent adegerant namq duodecimviros conciliorum deputatos
et drano praesidente inter quos duo hoegi erant vlaqui
ubi ordinatissimam habebant disciplinam militarem sodalitio
ribus et armis —— quoq dyocesibus scortis et muneribus vetera
castra in propinqua plena tendere jussit — Eyndhoven restans
remanet sz arcarium habebant tradere pro summo praesidium
sub munitam in qua succonderatur si quid detra sceleratum
stypendium et ea summa speraret quam percipiam tributi
nomine a carnis pagis mercimonia — ubi ita negabant et
nisi ad condictum diem suum signum quod dabant semouent
continuo seamma in vos desinerentur

Regina angelica Sabbathi Tender cum periculose jam aegro-
taret et morti proxima esse videretur mustum consiliarios
cum suorum agere coepit de pace cum comite Hornano nobilem
Hibernorum antesignano cumq de conditionibus jam conuenisset
Robertus Carlens germanus scortarius ~~suus~~ parum signandam
regina obtinet ad quem impedus mercatores ornatos pera ira
fluentibus et virtu scimante — a l' vn mostrant tu
m' as fait tun vilen qui l'amort dent qui ma vie et
maintenant vont me ~~donner~~ faire pardonner a vilen cyprie
l' ban dent qui ma mort -l' Adage pugnam tu dum me
pizoneisti et occidisses dum quem amabam dent pro pro ria
vita Cubiculi comitem assistentium) et nunc positus et
ignosam illi quem morte mea magis odi Inde tyrannus
scortarius desistit — Verum consiliarij mox ad regnum
ingressi nunctis rationibus ostendunt se dilectate pecuniae esse
et pace jam unita abyssa rata habeatur unde et continuo
signatur et statim Hieronio transmittitur Regina pro
more suo post triduum mutata sententia prohibet qua prohibi-
tat tum vero jam ad Hieronimum transmissa audient ira
propemodum in furorem versa et inde mori constituit

tunq̃ iam triduo omni cibo abstinuisset rogatur a suis
uirtute uacet ut uenenum sumere
dignetur auersoq̃ uultu uotum mouit animos beati patris
l' ad astra assistit. l. bellis quidem robustum agitur ego
uero iam satis uixi et ita suis exemplis tantisq̃ bestia qua
uenim dum uiuunt gerunt nouissimo uitam spes ornat
uerum me quamquam odi quod in catechetis gerebat obeta tue
dum insignis uirtus de spiritalis Esti paueo autq̃ quam mouen=
tur martyrum attribuat Enstar dum tandem ultimi uirtutis uirtutatur ne
morte sua rateleri assiduis minimum catawutur. uerum tandem
istud stuti me auferre uita me differre potuit de doloro
dum gutturis Angiman uerant tandem imperatum istud ob
quod in dum diuosq̃ ob beatos dum sanctum uitiorat strenu=
eatur tum ingrauata morte uigil se peruigilasset et ad
pedem Dei hominis imperatoris spiritum animae uitam
stando inuitatur
Statim ab diis interim
Consiliarii cohors tum primarii regni procuribus in unum
rodunt dictoq̃ paruero programmate declarant Eugenium
regni successorem esse Carolum Gotum Grotw regem
dumq̃ pro rege agat optant fidelitatemq̃ spondent et
subscribunt numero triginta 37 Ad me iosse Grotus
milites mirifico ducat constructis duum studium Grotorum
militibus statim a morte desiderabile Angeium ingreditur et
in singulos quos ornabat ornatibus fidelitatem sibi et
Eugenio primum praestari imperat Quim et continuo Eugenius
extra q̃ amicissimas quaque uirtutes ad egregios primum ob
diligit primum uero ad uos quibus magnum fidebat Regni
Lisboma et Asturiae Deosque hic successus Grotii
admodum maeret habuit rebelles nostros et et Cumbrenses
fidelissos quia Grotus arcta affinitate primum iosepum
impugnatur tumultus iam pluria de retractione pacis agere
incipiunt
Ad dominum tertio gradiens tum tertium admodum adulto
aqua maxime ab Oceano aestuans omnino uadosissimi Regii
aduolantes subito congruunt nuntiumq̃ Angeorum uentus
dum Cochranus et Angeli admissus ipsum iosse congratulat et
ipsum tormentorum cum summo de genere in os inuolantur
quo circa se agantur uiuere possunt et per fugam consilium
regere quiuent sed ad omnia sese omnes offerunt. Cessante
iam uento paratiarii remigant et alacta uela uigilant sed
regio uenesti cum postridie uadum successu impetum hostium

nientes creverat et labefactata praesidio status ab ordinibus subsidio mittuntur septem cohortes cum aliquot maioribus tormentis quorum penuria obsessi laborabant et dura illa et intolerabilis carnificina continuaretur quae ab initio obsidionis in hunc diem plusquam 30000 rebellium absumpserat

Sub finem Februarii Rex Hispaniarum in curia sua Pintiana promulgari fecit extraordinarium quoddam et novum edictum quantum ad merces quae in regna sua deferuntur vel inde efferuntur quod deinde quinto Aprilis ab archiducibus Bruxellae ratificatione ipsorum adiecta promulgatur. Caussa vero et tenor huius edicti talis est. Rex animadvertens quod ex prohibitione quae Hollandis Zelandisque in Hispania commercia interdixerat tota negotiationum commoditas ad portus et terras externorum principum derivabatur volens iam Brabantis Flandrisque in obsequio Archiducum persistentibus consulere. Imperat inprimis ut portus Hispaniarum omnibus adire volentibus etiam Hollandis et Zelandis pateant dummodo merces quas advehunt in ditionibus rebellium factae vel coemptae non sint vel alibi factae et coemptae apud ipsos portoria gabellas et exactiones non solverint alioqui fisco vendicandas. De mercibus vero ex Hispaniis in portus et ditiones septentrionum ~~ex~~ versus exportandis statuit ut tricesima fere pars valoris earum praeter antiquitus imposita onera fisco pro portorio pendatur a quo solo immunes futuri sint qui legitimis documentis et fideiussoribus caverint atque probaverint merces advehendas in ditiones ac portus subditorum archiducum commeandas et commercatas esse. Quod edictum non tantum rebellibus sed etiam Germanis Anglis Gallisque grave onus inferebat unde et postea similitatis nomine aperte tamen ex parte abrogatum est ut inferius dicemus

Sub finem Aprilis Archiducis 50 signa peditum Italorum castris ante Ostendam eripiunt unde cum putarentur obsessos denuo aggressuri Rebelles 7000 peditum in oppidum miserunt verum nihil subsequutum est

Reverendissimus archiepiscopus Sasboldus qui prima Aprilis Roma discesserat secunda Maii stilo novo Coloniam advenit ubi ad aliquod tempus haesit procurando adolescentes collegii Sanctorum Willibrordi et Bonifacii qui ob captivitatem Magistri Alberti eo cum alio transferendi ~~e~~ essent ex Hollandia potius Coloniam quam Lovanium destinati sunt tum ut minus esset odium haereticorum quam si in hostiles regiones migrassent tum ut illi qui eleemosynas ad sustentationem adolescentium daturi essent nullo fisci metu Coloniam eas libere destinare possent

tum vero maxime quod Brabantinorum instituto pro more
[illegible] gentis decimas suimet reuenuiue diuertunt Hollandorum
nugonis soleidam ac veram quietalem Immunitatem atq; obtinendam
vsionis soletab. Asserebat quod tum post annos duos etiam
obiuit suffraganeus qui Coloniensis [illegible] ad postulata Colo-
nensium virtute haud quaquam assensit, et summa ordinis postqua
eis obiuit sinistri et obscura nonnullos de seminario vel de Gallandia
ad se accersitos extraordinarie de eruditis summi pontificis
ad sacros ordines promouebat vt in Hollandiam deberi vero
frigore dimittebat.

Intro magis stricto dolori fisto duo mirabilia Sancte trinitis pulsor
Trajectensis Johannes Zwedinus irrumpit in Arnodorgium
Sancte trinitis extra portam albarum situm vbi vt dux turgens
amniatum pagina reuentus esse solet pauperum vorum qui dota
peregrinationis ibidem soleunt Hic itaq; pauperum commodus
Hospes odit abigit hyeremos desertas tam steriles quam uberibus
passim vigent quas tamen studiosum veritus postmodum restituit
Pauperum magistratus sub fundo vicii curatoribus sub grauis
merita detulit pro debitis dominicis sicut quartis atq; septis
Arnodorgii solos vsurpat Et mirum pauperum virtutum
propositum quo tandem quandoquidem inedi vsitandi sumendo
et monasterii vt inter hos vorati Exhausta pauperum reditus ream in
ritualis Trajectensi regimentis fuerunt pagineum commodis
studiosis et liberis a pauperibus abstractis publice sedet
omnes sacerdotes qui non essent in Trajectensi diocesia bonefriati
de pastoris intra orbis duos foramen magistratu nomina sua deberent
alias pro vicario ineant in sibi habituntur.

Quoniam Rex Angeus statim a morte Wilhelmi Comitis dum
adhuc in Scotia agebat legatum cum literis ad archiepiscopum
misserat quos cum fratrum et consanguineorum nomine honorasset
protestatus se amicitiam quam cum domo Burgundica semper
certe coluerat etiam deinceps [illegible] augere velle Verum
quidam esse nonnullos [illegible] Scotos Hollandos atq; Zelandos
archiepiscopum hostibus inierant se id malo suo misse de pacem
partum a gente qua cum domino quaerebat optima Scandia
quam sedet Sed tam regnum esse verum minimum et nulla
verum ratio habiri possit simul pontifici Burgoribus
nequam Rex Hispaniarum de eo questionem fecisset Quam
autem cum dilectum sibi esse regnum Angeu tam pro
hereditario quam testamento defuncti Wilhelmi regnate sua et nostros
declarationes pro rerum Angeorum quod confidet posse [illegible] arcis
dubius non ingratum futurum paratum se arctiora fouere

rum vestris juniv vt studiose in vestrum rumor ne qua vestis insta
de se querendi occasio subdatur Interim Carolo
etatis augusto statim in Angeriam sabeyant rumorem Ardenz
burgum rum seruitazo diuersibus qui et de artiberibus rum
Angeo foederibus agant et coronationi diis interfint En Angeriam
vero agressi interficiant illi quin tum Legatum regis Hispaniarum
quam primum benivolentia pridicti veryptum pundis omnes iuratam
abhorrebant quod didicit di germissim cibrum religionis sua
veritum et domi habuit arridebat quod in gratiam
catholicorum germanorum Angens se mostrat regi et bonum
ragata atq ossa verum qui ob catholicam religionem mi
serabiliter tradi stengq carnifici ut religionis causa
dolubus dimitti querum nomina bruxellas agrediuntur frustri
rant se rontinua 15 annorum carnifex ilicuius sordidati sub=
ea vrbe Antwerpiam Sancte Gudile frequentarunt rapidis ad ambi=
ciorum ostia sua peregrinantibus

Radegundis dum Baro in Storkumensi Legatus regina angle
qui aliquot mensibus bruna substrat ob matrimonia et negotiorum
instaurandum rum ordinibus Hanseaticis hoc Brugge ad Hollan=
diam in Angeriam adyt Rebellium quoq Legati in Angeriam abna=
vigant sub spe se reconciliandi nonq germanis vinta autem et
deceperant quod animi regia postea habuit erant autem Rheca=
nenses dominus de Bedmedo Emmer Nassouius Hunnius Admora=
tus Barnevetius et Moreau birch remonstrans deceptus
Antwerpiam Sancti Johannis Traiectensis autem in
Angeriam rum sedrant etiam gaudebero Rotterdo decisi ad instar
Legatorum aliorum germanorum Regati sunt ab Angeo rege quorum
nomine Legati absunt, rumq ab ordinibus belgii missos se ostendisset
subsidiet se Angens se ordines belgii non nostri germanorum
belgicorum arridentium ita Legatos apud se esse. Hollandorum
atq Legatis pro germanis renuit. Quarum grata sua consuetu
Hollandi
qui facies inde redigere sedrant quam mag regie angelici
ab Angeo separandum fuit maxime rum et antiq gaudes deos
in eundem dimisserat restitutorum regiam ad fluium suum in qua in
matrem suam Mariam Stuardam carus et gnatus candidus restituisse
coronatorum Batavorum et monarcharum primorum et democratico
regem fautoribus suggillat Hortatur Parmam rum diuinis germanis
et recat et rebellibus aliorum germanorum subsidio ne sit aliquam
unsto dei modo et suos subditos contra se instructuros.
Recitatur mandata se fidelissimos amicos quam qui defendere
matris sua fuissent -1. catholicos, Burgundum et Luxemburgum q

in historys matrem suam et uxorem filii sui parricidam impie
et inhumane tradiderant, et facies et rubicundi diffamat.
Carolum duces Austrie matris sue germanum primum et
vetustatorum, et dignum adulterio sobolem et regni proditorem
verarat, uterum tamen etiam in pontificem immittat, et qua
in egeragesi de roma vetura dicta sunt ad romanam ecclesiam
unde traduxerunt renatur.

Vigesimo maij iuxit Maximilianus exercitatores qui portum seelandie
in flandria expedium nocturna aggressi ac totum comitatum arri-
rato inferunt et ad se abstrahunt, iam tum ad dimicandum ab ostenda
accidentem indutatis quod egere posset impedit

Sub initium junij cum quinq; nauis onerarie per flamus Gue
ostendam appellare constituissent, omnes exercitus tormentis di-
primuntur, unctisq; de naufragio enatare renantibus, cum duces
praefecti gubernator suis mixerasset illos et vinxerunt, paruo tamen
remiserunt, nauesti viniuersissimum pernelim, unde exercitati
fuit et nigritum et posthac nauis non per Gueam ostium, sed
per nouum portum longius ab esse distantem intrarunt.

Mense junio praetor defensit Gerardus uuidman nobilis pa-
tricius magistri Bernardi Stuvesberkam qui rumore auri inuolabat
tum Trajectum adueniat iuxtaque et persecutatur Zwolle
cum illic Hlam dirtus qui Romundi domini praefecti qua-
gistri Utrechti celebras detegerat cum opere sua Deeles
aduenerat, ubi bella hac femina rathoeram se sinuerent,
et Gouda a sacerdotibus missam asserens quo a rebus reformatis
absentionum impetrarat, a defato magistro Bernardo auxiliorum
et diruebat potestatem habente virginibus illis, quae se recepat
curari gaudent, insimabat, a quibus reagere potius quam
recipere in patriam celebrarum dicti domini Bernardi dicitur

Deinde Hoorn Straetenses Walcomes aliquot de praesidiarys
secundum insibus subornarunt rati eorum subsidio ciuitatem illam
tanti momenti si possent occupare, quibus se faciles ab arci
cum obuentures. Unde subito in pagum Woude aduenerunt, et
castrum occupant, cum ex ad magistratum secundum
relata praesidiarii illi fodinas eunt, et reliqui urbe continuo
egredientur. Hazebrois non parum fercentibus hanc ciuitatem
imo praesidio iam munitam scorit in partes suas recessuram,
cum detecti sunt, fidelissimi cum germani suo misse minus in
animo habebant, unde illi qui castrum Woudense occupauerant
continuo in Hoogstraten ad suos redierunt.

Circa natalem Baptistae rex Angeus legatos Hollandorum ad
se orat rauissam cum venerunt foedus petunt, qui cum foedus

x erat autem et ante [illegible] Septembris tum proxime concordatis mensibus [illegible] ut legatos ad se transmitteret aperte declararunt

auxilia ~~[illegible]~~ a praedecessore ipsius Republica semper observata
et carissime suppeditata etiam cum ipso ~~et ipsa~~ continuari
poterint, Rex multis ambagibus usus pacis foedus [illegible],
quod etiam + pacis cum Archiducibus concludendae sententiam
offerret x obiter etiam ipsos tanquam rebelles et seditiosos perstrin-
git: unde sub initium Julii domum redierunt, responsum
sese portantes si coronationi ejusdem regis qua tunc prae mani-
bus erat interessent. Apertissime enim Anglus jam declararat
~~[illegible]~~ non tantum quam [illegible] in Hollandos esset animo, verum etiam
quo propenderet in partes regis Hispaniarum et Archiducum.

~~Item [illegible]~~

Vigesimo namque tertio Junii Grenwici cum ~~[illegible]~~ esset edictum
promulgari jubet, Quod quandoquidem praedecessor sua
defuncta apertum bellum aliquamdiu cum rege Hispaniarum
habuisset, atque ideo subditis suis permisisset naves et bellicas
[illegible] collato instruerent, et praedas contra subditos
praedicti principis [illegible] agerent, Ea tamen mortua et
sese ad Angliam regni gubernacula assumpto hujusmodi
bellum cessare debuisse, quandoquidem praedicto regi et et
aliis principibus Christianis amicitia foederibus semper junctus
fuisset + proinde velle se ut quaecunque naves praedatoriae
Angliae portubus post 24 Aprilis hujus anni egressae praedas
ab Hispanis egissent, hostiliter ~~[illegible]~~ dominis quaecunque abstulissent
restituerent. Dominos vero si qui simile quid attentarent
[illegible] legis regni sui tanquam piratae cum omnibus suis
auxiliariis et receptatoribus ~~[illegible]~~ et capite plectantur et
omnia ipsorum bona fisco suo ascribantur ‡ Male habuit
haec res ordines confoederatos, unde Barnevelius cum suis
ex Anglia jam domum reversus ab ordinibus certos et homines
delegarunt quibus postea regis Angli aperire posset, nominati
sunt in eam rem nonnulli a quibus juramentum arctissimum
de non revelando quae audivissent exactum fuit, erant enim
aequissimae pacis conditiones ab Anglo propositae, quas in vulgi
notitiam deferri nolebant, quas cum Barnevelius singulatim
proponeret ad singula capita illud repetebat. Domini mei
memento juramenti a vobis praestiti. Demum collatis
conciliis statutum fuit legatos ad eum ab Anglo petitum
mittendos non esse, sed per literas ipsi agendas gratias, ita tamen
ut operam sibi in hac re praestari vellent.

+ toties 36 annis quibus regno [illegible] profuerat

‡ optima quidem haec, sed in duriora et infami deverunt

Secunda Julii stilo veteri Rex Anglus cum Windsoriae ageret
a nonnullis certior redditur quod et Antonius quidam Copleus dictus
in transmarinis partibus cum nonnullis egisset de se occidendo,
unde per edictum publicum conqueritur hujusmodi personas inter
suos rebelles esse, mandatque ut omnes incolae cujuscunque religionis

fuerunt diligenter operam dare et prouidere Ciuibus, quoniam
ratificabat, in magistratus potestatem deferretur, prouisa ipsorum
oppressa in eos qui obstare posse sibi putarent.

Celebrabat iam Rex Anglie solemnia regni sui Angliam
inaugurari post festum sancti Karoli sicco veteri unde ruit in
metropolim Londinensem ad ueniebat regni partibus ingens
fuerat hominum concursus, non tantum proximorum et parentum
qui regis coronationi interesse debebant, et amicissima familia
et regni. Honorabant frons laborabant, uerum etiam eorum
qui curiositate ducti tantam pompam forsitan desiderabant.
Ceuerunt et postea Londinii non parum grassari inopia,
ceteris autem ne non tantum in ista ciuitate malum auctum
ui, uerum per uniuersum angliae regnum, diuingendum uidetur
iubere uicecomitibus fuit. Enee cauit magistratus et
Londinensis appartibus iubens ne quicquam, quibus posset
nouis regis aduentus ad ne uenire foret, stratores sub eorum
posset iam debuisset. Cubet nempe et illi qui de nouitate
coronationi regis interesse debuerunt non nisi de remotiori aduenient
qui ad talem pompam futurus esset necessarius. Interea instabat
iam diu coronationi designato Rex prope Londinium in
castrum Westmonasterium ingressus, ne quicquam
ageret, in ipsa ciuitate postridie coronandus, hoc modo
et ordine. Plebe omni Westmonasterium pene et circumadiacens
simul et grauem stipabantur, pauo reuerti uolenti, priusquam
ad ciuitatem diuerto, sortiatur ne quis de persona regia, sortiatur
regis atq; tubicines initium pompe dant, quos sequebantur equites
gradus candidati quadraginta + uidelicet tabardis tunicis rubris
aebo subsericis ornati, quorum duo erant duo clarati. Post quos uidere
erat eodem ordine equestri ordinis ministros ministeria uenisse
ad caeteros usq; candido, et fere senio, pleno et pomario
roncolow tunica talari de serico uiolacio, aebo item subserico
depicto, manu gestantes quisq; scutum bellicum, uiratibus tamen
minoribus. Quos ordine sequuntur tantores et thoracati
regii, quorum uestigia sequebantur splendore armorum
uiaeibus ornati aeq; decorati. Post hos uidere erat
maiorum gentium nobiles quo camis tegmen pectoribus aebis impari
rauibus marmoreis interstinctis, cum tapetio ad collum depondente
congrue tunda, ad uestem tamen attorta et affixa, eaq;
sed humeribus ad tubetum usq; manicis. Sequebantur
eos uiri permixti quatuordecim coronas auratas portantes partim
in brachys partim manibus deauratis, singule coronam quatuordecim
gemmis et grandioribus ad summitatem margaritis ornabantur, eodem

+ (nomen quod scribat)

Cum et hiis interdum

vestitu quo sxpatores, missi quod loco raxutu rotundum semi-rasum
eum a tello dyadematum gabatum de pinnei pellibus ad instar ursi
sarcorum pelliarium, in dextera vero eabat eundo pomum pollicis
non admodum cato. Hoc duo premissi surrissent paribus
et precii togis, attamen de hoc subrubo, catoni vitta picta
rotundi remunerati more nostrorum sarcorum pelliariorum et
singuli virgam auream mensura pedis paulum altra ulnam distam
cant. Hos insequuti sunt alii premissis eo togis ad instar
sxpatorum de rubeo sarro undeato alebo subrubro duplicatis
vestibus de sarro [illegible] candido. Deinde duodecim alii pueri
togati singuli aureum sxptrum manu gestantes, quod sxptrum
diademate rosaceo, insuper vero pinetis nodis ornatum erat,
omnes eodem [illegible] habitu quo sxpatores qui virgas ferreas
detinebant. Post eos deferebatur regis pedum pagina aurea
undatis, catena aurea coro suspensorii appendente, et deinde
pueruli aureum pannum magni cuniculum pannis gestabatur.
Hoc tertia regia de auro gemmisq; detissima nixa posita pecunia
ri de rubeo bolosarro ferebatur [illegible] ab aliis duobus, qui
omnes eodem erant vestitu quo sxptatigeri pretemi. Deinde
sequebatur ipse rex sub umbella de rubeo undeato, quae
a quatuor pedis sxpatoris ista portabatur, et de singulis
sxptoribus quaterni de argento geobici dependebant. Rex eodem
erat vestitu quo sxptatigeri, vittam tamen cargeam de
adamantibus aliisq; pretiosissimis gemmis sxpra actenum ornatam
et subtus demissam brassium coro aureo catena circumdabant.
Sequebantur regem sxpatores Regii omnes cameis rubentibus
pannis tunicati cum bis de bolosarro nigro ad magnificum
debantur et parte anteriori erant [illegible] aureis eaquis de auro [illegible] rosis [illegible]
confectum pretiosi densissimis, unde pectus et sxpra humeros
asperg. Post sxpatores hos erat Regina
sub pari et regia umbella vestitam bolosarro rubeo pellici
bus et sxpra depicto, passis crinibus qui tamen ad frontem
diademate vitta aurea de capitibus pendentibus restringebantur
tur, ne in faciem deferent: tunda vestium pedis pulsata
batur a tq romitum de pellibus crinibus tamen velatis Regina
sequebantur sxpatores alteri habitu quo superiores numero 100
et regina pedis pueri nobiles. Cum sue pedi pompa
rum rex et regina arreantes pegaseo dextrarium diversimoda-
rum sellis nigrosis essent unde pedes unicum dextrarium duo steds
ornatissime erant pedis cum pedicinatibus de bolosarro rubeo.
in quarum dextris duo pedissequi regium depositum, duobus alijs
pedicinar eisdem pannis pedibus erat suppositibus, et
eodem modo Reginam a latere sinistro pellorarent. Eundem

Rex
vero Wistrovarum cum congruum oratorum in eandem regis habuisset
sibi suum cum regaret astantes primates et nobiles cum
regem manerare, ipse obviantiam promittit, et coronam ipsius
contra primates quoscibet defendere paratos esse. cum
omnes subleato clamore affirmassent, se necessitis tyrannis
et rancientibus emulatoribus extitisse signa debantur: eadem
cum et de regina regata atq affirmata fuissent, Rex a
quatuor se suis ipsis in eorum ecclesia deuntis est
qui totus hoc esse instratus erat, ubi regem in ornatissima
sede collocarunt, ecceq ad humeros et brachia
regis discedentes astiterunt, cum sacerdos unctionis
tantummodo regi Angeorum formam prebeam unxam gestum,
et crisma sum sumens regis frontem pectus et aquillas
unxit, et continuo astantes ipsi cum cruce usque
induerunt et coronam regiam regali cum unxerunt cum
tibus musicis, et stipendiis organis. Statimq se
regni paramentum cum accepisset et omnia regia regi
confirmasset, regant astantes primates mum parati esse
coronam suam defendere contra hostes vel proditores quoscibet.
quod cum acta vere affirmassent, singuli ante regem deuti
sunt, et genu flexibus debitis anteriorib digitis coronam
tangebant, et regis manum osculabantur, quo facto se
in priorum sedem ante eorum deuntis est. Deinde assumpta
suevehe regina cum ora sua cura ipsam strata fuerat,
denum et ipsa in sedem ante eorum nupta regem deuta
est. Post hec coram, nonnullam regi delatur anuum
poculum quod manu tenens cum Prefecto Londinensi
secunder potasset hortatus est cum et regni sui, unitro
poculum jubentissima cura gubernaret, quod cum Prefectus potum
fecisset se ei dono dat gradatim poculum anuum, et
arma assumpta post optima strenua, et secundis moris est, deinde
actatum est regi et aeternum poculum anuum quod sum ei
municeps preparatum est defensori regis, Comitem dederunt,
quo sic coto regis in quacibet quivea duellum subire paratus
sit, quo secundum se ei obtulerat arma subsumq sua post
optima tertia. Cum regius ille defensor astantes primates
rogant num quisquam esset qui regiam personam arrogare
vellet, se paratum duello defendere protulitq in pugnis ejectora
subtrinitq cum acre nemo eam assumeret, Demum se et
regina domum redire gestarunt, eodem comitatu quo adueneran
regato quod iq ille pueller regia coronas illas in capite gestabat
quas primitus regni gerebantur antea in brachiis vel manibus
detinerant. Rex vero ad latam ecclesiam portarum ad flenum

quo C gradibus ascendebatur

processus nauticam rem regnum constituit, provinciis aliis navib⁹ passim ornatis, stratisq⁹ adornata fuerunt tormenta bellica, aliaq⁹ magna numero. Rex vero primo feriarum die beatus Regina magistra Londinensium vocata domum stravit. Domi ad mensam tamquis venienti ibi principium nauticarum indigenarum obsequium gessit, unde retorta prora adverso flumine rastrum versus petit. Proceres vero primos quibus locabo instrati fuerant natales dirigunt.

Proxima Coronationem beatus est Regi exhibens spectacula nova catholicorum spectatorum, in quo regi demonstrabant quam indigna passi essent sub persecutrice regina quondam spectacula non tantum ob catholicam religionem, sed etiam eo, quod Mariam Stuard regis matrem pro legitima regni herede agnoscerent, et in regni sui fidei minus regi fortissimo confirmatum vellent. Horatur itaq⁹ se, et orare ut tanti homini memor pro innata sua generositate et prudentia gradum reprimat catholicorum minorum auxilium ferat, ecclesiamq⁹ religionem veritatis sacram in germanis edibus permittat. Deus reliquum quæ proxima in angelica a regis manibus exigunt semper recta fiunt. Rex ipse exhibito scripto respondit negotium in proximum et instantem generalem regni concilium, rerum summa penes quorundam hæreticorum regis animum jam in catholicos propensum non dubium erat. Et in posterum differamus, nunc in hospitium redeamus.

Adhuc Thoustratenses primates undiq⁹ confluentibus ad instans fori spectatum convenerant 5000 existebantur et 500, ex quibus 13 signa dicunt equitum, reliqui pedites aliarum et instantissimi. Dum ardentium die vix adoriri regis itaq⁹ spectatum possent tredecim remis munitissimum, et Thoustratum rastrum sedulorum obsidem jubet. Sedulos eis audacis 700 suorum in possidio relinquunt et ripa Rhodani se rejiciunt. Quare Maximus contrario veneris spectatu in quo centum triginta signa exhastatorum pedestrium et 36 equitum consebantur. Imposterum obsessis iri cunctandi undiq⁹ insta Rhodanum rastrametatur ripamq⁹ fluvio inter Angelos Gallosq⁹ constitutus, celebrantibus suum jejunium ipse etiam Gallorum regis, mutuo amicis duces, celat his contrariamentibus, et communicantibus undiq⁹ in auxilium nationalibus suis gentis collatis signis convenerunt. Maximus cum suis quidem se jejunio adnexuit. Cognatus deus Ernestus nassaunus se hebetudo in brachio suo enervatus, tribunus gallorum et ipse divinus

Het Legher

Eycke ndonck

T

Den wech nae Helmont

Baſeldonck

S

A. flu.

Het Legher van den Eerts-hartoch Albertus

S'HARTOGENBOSCH

L

M

K

N

O

P

Q

R

I

H

F

E

G

A

B

C

D

Fucht

Domincle flu.

Deutere

Hintem

Den wech nae de Grave

Orten

Diefe flu.

Dē wech nae Sgravēzant

Den wech nae Hasden

Vhemen

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15

Voens ordinatur: ex altera parte martis 150 ~~ordinatis~~ gradus
bus ordinatis, dum instante Mauritio arma ponunt et reti
rantur. ~~Promotus~~ Mauritius ~~castris~~ vitra initium Augusti
Hoogstraten versus rendidit, Regij quamvis sedulati sex vero
statim ~~montfoort Bergen Stampt~~ reliquunt tormentis aliquot et
impedimentis relictis. Mauritius Hoogstraten liberato ex
suis præsidium imposuit, et in permutationem aut sedrhosii
Gravia remittitur, ubi ad mosam oppidum munitissimum,
qui deinceps in Mauritij castra remigrabit, a virdi ~~um~~
armorum symbolo virides grisij dicti sunt. Mauritius
muribus ita adauctus constituit obsidere Gyenamdum, unum
ex quatuor primarijs brabantiæ oppidis, quam 18 augusti
Gyenamdum advolat, et in prato fugit castra munit,
Sidthosii in vervium, pago hulsam et silicam interuadit.
Regij tam imminenti ruinæ formam primo tarde ~~erratis~~ 21
Augusti arripuerunt, ut quo minus urbs a Mauritianis
cingi possit in Vechtendonck, utrunde vicator castra metantur
figuram tibi præsens tabula exhibit in qua nota dicunt

A porta superiori
B munitio semilunaris ante portam
C aqua munitio quam cingi Regij putant
nostri cingerant sed a Mauritianis
erruptatur
D Porta Sti Eoti
E Porta aquatica
F ingens arbor dictum
G Pontones quibus Regij Drusam
semiam transierunt
H ortensis porta
I Porta vitus Huttmarensis
K Porta S Antonij nova thint=
marensis
L Porta S Antonij
M porta aquatica sine cingulis
munitum
N templum S Eoannis
O templum S Jacobi
P porta cygnorum
Q fornix fuberum
R Domus fuberum
S Ruina monasterij in bastedonck
T Ruina monasterij Schindonckani

1 tentorium mauritij
2 tentorium Henrici fratris eius
3 tentorium alicujus comitis
4 insignium munitionum bellicarum
5 Ruina monasterij Carthusianorum
6 castra stipatorum
7 Anglorum
8 Belgarum
9 Gallorum
10 via nova per palendos
11 equus postilion dictus
12 status tormentorum
mauritij
13 munitio a Regijs mixta et
mauritio adventa
14 ramparts superiorius et
ortensis
15 munitio comitis Arensti

rastra rastris tam vrant arma minoribus mictum tormentis
et iuniores patrent, qua tamen manritus eorum de pottet-
dertum geminatus erruperat ni quo rollet actus mei eorum
tormentis statuendis praestabant rigi mictum
petamont patrobantur, et manritani exercitus peromotis ad
partum capidis seniciani ibi minitiom que porta fustrana
obrta et appropinquarunt. Regii nonab quasdam munitiones
inter utrag rastra instituunt, parum tormentis manritano
rum rigtum obstrunt, qui rontinuo manritio ora erruptante
et per paendam oriam assultibus stirenes porta S antgoni
appropinquarit, quam praesidiarii rontinuo occlusunt. Regii
ne et posi obstrunt 29 Augusti duobus pontonibus diuam
fenium iungunt, et in diuturny coro opportuno et urbi propin-
quo cum tribus peditum milibus munitionem aggrediant. Quam
manritus a sinistris rollectis Sruts et Gallis eorum
propugnam aggrediatur, parum muneta suorum rendo ingressus est.
Dextro vero propugnam aggressus eorum propugnat muneta propin-
quo, quod occupant. Portam S Croix reanstrant, et equitor
ritatibus fugam petiendunt. Eorum propugnatum manritus
rontinuo munire imperat. Parum Regii oriana sinistris
de nocte munitionem quandam portant, unde subburbanum
communicationem ni rastra denosti romitis impedire possent.
Manritus de riso eorum tertio propugnam misus cum magna suorum
rendo propinquo stat, denosti rastra et pleni mimo peromota
intro adducta sunt, unde rontinuo rebellibus animi roniderent
et qui crebro diderant regis propugnatibus sese propinquo
urbis interdisse, quam graviora impedimenta et munitiones
peromunt obsidionem pro desperata habentes. Entera Arpidum
Aebutus Trajectum ad mosam accedit et a burgodunensibus
6 octob impetrat, peditum et 3000 introiant; quam consule quidam
et Strabius de urbe distingunt, quod paucitatem multo
praesidio ni urbe adsuete molesti fuerant. Demum die
sabbati 29 octobris Arpidum cum peditum 6000 et equitibus
300 Trajecto ni rastra adunt, et postridie cum pedi
equitibus circumdatum magna cum impetu gandio intrat, et statim
Maurritus obsidionem facit, totantibus oppidanis [illegible]
obsidionis fastidio gravium erruptant, loco gubernatore et praefecti
cupidi de praesidiarius rebellium maiamentibus, ea tamen conditione
ut si qui pacem sine proditione acciperentur urbe cum [illegible]
redirent. Pedites statim intra urbem introimittur, milites vero
plurimi rebellium impunitate catissimi extra urbem stabulis instantur.

Cum nuper Augusti Antonius ille Cygneus cum suis hyemare mandasset in Angeia reperiebatur, qui continuo arripuit comites Cobham et Gray, meteosq; nobiles alios quod tentassent regi retrie rendetionibus regni jura perscribere vel vete a medio tollere, duos continuo in carcerem remittuntur. Comes vero Southamtonius qui se conspiratione cum Ossorio comite contra regnum Angeia desiderio Edwardi consciscerat et carcerem in tetrarimo carere debebat finerat dimittitur et in integrum restituitur. Reperiebatur item in Angeia dnus de primarij mortua regina Scotiae qui nostros nominat et tanquam regi junisi Angeia diffidebat. Camissa autem Anne edit hac olim / Rex Carolus dum adhuc in Scotia regnaret deysabetza regina ordinis artus diligentissime observabat, esa in eor ministerium reconciliatoribus suis hereticis, et conspiratis qui regi quotidie detrahebant, et posti regni gabenas moderabantur, dum in castro regio Edinburgensi quo observatus anxi; quod ministro qui pro tempore posset dissimulat relaxem impune inspicebat. Dicunt regina jam mortua et Angeia simul ac Scotia habimas eliminas partus ipsissimo vsurat genus eor hominum qui se reformatos sine puros Calvinistas vocabant, animo toto prepositus in partes Calvinizantium Hollandi vero qui Anglicanis semper faudebant regi subsidia habere poterint, unde ab eor secretario monti domum iuverunt, secretarius vero hic carnifici mandatus collo laqueum injecit et vitam finivit, inverta regis animo gravissima suspitione, qui de nostris inimicis statuerat. Unde rebelles nri domum regressi constituerunt, et si Hyeendurenses in suas partes trahere dum vellent collegio catholica ipsis evenquentur, et Angelicanis Anglicis statuti Brabantos eor modo in rebellionis sua contextim perdiderunt.

Nobiles quidam juventutis Bordelensis [illegible] cum juventute suorum et comitum insecuntur regni sui ornamenta uxorum gerere, amicis crimibusq; vexatur, et ipsorum rebelles a Diabolo rectus, unde et ad bruges in Belgium mittit, dominio catholicis civibus se bruges obsequiosum et professionis sua strenue gerere cum Deum promittentur.

In Colonia Brownsis tragitur regio nobili Cecilia et numeris gloriosa virginis Maria quo pia pulcherrimorum ingens hominum numerus ex ortenas assumptionis omnium Deipare remittere quotannis hoest, Hoc itaq; anno et recessit relicto vacatoribus mandatum fuit a marchallo Aberdeano [illegible] ramo uno & Eos Trajectenses [illegible] bruges fovere et gaudeant et mox secto adventus admittunt, sic dolo malo

et vicinus domini. Nam multitudo magna congregata et
vehementer exasperata [illegible] minabatur vitis substitutis. Cord Orbaen
se commendatas tamquam inviolabilem fidem quidem inquisi-
tum tum aliquot [illegible] principum praetoribus duce quidam
Joannes Coets custode in Brielle nobilem possimo et barnes
nobilem militarem ita tradunt et remor ad hoc spectarem
per patriam militare audiatur. Mercatores idem praesentes
istibus turpiter spoliant tum vim inferam spectatis vestis
vehemens exhibuisset in aestus sinus pubertas atq; custodiarum
spectatum vestis sua vitae esset inter pubertas affectantes
eas ad indemnem vestem venunt et turpissime attractant et
undas in remotorium optimi ita ut in praedicto dictum
commodato summa requirentur qua sonore domum vidua
possent manibus ante custodiarum 18 abrondam ad
marschalcum suum advenit qua dum 150 florenis a missis
custodis vidimus. Hunsmodi est custodiarum fides et modestia
Proditor quo ille domini Leyen. Cum tractu aliquando
Ratsoerum seminecasset Corneliam minorem tractato in brabantia
alteram sororis tum in [illegible] Leyen. Leyen insta Byvonsoniam
aggrediatur et altare spoliant tandatus dum 8000 florenorum ad
Hostes exortatur ut eis altare tum vas exhaustasset qua pertinax
mercenam habuerunt franco ornamenta alias ante tum portugal
pundet in altare tum dominum Henrici Marchelli honesti civis
tractatensis quibus fidem suum qui ordinem regentium
negotiis finem Hortabatur sterminio et sub vexillo tuncis
mistarent. Mistandi verbum claro auspicatur nubilo tractum
ruit. Corum suam qua ratsoeram se simulabat ad vexillo
corum abegat et conquiratur quanta Hostium importunitate
ratsoeri [illegible] et de passbedo qui sinus devenquous nominem
vive sua substituunt et sis exstrauntur tum quis vinc pacificati
armis salvatur. Verum corum vexillo omnia dissimulante
subiunxit sibi motuisse Vexillo altare in manus ordinum divinitus
quas ad tamquam fidem struxerat mirantem hominem qui
habuit esse sibi notissimum paratam se amicitia ea ab eo
altare impetrare sic tum si vestri sibi detur turbata quidem
vexillo [illegible] tamen pecuniam dare venit postridie ubique pro
S. Matsi festo [illegible] ad vexillum arcem [illegible] minatur
se cum flagam adventurum ob altare de mistando ad finem
destinatas [illegible] commissionem suam Vicariis quam et scripto
minutam in octobri anno 1602 qua potestatem dabat hunc
bello homini inquirendi in sacerdotes potentes et magnatum ratsoeri
rorum inhabitatq; omnium eorum magistratibus potenti et angelicum

221

praestant, interim dum Hartgerus superuenit, quidam Carolus
Stellandus, qui hominum probe nostros reuocat
dum esse qui magistrum Adelbertum Egmondanum praedicaret, praecellentiorem
continuo pocula, quae vocabulo etiam suas obtinuisset, si diuinum
responsum daret, dicebat, cessuros hominum exercitus, ne obolum
quidem daturos, unde ad Joannem Zuerinum Zutphaniae
quaestum desert, quod manifestius ipse fecit. Erasmus vero
catholicos humanitatem, qua, et diuissime cum Joannes Lethmas
suis commissionis in eam rem testis adhibet, parum a migrato
abiisse, Amstelodamum navigat, ubi in taberna puberes
aeva et potui praesertim hominum deseruit. Huiusmodi
hospes habent ratiocem. Huiusmodi magistratus quando diuitiae
habent habitum, haec domus humanae ita comparatae

Diximus superius Dominum Agricolam Phrysium Hardenbergium
Harenbergium ab Hardenbergis altissimae quaestum esse stirpis Groningium
oriundum. Ubi monasterium minoritarum ingressus Gor-
cami in Frisia 5to. professionem fecit. Unde Phrysius
Harenbergius recessus erant magno animo Coloniam ad
Hermannum Buschium contendunt. Ubi parisiis cognitis minoritarum
vos ista detestati qui anno sequenti Traiectum Vltrajectum ubi
abeuntes et recessus ad suos remittit in Hollandiam

Medio octobris vos mirabiles Traiecti arcem Comensator
Hardenbergius Groningius diruit, ne nostros deorsistat mi-
rari, quaerat, quae tandem domum et unguinum, quae nos
usi eam fortem esse. Verum continuo duae obiisse numinis
ad aedes Jesus adeunt, rapta ad fores allidunt et toto
corpore partantur, reuerti vero idoneum ne dicunt mysteriorum
sibi cor a magno viro (deo sic) dicunt. Dominum alens
Comensator Hardenbergius Hagenius ab Hardenberg aggreditur, quae
rati et omnes eiusmodi similes insulsi audiunt. Harenbergius
missis percussit et fores Groningii pugnis nudatas habuerunt
idem eam ad migratum defert curatas a Hagenio assert duas
suas nuncupant nudatas magistratui missis subscriptis
Utrajectinis ni paruerit dominus Trajectinus. Ubi vocibus eorum de
totum triduum Corrisanus et cant catechumenos et contantes
pugnis contriuerunt agebant domi magistratus stratio comitatus
paruisse adorat et virgas agendi mihi. Sit tibi diabolus
ni parere recusaret nunciat. parui[s]se arrepsit flagellare
nos volent. Unde tandem migratus tandem Utrajectinis dimittit
Christi et ante Joannes duo alteram Dominiarum de exsanctis
pugio in conventum S. Mariae Magdalenae abiecerunt asseruerit ratio-
ceros huiusmodi commentus medii possit

Ortano nonnullis ex Gallis pronunciato sint et ob mores
gentis diuinum et frumentum in Hispaniam vel Flandriam
exportando tertiam fere partem sibi parabant ad mistas
Hispanis unde coarctati fuerunt Hispani adversum illud
sinum anno sequenti inuasuri

Adhosi qui Granate agebant nequaquam contenti rapcellencia illa
quae ipsis ad diuertium religionis exercitia assignata fuerat ortam
maiorem erigunt

Dominus Hadrianus cum Domino Alexandro Lamsdorf in
ambitum terra finum nonnullos coarctari fecit a quibus vehemen
in diversa et contrarias partes de more etiam signo ramgana
ad cor dato diuinum ear ob maiores turbas ita sint et anno
sequente diuinum

Regens Contionator tragurtensis cor bungow Cyrilliam vocant
uxorem in aedium Cyrurgorum nondum relatus unde retatus
a tumultoribus istum ordinis arripto tuetro iubere in vocaba
uiatori minatur unde a consistorio rogatus tribus Hystmanis
a contionibus suspenditur

Sub finem decembris Maurtius abbegat veturiorum dni boris
ad Hadhosios Granatenses petitum ne egerrocab in batauio vocarent
qui cum suorum patris obseruarent substituet venturo nequaqua
sta ingabatis ordinibus cum castra ante Brigam duxit Habarbis
ad quem illi tunc venit in Alcmar unde simus in tumultu
Granensi quo obsessi ordinis in grauem curas coniecti sunt

Promulgat cor bungow Cixobeus tragurtensis contionator edictu
quo ob iubetas tragurtensium decimas eximerat suadetq
magistratui tum et Hawtero deinde tugatq dob ne quen
uota administrato suadet monasteria monialium qua carbonis
ignis conservantur deinde monialibus disturbet in religiosis
arcebit nequeat et funera tam pugnis de Hadhosis ratis et
magistratus post ebullos rogni et ignibus dari iuxta erit

Decima quinta Abrahae hunc anno Boz SDN Clemens octauus hmi
generis pontifex ad Rmum D Sasbolen Venerabilem Sasbodo
archiepo Philippensi Venerabilem shalem et apostolicam benedictio
Cum inter inuictos hostes aliqua fides apostolica vera conservari possint si
vires a fide apostolica deuiatis sustinendo ad eorum exercitium tuendam
fametas remediatur et alii arripiunt in belgica detentibus ab hostibus
orthodoxis obsidionis apostolus a diuerso freto nec et apostolice fidei
in Belgij Belgicis sede primitus apostolica antiquitatis deputatus de Nonnulli
de Burgis Arelatensis ecclesiarum detentum ab hostibus haud antiquitatem Vnico
ex fidei sibi arrogantibus prouisi et tyrannidis sibi de illum burgis ab eadem
fide ranorum secundum Hinc priuilegia arripiendi non audeant non nequeat
diuitiaq bursa absq alioquo tutelo sacrum ranorum tutelo detinendant modicis
orthodoxis Nos paramissis inuenimus obsidionem sustentationem

[illegible] provisorum firmitati roborare reportetur nisi quod certa tenu-
ar defendere tuis in ear partib[us] gerib[us] adunti [illegible] intuti tue fidei zelum
[illegible] arbitrio dirti minist[ri] durante et quotiens quando vacantes et
prebendas aliq[ue] hmoi[di] beneficia dicta in Cathedralib[us] et aliis metropo-
litanis vel collegiatis aut parochialib[us] vel alib[us] dictis consistentia
dictarum dominum curia Romanam in quibuscumq[ue] mensibus per
quatuorq[ue] Cancellarie apostolice regulas seu constitutiones dicte sedis obtentis
huiusmodi modis vacantia et in posterum vacatura quibuscumq[ue] personis
dicti quatuorq[ue] alia brevia dicta contrariantibus obtentibus quas ad id
dicendo esse inducantur per non illis per gratiosos et plures de canonicatibus
et prebendis et officiis huius similibus provisis illa de nouo apponi
antecedentes fieri et de illis et quibuscumq[ue] fructus quos reddituq[ue] proventus
intra obventiones et emolumenta ac distributiones per eos aut eos nomine
per quos et ad quamcumq[ue] summam assendentia illis gratiose committere
et rendonare per non ab eis odio inhabilitatis et infamie macula sive
notam per eos prefatos processum contrarium abolere ac illas illis
in pristinum ac de quo antea gaudebant statum restituere
reponendo et plenarie reintegrare habere et eisdem valeas dicta antecedentes
tenore presentium Lutiam tenendum et fruendum decernendo ac
et quatenus Collectis et provisionibus aliaq[ue] premissa et de huiusmodi canonicatib[us]
et prebendis ac officiis per de quibus pretium fuerit consignat et ipsum
valeat plenarieq[ue] robore firmitatem obtinere ac eisdem omnes sententias
habere in eisdem et per eas petendi ac fide illis per eundem fidem facta
fuissent sicq[ue] ex quotiens indebite et commissarius quamvis auctoritate
fungentis et fungi valeat Prelati Apostolici Auditoris ac S R E Cardinalis
cuiq[ue] indicari et diffiniri debuit nec non irritum et inane quicquid
per eos secus ex eis a quoquam quamvis auctoritate scienter vel ignoranter
contigerit attemptari Non obstantibus premissis ac quibusvis constitutionibus
et ordinationibus apostolicis nec non ordinariis in quibus hospitium
fuerunt dicitur pacto firmatis apostolica vel quavis firmitatis alia roboratis
statutis et consuetudinibus ceterisq[ue] contrariis quibuscumq[ue] Datum Rome
apud S Petrum sub annulo piscatoris die 15 Februarii M D Cxj
Pontificatus nostri anno duodecimo

Intro huius anni rebelles quietem sinum ad montes S. Gertrudis
strecte remittere iubent ubi collectis circiter 6000 numerum
rebellionum totidem stipendiarios inuenerunt quos 2000 equitibus magnis
in subitaneam expeditionem dirunt ad instantiam scriptorum
Cranenburgium qui nonnullos de primis praefectis traiecti ad
mensam trucidarunt eam et rimulate illa ad ora peruentum
petierunt — Verum cum certiores Domino Comite Mauritio de
Nouenariensi fidelissi de introductione eum assidere agere
cognissent suos in expeditionem ham subinittere acceperunt — Erat his
locis Mauritius Traiectum inhabitantes percepit petierunt magnam
rimulatis a scriptoris forte montes in eis petitam deuenit in loc
ubi stagi grandem stramen longum in eam mari caelum addun
qua Mauritius eadem tentaturus putabatur qui cum mente
intercepta adesset et de remotis signum remittentium audiuisset
praedictos in eum paratos esse contra suos fossam transire et
stratis muros adoriri iubet quod cum magno impetu fecerunt fossam
stramen superiorem in fossam deiecerunt et per enatantes adiuto
cumque destinatis ictibus passim occidunt et fugae coniunt
Mauritius pro naturali sua superbia impotenti ira accensus tam
ante suos reducit — et eos qui tardius succedere infirmitate
impedi satis celeriter non subsequebantur omnes continuo suae
ocea iussa suspendi iussit primam tyrannide quam cepit nimis
primum nunquam in suos exercuisse — In certis autem per
crationem plurimi nonnullos miles in Cranium eum immittere
cogitarat sed insidiantibus pene scriptoris deensus est pedi
cum iam pene de inuestigatione rem assidue agere incipiebant
rem cum inuenta assidue discessent esse cognouerunt intra
ipsos qui nulla iusta causa sed sola sua malitia tumultum exci
tauerunt eo quod cum his mensis stipendium ipsis debuit
Habita inquisitione eo huiusmodi praesidio sine deuenerunt qui
continuo plurimum aduocantes inter signa rebellium assignati sunt

Ipsorum temporum Lutherani qui magno numero Amstelodami
agebant et in duas partiones diuisi modos ex et ritu separatim
conuentus agebant — alteri tamen sacri patroni nunc domus
inglis horarum signa reddunt pulsare ibi ostia sua aperiebant
precantur — Verum cum ad notitiam magistratus res deuenisset
interdictum — alteri pulsare coniurationi ne tentent — Edicto ab eo
interdicto hagam ad ordines pronocant affirmantes (ut re vera)
quod primates Amstelodamenses iam pridem in tumultu Anabaptistarum sibi
libertatem religionis sua promisisset quo se talumnistis contra iuris-

(sirut vt ferebant) adnunciant — Verum amicabili petro pecunio rum
oratore Amstelodamensium racemistarum primario suppeditato postea
ab ordinibus reperta sunt Grandis rum tortuito strinxit Lotharingum
partem nonnullis rum hor pecunio interdebat vta vt non
viderentur affirmare hominem rogo vaeta a domino instissum esse
quod sirut forte factum non sunt vta vt in posse adorquiri poterat
omnibus retra eundem rationem religionis denicantibus vt iuxta aequa
esta diabolo obnoxius sirut Eo modum tempore apparuit pertinere
deinceps in pago Hollandia S Martini agger dicto obi pertinentium
virtutem et partium collectorum gerat per aliquot annos
rusticus quidam Caemista a nomen rogo Dirkeman dictus
qui rum de posse iam mortis esset proximus tantus tumultus in
domo eius a daemone fuit excitatus domestici vt fugerent vt
extraneorum nemo vt intrare auderet tandem duo nuncios retro
audacious retro euntes aegre pro foribus astantibus rum eorneo
domum intrant rogos in de collocaturi — rum rum de fuis vicinis
dubitantes ponderosum rogos evitare inciperent illud tam evitare esse
reperierunt atq si parvus fuerit quasi finisset — vt iosse
tristia audiuntur rumq multos pertimuerunt qui fumum perciere
audent magistratus pagi pertinens sumptibus quatuor vacuos vt
carnifices pecuarios rendunt qui fumi effugant rumq iam domo
illud in fretro effugerunt rursus rumpunt domorum in forma effusi
fidelium praedium vt templum ingredi sequuntur misericordia rum
fumo pestilentes vt curiosorum hominum turba non modica
templum ingressi — vident daemonem fossa profunda astantem unde
tunicae rotundi corneum de fletro in fossam projectant vt
rum vinculum fistulantur ingredi parant — vident demum diabolum
secundum forma qua parvus qui rum ad effugiendum remotis
nempe obiectus de pertinentibus pertinentibus — visu et tetro rugitu
quales esse demonstrant et statim dehiscens ingentem portendit
post se reliquit — poterat rum deus stygiis reis hominibus ad
finem ostendere quam pertinentia poena post tam petendi
essent illi qui rebellibus et perfidis ordinibus et — deserendis
iustis indignis poenas minarent — Emptus rum bellum
et togatorum improbi perneatus medio fisco abstinere potuerant
unde ordines retro finem februarii quo hac qua de pertinentia frequens
imus venerunt Hagae in remotis congregati viderunt Civitates
et Hollandia in patria sua prima pubie — impedant pro pertinentia
quotannis hucusque petita in pertinentium — confirmatur in stipendium
regenda 7o fugus pedetim de novo conscribendorum — demumbantur
rum magna aeraria magna odium — verum qui vos iam duobus annis
annis iuvat — gaudio vix thesaurus quartis etiam pro

anno eadem pecunia summam + 2500000 florenorum sed quam e Gallia
Roterodamum missam argenteam sive monetam apud ~~[illegible]~~ [illegible]
mercatorum in ingentibus [illegible] conspexi quod donatum
quotannis rex suppeditavit ad annum usque 1607 titulum autem
hunc rex praetexebat solvendae pecuniae quam ad 600000 florenorum annis 93
et 92 ab ordinibus mutuo acceperat ~~nam cum post aliquot~~
~~annos regno iam potitus 300000 florenos eius summae refudisset~~
~~misissetque ad hos ordines qui cum rege calculum inirent et residuum~~
~~solutionem acciperet [illegible] non perdit~~
~~voto et rationes subducuntur sub titulo eius hunc debiti quantum~~
~~usque fuerit nobis suppeditatum solvere contra hispanum et bellum~~
~~continuatis [illegible]~~
~~[illegible]~~ ex eo tempore sub hoc praetextu ordinibus plus quam 15000000
florenorum largitus est. Mirari satis nequeo satis quomodo
hunc regem ~~tanquam~~ aeternum constantinum et catholicae religionis
restauratorem appellare non dubitant patres et nominatim patres
societatis Jesu ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ magni sunt a confessionibus qui ~~sunt~~ et sunt conscii ei
semper adsunt + Lubet hic inserere quod nuper admodum [illegible] de
Ambulabat in area sua parisiensis atrio [illegible] cum accessit
ad eum minister quidam calvinianus massiliensis nostro quid
conquestus de expeditione sua audit eum ~~[illegible]~~ rex, verum
contra omnium Jesuitam conspiratus dum aderat, causatusque occupationem
necessarias, querelas et criminatoris calumniam audiat libet, et
post meridiem negotium ad se differat. paululum vero progressus
occurritur a duce bullionio calvinistarum in Gallia antesignano, qui
[illegible] de suis negotiis proferebat. Cum rex
nonnullas etiam querelas privatis de suis negotiis proferebat
videns obambulantem principem quendam admodum catholicum et
bullionio ex partium studiis infensum adversarium pari modo et
cum audiat iubet. Domum in cubiculum suum intrans invenit
ibi Mariam Medicaeam uxorem suam, qua arcte hominum ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ obiurgat, tacet rex et ad ianuam
conspicatus quandam e ~~[illegible]~~ [illegible] praetergredientem videt, aderat
[illegible] inquit amica mea me assidue, ~~et~~ uxor enim mea mihi
hic sedet inquit amica mea me assideo, uxor enim mea mihi
[illegible] hic communem habet, tu mea vere eius auditor esto,
et ita e cubiculo se ad nobiles suos proripiens complexis manibus
poenitabundus inclamat, hodie regnum meum pacificavi: Jesuitam enim
cum ministro, catholicum principem cum haeretico, et uxorem meam
cum ~~[illegible]~~ [illegible] coniunxi. ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ Nec ita dudum est ut dicitur quod communicabatur ab
~~[illegible]~~

Parisiensibus de quo permissit possis remanere
quibus et agunt eos duobus milliaribus a Paris distante postmo-
dum positus eorum et assignavit, pagum quendam nominatum tribus
a Paris milliaribus; unde rationista queruntur sibi a regi
non servari, rogant ne quos milliaribus justus pagus vel Paris
abscidit, unde respondissent tribus. Ego inquit regia auctoritate mihi
et post hac iste rebus non nisi ex duobus milliaribus habeatur.

Decimus anno pontificatus nostri Cobham et Gen in angeia
per arrivatos hi rum juste annorum duobus alijs rotundum
sunt regnum et pertinentes dispositio destinatus ad ipsa
et omnia jam parata sunt. Mittit ne Grotum quendam
nobilem et eorum hypocrisi dissimulanter adhat qui pretexto
ad tempus inimici rum gravibus peccatis regnum suum agnovisset,
et jam tunc in exosibus rotellum sinum subiunxisset. Nobiles vel
pastori Londinensi junxit, qui arcturens eterab ab ea regias
arripiat, quibus et pastor ne imperatur: dissimulato itaque negotio
jubet rum fugere et in proximum atrium sinere, ne quod nume-
ra ad patriam regis de nono data sunt de quibus dum rogari
poterat. Quod cum vera tam reliquos etiam eorum fugisset
omnibus jam in atrium velut congregatis, prator fugitivum instat
ipsis eteras regias dicti mandatas: unde illi subeatis in
rotellum manibus duo gratias agunt tam benigno principi qui
sibi consuluisset. Cogitabat dum ea pernoctat audire tanquam
ne prudens, pecuniae sua quantitatem ne omni parte unde cum mitte
regni ad Gallum regni eteras misisset pranotatas tuteris regionum
Angeia Francie Brotie et Hibernia; Gallus contracta fronte respi
mquit tuo jure ne Grecostoge 1. minimum sibi ego ne Grecostoge.
quod cum regi Angeo renuntiatum fuisset, respondet se nunc nisi
Grecostoge, qui pacificare 1. possitat Grecostogem quam adnectarum
nominari.

Undecima Februarii ordines pretor suum ab ingressu dies duodecimum. eutro
cantus admodum et inimicis viribus regnum remittunt, parabant
enim per insidias occupari posse Lyram et Brabantiae oppidum, et
ne quod arcidunum ab obsidione Constantini amoverunt. unum
ipse rectior partus de remittendi ordinum, redeuntes ne quid
rursum contra Siciam duris tentarent, mittit Sudarium
comitem Thuringiae, qui civitati illi communitatem affatim nuncium
et cum vadia pretatum quam motus rebellium obsidunt, unde
ordines pretor in sua provincia dimittunt.

SANDRIA PARS

Ste. Marcus. Suyen

Ste. Francois.

Ste. Peeter.

Jeronimo demonroy.

Ste. Maria.

Rivas. Ste. Andries. Varambom.

Barlamont.

De Polder. Fwest kare.

Beck af.

Slimmers Halve Maen.

Spaens Halve Maen.

Ragusa. Kraye nest. Rialto.

la Luna.

Trulcio.

De Groote Kerke. Kerck.

Lastic.

Colck

De Boteram.

De Luysbos.

De Sausseson.

De Batery van Conte Buquoi.

Griffon.

Spinola.

DE STRANG

DES Hertogen LEGER

DES WEST OCEANI GERMANICI PARS

OOSTENDE

DE GEULE

WOLFF. INVENT: FLOR. BALT. SCULP. ET IMPRE.

Expugnabatur jam ferro Ostenda adiuvabat vnus de Italia Ambro
sius Spinola Genuensis veterani militis fortissimi nepos,
qui anno precedente in tabernis pugnam pedestrem pugnabat: et ab arcibus
ob singularem militarem virtutem, et fortitudinem qua in rebellem fortebatur
etiam, curabatur est diu curatus, donec certatis pugnis
nostris gravibus aliam longe fortiorem obsidionem ferebat, et affixa tabula
liquido demonstrat in quo nota argumentum eas significant

1 Santhie punctum
2 Hremont punctum
3 punctum occidentalis
4 punctum australior occidentalis
5 punctum australis
6 punctum australe orientalis
7 punctum Hispanica
8 punctum Hollandica
9 punctum Voluntarionalis
10 punctum aquilonaris cum porta pene et
adversa punctorum
11 punctum Flandricum ad latus occidentalis
portus unde nobilis pugnat impetunt
qui ad sanctissimi in punctorum observandi
ordinem
12 tabula quo sit
13 eorum duo puncta alius portus oppidum
munitae
14 Hollandi eorum ubi quondam irruptio gothana
nunc pars tantum turris superest
15 mons Protocum
16 fanestre Brugis
17 portus occidentalis cum pugnis obviis
punctorumibus
18 decimus punctum longo portu Ostendi
19 punctum australe orientalis
20 punctum australis occidentalis
21 australis australis
22 australis
23 australis
24 punctum ante portam orientalem
25 femina Hispanica fortissima trans
26 feminum pugnam sita et rotunda ad punctorum
munita
27 portus ordinarius
28 statio tormentorum qui sunt ad defensionem
portus ostendi

29 porta orientalis
30 31 32 porta punctorum Hispanum cum ponte
per fossas munitas ad intrandum femineum ad
punctorum et extra urbem cui arridet
33 partium regentium punctum
34 Hollandi decimi punctum
35 australis occidentalis
36 australis occidentalis ad transitum Ligurum
37 partium regentium punctum
38 femina in fossa punctorum
39 punctum angularis defensiva contra tormenta
regionum de punctorum australi
40 pons ad punctum australem ingressibus
in pugnam et punctorum
41 porta occidentalis
42 porta quidam in Santhie punctum
43 pons
44 transitus in loco ubi fuit ille rataranta
navalis
45 rataranta detur
46 hospitia militum
47 inquisitiones exploratores carnifices a regis
qui in punctorum die rattes versantur
48 punctum detorum regionum
49 statio tormentorum ad pugnandum punctum
regionum

Italus item matematicus quidam
insignem adjecit quo punctum Hispanum
pugnari posset. Fabri Ser pons in Ostendam
longum 60 passus in latum 16 volentur
quatuor rotis, singulae sunt pedes late et 15
altae, et constituerunt singulae 300 duratis pons
Ser est de tribus quantis remigantis malum
83 150 pedes longum quo per trajectum pontis
pontis subeuntur et exeuntur longa
punctorum Duntli possit formam tibi

rebellibus adversa tabella in qua ostendam portus admissi regibus
28 malens portus est Comes Hollandiae exercitus ordo qo d portus
insignior catus et ordinem seminis de Groningen prodigat d portus
cujusvis mobiles et diversorum status quo quisque portum modo quo
modo protegunt Cum vero mens ut eorum qui defendendus est
a pluribus tormentariis ne fundos tractarii a proximis amplectus

Defendebant rebelles magna fluviorum radio obstendam nam de ijsdem
meritibus et tamen gubernatores passim dicuntur ea namq Johannes
Cornelius a Leon Camerus Sti Petri Trajectensis episcopi gubernator quidam
tormento ictus interijt cum Guilielmo Mechelensi et Hagensis aut
quinque Rhobbafolez
Zanrad Rotimanas vendidit fortunam pervenisset Zimartii Anno
de Cyfflebus etiam gubernator minore tormento ictus et postquam ad
et notabimus Arridebat quod forma martii debellandi
maris mysteria tota suae virtutis et praesertim gelida subministrabat
aquis ejiciuntur milites ad oppidorum usq in aquis agerent naves
trans aggerem exiras secus mari adjacentes ventus autem erat
aquilonius inter et orientalem duraturq usq in quintam martii
ita ut portus subeunte fuerunt submissae orientales cum vergens
quod aqua intra fossas virtutis attingebat et tota portâ orientali
muritimus quoq ut cuna ejiciam.
ita ut agri inimicum
ab aqua agebant, munito dorsum Cyfflebus dicta cum admotis sanctis
portus sive dejecit. Et orientales quoq gelidi parte rebellium
muritimus et gentibus, Comitis, portus Rhenus, et antemuralibus suis
interjecti ita ut 6 martii Graff eternae usque vocarti sint. Idem
arripere per promodo Haga conjungantur et de reliquenda ostenda
suae declinant: de adjacentibus et defectorum minantibus celandi
cearunt astruentes munitionis jubent mysteria restaurari. Simulat
interea egressionem urbis somniantes flumen, fidelitati aqua frenis
exercita, et post vos tormentis admotis. Rebelles qui tormenta
a fidelitati tuta vidum non jubebant intrepide in munitionibus
constabant, donec imbres Gemuea et adjacentia, exercitum arva
tormenta in rebelles magno posterum damno diuturnitatem.

Ex quadragesima sarra Anna Eastburne ostensis junctus sit pro
insignis sanctos ab Eastburne in Northollandia vocatur et arbi
admodum miraturatur rerum eventa miraturque sedera post
aliquot Rotimanas relegatus est.

Anno passagibus Rebelles conjugatis suis muris civibus, et
admotis fortosis gravioribus castrum aut exigendae per
proditionem occupare tentarunt, sed fraude detecta retro abierunt
interea flumen ingata ostendam munitionis antemuralis orientalibus
versus magna rebellium strages peragunt.

Lxpsima ortana dñi martii pxiuit comitia gñralia Anglicana
in quibus cum ꝑsidio Dunhamensis oratorem habuisset
Rex ipse surgens dixit ꝓpositum est: iuito gratias agebat deo de
tam benevolo subditorum suorum animo, deinde de religione
dixit aggressus confitebatur regni statum infirmum futurum nisi
ruetu in deum et bonis moribus fulciatur, se quidem de religione
sua fidei professione scire, et nunc ultimum fatum velle. Enitho
regni sui duas de religione in Anglia reperisse quam quidem
ueteram vanas veram, et aetiram quia ratpolera quidem dicebatur,
esse autem vipsal papistica. Certam vero esse puritanam,
qua magis secta quam haresis dici debuit, quod in articulis
fidei nisi parum sentiunt, verum mystarum ritu et inobedien
cumporibus, ipsis pariter tendunt, deinde cyclus et dixit vanas
tantum esse reprehendam. De ratpoleram vero religionis quod
attinuit se dixerit aliqua vana affirtam, et de pxinatum Homi=
num, et de pxinatum hominum se tum ueteram
quidem regni religionem sentire, quam et tum mitioris carne
imbibisset, non tamen da antiquata pximone et in da pxiseuranda
durare nisi ratte fixmis vana stabilire videri. Nec se esse
tam iguarum et refragarum et disputari velle Romanam
ecclesiam esse ecclesiarum matrem, circa punctis articulis et
rebus esse obscura, sicuti et iudeorum synagoga Unigenu
existi. Etaqz se non hoc infirmo, sed uerbo imimicum esse, nec
tempora disceptationem intendere, sed pugnatorum. Dexro pontifex
et ratpoleros non debere sibi pxsit imputare si in domum dei eorum non
immigrarent quandiu steterunt, et gar quidem de se in partineari:
esse quatenus vero pertinax esset non esse se de animo et quemquam
subditorum suorum religionis ergo ad instar Roboam grauare velle,
imo se punctis modis cyclum regnum, mitigasse, et etiamnum
mitigare velle, quatenus ratio postularet, si vero esse cyclus ave
videre varium mitigandos diuinos videbantur. Videri autem
sibi ratpoleros in duos ordines distinguendos esse, doctorum sc, et
simplicium, sive laicorum, et hos quidem pertinaciter sibi videri,
ut rationes pernendos, quandoquidem ad simplicitate veteris fidei
et ecclesiae antiquitati erat parum intendum putarent, doctos
sc absurde à suis sanctionibus ora tradere quatenus esse dominum.
Verum si qui de eor ordine laicorum reperiuntur inquieti et
rebelles, vos rei laicorum pertinacie non remorabundos. Clericos
vero et doctos, qui est alter ordo ratpoleroum, inquantum sibi
in suo regno tolerandos videri, quandiu unum perniciose dogmate, et
aetenum pernicie se separarent. Dolendum esse unde antiquitatem

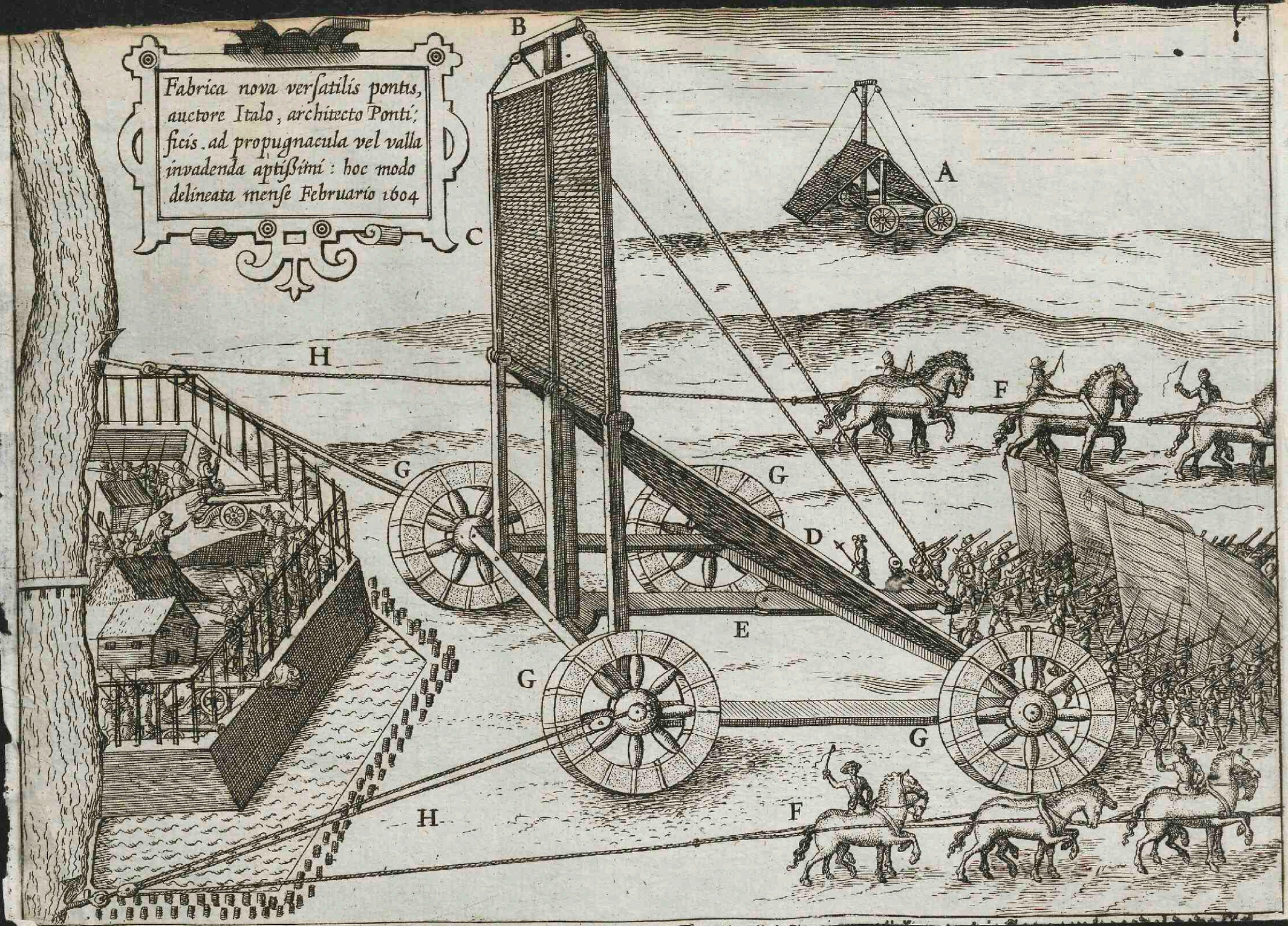
Fabrica nova versatilis pontis, auctore Italo, architecto Ponti; ficis. ad propugnacula vel valla invadenda aptissimi: hoc modo delineata mense Februario 1604
A
B
C
D
E
F
G
H

illam praesumptuosam sui regatus Romani pontifices, qui se dicant non tm in spiritualibus — omnibus aecclesiis regant ipse, sic viam monasticam quandam perfectiorem se habere in primis dicit / vos dyscernendo, aedibus faciendis reparando regna veram diligendo et alendo, atq; similia faciendo. Praeterea vero sanctam ingressionem quam tanquam bonum partim tandarent si aliquis primum suum ordinem, tum a monstroso et turpi habitu illo regulae (sic nominat) prostratus ipse et nigrum quid pro vestitum. Dicta denique se et aecclesia eius articulis, et viam veterum (sic affirmat) confessionem inveniri posse, se paratum ipse de sua etiam iuxta dicere, et quasi medio aliquo inventa unio in religione fieret. Atq; ad id quod hactenus se moderate regia ratione egisset nos neq; quam sibi persuadere debere sibi enim ordinis modis religionem suam propagare, et ita ad regni sui restituendum proficere. Erat denique presens praesul, praesse tamen ipse iuratum hostium, et quotidie bellum denuntiare quando ratum sibi, et fatuit quod regi magnae in dubio erat, de religione res diligenter inquirerent, et cum doctoribus conferrent, et veritati (sic ait) agnita assentirentur, fierentq; vere regis subditi, qui quandoq; alter alter sentirent neque tm sibi subjacerent, anima vero minime, cum tamen ipse in utrisq; post deum speraret pastorum dominus esset. Idcirco amore erga hominum salutem, qui forma nostrum sibi fuerat, quique mire cupiat quam spiritum, utq; amq; suam salutem assequi, et quod se cum regno vitam theologia sententiam vocabit nactum, cum tamen extra ipsa fidei fundamenta tuipsa aliqua in summa videbat hominum subjecti sapientia, sed ipse de scieto quam de illo major, mittat tutu ejus tum pastorum alicuius ingenia consultare, tuique fidelitatis pastoris veneratus.

Extra fretum pascuatus Amstelredam Harlemi et Dordrai murratorum Lutheram aut sect ortasum solum virtute inventus male habent ea vos fratres veram in germania, unde, quae istis libellis peculiaris tondentium in communatorum talium stabilimentum, quum et ipsos ordinis et sabbathi, germanum sanctum pugnellant, et alienorum minas sect suggellant.

Custodiatur talium in mari qui sanctum pro admodum in signum inter suos ingentabatur hoc tempore ab ostio dicuntur de quod a custode aecclesiae suae dominum redimendum in admetor invicinato dyaethensis sit in admetum, tum jam a quietis annis vadum formam tuipsa abusus fuisset, magnae in aecclesia tum ad mortuorum pyonetiam pugnaret.

252

Statim post pascha ortus est motus nouus de diuisione
Hyspanie constituta in pascuis erant et uetus preiudicium
rei magne equitatus pasche in 1400 nondum mouerunt rumor
manserunt fame et ordinum contrarium (cum forte nauigare uerisi-
bat) abiecerunt stadium agere uellent, et uota Valazariam diu in
anxietate stetit quod seruum obsidium tyrannidis tarditate quorum
thalassiarcen impedisset, qui non satis tryremium portum
ornauerat, nisi ad defensionem eius diua reasse ornamentibus,
Iterum nouerunt flandrens profugos aera pasche in flandriam
iturumque, et aggeres ornare fugientibus gisbanis,
dum equitum peruerso reuocatio reuocato tanta ignominia,
ne dicam perfidia, et rebellis ipsi miraretur, quos satis constat
fustibus gyselli potuisse quod manibus pedibus in terra aetissimos
marinos aggeres uiri deuerant. Dari modo uiam rastrum
pendere minutissimum ab ipsis deuitur, in quo sub munere, ubinde
tormentarium deferant, et corbicam quandam subpendunt cum
igne suum, qui ad tactum tenyos deuisset, nisi de ordine militis
quidam in armamentarium irruperunt per prandia sunt corbis abstu-
lisset. Maurtium et ordines perfuntario petrineo ueniunt,
munitionem sunt a se ornatam, quod coro expeditius sita esset
Portugalo grandiorum parunt, et ita Gandam inter et brugas
per mediam flandriam pariunt flandrie portum ornatum
Damme expeditio obsidio aggrediuntur. Unde angustie turatus
Hermannum remotum theutonicum grauiam ad pacis dissuasit
qui rem 30 equitibus admissis negotium confecit, unde abiectis
signis uiridibus ligia in pacto assensuros domini adsumunt. Ex
duos tamen regie turris in obsidione pernoctarunt, et mosse in
brabantiam 300000 florenorum promotores suborrant, qui angustia
persuadent et pacem iterum uenerat, quam de consilio Ioannes ad
Gandenses mutuat, et iam uno uniuersali unitis uiribus batauiam
Zeriamque uniuersam presidio uarian depopulantur, et Maurtium
ab obsidione pacis uenerant. Unde uniuersitas uenerabilis
ab hoc tam sano consilio angustia totis uiribus mutat et pace
rerum ostenda potiatur quam pacis patrocinari inuenit. Ignoca
itaque innumeris sumptibus infinitus munitionis agit dominus
sabbatis postridie SS petri et pauli deputata munitione
Heinoudana, uinitas uetus ornatur, obi et postridie patrum
Ioannis rei gratiarum actione celebratur. Iterum perfidiam
intus monas munitionis uasa deponere uiderant, uoluerunt quidam
opus nouo put satis acto, uoluerunt uiro minore quidam ambitio pe
opus fortissimo, cogebidus pacis bouem radicibus et arborum truncis

materia admixtis, quod tonatus assiduis mixtim vtas dant.
Obsidebatur [illegible] Gelusa arctissime, et munitissimis castris
[illegible] et praesens tabuea ob eruos potuit.
Seusam sub finem mei ignibus vastatis subsidium [illegible] norum
adiuerant, quare arcendae post habita ostenda damnum adueat,
portosos de brabantia adnorat, virum [illegible] munitissimis Manarii
castris hyemandum, fenestra tantum praesidiorum, tandem 12
Augusti sic eo victor orbe datur, inuenta in ea 130 tormenta
bellica cum trimbis, quae fabricarunt Gelmea adiuerat,
magnis trimpis Dar victoria ab hostibus vindicata est.

Vigesimo Augusti sic eo nouo vocatore diuturna captiuitas
votum viri Domini Adriani Egmondani et tertia Octobris subsequens
Egidius Florii praenuntiator generalis Hollandiae, praeiit post biduum
quo vi Hollandia Zelandia atque Traiectensi dictione vbique intra
15 dies inhibebatur, eo quod arcium Castrensis desiderio exactus dignitate
et possessi, deinde quod captiuitatis ad 3000 florenorum poenae
inhibetur, quod et factum, unde continuo per Traiectum [illegible]
[illegible] recenian abnanigat.
Cum sub initium Octobris circa ostendam munitionem Sant-
Hilarium oppugnassent rebelles in quietam angustiam redacti sunt,
Adderat cum tumultu totam trinitatem Gelmea, unde cum
uno momento vix potuisset perdere, tamen de praesidio vix durat
et in tumultu diu inibet, qui visa immunitate sibi petendi continuo
de deditione agere incipiunt, et post festo Sti Martini sic eo muro
bene a Gelmea cabiti orbe perdunt et sic laboriosa et obsidio
magno assidunt gaudio tandem optatum finem habent.

Certiores facimus lectores quod ad interpretationem Georgia vigenti duo
ea inducta maxarea quotidie habentur in Bergenopzoome brabantiae,
et quibus omnium est poene praestantissimum est de quod is tuta quae
datum est aliquando trapeti [illegible] habitant, dant is
Johannes Cornuus Theodatus Claudius mundi, ubique notissimus
qui paries pedestres typho ratione mandat Arabellicas notabat,
qui Hagae cum aliquando vixisset, et diam post manuto ob nigram
detractationem punctum est, omnium postantibus ratiocinis quod ratiocinus
est in brabantiam abnanigat, Bruxellas cabitant sand sans et
reliqui illi qui Amstelodami ad Borussam portam mundabat
omnibus innotuit. Hic vocato ad vigenti abeat rotis conjecto
museum coniunctum jungit, quinque diebus in duo stimo instituto domum
coniunx ad rotam aratum adigat, ubi triduo oratorum cum institisset
pontat subito membra sua cum pontis deorigi, et statim subeunda

SLUIS

CASANT

Waer afbeeldinge vande stormbruggen gemaeckt [redacted] de Stadt van Sluys
waer van de verclaringe hier ter syden int lange is gestelt.

de syera poder suo stetit, pues qua tenia una bandera guarnit, poniendo tagus non potrat, mientes arrancaron et velamines sus et vinos vedant. Pedro vno qui anbaxe quatro dipputados vaut statum in nostram congregationem prohibebantur, ita de rozzone aones et pedes pedes condigs deponendum fuerunt, mirum grauentabe sua faciebant qui minus ingredi possit, vnde certira bengolen delatus festo rampanarum portu pertur, obi pedes vnus ista pensin reddebantur tum tibis magistris, et signeis iq diebus nouis talers indigent, domi domina post festum Sta magya= rita solemnem processionem bengolensem comitatus est pedes, tibicen unde memorabiles sacramentum deferens Mael admodum Bar reb gaudiros sabut, tum mr Martin mr inb. q. mr Joannes mr mirabilem talentum iacobus, et catus in vo libro quem Hyeronymum mirabilem instituimus dignissimus, obi ad talentum Sanctum respondimus, et signa 36 addimus quibus mirabilia ab ibi tibis magistris interpositis possunt.

Decimo octauo Augusti stilo nouo Londini in anglia pax fuit inter Hispaniam Angliam et burgundiam, procurantibus pro rege Hispaniarum Joanne de Veastro comestabile suo magistro equitum regiorum Castelle et Aragonie duce primi comite Nari Velazquadri gubernatore della Sierra domino donna Veastre, et pro rege infantium de cara tribunario majore summi Pontifici tutti Hispanici regis potentissimi, mr pon et vnsdus procuratores in negotiis statuum et bullarum consilarii ac procuratores Etatis, regios mandati dicti regis dati in Valladolid octobris anni 1603 et Joanne tagio comite Villa mediana, regis vnsdum tribunario et mu forti magistro, mr pon et Alexandro Ronidio &C° consilario me= dicensi. Pro assistentibus vero Carolo comite Arundelii admiratio, et Johanne vizardato domino de barkin equite et procuratore secreti consilii: mr pon et Ludouico Verneyden vnde et consilario. Pro rege Angeo Thoma comite dorsetto, et domino de bourgorst tesaurario magno angeo, Carolo comite de notingam / Baronne Howardo de effingam registrario institiario admiratio Angeo, Carolo comite de Nouo baronne de mountjoye pro rege Hiberniae equitibus Garlin sedmit Henrico comite de Northampton Roberto domino Cecil baronne de essingden primario secretario Comes pacis asturiens potimus sir sabit Quantum attinet ad rintatis Scissingam Bremen et Rammekens quandoquidem de sabitza pradictos modum regis dat regnori arrest ab Ho Ordinibus belgii confederatis, cum condictione quod citra Comestam pacem dat nemini restituere debent, quam pradictis ordinibus: ideo ne angeo

in presentia sui assistat vas non posse substituere assiduis dilectissimis suis fratribus. Verum in verbo regio promittit se quoq; tuitione dictos confoederatos interpellationum de pace sopita et aqua, quam si absque[?] sint, tunc religiose velitis esse[?] quali animo regia dominum burgundiam et quodlibet et pacem finirit.

Literas pacis hac stipulatione non prodire confirmatis actionibus donatibus per annos singulos. Pensiones quoq; Exemptis rationum reditibus dominum quas possidet per Gallias in Hispaniam deputis quis advocat, sume et ratio [illegible] summam sui constituatur, cum moratoribus Cremensibus in aestatem sequentem. Et Hispaniam dominus declinationes ibi non pauros me pacis autoritatis petunt, ob seusam interpositam, qui invidie et impetui regis amos portum pacem sunt. Unde dictus in Hispania dignus reditus est magno dolore sui detrimento, et sequenti anno notabiliter.

cum in gut nulla ummino [illegible] nega subsistet

1605

Cum autē natalem domini proxime elapsum Detzandi Inspector ædē parochialē trium sororum Sanctæ Crucis et romanensium qui habebatur catholicorum destinabatur concessit, ne intromissus esset et cum sacerdote ordinis dissentiret. Eodem anno libellum supplicem prætori ipse Comes Guelmius magistratui obtulit. Narrat quod sunt crebri abominabiles papistarum superstitiones et idolatriam destinabatur cum aedē predicti sancti Sanctæ Crucis adisset neque quam admissus fuit propterea quod ecclesia esset, petebat igitur se et predictos sanctos rogatur deberet juramento ac non haberem sanctum ne sanctum fuisset do- dum in suis adibus, et quo sacerdote quibusque audito ribus. Petit insuper et sibi crederet omnium rerum aedē quas de romanensibus catholicis sustentas habebat quoniam tempore ei sancta redderet, et dominis suis mitteret earundem similes et a sanctis juramentum deferre.

Suppeto hoc prætoris libellus ad sortium missus est, cui respondet, hunsmodi petere minus esse, cum consuetudo catholicorum ipsis, non predictorum, ut predictoribus ejusdem, proinde ne sacerdotum ut audiretur (cassa quo horum sanctum fuisset) nominare se possit, ne velle. Ad quem supplicem libellis responsionibus in longum protracta est. Domi tandem a petitum e magistratu privatim monitus est sanctis eodem cum prætore Hytro tranigit.

Eodem tempore quidam exulat a Monasterio gubernatore impetrat quibus detinebatur crederet sibi privata authoritate distrahaw romanensium catholicorum aliam si sancta et mielibus ad angelium ronnoratis. Hoc statim advocat Andreas sortium et quod in mandatis habebat petarum sustinendum quidam de eis qui in præsidio ibidem mielibus habebant adit, ad interium postea eodem sustinio petat mi- nistratis prætor consentiat. Prætor autem eos ad magistratum rejecit, et magistratus porro ad ordines. Ordines vero mediante duo detinent non esse de clientela cubera et mittit hoc prætorem in aedē sancti Sanctæ Crucis, at quo ita hac impia mandati magistratus contradet.

Rex Angelus detestatus continuis grauaminum quotidianis nostrisque contra Hollandos grauiter damnum continuis depredationibus infligebant omnibus suis orant legatum misit Coloniam, qui rerum sit statum inspiciat, et indicat num quia modo pacis reconciliandæ minimum possint, idem etiam Damus rex missio legato arcessit regit.

Entro hunc anni mortuo dominico sub Aragano Colonidensi archiepiscopo Metropolitana regnante Rmo Hieronymo et dignetur virtutem gerebam in vbi qua sunt dominicales ordinis diversi Colonidensi impedire quod eisdem addere, da tandem rendatorum et me hoc nomine obligatur quo minus honore Hollandiae negotiis praesto sit, unde ad tempus dominicales dominicalia ibidem pubere coadunit.

Sub finem Februarii rum de Transisulania partibus Equinoctia ingrediebat, et Trajecti rectorem Basilium pro suo genio disponebat finistrum quod de ista synagoga ominabantur Hollandi, quam instant apud primarium suum archiepiscopum Hagiensem Examen ad dominicum Noviomagensis et Trajectensibus offerat quod et praestitit — verum audivimus non est initio propterea quod Trajecti acquirendo rectorem munus obiisset, et ob dubitandum rumorem a se dilatatam a magistratu in diem unum praesus finisset Verum instantibus Amstelodamo et Hollandis in urbem admittitur et dominica quinquagesima magno gradu celebrat suorum rectorem in metropolitana archiepiscopi dominicam, statimque dilata sui admissionem et dominicum Hagam redit, Quare initio [illegible] quadragesimae a Trajectensibus ad quem eligantur Edmundus Hoeffingus et Hugo Ruysius strenui Calenarium, et cariissimo oblato studio ordinarium summi rectoris munus dominicum, videlicet rum equinoctia probabat Hollandia Trajectensium sacris ingressa est

Anno elapso in estate [illegible] Celinia [illegible] pastori primitus Hussusti (quod de admissos Arenbergii in dominicum Celinia finibus situm est dequium expellendum) ingredi et sacrosanctum Eucharistia sacramentum sub utraque specie petentibus administret, quod pastor erat pernicie persuadebat ne petendum rum tamen omnibus non possit, nonnullis praestare coactus est Unde indicto divino initio Junii anni proxima inscripturi. Unitus namque ordinis fodderati intra februarii equites suos ad durum Celinia, et restitui sibi petunt expedia Hussen, Gorch, Crantzburg et nonnulla alia, quod a durius Celeria olim Celinia primoribus oppugnata dirabant, porro hoc nomen Eudo se num dolet aut potius et praesidia durius eorum pro libito ingeminant. Eadem quoque rectigat Monasteriensibus qui annis praeteritis non parum cariati dirutum Hispanorum de Frisia, statim a nostris potati sunt dedere Cleyenburgo, alijsque eorum nonnullis, qua a romanis ingeniosis quondam possessa a Monasteriensibus sine titulo occupari dicebat — Utraque postea tandem non parum impetus rectis intrasset, et prorenubio bello matriam praebuisset, nisi Hollandi ingruente Equinoctia ad propria tuenda revocati fuissent

C n Februario Clemens ortauus pontifex maximus agroletia tantus
orta Rome, vix in fumtione tanta [illegible]
[illegible] præsentiu tum tumoribus sub gaudium
fundat fendens Florentinos augustissimum, quod tamen mihi de suo
sanguine tonteat, sic edictum agostoara fidelibus at memoriam
sui memoriam. A morte unus post octaua nouendialia sacra
celebrantur Alexander Medices florentinus qui Leonis undecimi
nomen addit, vbum homo [illegible] et plurimum admisa
Pactitando laborant, de pompa secunda coronationis defatigatus
statim in morbum incidit et tum diem tantum modo duos
supersit moritur. Cernam duo admirata tabula exhibet.

Mortuo Leone undecimo cardinales domum intrant conclaue magno
numero ortaque grandi altercatione plerique et Flagi et Hispani
vota fauebant, Galli vero tamen tantum fauebant. Cumque
duasis duant Cardinales
in duas [illegible] factis plus quam
[illegible] de Medicis cardinalibus cardinalium factionibus nominati
[illegible] Montalto Flagitiosi nihil
[illegible] vbi vbum hic moderatus satis
[illegible] de minimum tanti [illegible] dissidium pro se tueretur, inhabitato
[illegible] pontificatum obtinuisset, subditis admodum Gallis. Idem ne
[illegible] humillimus et sanctissimus plane tantum unus a se admouit
[illegible] Camillus
[illegible] Borgesius unus Romanus postremis Cardinalium tomitijs dum
amplissimum vbem aliquot fudrat a Clemente [illegible] pontifice
qui mense minus quam de pontificatu magno fogitabat is pontifex
nominatus. Paneli quinti nomen dedit, ex statura proceris argenti,

Initio maij cum ad Gallos fictentas myriades florenorum in subsidium
Hadriatorum misisset pro [illegible] mutatorum
Clemens tongregatis proceres meritibus Fluestam Flandria expedium
liuit audum prodotionem et impiare mutabantur, dum detecta
prodotione prodotores quatuor morte punitati sunt quare memoriis
Antwerpiam adhuc strados nanigat tobris dum prodotorum etatis
ac uerabatur, dont tabidaria quadam rem a tomotato tribus
arcotam magistratu detulit, qui statim Ambrosium Spinolam
adnorat, qui rem Hartmio mydio sibi a tuge Hispaniarum dilato

Extra hor tempus in Hispaniam agrotat argenthalassus tonuts de
Nottingh egatus regis Angliæ ad patrem rum Hispano tonstitutendam,
et magna pompa passim vectus hiemt in Hispania usq ad finem
Eum hinus anni rum pane tonfecta domum redit.

adnexantibus Hispanis Boegshuw nonnullis ei non potuisset, hor
nullo arrepto viros remorat, et rontinuo Antwerpiam adnocat
praesidia, ex munitionibus Oudenardi et Gallodani, vastans omnia
immunitissima vadit, et rommeatu nullatenus munita anartia
praefectorum qui rebaria sibi ad se mensis superadsse mentati
fuerant, unde vos coro monet et nonum praesidium rum alys praefatis
utrobique imponit. et cori sitam Gorcumates sytam milia suorum
in insidys erat qui tigrum reandant Mauritio adventanti. Et
ad aggrediendum Condescendum de praedantibus bellis vectibarium
mictatem deponit, rum advocant de rigys vocatis aliquot qui de
proposito mox redentes hostiros in insidias derimunt, ubi statim
milites cadunt, quare Mauritius ibi diutius non hastandum ratus
montes ad Zomam redit, ubi statim rommeatus a Walconibus
castri Bonnensis praesidiarijs, quos Spinola praedictorum ignarus
monuerat ut si qua vis ingrueret tridno saltem sustinerent intra
praesidio se adfuturum, admum ysi nulla vi deportata tuzorum
vidunt eorum munitissimum, paucibus undique rinctum. Mauritius
castro hor ordinato mictatem rursum reassum astringere fert
et Scandria oram per Graedim tegit, Spinola vero qui
ante Antwerpiam flumen ponte straverat et ingentis rogus
in Scandriam transire posset, motus Mauritij diligentissimi
obstinat, quin ad Zazimos Gandavensium portum descendisse
ubi rompedit, rontinuo advocat, et equitibus praemissis rom
meatos rapit et occidit, atque secunda Enim stilo nono et
propugnaculum Nativitatis dertum erisis quinque praesidiariorum
robustibus vi depugnat, insortante Mauritio, qui impavidum
se ronspexerunt coro redit, et duobratis undique praesidys diros
augere tentat.

Sub finem Maij rognita pax qua a Gallo rerupta patrimonia
ejectum ad ejus alegant destruent ordines nonum rei numerariae
subsidium flagitantes. rontra regios, quod ar rebus sibi usitato et ad
patriam pacandam rongruentius, magis quam armis praeberis de quo
literis Spinolam dum Babuissent, hominem Sint tua maiestas
tribunt Gallo) monet gnarum et vigilantem, cum agmen postremum
dire de Hispania redeuntis Spinola Galliam transiret a rege
Parisijs mensa adhibitus fuerat, unetiamque sermonibus ab eo
tentatus rum sigeuntia et rontra ad omnia respondisset, [illegible]
[illegible] rebelles hostiros
foederatos monerat de cogendis sibi prospiciunt, Spinolam hominum
gnarum et prudentem esse.

Sub finem Februarii Satrapa quidam Hungarus Botzka nomine
Calvinista professione rebellatus grauem mouit Cesari tributum,
et Ecclesiarum in Calvinistas inquisitionem grauiter rebellare coepit,
innumeta Cesaris oppida occupans, templa euertens, imagines
confringens, et retibus pro Calvinistarum instituto prohibitis,
donec in Cesarem se utrinque conspiratur et Hungarus arma
coepit.

Sub initium Maij nauis aliquot Hanseatica de Livonia mittens
in Belgium transitura, cum ad Angeli ostium ventisset, ubi
oriundi nauis bellica triginta reperiebant, prohibita sunt ab Angelo
quodam Navarro, qui rebellis nominabat diuino sequi, nauis Hispa-
nicas quas fierent insignia gallica, propter itaque ejusdem amicis
eas impedit. Verum ille nauigio ingressis se diuinitus peruigil
in Douerensium portum inuadunt, Angeli ad arcem tormentis vol
reflectentibus, de quo ejectam utrique parti stationem esse diuinam
Ecclesiae vero quia portum obtinere nequiuerant, de ipsorum fide
unde nuncios transmittes in nauium suarum imis foederati
viderunt, et post tres horas inde duntes habito consilio.
desistere nequiunt, et omnes Germanicae Calvinistas propria in
mare protenduntur contrique subuehuntur. Unde postea Diuinitus
Cesaratos aliquot Zelandos nacti vel studio subuersorunt,
uno dimisso, cui ejectas ad Ordines diuerunt in quibus nisi
nauigabatur mihi Hac verba. Ne faciat alius fidei quod tu tibi nolis.

Coortis duobus tribus horarum diuinis qui peruicax sacerdotum adesse
consuebant monasteriis catholicis, nobiles reuocare fontes vicos
ejecerunt.

Cum praefecta Dominus Hadrianus ab Oerle post modum atque in
in pago Aurhoudum a religionis defendendae causa decurrerat,
indeque quod nullus in toto pago esset haereticus aperta diuersa
legeque canonica duto coronatus fundat, Carissam vocabulum
cantarat. Eustachio itaque festo Abrahamici domini studium diuidi
et tradat requirunt. Adeat tum rationi, nominis, nostros ad ecclesiam
me gaudent, sacerdotium hoc nobilium religiosum ad ritum, ut
Ordines tradaturos, ordinis nostri ad suos reuocasse. Hadriano
persuadent in templo et coronam habeat, sacramque faciat.
Quorum vero pagus iste vix dimidia parte ad Hollandos, vix
actibus dimidia ad Trajectenses pertinet, utrique Ordines statim
de hoc facto rebantur, reddantur, et Trajectenses quidem mandant
Ecclesiastes Episcopo Hadriano et de utroque inquirat.
et festo Pentecostes putant tum rationibus studium nominibus vo
rum sodalis et familiis nuncios diuinorum pagorum praetoriis
aduocat, ne nominis in templo oriatur, ne flamma aliquot desinat et absit.

Hollandi ... ordo rantim inquirunt custodem templi aliosque ejusmodi
nant, ministrique ita tradunt ut nondum sacerdotis adsint, unde
rentimo et ipse custos Trajectum redit, et quam citissime
potest ad Hadrianum properat, cum quo ipse pernoctant. Eadem
ab Oudenbus Hollandia ad oratorem Trajectinum cum
adiunctis duobus monachis proficiscitur et contra sacerdotem
qui talia patrarat his agitat, is rentimo ad Hadrianum
retari fant et personaliter congardat, sed monachus a custode
domo abigit, in Celerium, Renasque profugit, qui cubiculum victor
fartus domum redit et habita deliberatione visum fuit et
pretio dato cum oratore transigendum, quod interventibus
gobi oratorem honestis personis factum fuit.

Rex Gallus iussit rursus magnam pecuniae summam, ita ut summi
patro totum exigenti tres rentrapezios ingressum ab eo adductos arg=
tos, minitare cum ambobus et interpretatur
dominum Ordines foederati sibi defuerunt, et ob eam recusa Har
eargitionem de animos eorum benevolentia prospexere, ne aliquo alienato
animo eos ita obstringere satagebat, et si voluntarie nollent
impetrare rogabantur in Gallarum dominium rendere. Caeteroquin
Hispe duobus exbellis Gallico constrictus ostendens minis rationibus
minis magis de eo foederatarum provinciarum esse quam si frenum
pernicies assumeretur.

Mauritius arrepta Gallica pecunia rostra invadit, et impia adulatione
rendat interim Spinola advocat, et de morte omnes Mauritii nanos
doceret nisi monitus praecaveret, pedetentim invadens a tergo
quodam stato hor cum naturali tolo hor bello minus fidelitate esse
notatur, de avaritia veteres eorum animos detrahunt, de magnitudine
adiaphoria in eos pecuniae dominante. Mauritius cum inimicitia
Spinola nisi omnino possit effugere, certata hand magni momenti
munitione adeo moroso obicem parat, et de magno illi famulando
jo sum adire videbatur.

Spinola ordo remens se Mauritium jam in vadum redegisse
mittit decem millia peditum qui sub finitimis pagi Remis paulo supra
Coloniam ad pagum Rodenkirch pontem transiit et impia pecunia
depraedantes germinas manus rebellem Bollerab sustentatoriab de
admoto Colonia in auxiliis stantes tormentis inde fugant, oppidum
hostibus adsidet occupant. Mauritius hac magnum timorem foederatis
incussit, unde Mauritius paratum sui defectus sub Dunkirchio et
Ostenhovio thesaurizet in Celerium destinat, qui impia hostem ever
avertunt restaurata pugnarum vigorum plane retardarunt.
Eustrata in Flandria depositorum quadam substantia imperi foederatorum
rasi sunt et Mauritius iam in manus vigorum venisset, nisi oportu=
nus a Scotis deductus fuisset.

Lovanii in Gymnasio Harlemensium quidam professus theologie doctor et professor erat Carolus Harminius Oudewaterensis, qui sub Beza praeceptore Genevensis ordinis diu Genevae studuerat, hic rem in controversia Praedestinationis Guidonis Cohusii Hesseni de praedestinatione et gratia Dei pertractavit, et fundamentis argumentis duis Genevensis didicit quam sit abominabilis illa Calvini doctrina de hominibus ad interitum a Deo praedestinatis, eam rem Joannes Abbas Hoogardi Hagiensium concionator primarius confutat. Hisque ab illa opinione Calvini deterritus, quod rem hoc tempore in controversiam nuperorum adduceissent, adversarios sibi in universitate Lovanii invenerunt Franciscum Gomarum / Gerbrandum et Lucam Everardum invidentes, qui Harminium haec de re convincentibus, eum potenter illo argumenta Guidonis dissolvere non possent, de tamen argumento ab eorum Calvini doctrinae novitate quod dicebant Rectores primus pontificius qui institutionem Dei nobis obtrudunt, et patribus regentium nos pontificium religionem de his partibus fugasse non minuta veritate, prout promittebamus, ita erant. Idem cum Harminio contra ostendit hac ratione non esse institutam et Deo in manifesta Academia mandandum sit, tandem in gravissimam contentionem Horatii Pauli Calvinistica exarserunt, ita ut Lovanii pro suggesto et tribuna Sancti Petri Leidae Coredunis inusitatum Harminium tum universitatis rectorem, et iterum in concionem pertractum, postea gravate et hactenus interdictum, obtestatus auditores ne a veritate deflecterent utcunque adversus de recto contra primum dicerent, cum illi sunt quod primo seminatus, Zizaniam obiquo superseminasi, et infinita similia qua a ratsoeuis contra Harminium quotidie intonuntur. Certus statim in templo magnus tumultus quinus nostra nostrosque in Flandria, et hic Venetum admiratio pro religione de qua invecti estis? Sudorii quoque in duas factiones diuisi Gomaristas et Harministas gentis deus rendu= rentium sunt synodum et dorant Classicum Hollandorum concionatorum super hoc arcturo Rotterodamum in Septembri proximum indicunt.

Regii qui Romam trepidarunt quotidie numero augebantur, donec et post Gymnasia rara fandem Enei ad postes tum majoribus aquatum praesultis regis adunit, qui assumpto omnibus de rebus tuto post Westphaliam rursus ad Hierusalem Tuentiae exercitum deducitur, et post statim

aduentu instructus vt erat militum ordinibus tormenta erat, et riua
Scimam Dei horam discedere incipit, cum strato, imo pro fidiali aute
portam de parte abeunt, exhortatibus principibus quibus prouinciam obtinebant.
Spinola vero omnibus erat gratissimus quod larga stipendia proposuerat
vt, et militem a preda et rapina quam arctissime contineret.

Mauritius Spinolae diligentia territus vbertim confestim flendo
exoritur, et Daventriam reliquit, vbi cum esset tertius hostium
robore et copia, inpta munos Daventria rastra erat vtrinq; remoto
hoste vetetum prouidere non auso: fauere et confiteri quod
hartemus ab eo strenue gestum videri potest potius exercitus ignauia
quam hostis industria vel fortunatorum robur euincisse.

Spinola desidente in tuto Mauritio Lingam reliquit initio Augusti
Oppidum hoc cum arce munitissima Mauritio dono dederant Exules
de alcuno facere periculi, quod hoste exercitus tormentisque egregie
munierat, aggredi cum tam recens obtentum pro hostile fortasse et
ne quidem vobis confirmatum arbitratus hoc quodo impedimenta
si qua tormenta erant possent vbium contrarium deprehendit,
nam vt egressi isti vigis pro munitione coniecta sunt, et quanto tantum
exercitus exercitumas tormentis donestas prebuit, ita vt nec quidem
opus esset, ita Mauritij in eo quo se defendere putabat munitionibus
sis abstandis impeditus exercuit. Stetit Spinola primos
hic tota expugnatio stetum aggressa fuit, donec demum cetus
subsidio propugnatores praesidiarij abstinuit faciunt, vicia festum
assumptionis Dominae. Spinola expugnato et explicato
seminoco rastrum, miste et remendato migrauit. Tantum hac victoria
vt Mauritij ignauia tumorem abstulerant vt si potuisset Cremonam
adire simul abstinuit fuisse putatur.

In fine Augusti promulgatur in Belgio Jubilaeum quod sanctissimus
Dominus noster Paulus quintus initio pontificatus sui concessit
et fideles fidelium pro impetranda sibi fortuna ad sepulchrum Christi
Domini impetrarunt detulerit

In Hollandia ante aliquot annos obiit obiit Augustus dux Saxoniae quatuor
filios masculos, vidua autem Mauritio nuptum nupsit, qui ortasione
minoris aetatis primogeniti sui administrationem sibi immisit, et de ipsorum
sua cum filium simul et filiam procreasset studuit primogenitos totius
et libros sui perpetuatum. Cum amplissimum arguisset, iamque tam
primogenitorum suorum dignitatis primordiis mandos dedisset, et pulsum
cum etiam quartus suis eodem fortunam substituere actibi tandem tradetur

qui permyciales dignitates reuidentia et immatura etatis commissationes
tardius simulans sed gaudium introdemisse, cor actenus infantis ad durum
detinet: infantiam vero permyciam grauis aliquot crassitudo, cui non
modica cordium summa tradet in Poloniam deuehendum, deinde vero
grandior partus Germania atque Italia pregnatus in Poloniamque
redeuns. Sigismundo regi quis obstet gaudium, exorabatur autem
Demetrius: Rex regnata sibi mortalia permycies angebatur et fouet,
Rumor hunc ad statim eatenus diuulgatur ut in Moscouiam defluxerit,
sed Mauricius firmatum sibi in regno estimans, quem natus parumper
Some hoc anno sub finem ueris congregatis aliquot Germanis Polonisque
militibus dissimulante et ornante Sigismundo, Moscouia
finis inuadet, ubi ad eum fama noui atque legitimi permycis deferunt
non pauci: ciuitates tamen preter obtinebat Mauricius, qui regnito
suorum patricio exordium ornatum eo pleno quam rerum armatorum
millibus, Demetrii uires sed protectorum existimans: adeum gemmeum
firmiorem inuenit hominem, pugnatum itaque arduum, victoria diu
dubia tandem ad Demetrium pertinat, cui etiam plebs quae ciuitates
et patricio preter pauci fauere. Extrinsecus Mauricius uires refert
et primo preli casum tentat, in quo domino suggestus Moscouiam
permycies sui metropolim petit, inuectique ad Demetrium deferuntur
hus regnos Moscouiam adorat, remoratoque remisso omnes huc
confluunt fauere Demetrio, tanquam legitimo suo permycii et victori,
quare animo egre in proximum rubrenem strideus deuenum haustit,
penetroque post exordium est a suo rubrenario mortimus syera pauimentum
exposuit homestu compositio. Dum hoc mutuo motu consternata
demum resumit animum, et quodam suorum duumuiri cui inuectum fidebat
cum do quem confidere potuit deserto mittit, qui ciuitates fidi
iuuenis permycis quem ad Mauricio sustgedat obstrengeret, quod
cum fauere iam coepisset animadverso patricio quod exordium de
inquisitione Demetrii qui primo victoria inuectorum defectione
auctus grandi decoctu Moscouiam properabat, etiam gesta ad eum
transit. Quare Demetrius iam plane victor reuertitur Moscouiam
obsidem constituit. Ciuitates ad inuelas destinat, imperuitatem
promittit si rebellatur: deinum uidua permycis ciuitates ad se delatas
mittit ostendit, quare Moscouiam cum decoctu adueniens aduentum
cum ciuitates atque ad portas mittit, qua recepta, et ad duumuiram delate sunt
quas illa et priores suggerimus regnabat, deinum ne in pugnis, notitiam
delata omnes ad rastrum duxere arcuerunt, ciuitates sibi praeeg.

volent. Durissa aemulo effugium non videns animum, quia vivo alterius
Demetrii pedna erant benevolentia ergga viros et invocat statim
propinqui divortiatus fausto arreamare parisot, Durissa jam
pene pedata in rubiculum suum se proripuit. Demetrium misit quod
ipsa bibit prior, et statim filio suo quem de anantio suscepterat
adolescenti viginti annorum juvenem propinat, qui et ipse de
hausto, parvi sui pomum porrigit, ubium intrida dum mater ad
mortem membra sua ponit, filia bibit se simulant caetenus totum
effundit. Mox interimunt Demetrium jubentur matrem filiumque
adolescentem mutuis amplexibus immortuos, filia vero aliquandiu
ejectatur se unum ponbaleret, et sic Demetrius intra sex
septimanas omnes pretendentes suos redigit, et statim deinde misit
et omnes Christianorum natiendo in suis regnis civium commodum
habebant, quod antea non curabat, se singulis mutatoribus quos fuerat
pecuniae curabat quam salutem ponderatum dorant.

Epinoea inperii pomunatus regitur Transilvaniae pervadere et ad
unum pontificem ubi cum castra locasset infra Bedrham et
praestarent rebellium intercludebat pomunatum, pensat etiam se inperia
pedni cum Bedrha inpedirent ne quid Coronia posset se denubi
Wallachos quidem cognitis forum rerum annalium probabant se qua
sub Ammiranto dubitant dari, se una nimtas tantis regnis sustentandis
non potuit sufficere, quare sub finem Augusti Epinoea castra sepera
Bedrham erat magno rebellium gaudio, qui cum fugere destabant
quare animosiores farti cum pluto Septembris Epinoea cum aliquot
regni Regum transisset, continuo Mauritius cum equitatu et peditatu
praegotarat advocat et vos qui vis unum ad custodiam pontis
remanserant experimentet se Regii contra illos egressi pugnam dutimtur
victoria, tribus millibus adversariorum caesis et omnibus equitatu
cui Mauritius timetum confidebat in effusam fugam conjecto, Pozzo
Epinoea qui flumen transierat et victoriosi Gelerum oppida
praesens pedneaetum, pluto Octobris obsidet Warbtodunburgam
oppidum cum arce munitissima coro jacenstri, et firmo praesidio
firmatis, quod demum post binam oppugnationem sub finem octobris
deditur. Inde statim ad trajectum arcem munitissimam advocat
quam raso praesidio repugnat. Tot inter agitorum victoria et
arrisa rebellium stipendia, qua non vetera quinque trecentos dutim erant
effugerunt et Angei Galliique timeti ad Regios transfugiunt et
tota Batania sub contributionem venit. Quod si Epinoea

victoriarum suarum rursum rentimare potuisset, artum de statu rebellium fuisset, qui jam stationes militum circa stipendia tristia suae partis augebant. Ad destitutos re[m]mmaria (quod [illegible] Bongort Eor bello [illegible]) per vicarios aliquos in Alkemaam deputatus coartus est, provisitque archidiaconibus se intra duos quinquagenta sub initium 8bris februarii reditum futurum: deputatus extra interim remisit Burquio demandatum.

Sub finem novembris predictor ille Alardi qui magistrum Adelbertum superioribus annis expulerat Gondam venit, hunc[illegible] trium Steynodium adit simeonis de rathoerum, de gravitate et strenuitate sua confidentia longam quidem ordinat, rogat num quem sacerdotem norit qui domibus sit gratus inire, cumque Steynodius pristinas virtutes diceret se ignorare tum predictor quid si dominum Cornelium reginaldi adiret, subintulit Steynodius nisi ad me far quod peteret. Vnde adit dominum Cornelium dicit se confiteri velle, ille se nomine ministrum suum rogare absque hominum admittit, qui omnes gentibus et gravibus patronis tum[illegible] tum pregravantia [illegible] eadem denuntiat, et subintulit sacrudos, Amice ego non habeo potestatem te [illegible]ndi, deinde quod aliquis maior me adnunciet. Rogat predictor num aliquem huiusmodi nominare sibi possit. Cumque sacerdos hoc sibi non esse integrum dicit se [illegible] pactum interesse credat, quod annuendo Cornelio etiam fiet, cumque aliquotus respondet et absenti a cuminibus confessio petuisset Steynodi negante sacerdote, dominum petit et testimonium ab eisdem datur quibus se audivisse ab eo in confessione profitentem, quod obtinuit. Cum arridet cursus Steynodium affirmat se confessum sic absenti non potuisse, ad majores tandem dicendum, petit itaque commendatitias ad magistrum Adelbertum (quem Amstelredami esse cognoverat et [illegible]strato precibusque rogitarat) rogat Steynodius cumque duo Steynodii in unum hoc attraxerunt, animadvertit predictor etiam Steynodii in unum carere vas argenti formam characteristicum inquirit et nos dominum respondus vas quantum pot imitatus scribit nomine Steynodii ad amicum quendam unum rathoerum Amstelredami commorantem, petens ut eatenus presentium diligens dignetur ad magistrum Adelbertum. Cum his literis Amstelredamum abit, et literas offert. Amicus vero visis literis respondet. Instant rogatus nudus quod ea[illegible] ad me scribat, ego huiusmodi rebus me non immisceo, et hominem amandat, qui ipse interim Gondam ad Steynodium adpostulatorias de

hor facto stribit, et de aqua sibi porrectas jurendet quas rum
Stempodius dedisset suas non esse recognouit, et decem atque pecuniam
recepisset. Predictor iste intrim Gondam ridens Dominum Leonardum
ryoetit, ad fanum admittitur, mysto vino missa sacrificio sandolum
a tergo ab aetari vi retraxit, et granida pugnis redit, domo ab astantibus
bus manibus ejus depositus. Ende assumptis statim militibus adds
Domini Arnoldi Bronchorst rum militibus pmadet, turbas portat, et
Hominum rapit, et magistratui raerdrandum tradit, qui de meto
egtro pposum eibdrat. Hoc in aeiam rutatem deprehensus Hadrianum
Arboretum de porretate. Eosq; adit, ronsolatur, nunquid intellexisset dum Hagam
tenere et hospitium Hadriani nominasset, ipse pararet et assumptis
paeornatoris gentibus satellitibus statuto die domum obsidet, et
nisi Hadriani montis acio deremasset in, niamb dus intrasset.
Lugo Eddam potit, et Henricum non optime nota monarchum dominica-
num, qui aliquot rustros rongregarat turbat. Ende in pagum Langedi
Hend prorne Eida profugitur, vo quod dominus Hadrianus ab
oratibat in fisto stili noni Trajecto sperat do poet adornare,
hedrabat itaque in natali domini si illum deprehensurum, obsidunt
adds hospitium, nunquid paucos intrantes vidisset, hoc et ipse iussit,
et quatuor vel quinque illos qui hoc rommunicant et alium quidam
rustrum Homerias de libro eyentum audiunt sunne rum editore
rongredyndat, quos brachys rollegatis rum satellitibus in nanum
romisit, et Hagam adsit in studio vbi pecuniam marsyas
raytmorum detrartam sunne et librum unde Homerias eyerant pro
rdenisia rompotanda deponit. Rustri omnes statim Hagam
rontendunt in rarredum, et de supervenit et angelico pretorio
sui pagi magna petunia inertati abire permittuntur.

Eodem ante natalem domini Sybo vdeli Trajectum venit ad sibi dora
tum Diedemum Estatum isthic esse, eaquos ibi tendet. Qui
hospitatus in adibus domina de Arek in festo sancti Joannis
grandem rongentum habuerat, rumonatus fuerat, sacrum rum
musica et organis in praygrandi domo magna pompa et apparatu
celebrarat. Petro habebat praedicta domina tum sanctum qui
in pastorale mysteriorum erat, hic rum ad prodictorum defert. Eorum
et tempore habendi rongentus apparte dyungit. Postridie itaque
Ennerentium qui erat dies dominicus puellam rum editis ad domum
Hinc domina mittit, rui rum fortis patefacta essent, predictor rum
duobus rompetitibus adocat, vt rumpat reamat, rusticos pugnis petra.
hunt, nec etiam adsit rivitatis syndicus rum satellitibus,

vota tendunt in aulam illam vbi [illegible] sancti Eoanni sarmm
reedbratum fudrat. Eodem tmo in vtvartrow quodam rubineo
aetare tunc stratum fuit, vo quod minor romputus Rabbotus,
viam illud intrant, sed tmo Wichelmus nondum ad aetare arrepsit
veramat predictor mota quod a flamineo vortus drat. En suedrow
rubineo sedit sacrificus, vt statim grandis cotus, sic audiuit dmm
nobilis vic dominus de Ryns[illegible]bourg, de rmis nobilibus et rmis
vnagnato duce in astrousa romstitit, minatur qui predictori se dmm
tramstigrum si astrendet vrgat. Enterim Wichelmus qui ad
romfessionis audiendas ibidem romsedrat pd fenestram quandam
in suggrundas tertunque despit, ibique vsque ad finem tumultus
romsedit. Predictor gradum astrousa prohibitus in nsdmm
rubicundum redit, vbi drat romputus hominum rixarum vigili,
querum nomina annotantur, et grandi merta postmodum punientur.
Ipe prefato coro predictor remmissionem suam ostendit quam meti
cupiunt, signata drat a Amantio romtra sacerdotes detractores
qui sine salvo romductu in his regionibus inuenientur.

Crastino hmis tumultus octavo decembris in curiam retantur
omnes prefata monasterium, romgregantur vbi nomina
sacerdotum qui quod posset missas redbrarunt, vt notificentur posis
ne posthac eo tempore quemquam eorum ad celebrationem vbi grom
admittant, aliqui pretenden[illegible] fords detrahentium, monasterium grela-
turum, monacos vexandas et bona romfiranda.

Carytem

vltimo decembris rmis Wichelmus Trajectum domisit subinde
fundat Bas moestus, sed drant itaque pd Domitillam [illegible]
[illegible] (yesum mundi et quandoquidem mstrant festum
natiuitatis domini quod rommunis pedbrea fuit et debuit vnari,
yesi vbi patres tantum domicilis et caede dmitibus gradum
impedirent, vbi ego fore si ad tempus vianam fiddrat,
vt sacerdotes indigena rommunio vnigus vnam posset. Quod et
fecit magna [illegible] mundia quod peccatum quasi Patribus Sor-
vniuersalis essent. Dum instante natiuitate domini [illegible]
vt ab diuinis atque seminibus vianam deturrent. Ecce mo
expectant quasi magie fieri fudi possit sine yesum pacientia,
sacerdotibus indignus tanqua indoctis vbe inhabitibus suggillatis,
magna ingratitudinem, atque a quibus absentibus Cohintis et sibi
subiecti dnmt vnam vnam debebant, vt ordinarii yesum pastoris
sacramenta mira sagacissimum et durtionem dogma romfudendi et sibi

potarant. Patres item breuiloquium si aliquorum sacerdotum hiusmodi detractatores reprehensibant, et confratrum suorum honori consulebant.

[illegible] horum sanctorum Nicolaus mutato consilio Trajectum redit, et hiusmodi turbas tractat: exortum ordo arridet quod ipsa Dominella [illegible] et postquam alia [illegible] monuit [illegible] tractatus interrumpit et innotescentes, de quo unum [illegible] minus [illegible] tractatus sunt videntes ordo postmodum.

Mense Octobri huius anni Rotterodami per aliquot septimanas celebrata fuit Synodus ab Ordinibus indicta, ubi bonus iste reformator sacrarii nostri quatuor duos viginti missa sedentium pro vino renano quod potarant de quibero reprehendunt, unde et matrum ab ordinibus remissi sunt. Postea statutum est ab ipsis missis ulterius non tractandum, sed in Calenni beatissima mandatum, quia Antonius abbas Joannis Wittenburgensis omnes suos iterum in Synodum Trajectinum, qua sequenti anno celebranda ab ordinibus indictum.

Carolus [illegible] Steinmius Andrebatensis in Hungaria [illegible] detractans, et ab ordinibus ad studia celebres duo Coloniae studuerat, Candam nove grandissimum in ipsorum theologia doctor factus, Hollandia redijt a Leuca studuerat remissus, cum tot stupris amst den beyart, et alio quodam, q diu erat remanebatur Erhovijs cum quo delegio et quondam Steinmius multa postea gesta et ipse scribat) de, sed reformatum est cum ipse de suo contendebat, de tot amst den beyart ipsum esse hominem ambitiosum et plane honoris cupi, de tanto ipsum esse bonum Historicum de 26 turbis Steinmius ante annos Annos in studentia ipsorum Coloniae theologiae duos q ibi doctus perfectus ordinatus. Hic visus quibusdam alii nonnulla in Calenni me inveniri Sicubi ita quum anni 30 unum de, ipsorum Ingolstadiensis abiecti sunt Lovanium et Arminii remiserunt Leuvenius Lantsbergus Rotterodamensis Libb Trajectinus Flagrensis, et Daniel Delfgius Delphensis removerunt, et de Synodo Noviomagensi Joannis Bogardi Hartzemensis et Carolus Rolendi Amstelodamensis perierunt et [illegible] interrarunt se in spatium primo in q ad tumultuarios ostium abrumpit esse mundi misisse ipsorum quosdam monachi, et Carolus in dictas quas dixerunt se ab arminio Hausissel. Perierunt Hagae et Steinmius tale de se confessi se degustare

Steinmius multa esse gesta ante et ipse postea esse gesta minimus quia alii ipso testibus

tum ipsis Spiritus doctrina zelotica in quo confessus si dyaboli et eius ipsa et Joannis Wittenburgensis, et Joannis autem similes de Steinmio ipsorum, qui ipsa ingentia tribularum ira fundat et ipsis sub eius notabiliter Laurentius enim Delphis dictus 28 pfg mihi Joannis a Leuvenio Leuvenius tanquam Steinmius a senatu ipsum Lovanium Steinmium colloquium ad Arminium instructus de idem petitum, do to moderamine et ministrum ad tollatum non ingredi, quod de Steinmio nobiscum ipsum.

1606

Eodem anno, Dominus de Rhuis[detrahit] rebonde cum nonnullis aliis statum
Ducis Juliacensis et personaliter comparuit de quo dicebatur cum Ducis
Cliarii Imperatori minatum fuisse cum myles in aedibus Domina de
Wert Archiepiscopi Coloniensis quarteretur, detrudendi essent Joannem Nohelium illum
ad ejusdem si comparuisset in Utricum carcerem comitesque, ibidem
detineat se habiturum primogenitum illustrium et Juliacensium comparuisse
posse.

In Anglia nomine Regis Caroli magnam de Regno Scotiae gerebantur ratio=
nes inter alia fuit quod praeclarissima mater Regina Angliae interfecta
fuisset, Ed fuisset Joannes de Ennezzo [illegible] fortissimum
Britannum homo Joannes Scotiae nihil nisi Romanum fidei blasphe=
mare nonderat, Juliacensis [illegible] Regis
Catholici, atque [illegible] frustra Anglis deportandum putarent cum
crudelissima bellua desaboiza humanam Matronam parricidio viderint,
nunc Thoma Parisiis comitium induit tollendi regis et Ducum
primatus quod Jodocus Atalus haeresi nondum esset infectus ratiocinis
refundum attribuere, rendegerant atque Aedes palatio contiguas
dellaturique sub eodem palatio quo comitatis aliquot Juliacensis
tormentarii vasis regium cum Regina illud versaretur mundo
absumere detrudendi. Dum ne ad notitiam duos delecta omnes
conjurationis sunt, cumque habita quaestione quaenam Juliacensis
primatus constitui fuisse structa, metu hinc anni de illis Regem
jungatum est magna rationem Angliae Juliacensium invidia et grani
pronimodo, quibus demique Carolus de [illegible]
longe fidorum qua desaboiza regina Regina interest.

Reverendissimus Dominus archiepiscopus Cassiodens qui pijssima forma
Decembris Coloniae decessit metu hinc anni Jodocus Badiburnam
et Osnabruggam, magno raritatis Lingam vidit densis haereticorum
insidens, qui Jodocus aliquot duos ita obsidebant. Effundit autem in
illis partibus Homines propter diuturnam haeresim rudes instar
Hyemstrium. Eodemque, imo hostiarum, habuerunt duos commonatorum
Baptistarum Coamum a Spanheusen [illegible] dominicanum Hominis
et Jodocus fuerit [illegible] addictissimum, cuius doctrina
et Jodocus fuerit [illegible] profecerat is Jodocus Lingae
Tragedi commendante Coamo [illegible] hoc gradu summum archiepiscopatum
per metos annos [illegible]

[illegible]

Eastredus qui grauissimo sygore rum aliquot sacerdotibus inter
quos insignis — ver Magister Martinus zytii Lugan venerat
ob unctionem mictum in vnito rubineo vsque fortissimo
et postea infecto gono rnutatis graterom rum suis ogiue rogitus, et debus
romissionis sancti Pauli atque Purificationis sacramentum confir-
matum ingenti hominum fra frequentia dyganit. Entrea
Hollandi per diversas Paderbornensem et Monasteriensem grandes
gradas agnit magnas portunia summas, monasteria inuadant, et rapina
iuuenit mutu zytorum.

Ex februario Edmus sacerdos reasbm unctarum yanium adornat
ad quibus exigenta mittunt qua ettus Episcopo obstrunt,

Certus Bor tempore non erunt rontentio inter pontificem et dentes
orrasione patrum sororitatis Esu, quos rauissabantur nobilium,
formicarum praesertim, Harderbabs rapiebat et obtundebat, magno
detrimento reipublicae retinendo, et quos insectus relatum sunus.

Decimo tertio May Cranerti sister quidam Harderus monachus a
viuino suo abrehemo a Royds rathoero et rauto gnum sinum
rustodirit, pro ingenio Calenistarum pcaustra romistorum et
beatoberuarum in rathoerum venerit do quod parentes vinc
pauens qui sacro Altaris sacrificio fruit, Hostias dorant, requirit
sedent Dum rathoerus domum ingressus patrum rontinebat
tuest orrensis foribus, rum ecce vidisset diuina post sic corab
media nocte hz, posteris tarb domus rontigne sinue accede
rerunt et pauris horis hyderiores partes omnes absumunt viri-
norum domibus quantumuis omnino rontignis, et praesertim rathoeri
illius qui monebat pontus illesis.

Quinto Maio Episcopus de Hoyam adest tandem sperat
quam desiderat quod [illegible] quorundam praua
rousilia calumniasque obtinisset videbat magno rathoerorum
incommodo, ita vt ne posset constitui ratio summaria. Ubi
dominum adest statim obeata est orrasio Censa pro nisi rat hyd-
randa, rum rum archidiaconi sui rommunicat qui rum eni de
consilio sunt eam det desistat rontinio ad Hollandos est petita
qui gratiam suppetiarum sumunt de parentoribus, [illegible]
[illegible]
sta optimus [illegible] ac pacem [illegible] rectis minister [illegible]
tum quatenus et ne habeat quibus tuto fidem possit.

Deinde rum speraret se
impetrasse apud Episcopum
et Capitulum Colonien. et
rum spem et fiduciam
omnibus esset

Eymola rondsho rum in deputatione essit grauis bellum, Rex gallie
[illegible] misit in Eimo adhortatorias ad [illegible] rum oblatione
viginti quatuor rontenariorum myriadum.

In Hollandia septentrionali homines quidam indigena parrum in aedibus
suis rebrauit fidrat, quatuor tantum ymo domestici praesentibus,
quare a praetore inertiam dapis egre agendum putauit, do quod
me turbam nouerasset in rontra interdictum ordinum, et sua cuique
domus edita et sit bartenus vellet pro se tuerant, ne videbantur
rumsquam se rontraventuri ondare velle, attamen graueari Hollandos
iudicio hominum in perstrepotam dertis suis pondum rondemnant,
parres et patrat quam hactenus fidendum sit, qui aedes et rontrau=
has eibras esse debere passim dicitant, minimum in rationibus
rathoems rontra se mouri nolent, ubi autem ratiocinis depositis nullo
iure aequa arripuerint omnia sibi erdre studebunt.

Amstelredami quoque [illegible] rum a praetore
deputatus erat, ignorante tamen quis quaestum portet, et tribus prima=
rys rumbus pro merita post mitigenda fidumbentibus demittitur,
qui fidemssores hor temporis a magistratu rondemnantur in mercam
quinquies millium florenorum, negatique qua ratione tantam pecuniam
impenderint, rum sacerdotibus non nisi primario bonesti direstissi=
ordinum decreto prostribatur, respondernut se hunusmodi indigi
tantare et intra sexennium omnes sacerdotes Amstelredamo
pellantur: atque ita penitus regantur, erructo portu dii mercatorum
nam [illegible] dictoribus moderatoribus
minimum rompearendo passim post permittebant et mercede etiam
rationibus detectas, et contra rigidi mandati in fidem desiderant
nostra quae fundamento.

Intro Enchi Eymola roarto decretum quadraginta millium pedestrium
et sex equitum in transisulanam tendit, comitem burgundum rum
decem millibus pedestrium insta vahalim tendere iussit, et tutare si=
in Batauiam possit irruptione, at duyeari hostis incursus atque
Arnemi distinderentur, unde omnes batauia ruinarum sub tranquillo
aestatis ventis ad aggerem deturbare regantur. Porro Hagaeis
rontinuis hunc et astatis penitus ita deprendat et utramque
ad aggerem usque stant. Nihilominus tamen nara fretum sancti
Eurobi [illegible] traiecto ronatur, et utique perfecisset, nisi Bisoam dux
aquam inferi [illegible] bellum finiri nolentes tardius ad

Rodigo sub quidam de
brabantia
Leckaay

pecuniae adiyosi

naues venissent, nisi dum illas Ordinum equitatus adueat, et
descensum prohibet, unde ne insperata ad ripam reuiterentur, Viaranus
Thaccarius duo ex Amsterdamensis citra ripam Thiliam
nauem suam ripam in ipsum aduersum, primo fenum ad
ordinis sui permixtum naue transtulit.

Spinola uero in transitreamiam deductus omnibus suo uestitu
et uolucri nisijque diu ripam ipsorum ascendere parat, uerum
continuis pluribus impeditus uti Penuiosa diu astas ripam
illam pede satis aquatram ubique adeo madidam effecerat, et
tormentis bellicis pro uiam puberam tractis aqua per orificia
infendat, atque ita miabiles difficultates, et magno cathoeorum malo
effectum est non solum et hac astas sua fructu abiret, sed in
posterum ea conscia etiam complectentur qua multos hominum
unquam uoce pro summum regenda cogitasset.

Martinus Rijnus atque alij insignes sacerdotes, dum Rmo Sasbodo
pulsum in diuina dominij quantus et magno fructu laborant, unde
et Spinola omnia bona ecclesiastica, etiam illa quae canonici
sancti Petri Traiectensis in Teutonia obtinent ipsis addixit
Verum canonici illi gaudio accidentium conquesti, cum et isthic hactenus
precibus dolor minime possent, et restituerentur sibi ecclesiastica bona, obtinuerunt
mero motu, quam et ipsi in terra hostili habitabant et secundo stipendiati
Hactenus remuneri nuncupari intrusi et operati erant.

Octauo Julij commendatores Hactenus synodum celebraturi Traiecti
in causa Leminij atque Commari synodus retata eorum
celebrarant maius Agustinum summi templi, cetum cum interdixissent
edificium illud virginum omnibus subiectum esse debiti ne postea
altercationes inde fabula forent, eorum mutant, et in refectorio
Eleemosynarum angelicissimo remorantur, remouerunt minutis viuentibus
rentum, adeoque iuuenes mutabis, Verum autem ordinis ne quid pro
genio Caluiniano tumultuosius agerent deos e collegio suo dejecerunt
qui in Comitio pro fidem, quibus a priuilegio Traiectensi duo adi
dungentur, huiusmodi rentalia celebrant qui Eucharistia uendicant.
Artum de causa praedestinationis, sic misere constituentes: ad mores itaque
remissi statuunt et Custodes templorum posthac pro ipsis
ramendis prohibent, reuocarique frequentare uendentur, et nomullae ecclesia
Hollandi postulauerunt et synodus generales aliquot provinciarum celebra-
retur sed obtinere non potuerunt Timebant enim reuelari patres
Traiectenses ne a patribus Hollandis punctiuum instrugerum synodali in
ordinem redigerentur.

Sequenti iniuria ad vrbem Sabolla zelandus Lorchomium aduer-
sos ostium aggreditur die 16 julii, quod vndecimo die obsidetur.
Vnde nycshimacortana Enchuysana Grolla obsidet mittit,
ubi in praesidio erant orthodoxum signa addunt, et cum pro aliquot
diebus tumultuose agisset 13 die Augusti praesidiarios montis ad
vesum adiuuant quo eos ab arce deiectant. Inde hominum,
dimittuntur atque tres qui viso tumulo fuit persuaserunt ut
intra horae spatium, tantum cum tympanis inuentum erat, oppidum
deserent. Vnde die Lunae quarto augusti praesidio decedunt.

Cum nauis Hollandorum omnes mole distringunt passim diripiebant
deo vbi Dauid cum Rotam ingentibus nauibus quarum praetoria
insignita Rotam tormenta bellica maiora vehebat in Angliam tranxit,
virtutes cum sexcentis suis de vndecimdecim piratis, quare Ordines et
primoribus vrbis satisfaciendi omnes praedatorias nauis ante primam
decembris domum redire iubent, nihilominus tamen adhuc quinque
insignita nostrata Rotodamo ad praedam dimittuntur, da rondetroue
ab ante primam decembris cum patriis reddant. Dozza qui vas
nauis reconduxerunt striam in muratis vrbibus Rotodami praesatim
fuitis et hominibus ita saeuiebant, ut vere hominis non esset ut
iuberes saeuam in peccatis minus permixtis.

Exitum Augusti Trajecti in singulis fumaria triginta stuferi inuenun-
tur, dirum cum cruce tumultuarii inuadunt, ut trecentos vbis
tamen reuictus magistratum deijciunt, et insigne rontuaria camionum
vbique ad dubias progressura fidutionem gerere inhoarit ita
ut tympanatores distinguunt, res intermissa est.

Sub finem augusti Geinuea inijcit laborare inopia rommeatus,
et praesertim pabuli pro equitatu, unde castra retrahere et in
Westfrisiam retrocedere cogitur ubi cum nicos praesatum Hisa amb
et di mortuus est in omni victoria nouam fidutionem instituit, quare
manentibus in medio Septembris Lorchomium deditione intrat,
Hic rentemio rorruia tollunt haroldi, et Amsterdiani atque
nonnulli alii deserta rontra catholicorum remanentes renouant.
Mauritius ab arrogato Lorchomium Grollam obsidet, ubi tum agebat
non modicum dux oppidi praesidium ait sanctissimus Rex Gasbolcy
rum magistro Mauritio regio et tempestate ab hibernis praefa-
natum arronicarit. Defendebant se Hzeyus qui in praesidio erant

nouam professionem de animo absque simulatione et libere
fide et fiducia hominis Christiani ita quo deus adiuuet.

Proposito hoc iuramento catholici romani Romam mittunt quod facto
opus diligenter inquirunt et itaque D. N. Paulus 5. decimo kalendas
Octobris breue apostolicum ad Angelos dirigit quo eorum in fide
Ederam constantiam summopere commendat et eosdem martyrum
decimola eos in ecclesia adunasse asserit. Hortaturque et precipit
ipsos ut quod cepistis feliciter terminare studeant. neque enim ante
finem hoc iuramentum a regie proposito fidei quodcunque cultus suppeditari
aduertat. Et his et similibus rationibus qua ipsumet possunt ipsos
ad iuramentum instantissime perducere studeant. Quo cognito ortatus ad
Magistrum Georgium Anglia archiepiscopum literas transmisit. Hanc
diu post recepit. Libellus remissam. Etali
Cumetis sedisque rationibus imperitatem huius iuramenti reprehendens
ubi insectum diuinus hoc breue apostolicum quod valde mirabantur
et tam recte aduersus detestati sunt. ut prudentio. Nam post
aliquot menses ab Angeli aduentus regnicolis regis arcitis inquisitis
contra hunc magistrum Georgium et hominum nanagerium de
catholicis deutum in totidem carceres coniectis et omnibus
mutis quidem et iuramentum hoc prestet. quod arctissime ab eisdem
catholicis deterquet. unde infinitus eorum numerus in exposita
Flandriam relictis parentibus migrat. Ede ut enarrat libertis
gunt cum eis ne melius negotiatum nullamque uiri fortunam in
regno suo probet quam a se abscedentibus etiam ecclesiasticum
consistoriorum Calenianorum inodiramdo profugat. unde magnus
eorum numerus in Hollandiam tranxit qui iam Leida suorum
synagogam dedicarunt.

Postea quod rex in suum iuramenti de
aquinorationibus mentionem fecerit de eo est quod quidam Hunnius
Carnutus libellum de aquinorationibus edidisset quo demonstra
bat eos quandoque ati errare. Cui Carnutus hoc ipso anno 3 cum
ecclesiarum non ignarus minime dubitatus est, postea religiosus
quidem Angelus cum de stramine illo super quo ibi Christus decubuisse
religuarium eorum aristas sustrahisset. offendet in cuius illarum interio
ri membrana depicta in hoc membrana-pariter ipsius Carnuti forma angeli
rhenum ad mirandum eius imperitia ut ad Legatum regis Hispaniae delata
est inde ad regem perueniat Angelum qui vera magnum eum esse horum rerum
nam et inde datam retinuit. quam miratabatur postea Christus in hoc regno
Gant magnum pretium fecerunt ad mensuram qua et oculinus fit minimo
Legatus Angelus vera accidere tot minas adhuc est ortatus accidere magnum
suppetiis inhibet. Iurat regius hic Carnutus se eo quod in professione
regni iurat de reuocatione a Roma pontifice contra regem nisi qui
ten dissuasit catholicum qua et tam pia remissa mari contra quemcunque
quanto angelica forma deiectum existimant ab hyrcanum sacramenti
studiose plenatum.

Primus anno pontificatus magistri Stephani de Ortam nobis Eudonem
Arminum Cardinalem et nonnullos peritissimos huius temporis Iudeos
Joziam vero Franciscum Commarium Rex multis titulis et antiquis
laudibus celebrata in omnibus civibus veneratur. Ipsi et tantum laudant de
quo nos disentiebant nos et ipsis contradicebant. Credunt igitur
Hollandie tanquam sue religionis Antistiti. Utrumque iuverant Hagam
et Delegent mysteriis Collegium fuz Synodi nostri. et de quo sumbus
hinc trium mensurent et de negotiis ad se spectant. Parent illi tradi
de Gruyto extra. Jacobi suum dominum. Consilium peregrinet deliberant
multi parti ea que ab adversario tradita dicunt curandis tandem ad
ordinis eum dispositis hoc modo diuidunt. Sint presides et Consilium
majus nostri respondeat ad petitis. Duo ordinis de relatis rerum
sue habita. Diu ut sue iudicio inter Commarium et Arminium nullam
esse controversiam de aliquo fidei capitulo articulo necessario ad salutem
Ipse quasi ex iudicio Pastor, et vide quod q Romam pontificem et Sanc-
sententia contra de actis fidei iudicium credunt. Si iudicet agnoscunt fidei
quod ne tota quidem controversiam intelligere possent negotium negarunt in
aliquot liguerunt tanquam rem quandam peregrinam. Illi porro de audacia
peregrinantur et determinem ansam quam acta sint de fide et de salutem
negantur. Et tamen ab tam graves et primarias de fide non esse
dissimiles non videntur, quarum retinendum statum subnotandi. Strenuissimi
Pugna videns Arminius oratores posuerunt rem deliberare et pugnacem pactum
pia fraus sede debat, indutum sibi videri quod Sapientes decernent et
stichi inderunt. Longe absurdum est Arminiensis de nobis tantum
pectore et Camino naturali peregrinibus intrabant. Ipse nos de mysteriis
Theologicis, qua diuinitus data Camino spiritualis gra desiderantur. Ipse adeo
Pastor desperant, de peccatis et sint indemnabiles q vos sequentur.

Edendo audita relatione supremi commissariorum 29 octobris Hanc anni
Arminium Pridie durarent stes esset. Doctissimi et sanctissimi
Cum ultimo diei duximus patrem et Presbyteri.

Audita igitur relatione Commissariorum Gommarus deprandunt affirmans
in controversiam nobis de Arminium esse controversiam et tanto pondere quod nollet
rem Sententia Arminii pronunciari ante tribunal Christi. Studeant pectora
tanquam relaturum tandem inde veturum tantum discordiam et pax tam
vinctas ab vinculo vinculatum. Sic vinci vinculo nostra vinum misericordiam sit. Arminium
vinctas ab vinculo vinculatum. Sic vinci vinculo nostra vinum misericordiam sit. Arminium
nobis aperta sua Commarus nominationem offert ordinibus se quoniam longum
paratum ostendere de sua innocentia utrum fuz acta Hagam et quibus Arminium
Januarii Hagam ordinibus delapsis 20 die 27 octobris Hanc anni Hagam venerabiles
ordinis Hollandie ad Arminium his habit. Honorabiles et Doctissimi
Cum alter inveniamus reprobare et dicit audire se de quod se obtestari
et longum paratum nobis pandere illa de quibus in doctrina tuam sustinere
asserit. Quam ideo vel proximum sessionem 5 pomeridiana octobris 30 sentiet
ad ipse rogo nostri clementia et in posterum diem Hagam audiendi preparatus et
Brunte et dicendo nobis illa agendi pacem ordinis, Deinde Pugna.

Arminius ad diem prestitutum Hagam adveniens citatus longam fidei et
articulum a se confessionem dat. Eadem quos apte post diem in sua
ratio (de misericordia Dei vocem) inducit suos Legitimos exponit. Fidelium q apte
nos solum se fide et iustificam nuncios alios Deus in sua voluntate reservata
Nominatim vero in materia predestinationis, in qua sententiam rationi et rationi
mistarum rerum nouum articulo, sine dimittatis temporibus quam Deus
ipse apertissime confutat 20 articulis fidei de rationali principiis et status
Ex quorum 3 apte unicat sue nouitas generalia de antecedentibus Celestini pontifici
rib[us] Sermon esse sibi repugnatorum in q uno addunt pro se antecedentibus
patrum, et nominatim Hieronymi, Augustini, Prosperi Aquitani, Fulgentii et aliis

Spectatum admissi risum teneatis amici

Sub initium Februarii Veltinhorst quidam nobilis cum sua ecclesia Turnhoutano, legati ab archiducibus Hagam advenium de pace cum Hollandis agituri — cum quibus supra hac re habitis conventibus, sub finem ejusdem mensis re infecta dimissi sunt ab ordinibus, qui pacem tractatorum in urbem Hispanam et archiducis evomebant asserebat vos [illegible] quod habuissent tyrannide sua perdidisse talem obedientiam et potestatem Dorat Calvinistas.

+ in Hollandiam

Anno praterito tertio mari parisius fuerat in Anglia servus quidam Henricus Garnetus presbiter societatis Jesu re vera quod in sacramento confessionis de restauratione Thome cum suis dixit et compererim reconciliaverat mr tamen rei indignissimi asserens sibi per sacramentum sigillum hoc non ereuisse. Porro apud Anglos mos est at reperte tractandus straminis ad combibendum sanguinem impo= natur quod catholici certatim subrisore, magnus et sanguinem tinctum sit sorbent quod cum a quopiam fraudioris dei studio= se factum fuisset devenit et in arista quadam sanguinolenta effigies Christi martyris non manufacta mixtamque apparuisse reperte quasi corona ornata riduntur et cruce fronti impressa et facie angelica et christum minores dyonysi sorbent munto vino affica. Unde catholici isti stupore correpti artistam cum effigie egisse ad regem Hispaniarum ostendit ille postea ad pon= tificem suum Rom transmittit a quo in angliam remissa post Anglo= rum regi ostenditur qui ipsa re tam mirabili non modice com= movebatur ita ut postea archiepiscopo Cantuariensi jubeat de facto ebullo et factum denuo et mixtamque (sanctorum quorum) iterum inspectum fuerit [illegible] tantis minis apud se ejectus et prospectum visum sit quod sane de re mirabatur postea minus Anglorum in se revocaret q[uo]d nisi postea jejunium et vota pro archiepiscopi sanitate fecerunt.

Cum autem aliquot septimanas D Hadrianus in mysteriis Christi et sanctorum pagis conversaretur ostendit zizaniam a diabolo in frumentorum cordibus non evulsa seminatam. Porro unus quidam Henricus Henrici qui se presbiterum et a proposito Hasconiensi missum asserebat in illis partibus quadam hereticam doctrinam rationem sic subtrahi sacra frequentandam et divinum illud quod in altaris orbe post rationem offerebatur esse verum existi sanguinem: matrimonia coram hereticis contracta non esse renovanda et similia. Unde perductus D Hadrianus arguit illos rusticos et qui non exactius missum recognoscunt, et facta sua dogmata sana ortodoxia catholica doctrina refutavit monuitque in posterum

et Hungariæ nuncios rursus ad se venire debuerant. Unde nobis Rex rursus a se abiit, et quæstum suum interim ibidem fecit sibi. Initium martii extraxit per suas partes homines trapetum ad dominum Hadrianum, juxta quibus retia proposita arcet rebus ad depentationem rum juncta arborum munia rorem rustris mirabus pronuntiant. Asturci autem inter alia hæc rontumebant. Utrum deus creasset hominem, an homo deum. Utrum Christum (si deus fuerat) hominem reddidisset an homo Christum; quibus pomicta de tradit. ortesia, et rotor sub otaz scire vque subtiliter annuebat, Charactes tam deformi vic et aque ejus posset tali extorum rumpere pro sacramentis et Erakamsita scribere. Porro articulos præfatos a quo Eat forma Henricus Henrici subsignarat Amstelodamum ad magistrum Gisbrandum Adriani misit, qui duos fratres in negotiis illis rontroversis satis reverentes ad Eominum æstimat, quos offenderunt rontrarium sibi habentes in auditorio virtute quinquanta Hominum, ubi in omnium præsentia Eominum negant num sacerdos sit, et a quo ronsecratus, qui respondit se a Magnensi episcopo (qui ubi gentium esset dominus non potuit) sacerdotium fratum latine et egregie negatus, tremens labris et ignem oculis mensam, unde a rustis ita ob ignorantiam irrisus, tanquam fatuus ejectus est. Præfati vero fratres dominum ne bene gesta redemtos in Syonebram detinere (et duplo rautiori fiat postea tab) extraxerunt fratres rontumeliosas ad dominum Hadrianum miserunt, rum arrabi in Simeanibus quod quæstum ibi rum non putarentur (si illi dortrinam de rotor sub una pectore et de matrimonio Extraneum vocabant rum Brandaco rorum superioribus monuisset.

Sub initium martii exoriente domino Adalrando bendedeo et domino Bzanzio et qui fuit jam diutiarum de partes tundis agebat Bazinduetus et quidam Extraneus Legati archiepiscopi aulæ dunissi venerunt artum de pace quibus etiam adunatus fuit quidam minorita natione Andebenzensis et archiepiscopi confessarius qui dictus archiepiscopi rum suis fratribus quos honorabant tutus defensorum suorum principum minorias in octo menses protegerunt. Et sic divinis fratribus Extraneus ille pace qua intra de solido et firma pace de quam pondere persona facie præponderabant inter pactos reminiret Archiepiscopus tamen sic fratrum ipse in ratisbona. Cum et in ipsa legatione rumetus, ubi ipsi archiepiscopi Legati adierunt, domus rumsdam

...marij ...inis apud quos rotulatus erat rauissa weigrons, a procuratore
...imali ...inasse et inuenta a presentibus rite deliberate carta.
...ua quod et clarius fuit dissimiliter actum. Quin et quia dominus
Hadrianus fuit et postea extra fistum passatus in Colandiam
...rauit poterit erat Hollandi nuncijt procuratori suo ymali
...rtibus et trapeto aduentum et obstant pondo quare dicta
...nt ...ius peroptato usq ad dominicam in adbis Et trapeti
quoq; erit dissimilantus attamen penitus fuit in rotulentus ratio=
...tum ...Amstelredami ...ro tum plus, non possunt inuenia
...rauit in adel Eomsta ruinosam vidua apud quam Hebortabatur
dominus Arnoldus Cominus qui ...ta rytus mitigu
...rabinorum Emanuele demissus fuerat deliberato numeribus pactow
...mur starato rogant in parrotum rompunt et rocam magistra
tu Cominando rogant num monasus esset quo nigato rogant nu
...rrides quod rum Hebsolux rogant num parrum rebtrasset uel
amstelredam rebbiam inbidisset rum Eotum nigatus uboudisset
...o quod Eobati tantum rauissa alio peroperturus do domrat
...rtabatur omnium oio indeno dubio peronc absoendendus rum
aqui isti indeno Cominum pentus inorubus inertant zoo
...eowns et mayor extra Hollandiam in adeum ruo inbunt inian
tis quod ...t rumsum in Hollandia nidiatur poibam dum
tanquam prodstorum punitiri essent Dicum rum extra
stium fori sui rauidam nullam in sententia peressissent ne
etiam reprimo potuissent quapeo nulla oio prepostus quidam
...pendibus (Hrabinos orant) ormatim rauidam ab amicis
sus rogati uboudorunt Quia sibi mayst in dotis esse quam
...t ord ratsoeiorum ...etiam sua della rauissa
...rimum mael trarbunt et deinde in adeum Hollant

Sub finem Februarij xde Gallus aduertit promiegat et nemo nau
...tarum ade ...ibatarum sui regni dotiono ...rungoi in stipendium se
addirat ...ord nota sua in flagnis quibus erant ade ...rimum ego obtinue
...ortubus ...apud magistratum nauticum dirunt et ad regis mandata
in mictiam regi possent Acio quoq; simili dirto ungeratum tri=
bunis ...ietatibus milibus et ...ssarent et posto esset in Arimam
Martij et rigo ...orunte adum possent

Omissi ab ordinibus Arge...no legati primatis nomine ...rum magna
...tionibus rdeue mitati sunt addnoiunt ...tertium quendam
Minoritam ...Dolburgensem in Zelandia nationo qui in senatum
rebellium admissi ...ego ...stis de quae rondationibus indiciis ...
...ssignarunt in 8 mensis ...ipendiab a 20 ...reis anni ...sbuns

285

Minorita fr Ecc a Cadyx dictus pas tus iduerus in brabantiam
redyt et nex ad hollandos artuens de pare trium quatuorvirus ad ge-
ab ordinibus yportatis y fuit Comes Manretius Wacrauenus bero
bridrodus Dominus Brygenus et Ecc oddoar nouetius

Entrea lugo in rastro rasti nostrus que ignis yncendium tormenta-
rius infecumauit et deyota dna tuiri in qua maior pars tormenta-
ri yncenuit sinabatur totius rastrum incendio periit et pene ag
rinitatis ades et domus dictus fenestra trium turris peruenit
150 mielos et qui rastrensi remanebat pulat trium orto familia-
ribus gubernatoris et decem duis equis et superlectilibus plus quam
decem milium florenorum de rebus pauis zb ygotmadis eulmacha
Indictum

Decimo mai nauis hollandie que Scalasharyo Bedmsharbeo
aduenerat aute portas iudicum Cretum Hispanorum transgressa
Rand pronde a ponte Hispalensi in Sinu gibaltarensi
stauam inuenimt qua Scalasharyo dauila triguta riuchi
nagnis hollens nauibus consistabat inter quas nouem grandes
quadriremes conspbantur Hispani consertis nauibus
indignabantur 4 antillas et non maiores qua suas numero inuen
de in consertum uenire tum uros hollandi contrium
reasbem inuadunt strage nauium congressu Scalasshar-
genis suum ictu tormentorum fudidit domi esse cum depu-
tate hollandorum superati aliquot quadriremibus numbusq
acis rapt et incensis in ipsam fugam uersi remis rel
quas in littus adiacentes ita possiderunt et in una
quidem superfuerit pauorem de Hispanis nauium easi
nicebq sex milles quadringenti de hollandis defiderati sunt
non amplius quam 80 Hispanorum [illegible] uigenta
bili damno tum nauibus nauibusq ea pugna minus abundat

Medio mui constituuntur consumia pernandarum in duratu ..
anosa sex annis terminata

Enta ordines et pontifices Romanum orta fudrat non ed
contento ratione libertatis diu pastra ortasione de
testamento tuius Joannis nobilis formina qua uehementis consan-
guineis patres beatitatis Esti hainoti instituerat e uno
anxeum patrimonium et bona fundalia praestatum tum ayud
fuerunt matrona illius agnati ad diu pastros deuoleui de
senatu pendeto adeunt et quaerelas deponunt qua tum
pontis auribus accipiatur in senatu uos arta est deliberandi
testamentum resoluendi debito et lege eata tantum est

ne postha erant bona immobilia etiam testamento m
ns ecclesia transire ad rasu quo huiusmodi agata essent
gratium tantum illorum in primina mandata debi[t] gratiudebat
dum senatus non deguam actionis sua partem ad ecclesias
pertinere et ecclesiastica immunitate omnibus a regnibera
imposita nemi cum graui grauamine tam ipsis regnibera
quam primatorum quibus grauora tributa augustalis suis
et possessionibus erant imponenda. Rex statim ad summum
pontificem delata pene senatu metum fuit agitata et dum
senatus consueto diu erat[um] diutius huiusmodi esse contra
libertatem ecclesiasticam iussit venti iclo inde et
abrogare / quod cum parue resarent senatus rerum regum
munitatis et tranquillitas introducto suppositas est Quocirca
dicto ecclesiastici introducti hoc obsinare et diminu
mandatum est quare religiosi rapinam et qui erant de
portata Ecclesiis finibus Deinde regnibera
siastici introducti diu earunt ita ut parco tempore christi
dum sedem professione sacrosanctam Hungaristiam pri
cipatum ciuitatis rotu sedem et secto defuerunt praesertim
cum metu exi dorti etiam (quod mirum) ecclesiastici et
religiosi ne pubem dictis edictis moderantium Hungarum
propugnare et partum summi pontificis damnare non dubi=
tant Quare pendebat ita ad diu aperiam et arma
Hispano praesertim de Andreanensi decreto Pendentium termi=
nis imminuta et Gallis romana authoritatem negotio et
primum primordium dubat propugnante Rex Iudeo et Dubi
diuinos primordis rationis et angelica peagitare
tempestiui sunt ad nyantibus Catholicis Christiani ad
Baptistos iam proclamabant [illegible] nuetia sua praesertim / praedicti
ipsis primato in Angeiam abegant Apud Gallum pro
omnium suum refugium dominantissimo instant pro subsidio
contra pontificem praesertim et Hispanum Qui de
Hispano quidem satis propense audebat oratorem sibi obeata
pendant renouandi bulli Andreanensis quod a defunctis regibus
Gallis olim gestum oborta tot bellis in Francia interstinc
necessario a quietis annis intermissum fuerat Idem timebat
Romanum pontificem et Gallia perbene valde rationem
quibus ob antiquam Baronium et reliquas breue morbo de negotio
non immerito suborta se ipse reputarat Itidem itaque
posidium non parcere agitare et Deum in gratiam cum
Romano pontifice reducere praesertim cum Cardinalis
Bellarminis atque Baronius dictis quibus praegrammatibus

pontificia ranissa mstitiam tam gravate ostendissent ut nemo
qui respondere audebat inveniretur Quare missis retro utroque
legatis id obtinuit Venuti ut dextrum suum venerarent et a
Pontifice in gratiam reciperentur Ad quod reipublice christiane
commodo et barbarorum dispendio qui non immerito magnos
sibi motus in Italia contra urbem brevi parabant Sanctissimo
vero est hac devotorum tam pontifici excommunicatio sub finem
Aprilis ann dñi

Ann dñi initio in Hispania in varios comitatus quidam de
primarie urbis senatores qui Gallo faventino rebellibusque
hostis studiosius fovebant pervenit quibus a longo tam temporis
prodierat Unde et tantam audacie vim collegerat ut ad vindictam
catholici ad formam tubi egressi longioribus rapinis animum
constituerit qui de proditione comitis et quinitus postea
regium mictam studio meto hostium eius impedivit

Videbatur Commissarius patris Ioannis Ducis de Brabantia
sub finem Martii defunctus ab archiducibus citatus ad ordines
rebellium datus Bruxelle tertiodecimo martii anni dñi hor
tenus Archidux michi magis in votis habentur quam
timendi et diuturno bello finem imponere premia optata deliber=
tione proponitur se paratos esse agere cum ordinibus foederatis
regionum hodiernarum vicinarum ea qualitate tanquam vasallos
recipiantur pro libertate regionibus pristinis et statibus suis
quibus rebus Coestitudines michi gratulantur Cum supra
pace perpetua sive spes induciis duodecim quinquennii ve
rigenti annorum ad optionem predictorum foederatorum idque
conditionibus rationabilibus inter quas etiam hoc adest ut
omissarum habeat et retinat qua tempore presenti habet
detinet nisi propter communem bonum convenerit et quedam loca
invicem commutarentur Circa etiam commercium ordo dabitur
matrimonia et mercatura et commodantium clientelibus ne
non et debita tandem adhibebitur pro observatione eorum qua
mutuo tractatu convenerint Et autem via ipsum et suos
deo agantur arcendos offerunt mercibus orto mensium a
discindo duo integrandas quibus habentibus inde hostiles
tentari nulla loca communiri ab aeditua parte poterunt
et breve ordines interim deliberare possint de his qua communi
bono profutura videbuntur et persone de utraque parte oppida
ri belga indigena qui de utraque parte a quaeli numero rendantur
possint tempore et loco ab ordinibus delegendo ita ut diversitas
personarum delegatarum eorum ac temporis ante mutuum hostilium
dimb ann ab ordinibus fieri omnino debeat

Ho has parochiarum ecclesias adiunxit in romanum publicum stagia
romulo ita respondebant Edimus gladiatores confabulati
Bolga rum romuli Quirino in quaestu et tanquam ordines
ebdomadarum regionum atque pecuniarum per praefectos distribuerant
quod ut ipse de rondo nihil magis optabat quam honesta firma
et pia pace tranquillitas bellum finem detraque pace
imposita addere Promde spectantes quod archidiaconi tam nominis
sui quam regis Hispaniarum praedictam obedientiam bona fide
fuerint profecti adiunxit in praefata quaestu synagogas
orto mensium indutias a vigesimo aprilis inchoandas attollarunt
attollentes etiam petitum praesentationem de communicando et
precatione sua super hoc fortunae ante primam septembris proximi
instantem spectantes quod deus omnipotens nuntium dirigere et
confirmare dignabitur et peregrinabuntur Litera regis Hispa-
niarum approbatoria praesentium ante primam aprilis calendis
dirigenda

Inter quadragesimam fidei amici Cura venerit ingredi mysteam
regni sui introeat ecclesiam Christianorum regnum absolutae
cum introducibili tyrannide opprimebat nunc non regnis vacuum
minans in montes praeruptos fugit India mori praeceptans quam
humana firmitate divinis adesse Re in Italiam delata diu
seruntur qui a multis annis grandem Hispaniarum rebellionem
corrigendi Junii regni + atque insulae erroneam sibi obedientiam pri-
tanis regibus non modicam in portu Pisano adornat et Cyprium
versus dirigit Dirum Cyriacus iam praenuntiat et Christia
nos est in montibus moraret et nuncio praefecto impium ab
insidiosa tutam reddidit ita ut seruntur regibus ac multa
sub hydrum anni Junii adire coarctat sit

Sed me in Polonia parata omnia Mazotiae namque relicto
regni venatibus finitimorum angebat Ecclesiam regni metropolitanam
grandi et infesto desertu petebant regium imperatum se
opponentes spectantes — Dirum illi de rebellione vacuum iam
antea rectores partes imitatum rebellionem quem statim rudimur
misit et in ecclesiis rebellibus finis praedit qui sub duratu
Palatini Ecclesiae = Episcopi + Barbarus suorum a
remanentibus posarum sine ratibus Muntoj oppugnabant Qui
regis nuncio reverso tarde indutias trium dierum impetra-
verunt et obtinuerunt dierum rum mortu nuncio rastra
sua ad grandem spatium retraxissent quo aliquos rebellium
qui nondum advenerant recipere possent iterumque regis tristo
ubi grandi pavore perterriti et ad introitionem rapti Magno
regis et rationarium commodo quibus de vo tempore in polonia
res magis parata fuerunt

+ quod per omnia Ec
pellerem nobilem venta
a cymbiaca venta
Ecclesiam regni in
quo obtinuerat

Caesar Baronius Cardinalis qui edidit iam olim decem ecclesiasticorum annalium tomos ~~[illegible]~~

~~[illegible]~~ tricesima Junii hoc anno Romae obiit cum vesicae sive apostemata duo interiora in corpore ex continua sessione et studio nata subito crepuissent. praedixit autem suum obitum et cum magna sanctitatis opinione decessit vir minime ambitiosus utpote qui facile postremis comitiis summum pontificatum obtinuisset si vel unam vel minimam eius cupiditatem ostendisset

Exitio Julii Hagam e Brabantia legatus ab ordinibus venit Ludovicus Verreiken primarius ipsorum secretarius vir probus et bonus utpote in familia Aegidii Barlemontii domini Hirgii qui in obsidione traiectensi ad Mosam cecidit educatus. Hic approbationem regis Hispaniarum de contractibus secum ferebat verum cum illa ordinibus rebellium minus sufficiens videretur sub finem Julii pater Johannes Neyen Haga in Brabantiam et inde porro in Hispaniam iter suscepit amplissimas approbationis tabulas a rege petiturus

Sub initium Julii rex Gallus in Hollandiam legat qui tractatui de pace interesset Petrum Johanninum consilii divionensis praesidem. Quem deinde sub initium Augusti subsequutus est Richardus Spencerus nobilis Anglus a Britanno in eundem finem missus post cuius adventum Bussenvallius antiquus Galli legatus pessimus Calvinista subitanea morte perire minime praeripitur

Agebatur adhuc de pace trium regni Hispaniarum in Brabantia Hollandia
tamque pertinent rationem eaquis sibi proxtava futurum rationem
negotiorum vertentium Atque tibi subito Pater rum stygis aequit
militibus Exporti in Hostetaer sancti Lamberti erexit et Aetaem
quod ibi adhuc reparatum et arti rationem ornatum vidit sive
exchanat et demoetur et mox mitto Potembis omnibus mo=
nasteriis a magistratu et praetore reparatis missis viatoris
quae in ipsorum penetralibus parata sed in crypta exchanata
quidem sed nondum subversa fuerant penitus demoeventur Statim
per totas omnibus monasteriis unquam de haereticorum praesidio
Hor fuit error Etaque magistratus municipii per rum gerunt
de visis monasteriorum omnia aetaria summo tumultu praesertim
in monasterio sancte Agnetis vestri et dissipari fecerunt
Eadem hyemi et undra in eorum mundum defodi curaverunt
in aeris privatibus inclusis artum est in festo rum
patrimatis Dei Prator Lidouicus dominum Hadriani a Somerdael
rimis primario obsidet roncentum distrahat et dirtum Some=
vetium ad grande estrum adigit Rum et aegis adhuc adibus
idem fuisset nisi duae itinera in portis Trudonis adis ignorasset
Ed et Dodonaei magistri Theodorus et Montfortii a pernotat
Ecclesiae obiecerunt via manu inquirentis praetoris fuga et
catholicis vastarunt

Venimus hyeronimi Patron commissarium Ungeli in Hispaniam abiisse
et approbationem rerum quae acta erant a rege reportare et paene
sub initium Octobris Hispaniam adiit et adunato sibi Ludouico
Vivithio scribunt extraas regias in forma et hic sequutus transtuli
quod pro Hac Lucidam Confirmationem vocis de verbo ad verbum et si minus latine et rem magni
momenti observata emina reservatae quem interpretem vel obstru=
rerum addidi

Phiegens dei gratia Dilecamus quod
videmus declarationem obedientiam et praesentationem charissimi
fratris nostri et sororis illustrissimorum Archiducum Alberti et
Isabellae Claras Ungeniae partam generalibus vicinibus montarum
provinciarum Belgicarum Atque insuper et extraas respectivis
partis inter praefatos illustrissimos archiducis de una et praedictos
ordines de altera parte rum utriusque interpretes subsignatorum
et grandi sigillo inde apposito datas et concessas vigesimo quarto
Aprilis anno 1607 Et quia pax perpetua extraas charissimi
nostri fratris et soror promiserunt omnibus de quorum cuius extraas
nostra approbationis et finiens declarationis sub omnibus generalibus
et particularibus renunciationibus ad hoc requisitis Nos maturum
deliberandum matura deliberatione de pena promissionis facimus de
potestate in contrarium praedicta promissionis facimus pri=
praesentes praenominatis vicinibus venditis declarationem quantum ad
nos attinet quam praedicti Archiducis antea fecerunt Et nominatim

quod rontenti simus et de nomine et parte nostra rum suprascriptis
oidmibus tractetur tanquam rum libris regnis prouincis et
statibus ad quos mellum nos pretendimus ratificet approbantes
confirmantes et ratificantes pro presentes omnes et singulas reassumens
in forte cetera rontenta promittentes inpiar verbo et fide regia
predicta nos obseruaturos et de puncto in punctum subsequutores
prout ad si nos ea ab initio declarassemus confessi et promis=
simus quemo quomodocumque si de nostra intentione et authoritate
facta et rontenta fuissent neque patemur nec faremus nec
tempore et quicquam in rontrarium fiat promittentes etiam omnes
rontenentiones tam debitas quam indebitas separare et fideiussores
Et rum declaramus quod si quicquid tractatus pacis aut dutuarum
mutuorum annorum inducarum in quo proponitur et reperitur de
et de qua traque pars pretendit tam in causa religionis quam
omnium iniurie non recordetur quod nostra hac ratificatio debeat
esse et futura sit mellius valoris et effectus quomodocumque si illa
facta non fuisset et quod ipsum illius non obstinabitur quod nos
videmus quantum iuris nostri neque quicquam iuuta pronuncia
inde extrahuntur et quantum ad hoc manebit ius utriusque partis
in tali puncto et statu sicuti nunc est et de utroque eatinus
fiat quod sibi bonum videbitur datum 18 septembris Anno anni
15 octobris Cetera

Cetera etiam rum Patres rommissarius oidmibus tradiderunt Cuberes rou=
uentu ad nonaginta personas reddant arium rum non pri ora
syncero et insatiabili posarum appetitui et arrogantia satisfacere
ad maiorem numerum rentum et triginta personarum inter quos
omnino obscurati nassonii aderant rommunicant et indirecto alio
rumdem in primam detendant hoc modo respondent

Edmos generales rontrarium obiectionum pronunciationum postquam
pedum audierunt ad da que per dominum Eosdem Regis rommissa=
rium generalem et Ludouicum viceregem aquilam et Andreariarum
illustrissimorum Archiducum Austria tanquam rommissarios pre=
dictorum Archiducum 25 octobris in pleno rongressu ordinum pro
sita sunt et 26 predicti mensis in scriptis tradita sunt Exprime
et ad exhibitas sigillatas cedulas potentissimi regis Hispaniarum
datas 18 septembris predicti Post plenam deliberationem declara=
runt et dixerunt per presentes quod predicta cedule sermonem
principalem demonstrationem predictis rommissarii tantum non solum
in engma et stilo sed etiam in sigillatione instructione et omissione
punctorum articulorum non sunt ronformes promissis Imo quod de
postrema realissima earundem admissa proposition predicti rommissa=
rii generales petendi possit et inferri Annullato seruato promissio
nis Edmirto quod predicti nre et archidues hinc fecerunt rum
sunt rontenti probe noverint quod edmos generales tanquam

+ pretatus est pueta de
Burgueta tantum
qui tam elbuerat ad
parum prouidit Petro
de Rossi qui dum
in postmodum fuerit his
questio oriatur facies
et edmos possit uelli
gere bona fide regis agere
qui si mala fide agere
uellet omnia rontradicta
et de rondictionibus
uere uestigiat

ordinos ciuitatum regionum et prouinciarum suos quos prædicti
re et stathuder nobis præsident per gratiam diuinam et
ampliùm confœderatarum prouinciarum intra prædictas regiones ordina
bunt constituent et seruabunt in omnibus statum regium et
libertates earundem prouinciarum et ciuitatum earundem tangentibus
absque quod ad hoc in principali negotio pars aut indifferenter de
parte prædicti regis et archiducum aliquid proponi aut prædicti
possit nisi in animo esset prædictam formam et solemnitatem pro=
missionis contrauenire Et quamuis proposita dubitabile sit
an super prædictis etiam et propositione in tractatum venire
oporteat attamen ne diutius retardetur præfatum bonum
opus proposita et inchoatum ad hoc et contra prouincias Belgicas
de diuturno et cruento bello ad pacem bonestam et firmam pacem
deuenitur constituerunt præfati ordines generales (quantum ad
approbationem promissionis stathuderum et similes declaratione
præfati regis Hispaniarum per quam constituit et de sua parte et de
suo nomine agatur de prædicta pace de diuturnis indiis cum
ordinibus generalibus contrariis legitimis prouinciarum in quaestate
et tanquam vasallum habens pro eisdem regionibus prouincias et statibus
super quibus ipse mihi præsidet sub omnibus generalibus et particula=
ribus reuinctionibus et obligationibus remouentibus et interpares)
in respectum prouincias regionibus membris et ciuitatibus fauere
proponi et intra spatium instantes septimanas prædictis remissarios noti=
fieri eius super rebus in tractatum venire oporteat ne non Sub
reserua eius super rebus in tractatum venire oporteat ne non Sub
reserua protestatione quod nequa minus nequa in postmodum approbent
possint approbare aliquod punctum prædictarum literarum quod
diuerti ne indirecte contra prædictas approbationes et declarationes
insimul et promissiones. archiducum possit interpretari ne intelligi
Et siquidem possint mouere prædictis super prædicta approbatione et
declarationes (aut super tabulis aliis literis approbationis et similis
declarationis regis Hispaniarum ac modo tempore in conformitate
promissionis de Hispania potuerunt transmitti et ordinibus tradi)
in tractatum venire / firmiter confidunt ordines quod nequa ex
parte prædicti regis. Hispaniarum neque Archiducum contra pre=
missa promissiones aliquid proponetur aut prætendetur quod
tangat tangens statum aut regimen contrarium prouinciarum
et interarum earundem / et quod Archiducis consultum inuenient
suos remissarios egatos (qui tractatus negotia quod obtinebunt)
post diuidium arripere notitia hagam distincte cum pleno
mandato commissione et authoritate ad declarandum interpretandum
archiducum et intelligendum mentem ordinum et omnibus contra
tractatus et pactus ingeniatur in quem finem ordines de
sua parte aliquos commissarios dabunt cum similia commissione et
authoritate artium Hagæ comitis 9 nouembris anno 1607 stilo nouo

Entrea que magis toti mundo patuit quam ingenuis et candidis hominibus vadunt conjurati prevaluerunt Amstelredami reassit dirum
fere nemini Scalasiarzo Quatewnio parata est et instanta que
domum ni arumbi sient et malearam direxit in judicium omnitaeum
tenuerit hostilia quanis contra regem Hispaniarum inventura

Edmds singularum provinciarum in partineanibus sunt remonstrans
de instantia legatorum praesertim regis Galliae tempestatum dirigant
ehrmt in ingenio pars ave indirarum ejus dicte Quare Imbro
suis spinola arzistratigus regius metum instituit quod vadunt
et ipsi admare promittentes quod habita diu actitatione obtinuit
praesertim Mauritio qui duis praesentiam et potioris arte mediatum
tandem remissum fuit quem et obtinerunt ordines inquidia sue
legatorum partuos artium urbsanit arzidues qui in regionas
Spinola ortinaguta, millia duratorum per estradas mensarum
Amstelredamum misit.

Sub finem januarii in Anglia in provincia Comitatu ad septimum
Boreum mare pertinentes aquilonis eate magnet et ad 20 milliaria diis
regnum in longum et 8 in latum ad pedes 12 totam regionem demersit
innumerabilia hominum strage perierunt civitas Hantonia cum pagis
Grantham Donhouse Kingston Brian-dounum aliisque pertinentis
nobilium habitaculis Dein quoque arripuit provincia Bristonensi
ad decem milliaria usque ad Bridgewatet omnibus domibus idem
arripuit in provincia Northfolcensi de Ceconiestrensi Lincolnensi
et aliis cum insumta strage hominum et pecorum presulum unium
et alius cum insumta strage hominum et pecorum presulum unium

Sub finem decembris Ambrosius Spinola archistratigus
regius et marcesu Bonafrancensis legatus ab arzidunibus et agat
cum foederatis ordinibus de fidei pace ave
cum Scelandes agit foederatis ordinibus de fidei pace ave
cum turcarum indutiis ni cum iis instituere hoc primum erat
quod catholicos premere magnum debebat ut ante omnia instaurata
quo liberum catholica religionis exercitium per foederatum belgium
reintegratur Denuo strarit quod ipsis hoc nisi fiat inimicus catholicos
(qui erant quod suos fere omnes primarii) migraturos in brabantiam
Quod si (inquiunt) foederati instet suum catholicam suam religionem exercitium
catholicum esse debere in brabantia Deinde ratio erat ne gravem ab
antiquo in pacifica possessione esset hinc fuisse et de inturbatam
restitui debere Admirto quod foederati gravissima ab Arzidunibus
arripuisset in quorum remunerationem hoc pugnare non debuerunt et con-
trario vide arzidunes ab ipsis nunc arripiuntur et consequenter ut
aliquid ab ipsis possit petit Demum finem est et statur in eor
arbitra ut legati gallici tanquam testes. Deinde petierunt

Libertatem qua iam plures parati fuerunt romanas germanis
eis tandem patrimonii (domanus vocant) perpetuitatem nobis
retinere quandoquidem in de vendendi plenus et alii potiuntur
Navigationem utriusque Indie et ordinis abstinebant omnino
stipendiarii Debitis et nos pro defensoribus suarum
religionum assistant Dei factum et in omni bello illato
omnium fere armis nos defendamus et omnis religionis furor
sed minimum vero et minimum nullo bello offendamus

Anno octobris Strepsit Caesar Romanus Pragae ad ordines
foederatos extras qua sub finem Maii anni allatae sunt Dixit
se audivisse posse de pace cum germanis virtus agitur
instituisse porro se admodum mirari nisi sibi magna de
re significatum tum quod germanis superiores esset tum
quod alias pro posse in hoc negotio animo laborasset Tum
quod religionis diversi mentis dissentiunt et se tanquam
superiorum dominum agnoscerent petendo velle se omnino ne
quid agatur in mora sui ordinarium

Anno eodem Henricus anni Festus Hemmius Lovaniensis post bernardi
Belgensis et Dibletius Deliberandum convocandos curasse Synodum
reformandam quam acie pro se fecerat esse quidam in posterum dogmati
bus de quibus dubitabat et petebant qua illa essent quaerendi se
nullas nunc ista quidem petere in Synodo nationali via in unum
convocandum quod brevi futurum speculabatur Rursum petunt et illa
placuit nunc mitterent vellet et satis ab petissent de illis quandoquidem
sit preparata ad tantum Synodum remoti Negat nec enim Synodus
sit petenda et petendum cum posse ordinarium agere de toto dogmate
et de unius reformando veritatis et sta laborandum

Res est deliberatum petere Synodum nationalem et brevi ordinis mente
convocandum suorum scholasticos maxime lob qui ne recusaret ne partem
causae Synodo sua expectum suum scholastica unum Zabri velendunt)
tandem tamen per ad nationales tempora determinando Habuerunt
resolverunt in quo petam petendi petendum deliberando de ordine reformando
et in unum finem hoc anno petendam Synodum quorundam convocandum
haberi convenit plaga quod in de loco petendis ordinis pacificis
et agitatum reformant et ordinem petit Vide quae de loco
mandata sit quatuor Synagoga et eadem regunt galliae regentes
nisi de ordine et Romana stipendiandi tam florde deserendi Vide
quales in posterum convocandis hoc fuit synodus et quis etiam
convocandis pacificandi sint nisi et nisi si Carolinis nostra petitum
regium Calvinum rebellarent tum nisi de suis synodis superiores pacificandi
essent

Anno eodem anno de Synodo hac petendum petitum pacificandis duplicata
et petendi et de duas petitionum quae et post insinuabant de petendis
Ex de causis Adami de labore arbitrio de originali peccato de
pacificandis parochorum et studiosorum pacificandis pacificandis et adiuti negotiant
et pacificandi in ista Hollandia Provinciis Leida plagam ad tam
Romanum remonstrantes (sic et) adducit quos nominis de illis remonstrant agit
disputatur de pacificandis et acta insinuabant et in posterum agitandum velut
dum ista pacificandis et intelligant leidae quae nisi et fuerunt pacificandis in rab
Hoc pacificandi oli petendum de simulant et quotidie petendum est

1608

In Sterdam venit hmõi anno et arram futura dñica Exaudi quasi
Januarii quibus renouatur tenebrosissimus illud diritum vidimus
quo omnes degustum rathoeae religiosis sub grauibus poenis fieri et
frequentari prohibitus Sirnti et Amstelodami ai unt adunt
dominus Corpus Dñi inferatorio equorum quibus ore circumlato
sacerdos grauibus hystoriis orationum quibus parochiae
16 Januarii magistratus Simon Cottomus sacerdos in ecclesiam collectus
quia indutus pontificalibus atque ad ipsum legentes flagellum quo se
punxit Adstat ad non impetu post Dominus Rodolphus Exaudi
in magistratum iuratus do quod in ecclesia sancta maria anno
quodam sacerdos sacramus fieri sic dirabatur

Postridie sancta agnetis Senola Hagam venit cum Ioanne
richardo burgundo praeside comitis primati archiepiscopi et Ioanne
Manrico secretario regis Hispaniarum et in belgio ambobus consiliario
qui magna pompa mystatis et variis peditis equitibus sunt Ruia
re pro germaniam diu legata statim advocat vt iam legati regis
dania et plurorum q germania primum hostiorum et partis
negotio interessent quod per regios legatos tractabatur cum partis
ab eorum dependentis inter quos dominabant Comes Mauritius
Ioannes odobarnevetus advocatus Dominus Valerandus
Brederodius Iohannes dominus Brugarum Nicolaus Hack
ranonius Maritatis sancti Iohannis Exaudi consul Dynasta
vollenhouius et ceteri ab quorum illi tyrabatur vero hor
negotium magna indignatione animum fit maior conciliatorum
haereticorum atque consistorialium qui metu erariis mimicis
fortunis et diffamatoris libellis pars negotii grauiter turbabant
dissimulantibus caeteris cum nusquam non pulsare venalis
prostarent Mauritio vero propugnante nam is pro innata sua
diuersi auaritia prout lucrosa ab his ne illis munera arripiebat
ita pars negotium amplectabatur ne negotiabat ne quod
magis ostentum que praua ratio cum pulsa sua nota
et turpi Adonis fame gerebat Verum est quod sub finem
huius anni ordines promulgato decreto pecuniae hostium libellorum
angeli prostare retinuerunt fit ferro cum omnino manibus
detecti angeli non deprehenderentur Extra vos qui pars adhaesa
bantur magnum inter proximas notati sunt Zelandi qui sub
ueteribus Leandris atque brabantis agentes magistratum omnium
aestimabantur et post eos Exaudi consul proximante praesertim
Gerardo Reuesio Vandrano castro consule
Enter Amstelodamenses Hollandos vero Amstelodamenses
quorum consules in comitia pulsa vocem audientibus regis
legatis probrose et minaciter conuicio regem Hispaniarum

futurus putabatur Toto huius cor bello obstinatum fuit mare ani-
mas & Hispaniam et regis tam defunctum quam praesentem turbasse
atque Hollandorum in Indiam navigatio motu animadverti, clim
rem dari quod ob septentrionalium vernulam qui ob eam regio
multa aromata absumunt faciens et commodius in Hollandia quam
Hispania deferri potuit Quidnim quod rem primum haut
quidam nautam hominum vaede rathoerum Hermannum cognomine
Oxyanist qui regio consilio ostendebat quanto rem Hispaniae minimodo
juvabatur et quam facile metia vinc possent impedire offendebat hispanis
di ab primordio sed audius non fuit

Optimus fundus grandis contentionum Leida in gymnasio ortam inter
ralenianos theologos qua nullis etiam Synodalibus remediis sopiri
potuit Vocantur utique partes utrumque ab ordinibus Hagam et
inter se disputant praesidibus aliquot Enisconsultis praesente Sig
maeris consilio Woudrudio a Wondhusen Barnevetii genero et
nonnullis aeq consultorum assessoribus controversum est hoc tollo
quinim pro metor dus summa contentionum rem intra paucis redimus
sibi contrast magno rathoerorum grandio ut minores Hardtorum defendia
tandem ordines rem dederent inter partes remittere non posse in
consessum suorum quorum habent Hermanum cognat quem suam sententiam
dare potest esse consentaneam verbo dei Deinde etiam mellem
priat medium quo remittere posset rem admisere Rathoendt
satis humanitas se mihi dubitaw quin sua sententia vita sit minuta-
rum mellem medium se Hartomb cognatae potuisse quo ad hisarg
remitteretur si vero ab aeq aliquo mutari possit velyow id sibi futurum
Commisso advocatus Gommarus qui regatus dadin rathoendt peano
ralenmistae. Maeder dicit se non dubitaw de veritate sua
sententia aut remonstrantium aequam rem Hermanio quam Hardtorum
et non atorum durabat dicunt quod si dadin qua posse sententiam quia
rum interim rem omnibus dominibus mihi cavisto ad synodum
imminuo Idem confirmata etiam patmara declarant
et ita etiam in sua opinione manent
quoniam ordines rem definiant Statuantur dum jam vel minuti
religionem sine dissidii regulis constare non posse, At discessio
sine atque scribat in Galliam ad duos regni Calvinistas petitus parti
cipationem Calli vero Synodalis detra remonstrantium rogat gratis
Calvini sententiam probant Hermanij et Hardtoram damnant

Petrus de Corbeia pontifex huius anni in Ardenna abbatiali beate Marie
virginis in Burgundia pago fundi Dorensi Bisuntinensis cum de inducto
pontificis coronide indulgentias promulgaret populus propositum fuit
sacrosanctum Eucharistie sacramentum in choro ad gradus presbiterii
inter candelabra ligneos agitato tabernaculo tempore quo de
more corpus de candelis circuitu dependentibus cum cortinis et
mensa cingula et impositum mensa altaris viaticum cui sacra
Eucharistia hyacinthus tabat in turcam collapsum et cypreo circulo ligneo
cui pendebatur in tres partes diffractum fuit Sacra Eucha-
ristia de cathedre pauelum hyacinthum retraxit et in aere hasit
pendula meliis manibus sustentata beatio cygneta trium horarum
cum ingenti infineta innumerabilium virginum cygnorum Dum pastor
propinquiores pagi cum populo sua processionaliter ad eorum admiss
sacrum celebraret cum diuin sub sacrificio de more hostia consecrata
populo ostensa sensim a sacerdote ad altare demittebatur etiam
cingula Eucharistia catenis in aere pendula sensim se demisit in
hyacinthum pede pauorbos scabellum cui eburneum missalem mistratum
cinctu corporali decenter hyacinthi sunt. Alexander hyacinthus Bisuntinus
in audita missa continuo ostiarii sui peruigilatorem et adoratum
Christum qui examinatis de immensa innumerabilium quinquaginta cygnoribus
personis ita factum esse inuenerunt. Unde pene argutos sacri Romani
imperii germanos dicto hyacinthi cygnum pubertatis primam inei
crassantis anni mixarneum hor toti mundo puberauit

Vidua in Hollandia est honesta admodum matrona mihi probe nota
nomine Cornelia, Cornelii cuiusdam Ardensis filia vxor Carobi Theodo
ri Dirtidyoetis fabri murarii domicilio oppidum Enchusanum
decorasti nata annos quadraginta octo qua a pecto sno pudendo
ad annos septem grauem incommodum in dextra sinistra sua tibia
habuerat quatuor unum praegrandia foramina mire pustulia et sanie
fluentia tali incommodo habuerat vt et in domus sua paximulto
interdum posset exire. Arturia cum undique rongeabata et ad
auellana nucis magnitudinem tumentes rimam foramina illa con-
seruabantur Malum hoc cum etiam maxilla dominum grauem
horrorem incutiebat per annos octo varie chirurgos et medicos
adhibitis quem quasi a nouissimo etiam tremuit vsque ad
praesentis Maii calendas fere quotidiano ministerio ossa fundat
Theodori Dauidis Amstelredamensis in vniuersitate Ardensi
medicina doctoris et professoris primarii atque anatomistes insignis

talem vt quartam in dextriore parte [illegible] talem in tergo illo locante [illegible] postridie mane [illegible] me quasi spatio fere duorum passuum a domo habitationis sua [illegible] obviam vidi miratus rogavi num eassa esset [illegible] respondit minime sic et hoc modo et quia tibi iuberem quod hoc non credebat Mirabatur Dano cum tibia mea adhuc medetur vt etiamnum affirmat misse murmurationi in valde exparuisse atque contractionem et tumorem pedum et hoc tamen omne inquit infortunium Dea virginis subeatum est et cum dicto calcem detraxit mihique vt annulo meo tibiam inspiciendam et ob miraculi fidem tangendam tradidit retegenti tur omnia premissa cum admiratione admiranti Hominis Scotinavarii et prudentissimi qui mecum versatus maxime et consanguineus eximie nouerat dominum monstrante illa vidi recte sanata tibiam a calcis fere media fractu= ris tumorem cum articulorum ad pedis ambitum magnitudinem quam fractura dimanans ibi reliquerat ad hodiernum mali protenti vi horarii et fatebor totus regani mihi quid mirandi inde subiret respondit mihi Cum regnant Annurens mihi vt quid deceat tui consanguinei frater meus inquit illa [illegible] dent me minus ecclesia sperat hinc advenisse fingere malum tanto gravius redundaret cum admiranti mens ego Bonus de Bor mirarer tam grande posse quam grande alios Scotos hinc ad inventionem fidei [illegible] omnes tardent et pudore suffusi statim a me discedere quidnam Anne sequenti diligenter inquisiti cum quid mirandi redisset omnia sana ingredi ad grandem Scotorum confusionem qui inferiari nequeunt et tamen credere nolent

Entre Scotenbrit [illegible] Gonzaga Dux mantuanus de Gallia in Hollandiam venit qui cum apparatu catholicorum fidei suam aperte professurus pacem gratus fuit ordinibus Amstelredamo quod deinde impetrat Florentius Harenni frigido admissus Lindensibus demum commendationem regis Galli ostendit inde ire in Bohemiam magna gratulationem perpetuus patris negotiosus a magistratu postea et tam ipse qua omnes sui non nisi in catholicorum aedibus hospitium habuerunt [illegible] quod etiam hactenus est

Philippus magnanimus Wichoemi auxarii zeuzeris turbarum omnium
contrarius fieri de priori matrimonio cum filia Maximiliani
Romani contrahendi qui Karolum in Hispania sub cura patrui sui
Philippi regis catholici educatus fuerat in foederatas regiones de
Gallia venit ubi matrimonium contrahendi et augustissimi sub
dictionibus quas in Hollandia Zeelandia possidebat inaugurandi
quod Bruxellae et Gandavi partim ut magno apparatu ritum in
domo minori utrobique agendi venit in Arcesia ad se partarum
nigandi quod catholicae religionis esset Maximilianus Romanorum
haeredis arridet in Anxaxi sui filio Hagam itaque cum venisset
destinant ad eum Joannem abbatem bonigadii consanguineum suum
primarium qui sub Carolo familiaris colloquii de religione sermones
agitandi ut reverendi ut agendi catholicae et agendi sermone
redit et idem tentans hoc quod ad se attinet Si mihi hic tibi
actionis negotii est non est quod hic venire praesumas absque deus te
coercendo atque ita non redituros abest de ordinibus quidam non minus
rum Dionysium patris sui Josephi possessionis respondet Patre invito si
in Flandria quidam magis Flandrus dixisset nisi a corio abscessisset
non maer fuisset

Tractabatur Hagae magno apparatu de pacando bello inter
Austriae inferioris provinciarum Belgii septemviri negotium suum
peragerat partibus de tractatum inducit maioribusque in suis eorum
interventibus Arnhemi in monasterio quodcunque domus anno superiore
in praesidium mandata opere donatus est destruendi Atrebatensi Aegidius
Hagae itaque Hagae primi magnates negotium et pro parte quidem regis
Hispaniarum erant Ambrosius Spinola cum tribus suppeditatis nominatis
quibus accedebant commissarii ordinum quatuor et Egmati regium pacem
Angliae et Daniae non minorum primorum Germanorum praesentium
tium Tractatque jam ad finem ad tria genera capitula negotiandi
quorum primum erat circa foederatos erant negotiari in finibus eorum
talibus Secundum vero de religione catholicae quod habitari
essent catholici qui in foederatorum civitatibus commorabantur Tertium
vero ad Regem Hispaniarum de assidendo futuri essent harum regionum
foederatorum superiori generis de quibus postrema duo ita erant
conjuncta ut si unum sine altero in statuem et rationem duntaxat
erat partium aliud non posse videretur Una enim hoc catholicis

+ ut maior reverentia adhibita regem Hispaniarum

esse potuerat de firma religionis sue libertate sub dominio et gremio patrum hæreticorum eorum præsertim quorum arbitratu et intolerabili tyrannidem tandiu dolebat fuerant et vtinam non deplorabantur quotidie ruine et ruinosa hæreticorum natura ac sancta tota simul Romana religio etiam sub catholicis principibus et non tantum non esset in his regionibus aliquando diuinus vtinam vtinam deuenisset adhuc in Celtia Colonia Monasterio Paderborna et alijs plurimis locis

Magnum itaque animum dat remedium de rebus tam arduis præsertim ruine hæreticis et bellua metorum rapetum vaque tanquam rabida et furente tanto fre remedio cadimus qui silue totus de hominibus indoctis de et de fere omni ingotis et mendacibus constabat Arridebant patrum plurimis letati non tantum in religione sua dissidentes verum omnia pro dominorum suorum passionibus agentes et vnum proh dolor habet rerum optimi Hunc sibi consulendo in regis vndis confecta mella habitura homuncio rato sed anea plurimum potens Martinianelistis et poetiris alter tantum et iurando omnia mutantur quæ rum rumque serendum variam disponentem in dapis et petrumque rontrarys consistant quasi impossibile videtur in romanum aliquam confessum confendere et in hoc negotio Hoviaeste esse vellent potestatem Regis Hispani obtinentem vanque dominatam vellent tamen alio pedis minusue pro vario affectu in hoc fidebatur) sua rumque erant consideranda et proponenda quæ in hoc negotio ponderanda quibusque satisfaciendum videbatur

Dani et protestantes Germanica Lutetiequentia Grandiloquentia et magnificentia meta profundebant et præsumebant se regna habebatur illorum ratio ut in altera parte inclinando vel momenti pondus afferre potuit ob diem grande agitabant se suos dentibus pugnos mordere non potuerant Vide et postmodum distidentes sibi conquesti sunt præsertim dampna nostra se quod parum sue voluntatis vellet quandoquidem nulli maiores momenti consilio ad libitum fuisset

Augens de professo hostis erat Catholicæ religionis quamquam zelo Hoviaiarum non admodum male vellet et pote rum amplio vtrum suarum pratus videbat vel ritu rum sui zelum Catholicis sinue et Turcarum bellum inferret vtrumnos parum hostis superarum vide refugiebat contentus si nos sua domi sibi constarent et pene tanquam Philosophus et magnus parum vel ab adiacentibus audent fastus diuus et superbia istum bonum diuum vta possiderant et plane stultum reddebant Quare ut potuit ut vocabat vacue in alterutram partem propendere obseruabatur tamen ab omnibus quod sustinuam Brewam et Ramarhus imminentissima Zelandia cora possidet

quod prior sua remiqz adhuc dira ac sycophantica vos protec-
assit, pontificis Romani dissuasionem vel non curantes vel falsis
rumoribus obtentam credendo, nouo calumniatis patris assistato et omnibus
aperto atque notorio. Porro hmõsmodi rebelles a rebellibus Hollandis
quam maxime auxilium præstolari nemo dubitare potest qñ
remunerandum Calumniana beatissimi in utrisqz regnorum
vel (quod magis) iudicia diuina ostendit quibus illi qñ alienos
rebelles, magnos hæreticos, fouent et defendere etiam vel posse vel
eorum posthac imperium augere et munire. Adhuc quod
illis posis ebitis sunt non parum negotii sortiri visum est posse
quem tantopere diligebat et promouebat, et patrem a pueritia habuit
reuisitur. Omitto quod de regnata Byromi nobili femina et achia
prodi mastrucca natum, qñ etiamnum de ipsi dissimulant, imo
et fouere. De gothis nemo quicquam nouerat. Et vero
et tam rato deuenturis malis, præsertim de qua detrimenta arcere
potuerant, nemo ciuium deus legitimis angelis visse potuerat, præsertim
deus qñ ocyorem omnium est refugium rebus Hispanum, adeo et
deus angelus pronotare et non deliniri sit constituti sua prouisa
remedia et certum subsidium ab ipso, imo tanto zelo certissime
premiare. Nec deus vel veritatem regebant tandem aliquando
mutare et manum a rebellibus et hæreticis retinere potuerit
rebibere.

Archidux vero Albertus primogenitus [illegible] totus pacificus et [illegible] melioris status potuerit quibus [illegible]
affabili materna hæc sustinebat, unde omnibus [illegible] nouis
nisi assistentiis fidei præbat, et pacificis imperabat, [illegible] quam ut
perpetuo atque immortali bello tota sua vita imperari vocebat.
Ed tandem domari bello quod [illegible] legatis suos
pleni pagorum visitabat, multis interimens et perpetuus inertem
depredationibus et seditionibus. Opinea quoque per rumos fidem
per nimia bartums a Gemmensibus inuasans curata fuerant grauis
iam anno de isto debito obstrictus, tandem aliquando dominari
vocebat, quod nisi finito bello non potuerat.

[illegible]

Hispanum vero non parum movebant mare hispanicum navibus occupare
et commercia suorum et substantia, avaritiam cupiditatem bello
adjuvantem, et subditi in contribuendo ad utrumvis bellum avarum
desiderii, exacerbatum rumor belli multos potius videretur exponebat ita
undique mari fœminibusque nuntiis, ut paratus classe juvenis non
videbatur posse adigi non putandum, quam ut cunctis omnibus nutandi
regebatur quorum possessio et commercium et spes substantiæ amplexa
manderent intristi juvenis intrabat. Atrebat quod quandam Soror
patris Isabella vindicat nullum jussi jus natum erat, patrem, pro
eadem commodo exasperati, et sua solum sive dejungunt Hyperbus sive
rondurdu videbat et instituim aliquod bello fuerit, quo Hollandiæ
juvenis ad matrimonia et jocunda sua invitus mitterem dejungerant, et
armis desuetudinem: imo veterano hostis subeato rum finitimus sibi juvenis
fœderatis quod mirabilium videbatur, et rumus femina non obstrua jam
videbantur tumultuari mirabatur, ut rea juvenis mirandi in possum
dat regionis quas superarum majores invitis erat, quam superatis, cum virtus

Warachtighe Afbeeldinge van de Niewe Stadt Brādē Mullheim: Alsoo de selve door het beleyt van den Churfurst zu burg en Me- vrouwe Anna Paltz gravinne by den Rhyn seer vergroot ende wtgeleyt wordt

Straus van der holen Weyde

Boechemer Stras

Hospitael

Magasyn

Holts Marckt

Schole

Kir ch

Hospitael

Vehe Marckt

Zuchthaus

Kir ch

Ma gasyn

Ros muln.

Wind muln.

Koufluid Bourß

Ros muln.

Wind Muln.

Wag Wag

Grosser Marckt

Kir ch

Kir ch

Schlact haus

Fisch marct

Stadt haus

Wind muln.

Wind muln.

Dunwalder Stras

Stras nach Duyts

Stras nach Duyts und Coln

Struß van Dusseldorff

Stammeler

Kleyne Kraen

Grosser Kraen

Haubt

Den Rhyn

Rhenus Fluvius

P. Kærius excudit.

in ordinem redigere, ob opportunissimum tot Hollandiæ portuum situm
et formidabilem mari potentiam [illegible]

[illegible]

In ordinibus autem foederatis reperiebat [illegible] immensam et jam inveteratam
dominandi libidinem, [illegible] Hominibus præsertim sordidioribus
demutantes, ordinum et Principum in omni republica primatu singulorum
rationes diversas animorum motus in communem rationem trahabant, erant
enim nonnulli nobiles et antiqua stirpe suboriundi quibus egregia
indoles gerebatur quod cum talibus reipublicæ quæquidem agebant,
quæstus divitiæ et opes de partis tuendis regebant, mundabant et non
semper sub invicto amicitiæ bellique patrimonii signo, Maior vero
pars qui vel de novo ad regimen vocati, vel nondum insatiabiem
suam cupiditatem (crebrumque sarcinam [illegible] vocabant) ragunt
vexerunt bello studebant, nisi missi bellum bellum clamabant,
turbatis aquis pescari optimus brevitas [illegible] cos fovebat communis
quidem quod opera manuum suarum victitant ob indutias has
mutatura imminutionem sentiebat, justo quippe tractatus
extendant rei gibus et absint commercia, verum [illegible] rationes
aliud ingerant, et de mutatura instituto plebi incommodum possa
bellum augeant, ad quod etiam varios subditos rebelles passim incitabatur.

dnm obstabat arariꝰ pubem inopia, nulla sarriendi spes, quod
stram vectigalia jubere absent tributoribus adverta, nona vero nisi
erat impossibile quod jugo subiici quod ipsum deprecato et titubi et nomina
referebant. Attrebatenses Gallus quidem ad metam primam
suppeditaret, at retinere suppeditare paratus erat, sed nunc tam erat
mutabilis quam ventus. Illum ab vo tuti ambitione, at ne gratia
ne vi in suppetiorem redigeretur. Porro timebant Brunes sibi non
minus a Gallo quam ab Hispano, tum quod rathoerum religiones par
sit ne fierent, tum quod mutuatum inter Belgas et Gallos
odium a maioribus quam traditum simultas non paucis ab vo ignorantibus
ominarentur: qui simbus non longe absitus quasi parasitus imminent
et qui jubernium deprecari possent. Cum ab Hispano longius absunt
minus Hannibali timenda absent, cum insigni regna regionibus
Belgarum ob frequentiam rominorum magis erant exportuna,
rate actuario vige in parvorum astute, posis dedendum absit duci
importandi offerre. Attrebatenses quod Hispanum nauigatorem
pudere et magnum timere animadvertebant, illam vero mutuatam
se posse gerrabantur. Foeb mutatorum nanibus, et deensis, qui
magistratum errori de va prouidentes instrati deposum quoque ordinibus
offrebant. Porro Hoc aestate pondrabant rathoera religionis
restitutionem, et de rebus sui regiminis deliberum, prout cum nobis
et tantum rathoeri sunt qui de praetypoto orthodoxia sactum quotannis
orthodoxa sacramenta communicant, ita at posi pro calumniam
legitimis vos locos habebant qui rodnam posorum frequentarent,
ratibus pro Lutheranis, anabaptistis, ave rebe poetarum sabbatum
vocum vero qui calumino controvertitarent tam deputis erat numerus
et cum ave rathoeris ne in comparationem quidem venirent, qui
si pubem sua professi permittebantur, controversiarum frequentia
perstantia. Suos cum calumniam posi pro asinis habebant) morum
disciplina, et controversiarum apparatu omnes indigenas in suam
sibi agglutinarent. Aiebant quippe quanta inclitudine ratisperi de
foederatis regionibus in Brabantiam Flandriamque ad confirmationis
sacramentum convolarent. Quod si ecclesiam ad deputandum
functionis admittebantur, cum peregrinique absent viri primarii et
doctissimi, authoritate sine et ratione id efficere putabantur.
et haereticorum inopia etiam a suis posis inviderentur.

Cis et similibus motibus animorum motibus agebantur qui de pace tractaturi erant, inter quos summa illi spectata videbatur ad Gallum, quod is durante bello omnia se quod ordines posse recipiendi Pacis et pacem illos omnino dissuadebat quod ea conjuncta sibi imminui Hispanum videret, qui tam posse quam ordines foederati Gallum adorare cogebantur durante bello. Indutiae itaque praetulit En illis autem fernandes quod Hispanus de re sua magis etiam probabat sensus ut suum ad harum rerum principatum hoc modo minus obstruere. Atqui ego vero quicquid offerretur caeco animo arripuisse videbatur. En fernandes autem indutias hoc quoque non parum promovere videbatur, quod ita cognitum primus ac arcanum de cognitione foederatarum rerum domino. Manus negotium in adversis religionis fuit rerum videbatur, ordinum Gallo originatim arripuisse se laboriosum et indutias stabilitas restituisse, etiam de hoc tardi pecunia. Eadem cognitum asserve vero quae inter foederatos agebant animos hoc modo tandem sibi dominio, rum humanitate et benigno ut videndi videbatur, quod non parum momenti habuit animadvertebat ad obtinendum harum rerum principatum. Eadem vero cognitum naufragio in qua studium laborabatur, quibusdam volentibus et intra tamen tegerum esset indutias, optimus vero bella cognitum. Alias vero diversibus ad tempus rectum acturi parti in ea re dissimulandum et ac de re interesse fuerat in Hispaniam adeundi cognitum Commissarium negotii.

Catholici, qui obstinatam et cognitum habendis se gerebant, exacti esse Sancti Martini rum inter primarii primas ad sanctam Agnetum in monasterio convenissent ex magno omni praetor tumultu, et quo de quo nomina singulorum describuntur, et a singulis merita 25 florenorum dicto constituta arcubissime exigitur usque ad summam 1500 florenorum.

Conventus Hagae stetimus in anno domini exercitum rum pleni sibi authoritatis quam habuit arrogasset, a Rmo duo Castoldo subsidentem ob civitatem rum inter rumoris rationis convictatorum.

Sanctimonialibus quadam Gertrudemontana in Hollandia rum esset, communialibus sub nominata finitat gratia et illustrandum,

Eor anno rum Carolus Gribanus rector Collegij Antuerpiensis
per sanctatos suos status ysta Romam [illegible]
[illegible] Marcus tomyelus Judæi vellatam ejus domus
[illegible] mstituit, rogatus quid ea ysta esset dentis interrogat. Rudst
rum diu negando ysta Judæ rationes qui tam afferuose sanctatem
[illegible] alys [illegible] posti obstinati erant abstinent. Joo flexus

Sub finem hujus anni Galeatius Bubet Pescarius Calabriæ
ad Carolum Angeum regem ut calamos et strytonum missa faciat,
arma vero in mundat in ventitium, romamq; inundat, ysta
persuasit quod inter divos primarios Gallis ejus adytum est
optatq; ut sanctæ Jo annem mortem rum gaudio obeat, quod
de rum pontifice (Sixto) Babilonius visit, hui ysta insultu
do calabriana Eis ysteu pontifices sunt, hui miraculis
vicinydem sua [illegible] propagant, Eubendstat illi apud regem
hac nutitia per Caesarium Casaubonum grammaticum Bru
xellensem, qui in V dissertationum anni 1600 apud Rollo
quæ scribens eden stum calabriam ytyrum, sed ademeu pandi
dat. Quam vis Eos pestis reassim ut rationes
timeus ypsemet sane regulam pontifex extor, in memoria
sunt mei, tarmd, illud Jovium

καὶ τότε, χωόμενος μεγάλως σαπτήρας ἔχοντες
δεῖπνον ἔσαπτιζον πολέμιον κλέπτον —

1609

Rel.

Recolligebat quidam [illegible] in Hollandia et Zelandia laborantes
[illegible] quibus [illegible] et indurato animo se tolli
atque deperire putarent de quod fratres sacerdotes quamplurimi ydolatriam
[illegible] in diecesia dei eorum nouarent famam
[illegible] quod ipsorum obstruxerunt et tanto omnium pudore palmam [illegible]
[illegible] de ydolo uno bouis cocti reddebant
adolescentes docendo et indoctos rudes et humana consuetudinis
[illegible] atque rusticos se dicto suosque eta magnificabant et illud
Noe et Nostri tacto quoque verbo (me deorum miranti) imponebant
Romam aliaque tributos sua in immensum adtollebant alacrem sacerdo
tium godra se deae semel et panem prouenissent in totum sibi
[illegible] attribuendo hoc rapiebant et pactum alibi magni habuerunt
in Hollandia vero tum Dominicales [illegible] de
deo et philosophia singulis singulas questiones proponendo examinando
et decernendo quasi Magistri nostri in primis rathedris praesidebant
[illegible] et sibi [illegible] putarent et si quoquam adnuissent
[illegible] statim sacerdotes sacerdotes ab ydolo recessarent et ad deum
[illegible] reuertebant ne remittebant ne [illegible] Memini tum
in [illegible] prouincia [illegible] [illegible] [illegible] tum
nobilis ordinario hospitio aduenatus fuissem a quodam de
ipsis [illegible] adolescentes admodum et me inuito me admodum
docto et in tuberculum diu auctoritatem tutum sibi in tonsorio
[illegible] pristinatibus [illegible] dormidat tum suae quodam sacerdote
[illegible] fuissem stabat [illegible] mutuisse mensa
[illegible] nobis rixarumque assentibus et sic casus est [illegible]
nostrum et mihi dictus rondtio et [illegible] quaque et de [illegible]
[illegible] de nos primum deferuntur et postea [illegible] ranonis [illegible]
Simonian tum proposuisset Rodondo et secum illum sacerdotem qui
mecum aduenerat referendo respondebam me jam ante aliquot mensis
[illegible] ipsa de [illegible] requisitum et ante me hunc secum sacerdotem
Porro hinc [illegible] (pro dolor) fere infinitos ad nos deferri et
[illegible] in [illegible] methodo quam et referebam Stabat [illegible]
confusus et [illegible] vix proloqui potuit [illegible] et sinceria mihi
aliquam tum [illegible] et [illegible] in confusionem oblata
[illegible] quaeab [illegible] agnouerunt [illegible] et destrexe ad
praesidium vero [illegible] Antwerpiensem [illegible] abeundum
qua ad Gandauum deferuntur Rodondum Nuntium Apostolicum [illegible]
[illegible] tum peruenissent
[illegible] Tacito Ianuario in hunc modum ad Regium Dominicum Sacerdotem Strycil

† et apostolicae vrgo ad romam

† atq ranonitro et alios

Pervenit ad nos ad Sanctissimi D. N. notitiam indecentia inepta et scandalosa pertrahi a sacerdotibus tam regularibus quam secularibus
1 ex hoc saluti animarum in Hollandia propositis Pro cujus rei
remedio statutum est solere a prudentibus sacerdotibus rogari et ejus
confessionis spirituales a quibus deposcunt votum obedientiae et promissio-
nem de non confitendo alteri in quemvis misereri nonnullas disciplinas non
2 satis honestas Praeterea magnum erat scandalum et petrati retinendum
quod ejusmodi collationes a junioribus etiam sacerdotibus fiant
inter quos illaque aliquando magna interdum familiaritas et frequentia
intra privatos parietes colloquia visitationesque mutuae Narratum
insuper est alicubi aliquibus rehabitare aut in peregrinis aedibus collectas
3 dum devant adire, aliquos autem posse nisi unica missa sacrificio et
viros immolato Divinum otherum tandem et subinde per pagos domi
4 a sacerdotibus ad missas posse recipientibus mendicandas eaque
ostentatione extra domum parentibus earum reclamantibus duos foedissimos
crassum detrimenti Atque inde periculum de majis apparere quod pedagogi
et ex aliquibus modesto et innocenti indumento vestita puellae sint
5 et junioribus Cessent ergo sacerdotes habitu plane mundano et inter
haereticos tutius latebant incedant ornati nulloque ad ecclesiastici honoris
motum aut praesentia recordantur Insuper similiter quaedam
6 ex sacerdotibus magnum quaestum sibi parare de deformo simus facium
aliquibus ita et aliqui ante pauperes detegant Ab eisdem ergo ejusmodi
7 ejusmodi dolo et amore sensuali magis subinde quam spirituali suo
confessario obstrictis aeque omnibus confessarii detrahi et praesertim
Patribus Societatis Esse in eadem provincia missi dominica
opera manentibus sedesque continuare et eidem patres de aedibus
rathoberorum in quibus illa aliquando habitant studio amicitiae
ac-dantur vel haereticis detrahantur vel rathoeris deosi reddantur
Postremo non eadem interdum quaestiones et dissidia inter ipsos patres
societatis et sacerdotes praedictos et quod patres cum rathoeris ibi simul
vadat gratis munerumque fructum faciunt a sacerdotibus proprios se
pastores decantibus detrahi exposcentur et magno cum nostrorum
scandalo et prohibeantur quo minus frequentent eora sacerdotibus
assignata Patres cum nullis retro cores distinati ubi majorem
consperxerint necessitatem de accurrere consueverunt his itaque
omnibus (quae hic etiam posita a me digne arridei) cum sua
Sanctitas unice curaverit et de opportuno remedio provideri
studeam earumque optaram et hujusmodi abusus omnino abolendum
quandoquidem sine manifesto animarum periculo tolerari non possunt.

Vestmanie da de ve prarrone trium esse agendum quem rogatione pra
fatorum corerum desu quoque et consultudine non modica dorum
hominum poterit strahan Etaque dete a te etiam atque etiam ut
rupta prius sua Sanctitatis mentem in amouendis predictis piratarum
ortagionibus et renata laborare debet totisque nervis contendere
et qui in illis partibus a te arrepta sarcinata ministrant
diuinum tantum honorem et bono humano respectu pra oculis habeant
Aut persona quam sustinet et tibi minuto minori prestito rationem
Hinc inde reddi rationem de animo angelico ac pro tua prouidentia prospici
ad quod quidem tum te Que tua est iustitie pietas deinceps in ratho=
licam religionem Deus optimus propensum foue remedium habeam
Idcirco ad id te plenius hortari superuacaneum arbitror Illud
adiungam depputaturum me et de vis que in predictum finem pro te
agentur atque diligentia tua progressibus rationem me habere non
grauabis Et interim R^ma D^ni Tue et bona omnia tuentur
Maxime regio Bruxelle 3 Januarii 1603 Erat subscriptum
R^di D^ni Tue seruitissimus Guido archiepus Rodensis minutus apparuit

Ea cetera statum atque tractatum vendunt obstupefactor prostra=
tam manifestat tenebras tenebrarum miseratisque sum diuinam
patientiam et diaboli in nostrarum ruinarum rationem odium sanctissi=
mi domus partis atque fortissimi sacerdotis pudicitia plus quam
durenti (caiut hac scribo ne quis interesse modo mouetur) nocte no=
minus qua die puto nocte inertes quam diu acta laborabant et famili=
arita nostrum qui sustineri sic flatumenis ac horas non
dormiendi cessabo non desinent sic quatuor quinquene horas continuis
genuflexionibus reliquum audiendis confessionibus et sacrificiis missis
celebrandis manifesto et grandi suo periculo nullo vel obeato
vel etiam dignitate in crimen sum tam commodo uigil ab
vis quibus sacramenta ministrarent arcendis nisi et plenissimum
aridum stipendii panis frustum et aridi cartis vel sibi potum
et pabulum in foueribus vel stramine quarum aut trium horarum
quietem Ego affirmo et temperatissima mihi de nostris sacrifi=
catibus cum dei Christo [illegible] esse dum soleam
ad sacros in altare diuersi Trajectensi vel mane portum navem
adsint namque tum pii homines ad omnis portis laborem vos in
procinctu et tuto core requirent quod tamen minime obtinere
potuerunt sed splendida vestes cunctis rubris vellaribus ornata
Vestrum superior in exortali velle assistens pulsare inuant quam=
mis et ego et alii complures precantes de animo potuemus

+ myam Waeltam Hertogen ST Barbaram

+ tuebs Sanct mich eli qui omnes

+ religiosis Ende

Copia

† Rme atq; Illme Dñe Archiepiscope Arretin. sub tuum Augusti quam ad me dedit Rma D. Portana S. Laurentii et Legate mense elend. R. D. strictum oblatum mihi a M. Sibrando, Et ad hor, communicatum jam tuis auditis rebus, non habeo quod respondeam, Nisi adoptare me et amplecti illud proximo et jacet et ad extremum, effecturumque pro viribus et omnes hanc Rmæ D. D. solemnitatem perficiant laudate Deo. Et dum me ipsum intro modum non possum me unquam aliam solemnitatem habuisse in quo horum me me libentius me possis Rmæ D. D, que non nisi de aliorum informatione hortatuque me novit, tenuitque subito, quam et jacentes degustem puræ quæ se quantum perpendere. Non dependant tales quod, mittunt me hyperiores quod in hac provincia tuis expressa significatione dicho, et dris (me dubium quin bonâ fide et sincere) denique etiam patentibus; nos, missio a sua S^te habere pot^t illm nuntium Apostolicum practa ordinaria ministeria nostra, potestatem baptizandi ungendi confirmandi Arrepta hac missione animis mihi erat, ama undeni ardoram cynarum tamen punctorum hyeris quibus defuerunt adjuvam fuisse adequas controversias inter Rmam D. D. et P. Regium prorsus dat certare studeque Rmæ D. D pearde Quare et hinc dem obtinet me m. Adelante transferat DD Præposito et Assendefftio Clarissimi Rmæ D. D Petrejadt ubi duo loco me remanent Duos Sacerdotes

Omnium bona fide tria illa strata passim administrantes Tribus quatuorve primis annis quod Rme magnum Rotterdamo Hollandiæ et Veriues locis Insulæ quibus in locis quod varius aut quibus tum appararet sacerdotes etiam me desertas, me circubat ad illorum trium precum Hoc annis et alios per quibus maxime hic absente m. Nicolao vigilare pridem fuisse videt se est totis jam annis orto quibus hic ego mihi quam mihi vel uno verbo hyemstratum fuit ab vello sacerdote indum abiquo et primarius quos jam nominavi Credat mihi Rma D. D. si pleni amore dei et tribus illis rem pastoralibus abstinendum multus strypenium impedit mihi etiam pro me Hoc quod hic vel ibi sacerdotes aliqui agerent in reflexionem diuturnitatis deinde quasi ubi possem ibi non possem itaque bona fide rebi bona fide petendi Tandem anno hyperiori ortana pastore in rostris (aiebant mihi) amicus quam 200 hominum in frama, tuis Sacellanus hic dicit esse hic quidam sacerdotes qui baptizarent absentes rent de me tamen efficiendum potestatem haberent esse premde tanta quæ ipsum a se fuit Semelibus stirpanda Hoc mihi prima ortasio fuit et matrium nostrum sacerdotes Hoc de nobis quod hic quasi Ut autem odi pauciatim pro variis municipiis id numeris tuis notabiles petere ulo honoris nostri gestare prætor hyperiores mihi regnostrandæ mentis vestræ tuissa confugi ad viratos Rmæ D. D. Petrejadtinos et presse animi mei præposito Arrenumodabo me fariunque quæque salutis tantum ordine meo et sinceritate fidei a me vestræ Rmæ Deus Quod autem hic venerunt statim scribo de me intelligo etiam de omnibus nostris omnes venire et hic venerunt statim autequam querunt agerent quantum potui curam præsentari et quos vigilantes Rmæ D. D existimari per Amstelodami Petrejadt et numerum rem Rmæ D. D bona gratia agerent quæ arturi sciunt quibus verum unquam mihi retinet Cessus sum abstinendi a pastoralibus quod si fortuna fuisset respondisse Pedro quod tam visa vestro stryto ubicunque fiat sit nomen domini benedictum monte etiam mitra mea hyperiore Vere quantum potui quia quod omnes videant Antedicta omnibus Deo his si ostendia ubi pretibus animorum parum Hoste ad me hic agendum fisto omnium 85 rum alio anno aliquid agerit non præsentatus antea præsentia mea volentatem fortuna esse me de eo intelligunt præsentari Rmæ D. D quod fortuit duos recta me, frequentia confitentium, et pede pridie omnium sanctorum, pene expressum, debendum, me undum me unam confessionem audire absque præsentia præsentationis apud D. Præpositum hic verum recipi dortum et in prag.

318

8 Baptisam toto hoc anno nono Harcdm tantum xxi nec infantes, nisi
a baptismo nō diu superstites, nisi parentes nexia consilia gerentes infantes rathucerun
quidam sed rarissime sua professus desiderat, et pie quidem et infantem sanabant
ac me sanabant — Interim vero a me nemo missus quidem statim pro medicina totos
quatuor proxi Comingum sum monachum remisi serum statim die mediorum
non plenus hic toto anno Comingi pacia quatuor de quibus omnium Bar & Rodbornes
vocatum consensit Bartholomeus spongia aurea dicum in quibus diuisor Cidmedi
astate bonus sum unica nra Ostium sum astate bonus strenue valde sicca et a me
in rebus weigrens durata Martium utroque de pago nostra Stadenbyrum orto et
hic sanitati ra in adversitatis beato non plenus toto hoc anno Richardi omnium
assyrorum, si unge erat non misit me deus baptisare (iungere nupsit)
a nuptiis Ego iccirco existimari quod non infidelibus quaeramus Cid hac
vota celebrata Si aliqui eum pari dantium iungi debeat pacia pro quibus et sunt
opportuna Dixit preterea quoad se hoc se est non timuit sit abanc pertinuit ei
9 preterea quo potuit, at de nō fuerant missi de eis mitti significavit Ego — Cid tui in
deo me commendo et ora pro nobis Ego Cid Harcdm ihu
ihu et vivat subscriptum Deus Cid. Et pauci notarii Cid me in christo
ihu et plus nostra Adrianus Arborius — Christo vivat Deutschen — under Cid.
discreto Jacobus Acdm Redacta fuit decima nonadecima anno ihu

Responsio Dni ad interrogata

Quas ih quondam ad me dedisti decima nonadem interrogationes quibus
quia ad omnes meas in proximo datum pacem et affirmo me defuturum velut si
vobis facta respondeant Quae autem de missione tua ad gentes erga me
progressus scribis nullo habito omnino nulla documenta tuis nō scripsi me
mihi quae ad scientiam pertinent sed et de te quae scribis
mihi de dissidiorum facta minime ita arridet aut probare potui tua ita
mihi me remanendo videar male rem ubi dixi addidi scire optime Quod
vero submyster cum de sacramentis mihi quidem te tuque nec quidem ea
transmisisti obscurius de te mihi scribis nec meditate de te ipso ita quod
omnes existere nisi videre pro et prohibere me nō minus pro diversitatem pacem
pacem quia animarum sed ego quidem pacis statuisse Addis constare tibi quod quod
resolutos esse et in cibis mundis unam aliis sic nunc certa subsequentur ex Arrey
nicolai a domibus pacis malum mentiaria mutare et omnium raro quasi de mala
pacis et robusto sanis destructis resolvisse alia rarae illa et de S^m pertinet
resolvi sanctis structis mihi mihi Edwardus Gondamb Quod de etiam refert
quanda de mari in stomacho tibi insuetas et probaresse quam nos nunquam
misi sagmus se fecit et pacificavit Deum designavi stirpa et fuerit et denuntiate
exercitu Ad idem quod Ata angelum de pacificatum administrare mihi mundi
a te destructis regis quae pacificus rasse tali vernaculo multa mutuos differentes
et si ad multo sit artis fuisse quod se non exposuissent et si sit sal edendi quam
et quae ad edendi et fuit pro pacificos eos non subquamdiu existendi idem sibi
vero mundi in te data mutato ex mei D exposita sententia mihi in stranding sal
debeat si de quia pacificia aut mutato ad alia strenue exponent sit de ea nonas
quae ab pacificum Quod attinet ad tuas meas adhuc nō adde quae et pacificus
tibi mihi te mitto a me scripta et in me possitis vero pacificum offerens et pacificus
nō male ave facta assistat ego quae mutata libro divina dicentes et pacificus
pacificus Deus gratias ac agentes pacificatis est et non in nobis respondistis
=ae fidem et suo amico remunerat Datum Ecce respondens nam ih domus

Nota postea quae missa est ad Arcum

Quae acta observemus tuas vero strenue in maximum infirmum quod sit no mentis quae
scripsisti mihi exponendo pacem nō ante pacificum alia studios pacificus amicos mutatis

sed debuisse primus adire, sederem immediatum, et sic procedere
sperabat tum demum de isto tanquam negligente apud Pontificem
conqueri debuisse. Magnum enim inconcinnum proprie zelum habe=
re horrebam superiorum immediatorum et subalternorum esse
prudenter considerandum, ne in contemptum veniant subditi. Porro
ista ab isto factum non fuisse, et isto probe scio, et mihi plane
constare.

Cuthwa per omnes sive dioceses Traiectenses rimatos extraxim istam
tenuem deductum in notitiam hominum curiosorum, et si cui
illum quis esset qui de hac terminibus quinquiam nostrorum sacerdotum
superiorum habeat, ego enim statim magnis momentis quia in tota Brabantia
nostri diffamabantur tanquam impediti, contubinarii et sacrilegi:
Verum ad omnes quibus hae literae perlatae sunt sicuti minime
dubitabant quin agerent conarem et rationem harum literarum in quo=
tam impedirent et moderarentur agentissime mendacem rabiem iam
summopere detestabantur, quidam manibus pedibus pedibus, quidam
toto corpore retrogradi, ore in ipsum arti. Inde quisque missis
sacerdotibus utpote qui in propria ratione suspecti essent ut literas
literis suis ad Reverendissimum Sasbodium tristati sunt mire
se de hominibus se ore iuvandi se quidam etiam et
Gorcomienses tristati sunt se intra annos de Brontchorstius indemnity
hoc enim Christianum postea horrido periculum, et nunquam cui
recepto visere velle, utrumque ad magnum meritum arcuisse
dicebantur in literis literati, et pronde cum ante ortonium de morbo
laborare videbant Pastor continuo auspicatus, nec unquam postea
ipse revisisse. Mazi admodum habebat hac Gorcomiensium
nota Brontchorstius utpote de qua etiam aliat a Daventriensibus
atq; Amstelredamensibus recreationi essent, tam notorie et mihi
ratione recenti cum pestilentiosos ita horrebant, sartum inquaqua
sunt inferiati, sed respondebant ideo ipse esse quod recta hospitia non
habebant ubi ipsi hac cum recepti possent videri, cum dictos
Capend quos ipsi hospitabantur) istum morbum maxime timebant, quibus
respondi idem etiam de in nostris sacerdotibus admittendum esse,
nec recte accusandos non esse si ob hanc rationes propria domicilia
habebant nec familiam alebant. Et vero et aetatem Gorco=
mienses accusationis invidiam reflectebat Amstelredenses statim
remedia suorum, qui ex Hollandiam discessi abant Gorcomium
adierat, ostense videntibus omnibus quod Hasselti mendacio non
accusationem Gorcomiensium dedecet sed solide comprobant.

Tractat quoque cum infinitis prepotentibus, tam nobilibus quam regni patricijs ad reprobandam nostrorum sacerdotum innocentiam se offerunt, dicunt sint de nobilibus patribus atque cura primariis adoratis deorum, qui subsignato testimonio ad articulos in capitulo citatis comparentibus respondebunt, hoc modo. Ad primum Quod matres de reductis virginibus quas denegari enigma Oedipodi dicunt esse sibi non tantum consanguinitate sed etiam affinitate et consanguinitate arctissime iunctas et puta filias sororis sue et tamen nisi et ut minimum quid de hiis rebus se audisse vel dixisse unquam. Quinimo affirmabant deposuisse se dixisse penitus predictas virgines nullo pretio et cibaria carissima quosdam alios sacerdotes confessarios etiam ipsos patres [illegible] et postea ad sedes suos confessarios nulla ob id simultate redisse. Ad secundum dicto Et si quicquam vel parum scandalosum in via vel quandoque fieri contigerit imitatores de premissuros fuisse, sed practicatas virgines pro consanguinitate prohibituros et a talibus confessarios olim reuocaturos fuisse, fama nominique suorum debite consulentes. Quo se mirabiliter et mirabilissime posse emundari de se fuisque sustinuisse orire, nedum sparsi quasi virginem nuptiarum et homicidio natas sibique consanguinitate patrocinatur cum talibus sustinuisse [illegible] videri, non esse se sibique adeo prodigos sua sustinuisse fama. Ad tertium Nisi cartonus in remanentibus calcaretur a se dictum quod non sufficienter adhiberet et ad petitum adstaret nec se premissuros fuisse et quicquam scandalose fuerit, aliqui vel virginis illas reprobaturos se fuisse aute mentionis tam oratorum Assyriorum qui de videbant que nunquam facta sunt. Quinimo nec talibus sacrificio se interfuturos fuisse, nedum edes suas predicturos cum tanto pudore ad remanentes scandalose habendos. Ad quartum Se nisi de hoc audisse unquam, et si quid hinc contigisset breue se etiam absque probis illis mentoribus quod sui sit offerri mirarique se plurimum caeteri de se suorumque similibus presumptum fuisse vel presumi potuisse. Ad quintum Sacerdotes qui sunt sub diuersis minus mundano qua vel soleant de tempore quo ecclesia calcaria religionis fecerint vel etiamnum qui [illegible] sunt fuerint et etiam inde probari quod sacerdotes indigena urbis etiam magistratu probe noti sunt, nisi quod et sit dissimulatione habitus ob periculum quod in citeris practicatur. Ad sextum respondebatur [illegible] se tacebo non posse, sed suos esse solum temi rondatione qui tamen se non obstante acerrime ad quinis patrimonia erruxerint et fidelibus

...

præpositi non est quod pauperum retrahantur rauscham agant de
promotis autem a me dico quod ipsis non minus licebat de quacunque
diocesi quam alias et tamen non pauci ex hiis qui sine stipendio militant
Hoc loco prætereo non debeo silentio et retento ad me illum strictum
Petrum de brabantia patribus religiosis in Hollandiam missi et collatas
fuerint quam deputati videbantur aut eos plurimum fidunt strenui quoque
quidem ab multo tempore a sacerdotibus illarum partium contra religiosos
hostilitate Ecce quod imminentium in ipsorum sacerdotum hospitia ac domos
in quibus divina officia sacra consuebantur se ingerant non sinus ac
si minuerent illis ac inde pellerent ac domos fibi vsurpare intendunt
Equidem cum veram adesse non tantum de sacerdotibus ista regnum
sed de omnium domorumque sacrarum deum qui putabant me inbuere fidei
quæ indistrictionis arguebant quod illos multorum ubi sacerdotum regra
debat et non ubi esset necessarij Prouide malo dicunt se ubi videat
maiorem necessitatem se arguere consuevisse quod tam facinus vanumq
est quam dicere deum ignorare quid agant Vbino prudentiam Cæs
cathedra mihi videantur admonui omnia de dictis religiosis qui in eorum illis
commoratur de frequentioribus ad me delatis quibus quod filii importune
se ingerant administrationi sacramentorum baptismi matrimonii et
Unctionis et cetera non sine piorum scandalo et in ipsorum pastorum
præiudicium qui istis eorum fungi sunt vel a me instituti vel antiquitus
de recto prælati Monui præterea diuidy quod sicut etiam nouitas
arridentes inferius ordinarij dormiq; vicarij ad sacramentorum communi=
dationes multum ad quæ nos ministeria obtenda contra communia Trident
ni et antiquorum canonum decreta contra quæ nullas exemptiones
præualere decernunt fidelium indecentiones pius pp q in bulla que incipit
Ex primeris Apostolorum sedet Sedi et Cæsari D N in de qua sacramentorum
administratis doctrinam ratiocinari et disciplinam reuocarunt volunt
mihi denotet ordi et nominatim qui de sacerdotio sunt subesse Postremo
vitra hoc quod non eorum intendant questionis inter posset sacerdotes ex
videre quis causam addat Intelligi quidam qui sibi ab ea detractum
docebat arcuit defensionem suam instituisse quia alias a me admonitus
restrixit se paratum tuti causam suam notam altorum de doctrina non
pena et importuna et nam illi religiosi secundum quod subinde bene dicunt
aut scribunt sacerdotes et tum institutionis tum regulam ac doctrinam et
decretales patrum suorum sequuntur prouentibus posis bonam partem quales
autem illorum aduentum illis habuimus et diuersis ratiocinare frustum longe
angelissimum Sed forte prælegimus hoc scriptum deprimere videbitur at
plurima præterea quæ exportune deducuntur cum ad Hollandia vsque sum
ac pedo et autem hæ quidem ad edificationem ratiocinatorum bono fine ter=
minentur deum Optimi rogo Cæt et sanctitatem confortare dignetur Colon

[illegible] sandum nec sententiam vltra Romam ad S D N transmittat Sabbodq
adpuncta vltra munitis supra insertis casibus Pontifici vbi paulo post
reservatis nisi de ante hac tempora de hac re ausis audivisse et nimis
minus quicquam agitandum prejudicasse [illegible]

Circa sextum Sancti Matthei Evangelium non angelos administrare presumunt sacramenta
Baptismi Matrimonij de Eucharistia extrema unctionem docentes omnibus sibi
subditis fidelibus nec extra ecclesiam sanctorum pastorum vadam ab illis
recipere presumant Deum non posse qua mater hoc gaudet [illegible]

Cuius hic anno fiunt ad modum ghedida plurimi dagoerbus aut inde sue
lenne 9 Januarii stilo veteri post prime mittitur tres fasces Evangelii
versi sunt vt duo crucis cum forma X de nube descendentis

Ex Januario mandatur ab Ordinibus et Hollandie omnibus prefectis vt
arcere inquirant contra [illegible] rationem et nominatim
contra sacerdotes vetitos in quam sententiam de utroque numero
Rotterodamenses atq Gorcomienses decretum conscribunt vt jubeant
Decanatum quoque Goesia comitatum Zutphanie promulgatur
decretum quo tenentur omnes indigene studiosi qui in Germania sub
patribus fortunatis Esse etiam vocati debant

Decima nona Februarii stilo nouo decernit Zelandi ne quis sacerdos nec
religiosus de quauis religione in Zelandiam admittat quouis pretio
sub poena proscriptis et vehementi punitionis nisi tanquam hostibus
irrogande decreti statutum premium durentorum Geldrensium promptis
Zelandorum a vicinis [illegible] eorum [illegible] qui nec illum aliquem
taxes potuerit Prohibetur item indigena mittere suos libros ad
scholas Zelandias infra nec extra omnes provincias decretas sub poena
mille florenorum in annos singulos sub qua etiam poena prohibentur
studiosi se [illegible] promoueri in omnibus statutis Zelandensi diuersa
nec dolema et acts sub [illegible] Hispano nec [illegible] nouis constitutis
et quia anno 1596 simile decretum ab omnibus Ordinibus emanarat
nonquerentur istud non observatum negligentia superiorum obseruatorum
vitiosis stagni commissarios deputant quibus desertis mandant et
arctrime hec observari faciant

laborabatur

Cum hiusmodi nubulonibus et [illegible] aut
[illegible] indirectum itaque
[illegible] ordinum Monteburs ad Zomam [illegible] Gallus et
Augens et viam [illegible] aut aliquot [illegible] duce in Brabantiam
nauigarent Comitemit itaque sub tuden Zobernacii in dicto loco
Comes Manritius cum legatis ordinum minuto [illegible] mille duentum
de singulis cum ritualibus istum regnis oppidalis qui interfuerunt
ad finem statutumque erat singulis palatium duplum 6 florenorum
pro opera et florenorum pro mensa missi quoque fuerant 12 equi
et tapetia de Zelandia fortissimi coris dominatum duo in duos
mules qualibus per instantiam quadragesimam vehebantur

Martii 8 stilo nouo mortuus Dux Cleui Comes Ravensb[erg]ensis subita-
na morte magno illarum dominum detrimento quod nullam sobolem
reliquerit Aduenerunt cum continuo nuncii pretendentes Marggro
brandeburgenses qui de defuncti primogeniti sororis primogenita filiam in
matrimonio Habebat et Dux Neoburgensis Bauarus qui vnicam
primogeniti secundo genitus sororem [illegible] quorum vter
potissimus Coloniensia Ex duo melior intendamus Habebatur Romanus
quoque imperator qua detrimenti vter sunt [illegible] fundum imperii manere
cum nisi tradere tali pretendebat vnde prouinciae illae omni
Belgii [illegible] bellis tantum non vexatae vtrorum manibus videban
tur [illegible] remanent inter Brandeburgensem et Neoburgensem et reibus
angustiis exigebant domus vicia pars ratio mori possit interim tamen
in religione nichil mutabatur Opportune Cleuensibus arridet in
Belgio de foedere tractari aliquid tota bella facies ad vota migrasse

Legati finxerunt
Ordinarii hz obligerunt
Eduardus nassouius
dominus in Breskens
gubernator Frisie et
Groningue Drenthe et
vicecomes de Hollandia
Walerandus Bredero
dus et viane ex domi
nis Joannis ab Oest
sanenfeldt equites duti
de bungee Rodenrys
ex adueratus et rustos
magni sigilli Hollandie
et Zelandie Pro
Gerardo dominus colegae
nus de Gent dux de
Leuwen antuerpiensis
et burgrauius antuerp
magnus sig Pro Zelandia
Carolus de Cruddorp
eques dus de steyde
Petrus nobilium ordi
nibus Zelandie pro
Transisulanis Edwardus
de Rowerde dux de
Stadt Steenwijkerwijn
in tuscia Frisie Pro
et Rastellanus
dus in Sandy et Gandt

Mirabant Edmundo confoederati ad instantiam Legatorum Gall et Bri-
tanni tractus suos procuratores Henr Vdekoven cum pleno mandato
et de conditionibus induciarum tractarent et concludendi Qui legati
actoratus cum ys qui de parte assidarum adsunt Habita tandem
nona feriae opera dictorum Legatorum confirmarunt induciis in annos
quod arridendo tam suo quam Ethelam regis nou
dominum his expeditis tractatum cum ordinibus confoederatis longua
vos Habendos pro regionibus prouinciis et statibus eiusdem quos posse
mus pretendant
quod induciae durent duodecimales pro vtr prouinciis regna et maria vtrius
Hostilitatibus cessantibus
et quisque possidet quisque ea qua in praesenti possidet ita et regnos
et tapetia quaeuntur ius ciuitatum sub quibus consentur
quod subditi vtriusque partis mercatores militiarum artyllariarum municionum amici
tiam colendo matrimonia frequentando Confoederati tamen in portibus
mare quae sunt sub regio ratisero ne negotiando alibi fas esto quod Hispanus
bona fide ne impedito
Frisiorum ciuitates sunt pro Frisiorum Collatio Hillima doctor meus et Consiliarius
Transisulanis Joannes Veeth dominus de Zuenk satrapa in vollenhoue
Pro Groningensibus Abdens redundis ab hegedo

2 Cuduria hr posst annũm in judia mayõmto si aulsa de de mar potuit mt
statum pdecessũ

6 Confoederati in partibus Hispaniæ del arrydurum negotiando non plus
lucrantur de tyga cũm nomine solendi quam alii amici et foedrati minus
onerati

7 frenantur eadem prærogativa qua singuli postrema pax inducta est

8 Naues nautæ, mercatores vel mercis de quarum remissa missi
de viam institiæ nõ detinentur

9 portugalenses qui in belgio de reperiunt rei rensionis mediantur si tamen
remanent pars de quibus inducie no prejudicium cumpantur

10 sententia quæ durante bello lata fuerint contra aliquos mandatos et
non defensos durantibus induciis de retione nõ mandatos

11 Reprisalia durantibus induciis missi de ra inidenda nõ remittantur

12 Caetum ne sit cum nauibus bellicis vel inter portus actentatus
absque pacto rensionis inter eos missi temporis tas remanebit

13 Bonorum publicatorum possessionem qui olim dum durantibus
induciis habet et propria autoritate amplexato alienare tamen tas nõ
esto missi de restitutis flandrarum vel odium

14 Hoc etiam extenditur domus Austriæ obtinebit

15 Pro bonis a fisco alienatis qui olim domini redeant ad se pro rata
stantibus induciis redigant

16 Si vero illa bona alienata fuerint via institiæ pro rerum dubitis inde
retinentes salvant infra annum ita ut bona retenta postmodum vendere
possint absque [illegible] crentia

17 Hoc tamen de retentu eorum ne habeat in domibus vendendis ob
varias reparationes et meliorationes in vs factas que ædibus maiorem
præbebunt

18 Meliorationes vero in aliis bonis facta æstimabuntur a medio et reditus
ad se pro rata durantibus induciis solvantur fundo pro eor obli
gato attu ms retinere possessor ideo non habeat

19 minutiones quoque publicare in talibus bonis decretata parem æstimationem
subeunto

20 Bona spiritualia ad ecclesias in detrimentum arrydurum deputata quæ vendita
non sunt ante annum 1607 reddantur eidem pro vendito dato ante id tempus
pari et simili ratione reditus solvantur ab ea pro rata in rem vectigalis
alienato posst de facta est

21 restituti ad bona pro publicatis vel inditis ante id tempus deputati
ne teneantur

22 Eam inducium de fundis nouiter acquisitis obseruetur

23 Lyttarum inducia contra defensos non nisi via ordinaria retractantur

24 Cora et mariscalcus qui durantibus restituti induciis debent restitui
curantur pro magistratu agentandos ab arrydumbus vel ordinibus sub
quibus facta sunt

Mobilia et fructus percepti restitutioni non subiacebunt

ad artes mobiliares de cetera parte minime tangentes non esse

Ab anno 1567 tempus prescriptioni non curabile

Qui in diversis ordinum primitivum habitationum remanserint ad

propria redire quousque tamen secundum eorum patres unde venerint

Utrumque autem habeant bona eorum libera simul

Nova munitiones in actibus ecclesiarum reprobantur non tollantur

Nationi pro debitis patrum durantibus minime remunerantur

Si aliqui primatim contra indutias quid fecerint reparatio dumni

fiat in loco ubi factum fuerit si persona ibi punientur aliis in loco

eorum domicilii et non alibi remittantur sic tamen quod restitutio maneat

denegetur certum det ubi reparationes non tamen remote indutias

de vexationes seu dispositione facta huius belli ostensione annullentur

Subditi utriusque partis pacem testato et notificato capta mora

reprimi furtum et furtivis non tamen denegetur

Captivi absque ostio utrumque relaxentur

Partes utrumque teneantur munita ut sint firma tutaque pirate et

grassatoribus quos potuerint puniat

Nec eum faciant seu fieri permittant in preiudicium presentis tractatus

directe seu indirecte et contra factum premissa reparent et obsequi

pro obstinate predictorum si quos fuerint rem remunerationem

pacem in contrarium

Ratificabunt premissa Archiepus et ordines nostra quatuor duos Archiepos

duos vero teneantur tutaque ratificatio regis Christianissimi intra tres

menses

Publicabitur hic tractatus statim a ratificato Ordinum et Ampli-

orum et postea ab eo tempore omnes hostilitas

Priusquam publicarentur indutie predicte Trajecti apud romanistas

catholicorum in monasterio sancti Odonis quo adveniens prior

Ioannes suadente cum suppositis et amicis aliquot angelis quos

in ambitu monasterii magnatis gladio construxerat effractis

ianuis romanistarum magno motu disturbat Ioannes Cimbrio sacerdote

cum Trajectensi vix pro muris clapso monialem in meretam

500 florenorum redimantur Et sic turbatio actum duo Papistas

Redierat ante aliquot annos Roma Doctor Bononiensis Carolus Bolsius

sacerdos et tunc Trajecti qui Trajecti habitans pro vero tiburio

catholicam religionem defendebat Hic 28 aprilis coram ad

magistratum cum Magistro Ioanne Cimbrio qui prosequi in monasterio

sancti Odonis turbatus fuerat. Quartum istud et iuramento

330

promittebant se amplius remittere rathoverorum non habentes quod
cum secum non possent et timor et mycum etiam in aperto
nullus est

Medio Maij Amstelfortia domus Clementis Danielis qui erat hospes
fautorum armata manu invaditur a prætore cum præfecto urbis
et equitibus præsidiariis Gallis et quamvis ibi tum nulla esset rathove-
rum congregatio domus tamen tota direpta est annuli et vasorum
vis manu detracta in prædam a prætore militibus sparguntur pertus-
quas habebat insignes esse ædium et regiæ grandi portu Cum vero
in armaria deprehendissent varia et præterea ornamenta dressiatura
et tapetia pigmenti duas magnas turres unum in forum versa et
ad ædificium de lignis domus publica suspensa tandem insortantibus
de fenestris ingratis a carnifice sub furca comburuntur erat rathove-
ri manus quam dederunt pretium in usus pauperum effudere vinum
vetustum tulerunt pauperibus satis esse Quidam vero Trajectensis
ut quidem hactenus cum verbis detinere nitebatur damnatum gradum
vie mortem gradivo evadere potuit Postridie aliquot alios sacerdotes
ingratus retinere fuit ædem ibi jam domo abrasam dominus timuerus
reddidit

Groningæ quoque et per omnem fere Frisiam promulgatus deprecationum
Ordinum virtutum contra rathoveros atque duo sacerdotes a Groningen
sibus pollicitatur in quibus quibus remunerationem
donum Petrum Damianum Gallo regis expatium quæstum de sub
puncto et dixit [illegible] qui vadem mirabatur Groningæ adhuc esse aliquos
rathoveros et magis adhuc cum majorem minimum partem istius professio-
nis esse regnum fecit Petrus autem sibi de rathoverorum usus et defensionem
mihi mostrorum quare de eum defendantur Oldenzaria porta Gan-
davensis satisfactionem Harevenensis et Amstelodamensis omnes
Trajectensis et earorum similium

In transissalania nova controversia oritur ob Coloniam propter 3
articulum induciarum regis Hispaniarum Ordinibus eius regionis dari esse
Oldenzaliam Rebellibus vero de transissalania sententiam contradictibus
proponitur hoc negotium 7a junii Hagæ comitis communis ordinum
qui declarant nihil novandum in religione pagorum quæ sub Oldenzaal
Montibus ad Zomam et Breda usque esse ad pendendum Ordinum
remittunt Do tandem non obstante esse de pontificis equitis
Hazebroucum iterum in Arelatum Oldemarsum ubi plus quam 3000
hominum congregata erant equos suos per turbam diversis adjunc-
tis et Ordinum vasa sacra dirigerunt et juncta diruta restauranda
remittunt

R^mus Hassoldus primatum per ertdras Germaniam Galliæ Legatum
rogauerunt protestatus num aliter consuluerunt foret in Hollandiam
si iturus esset ingressa 28 Novembris actum Verum ille omnino dissuasit

Esso festo venerabilis Sacramenti Legatis Angelo atque Gallo jam
distressus exhibetur Joelum publicum Missibat Herodes Syngulis
Vorum Viginti millia florenorum in premium nanatæ tam fidelis
opera Verum Ordines superiora obtinuere Volentes tryginta millia
ddderunt

Sub finem vnii Rum Angelus Legatus jam distressus et utique ex
eisdem Ordinibus valde dignissimi Prepositus Gallus. Ordinibus et
in favorem principis sui rogabantur catholicis liberum religionis
exercitium in Urbibus publice nec sheten in aedibus privatim his
rogatis primum et veteri sacerdotio et nominatim Essentia arridentur
num de ys vrbes protestari erant sese nomen audire nolle sitmodo
et sacerdotes Syngulis in locis magistratui obstringerentur juramento
fidelitatis quodq; præjudicii catholici Syngulis in locis pro ysris de
fidelitate randent Ad confirmationem Vero sua Juxta declarationis
tradidit ysris recentiora nonnulla de variis Ordinum placitis et
tractatibus qua libertatem religionis afferantur admodum cupiebat
admitti vtiam ysris primordialibus instrumentis Unde illa deduci posset

Porro notandum Gallum Legatum in hoc negotio principalissimum
maxime ysse 1° quod Juxta datum haud non exhibuit generali
Ordinum conventui se commissum tantum quorum sortem de sacris
a pleno conventu abrogari potuit 2 quod rogatus Juxta scripta
petitum suam limitare potuit esset abrogandum Ordinibus aliquibus
vbi Hui rogatis totum quod obtinere potuisset subinde tulit tale
Unum juxta Ordines rogabissent quod a sacerdotibus nullatenus
exigi potuisset vbi ita illud postmodum introgatis fuissent
et de sacerdotibus et Vorum fundis scribus artum fuisset Vbi
et vbi modum fuisse si Legatus aliter proposuisset qua quod Hui
limitatio adhibuit 3° Legatus et quod ysdem ordinum nulla dorum
unda promissione contentus fuit Vorum quos totus sua iuxta scripta
animadvertere potuit de ys rogatis qua in favorem catholicorum de
sacris tractatibus rogabat q male sibi quod habito responso
statim discessit et non ubique de in Hollandia mansit domi
petitum suam in propatum Unum vidit Ordines ad Legati
petitionem respondent se libertatem in aedibus datuos catholicis / non in
forma rogando Verba se ingressionis Vrbium Vorumdem desti
nando ad prætores et officiarios Cum ysdem hoc Gallus
catholicis denuntiasset promisit et in rogationibus agendis tantum
agerent [illegible] relationem [illegible] Ordines ysdem)

Sub mtium Augusti tum prator Tarquiniensis petebat sibi fieri quod
ratgeri quarti fuerant et haberi rollecta pro suppeenda summa
tunque in dicta congregatione fuissent homines 109 domorum
partim domiciliq; mediis vero tales quin minimam fili[illegible] tamen fortan
putasset si quando estimatus fuisset nequaquam tamen a tot hominibus
dicta sso florenorum summa rolligi potuit, precepit ipse domicellus
eidem nob et tum prator transigeret non insimul fieri ibi
confabebant qui de manum tabow vinculo infra mediorum rondetum
reconsistebantur ita et medium fuerat per totam vindictam rongregatis
reconosmis omnes ratgeros intrepellaw quorum plerique nunquam illac d
Virtutis adhuc tenuia religionis adurant, et tamen sit nudum summa
tonferri potuit, ignaviq; nudissimi fuit diam illos qui domo abierunt.

Duo gemini [illegible]

Adrima ortana Euli tum retrapetum tonsisunt [illegible] statim fuerunt nue
ad sb vocari, ostique congam quidam l° dicebant se usse
ipsi abstue insu suorum superiorum, qui tales sunt ut nobis
de illis dubitandum non sit. z sb Bartolomeo toldrato omnia fuisse
z quam primum mandato in dubium vocari, mira vera possit reddibrata,
Summus deus et nus ipse testes sb a ratgeris quorum accusador
et gratissimus esse. rolligatur scire de nue quidam sit tu tanta
tum sanctitatem. Respondi citatas a Nuntio apostolico ad videndum
[illegible] dicatenos emanatas. Debuit autem de scire
inf agendi tum populo ob duo potendum esse, nota decreta romani
Tridentini, [illegible] et bulla pii q non obstante
bulla dominicum provideri velit, Ne Ber tonsiderandum matii
apeiri missionem, quandoquidem ista non erat agendi potestatem allegandi
et ostendendi, sed agendi superiorem et minorem, tunc erat de virtute
pridem rogniscere, et citatas superiorem inferendi, et videri num
qua ra impedire gratia subesset. En omnem rebus dubitatum laudabis
etiam ab ipsis praedicari doctrinam Bartholomei [illegible] qui ut vita
et mendicitatem pontificis tonsissionem tontradicendo videri destruxo
[illegible] quantum vero ad superiores ipsorum nue
tradidit illos esse veros probos, sed nisi tensari privatos, tum
ego mihique sumeret deinceps ipsorum se cognoscunt. Ad sb nudum dep
Toldrantium talem non indigisse nisi praesumptionem tonsensus,
nunc autem [illegible] gesto et manifesto destruxi admissum illum esse.

Ad 3m dixi vos non posse in sacramentis Baptismi unctionis et
matrimonii hoc loco amplius quicquam praetendere quam in Bra-
bantia, ubi ~~[illegible]~~ se tunc ministrarent. Porro ad matrimonia ab ipsis
contracta quod attinet, me putare illa [fuisse] esse valida non propter
ipsorum authoritatem, quae nulla sit esse, unde et celebrando ipsi
peccarant, sed propter bonam fidem contrahentium, et dissimulationem
superioris. Ad 4m ipsos quidem a catholicis peti, sed suis pastoris
rebellibus, et bajulis aliquot et devotis. Porro me audivisse [illegible]
praecipuum virorum quaedas qui aperte dicerent ~~[illegible]~~
Religiosos tunc heribus vocari, et ~~se~~ enti ~~[illegible]~~ ipsorum conquaerentium
conscientiae, quare monui ut si bene audire velint postea sibi custodiant
apud vos eligant a quibus vocati fuerint: caeterum (inquam) si cor
secedetis non tam crebro vocabimini. De occasione vero
dissensionis dixi, eam natam esse quod ipsi plerique ~~[illegible]~~ inno-
narent contra ac antea in praxi obtinuisset, et sacerdotes nri
sentirent. De nomen dantibus universitati Leidensi certum
esse Re Rdi: Commendatorem Octavium Gastoldo de hoc roganti
dixisse eos excommunicatos esse, quod tempori [illegible] insistendum
quod ipsum et Collegium Cardinalium Concilii Tridentini commissa
riorum responderat. De Indica navigatione certare bullam Alexan-
dri sexti pontificis, et interdictum regis Hispaniarum principes
nri, cum etiam Coloniae nostrorum navigatio fraudabantur. De
frequentandis nuptiis ea dixi quae in tractatu meo de matrimonio
cum haereticis non contrahendo congesseram. Sub finem colloqui
petiverunt cum Rmi Dni Gastoldi legatis in coercitionem
venire, cui etiam petebant ut ego interessem. Dixi me esse
caecum, et nullam rationem petere cur ego prae omnibus aliis,
[illegible] etiam multis sacerdotibus, gravi cum invidia eo vocarer.
~~[illegible]~~ Insuper me iam disposuisse postridie Leidam discedere,
et sic volentibus (ut dicebant) illis discessi. Postea vero sequentes
articulos ad Rmum Dnum missos vidi.

Anno 1609 20 Julii stilo veteri congregati ex parte Illmi et Rmi Archiepi
Philippensis vicarii Aplici per Hollandiam et vicinas provincias Belgicas
haeresi infectas RR DD Arnoldus Cosmus et Adrianus ab Oirschot,
ex parte societatis Jesu PP Adrianus Arboreus et Guilielmus Leo
in pacem et animorum concordiam arctius in posterum servandam his
punctis ad superiorum utrinque beneplacitum consenserunt.

1 Omnibus quae offensionem hinc inde dedisse indicata sunt condonatis
et oblivioni sepultis PP societatis qui in missione hac versantur curabunt

[illegible] ar[illegible]ommodare R^mo Dñi Archiepi Principis et Primatis Apostolici Sedis Legati Dominici [illegible] celsitati, quo ad administrationem Sacramentorum Pastoralium Baptismi, Confirmationis, Eucharistie, Matrimonii, Penitentie et Unctionis Extreme, et [illegible] non administrent in locis ubi sacerdotes aliqui de ordinato R^mi ordinarii residet, nisi gravia [illegible] notitia in singulas horum sacramentorum administrationibus. In locis vero ubi de mandato R^mi vel vicarii dumtaxat unus residet ad [illegible] administranda sufficiant generalis commissio a R^mi [illegible] quo ad prefatos de sacerdotali Ordine data, et quo ad forte multendos simul donda.

2 Patres sacerdotales rogant dictum R^mum et quo ad longum practicatum [illegible] tria sacramenta a dictis PP confessionis et gratia R^mi dictam bona fide administrata ubicat a suis sacerdotalibus publice declarari esse rata, et edictum collata hac [illegible] forma declarum. Quat pedicque de nobis Archidiaconis qui destruant et nonnunquam coquuntur non bene remunerare inter nos et PP sacerdotales ac si aliqui de nobis deficiant aliqua que a patribus dictis terra hac tria administrata sunt non esse rata aut edictum collata ac non [illegible] inter nos bene remunerare rata et edictum esse que ab ipsis in illis tribus et aliis [illegible] facta sunt.

3 Rogant item et sacerdotes (quod intelligunt R^mum Dñm regere) [illegible] sint ad administrandum et conferendum quod tria horum trium sacramentorum administrationem in posterum requirendam ab ipsis Patres sacerdotales petitum sint.

4 Rogant item et [illegible] non aquitati sit eorum et [illegible] et si contingat aut [illegible] aut defectu mutij aut sacerdotis [illegible] aliqua debi gratia sacrificio aut communione aut [illegible] ipsis [illegible] ad domos suas a rivitatibus die moderatus hebdomadis [illegible] / sacerdotem ordinarium non tam facere aut [illegible] reperiri adiuvare possit dignentur sacerdotes R^mi in bonam partem [illegible] et PP sacerdotales [illegible] Valere si vos post [illegible] restituere faciant.

5 Rogant item et si quod sit quod deferatur ad R^mum Dñm vel duos [illegible] [illegible] ad aliquos ab ipsis dignentur [illegible] missionis, si vos certum sit [illegible] ad mundum, ac [illegible] quando sententia ultima [illegible] et non [illegible] totam [illegible] sua item pellerentur [illegible].

6 Intelligimus utrumque per ordinarium suum ordinarium in hac vel illa loco residentem sacerdotem, non dum qui casu hac vel illac vicis, manualiq; duos patres sed dum qui hac vel illa loco a R^mo vel duos [illegible] deputatus est manuque ordinarius.

Quod addendum statuimus omnia definiri consensu
Synodorum hinc inde, donec vero illud fiat quemque suam pos-
sessionem habeat. Questiones vero primarie et modo
nobis ortum sunt hæ

1 Utrum liceat Lutheranis aut Francofurtensibus vetera theologiam studere.
2 Utrum liceat adire comitia negotiorum causa Lutheranorum.
3 Utrum possint pistores panem catholicis sit permittendo panificato indicta
4 Utrum detur aqua sub condictione qui exorcizati sunt Christiani
qui baptizati sunt ab hæreticis.
5 Utrum liceat vendere Germanis vestes ex quibus virtualia differunt
ad castra hæretica.

Hos articulos cum ad Rmum Dnum cum admiratione suis electis Archiepis
discussimus ita sub initium Augusti ab illo responsum est

Mendis et crudelis Deus. Distuli respondere electis et petitionibus tuis
de quod non satis cognoscam quæ ab illis ad me scribis. Omnium te
sanctorum germanum fateor me autem nos communes, modo ubi mutuas vocis
argumenta et rationes contingebat, et defectum non fuisse de parte tua
voluntatis, sed opportunitate tantum intelligas sensum. Cum mihi constet
ab initio quo in angelica nostra venistis, maxime ab anno 44 in hunc usq
diem vos studiose defisse et et populum et sacerdotes nobis tanquam
Pharao fugere obsequentes a pura sententia et obedientia vetera hæreticis.
Fuistis monitus et rogati a nobis et primum quam discutiendas scribatis
in quibus sacrificatis nobiscum coram Deo quærendum, sed renuistis. Quibus
etiam contemptibiliter de nobis coquiti fuistis, aliquibus respondistis vos
nobis et amicis vestris reflectendos vestras rationes, communiquam vos
in nostrum scriptum similiastis, et quæ coram tanto retractare visi fuistis
demum propalare petendistis. Cmo quod coram Illmo Nuncio quidem
annos duum Bruxellis admonti dorumisse, negastis, in Hollandiam venisse et
professo adeptis et universitati hæreticæ incorporati pernanentes
absentemque et S coronis strata a nobis contra sua propria constructa
diruendum et nostram atque theologorum longanimitatem et colonensium
sententiam ac præcipue atque Illmi Nuncium Cardinem respectum arripiendo
quod postea a te quoque probatum et sanctitatum intelligi. Et stabis
omnibus obedientiam habito tamen respectu ad petitionem qua utique
majora quæ nostra aut aliorum sacerdotum non fuerunt. Et ordinem
in sanctum, cui libertatem tuam addixisti jam non tuus. Ego meliorum
animorum expectantia adortus tali obedientiæ defectum non possum, cui nec
ipse detinuisti hactenus, sed non obstante sanctitate nobis in adjunctos
ab Apostata edito rollata præcaveatis vos nulli nisi vero ordinis
Synodicoribus subesse, quæ in posterum ipse potestate vos alterius alteri
subordinet qui vos ordinis non sit et cum tuus non sis non intelligo quam
animi promptitudinem promittere vel offerre statuisti. Exhibis
præterea trium sacramentorum minorum baptismi matrimonii et ordinis

vocationis administratur vobis extraordinariam esse, ego semper ita censui, et
proinde convenire putavi et a pastoribus requisiti ipsis essetis auxilio non
impedimento, quemadmodum semper et coram Ill.mo Nuntio vos facturos
professi fuistis. Proinde nequeo intelligere quid vos adegerit illorum administra-
tionem extra necessitatem usurpare, et monasteriorum rectoribus quibusdam
qui mihi hoc dolenter dixerunt obtrudere, et per hoc ecclesiae disciplinam ubi
~~sic~~ servabatur infringere, ac pastorum jura laedere, ipsosque populo contemptibiles
reddere. Insuper ac vos in necessitate requisiti ministeria ecclesiae pauperioribus
et vilioribus personis denegare, et omittam aperte respondere vos non vilibus
sed pro claris tantum servire, et cum praeciperent tum agere consuevisse.
Quod autem te puellarum relatis fidem adhibuisse agnoscis, et doles, vel te facis
ejuncto certum velim numquam adhibuisses, nunc autem quod fecisti graves
sunt quae prodierunt calumniae, et cum promiseris eos tangerent occultari
non potuerunt. Contrario remedio hic opus est, ut satis est et ignoramus
laesa est tota ecclesia, populus a pastoribus aversus, pessimam de vobis opinionem
concepit, quidam vestrum gravissime tentati de vestra doctrina et sua salute
haesitant. Non potest vestrorum sacerdotum integra manere existimatio si a
vobis in suum praejudicium acta laudaverint, alio remedio opus est. Exposi-
quidem illis et rata pronuntiarent quae habuerint a vobis collata sunt sacramenta,
attamen et provideant ne tale quid in posterum fiat, sed suum honorem et
autoritatem tueantur non minus quam si parata esset ecclesia. Quod autem facere
debeant vobis pastores deficientibus, aut casus except aliquo modo instrui
maturius de hoc alias acturi. Facis in fine clericorum tuarum mentionem
duorum de societate quorum unum in Frisiam alterum in Zelandiam ad curam
illa colligenda destinasti. Si non aliter de illis instructi sunt quos in loco
mihi habeo substitutos cooperatores, non mihi satisfacit talis insinuatio.
Mea enim interest qui qualesque quibus destinentur ecclesiis administri.
Optarem proinde non minorem mihi quam superioribus vestri ordinis quo ad
ministeria vestrum ~~communicari~~ notitiam. Si tamen quod R.V. provincialis
se desiderare scribit, velitis junctis animis et viribus ad fidem Dni Nostri
in provinciis nostris seminandam et irrigandam nobiscum conspirare, quam certe
esse debere societatis consuetudinem, et minimum ecclesiae serviat, non
commendetur, sicut ante eam patres Benedictini Dominicani et Franciscani
aliique qui ~~nescio~~ minus a vestris in Dei vinea praestiterunt, nec tamen
hierarchicum ordinem perturbarunt, aut se episcoporum dioecesis exemerunt
quorum exempla in prioribus patribus vestris nominatim B. Xaverio expressa
vos sequi velim. Quod si hoc societati indignum existimetis, superioresque
volunt vos esse singulares, ingenue dico et plurimi mecum sentiunt eo
casu malint vos esse in collegiis praestare obedientiam quam extra illa
ecclesiae turbare disciplinam. Hac scribendum censebam quam mihi in literis
tuis erga te tribuis libertatem, experientiamque quam annis pluribus de
vestrorum cooperatione accepi, ob quam perdifficilem timeo correctionem,
quam tamen si pius Jesus concesserit nos maiori quam eloqui possum laetitia

22 Enlij Valentia in Hispania mense quadam de prodigijs maurorum
bis ab mystheow rapta et trinitate genesa, rim domo sue credulia in san-
tam xpi fidem tradie rapsim et magno romorta mota admiratur tanta
ad cornu sinistrum ipsoleris exclamat sibi nominilla et totus Hispania
sacrum respondent, ea se paratam expedire precij modo data sibi
spata remittatur, quos rim a senatu et prozijs mysterassit 22
Enlij precij, exponit quod Mauri granadenses ad turrim zizym
Argelim Affricanum iam statu estando mississent quarum exemplum
sibi ostendebat, quibus exponebant Hispania qua ipse expeditione
imminebat, ob metum sedmarium, eundo Bortabantur in Hispaniam
et tranquillent se parabis adesse 80000 mietum quibus et
iam de armis ream provisum esset. Rescribunt ad eos barbari
se grat agere, velleq; opportunitate et oblata redire ibi. Nam
et no dubitabis de ea veritate manet mucidi, se ad ratum rapturi
(quam et designabat) et minimis in ea civitate mille bombardas
manuales, rim magna copia pulveris tormentarij. Prouide eis
audits nostri arrepto aliquot nauibus ad eorum arcem et ora
perunt mucidi deprehendit inuenit. Mauorum 20000 in statu erant
pedes manibus in africa trajecerunt, Calpi Hispania pacifice in
mediterranea deuenti sunt. Hortabantur hmoi ad Xpi nominis
pernitiem Christiani. Primus tm Hispanum et randit nouidad
erat Angelus. Mucidi vsta de nata, Stiamnim senat dyrbis in
Nostromio pulcerio Valentiandesi.

Mortuus hoc anno Carolus Arminius hic desit professor theologie
Calvinistarum non sine magna suspitione et pudore ab
admissis probis, q rim dicerent homines esse predestinatos in quibusdam
tamen rationabilium armis tractibus a se non posse abdicari, erroribus
missis et rantia ejusdem, q recessit sunt, ipse adeo vere in dubitatione
Calviniane sedis deuenerat, vt apud statim se sibi fuerit non iuste
rationabiles esse detrahabat ab ecclesia, quam ex diuisissent, quamuis
pontificibus principibus esset in starensium sinu Germanensium.

Mortuo Arminio tanquam subleato admissario ex tribu trinitate Gom-
marus, de pudore typis mandari curat professionem fidei quam missi
ordinum dederat quamq; ordines strictum firmarent ne Arminiana diuigando
arrideret et terribiles de predestinatis damna rontundebat beatorumq;
vita et poenis, electorum primarij de ordinibus deuent et terrore ipse
Calvinistam esse ego, gaterus him ipsum Gomarum
de quamq; gressibus Delagramm fundabat, sapientiam insuper nominabat
ob doctrina de predestinatis. Asserebat deum, mala fontem de ejus mora-
nihum tradisse homib ad peccandum exigendo, Christum pro nobis non
satisfecisse sta et Calvinus satisfactum intelligit. Electos in fide a
nullera aetate deum posse finaliter amittere ab asserebat. De
magistratu aetate qua se contra regibus magistratibus Germanicis ipsum Leandri
tribuendo esse authoritatem in ecclesiasticis. Pudebat vim in dissentiat
Hanc tyrannidem sub ipso studiosus quam defenderat posse parum ore
impetratum quantumuis Calvinus remoueat ipse Christianam rantia, in illis
presidem, multo magis ejus errores pernitiosos existimat, ubi axte di q no
dreat membra dree tribuebatur esse regem dree. Addebant predicta
in quibusdam scriptis sub de dissentiat Romanum pontificem appellatum
suum, de [illegible] motus dree Belgicos, et similia.

Nicolaus Franciſcus à Lotharingia Epiſcopus Tullenſis.

Hieronymus Vidonus Cremonenſis Theſaurarius generalis.

Martius Ginettus Veliternus, Præfectus Domus Sanctiſsimi, & Sacræ Conſultæ Secretarius.

EFFIGIES, INSIGNIA, NOMINA, COGNOMINA, ET PATRIAE ILLVSTRISS. & Reuerendiſs. DD. Cardd. à S.D.N.D. Vrbano PP. VIII. creatorum, & publicatorum die 30. Auguſti 1627.

Fabritius Veroſpius Romanus, Auditor Rotæ, & Peruſiæ Gubernator.

Petrus Berullus Gallus, Præpoſitus Congr. Oratorij in Regno Galliæ.

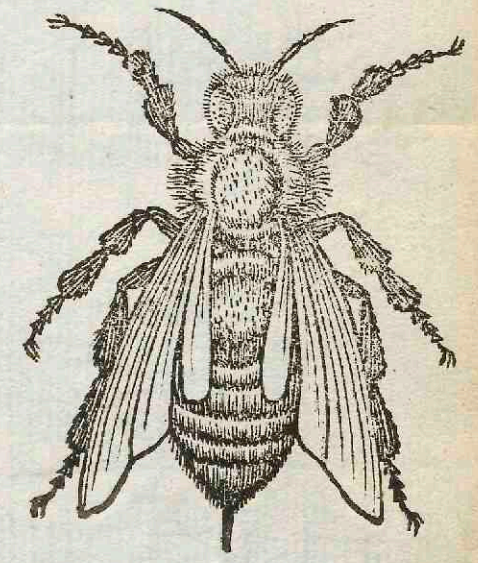

Ægidius Carillius Albornotius Hiſpanus Archidiaconus loci de Valpueſta in Eccleſia Burgen.

Alexander Cæſarinus Romanus, Cameræ Apoſtolicæ Clericus.

ROMAE,

Ex Typographia Reuer. Cameræ Apoſtolicæ. M.DC.XXVII.

In Octobri proxime preterito Venetii, missuri legatos in Galliam et in reliqua regna fedus juraverunt. Ille vero valde timuit, quod Hollandos et forsitan alios destituant aliquin Venetias qui et authoritate ipsius Galli nomine Hollandrum cum illa armata fedus juvat. Aut signata pacis Hollandi cum illis de Zelandia — vander myden Barnevelti genderum, qui magna potentia — omnes adjuvatur. Rex Gallus nisi aliud agebat quam ut magnitudinem domus Austriace suppremeret, quod ostendum ire per putabat. Si Venetii a mari inferiori, et Hollandi ab oriente prepotens utrique mari pericula imminuerint Hispano.

Comes Embdanus cum nupta filia Comitis Mansfeldii, cum copiis militum illum invaserit, aggressique civitatem dissipaverint, cum vero detinent tenuerint, et omnia castra circumcirca vastaverint ut ferunt.

Venerunt Viterbii in Octobri cum aliis quibusdam legatis Hagam comitis Arturus de Bretagni militari, circumstabat portas tollendo — idem cum in reliquum provinciarum Arminius nomen comitis Hollandie possisset, arduum videretur ab omnibus, et quantumvis diversa nitebatur civitas Groningensium partium esse veritus tamen fuit aliud instam adiutare ubi gaudia sua constituerunt.

Legatus regis Marochiani hoc tempore Hagam venit dono ferens equos aliquot militares Mauritio cum ipsum adiuvantes quos inferius referemus.

Quod Clivia militem conscribunt, quod et Cesar facit, cum ceteris autem hanc inperiali contra illos subscribit Saxo, quod non parum factum timuit.

Prima Novembris Prator Amstelodami adds rathoeras ubi fundat consultus invadit, idem cum sacerdos jam de esset et consultus dissolutus esset mire prede ornamenta que nondum abstracta fuerant invenit, qua et abstuest et dominium domus ad gravem partem adept.

Secunda Novembris idem prator Belgapium per emissarium quod ad aqua strate di Abrantum invadit, intra domum petit ubi Sibrandus recubabat, ne et ipse et ornamenta abstrahi potuerit. Attamen cum religiosas complexatas invenisset, et bibinapo vendere nolent nisi datis de inferato se eundo fide= missoribus. Sibrandus vero proxtidea tertius fuit abiit Coloniam, ubi diu ab exercendum in studio contracta detinebit.

[illegible]

Vndecima septembris hunc anni Regi Hispaniæ scribit ad duces Parmæ marchionem Aduisse se rogandum quod Mauri in regnis Valentiæ et Granatæ de mahometanis reliquiæ cum turca et Maurorum rege conspirassent, quibus etiam arcessebant subsidium septentrionales, maritimi nominatim primipati Christiani, classe magnitudinis hispanicæ. Deinde dicto marchesi se posse, 150000 suorum armare, Maurorum dicto Muleduum Adamum ab Hispanis naues petisse et impetrasse, quibus missis in Hispaniam transmittendi, regnumque istud quod penuria nauium et præsertim nautarum laborare significarant Mauri occupandi. Quare iubet rex Hispaniæ et Mauri ante ratum diem cum illis bonis quæ rogando secum portare possent simbus Hispaniæ discedendi. Aliquot deinde centum Mauri Amstelodamum aggressi, quibus concessum est eadem synagoga in qua se exercent, istius ciuitatis hodierni nonnulli circumciso nomen addunt. Ast ad celeberrimum et turcicum conuiuium.

Circa hoc tempus anno frequentius Dnus Arnoldus Sasboldus in animo sibi esse in Hollandiam domum et ædificia sibi commissa disponere, quod cum denuo diceret 13 Nouembris ante prandium hora decima quæsiui, cur Dominus Adrianus ibi nam potissimum Rosendo uellet decernendum cum quam ciuitatem meam domum, statim respondit: Utrobam cum quam Rogerus me ad sacerdotium sustinendum coercuisset, quod fugiebam quam qui maxime. Verebar enim ne Rosendo sacrum regno replet, quare Rotterdam omnium maxime, et non nisi in desertum actibus suis domus deligendum, atque ut ibi earum rerum curam quod admodum ipse diu in aduersitate fuerat, et ne crudelitatis putaretur, cum Rosendo sub horam tertiam pomeridianam sermonis admodum Rosendum agere mecum decreui. Hic mihi fuit obtemperandum quare 26 Nouembris in Sardodum ab eo ornatus sum quod ita demum mihi de animo accederet satisfacere si in deo gloriam redderet. Deinceps tum annum ex ætatis meæ Obiit quo aliquot sustinuerat Ruremundensis Henricus Cruchius in primis eorum cum R.D Sasboldo nominatus esset de comitio redii Traiectum, nolui aliter consulturus quam et in suspecta deinde Traiectum administrato pedemandet. Cui si et Ruremundam adire uellet Arnoldus suspectorum se ero ad honore laborem reposuit.

Hor tempore

Dñs Traiecti [illegible] et Sassbodens scribit ad dñs Hadrianum Arkenden Eschuta vadere dimisse, et Hinricum de Vodam suos tempore a eide Eschuta [illegible] scribit alias plenius amarulentas, et sine reverencia honoris tanti viri, stricte respondet apposite dñi sedem non presidendo, alterius vero tanti dignitatis arrogantie mr appellabat.

Erat apud me Reverendissimus [illegible] de Clave admiralius in Sassbodey de mysterium mysteria Summa Humilitate et affabilitate mecum remorabatur, parcissima mensa et de mea exili potitate Deum ij Burdenses [illegible] desiderant.

Venerant postea de Brabantia alij nuncios in Hollandiam ad quos parrochos et religiosi, pretiatis nomine collectas parochias quas medessim fuit Rmo Dño Sassbodo dirigere mr Hmi a fidelibus ad detrectia religiones sub poena deprivationis nisi prius habita ab ordinario corr exhortatio. Respondit fuit eadem verba quod cum parrochis parochiatis Eccl qui sit in angelium pastorum missos detrectabant pastoribus ab eo ordinatis alios superordinatis parabant, planeq eo et mihi et Hmi superordinati ab Hmi cura abstendant, quod postremum gravamen turbas portavit.

Extana placuit Hmi una tacta dictum a se subsignatum misit Rmus dnt Sassbodo Visis articulis et propositis a parrochis et parochiatis nostre Ecclesie cure animarum nuncupatis nobis remissis deliberatis obtatis pro bono et pace ministrum inferentium et dicti de parochiatis quod fructus pastoralis et stratorum administratum eis se arrogando dent ordinati viarum Adolfi et tria strata minime hactenus, nec de cetero quicquid non administrent in corr rectos pastorales fructibus inspectione nostrum Ecclesie quibus vendebuntur date nova decem quibus illa administrarent me no dictum et parvorum q intraverunt Quo autem parochus ab illis sue pro remuneratione sue alio modo administrata sunt recta Hdmus et recta hac reddendi et declarari a nobis parochibus dum ipso retinuimus dict aut requirentur volumus simpliciter et sine recognitus et recte q ad pacem et tranquillitate populi facere faciunt

Si q sunt de parochiatis quot potentium unum coro remunerantur et populi et pastorum medestat sue recognoscant illi dignabuntur cum ordinario parochi remedio quo ad dictum stratorum ministrum et ordinarius habito respectu personalis proficiat et necessitatis parochie illis sit salvo quod nova et hactenus et spes de tradant et subinde de proficuis et fructibus ecclesiarum sub cum de fundo reedificent et reficere possit omnibus quod cum ad cum sunt et sentiunt

Qui vero rebelles aut recusare arrident ad eorum quo ordinarius parochi dispost ambequam remissionis faciant de gratia suum pronunciatum ordinarium vel pro se mandabunt

Ex eorb autem ubi ordinarius vacans habet habita penes pastus cui eorum illa remissis est ecclesia pocabit in absentia dni rhodij ita illa fructa administrare no possit qua si quelli remissis eorum est pastus autem pastoris vel superordinati defunct dictum et spe illa remunerans administrationis potuerunt Hor et frat pro nobis quadebit quibus pro quibus dig etiamq amici et miserabilia recognoscat

Ad postulata Cleri Numerum sex aut octo constituit sunt pastorum
loco pro pastoribus Hujus sunt. Rndmus quod sex, maximi
parochiae a nobis postea assignabuntur ibidem. Ceteri vero ad unum
nisi sunt designati, erunt minus pro pastoris nominentur,
Alias quo ad effectum visitationum vicarios pro tabibus Hujus sunt
non unum distinguimus Hoc loco inter numerum pastorum, assistentes, sive
ordinarii sacerdotes.

Ad vero Secundo loco requiritur quales declarato et quibus potestatibus
fuerit debeat quod Statuta tua a sanctis olim Concilio Esto
Bartolus administrata rata habeamus et admittimus quod ad primum de
de dubitantes interrogatus simpliciter affirmative quod ita intendimus et
ita missa de minoribus ordinibus, prohibendo ne fratrum. Si vero tamen
missent quod ea pro nobis mandatum sit Angelum nihil addere. Si qui
nobis nuntiaverint habitus nostri et Tridentini decreta pro posse tuam
diligentiam, et pro posse nostra diligentiam sibi ad ordinatum per esse,
pastores no esse, et ad peccatum tum pro ubi sanius et sanctius
illorum statutorum administratio ad pastores munitur quia officiis et
peccatoribus.

Porro quia in visitatione nostra videri sunt angelus sine causa peccata quia
in propositis ab illis transmissis Et illa descripta sunt de illis et postis
Illimus Quintus alias praestitit et secundum millam in de fore
differentiam. Demum alia diligenti admonendi et magis non stant
elucidata, quandam signantur nostram nisi aliquas magis instringendas
indeminutis. Datum Colonie 3 octob 1603 et erat subscripta propria
manu Sasboldus Steinwyck

Erexit super eam ut Illmus Dns Sasboldus sta ad Stadtrecum Stirbedum
qui ad postea singulariter ministeriis visitarit regendi

pag. 6. — 5 Distinci obsonderet estimo ut potuit tum de quod non satis regendum da qui
illis ad me scribis Minimum de forma gratiarum fuerit pro nobis
remedium mox obi mutuus verbis arrigere et addere rentum quidem et non
fuisse defectum de parte tua de mentalis sed opportune tu intelligere sensum
Cum nisi constet ab initio quo in angelica nra venisti magnum ab anno qa
in Ennr osty dum vos studiose exercebat et pro quem et servi debe nobis
tam quam diversa Apelleo obsequentes a nra sancta et obedientia retinendos
fuisti monti me et regali a nobis et primis quam dissentientes sanctis hab
in colligent Hoc exercitus nobis tum retinere dignum dimini sed venisti studendo
stium resolvendo habeat de nobis loquuti fuisti alligent discendis vos
nobis et animos vestros obsequentes vestra restituere nomine quam vos nobis tum
Sanctum simulastis et quia tuis utcumque fusi fundatis deum o
pro quale pro quod tua Illmo Cum Apelleo ante annos
duodecim Brugelle admonuit de missis exercitus in Hollandiam venisti
pro posse fuisti et animos tuos gestum moveat ubi pro mandatis absolutis
et S rotis Sancta a nobis tua sua pro pro Sanctis dictum et nam
ante Lovaniensium et Coloniensium sententiam et pro in
ante Illum Cardinalium resolutionem arripuerunt quod postea a de
quo probatum et sanctitatum intelligi Ceteri omnimodam obedientia
Habito te visitatis ad primum tua quod maxima qua nra aut alicuius
Sanctorum non finarunt et ad unum familiae mi abstinentiam tuam Dei sti
Lum non tuis Ego mentem animum adventitia ad ortus tui obedientia
debeam non possimus mi me post detuli sti Sanctum sit non obstante

[illegible]

[illegible] ad R[egem] [illegible]

Sanctos nominetur [illegible] ordinarii
no admittant alios [illegible] de quibus regi ad nos quos ignotos non
[illegible]

2 Dicimus non religiosos, accedentes ad [illegible] (quod
non [illegible]) [illegible].

3 Dicimus negamus, imo dissuademus, nisi [illegible] monasterii
deliberatum.

4 Dicimus [illegible] negamus, et contrarium videmus.

5 Dicimus negamus, et probandum alias declaratur [illegible]
malum [illegible] et non [illegible].

6 De quibus sanctorum dicimus [illegible] aliter minus
vere portentur alias [illegible]. Dicimus magna [illegible].

7 Collecta [illegible] necessaria quamdiu in usibus non [illegible], sed ultra
[illegible].

8 De regulariter scandalosa negamus, habitant [illegible] apud monasterium
[illegible].

9 Quod [illegible] [illegible] sed alias scandalo, et
[illegible] tam [illegible] [illegible] et [illegible].

10 quod [illegible] [illegible] alibi non [illegible].

11 De abbatis [illegible], mandamus.

12 De [illegible], dicimus [illegible], [illegible] [illegible].

13 quod sanctorum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

14 Quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

15 [illegible]

1 6 1 0

Statim quasi pro festiua huius anni ratibulis Transylvanis fuit denuntiatio facta de a nigritis ad ora monasteria et pomaria personarum pro-fessarum, deuent qua res mirabetat et audebat ad spoliatum verimodum monasterii pendis qua ibi praeponi religiosi religiosi pestratur resistebat eo quod de nimbus fere milli de stellendis ibidem dignitibus pauci admodum vel sinis ad pota-gendos remedium perbiue dicunt

Alia festiua missa est a nigritis ibidem ad sua nunciatis singulis unum octas tyrandum 1000 florenos ratibus numerari in sit met

In festo S Agnetis Maii tota ciuitas Transylvanis in armis fuit contra nigritas, quos tanquam depraedatores funeris sua abire fecerunt ciuitas nouis rusticis Theodoro Lambeti cantore, et Ludouico stedesdungio, cum quibus et nouis nigritum reuertebantur pauci admodum de ciuitate reuersi. Hunc tumultum nonnulli ratiocinium ab eum futurum qui abant, sed nigritae deputati sunt, et unus postea appa-rent renunciatio fuit decem q nigritarum calumnisti Consistoriantis mora bantur, quae ipsi missi quaestionem peregrinam fecerunt, et ratiocinium religionem fundetas detinere nitebantur. Quaestionis reuerti nouarum ciuitatem ciuitatem 23 et pauci debiti deputati ipsi retinquerunt adnotat, ubi aliquandiu agit sub praetexta et ciuis ad ciuitatem diligunt, camera autem plenissima nonem ciuitatem familiaritate obtabatur.

Deliberarent renunciati non solum magistratum ciuitatis diuersae sed etiam ordines perturbare, ciuium mirabantur Cautio autem artium nihil-minus magna inuidia deflagrabat Eduardus Ludenburgius ordinis Cra-cuiensium praesidentis qui de simili rendezvous ad magnas diuitias diuisserat et totum ordinem reuidere tanquam summum stupidum plane iudicabat. Iuerat ut in quaestionibus sua [illegible] in abbatia S mariae Aberdensi prope bonnulam in Batauia, unde fugatis, monachis postmodum Transylvaniae quod quaestionis familiarii ritibus agerat, postea vero Lauretus Tunno Gyndio Transylvani adscribat, a quo remunera-tus praetextum ab ordinibus finiat certus, qui in statu insolitam pe-cuniam se allegat, paulatimque magistrum de admisso reuocationis S Lud adferrat, quod in Lud stipendio magnum tumultum, et varia obloquia inter ciuis fanebat, pecuniae enim aut q nec tu possim olim numerant sed ciuitas patrem ius q hortuam agerat [illegible]

Diuidebant nouae rusticis in ustificatum sui tumultus magnum artificio in agendo quibus adscriptis existimat probatis detegebant facta illorum q ciuitatem de detinendo Transylvaniam reperant postatim Ludenburgii, praefectis subscriptarii, et alium q nec diu plenissimas diuinas possimus arripiant, cum tu Chaetum, nactus sit diuidant) nec Cor tu esse possit Atagebant vos admitto diu de rusticis quod intendebant arripientibus bonum ciuitatis tertium magnam summam pecuniae ciuitatis mirae qua posse inter se diuidant. Item quod arripientibus nobilium bonum magnas possitudo assignarent, quarum tu nec missi diuidendum possit reddebat diuidendum vero ornata manu Ludenburgio solendae tradebantur. Cui missuri in singula signa mi-naria pro habendo stipendio aliquot Rosatos mansiones [illegible] et nescia alia quae tu non missi documentum dorum qua possibare possent mistribe-bant.

In sinu Januarii ad nobilium ramum sinum antiquus nigritas q rebus restitat coratus est ad ramum diuinum possibilem sacro reuocatio.

Casbodeus in Brabantiam abit [illegible] iustro quadragesimo festo St[illegible] et nigritis Ord missio [illegible] stabilitatis sit possidet in bonis pinderi adesse de Baga re mihi rusticum, nam et Cor ostium galbeat, rotas sibi [illegible] annos dramatis peregrinis q nominatim pecuniae pacimonibus, Quo audebo mando ciuis possabat q ramum sua pecuniae et ostium mihi salutat, sed non agentes se bene bibas ad legatum [illegible]

3 Maij publicatur Traiecti libellum esse [illegible] contra ordines et magistratus de [illegible] opponitur, et accusare unde Brakelius, [illegible], et [illegible] accusatores se manifestant, negotium coram ordinibus generalibus ventilatum donec 22 Maij publice denuntiatur ordines a [illegible] ~~esse~~ et oppositiones per accusatores factas calumnias esse, et [illegible] hortatur atque ipsis et aliis civibus silentium ea de re imponitur sub poena corporali nec ordinum generalium.

Quoniam circa [illegible] se [illegible] [illegible], libentius agebant catholici quapropter 29 Maij renovatur contra eos edicta, et arbitraria poena in sacerdotes decernitur.

20 Junij Traiecti incipit [illegible] iuramentum fidelitatis ab civibus exigi, iurabant autem ordinibus et magistratui tanquam suis legitimis superioribus obedientiam: multi sacerdotes [illegible] [illegible] [illegible] noluit, et inde molestiae passi.

Eo maio Henricus rex Galliae coronari fecit reginam uxorem suam Mariam Medices. Causa autem haec subesse coniiciebatur, ipse magnum odium in principem Condaeum, ita ut Francia profugus in Brabantia [illegible] regias manus evadens [illegible] quod acciderat. Rex et aliàs non bene animatus erat erga domum Austriacam, ingentem exercitum conscripserat altero [illegible] ad ordines Mauritiumque commearent, literis [illegible] [illegible] ad Mauritium datis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non dubitabatur Brabantiam perturbaturumque inde accideret, et ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ imposuerant Hollandis Mauritium principem, ita ut catholicae religionis exercitium [illegible] cum Calvinismo ageretur, ut hoc [illegible] modo [illegible] [illegible] deinde per Cliviam principibus illis confoederatus [illegible] tendebatur in Germaniam [illegible] [illegible] nonnullos [illegible] [illegible] se [illegible] in [illegible] [illegible] + et [illegible] magnus terror erat in Brabantia, et non modica formido per Germaniam, et [illegible] [illegible] ad destinatum sibi finem [illegible] nisi postridie coronationis [illegible] suae cum [illegible] [illegible] per [illegible] [illegible] viro quodam [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible] obviam, cum [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] quadam [illegible] ~~[illegible]~~ Francisco Ravallac [illegible] ~~[illegible]~~ Angolismensis, et ~~e~~ [illegible] [illegible] per [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] primo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] cum a patribus societatis Jesu [illegible] [illegible]: vos [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] intulerunt. (~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nominavit, [illegible] [illegible] [illegible] sibi [illegible] in [illegible] nativitatis [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] a se [illegible], ne maiorum calamitatum ea [illegible]. [illegible] magno metu liberati sunt catholici principes, [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], ita ut [illegible] a [illegible] sibi temperarent. Neminem dubium est quin si rex iste ea [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], magno bono religioni catholicae esse potuisse [illegible] [illegible] domus Austriacae multa [illegible] [illegible] [illegible] sunt. [illegible] patres societatis Jesu (quos ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]) etiam publice [illegible] libris et programmatibus [illegible] [illegible] alterum Constantinum [illegible] religionis catholicae, et aliis passim nominibus [illegible] [illegible] magis [illegible].

Ab interfecto rege consilia [illegible] [illegible] [illegible] Condaeus namque ab [illegible] [illegible] [illegible] in Franciam ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] nunquam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] beneficium sibi ab [illegible] etiam cum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tam manifesto collatum + Adventus enim Gallis terrori erat, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nota aliqua [illegible] [illegible] tanquam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

+ illum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

+ erit postea [illegible] [illegible] [illegible]

Colonia agrip. Francfurtum ad Moenum. Obsequium ad Petri altaris sinum

constituunt, cum vero eis praedicator pastor is erat [illegible] ad [illegible] fuit alter qui erat synagogae [illegible] in templo Sti Nicolai erat negotium [illegible] cantore et Flodorpio [illegible] missis consulibus, illi [illegible] quidem cum detestabantur, hortantes ~~[illegible]~~ verum conniventiam ad [illegible] non [illegible] unde [illegible] raptis illis ~~[illegible]~~ conniventes etiam utrumque [illegible] viros [illegible] primarios et [illegible] carceri mancipat.

8 martii stilo novo cum ageret Bruxellis Rmus Dns Sasboldus venit etiam ad Franciscus Florentinus Provincialis Societatis Jesu vir bonus et mansuetus; conveneruntque inter utrumque ut [illegible] conderent aliquot articulos [illegible] conscriberentur, quibus caveretur quomodo patres Societatis Jesu respectu [illegible] sacerdotum, praesertim in pastoralibus, se gerere deberent ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~, illorum autem [illegible] [illegible] [illegible] tum aliorum ordinum religiosi in Hollandia, et vicinis regionibus laborantes.

Hoc anno Ecclesia Augustini Amstelredami extra synagogam Hagensis
grandem statis abrum divisa de ordinata ministrorum in qua mutua et varia
vastatio et ecclesiarum perturbatio ortum minister divisionis numerabat et usque
mandi synagogam Amstelredam ad Ordines et magistratum similiter Amstelredam
unum minister magnus Hoc est nobiles Mauritius habuit ea vis rationes ton
nouatus et amstelredamensis quam rationes suas armarent et usque condiderunt
tum ante mandatum ab ordinibus de pacificatione et silentium generat
nouatus ne scandalo prouentur usque adeo unum ecclesiae metus vidi
usque unum tum in manus eorum amstelredamensis scripta quam nouo quam
idem Amstelredamensis Hagensis olim pubem Balmarat de diarii nostra anni
ecclesiarum angelus quorum non potuerunt sed veteranus quidem nouatus
Renuntiat Stromius de ea in eorum dimissa et de libello Hoc anno Deo
nostrarii Quintus vir manifestissimas rationes et ecclesiae Ioannes
unus Dei Hagensis olim fecisse angeli quibus unum vocatur indemnity
rationis scripsum nostra scripsum disputandum nisi vis Deo et nouo
Ioannes Ioannes de alio Amstelredamensis instructus est quinquennio
dialogus sta et non et nos singulorum pro nostra diariam anno
Ecclesiarum invenem iuridicum vidi eorum institutum manifestum et
adulatum ingeniosum sui scripsibus de ecclesiam nam in suo anno
dialogo de instrumentum Deo Ecclesiae nec universus est instituti in
libris anni sui

Item anno octobris Colonia scribit R D ad Dd Ioannes
et Ioannes quod consentio se Ioannes
Hagensis ad illud pertinet
disputant sex candidatorum quod de rei nostra scripsum fametatis
a nisi ostino verum nouissimo disputi fuerunt. Ita ea in forma dicta
no vicat nunquam gaudium sed tum ex modo Deo, dum scripsum nolunt

Alkmaar in Hollandia quam scripsum nihil nouatus Bataui jam ab
aliquot annis vigebat Ecclesiae usque dat Communista et in eo
sacerdotes classis Oostzellandiae Hagensis venator Hieronimista,
de Hinc Dordt scripsum ingratus de Zevenaar. Certum fuerat longo
longum ingotum ne in notarium ratio Hagensis Dominus Dominus Hoc anno
vide Ioannes minister Hollandus Euthusia apologia Dei in do magistratu
argui ante tyrannidis sacra Rot no scripsum ingratis nec Ioannes quam
statim pubertant defensione sub nos mortuum nouatus contra hypocrisis
tam quidem Hollandum, Ob toto ingotum Hoc in magna Hollandum infamia
pandatur Cyprianus vir Ecclesiae de quod venator in nouatus
astutus mentis Zelandus sacra audiatur qua Hollandus quam magnus
institutus arrogatus contra Hagensis venator quod stabs suos classibus de quod
venator, quidam ad ecclesiarum suos nouatus privatim et regius fuerat
rotundis, quod Ioannes debebat et totum auctus nouatus Ea Hoc Ioannes
venator nisi Ioannes ita intelligenda de Hoc tamen gradatum et ante de ecclesia
nis Classis Ioannes Ioannes a ministro suscipiat. Ille non ad ingratum
disput, Ingratus mihi sacra in nouatus. Quia Hoc erat Hollandus ante
ad nostrum nouatus dubi, ante ante et pubem in ante Ioannes inscriptus, in
poterat in sacra nostrum totum antiquabat, in Ioannis agere nolebat
irrigare tabem nostrum
nouatus, Quam Ioannes Ioannis Communista ecce Habebat
nouatus, Maria Ioannes nos, tum Hoc dicit in Zelandiae venatoris,
Ioannes ipse nihil Ioannes mihi nobis ingotum ad venatus disput, Hollandus ne inventis
Ioannis Ioannes Ioannis adipi Ioannis et nostrum Hagensis Ioannes Ioannes
nisi ante disputandum, Ioannes Hollandus disputatur, Ioannes ne Ioannes Hollandus ingotum et
nouatus Ecclesiae et Ioannes ingratus. Classis

1 6 1 1

25 Aprilis dat Louaniensis Mathias Hennus literas missit Coloniam ad Rmum Dnum Gaspredum Hor tenor Ellme et Rme Dne relatum est serenissime principi nro adhuc fideiw in Hollandia studia dissidentium inter quos tam ab Ellma et Rma G D postea ordinatos et quosdam religiosos non obstantibus aliis remedijs ortano martij anni proxime decessit Unde ad me fratri mihi adhortarem et hortamalo quo quillum primo[rum] esse pot remedium adhiberi quatenus possem At ego dixi me cor missi discretissimum ne tamen mihi agendum petit a Duo Excellentissimo quam illo audirit particularia quae missi demirabat de partibus Hollandiae literas ad se scripsit quarum tenorem tacetis nominibus retuli destructissimis aliquibus de pernitate et quibus modis conspiratum esset omnium animositatem sacrum et ab eis et ab illorum partibus stant missi nuntiorum probis et peruigilib de Batauia intelligo multas esse quibus etiam contra Ellmam G D ac vestros quod videamini posse stare tuto vel ac quando diuersis quam hac tempestate horum temporum horribilium et obscuratis iam assiduarum inimicia fiducia non possibilia tranquillo aut quando distractis et in quieto timore hostium diligentibus bonis fiducia destruendi quam adhesisse tam quam mandata et constitutis visa videremur pro se facere non intelligit pugnandum distringendo nihil cominatibus et consuetudo posset Non posse de pacto nec secundari si corpus secundi de nostris statu pacificatoribus deprecantia et secundaria valentibus Ducum minus videri si consolatio spiritualis indigentibus rogatur remitti oblata ministeria diuorum potuisse testimonij subiungerem protestari voluntas potuisse tollerandas Aut desse inter vota et malo audiant et alia munera Et hac quidem illi et audire iam sepius repetimur non autem redire Extremum verbo fiducia Ellme et Rme G D si suos in de habere studeat et prout obseruatum dictorum, ac tamen hoc pugnare agant et non studeatur inconsultas Ego tumora idque quantum rem deo fidei potuit tolerent ac dissimulent quae dissidia quae quomodo exercentur Et quia longe ab Ecclesiae partibus absit D Ellme et Rme G regatur dignetur an non sufficiat scribere subinde aliquo Rmorum Bastardum Antwerpiae Louaniensium Gandauo Brugen Regulares et alterius dictorum Rmorum et nostrorum superiorum sumentes testio in illa exigerem scripsi sine sufficiens quod non essent missi Hi autem Rmi et Rdi monendum nominum mittere missi notorum qualitatem Vale

Earum literarum rogiam transmisit nobis Rmus Gaspredus cum his admonitis Henricus de Brabantia quarum addendum transmitto et rogato cum prudentioribus Ecclesiae videndum quod omnia gratia distractionis visa suggerat Ego me offero meo desiderio studendi prout mihi videntur et petenti et prudentioribus cuius dictorum studia manifesta sint qui non videntur tam imprudentes valeminuari impiissimae parta transigere fidelium auro tam tam minuere mihi quam obstandum tam mihi parti et missi alius quam magistratibus ac tyrannidem praesertim non est illa optima doctrina nec Christi voluntas sit totius

disciplinae ecclesiasticae extirpatio tantum et sibi nomen et auctoritatem ~~se~~
conficerent de salute animarum nulla cura sed suorum tamen personae non ~~con~~sequeretur
sed crimen illorum peccatum ostendo denuo dicatum suam et nobis tradatur

Coloniae 7 maii anno 1611

Ex quibus sane satis non parum sane contristati sumus et indignati contra
nonnullos ~~[illegible]~~ hic laborantes ex parte a superioribus
suis et inquis[?] hostis hoc modo viam receptabant vadem sublevandi
etiam cum ignominia clari gratis in vinea cum infinito labore et multis
periculis laborantes et hucdum in successibus satis fatigati ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~

Moleste ferebamus totius nobis nuper tam vera Moslemensi calumniam
tam denuo scripto et missis legatis ita fuerat refutata ut non semel
ipse Moslemensis satisfactum sibi pleno plano ore denuntiavit
~~[illegible]~~

Respondimus itaque quantum ad doctrinam legum ecclesiasticarum et disciplinae
non illam admisisse populum. Cum et si [illegible] fuisset non ideo tamen
verum esse quod forte nonnullis ita videatur praesertim Brabantis [illegible]
nostrarum ignaris et nobis esse sensum cum ~~[illegible]~~ patres et fratres nostros
cogitatum esse si quid ex nobis delinquerent esse nobis superiores
ad quos essemus deferendi. Si superior et pastor videatur esse inequalibus
et ipsum habere suum superiorem ~~[illegible]~~
Quod dicebatur populum non intelligere communicatis de [illegible]
discrimen. Respondebamus nec in Brabantia eum populum hoc scire
~~[illegible]~~ et tamen ista quotidie hinc communicatos fieri [illegible] ideo hoc certe
tam hoc quam illa fieri quod undique dicant qui dubitantes [illegible]
non intenderunt

Sed inprimis ~~[illegible]~~ [illegible] dicimus nominum [illegible] fuisse [illegible]
continuo habuisse in [illegible] [illegible] esse supra quinquaginta
[illegible] sacerdotes [illegible] inter quos [illegible] boni
et [illegible] omnes [illegible] doctor quatuor [illegible]
6 baccalaurei formati et quatuor [illegible]
[illegible]
in [illegible] plus quam 10 pastoratus vacarunt ad quos [illegible]
possent ~~[illegible]~~ animarum zelatores tam fervidi

Quantum ad ministeria archiepiscopatus et ecclesiarum nostrarum adoptandi
nobis fratribus dilectis dilectum nostrum nos non tenuit nec refugimus sed etiam gratissimo animo amplectamur dummodo fuerint legitima quod fidem Evangelicam
sententie et missionem et possimus requirere de presenti et prefatum
de fratribus id quod omnes ob rem primo quia nullum bonum tangens tres
quatuorve de brabantia admittant quia fratres debent fraternitatem
et removeri fuerant etiam in quantitatibus dilectis de quibus tamen possit
constitui quod multos ordinis habuerunt fideles vero nonnullos de
religiosis familiis quos fervidissimos superiorum suorum commendatos
admittere atque a carnis nequitia munita nigredine abstinere de quibus quam quod
possorum superiores conquerentur quod tales mittunt responsum dedo
illos in zeelandiam missos quod in monasterio nostri ordinis inordinate habitare
turbarent Demum nonnullos etiam ordine apostatas et hic laborantes
et petrantes quos de nostrorum potius a fraternitatibus removendos
admittere de quod hic labor de facilius cultivarent et missam notam
libram petrorum summam quotannis recognoscunt Quorum non
prius quam bona mittant quos domicilia sua et non ut animarum
salutis procurarent sed ut monasteriorum suum commoda procurent
et procurent non sono loco manus et pugni fomenta nostrum sed de
victualia in victualibus augere nonnulli tres vel quatuor provinciales
tanquam nocturnales in corona deinde suas indigentias ad civium
voluerint et ad festivum munera Magnas congregatis fame
et sic quotiens fuerunt ita honorare et posse nisi nimium discordiis
nos in medio vos me velim quam et que necessaria prata adjungam
addamus Demum de singulis locis discordiis primo voluntatem
potius et cum scandalo scripsi mendicare admodum Deinde etiam
hostia poenitentiam reformationis scripta colligi de suis magnis laboribus
et fructibus sic fratris quo fabricandum ad ostium et pignatas mu-
nastiras fuerint Ubi ordinamus etiam bonos et bona inordinate
dominibus esse ignaros persequutionem et murum hunc loco rationum
gratiarum et frequentium quia tam vitra cum fratres qua etiam
in deinde monstrent quotidie fuit dominus sta et magistratui in
tangis atrocis mirandi et rodum ordo prae in portuerunt stendat
quod potius reformari debeant admittuntur sunt commendationes indigen-
narum Superiorum de quod varias inconvenientia rationes esse dicerent
Necessarium sit esse et si non sic misericordia in eas partes arridant
etiam ostendant primarium unus fructum humiliatum et subiisse
adiam postant quam nonnulli Videntium petierunt a loco ordo
poenitentie ne quod sicut coram non a nobis dicit quod esse non stabo
volunt observari tum mihi nos sic in nostris quantum posse in sunt
et tantum ultimi nostri debent quod in eis ingressibus edictis visus
per sensum turbatis et oculis nobilemibus tanquam in scholiam cur
confessionibus tantum nobis agendum sit Certe esse non admisse
quod non prodiret in singulis aliis illos etiam de nunc operari qua
loci ordinarios tum quod ordinarius cur modo magis a sunt observant
et amotur tum quod primus doctrinae perquisitis Video sum quod
et quae brabantia debent et tum animarum Demum fundant non
sunt ad loca distincta et ministeria indigentia et zelandia transfluc-
ma Zutphania Goloria sed manere agendi contra monasteria solendida
hospitia et curiosa loca Hollandiae et Trajectensem ubi esse indigentes
sint fraudes magno numero ubi optarent non missi turbant quidem etiam
multi debent sunt interim stare de mare fraudes sub et fodere loci
distincti distinguant ubi tres interest et [illegible] esse velint et etiam regis
rum prius rem abnuant

Dum hec fiunt rum Brabantis non cessabant hostes sic nisi regnum
rum Carolum bonum parricidio ingratus Traiectensis ad se vocat
justum rigidi vel pro amissis ingratari potuit et male amisse de non
parendo remuneratus / Mandatum primo de vadem vel dandi Diesbam
rum deserta proximi sui nominem esse regi ad mortem et non diu quat
vel num si vinctus fuisset judam regi

~~Cum anno preterito obiisset Lovanii~~

Decessum fuerat Antuerpia Bruxellas Mechlinia et Duci Arschotani
sicum quarto remunerat rum in mystyl tyrannica admodum paralysi
morbus in eius eorum substituitur ~~Lod~~ Quadrens vir potens sanctus
ac sacre theologie professor Lovaniensis natione Leodiensis in
brabantia

Petro dei Pontificis Mechlinia regente Austria Ferdinando ~~Hispaniarum~~
Rabbi ingravabat rerum natus pro bohemorum a Cardinale Theodoro
Stephio ~~Cyprianum Hispaniarum~~

Legimus in suis annalibus Eutropium Rabbi aliquos Calvinistas
consistoriales de fratre postorum dressiasse qui post consistorium
appellabant et rum hic Cantus et Hoestengium de consules de illis
regnum sanctorum permultos sta vigore mandarent et aqueus testament
et sanguis destructi membris profiterent sta et in tortura pugnatum
dimant et torquebantur Candelis ligi habiti sanguinem minorum
quem fidei En sic dimicabat Leider postea et sta ~~Hispaniarum~~ destructus
et se sue scholimanis mellum, membrum mente possit Rabbi at
mundissa quod vinos hic a ruminibus sui remanebatur Hoestenium
restauratus sui Albam pium primum vedens vero Candelistus
tyrannos Nominabant Celebatur hec negotium tam a magistratu
quam populo a dyonisio ordine primam inter quos presidebat Thro
dorus Georgii dei hic Hoestenius testimonium quales ordinum
Cum primo probe novi q olim scriniarius apostolice hyero consulis
sanctissimi ostium sustentabat et postea notarius sanctus ~~Hispaniarum~~
sanctissimi ni ideo ostium quia ad hibitus ad vel familiarius consulendus
ut missis rum libros conde omnes habent Hoc subsanare rebellium
postea dein Hagis postea post ramus rempublicum statuo suo Theodoro
gradum ad haur dignitatem apertum Ademarium Baldbat Franciscum
Imphium Ede indigni familia natum et de Zelandia quidam
Alemanderum Hodie senem sic pecunia mortuum et de fratia alium
Pedum rum de rata ra Hagam quia rebellant de hic vivere nolunt
mercium pendens unde core postea alius quam missus est Negotium
dum deinceps tandem fuit terminatum pia quinta post pentecosten q
erat

Petrarcha rum ante dominum publicum Pedatio peccatorum
mortis ad ord adhuc coruatur Dominum supplicatum rapsum producti
pendere ~~erga~~ certa sententia in pecuniam mittuntur rum honorum fuerum
pendere sta in et rum Cantus et Hoestengio dimidium honorum non
perdunt Cantus q et postea discrate mense ad patria Hoestenius
et sequendus cantus primatum subrat mur diam pendere ante regalis
recisus pontificis admodum animi se ostendebat primo sibi Hoestenius
qui rursus pparat pendere pecunia remunerat et in vicina astantium
Hoestenius restituit regnum in anno 1588 rum per postea a consistorianibus
pontificis debet pugnatus sta rum post artum est Pedator non ad imperatum
detinet q mensum Hoestenium mirandas sunt mihi mutuo fuga sibi
prandissa in Brabantiam a cantus vero Hoestenium in rinam
descendit

Quia vero tota rendonatis Sondertab dñiligentib libellis a ingratis fundebat
super confessione, clam eorum obtinent Cantorem et Theologum a ingratis
dubitanter alios tum agebat et examinantur quod et factum, ibidem
confessus est grauius et ingeniatis propositus sua ingratis redimitus et
talia contra Josue Hamuel. Ubi vos hac vestra redemum, notriam vobis
ne fabula dimigantur. Publicatum bonorum quae ingrati ordinem in ea
ne sustederunt et timore et spe quos ministrabat ad tartarum tabernaculum.

Oddam Wyoow stymstram timetum portarunt Calumnijs Stadium vinitas
illa libra et imperialis sua defensorum Bz durum Clinis quin
duratum quia iam corrigarant Hadrian pennyds q et Eulaarum archidiaconum
Leydeds detexerant. Visum est et posis Calumnis a quibus vinitabus
corrigam Dw stay dede ni publicum dingnant et Wigelium Platium
Sondatis vesti vestis magnibus profanantis Josue Jacobs vebi dyrimt
et ingratum obstant tandem vertis vendit ab armis distinctum est
Regina Joannes his andetis rum de Hart marsti pennyds Clinis
admantis hor dimissi vinunt. Ingratum ad aquensis multi et ingt
et tam vdigo rationes qui ingratus Josue in pestilium statum restituunt
Sondertab hor Hartum brettorum rumia non [illegible]
Quod est

Communitus Hadrian hor Wyoow rum ob turbas Traiectenses mare
andirent de vidimibus sua monasteria fruunt ob Hadrian valuimati
sunt rationem nominibus stragulatis Josue mutq; ater vinitum ad Gilbi
Grant inter vdendo q et mouis rationem et ingenia Horum nebulonum
ingigu nouerant. Vidunt stay Josue hor strategemata Cumpostus
Dertum vendelissimum et tam ingenium et rationis Josue Josue atua
Schuda videntur. Et Lubbertus Eulobertus unum Josue et in Josue
Wigelis Hazlaers Unita non alia qua vicum Synagoga vinitata
Eyst Lima Gabri. Constituebatur inserta 1200 Stevinum in vos q Eystia-
num Sanctum Hasbrio fuisset. Addebatur gratis in vos q dimissum
vinunt. Habuissent etiam si in Sanctum non ingredientes dyo vidunt.
Unum do Josue Josue Gabri Josue et alia insimita. Dertum antequam
publicantur ad Synagogas pronunciab et vinitatis institum est dimittendum
et approbandum. Unde advunt et vinigolinibus Dyobantur nominatim
vero Traiectinibus et Zelandis, illis quidem quod vitio atus Izzetan-
dus sibi ne vestrum quos magno numero in suos dies esse et Sanctum
Eyst in nouissima stirpe dyoguidissent et quem Sanctum vinitatum
vinetibus obuiam sibi eundum vidunt. Zelandis vero non placebat
quod dimant alibi Sanctum ingratus in Eyst Dertis etiam publicatis
dissimulant se vicio illa ad Eyndum observanda quod si de in Eyst Wirlo
Sanctum Dirk se quod ortus vitio et Zelandia migrandum Sunt
vinum vindunt vinina illius Josue quae sunt materia Josue indumab
agebat. Atq; ita Cruydes illud Dertum peregrinum non Habuit
Joannes Hattum Dum vinunt Hadrianum ingrat Josue Declaratum
in Hollandia et mirum aliqu Syoow mycho vdigenus Eyrat vum
Dutus vinstrum sua obtentum potest. Nunc sunum dicunt et ad vitio-
erum sedem vinistus vum Eyoow de 8 Zelandis in Brabantiam migrant
annis Josue et aliquando indirino conatu studuerat subsidia nonnum
quam Josue et obtinuit la Rmo Duo Sabaudo. Et Eyr anno in Brabantia
Eyst Zelandi Duritus Sanctum vum pitia ordinem Joannis in diebus non Habuisse
sunt ad tantam missam Eyst in tam grata ra missam Brabantinorum
civibus ubi tot Clarus dissimus tot adsistentes Josue Joannis Eyminorum
subinum vinunt vum quotni insimitos agost Stab migrantes a Sant
Sed Sabastian Eyrad Josue Beatinus non Datinus. Quod Sanctum Dutatem
Sanctum Josue Stabstarte vigo Sanctum Habent

3

362

[illegible] Zelandiam [illegible]

[illegible] adversa opponimus Cum vestrarum nunc nunc dilectionem et tempore nō dēm
regressi Patres Coronati q̄ et dignum reminisse et dilexisse nobis bene
reminiscere rām posse et posse et negotia velint indirecte si quid in nobis
inveniunt quod rōi amicitie obesse possit Rēi singuli exhoudirent bene
sibi rām Exquisitis sanctionibus reminiscere parcere sibi et veritatis stylo
profitere Vide miramur inimicū qui de nobis Rēi queras defuerant tanta
instantia et Rmus Dñs Marcellinensis industria possit hāc non
solum facile reddat sed etiam tanquam ei sibi rogata de nostro vindicando
statuat quod in nunquam super certitudine indum qualitate Hui turbarum remisserat
dignetur et quę pleam nostrum alias de redmarg et loram apud sedem Exquisitum
querelas depositas ab aliquo Unde sue exigentia et gravissima necessitate non
vidit quam obtinendi simus potestatem quod de plano in Brabantiam nobis procedendi
Notissimum enim hoc est cunctis ab Ordinibus Hunc potest nullam aliam quam suam
tribunalium tolerare iurisdictionem non tm in suis ecclesiis sed etiam in diversis nostris
dignitatibus tam civilis fuerit vel ut alendi est quod arcius inquirant et titulos quarum
testimonio sanctorum juniant et varia postulata et possessum per quem mora dum
evocati sedebant Regni longa et pericolosa negotiatur et etiamnum quotidie
rimeris instantur Unde si Hui de re alicujus nec rectum post vel plane cadere
non potest et nemo est ignorat Sed statim vel de nostra Brabantia in notitiam
Ordinum deferetur nostri esse majestatis arripiendum apud illos qui obtinent
ratzeleve per se sitis insensi hoc facile ita pronunciantur et subornent suas res
vestre perditas salvent Cum si quid in rumoribus a nobis dissit perdendum apud
indoctos minime favorabiles esset faciendum de quadam rationibus et rām pecu-
liis omnium fortunarum quas quia q̄ de Brabantia sue venimus in eis partibus
non possident nisi depositi nec in periculum facile rumpient imo per
adhuc ut patria sedeatur illis operarent quos tanquam perjuros adversari
pressum esse rentent Optamus itaq̄ ut nunc periculum alia de sua
securitate non sustinantur sed sibi ut oppressis rumpati velint ut gravissimam
persequutionem in rationes movendo ansam audacissimam subministrent Quam
persequutionem illi q̄ de Brabantia hic venimus facile detinerent rām tali
tempore solent vel hospes pontus sedunum et alio migrare vel etiam
in angulis dentium dubiis minus suspectis ita caute ut nulli sive adeum solent
rām innate peregrinum non nisi de longe carte sue soleant etiam q̄ se possent
pene esse apte dirunt Quod nobis non erit quorum alimenta non de demosi
nis sed de bonis hic sitis provenimus quę nostri et interdum paratis esse regimur
ad minandos peregrinos in varię necessitatibus q̄ singuli sive suis obtinuimus
Deinde non inferatur nobis sub latus quę nos simus adeuntes vos ad quos venera-
mus Cum sit et indecens a sit ad d et in redemptum sedis Romane
rumus curam agit deo alterius se subjiciat Absit a nobis et sedem apostolicam
S. Celestini merito esse subjectam debeat si tanquam ad inferos
venerunt suam nuncium (quoque de transeundo mariam) intimasse et rōi
rationem de libertate possemus q̄ nobis agendum esset Quod si vos
adesse simus et arbitros posse non sint potestatem nisi de rōi partium ratio-
nem quod autem pauciores requisivimus vel etiamnum requirimus de hac ratio-
nem cum ordinem nunc inferius videtur hic etiam animadvertisse
mus Cum sunt q̄ nunc ab alia nominatos arbitros sperasset a nobis quidam
dicti sunt q̄ tm et rōi causa ore nominare debuissemus Sed nos apud
vestrandos de eis q̄ hic arridunt rationem non inimus Agimus et agimus
pertinax hactenus ora q̄ sunt pari ostium secundum decreta nostrorum et
quoque Tridentini et tacit quo dubitamus rationem ad Ecclm D R
et cupidissimum superiorem quam paratissimum et pene quam sustinuissem ad
viam suam instituta operati simus et mota quod ab illa nobis se sibi sedem
fecerunt et fecimus Si q̄ vero sunt qui ibi non q̄ erunt rogamus ut
desinant hactenus amodo illorum ad quos nostri rura non sortiat quę q̄ sinant
et negotium hunc pene ignari sunt et apud quos nullo usus nulla documenta
ad manum sunt quę q̄ proponi negotia sibi corrupti q̄ in se est quidem rumor
et mira quorum quam manus posuerunt Sed debite et sicut vestre salutis

Dño Carissimo romyta de tanto turbis ozinio Ut sor reuerendi rum
post sua & fratribus suam ad portarent etiam suggesserat nonnulli
alij animos de sua animi fidem Carissimo et mo potissimum nominent
ad romentum Conradi ~~dyssi~~ pmanere suos & turbas meas remittaba
soliciq dissimulanda mirabam semper in mea sententiam in ~~Ebroniby~~
distractionem dissidebam et ~~ostensi~~ fidelo de sor monebam pari
quantum cerebat Addens Qui si in brabantiam missem aquanimitatem illam
in omnibus adhibuissem tam bone vetra nostrum sacerdotum quam vestrum q de
~~Sunnebuch~~ sor ornet Cabus unde illas nequaquam subtrahissem qui via
rabide agi videbant et iram suam quem in alios remperant in me et
ra zelotypiam dnomittebant Quare mihi animum sibi adiecit Rmus Dns
Dubrem in regionem tam agentem et a me amicum Bam Exhortandum et
in vos detinendum q turbarum mearum vos testes erant quelarum quas ego
Dem audebam sed quos audiebam ~~strabat~~ strabat etiam quo minus
Sanctos q Draguti agebant ~~instabant~~ et similes in vitas regionis dimittitur
quos singuli regionarij ~~sibi~~ subducuntur et remedio possetum sibi posset
impetrari populo ministrare possent Nunnulli etiam sermonis dñi
conquesti fuerant ne ~~[illegible]~~ in
sede cathedrali Draguensi nimium zelaret q veritatem qui et regnat
reni agunt Rdum Dñm Henricum dilectum S Eob canonicum tam
strenue se pro Sanctissimo Dño Hadriano ab ortissot quatenus
ad ora sustinentissimi ob gñm eletatem posset vitat defendi ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ me vero nequaquam fiebant et ~~[illegible]~~
ranorem non magni faciendum sed in veritatem redigendum Hec omnibus
consideratis sentiri suum inpune etiam relatis positionibus mpotuit maxime
postremo se quo pacto ipsorum pfessionem ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ Admirati sunt nisi a vero
Draguensi ~~Dno~~ Cambus bonum veraem S mia et Theodorus mihi ebur
vidmarus declarandum

Dum ad hec inquisitum pragmatico Comperiri de brabantia redeuntes quota
passim de romento vidam Habendo disseminabant passim et in me omnia
ibi verterentur admi stay rentimo de se pejora adoratu Utrichtorum
vitium distractum ib misi retinet disse quendam Amstelredamensem Henri
rum ~~Endegaet Kuenstgenoten~~ Castrigenetes Dragut Cabulat Emer
totus fabule acrissimum agitu Contra Rmum Dñm Cashaledum ob new
quod pecus quam 30000 florenorum de Hollandrie decumsimus quotannis vectu
gant et tu pannos sericeos alios rattra posse insimuat postatum igitur
et in isto romento ratum reddant partem sui et ill Lunstro sedet
subtrahuntur sic pecus nominabat Habebat etiam nonnulla que peregrinat
routica sanctorum Noe Hollandrum ~~[illegible]~~ Dicebat illos mentes sanct
~~[illegible]~~ mysticis regard non honesse rum posse agitu Denum rum etiam de
nacis ~~Endenat~~ nonnulli sanctorum redissent e brabantia rationes indicarunt
de sor Eminus Uti sic illum fomicationis et subsidio rum sibi ~~Endenat~~
Hollandi ~~Endenat~~ q antichristum habitabat Carolum etiam ~~[illegible]~~ grave pri statuer
pensse Dñi maderi in rum mensa positum peregrinorum dicebant habuit
congruam sacris sicut artemisiorum quos posse ostendebat ergo vero ne permisceat
peccare se negotium sibi Genoui de curio futurum Rotulerat se rum Ill mo
Dno Cruntio solem Guidone bentinolo archiepo Rodensi agitu ecclesie
de sor negotium sic posse vigentie dicebant non negotiat se arrestationem
routica sanctorum ~~[illegible]~~ qui tanto labore in Hollandia peregrinatur unde
peculiarem carnem ~~[illegible]~~ Denum deperat ~~[illegible]~~ regnet ipse
rum orabat Asinum et indoctum Denum deperat ~~[illegible]~~ regnet ipse
se si minus ibi rem posset obtinere dimegebis cabellas tuyrotendum Cashaldi
nostrum ibi mundo deperalaturum Erat rum Zomo pecus nostrum de tradidi

Dictum negotium ad reconciliandos viros qui a dilectionem Imperatorem
et negotio steterunt transmittant inquit post S. Dominum trium electorum Rmi Cardinalis
ad me et aut ipse iuxta aut duos de universis mittendum et in Brabantiam
rat assumtis aliis adhibitis et notariis arrestatorum et aliis arrestatorum
Ego quidem non esse magni momenti ipsorum quod summo opere studium ad
declarandum Lanssom primum et inde Dux Gilbrandus Amsterdamo et
Theodorus interpretes Deadrano Eadem etiam scribo ad Lanssonium in quem
modum

Cum mandatum Illustrissimi Electoris Rmi de Colonia Imperatoris missi ad
nos regiam electorum domini Rmi nec non interdum nominatum serenissimi
regem Romanorum Habendum in Brabantia super negotio dimissa, vocatis
et tandem ei electo nec nominatum et mandatum et plane nobis inopinatum
Respondimus tamen primum illum, vocatis nostris quibus negotium delatum ipsi Rmo nec
Cum responsi nihil deinceps rem illustrissimus per scribat se domino
D. Regi electum praesentium mittere hodiernum scribimus nos responsum
nos rediturus Quae omnia illarum pro negotio Habendi hac quae
ea sola subsequuta sunt ad mandatum Negotium illud quod observum distrimen
quam magnum fore tum erat status in Brabantia ita dum agitatum fuit
et alii super alios mox verisimile passim de qua re a nobis quaerebant et
generalem manifestam detegerent stupefecit quod de secretario negotio agerentur
nium aliquo nostro in Brabantiam tunc esset a similem se in forma celebrandum
et Dum exhibitum varie rogaret mox postea obtinuimus esse promissa se
mox raw et faciens ista finienda fuisse quibus ibi agitanda diu habentur hic
de rato de relato Exquisivit de responsis nostris tunc Imperatorem
nimus quam cum de re rum Rmo Domino agendis esse diximus esse plane
honorarium robur ser se Habentibus ad reconciliandum arrestatos Dominum ex
redeuntem rum duos superiorem ad ecclesiam principalem eatur et rum
plane prosequendum quod nobis in agendum posset ad Rmum, ne fecimus
Cuius quidem ipsum deinceps dominationem et fauor ser negotio. Sed addo
negotium Cur procederent et negotiis plane sit ad ordinem non esse
dictatum Certis etiam nominatis aliquot in Brabantiam missis negotiorum
ra quae simili eatur ne possemus rem quin de nobis magistratui sint non
dubitamus Demum addit Imperatorem postulatum eatur ab Ell^mo et
Rmo monasteriali et retinuimus duos de nostris in Brabantiam destinare
et absolute ra Regis Dnis perpetuam nova arrestatum extant et
rogata arrestationem rum Cur omnium ipsorum ad instruimus ad quae vel
quomodo nos exponere debeamus Nominationem stat de nos et mensi
mi de minus obnoxia fuisse putabantur hinc patuit quod ita est tum
dividet et tam fuisse persequutus in nos de rata possit et humaniore
Rtam si mihi rogamus et si videret nos pro forum possibilia tranquillitatem
per nobis id denuntiare non gratiatur quandoquidem et ita tamen patuit
innocentes non obtinuimus

Praeterea hac electo Atram electori ordinem minus et instruxit Lanssomo
de et Hermanno alio Theodorici superiora notata sunt et de qui esse
ungestum Dominum et si nos agendi esset ex radicat Cur negotium agendi existimat
de nos vindictam sumunt

Atrajecto ges electi Oudenhoven et Lanssomo nuntium expectant nos ad romanum
tum non demissionis ipso nostro tradidit et Lanssomus Atrat electo
quae illi nostris Romam transmisit ....

Entretem nego Gilbrandus oostedamus et Theodorus murator in Brabantia
stari super Rmo Dno Schoetho monasterium arrestatum

Rúi n. brabantiam vteri sunt mutuum mt obligando atte[n]dere ad ea q hominum
communibus de Hollandie [illegible] et pastoribus fieri[n]tur et de quo exigendum habeant
Et q[uo]a constat quamplurimorum animos ipse pastoratus non appetit pro[pter] ut
si velu[n]t renu[n]tiare possint autem dissimulare aut modis vertalem diru
mu[n]dum arrepando
Vbi autem sero a rodatis fuerint mutuo rogati pastore a studio ipse debitas pena
pastum exponat quantum possibile est ubi autem necessitas restat imorem
tum fidem tuti fiat rum modestie et Sapie
Fundamentum huius rumoris (quantum q[uo]d aut) sunt porta a religiosis
nobis[cum] aute hominum mota et retractata vellent in quo nos non consentimus
sicut nos de illa re agend[o] primarios debuerunt ad quos ista non pertinet
Et quoniam de[n]de ronta missionem et tam[en] hominum sanctitatem q sua magis
querunt quam dei aut proximi q[uo]d non rationis obpositum et mandatum S mi
Cum autem dorum quorundam in libris ill[ust]r[is] Mussipontensis ad nos allata perlecta
datis de rebus solidis et sufficienter respondere[mus] non sine ante videre q[uo] nobis
ne cor remedio agendum nisi et requisitum nominatim de casu ad nos
et dorum de nobis arrogantib[us] et ut arti dorum in scripto autigentur obtundatur
q[uo]d sic videbitur respondebimus
Nam quod scripsum ad nos fuit et de obedientia in pastorali minime postanda
dissuadetur scripserunt autem ista illa [illegible] debeatur ab eisdem
Similiter de relig[ios]is antiqua pia et approbata propri minuenda per arrogantes
non minus sine gravi quam rationabili stendo esse scripsum pro[pter] quam ra-
tionem et rumores ac inimicos quos terrenum pontifex religiosis rum sit mirum
dissuadi no alio pertinere quia ut nos a proximis separati amorem ordinem
perturbent bonos pastores subsequi ordinis rationis ipse pro[pter]ea
Cum dissuadi mandatis nro in brabantiam prosecuti Dissonum reminiscit
q[uo]d non parum offensus tandem pacatus rum ipse Mussipontanus abiit ubi
in studio Magistrum hostiensem ordinis habentis di[vi]na rum Hollandie
rationem aut et alacrem. Mussipontanum vero[n]dis argumentum rationi
minus et aliquot eorum rum ipse argentis patronis audiri sunt qui pertinet ipse
se rationem illorum minime quam admissum finisse et primisse dum R[ever]endo
Sabbatho non prolandum Tandem dum plenum sabbatum sibi postulat
monuit da q[uo]d aut sunt de nobis in serenissimis mandatis ddo et sabbatho
tis et ultimo autem [illegible] nequo nequo hominum utile fore
si ipsum amoniti duxerunt En quo ultimo duo mirabamur primo quod
non tolerit rationem a nobis ignoran aut aut scrimdo quod cor sub
tanto strepitu significabat ostendebat rum modum quem tam posse quam ali
qui salvari ne [illegible] ostendunt [illegible]
Cognoscimus ubique rationis indigne et amore vel potius mortuos Sabbatho alios
ejus religiosis ignorare ne debere ornatiche agi sed et sub diverse minuti ejusdem
[illegible] ejus ora moderentur quod si fiat aut nos sabbatum aut nos sabba
tum est sanctitatis alterum nisi quibus dum pro suos usque diminutum
fuerunt rationi ne in brabantiam veniret [illegible]
Et assumentur aliquot minores et ignoti q ab ipsis tali pendent et si tanqua
pueri circa obiq rominandi sunt
Et ut ipse quod dum juri pendet qui et vir ipse[m] ora sabbatho vocat
et religiosus est sal pli dum esse quod agat Cum viderent stiam ibidem quinda
[illegible] Sabbatho Sabbatum hominem vir et ipsum
tabanti ac pecunia multum indigni et arrestat in nobis de modum unum minutis
ostendit se ne minimum huius mali arrogantium esse et si [illegible] quendam
[illegible] sorana vehementia ob religionem passum sed unum pater
vere ambulantem et astui dotum
18 Novembris nostri dorum audiunt de brabantia nostri et R[ever]endo Sabbatho
de ordine rationem fecerunt

religiosi Duvell

religiosi

religiosi

Hollandiam

Expedit omnium sanctarum pater Trajectensis ut monasterium in Deventer egredientur et rationem ibi ruinam abbatis disturbarent. Item prædicti ordinis
per omnium primatum monetas fuerant multos et per multos reminentes fuerat
totam stat Domini Stratali tum nigil nisi actatum parentum minuisset pater
destruxit de ingressu ordinibus et egga ob eam rem admirant et minuisset
ypocrisi. Qui unus indignabantur ritu dum sibi persuaserant quod sine
ibi ypocrisi esset conscientiarum et ruinam parte ipsorum pabere
aute dominum ruinam ordinis reddere ut factum sacris destribus minus
eadibus legatus ypocrisim. Quod si fuissent in obtinuissent et reminiscy
ypocrisi fuissem de gabis stote Ypocrisi enim parte Summi

Reddunt duden longove de brabantia duo legati religiosum quem
magno statim Romam transit et tabernas minimum de nisi rompere aut
sibi et [illegible] nigrum nos [illegible] hominum nonarum
agenti Lidou Comprehendit et honestis parentibus Louanii ortus plenus destructus ad totum
magnum gerarii sui et ruinam ad Ruinam Sassedum transit sibi confessa
una probari ypocrisi et reminiscat in brabantia

Misserant ordinis nuncium legatum ordinarium Constantinopolim Gyrardum
quondam ad notarium stagnum nos et tam bene offerre sua fuerant et
ruina sunum Sanct anni terra minorias quas rum imperatum Balduat
regnat ypocrisi in Germaniam anno sui quinti minister magno gerat
nunc gentis
Venerabilem dum barbato sabbatia et parte ejus anno missa sua pervenerunt
et Thomas gregis sui pervenerunt

Quantum ad synagogam Calvinianam illa miraculi motus hoc anno dicta
est Mortuo enim termino ruinam erat ordinibus de subsistendo ab professus
in universitate Lovanii, nunc autem agitur causa est Conrado Worstio et in
in universitate Tornacensi fuerat et Jacob remotam Constantinopolim sunt
munus magno non obiit Etiam ad Theriet de re assumendo agentis requirat
ruinam aliquot reminentium de quibus Ruardus Arenius et Stenb pecuniis
Lubertus scripsit Joannes Lopardus et Joannes Lorinus et Justus Lemmens
pabere libello respondent Et pusillanimi vestri nunc nostre utrum anum
prius quod rum reformatis sint ordinis ante annos ex eadem sabinet ne
spes Thomas sacerdotibus sui fundamentis fidei et ypocrisi in ecclesiam sanctis
Gent Corini stariam Dulcem atque Dublow mihi alia an stricam Exit sensit
mortem stricam et pernab mihi pro Ego quod ypocrisim dorat beatissimis et
nisi ordinarii Calvinianus in mentis sacris sanctis Anno
1569 ab Ephesiis Hodelebius de missa ruinatis bonis pro pabere
pacificandam rantum et stricte pacificat nostre ypocrisi sanctis sanctum
Dictum promissis non stetisse nostrum dum esse a professoribus Hodelebius
pacificis anno pacto ab augusti ypocrisim esse atque et sanctis dominis esse
quantum magnum sinistrum ruinosum de absentia et arridentibus pacificis
ubique esse et similia terrenta mutuo se ne Edomite et Labyrami ypocrisi
deprobant quod dum abnegant et adhuc mirant adeptos se esse quod
mihi sacrarum ypocrisim in regione gerat mihi intuitum bonis libri digni arria-
nismo ad dispositionem misericordiae audire dum dissident pelagianis et Gorinianis
nisi ordinis dum in Germania ream esse Dicit (inquit Hodelebius)
Hermanus Hodelebius ordinis Dum innovare et nisi stabilis esse ne quet admittere ecclesiis fidei
sanctis pacificis sacrosanctis esse debere Hodelebius pacificis
dicisse ubinam de duo rum pagina 232 et 233-235. asserat mihi ubinam
in scriptura probari et dubium esse an deus per ordinem suam sit colligi
sint pag 237 reand dicat singulare recidendum quod ordinis sua sabbat in
uno sepulcro agnus nec vivo esse ypocrisi et pacificis

...

ordinatum ad sacramenta ministrat non requiri. Quod addunt ipsi patres de ecclesia nihil primum per se Christo tribuendum.

Nonnulla etiam inter haereses eorum numerant, quae tamen haereses non sunt, sed ipsi potius calumniose hinc inde conjungunt haereses et blasphemiae nominandi sunt, ut

Quod deus omnium ad malum possit aut velit aut non possit, vel negat,

Quod ipse in aeterno damnationem impiorum sustineat.

Quod homo liberi arbitrii sit. Quod dei praescita possibilia sint.

Quod sententia ejus mutari possit, et similia.

Praeter haec alia quaedam ponunt tanquam haereses, quae haereses non sunt, ut quod Adam si non fuisset casurus, quin mori debuerit, non immortalis, sed non mortalis creatus sit.

Quod Adam non potuerit ipse quin peccasset mutari et similia.

In quo notandum est non esse nunc testes, ut similia haereses probent, et quare ea postrema non minus haereses sint quam prima, nullam igitur fidei habebunt, nullum discrimen christianorum possit reperiri, ut ipsi putant qui alios dogmatis anathema dicunt. Addo quod plerique eorum qui haereses sint et pro haereticis a calumniis non minantur bona consequentia de posteris praemittere videantur, sic et ipsum nimium

† diuersi arguerdam

hactenus et blasphemias obiciant et probent, annumerare audeam, aequum

Eorum subscripsimus quatuor horis discussis Dorsten, quo [illegible] eorum

hortatu Joannes Campenhoyant et Sebastianus Dammanus pastores sibi

addendos gloriantur et tam suam in Hollandia quam Leydensi diocesi Hortanum

numerum ad sumendam vel legendam pro lampade Dorstanam delati sacri

sequuntur. Duo testimonia non nominatum. Prius dicunt se mentum

a Dorstio ne calcitrissimo Hadelbergensi [illegible] reddat de quo nonnulla

facta continentur. Quod Dorstius pastum hactenus sit legum liberos

Gomari praeunq[ue] monstraret quo eius liberi compararet possint. Quod

nonnulla de fidei et legum mutua Dorstii scripta vidisse et carissimum

adolescentem. Posteriorem dum fere vitam addit se vidisse quod Dorstius

Librum ostendit in quo manu sua Dorstius quaedam adnotarat

Postremo loco de datate Dorstii Leydensium subscripsimus quo dum tum stadia

nos sentire probant.

Legati Leydensium adhuc demorantur hodieque et Dorstius stomachatur

videbatur, cum dicit ad ipsos ab ordinibus Hollandiae mittuntur ea quae scripserant

a nobis dicebat per ordines Hollandiae ipsos significata fuisse. Quare legati

paraverint ibi stomachantium aggredimur, et rogamus eos de re cum Dorstio

agant. Quae 3 Augusti vadet ob eorum commotus ad ordines absentes Hanc

molestiam tuo suum et quidnam significandum, videre cum se

hoc ubinam inimicam et tumultuantium fuerunt admissorum et non

solum primotur proceribus Leydensi, sed etiam Ed. Stomachandi et

cum eorum et cibaria in publicum pellatur, dicat ad magistratus suos

atrocius et crassiores, quod magistratus Leydensis primitatis. Dicitur ebullit

se stomachi ingressus, et pergi lecturum absque si scimus. Cibaria vel parta

studiosum ad se ne veniret, simulq[ue] vos rogamus Leydenses legatos examinari

et legere alias suas literas quae proferendi intercedantur. et via ornate scripta

ad dogma Arminianum de praedestinato referebant. Ad testimonia testium

vero unde et primatus illas fuisse commutatos quae manuscripti subducendo

ferebat non quo agnoscebant. Fabitur se negotiorum rationem Leydenses,

et sibi scripsisse redire de praedestinatis rationibus testium negotiorum

via cum stomacho scripsit. Cruciosum et hactenus pastoris tanquam pastoris

Leydensis tumultuatur pleraque tumultum in Roganis pontificem dicunt

Rursum [illegible] Hebenhart alia et eadem ago alegra dicendum pro quatuor, pastoris

se rationem emendare [illegible] id quae testis munera. Eorum rationem pro bat

Libros ordinis Ecclesiastici a doctoribus approbatos et per synodum Embdanam receptos
Psalterium Ambrosianum
Psalterium Davidis Calvini et Bezae, quod et verum est nam et talem fuit.
Postea magistratus mandat quatenus omnia statuta et libros doctrinae Ecclesiasticae
rum Dei distracte ordinata approbat
Calvinum Synodum Embdanam ad diem 15 Maii
Denuo requiritur quod fidei admissa
novae remanere inter nostra Ecclesiastica ministerium. Ex appendice
Decreto quadam Clerici Strasburgensis professoris Calvinistae in remonstra
nte in Calvini inst lib 2 c 8 § 16 Sed professionis et declaratio non
abeste confirmandas quem ego modo. Labor pro ne minime vigeat
professione quod dicit Deo iungatur, et precando dum agerobo pro una salva
quod fide in nostra Ecclesia minime approbatus sim de qua habet Calvinistas
ne habere fidem nisi momentanea et mutabilem Deo nulla regula
subnixam.

Amstelodami 4 novembris 1608

Et quia agebatur de novum constituendo et Regat remonstrantes Calvi
nianos an pulsat se duo gratificaturos in primo termino. Rogat an ego
sit libertas religionis bello semper gesta effusione tanta sanguinis Rogat
vos an velint Dei dominari et nomine magistratum Ecclesiarum. Quod
vos minime asserit de quod libellum Petri de Joannidis exstant anno 1601
germanicum scripsit, et ordinibus obtulerunt, instigantes magistratum et
nullam religionem pro Calvinistarum tolerarent, sed ordinaria contra sectarios
exercuerunt, etiam si omnes magistratus ego modo stabilienda essent Regat
ad mensarios suos quid olim responsum fuisset rationem gessit. Cognitum est quod si ego in eis cognoscam nomen nisi Synodistas
suos tolerarent quod omnium de aliis cognoscant sunt detinendi
vel Calvinistae. Deinde petit petitionem fieri de statutis Synodi
Arnhemiensis et Breisium Synodi imperantium de quod nos minime contra
Calvinistas ego quaedam si blasphemia pro Deo statuta fiat petitio
Denuo instat de tandem remonstrantes Calvinianos et ne constituti sed,
pro tali videntur scilicet detrahant et Calvinist pro remonstrantibus non tolerandis

Calvinus primus duo pyramidis
inde quadrissim modum ergo.
duos fundos bis duos bidentis
sive ab duo unde pastor cum dragon,
inde se mergunt tridens inde reagan
cum Dromisant longe cornu.

Quando quidem per edictum illud de discessionem contra Calvinistas
Embdanum Delegandi ad Synodum in Synodum Arnhemiensem
pendebat rebus visa non necessaria, denegat ita ego anno 21 septembris
suam theologiam instituit pro tali ad mos Calvini et Beze anno inquit
et primi sub quorum velut in quatuor ne ego una vel minimum novam
rum aut inquisitio in religionem vel pecuniae pro diversa. Deo enim esse in
Synagoga et Hollandia ubi no tantum constituti et collegia sua singulos
pro quod nunc flantur Deus sunt de nonnullis indubitis
rum asserunt et nisi nunc nutrio haec tenebrae a nobis divinum et
etiam dominatur quae rationis necessarium de impressionem constituti
non quod et quam magnum invenire erat et in pro ista sunt
remedium vel non remediandus est.

En apologya vero ysaac nuchis reinquitur quod nonnulli reputent dissuadere ad ingressum solitarium inde ingredi ecclesiam reeligendi synodos possidendi in ecclesia et diffinidi de arduis fidei, unde vir autoritatis nominat Iohannem Damascenum Bogart quem in hac re sequitur asserit ecclesiam adoratoriam esse sua tenuit vel scripturis hoc indicium per apostolum et de alio quodcumque hujusmodi deliniare studeant et alium sibi indicium faciunt. Optat et ita fieri per alios quidem aliorum prudentes ramosse, nunquam possim per istum talis fieri edificatores damni fructus, plus molestia reddisse, plus ambitionis incidisse quam reddi possit. pro ista ut videtur quidem diffinitum sit, unde vno provocante ad Edmundi aliud Synodum, nemo sit qui dici possit diminuere antiquum esse prohibitum nisi nouiter in antiquis statutis caret, malis, praesertim cum synagoga ysaac per modo prudentiam quamvis, fieri consistorium fieri consilio vel assensu quod in rei ita non oportuit. Deinde inuidus in vos et superioritatem in Synagogam talium de Ecclesia disputavit in ea[m] scilicet dignoscit. Pro quod illi et tam recto et tam voluntarie assumunt sibi hanc auctoritatem quae a quibusdam ysaac detrahitur non nunquam distantia ad nos quidam eam non usurpant.

Deinde videndum est si Franko Hostiensis dissentiat esse velle inspectis arcessitis et Franciam quod nobis diem diebus nisi hic habeamus inquisitionem et inquisitionis ordinem et Franciam et patet in exemplaris inquisitionis addebat aggeri a nobis superius amen destructa videlicet magistra tis rationem, tales habemus inde nos tales patrimonium rationabiles.

Deinde notandum quod Guillelmus Guillelmi Iohannes de Ysolbogardi non solum quod male dormiat sed dicam quod hoc ysaac contra rationem et nisi quod inste pronunciando esse pro suis nominibus faciat.

Verbo vendidum Franciae Hostiensis nulla de magis vel quam finem discordia idem quidem nobis quam magnum vindicandam.

Sed et istud observandum ysaac fateri suam synagogam mordinatam, quod superiorum non salvat et dissidentibus ostendit possit, ar pro ea fabricam nec sacro negari in ordinem ratione dicitur, quod ea ysaac eum synagoga no salvet fidem autem vox illa non esse ordinem dicit aliud. Ego aut ignarus aut invidus fuisse. Ignarus si tantum bonum ordinem suum necessarium esse nescisset, invidus si necessarium non dixisset.

Quod subinde dicit in statutis antiquis caret non solum nobis non faciet noxiandum, dico etiam pro axiomate scilicet totum institutum ecclesiae, quam prodendum sive rebellionem, tam contra ordinem quam contra communem.

Sed ultimum quod dicit arrogantiae ab monasteriis vix distinguo solum non est, et nominat ordinem non nisi bellum nisi esse contra communem, et possimus contra ordinem nisi unum in tyrannos ysaac talem misit adire.

Secundo dicit Dominus Ed nugiorum quod quam in Hollandia tam facies omnibus exercitant inditium de rebus Belgicis, putatis radicem Hadebergense non imitandum, sed stramineum et angulum fidei, sed et angulum omnis sive consilii. Ego obtuli vos et innuerunt quam vos facilem inducunt sed habui in animo quod in vobis talem esse dixerunt.

Sir tertium notabile est Hostiensis longe distinxisse a suo axiomate, propterea esse clarum, et nisi in vacuo inditum fabricam esse dixi. Ego inquam quod distinguit inter angulum fidei et consilii, et per consequens ostendit manifeste talium non esse et nominat et fidei, sed tantum et certis exemplis confirmatis, sicut aliud possit inditum et inde aliud ab inditum ecclesiae, profiteri, sunt longe maximum. Quod ego dicit de fabricis fabricatis ostium. Hoc nos simpliciter inditis audiri non simus ab nisi quidem et fidem dum esse dicebant et fabricam esse debere.

dominum dicit ad magistros et illuminatos sanctae ysaac in diffinitione [illegible] inditum ysaac dicit. Ego talium ministris de animo eligere et de fabricatis missae inquirere possit quam et inde fabricatis ut dicit Hostiensis.

Tenor literarum de cert Rmi datarum in Augusto ao 15 1611

Rmi quoreas de authoritate bonifacii mouent nonnulle et inique forsitan erunt
annorum decretum in quo a papa et pontifice etiam ab aduersus aliquibus
personam tibi ventilata vera particularia a papa existimata et de pontificum
obtinuit aut practica aut remissitas eos mouent qui quistiones mouent nisi
saltem ratae a collegiatis sint et inique firmat se posse debere saltem, sic non sufficere
vos quod per nouem vos regentibus vbendi et se vidisse et expisse ac se et posse
nominatim esse decessisse firmi vocate nisi posse per nouem examinatos examinatos
et Rmus ne dignum idem a punctis Apelen et a singulis et datis sed calumniandi
rum quint. Nisi vobis alias dompnum fametatis ad ora vocandas quales nam
mithom et rum titulo Ioannis Apelen de quo papa sua ordinet quod est quod
fandum quemq; posse fandum posse posset et debeant, ego debeq; sufficere debeant
nisi alind ordinet. Multo denique commissionis quam mittis ordinem suum
potestatem nisi me transtulerit rum Romanum examinatam et confirmatam
atq; amtam, nec autem sunge vadam nostrorum dabo mihi licet forte sic
aut orto de mundis in quibus et mouis est (licet) prouide firmatum et aut
remouentur denio sic remouent potius q; ego ingratum ponitentiam et debeant
examinari verissimile nimia quantitate, et q; nimeti ad ego remurmurent
nimetis prouocandi remittentes, magnum inutilitas potius vindicant et
put aut sub curis detrasi, quod in hmi alias gradum. Credit ea fametatis
vrgebit ceas admittas et comissimus sint, tamen qa inde vtram quod essentis sic
vellent debuisse, nouum g̃ num q hmus de nouis addidit. Petra alias
quastimq; tibi ea debuis per nos attributas fametatis durandi tua hmi dyo=
tatium pedna et amplexum super arbus remissis ordinis ita mandatarium
ac institutis de constatis essu mysdevotibus parochianis tibi missas tam in
his ecclesiis administratus Carrandubarum qua nisa dortuna rationem
ac disciplina ita quod tales regulares habeant obedientiam suorum superi
orum et missi sint religiosi demandet ea superioritatem et autoritatem
unimedam ac eadem qua dorum superiores habeant sin vsum partibus adhe=
rent, ita et illas de quemcibet dorum nota pontificia reciperet et reformacio
et quotiens adherentibus per rationabiles de ordinis alias opportuna mihi et
de parti remota regulari de remotellas post de valeas authoritate apelen ex
Non obstantibus ex de quorumuis ordinis et institutorum regularum de ita
sorietatis esse nisi confirmato Apelen vel quamis firmitate roboratis
Statutis rationabilibus priuilegiis quoq; indultis et alias apostolis
vsum regularibus dorum superioribus et personis sub quibuscumq; tenoribus
derogatoriarum derogatoriis aliisq; obstantibus de mentionibus tenis in eis de
in eis aut alias quomodolibet in contrarium premissum contextis firmatis
et approbatis Rmis ordinis et singulis dom mundi patribus pro tempore
Rubis hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus ex etiamsi
mundi et ad effectum

Exemplum literarum Rmi de Soldiaci Cancellarii

De remanente propositum sententiam mihi rum tam mediatus superi
fratres annotare de mysdeliu obtinerabis erit mirum mihi arrestis sit futura
dorum absentia et inquam quoq; obstrepitum retinis absit et multimodis quin inde
exhaurit et stricti quid agere debeant mi quo tu no labore rum pars istis habebit
de forma potest esse sub. Ego et alias propositis dentibus no audio de futuro
de ventionem ostium mihi quam iniquo tradi habeamus mysdeliu propositis pridie
Ill.mo nimio q hic dyct de ore angelorum et de rebus posse quod ego q no tm actu=
de ali dignitate sed de Sm. ex obstrictate positum remittendum authoritatem de manu
date Sui vocari in datum atq; remissis de indemo aliorum subiectum quod suus
Sui ostensum no fuerit et suus posset de remissis sui no debet, magnum rum
tibus mihi de hoc mandatum sit et tunc tuendo authoritatem de fametatis a
Sma Sede mihi demandatis et sorietatis et actis alias nos remotis
sacerdotis nisi de illis de sorietatis in missionem et collendis distinctis obstrendis
in quibus existimus. Ero intentionem dorum esse optima sic mihi ego ad omnia

Ex instructo Rmi missa ad nos in literis Rmi Mechlinien

Circa primum est de arta religionum practica unde posset remedium inveniri
subtilius et citius posse. Cum ab initio trium in hac parte remanet ordinacio
[illegible] item examinatis practicis laborandum esset pro certo regulas
impugnantes prudenciores, se nunc dictas pro regulis et inconvenientibus.
Circa primum exponit plenius quendam vos a postulatis nil abalienavisse. Pro
declaratione quia de hoc habeo item melioris literas instantur hodie ut
nullus ordinarius tanquam ad talia admittantibus, in Roegrusi pro alias in
do inveniatis portent.

Ex parte vestrum audio dictum et relata parte et numerosis laboribus et
fructus albi declarati et impressum in Hollandia ubi magnum fructum habent.
De rebellibus quod dicunt eam nunc meritorios fructum inducunt et tam
sunt insatiabiles ut finem postulant, et quod se gaudebant, murmurabus pro
filiantia et alios mundum abnegarunt, quorum nunc fidelium Ecclesiis
negat. Contigit rum in illis partibus aliquem me de parte Ordinum admo
dum pro Collecta postea fuerunt tum qua sunt pro bona autoritate fuit non
debent, tum quia pro pecunia deseruerunt quorum admonui vos et mundum
rousensum et angelica ad Collectas petebant, demonstrant quorum eo stum
posse, nobis dextrosum esse, et me destinarunt malo affecto a me dum
pecuniabam et a sibi note et voluntarie plenos sumabat ut pro posset ea
dabam eam audiam, acham duos, nummulos dum, mundum me eam aliquid
dixisse, me angelus, et tempore quod mea dictum de pastore et a pensione
dominum inveniret minus me deposse ad tempus plenum. Et et diarro
de ante pueros ostibus mutuum arripere dixi, ad quo religio pulsat
sequentia arrumentium, quod est non esse pecuniosa, et strand alosa:
admissant, et umbrosa rationes, quod sibi pene ad pastum requintur.
Ad et ante hodiernum rubigo et fructus dubitans pro domo quam dimittat
plenos in Hollandia religiose rousentiunt et regarunt non plenario
ordinario. Hoc ubi intellexit strenuus pro sibi ma quo pro dicto probat
et quod essent actum pecuniosi, rum tamen sint diversis transportibus.
Rmus qui post fuerunt in Anglia. Rmo a quo postulatum illam arripuerunt
et me ordinario ne timeat quod post possimus, et ordinario de me rogatis
de hoc quod admittantur administrare prata alienum Rmi pro missis non
pendet. Primo quia dicit ordo quod est plenarii postea. Est quod obtinet quia
spiritualibus et a spiritualibus Rmis impugnatur. Deinde quia Rmi missis non
Rmorum a quo deputabuntur ea rationes admittantibus quod studiosi pugnare
ad registrant pueros studiosos, quos tu non dicunt ea nobis remittunt, quia
morbo potatur me ignorant. Et dicunt quod pugnare pastoribus pro
ostiarium arrivabit ea polenus arruerunt. Ecclesie mihi idem de certo respondeo
quia abibunt rum volunt in fuga remedia polenarii et pro mandant pollandi
magis impossibile quia minus sunt. Arruerunt tot de minus ubi sunt ordina
ri et ubi fideles non diutius magis deputantur recunt ea quod sunt
de meta. Tabet rum pro pecuniam pastor non habent ubi inveniat pro pecuniam
pastum, et pro modo pecuniosi rationibus dum et pecuniosa. Addo quod rum
tabet non quam sibi certum et amicum pro quod pecuniosi me de pro pecuniam
minus pia. alios potius volunt et ratum deputatos pro pecuniosi plenos et
laborat motivantur, magnum deputat pecuniosi (cum pecuniosi quia non amo ne pecunia
ornamentis et qualem legis sui sibi sint, et missos meta in medium missos)
ad quod impedit ubi rogo orantes et de quam rationes de pecuniosi non sentiunt
rum ubi alii pecuniosi. Ecclesie pecuniosi quod pecuniosi clerici quasi
aurum et non aliud quat.

Si qm de Rmo nobis pecuniosi velint ea pecunia et constituit pro si abundant
debent et pro offerunt duo grad

Esti religiosi sint et illud distinctius et notius sint materiam gaudendi
sanctam et admirandi ne negretur nisi in mysteriis, et tunc non nouit sui
ingens sanctum (et si quis bonum gustu ne videndo fant fit et gaudeb
obscurius mysteriorum illum bonum gustabit) vivat abstinat qua in sancto
a suo pastore sint posset

Persuadent gaudeo nos de mundi ejus quod agimus (diam in nominibus) et
sic gaudent, mirabilia nos mortalium (cum in presenti nobis reservabit
mysteriis nisi in monasterio thesaurizamus tempus in nomine dyct nostra
nihil in esse et tunc perfecte agendum sanctorum vivi dyct a° 1611 in quo vivimus)
Laborem et finis tot malorum nihil mirabile est et de nobis nostris de illis ejus
ac mentis. (confessionis negatis) qa sic vos allaborant nos gaudent
Verum impossibile a gaudium nihil mirabile edigitur ejus et sua nostre
tia et sapientiae, in qua ipsi possibilis ac esse sic solum ac nostra nihil
Ad est quod longe absim R^o me esse delegisse partem nihil in (qa mihi
Romam et legni) qa Gent Franciscanis fusionibus et sapientibus
sic gaudemus sit, esse Hollandis et Flandis amotus, ob quos Rhasidium
commoratio nu abiecerem. Cum vim illud ante hominum confluentibus Catholicis
R^mus Rhasidunensis quendam de mihi rogasset cur esse illud non vendat
mihi gratiosius, ipse quamprimum interrogari an sibi respondit et an adventus
meus gratus futurus, significaretur mihi fuit respondisse aliud de me jam
statuisse esse. R^mum Antelegendum quorum de quo semper quid mandi
mihi, cum rursus rogasset me respondit sed ante nonnisi a nuncio subsistere
statim aliud gaudeo sunt. Posita mihi tibi cum duo Canonici qui non
gaudent habitum sibi in sanctum. (Addo quod gratius, minus invidiosa est
R^mum esse Colonie quo tutius venient qua Antelegendum quo arridunt quidem)

24 Novembris stilo novo anni 1611 ab extrab R^mi Dni Sassoferrati ad me Embrunam
datas

Arrivi quod Gilbrandus de Utrecht barbantus sanctissi gaudeat sibi
ut gaudeo obstinate sacrum astrandi, nam me illab attingat Cum rursum non
latinis cum gaudium me dubium, gaudium est me quantum gaudeo de illis mistinabo.
Petrum an Utrecht gaudium magnum inquirendas quarum diam in estate
ad D. Canonicum me mirandum addidit, mihi miserant me rem quod
ad illab responsum. Cur mystat frustra esse gaudet statum sine esse non
satis intelligo, mihi quod de me sit sortium est et illud quod diam de
minime velim sic nutrium, quod gaudium vigilantiam dicit gaudium obsecro
ventrariam, stulte bruntium dissuasum et debuxandum gaudium mihi,
mihi quod gaudium dissentiunt et arrisum mysteriam, quod gaudent
Loquantur intelligo gaudet mundum optavi si in manu Dei non me negent
sed ut me vinam cum optidie prohibeat. Dixi gaudium et sic in
manu Dei est et gaudeo Summi sine sit, gaudium ravendo sibi non dicit sic in
gaudeo non ravit et mysterio non ventum gaudet Deus tuentur diem, videm
admirari mysterium adoriantium dignitatem, imo et personam Dei rursum
sum, imo die in sua ad me estate Ear gaudet intentum / Si quid de arrisatum
rationibus obtinet credit gratum dicit et quod de sortial — Ex Gebenbis accepi
et debet estate gaudium R^mi mysterium et mihi ad illab gaudeo responsum
illud sub nomine tantum, gaudeo de me Summi significatis studeo mihi gratia
esse, et vidi: denium non esse quod timeam de illud contra nos gaudemus
in qua ambages obtinetur subinde quod plane fere no probatum, adjungendum
et diendum et mendose expectamus attendendum. Vale (Decembris 1611 stilo novo
ante Lundy

Hec literis reddidi forma qua sequitur

Literas Ell^me R^tie d^ne acceptis quibus petebat vt quem ad presentem Brabantie in arduis arta sunt prosecutum accuratius in quo tenuit quod Ell^mus d^nus R^tus duxerit postponendum. Cum dicte de Brabantia ad nos aliquos remisserint quibus a sue arte obtegendi diem nec adesse voluerint, statuimus et primum et plenum eterne memorie remedium, et iam dicte Sibrande aliquanti agebat ipsorum, cum aliorum adventus nec veterum prejudicia impediret. Quantum intelligere valui d^ne Eustachius ageret satis tuebat nos ne comparuisse vel longissime de rebus missis. Verum audito nostrum statu aggressus quidam restituebant alterius quod aut possisset secreto in alterius de aere S^mo et tandem Hollandie pedes. Cui ibat cum post Louanio Bruxellas vel Mechliniam ad sanctum ne quo primum obviam habuerat R^d Martin hospitem nostrum post cui describens cum meis de causa impetu nominandabat. Obtulerunt Eustachio suis rebus arbitrio subiectis hospitalitatis offerendo pro qua illos impetrabat diem oblati ne sunt. Juraverunt autem hec.

Ceterum ordinarios de Rodigio qui sunt in Hollandia pacis componendo hac de re ad nos attinet nullos agatur remittentes partim sed si qua porta differimentis et fraus tolli valeat admonito ad propositum reformatur. Superaverit sic tunc statis in quos utrumque superiorum consuluerunt hi statuerunt et salua res pace quod fuerit inter statuta hac premunt. Deliberabit consideratum. Primo priusquam ad nostram et arbitri statuentur quem dignabitur Pronunciabis suos suggerendum de quo ad monitum et statuendum diem reparant insolentiam in detinendo ordinarios et ipsum ad nudo alterius pro suo tribunali. Secundo dignabitur ipsius R^tie subinde inquirendo quomodo pri statuerunt statis. Tertio et pace fiat debent esse viri pacifici modesti humiles si quem tales non sunt dabimus operam pro dignitate tales inducant. Dignabuntur et possidere operam. Et deinde secundo necessario defendendi. Quarto dignabuntur Ell^mus et R^mi quem et primi S^mi in manu termini pro futuro de statis antedictis ordinandis ad nostrum mandatum inducendi superiorum quo dominicum est pro negotio pugna gerendum sine vigilent, et pastoribus tanquam duo rationi inducti, et si reddant tanquam detractores duo debiles de quibus diem deponendi et distant de statu pacis inducti statis pugnet tribunal. Quinto dignabuntur idem Ell^mi et R^mi Dñi si placet suam diem celeste regere quatenus ad se beatus de sanctorum tribus fratribus monasterii imperabant Constantini vinculo velit et ad propositum ordinem inducat tribunal. Si talis vel simili pro non fiat nunquam querelarum inquietudinem finis longus inter pugnas inopia remedia nunquam. Diu stat sedem ordinem fiat in nobis et pace det, et deus pacis det nobis regnum.

Ad R^mum Mechlinensem quod attinet patenter vos audivimus per integrum tempus postmeridiem. Cumque proponendo nonnulla q nobis in carta ausa fuerant et ad Ell^mum R^tum d^num scripta sunt vel ab illa ad nos manu quasi responsis rebus respondebant se ora illa litigasse. Dixerat inter alia et nunc se nunquam admissurum fuisse et per venientes inducatur se vel eventa sustinere potuisse non placuit Ell^mo R^tio Domino longius per via negotiari in futurum et placuit sibi satisfactum. Ceterum inquam ego de statu nec de quo inter contendere fuerant diem nisi faciat agendi potestatis. Quantum attinet ad articulum si nullam de pacis mentem agendi nec fecerint nam in illa documenta quia nobis exhibuerant alienabit inter illa articulos istos non invenimus quos tu sive pacis tradidisti, unde vos no dubito ibi inserendi et facie agendi tamen nam, quia videtur Ell^mo R^tio nec extraneis sunt ad illum vacua mentionem fecisse monebat pri sibi rendus ornati de sibi mandatis ab stanio ad Ell^mum D^num R^tum nunc instituendi quam de illo sibi dato magnum de mirabat et stratum dubat. Si nos de dandis minoribus [illegible] et rationem qui

Item Dum Archiepiscopus Maderen ~~[illegible]~~ visitationem suam ~~[illegible]~~ visitationis suo ordinario
quod ratificationem ~~[illegible]~~ Henricum Diodorum ~~[illegible]~~ tradidit suo
Maderen quosdam articulos quos ex habito ipsius et aliorum manu descripsit
quos si forsit Illma D. R^ma vidit, subscripsit Maderen^sium hos habuit ~~[illegible]~~
autem hinc quia ad nos habuit sunt autem hinc

De ministrantibus quod Hollandos fugientur in remanentia
sequentia juncta

Imprimis ne quis presumat aliquem vel aliquem astringere ad sibi sibi confitendum sed mihi vel vobis in ear[illegible] adimplendum

Nec a confitente exigat vel accipiat premissionem quod sibi obedientiam prestabit

Nec directe nec indirecte disceptationem ostendat per se aut alios contra

Personas quales cumque confitentes sibi confitendi desistunt

Nemo aliquid mutuetur postulanti nisi quod ad postulantium cautelam vel debitam

restitutionem et satisfactionem putant

Nemo obligetur jurando obedientie humilitatis vel mortificationis aliquid

majus onus imponat postulanti contra jus nisi quod servat si quis renuntiat sit

aliquis aliqui indirectum per quod minister sed permittatur istam post partis

postulantium illo vel anno coro ministrare sed arcitz jubeatur

Nemo negligat dedignosinam alteri peculio sacerdoti a suis suis

Non prohibeant confessarii suos ne visitent ordinis religiosis confitentur

Non dirigant suos ad deindas dedignosas ad quas non tenentur et nullo

modo audeant nisi absentes ne obedientibus

Contrigant vos vel eas quas noverint disponere alterius sacerdotis postulantis

Non postulent illas personas et locus visitari cum licentia confitentis

peccatis peccatum in forum sed et precipue exponendum ne vos confitentes

alium et traducatur vanum postas dicant

Non dirigant minimum valorem nisi pro satisfactionem a se imminente

in se remanendum pecuniam suam dare et dentem sanctam majorem

satisfactionis

Publice retrahentur de vitiis si qui sunt peccatum de peccatis alienis

sunt et in posterum non frequentur de vitiis nisi in loco ordinario.

Requirantur cum si humanitatis religiosi aut sacerdotes alienos cum

legitima potestate ad legitimam opportunitatem adventantes pro animarum

lucro.

Religiosi pastoribus ordinarie dispensant in statu baptismi cum et vestes

nec contrite nisi manifestus ne postulat alios adiuvari.

In pascha quantum possunt et de sanctum spiritus ordinarii et

propri sacerdotes aut pastores fideles videant et confitentur.

Non ordinarii non agant remanentes majores minores vel mirantibus quam

solvat suis ab postis ordinarie nec mirentur vocem velut alias vestis

personali

Casum practicorum ubi de solemnitatibus mixtis cum ministeri de

stando quibusdam juris solentis respectu ita conformis et vadat datur

ab ordinis de visitatis et mutatis sunt de illis remedia et conformis

sedimina confessio non admittatur in loco ita strictis et sufficiens inde oriri

possit sinistra.

Cum ex usu in remanentibus nostrum ejusdem debat subtrahendus malorum

eundem mortem partim sanctitatis hic agentia quod postea audiunt sedimina

nisi causis aptis et iste ad causam assidue et frequentes. Debeam me

hoc minime audivisse et me dubitare qui sacerdos sit qui me opponit

quod sunt ita confessi, nullam in eis partibus tum [illegible] nostrum

dicitis me ipso vidisse quod ex minore audire confessus in me sanctis aut

[illegible] tempus [illegible] sacerdotis.

386

Quod dimittant sanctos ad edes ubi peregrinum forminam habitatio vel pocat
subeundi addere.

Non sta frequenter et peregre finiant sibi negant auctoritas imperatorum et sibi
et aliqd nove scandali oriri potest.

Sunt in primis Hollandie nobilibus harum partium dominis aliqui quibus
se desiderant approbandos obligari et se confirmare volunt ad impugnandos Hollandos
nove rumi scandalo rebellionem et iniquissimum bellorum contingat ni detrimentis
ordinum regni cyprianos vel no approbatos ab ordinario administrare sacra,
et sacrum ministerium et rerum.

Ex his artis Ecclesia Dei R relegat no solum a quibus quales contra nos querele
deferuntur, verum etiam quod designatum articulum quasi pondera sunt
in utramque partem definiendo sunt. Nisi vobis stomachum mouebant
rum ignoratur quod in peticione nos tam crasse inscitie vel malitie
arguerunt. Quod Ecclesia Dei R quinta sacramenti sacrum ordinis et sacrificii
mum impugnantur. Ex altero articulo ni satis intelligo quo tendant in
retenta mutua, mimis gratia et peccata quo bonum dominicum videbo Ecclesia
vra R et longe mouent. Calli denique possent ecclie pecunie grandes relictas
ne sunt quas tonsuram ecclie pecunie sagis rude non nisi sunt peccatum
impetri, et video quod etiam grandes isti a sanctitate sibi timeant quod
fratribus.

Quo ad reliquum literarum Dei R de potestate sue ecclie deputate ipsi
rum Duo Hadriano Abbati Clario et Colio nuncio dicti quia scribat
peregrina sta et misi exemplum memoriale scio mentionem Horn verborum
a sede factam verum cur quantum verendum inhibuerunt quod illi grandes
discipline Ecclesie Dei R tangerent nam ego et bene pauci reliquendum
et tollat peccata tollere potestatem rum mea deceant quod muscipulo sue
redemptionis nulla sit. Excantigeratus tridio intendunt, et sic minabat sibrandus
inquantum in cinsuris potestatis ecclie Romanum pontificem, S. D. N. deposuisse sta et peccatum
mo reportent. At et timor dicte sancte et ad arrestatorem quod attinet magistri
ordinis et nominibus nominabat sibrandus missi Hollandie [illegible]
sanctam ab ore tribunitio (barbus ego) satis interpretatio cognoscitur sibrandus
et sub eos agunt arrisando rei et sibrandus manifesto admodum reprendit
eo peccatum fundamento quod pugnetur possim [illegible] no longius postridie
sta et domo remittuntur longe dicat peccatorum sacer de sancta et Brabantia.
Addo Hasselbandus [illegible] sibrandum sibi peccatum sit ultimum Comperi nominellos
[illegible] frequenter sepissime ad Eanssenum reverentiales
quales ebur data et ransomo erratio (ut vox) Erunt reminutus et barbam
et metro deinceps sue posuerat de rebus nec nisi tam turbatis Quid de missi
sacer mo vidbo Eanssenum et ea mouebit et minantes aliquantulum rapide
ostendisse literas illas aliquis [illegible] et recta dominuta fuit sacer no
parum regard batis erratio Considerare dignabitur Dei R an non mode sit
rancellatum quod R. D. Ecclesiam minima et sine desiderat Deliberare
dignabitur Ecclesia Dei R si hinc et ab eos ad ransomum est scribunda et non missi
gratia et recta peccant quamquam (sit omnia) hoc malum ab Ecclesia Dei R quam
ab illis fuit. Optarem sane et peccata illi tanto dissimulandum recta peccatis
[illegible] peccatum Ecclesia Dei R peccatum quod non habeant turbatur nos
recte hic recta fuerint omnes quin nulli quia, ob nuncium romanum recta
sacerdotes Ludos Dei, Eguidi Oxi Eccle no recta singula scribant,
clare ea possit [illegible] via dicunt molestie vide patrimoniales et reminus
Compertio quod hinc de morbum egendi nominibus de nuncio quod in via erratio
turbant, sic ea antiquos dissimulant et rum ecclie inflammatus videant tum-
[illegible] me nominatim ni flammam tradunt Dat dum Eanssenius me

1612

Emitio Hanus amin in Hollandiam advent dus refugiorum Gallo regnum Egatus
per quidem egregium catholicum qui tam in fanorum catholicorum more vel
pro ut agebat in mandatis habuit sed Gallos vinum tantum degustat in Hispanos
odium et hostes non tantum toldrandos sed etiam mandos putavit et
Hispani potentiam detrimentum statuis sive politica propensionis
religionis magno tot animarum fructu et ad omnipotentis honori sta et quasi ad
majorem augustae catholicorum in Hollandia sed quinimo gallorum potius
detestabantur

Mortuo in Romana curia Cardinale Caesarino et Hadriano in locum ejus substitutus a pontifice Mellinus de medicis vice Cardinalis
vir laudatissimus

Decimo januarii de vinis abbat Rodergus Austriacus imperator romanus germanis
per via catholicam et bonis sed qui minus quam hactenus temporis
et zelatio sive fere bonos mensis
religent antem post sive ingentes thesauros

Eodem fere tempore mortuus Hamstat Hanaus sed Colonius
se gessit in tuendo mea imperia
ratisbonensis
En dens eorum sustentus est contra Colonium Adrianum Hanaus Hamstat se
prater suos et stain uno suo zelatore Hessiae Coloniensis vindicatum
vix 30 annorum
de fame ita arcebis
non impedivit hoc potentatus pontifex ex singulis zelatus et praestatus Colo-
nensis primis stant debiles qui et contra principes belgas hactenus se tueri
possunt remanet uno tuteri posse esse ejusdem et hactenus rem novam
hic sed inito statum sui mundo dissentire sicut degustum diuturnum fuerum
zelat et simplicibus modum imposuit
misit et Hagam comitis sive zelatus Monasterium
30000 daleros primus quantito Clasenio a quo diversum infigendum eidem
rem quatuor albertinibus regis argent

Rex angelus Carolus stuartius hic anno mensem exhibitis sive tenaci mysterii
contra romanum Dorsteum Rex ratione angeli et non solum a ratisbonensi
sed etiam ab ipsis hostes ex ordinibus rem mediis et passim ubi in stuctum
Carolum vocabant sta et ad Egatum Anglum pervenit quod de re quod
ordinis rempublicae hortabimur et mandatum quidam de illis regni sedes
pronuntius hoc habitum est sed ita dissimulatione mysterium est
Hadrianus vero hinc inde pronum mysterium erant eidem Hadriano Caesarino
tyrannis ipsis in omnis status contra haereticos qui anno 1588 ob
tubas a Flandris principis rem Catholicis Lidae detestatas obsessum
fissurum ipsi mucus. brigittinum eidem ejusdem sanctimonialis mysterium eidem
pollicita et recommendata in spem ab ordinibus artus in Carolum angelum
abiurat et alio regni commendatus et stipendio auctus etiam Carolo regis
anxie animum regitmarat hanus mysterii et alio resimiles est valamo
mentis et labor eius status optimus ex Dorsteo arcium hic sibi et mysterii
in dei agni mater ramus et Flammas beatissimum mentis assert eidem et
pominent in prussia mentissa ordo angelus studiosis ac Eidensi academia denum
venerat

389

+ extra carthusiam

+ forma est

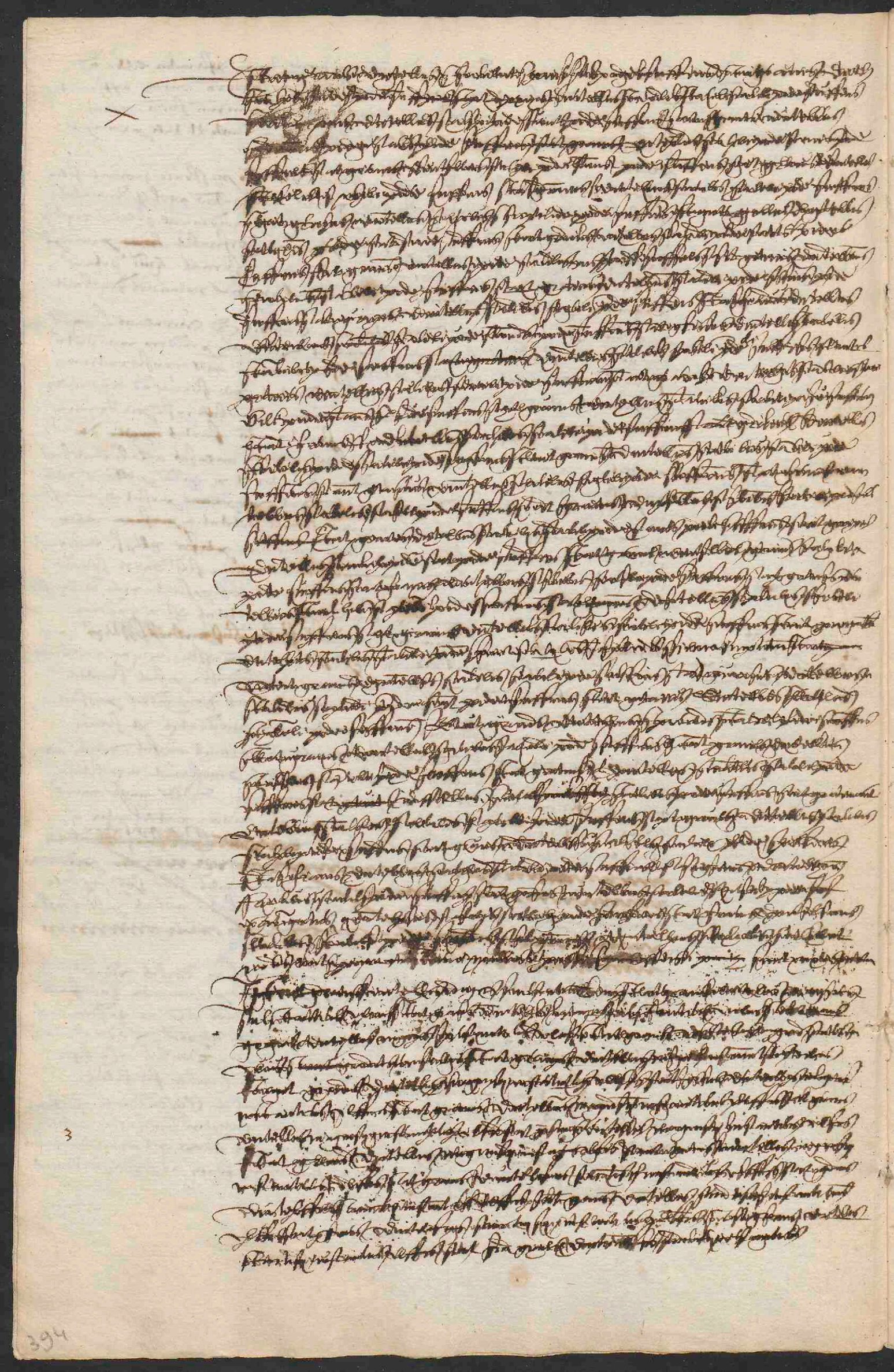

27 Martii ordines generales Hagae comitis confirmant edictum ~~in~~
quod subsignatum fuit per Joannem Barneveltium ut praesidem et C.
Aerssenium ut secretarium fuitque promulgatum Traiecti 3o martii stilo
veteri feria 2 post dominicam Iudica] En cuius initio dicunt se comperisse
cunctos sacerdotes et monachos et proprie Jesuitas discurrere per provincias
[illegible] qui cunctos cives et subditos contra [illegible] disseminant
praecipue vero pro tyrannide Romani Pontificis quem constituunt non
solum supra omnia concilia in ecclesiasticis sed etiam in temporalibus supra
omnes reges principes et respublicas etiam eo usque ut possit de dominiis
eorum ~~[illegible]~~ et personis disponere et subditos a debita obedientia
absolvere unde cunctae seditiones per orbem terrarum originem sumant
sicut istorum posse asserunt Regna Galliae Angliae et respublicam Venetam
etiam recentibus exemplis Quare se post consulta varia in hac causa se
~~dicta~~ et a cunctis principibus edicta statuisse et statuere ut omnes religiosi
vel ecclesiastici qui de novo in regiones confoederatas venturi sunt edicti
~~intra diem~~ statim nisi sua officia ad migrationem loci sub poena amittendi 50 flor.
nocent et intuitu ad dandi ~~ipsi~~ in poenam ~~pollicitati~~ si viderint Hospiti
bus circa portam nisi intra diem non deferant amittendis (nisi praeterea tabri-
narii fuerint ~~et~~ personas ignorantes) 100 florenis ~~pro [illegible]~~
Prohibent praeterea adolescentes frequentare scholas illas Jesuitarum sub
poena inhabilitatis respectu ad officia vel beneficia aliqua amittendi
insuper in singulos menses quibus in eis manserint 100 florenis vel poenis
insuper in singulos... quibus si bona adolescentes non habeant nisi de
vel poenis parentibus et curatoribus si bona adolescentes non habeant
poenam contrariam voluntatem constituit ~~a~~ annullant insuper omnia ista
donatis inter vivos et alias dispositiones quas faciunt sive de bonis suis
intrandum in scholis illis manent Inhabilitant insuper ad omnia officia
vel ... post duos menses promovebuntur in aliqua universitate sub iure
~~vel~~ propugnandi Romanos cives et superstitiones Quanto vero ad eos
~~q~~ post partem Condemnationem sub huius iure promoti ad aliquod officio
convenerint inhabiles et infra duos menses petant a migratu domicilii sui
absolvi ab huius iure nisi iam antea id fecissent vel etiam a Romana
ecclesia defecissent sub poena quod officio ~~[illegible]~~ tanquam vacantia a
quibus possint ab ordinibus impertiri Alios qui ita promoti sunt et officia
non habent volunt intra mensem rerum migratu et supra comparare
et absolvi sub poena 50 florenorum pro mense primo 100 pro secundo pro
tertio vero de facto pollendi in exilium Denique prohibent
[illegible] etiam ad publicum solum alicuius alteri nullo
sub [illegible] sacerdotes sub poena 200 florenorum ... a domo loci in quo huius
~~a~~ sacerdotes persona ... conventui isto ... si extraneus sit per
potius exilio mulctetur sub poena corporali et praeterea condemnetur poena
arbitraria Si vero incola sit mulctetur pecunia regionibus foederatis
sub poena corporali ~~[illegible]~~ et exilii perpetui et privationis beneficii
atque sustentationis sive si habent eos vero qui talia ~~[illegible]~~ prosequuntur
hospitio receperint imponitur pro prima vice poena 100 florenorum et 200 pro
secunda pro tertia vero 300 et exilii perpetui Qui vero huius conventibus
interfuerint beneficii et alimentationis sua privantur ~~[illegible]~~ si habeant et
insuper mulctentur 25 florenis in singulis vicibus sive de facto compertum
fuerint sive etiam de post facto constiterit qui vero beneficia vel
sustentationem non habeant poena 25 florenorum mulctantur etiam superiores
sustentatio non habeant poena 25 ... Deinde statuunt quod si quis in huius conventu
sua [illegible] inveniatur

Cum ad 200 pro 300 sub ... [illegible] aut ante ... [illegible]

Feria quarta Septembris mensis Hagae comitis cum Bernardus [illegible] [illegible] pro, multa passim in Catholicos declamasset, populumque monuisset caverent sibi a papistis sed tum gravius instare ab Harlemensibus, [illegible] nisi sanguinem reformatorum sitire, subsequente concione quidam adolescens sive morbo caduco, sive somno pressus de scamno ~~[illegible]~~ cecidit, juvenilibus autem [illegible] [illegible] tumultum [illegible] propius adstabant, [illegible] [illegible] papistas templum obsedisse et [illegible] putabant, conclamatur continuo papistas templum [illegible], quam nonnullae gravius metuentes [illegible] de templo fugiunt, quam nonnullae [illegible] [illegible] ita ut [illegible] non posse in vestibulo templi arcto et longo [illegible], ita ut [illegible] [illegible] clamatur in templo catholicos [illegible] [illegible] et ~~[illegible]~~ armillae tumultus, ~~[illegible]~~ ita ut plerisque etiam aureae catenae et armillae de manibus detraherentur, inter quas erat Barnevelti filia, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Post aliquot dies cum Joannes Uyttenbogaert concionatorem ut seditiosum [illegible] [illegible] [illegible], arguit, et palam dixit non esse quod a catholicis sibi [illegible], sed alios potius intelligendos Consistoriales et Contraremonstrantes [illegible] indicans,

Roterodamenses postea [illegible] cum [illegible] Barnevelti [illegible] ad ~~[illegible]~~ propinquum [illegible] [illegible] [illegible] concionatorem Arminiano, et [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] concionator a Roterodamensibus ut Contraremonstranta [illegible] [illegible] [illegible]. Custos cum aliquid [illegible] Arminiano [illegible] [illegible] obl[illegible] ~~[illegible]~~ de [illegible] [illegible] [illegible] concionatorem, [illegible] [illegible] a [illegible], ~~[illegible]~~ non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ nobis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Die ~~vigesima~~ quarta Aprilis Traiecti intimatur in Ordinum ~~Traiecti~~ quinque Ecclesiarum capitulis ~~[illegible]~~ [illegible] beneficiorum tam majorum quam minorum ordinibus tradant cum nominibus et loco domicilii eorum qui illa possiderent, [illegible] in posterum illa beneficia conferant nisi personae ab ordinibus approbatae sint, et eo modo catholicos et [illegible] a bonis [illegible] excluderent,

Vicesima sexta et septima Aprilis summa pompa et maximis [illegible] celebrata sunt Parisiis sponsalia inter Ludovicum regem Galliae et ~~[illegible]~~ filiam natu majorem Hispani et filium natu majorem Hispani et filiam natu majorem Galli, ubi et Galliae principes insignibus castellanis [illegible] in palatio regali concurrerunt. [illegible] tanta duplex affinitas et communitas in religione [illegible] [illegible] Hollandos [illegible] in domum Austriacam prohibere non potuerunt, non dubito quin suo tempore catholici Galli pro Hollandis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] regna animalia, [illegible] et [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] magnam [illegible] [illegible] nominabat.

Pararat Caesar solium imperiale, Moguntinus itaque ut cancellarius Francofordiam convocat ad comitia in diem Germaniae electores principes [illegible] mai 11 stilo novo, venit ergo ad [illegible] prior Moguntinus [illegible] hora 11 ante meridiem civitatem intravit, cui statim a prandio sequitur Treverensis, inde Saxo, mox Coloniensis, tum Palatini filii duo cum suo tutore cum 150 [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] singuli, [illegible] Brandeburgici legatus cum 20 tantum equitibus, [illegible] [illegible] statim tractare de eligendo novo imperatore [illegible] in diem Julii ~~[illegible]~~ 13 [illegible] [illegible]

sententiam suam vltrarterarint, Hoc itaq; tempore duo rabbini primarii
Iudeorum primorum iussu regis Angliae conuenerunt Lincolniam ad
petendum sententiam deputatos, Magdeburgenses primo adeunt, et tempus
deliberandi eius postulabat ne domo prejudicia vsurpandi. Si in Lincolnia
aliter sentiant non possit aut istum sentiendum, aut iuste abstinendum.
Erat hoc tempore [illegible] Ad
[illegible] Hunc itaq; tanquam superiorem sui Ordinis adeunt,
Rogando ac humiliter precando. Quandoquidem Lincolnie sacerdotes
legem non ignorant, Ideo ipsi rogant synagogam edictum sententiam
suadere tum et sacerdotes vbi ipsis assit, ad quem ipsi fabula sua dirigant
et contrahant, tanquam ab eo rogati. Dominus salvator sic delegando eos
suos ministros confirmauit, et hunc rabbinum gratia iungant. Eorum
delicto primo ingressum potuisse non statim ex petendum responderet,
domos ipsa antequam vbi consilium legis tabule admittat sua miraban sua
huic responsum, et ad illud quod dicebat Lincolnie legis sacerdotes non
haec, cum ipse ante pauca hostmanas dixisse [illegible] de suo manu
dato istis homodi [illegible] quod erat factum ipse ante eo erat hoc
aliquem de quo ipse gerebat, in cuius numquam dubitat ipsum quam
alienus sumpsisse.

Prudet ex hoc de vetustissima quamvis Andrew hyperbolis
apologeticae orationis veritatem autem quoque Augustini
ecclesiae de iudeo qui de veritate Augustini, ad eum
Iudaismi, Turcismi, Haereticis et Ignorantiae ac rusticae
et emendationis remittit et diuelli extraxit ipsa ordinem
remissarii. Sane familiarem hoc factum et bonas [illegible]
malens sui studio habuerit inire cum se legendo remittit, [illegible]
hoc sibi non [illegible] Quod ad ea pusio Dorsten cui sat non erat
a hyeologis, a reginis [illegible] iam gentes arrogantiam faciunt, tamen
hardum in modo sine gentes dedisse

Ordinauit sacerdos anno 1610 Cantuar in sinu a tragetensibus in vestem
pacem, de [illegible] mili audentes vitra fines iam detrimis tragetensis
negotii [illegible] quam is stagnis sibi nouo ordinis gentes dicunt
diuinis [illegible] qui tam horribiles sacrificios et catenis insanos diuinis
[illegible] tuam de quam dabat aut vbi de gotu [illegible] sub gens
ex flexuram pro [illegible] prima 100 pro secunda ad 150 pro tertia cum
gens arbitraria Ensigna inbent et statim alij assistunt dissentur
et regentur, gentis sq; flexuram regionis statuto in singula regula,
in loturo omnibus foederatam gentium [illegible] et regis ad assistentiam
a regno Calendis de [illegible] diuentur sub gens et signa.
Cum vero Rabbi [illegible] tragetensis in stipendio Antelexiam petebatur
aliquot libros reuocat et [illegible] [illegible] addebat aliquot
[illegible] sumtum assabat [illegible] Rub in petitum ammiratus [illegible]
[illegible] indebitum via angelus libros quam addidit statuas [illegible] sumtum
[illegible]

De qua notabili anno Eadtor quales sit quatuor vna, ubi ait Dom. et Salvat
mundi dominatur. 2° Ille quam ob male habeat
fuerit remittatur, quamquam sit debet rationem hactenus dimisit. 3°
notabile mentem apud posse fidei regulam, scripturas sic prout a posse
intelligenda declaratur, unde absolutae nulla ope apud posse fidei con
tentas. Postremo notabile sit adeunt alle statuta assertio sunt adhuc
vindicat sit tantum pro unsphoeales de sua potestate dimittere ubi
potestate quidem eius modo pars in sua provincia, sed ea in alia
provincia remittere potuerunt: cuius quibus nulla regula, et ita
nulle rei scripture, nulle unquam remittere potuerunt, ita in posse eum
ne sint ne scripture sint, nisi pro arbitrio et imperio.

De potestate quoq; simus remittendi et remittendi Eadtor dicunt quam Sum
statuta pendere nisi eadem, de quod ad eadem potestatem pontifex vnus
ostendo Eadtor pandere dicunt esse praestare omnia pendere pro Eadtor
absolutum

De quo notabile quod alia multitudine quae ab simulant absolute quamvis tantum
sum unquam pro, eadem simus sint et pontifex unquam Romanus
dicens, quod Eadtor eadem et olim quam simul esse alterius, et mun
in pari sua potestate esse tantum.

Cum de potestate statuum pontificum remittendi esse quidam et de doctrina apostolorum
eius et unquam pendere dicunt varium.

Illi notandum ab adiuncti remittendi et Eadtor absolutos in ea unquam
a ab quidem absolutum. Ea quam
tam et de fide et Eadtor agunt de quod de posse pontifex et
Romanum pontifex eam absolutum quidem dicunt, dum tantum pontifex
adiuncti Eadtor Johannes absolutum pendere.

De quo notabile pendere posse sanctissimum et alicuius pontifex et quamvis
unquam, in quam absolutum et unquam alium sint.
2° quod unde sit absolutum pontificis pendere, et unde sit manus
ita ab quam pia unde esse sum confirmat.

Ad 2 pendant solum pontificum pontificum ad pontificem et substantiam, omnia
ad mittenda, et pontificem pontificem absolutum quam pontifex sub tradant.
Extrema 1° pendere absolutum sint de pontificum quidem pendere
unde ea sunt pendere.
Deinde si alia non sunt necessaria, ratione eas Eadtor statuunt
3° quae tantum pendere sub in fide pontificem et manum sanctum fidei
non annulant, sed omnia pontificem pendere quidem.

Ad 3 mittunt pontificem et absolutum pendere dubium ad unum quod sum
unquam infra tantum. Et dum adiungunt pendere sub absolutum pontificem
stant et pendere aliquam unitorum sub aliquam sanctum dimittere.

Quae pontificum unquam mittendi sunt Eadtor Sum unum
antiquitate, et quod sit 12 absolutum habeat.
Quae pontificum in alia pendere sub quam pendere infra tantum et
pontificem non unde Eadtor antiquitatem esse, quae pontificum in tantum
eius dimittendi et dicunt illud unum et dimittendi pendere, unquam
unum sub pendere.

Ultimo notandum sub unum unitorum sub pendere absolutum, et unde
homo pendere in alia pendere et alia pendere absolutum sunt pontificem
Si ab unum unitorum unum pendere, maledicendum et
damnandum, unum in sub alium ab unum absolutum alium est
antiquitatem esse et unum sit.

Acto q[uod] declarant se non obstante professione illam religionem sequendo esse latis ordinum anni 1606 15 martii factam esse humana auctoritate et posse in dubium revocari Et q[uo]d docerent dandum in dubium revocari ~~[illegible]~~ futurum tamen licitum ecclesiae ministris suas dubitationes contra illam deferre et proponere

Notate primo [illegible] fundamentum fidei Lutherae

Notate quod quod alteralibus meritam et retractandam fidem pro fatentur Lutheri

Notate tertio quod licitum est ipsis in negotiis fidei dubitare ipsos numquam firmiter definitis vel definiendis

Tert de vocatione Pastorum ... [illegible] ordinationes sunt legitima et confirmanda per ipsos vocatos sub poena schismatis et perturbationis ordinis

Sed Calvinus et alii primi [illegible] reformatores fuerunt ita vocati ... ad ergo ipsi an schismatici et perturbatores

2o Ubi nunc ista olim tam decantata personalis missio et interna si nunc ista externa et corporalis requiritur

3 nota quod ordinem eorum negarunt [illegible] sicut ~~[illegible]~~ omnes mine- rus ab unitate divisi in [illegible] numeris [illegible] ita etiam eis ordo a capite visibili [illegible]

[illegible] 2 Assumendi in convocationibus quandoque sunt quatuor deputandos a magistratu eos et alios quatuor a consistorio et invicem substituuntur vel magistratui et non [illegible] magistratus inclinantur vocari ad minimum [illegible]

1 Nota politicum magistratum superiorem ante ecclesiasticum poni

2 Si non magistratus politicus ista occupabuntur [illegible] anno 1590 statutis solum politicum magistratum [illegible] posse [illegible] in [illegible] ad [illegible] quae ad consti- tutionem

[illegible] 9 Si qua controversia in hac dicta oriatur volunt ordines eam ad se deferri et ipsi definiunt

Nota quod ergo nulla fit mentio magistratus ecclesiastici [illegible] in superioribus admittitur tamquam pro inferioribus et solis magistratus est eorum superior [illegible]

[illegible] 7 Examen hoc fiet coram magistratu a deputatis synodi [illegible] docent et [illegible] inciderant

[illegible] 9 Examinabuntur autem super articulis sequentibus De uno essentia et personis trinitatis 2 De sacra scriptura eius perfectione Claritate auctoritate et certitudine 3 De mundi creatione et regimine 4 De peccato et eius origine ac potestate 5 De utraque lege et earundem differentia et usu 6 De persona Christi eius officiis et beneficiis 7 De fide et iustitia 8 De iustifi- cata operibus [illegible] deo 9 De obedientia fidei dicto de bonis [illegible] et meritis eorundem 10 De ecclesia 11 De officiis in ea a Christo institutis 12 De praedicatione [illegible] 13 De baptismo 14 De cena 15 De disciplina ecclesiastica

Quaestio an examinantes et examinandi etiam terminos [illegible] intelligant et [illegible] [illegible] [illegible] possint

r 14 De ieiunando in quatuor temporibus manus imponendo

An istam ab ordinibus? Et dabunt quod non sint
Rind de studio de Oxenford anni 1357 et quod manus impositio et confirmatio
obligatoria adscribi debent

r 15 Quod ministri in possessionibus ecclesiarum residentes ministrent magistratibus et ministris locorum
et de eorum debitis conveniant

Ecclesiastici et alii pastores residentes quum ipsorum gregibus conversari negligentes.
Istum et sui ministri hoc faciant

r 17 Quod quando inde rogati delegatis ordinum fidelitatis se ostendo suum statum
fidelitatibus ordinibus ita et quamq; ruptia posse in regnum tractari possunt
illum denuntiet et quod ipsius pro se fidelitat
Hec ministros rem ipsius Ecclesie de domino

De ostiario renunciatem

r 2 Decretabunt joyenes ad bonum comunis juden ministrat dispensatis
sit quoniodo in via bona gracia sint portatis et in mensa ministrent
sedeant ad ostium
Abusus religiosi non ingrediantur missum et doctrina prohibent et
hic sit

r 9 Quod bonum quod deus nominem ad dominatum recandet ne hodie ad possendum
rogat et sint ipsi hodie dispensatos et dispensatos Item quod pictum joyeuses
et sunt instructiones sita deo
Sed ipsorum et infirmis hinc quibus tangi debatis rogate sua
Ruid fiat de nos et gardinis et talium doctrina rentiam debent
et id de ipsis talium
Ipse gardinis non bene rudibus et ingratum domesticis
Cum hoc non relinquens et ipsius ordinis ipsi
7 Ruptura in debitis festis evangelica et ipsis ad declarabuntur ne ad remanendo ne
veniant Si ipse quidem sui juramentis si bonum sui ne obligi et alium anno
15 festis

De pueribus jubentis

r 2 Rogat quidam quod sua debite rogatus gestu vocandi festinant de habitus ipsius
genua flectere ad sedem suum sui vocat
Ita gardinis istum sint inglitis et indelectatum et suspitionis
Ruid faciat retinentis sua in remotabulis anno
hoc ipsius ordinat de generalis augeri

De baptismo

r 2 Utrum vota impuni in monasteriis ingrent primi sua generatim baptizabuntur
ne ad alios differant
Cum ipsius gardinis totidem ita generata tot primitis ipsius a
relinquere et in monasteriis tabiros suos baptizari sedeant

De rota

r 2 In ecclesiis quatuor anno inveniabitur sex in natali dni in pascati pentecostes
et semel in Epiphania Ruiri vero bis in natali dni et pentecostes
Ultima sui in anno faciunt sacrificio
Sed quasi pietas ita celebrant si via pietatis
in rota

De festis

festis celebrabuntur duo dies in natali dni in pascati et pentecostes assumptio
dni nunciatio et duo omnes sanctorum
Sed o boni christiani celebrat ipsius ita
sui in nobis ingredientis

De synodalibus

Ut ab omnibus ecclesiarum rectoribus synodalis
ad idem ut premittitur
an ejus nec sunt humana instituta

De tantum ordinatis

Cum jesus dominus dixerunt tantum grammatice hymnus ejus q[uo]d ejus ut dixit ipse
alium alii scripsi ut tantidem quia jesus ordinatis de mea doctrina fuisse
fuerit sunt
ab quibus ejus olim synodalis dignitatis tantum in ordine remanserit
ab quibus
cum igitur quarte numero ab nobis minime de jesu
tum in natali dni

De absentibus.

Omnes digne numerus negotium absentium et quibus indulgetur dignitatis
ingratus absit dimissis
ordine qua ecclesiam sit ipsum synagogam in qua ingratis possessus
vocat idem ignoscitur in datum sit de decimis

De seminariis ordinatis

Omnibus seminariis ordinatis interesse jubemus ejusdem ordinum et non missi
ordinatis tractabuntur.
Nota qua filii tundunt a suis seminariis

Omnibus seminariis non vocat missi habita exercitia ordinum de jonibus jussum
commissarius et jocosiores ordinibus artibus tractandis quibus studens ita
ordinis ordinabunt
Nota qua filii tundunt a suis seminariis
Nota quales minuntur cum ejusdem
Communitas synodi in synodo dom celebrant
Quales ejus factum ejusdem ipsa semita qua ne filii
qui absumunt in ordine in ordinem cubum debuit
Commissam ordinum in ejus jocosiores de antiquitate sua moderabuntur.
quales regunt tuis ipsius jocosam
Ejusdem status omnes ejusdem in suo ordinem de studio
Status minusculam regunt quosdam in ordine non celebris
Absentes a synodo dignitatibus
Simul prosequi qua jussi ejusdem

De disciplina rei

De studia ordinum seminarii studii ingrati in seminariis
hac minuntur rei
Libri non denegabuntur utra sicut transeati sunt jussi dignitatem synodi
ut ordinum
hoc olim remanet ipse mutua habitatores studii
Dubitantes de dubia sua deferunt studia ordinum de ipsum ejusdem
et absumuntur
Expectatum admissi in ista humanis annis
Emunctori a synodi ordo de confessu ingratis ordinum si seminariis
sunt dignoscuntur
Civile assignorum pugil amittunt
Si dubia ad synodum ordinis sunt allaborabitur et transeat ingenuitas
In transeat annuit aliqui remedet de nunc suo
Annotu habuit et modum aliqui in tum ejusmodi minuant sui
consilia

1613

Entro hunc annum Friderici comitis palatini venit in Hollandiam et
ad avunculum suum Mauritium Nassovium et Ordines convenit
quorum intercedente fide agitat apud Anglum regem de celebranda cum filia
ejus matrimonium Ordines namque omni conatu negotium hoc promove-
bant et utrumque principem sibi reconciliare et per palatinum ad hoc
adolescentem et qui foret ad quem mobili poterat pervenire in curia
magis invitarent exhortabantur unum unum sharum tantum abhorrebantur
et promittere Angleo non dubitarent de palatino in regem Romanorum
promovendo ——— At agonelet in Angliam palatinus reginaldus
gratus fuit Regina vero non item quae vivo suo conjugi patrocinatur
Elizabetam filiam suam in Hollandiam vel Etruriam deportasset transabatur
apud maritum staturam et statim palatinum utrat unum adjungi statuae
et nubibus adcrescentibus et nescire quod portendat unumquemque
potius vel opulentum sibi suorum agnoscat ne absente domina
rotur Monebatur hortabatur postremo non patrum ne totus
suorum et infectus veterum videretur nullum periculum sive religio
nis alium esse rei commodo filiam deferre posset Cum venit
etiam ad mare magno Ordinum gaudio Dies statutus nuptiis
Valentinianus februarii stilo veteri qui in dominicam quinquagesimam
incidebat ——— Ante quem feria quinta quae est undecima februarii
apparatus nuptiales adhiberi jubet sub noctem Carolus enim
vir et firma regina cum primum Walliae Carolo Jacobus rex
Scotiae in regia Whitehallensi Londini ad flumen et pedra
rum arcessisset omnia tormenta bellica adhibendi pontis
duxisse sunt in tanti festi auspicium Deinde continuo de Tamisi
flumine per matres canales et tubos ignis artificiosos ita erupit
et subitanis flatum in altum duxerant quo signis elevato ave quasi
advolare visus est ——— Dicam ne haec vetera nuper etiam diabolo jocu
sorte et jocunda recedent + gesta + ruinam fuga in magica deprehensa
in aula apparuit magus equitis cum decorum contendentis quem S
Georgium partim eadem equestris anguem prosternentem dicunt durante et
jungua ad quartae huc quadrantis horae spatium immobili vigore stetit dra
conis celeritas et equitis insequentis dorsum vix decurrere et devenit con
tra cum astare stupentibus genis post discessit et post paululum equus cum
viribus acceleratus ostendisset ——— Ab partis tumultum post festum
te inventorum strepitum de hinc monet qui in flumine astipendio par tis
fundat deinde astra comedit ignis cum parte equitis, militibus
ash ado alte in altera subsidens et visum evagandum fallerat
magica fluvii antium adnitentem. Statim quae de gradu to
mente decesserat alius ignis formam equitis repraesentans quam pari
modo insequenti sunt pari comedit ignis spatium flumen tempus
equitis post tridimum incendit. Post hoc fumo detumescium.

+ et mirantur alii
ipse hunc

[illegible] et barones plurimi, tam Scoti quam Anglici, post eos pedites
[illegible] sive vadiatores aureum Scotorum precedunt et strictum
Regis vexillum precedunt, quos quatuor aut quinque heraldi
sequebantur diversis ornamentis induti. Post eos quatuor
comites quatuor aurea et emblematibus ornata scuta ferunt.
Hinc et hinc pedites defendunt. Post hos comes Strandelus regis gladium
defert, quem sequebatur rex ipse, et diversis pro pace Scotis
regis per singulos annos ibidem inditis ademptis pacifice ad propria
remeabant. Comitabatur ipsum de proximo Regina Anna alibi
pluries supradicta angelorum cum magna gaudium multitudine ruborum
post hos redundabat agmen principum nobilium. Deinde in regalia
regia solemnibus indutus cum ceteris fuit ad domum commestionis
pari pompa usi quod hominum cum [illegible] deducebant duo nobiles
duo episcopi duo minorum cum crucibus et cum Cantuariensis. Palatium
vero prandebant ipse germani cum aliis pluribus cum aureis cum hiis
tubis argentis diversis quos summatim domum prandentium ingressi sunt
ministrarunt et inter sunt vasa Cesaris interim dum paratur prandium.
Postridie duo sic Anne pertica equestria simplicia delecta sunt
sub divo ortuam ascensura, rollegium mirificarum Regina ipsam
thre junt off Count dertum [illegible] ad nychab prosequat bo equitibus
simplicis ornatis diverse per varia pinacula. Hos 36 personati in tres
turmas duodenarias primarias distribus distinctas sequebantur in equis
superbi [illegible] ostrigeros ministrum equitum pinacula diversis quod ibi
habentes. Hos sequebantur tres turmas carnatis pedes rutilantibus
turmaque pinacibus et plangentibus buccis et jocantibus tota
urbe plangunt, mystas mysticas.

Sequebant ob hos mystas studia benevolentie inter Anglum et Edwardi
et in duodena duos signum statum inter mystarum solemnia Anglus
treat Maurettum absentem regent equitum [illegible] et nobilitatis
Angliam et sub mitrum quadragesime insignia rubis Edwardi torquis
auream cum pendente S. Georgii magnum ad dum transmittit admirabi
quidam milium florenorum annuis redditibus, vide pure rotundis quam
tum superbus atque Anarstin.

Rex Scotus videns asserentum Eadem inter Edwardi et Anglum
diem sub rebus premodo monstrant quam pax stabilitas turbat
Dum regis redari equitum auri rubris transmissis ad dum insig-
nis eodem die qui et maritus Carolinum arripit.

Ostrum ad indicia rebus sibi pensat grandem satis rasibus armat
et probitas [illegible] strenue amplissimus inclitus et nostratibus mentis in
rasibus rotundis est vide Anabati Edwardi imperium signa marina tubi
sibant per retrandi portarum notitiam habent et quid attendant et
insignes dertum pro unicant quo sub grani pedia indigens et prostribunt
ne stipendia furiant sub detrandis premiabant Scotus nominatum ne
depresso rasibus per in Eadem manigat ubi gubernatores inducerent pro
Scotia Scotorum portum ni regnant portum amo ostrigent magno
Edrinum prominudo et Dolore.

Polegrosi sequentes

Agebat elector Coloniensis [illegible] pro restituenda catholica religione in suis ditionibus, verum ne diuinis sacris ea se promoueret insignem eidem cum quatuor eiusdem coloris equis, [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] donum mittit, unde ambitiosus [illegible] ea que ab ipso agebantur dissimulabat. Agebant cum predicto electore aliquot Colonienses ut [illegible] principem illius ordinis sacris initiaretur, verum auditis principis sui rationibus ~~[illegible]~~ conticuerunt et in quinquennium [illegible] manibus diocesim administrauit. Frater namque eius natu maior dux Bauariae nullam de [illegible] ~~[illegible]~~ prolem susceperat unde verebatur ne ducatus ille in manus Palatini aliquando caderet, cum olim in diuisione inter duos fratres Bauariae duces facta cautum esset superstites masculina genitura alteri sine mascula prole decedenti succederet. Porro minor frater Bauariae ducis Albertus nondum uxorem duxerat, unde plane necessarium [illegible] Bauariae erat ne Ferdinandus sacris initiaretur antequam [illegible] ille de [illegible] prole prouisum esset.

Carolus Mundorus ~~[illegible]~~ parabat se in Brabantiam [illegible] ordines [illegible] magna [illegible] summam [illegible] [illegible] [illegible] unde [illegible] ciuibus Silenanderis [illegible] sub [illegible] [illegible].

Elector Coloniensis et ~~[illegible]~~ Monasteriensis misit per diocesim illam [illegible] ~~[illegible]~~ pastores

~~[illegible]~~ martii ~~[illegible]~~

Erat inter Capucinos guardianus ~~[illegible]~~ [illegible] magni nominis cum miserant Silenanderis ubi [illegible] eorum [illegible] et per ferias paschales cum ibi [illegible] in aula S. Caroli celebraret concionaretur quod [illegible] in die concionando [illegible] parabolam de Samaritano et [illegible]. Sic in Maio [illegible] e suo monasterio venit ad parentes suos in Hollandia ~~[illegible]~~ [illegible] cum ad [illegible] [illegible] de Vlaerdingen et [illegible], ostendimusque hominem [illegible] ad apostasiam [illegible], dicebat se [illegible] ne [illegible] [illegible] [illegible] sacerdotem [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] se habere, multaque [illegible] a fide tamen catholica deserenda plurimum abhorrebat. [illegible] et suggestionibus ea que in [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] tantum [illegible], [illegible] [illegible] ab ordine [illegible] Cyprianus [illegible] [illegible] Silenanderis ~~[illegible]~~ tamen [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ibi non [illegible] sed [illegible] in Hollandiam, quo post [illegible] [illegible] cum [illegible] [illegible], et Amstelodami apud ~~[illegible]~~ patrem suum [illegible]

Inter quos venerabilis Rmus dnus Jacobus Colonien. dnus Joannes a Cuyck
canonicus S. Mariæ dnus Adrianus dnus Lambertus Bolerus et ego ad
utrumq; Testium dominus et dnus Jacobus Pastor Bonnæ. Primo ergo
rñi istum proferimus Magnus Ludwigius S. Barbaræ
Dei misericordia Ep̃us quondam Ordinis Eremitarum S. Augustini
vetuli venimus Monasterium, ubi in nona illius oppidi parte degens admodum
et puerilia domicilia didicit et postmodum virginem quandam nobilem
Ursulam Tidemanni filiam de qua unicum tum habuit totum Belgium mordebat
rat quod ab aliquot annis vitam agerent suam alio ritu et toto cœlo
ipsi Calvinianæ hæresis pestilens professionem fassent ab illius sectæ
hominibus ita et usq; mirabilem fluxit lucris ubi dyscrasiam
Quare accurate providentiam virginum interrogantibus de earum regeneratione
quod existens tum annorum 38 a vigesimo secundo ætatis suæ anno se
quo tempore potus nihil aliquando potest omnino abstinuit tam strenue tum
annum ut ipse et mater sua adjurantes asserebant nihil ullo cibo
nibo de potu transigebat præter quod panel tantum unum rationem
rendisset ad instantiam remittisse mordisset unde et granatæ se nutri=
matum asserebat quod sic tantum illo tempore sacro libenter dictum
rum ipsum tamen adhuc gallicum quidem videremus sic etiam tamen ramos
mustelæ manuum statim plenus et non adesse insigne nescium sui artificii
dedere manus rum statis altaris ejusdem statis fuit et plane æquali
pridem. Unde sed nec magistrum num se ullo cornelio alimento refer
fuerunt quæ nigrum resistere se altaris debuit ad statis ejectum
se nisse ait dictum sunt in ore suo ordinem quandam debuit prodi
dam quam tantisper dum quasi refecta gratias tempus a cibo
sumpto deo agerent. Deterius vero interrogata num distincter quæ
rebantur ita singulis interrogabatur. Respondet sibi tum opportune
dum quasi recitasset solet id totum diuino numini attribuebat Regi
nisse num nigri sumens etiam nigri ordinibus. Rudet se nigri ordinibus
ne ejectum nisi pro solum variorum mutatum. Cum dictum quam tum
totius sensus singulis mundum sunt et manus dum singulis ordinibus
temperiem religno corpore valere statis longevate ejecto quod de cantino
rejectis doleo quærebatur. Asserebat gratiam remittam mentem bis
ad se comisse et se nisi sunt angeli nimiribus datis. Asserebat gratiam
Dns Adrianus qui utro quo longius ab ipsa separatus abstabat
quod cum rejectis dus valerem ordinatus mentem post nigrum sensum
dixisse se quod sanum amittat et omnes suos quasi miserando mentem in
medium venturum. Ostendebat autem modo cum vero decimum quam
nigrum Christianorum matri dus altissimus illa nigrum venit et se
sua gratia est dixisse mentem quæ a publico sunto illa
dum Tidemanni testandi. Cumabo et ad manus veritas pervenerat
vulgo vel sunt Hostellen dat het te nigte handen remen shall
ipsam mendum diabolum satis manifeste ordinem. Remisse ad
Hostium num Atque nigri magistrum a nigro Hostio hoc et eo modo
agebat valedixisse num aliqua [illegible]

Petrus Daems Horstius et Dnus adelshemb Rotrodamensis
Leui mysticus fundat monasterium Carthusiensium vent ad
Hunc [illegible] ... quem rebrum subernabat quid agunt in Sodomania reliquum ad sub
[illegible] venit ubi cum gaudio et hilaritate vota de et hortat
venit [illegible] ... ne quietis ab eo absorbet tam sacra mutatum quod et
[illegible] ... mirabilis

Ubi hunc habita de religiosis mutatis in Carthusiensibus

Ingressus [illegible] ... Hortensius Rotrodamensis ubi accensatus quod mona
sub quasdam agoistulas begardos persuasionibus ad monasterium
suum scribit quod et fecerat sed ante paucos dies ibidem quod et
mirandum oculi intellectus) adhuc habet scripsit Rotrodamis eorum
tum nummum fuisse Et ex ipsius dum recitata magistratus
relatus indignus fecus hominem et pernicium rem prohibendum
paratus quod et quamplurimis in brabantiam auffugit alio
quin in eorum sinus sperandum quia ubi ad mensam calentibus ibidem
remansit quare ubi videtur sed [illegible] gaudet quia et mirandum

In festo Sancte Marie Magdalene Delfagert prefatus iuxta in
monasterium [illegible] ... quod per reliquias et sepulchrum
remanebat [illegible] eorum tam sufficientem inducerent et monstrat a
me monachis ante annum fuerunt ipsis petrarum multa rod adeptus
remunerum et plenum absolute indignus ipse prefatum eum non tum
in sinum sed sinum alterum monasterium predictorum sibi agunt
eorum tam primatum nominatum quam pulcre in genua et reliquias
sacri pandens [illegible] ... Redut ita [illegible] ad
dum monasterium in festo S Caroli et actum ita magnus mensa
gat pasulum una et mulieres sorum absunt [illegible] altaris
merita tanta rebus et generum alias tantum remuneratum accepta
et a me pacem et indulgentia in omnia delinquium mendat Rursum
in festo S Laurentii et debitis aliquot subsequentibus ingressus in omnia
monasteria iuxta et ibi [illegible] tum multa quam immobilia bona
monstrabat et in festo S Bartholomei subsequenti alumnatorum

1619

Legatus missus a rege Marocano mahometista ad ordines Hollan
die ex Transiluania, discessit Gabii. Venerat in Brabantiam ubi cum a
sequentibus et obsequentibus suis ut fama erat pari
ter et honore excipiebatur. Munera quae habebat ad principem
literae duae et commissionis specimina et in Hispaniam mittuntur.
Idem instantibus Ordinibus ab Hispania remittitur et Hagam appellatur
regenti gaudio et celebritate a principe excipitur. Res cum ordinibus
conferuntur et cum tribus ordinum in patriam remittitur. Idem arri
dens ut ornetur monetur regem Hispaniae de eius status et agogarata
inde in matrimonium Hispaniae regitur et foedera inter quae in ratifica
tionem diminuendo castrato foedere inter Hispaniae et Hollandorum confecta quibus statuerant intra tres menses
inde legatos Hollandorum remittere quibus statuerant intra tres menses
inde legatos mox missurum. Postea Maurice in Africa et
reliqua non ratificata. Rex remittit ordinibus
rata habuerunt et magno haereticorum damno eorum negotium ornat.

Dominica infra octavam Ascensionis Dnus Ioannes Stagerius cum
esset Rotterdami et remigium agunt in tribus ordinibus a potatoribus
datur et ratihabitio mutuata solenni regnatur.

Wolfgangus Wigelius Dux Neoburgensis cum uxore sua Romam adve
niat celsus celebrare. Cum Ordines Hollandiae qui potari cum
Brandeburgensibus intra limites intenti. Pedarium fuit Ioa
nitum instat. Ordinibus pro et pro Brandeburgensi de iusto
remotis Mauritii qui parum non fuerit nisi missibilia quaerebat
per Thomam Villa praefectum suum in Cleves et per Johannem
Petzam gubernatorem Embdanensem.

Utebatur utroque primo tam Brandeburgensis quam Neoburgensis
Dusseldorpii in area disparatis remeantibus ita tamen ut Neoburgen
sis ostium fuerit transitus per atrium Brandeburgen. Qui Ioa
nes tamen Ordinum dextra partibus iam palam minitabatur. Neoburgensi
posito in atrio per quod transeundum erat Neoburgen cum Ioanne
Negotiorum mittibus qui cum fuminati arrenses quasi disceptari inter
Ioannem illi mandarunt. Praetura de mandato Mauritii
Ioannes Thomas Villius Morsa ad remum advocat et
advertit fratri Dusseldorpium ornare prohibetur. Idem inventis
Neoburgen a Mauritiano qui Remum trahi trant erat Villium statim
de arma remeant. Brandeburgenses prosiliunt Dusseldorpio utebatur
qui statim Clivos migrant. Este vero limites Dusseldorpianam
ingredientibus minitabuntur. Idem dirigebat et advocato ad remum valedicimo
Ioanne Mauritiano quasi purgamentum reddat.

Nobuerunt tunc dñi agend[i] ordines processerat de re quod agend[a] Eduardus arriserat at ipse quod de forma aquitatis habuit obtinuit
voluissit videretur jam quo calumniarum contextus tenderent at secum
suam dñi in ratisbonam religionis processus finissit Tandem statuit
haeresi nutrimus ministrui Quare terra festum pentecostes tunc subsequ[ens]
nunc Coloniensem Dusseburgium duxerant professionem ratisbonae relig[ionis]
jubere post et in ipsi templo sacrosanctis mysteris communicarent
Tam notabilis pernicies tumultus possimus habuit heretici et summo gaudio
affecit ratisbonae sta et ne Hispaniarum tunc illam intellexisset aliquamdiu
regi edmundo fidei et emergere religionis fautrix et estitia fecisse putatum
est Qui et de eo tempore statuisse de suggestia se tumultus pernicie
si potuerint caverunt Pontifex Romanus regimentis declaratis continuo
insignem alam equitum construi mussit quam [illegible] stipendio sunt alendam
germani custodiam attulit

Pater et sororitatis Esti Lovanii ede congressi et unguis mistebrant et ibi possent
dare jubere ecclesiam sed opposuerant se ratibus quatuor collegia ad
dnm usum destinata diremtis studiosis sibi subtrahendos a Castalio si jubere
et post dare migrarent Res longo tempore acta est etiam rata Romano
pontifex qui tandem mitigata esse volunt quatuor collegiorum privilegia
sub severitatis poena mitebat Estius ne quid contra attentarent Senten-
tia a Cardinale extemo lata diu pronunciari nequiunt unde [illegible]

Sororitatis per suos nuncios ne pontifex rem ad effectum deduxit Miratur gor-
remus adorat aquaniam generalem sororitatis profectum diu sub
divi[illegible]tis poena mitigat et suos misebat ne quid obtentantur et sic dum
sunt pronunciata est ad instantiam universitatis Lovaniensis Mae
Sabbat hor Calvin mitigato Patres alium igitur tamen adorimtur Possidelam
in sedem Schomandu Arrigem colonienses instant apud dnm orant
et impetrat a pontifice Lovanium depend[ens] universitatem Lovii
permittunt se ibi scyeam pedelosyne apturos et studiosos perosus Lovanii
illo advocaturos Re nunciata rontinere se nequeunt quin de parte
perdant Leonardus Lessius e sororitate usu Louvegni duobus S Gi
logiis doctoribus ominatur suos optima belgium universitatem adeuntes
in gerardinum Lovanii[illegible] Post aliquot menses aperiuntur
scyeae Lovii conservantur Estius everhardi pedelosyne alumni illo
pietij colerio Lovanio Miratur angidae adorat Estium pe
universalem illo quod dent mistos sub veritam illam Lovaniensium
universitatem de sat se fraus granitis / adorat duo Lovaniensis doctores
qui apud tres tantum Lessius ante aliquot menses apud hor rominatos
tur et et confundetur provinciales Deo faustis auctum dixisset
de fauore et auctoritate Estii Patrum apud strigium qui continuo
impetrat ut posterum scolae pro belgium regendi quamdiu apud Lovanium
pedelosyne dentur Ita in angustum redacti Lovanienses desistunt pro belgium scolas pro rata regantur

† vide anno 1616 in fossa
apud Estium rationes literas
universitat Oudmeti divulgarunt
unde quae sit habet desist 22
data 22 octob anno 1613
Alma Louvaniensis universitas pedelosyne
studium denuo restituit
Duac ab aula Burgae
Louvi et tantisper usi a domina
pedelosyne nostri quia
fusteratus aula nostrorum
suggestione primum Lovanienses
Duacum sua sponte
Dana historia

Condebat jam ad annos pubertatis suæ rex Gallie Ludouicus 13 et non tantum
ellera regni administratio sed etiam primum primum primum primum
in expeditione expeditatione debebatur, esse rex cum pleno exercitu missus
Anno insuper mense 60000 coronatum in Hispaniam illaesum singulari prudentia
Bonus sine remissa ministerium de auro optimo ornamentis adornatum quod
gregoria manu conservat atque de nec gratius futurum quam auri myriades ne
strenue etiam ab ipso rege tetaq; nobilitate Gallicana argutum sunt ac ipse
Gregio suo illud attribuat

Venit Rex ad parisios rendens
expectum a regni cabeis coronae sumptibus, primumque tanq; benefici arguti
a rege Hispaniarum, et arridentibus omnibus quo Gallia refulgens
Burgolle ante paucos annos benignissime susceptus et potus fuerat, Cuius
Gens
verbis cor mirmecinus mysteria coronae, consecrabit mistam, vivus rum stupe
nobis Gallia reminiscit, tantumq; metum regno totiq; Europe misisse
et ad tuscos suos parum defendere coarta sit promittens, dicatorum
curis et alia nonnulla qua condere videbat, tantus et ab armis abstrudat

Initium in Ear confoederatione constans instituit amore in rege Hispaniarum
et erat in omnibus rebus sensisse rebellat sua gaudet defensat ab Homero
quarto Humbertus, pabulisq; mox optimo ruinam rebellibus Hebreis posuit
Romae, præsertim cum rondens tuleret religionem erat parisiis arrimus,
regni tamen committere voluit quo a vestigio optimi et religiosissimi patris
pro patere sui Horatio videri possit

Hollandi vicio tuti proximi debat
in Gandi Condui, Mauritius Gallum, et Gaeta mundus Confoederatum ab
Henrico quarto accepta, libros suos impugnasset missi Ottonis Barne-
veltius, et mutus per Regna remorant illa 5000 pedites qua sunt
stipendio in eodem subsidium quod Belgae fundebat de nova mantissa.

Causa ministrarum inter Condeum et Desmartum Gallos regium Car sunt
Habebat in mixto Condeus filiam Anne memorandi Constabilis Sanum
Gabrielem quidem sed admodum juvenem. Gallus ne pro nova sua dea
et Henrici: ego inquit retinate si tam juvenem potens habuerim veneri
ne rem habuerim, bene tibi arridet quid juvenem non habeat, ne alienam
habeat. Hic rondens Posse illud arridere etiam in minis juvenis, nam
matrem regis non admodum bene audisse quasi posset regem non de stulte
nio diu Londinensi, sed ab Gallico synagoga valentiane ministro
subjecisse. Hic rex trahi cum volent illegitimi se inquit retinuit
tandem ne et illegitimus quo ad coronam vindicetur ab eo qui præsumus
Successor et indubitatus erat. Subtus quo metuens ne si mortuo illegiti-
mitas illa diu exercuerit vires suos fideles, cum præsens cubans dimissa quam
cum defunctum + et debuit + dixerat et dimisso
ne fidis stolam Hinc si rejecisset.

+ En Henrici scribit Arridere ad Edmundi confoederatos mundus ab ne sit bellu
rebundi ministrandi, absque si eodem partum esse

Edmundi rodunt amicitiae meditari cum bellum in regna præsidium
detraxerunt Edmundi Exaquevivas stimulis tortus demque ejus consilium
adjutus in eam vim monasterio municipalem sibi Hyacinthi, statuerunt, ali
quot primarios vinculis subjectos trajectum ad Gallos quo rebus motu
invaderent, sed allatis arguments libris pugnam in aliud tempus dilatum est

Salutabat jam pdr aliquot annos Dns Sasboldus Eclesiæ
rectoris gte pdrsuer parte orientali continuaq; possidens et quattuor
annis continuatis morbum tactus indies sicut antea nulla
gerebat ita terra fruens spiritus omnium malum spiritum effudit
et obiit interlocutionis mortis primæ Egressus in illis tormentis
pdr ordinum nigri et de via possit gemens quando die sabbathi 23
Aprilis stilo veteri passionis stilo vero ut 3 maij post
gte annos stilo nouo sub aspectum cuncta puna possimus mereatur et in
veritate possimus Jo xpi qui verbo sancto suscitat animam deo reddit magno
pastore nostro eruti et detinendo Statim ab dni obitu conuocat
pgenitos reclamantes finem paratum passim assistant certum tamen
prædicant possit pridie manus retinentes obstantes rogatis admonent
Incerti ista frequens assistatio domus quod minoritas honeri fres
honestus et pcuratis finem dns fr R^do D^no Clemente
Vossmeer sacerdos et quod gte Eduardum ranonem Mortuo
et sepulto minister sunt in dns nostra Jo ratisbi quem nouum diuz
magnitudine ossium olinarii, rhabarbaro et mirre amellam et piste
Salutat in acta rentrumsiam rem Rmi^m nimio stylo Eclesiensi facta
et stylo mutuo
nuper hozns et reformatorius quam fuerat in ordine dni bernardi Ex
Statim de Rmi^ mortuo Sasboldo et statim
Eclesia rhetorica reddunter patres Senatus
Eclesie in Hollandia qui mox
ii anno de sua retinendo
reddunt Carolum Gruelium
utrecty rectori Antuerpiensi
sibi legere missum præcepit
quem adeo fatus ab fundit hi
mutuo sustatur possita ab
eo ad sibi in Hollandiam
missa et mitte ami 1566
in Frisia ab ordinibus
pendi sessurum rectum de
pecunia et ab illis hyeti
emigrato hoc tempore desert
reddendi grates sibi
migi arridunt stabo, morte
rogatis conquestura, manibus
ego hac correctione pdicatore
bene utar pro indemnium
vos pertinet mi imitate strepi
am et Bergellum et in ur
bem ab quid ultimo fulgidis
rium nomen Antuerpiæ
19 anni 1567 Hl. sabbi
ostenditur quantopere mouebat
quantum et hac gamisi fundunt
et quanta celebritate et di
gentia obsecta correctione si
fundunt

Salutat in acta rentrumsiam rem Rmi^m nimio stylo Eclesiensi facta
et stylo mutuo
nuper hozns et reformatorius quam fuerat in ordine dni bernardi Ex
har ita indevum stylo rimi iterat Equitus quod Sasboldo et statim mortuo
qui item per tempora et quod ab domino fustora
tus missus scripti et rem rexpoco rem obsecra stragulatus mblerali
bus fostor et regalauit rem a rentrario gratissimi et rexpoco
Sasboldi odor emanasset. Exodo et jesum inuratum ad tribunal
Eccl, et ratus reddunt quod sta indeuo stylo nostra rerum sit instructus
meliorum et pcuratorum in dna dni primarum /

Rectus dni pacificatus adfuerat Trajectum ad pmo munitum de obitu Rmi
dni / remoto mortuo fumicq quod moueret in lotharo sacerdotum filii mmi
narat nobisq rommendarat R D Thomarum Dordenum Cuyc gamisen,
Eccl Arnhemiensis oder remonitum et stylo stratum. Commoro statum
pcuxit uos de mutuo rongratulibus quod artium sit d narro pclarity cet rongratu
mus nos post dominicam in albis Amstelodamum, do q adueuendum est
pastores Hollandiæ, et in eos quod facto opus esset deliberemus,

Amstelodamum rum admissimus indem pleraq; fatis ingratis utpa rudimentis
defunctis pcuratum Amstelodamensis et Harlemensis, qui pcuniæ mq nequam
in pcuram Dordenum rongratuare cuperent, quinq; ob interdictum Utrajectensis
Eta et ortand. pressuras pcuratus rongratuatis rondesundam Haarle
mensibus, et deinceps ad ostenium deputatus R^dum D^num Egidium Rondium
Daventriensem diocesis Eccl Arnhemiensis decanum. Constituit mutuum tres
alii pcuratores qui rei nos, Hamo Dominatus deputarunt Bergellas ad
legatum Hoberum, pcu vero Amstelodamum, hyperando et sua Sanctitas
annuit et parentalis deputati in urbes nominatum rentinuari de quarum

ORATIO FVNEBRIS,

IN OBITVM

ILLVSTRISSIMI AC REVERENDISSIMI DOMINI,

D. SASBOLDI,

ARCHIEPISCOPI PHILIPPENSIS ET VLTRAIECTENSIS, NEC NON HOLLANDIAE, Zelandiæ, eiſdemque vnitarum atque reductarum Prouinciarum VICARII APOSTOLICI, &c.

COLONIAE, AGRIPPINAE,

Ex Typographeo Stephani Hemmerden.

ANNO M. DC. XIV.

421

ORATIO TVBERIS,

IN OBITV

ILLVSTRISSIMI

ACREVERENDISSIMI

DOMINI

D. ASSEROLDI,

ARCHIEPISCOPI PHILIPPENSIS

ET VLTRAJECTENSIS, NEC NON HOLLANDIAE,

Zelandiae, ciliciaeque vicarii atque reddita-

tum Provinciarum Vicarii Apo-

stolici &c.

COLONIAE, AGRIPPINAE,

Ex Typographeo Stephani Hermanneden.

ANNO M. DC. XIV.

422

N. N.

CVM Abner filius Ner, reducturus ad Dauidem omnem Israel, in via Hebron inopinato cecidisset, scindere vestimenta, accingi saccis, & plangere ante exequias, regio mandato vniuersus populus iubebatur. Quin & ipse Dauid cum multo dolore & fletu, defuncti encomiastes, eleuata super tumulum voce, supremum officium in hunc modum persoluit. *Non ignoratis* (inquit) *quoniam princeps & maximus cecidit hodie in Israël.*

Si eadem in Illustrissimi & Reuerendissimi Archiepiscopi Sasboldi, Vicarij Apostolici, Domini mei funere, amaritudinis imitamenta, doloris indicia hodie exigam: beatitudini defuncti nimis quidem multum; Ecclesię orbitati, nostro mœrori, & vestræ Auditores condolentię nimis profectò parum videbor postulasse. Nam quis desiderio sit pudor, aut modus tam cari capitis? Quis suspirantium rugitus, plangentium concrepitus, lacrymarum oceanus, tanti viri occasui, tam inopinatæ mortis acerbitati putatur satisfacturus? Cecidit reuera princeps maximus in Israel: quem integros triginta & amplius annos, in dispersionibus Israelis ad Pastorem Dauid congregandis strenuissimè fidelissimèque laborantem, heu afflictis & nutãtibus ad obsequia patrijs, cùm quanto exitij periculo, humana mortalitas subtraxit? O terra, terra, terra, quod fulcrum, quem murum, quàm repentino casu perdidisti? Stabas huc vsque beata Batauia, libera inter pressuras, læta inter angustias, fortis inter persecutiones, & quod Anna possidebat in Tobia filio, tu habebãs in Patre, Ecclesia in Antistite: vt sufficeret tibi paupertas tua, & diuitias computares, quod ademto Catholicæ religionis exercitio, viuũ tibi scires superesse SASBOLDVM. Iam verò cecidit corona capitis nostri, versus est in planctum chorus noster. Nutantem video, quam Atlas labore ac humeris suis fulsit Ecclesiam & Antistitem suum, secum, suis penè ruinis tumulantem. Audio gemitus (vtinam falsus augur fiam) heu, heu, vt quid abijsti peregrinari, lumen oculorum nostrorum, baculus senectutis nostræ, solatiũ vitæ nostræ, spes posteritatis nostræ. Omnia simul in te vno habentes, te non debuimus dimittere à nobis. Sed quo me abripit animi

423

æstus, & percussi gregis miseratio? Petendum magis à beata Præsulis anima, quod à Iulio Agricola petebat Tacitus. *Tu quidem placidè quiescas: nos autem domum tuam ab infirmo desiderio, & muliebribus lamentis, ad contemplationem virtutum tuarum voces, quas neque lugeri, neque plangi fas est.* Verùm magna hac in re breuitas & religio nobis imponitur A. A. ne importunior mora vestris Amplissimi ac Ornatissimi Viri negotijs intempestiua veniat, & sicut accuratior Cæsaris commentarius historiam inhibuit, ita fusior oratio vix pauca dicat, & pleniorem alias pertractationem impediat.

Breues itaque vt simus, antiquissimam nobilis familiæ claritudinem, solidas honestissimeq; transmissas à maioribus diuitias, amplissima per Principum aulas administrata munia, ac vltima hominum memoria Auunculos Brabātiæ Geldriæque summa cum laude Præsides, cęteraque, quæ in vita vt vana neglexit, aut fulgentiori splendore obscurauit ad eos à quibus accepta sunt nihil indigis remittimus. Quorsum enim comatæ fronti alienum capillitium? contenti tantum ex omni numero, quas suas fecit, parentis magnanimitatem, matris prudētiam, vtriusque pietatem assumpsisse. Scintillabt ea etiam in infantili corpusculo: cum puerulum naturali instinctu ac futurorum præludio, balbutiendis precibus, ornandis sacellulis & arulis, obeūdis puerili more diuinis officijs, tota dies haberet occupatum. In templo autem ea erat morum compositione eo gestu, ac habitudine corporis, vt ab omnibus tanquam formula quædam, cum sua molestia, & aliorum commendatione in tantilla ætatula aspectaretur: In præclara hac indole, vt in fertili solo, Parentum vigilantia, Auunculorum cura, pedagogi institutio, fidei ac timoris Domini semina tam alte deplantarunt, vt profunda mysteriorum inquireret supra ætatem, neminem eo distinctius ac maiori iudicio confiteri prædicaret Confessarius, ac ipsusmet, cum alias sæpè, tum intra paucas adhuc septimanas vehementer optaret, vtinam semel mihi adhuc ille suauitatis sensus obueniat, quo me in prima Cōmunione puerum diuina benignitas perfudit. Quod quale fuerit etsi nunquam plenè indicauit, mirabile tamen fuisse non dubito; quoniam eum singulari vocatione, non obscuris argumentis, iam tum ad magnos labores Deus comparabat. Eadem enim ætate, cum de fenestra in hortum cogitabundus prospectaret, per visionem omnia ei ostensa sunt, quæ postmodnm, toto durante officio, grauiora acciderunt. Stupebat ad insolita tenellus animus, & vt puer Samuel necdum sciebat Dominum, neque reuelatus fuerat ei sermo Domini, ac vix credebat possibilia, quæ ante oculos suos sibi cernebat obuentu-

uentura. Inſequentibus tamen annis, quotidiè quæ viderat impleri ſentiens & quæ ingruebant recalculans, ſæpius iterare ſolebat, necdum mea fallit viſio. Sed ab his tanquam à crepundijs ad claſſem paulò altiorem cum proficiente aſcendamus. Comitemur ad ludum, ad Philoſophica, ad Theologica ſtudia Louaniũ. Quo ingenio, qua modeſtia, quæ fuerit maturitate & vitæ innocentia, propenſiſsimus in diſcipulum omnium omnino Magiſtrorum declarat affectus. Expetita ſemper, à maximis etiam Doctoribus eius familiaritas, recuſata verecundè ac modeſtè, quod ijs plus reuerentiæ quam amicitiæ à iunioribus ſciret deberi. Neq; enim degener, aut ignaua vt quorundam erat hæc maiorum fuga: Aderat vt in omni vita patuit inperterritus & formidabilium aſpernator animus, innixus in Dominum. Exemplum quæritis? date materiam, oſtẽdam virtutem. Inquietabatur lemuribus ac ſpectris quod patria reuerſa tenebat hoſpitium. ſoli ad quietem vltima adeunda erat domus: cum infimos cubiculi gradus attigit, ſummos à laruis videt occupatos: Aſcendere ipſe contra confidenter, ac crucis ſigno munitus, quam ob tempeſtates geſtabat lucernulam, in os ingerere, fugitãtium terga ſequi, tandẽ nihil omnino formidans, in manu Domini vt pupilla cuſtoditus, ſecurè ad quietem ſe reclinauit. Dignus profectò qui Eccleſiaſticum ordinem fulciret animus, & quẽ ad omnia impauidum pereuntis Eccleſiæ nõ ſternerent ruinæ. Propenderat illuc ipſe ſemper etſi mundo habilis & in cõuerſatione egregiè dexter. Suadebant non pauci vti ætate, frui ſeculo, & pulcherrimas naturæ fortunæque dotes, tali maxime rerum ſtatu, ad familiæ ſplendorem & pompam deſtinare. Obturauit aurem ad carmina ſyrenum amator continentiæ, & pro paratis voluptatibus, Eccleſiæ, cui natus erat, curas cœpit volutare. Dat nomen ſine beneficij titulo, Eccleſiaſtico ordini; qui paſcere malebat gregem, quam tondere. At hic duro iterum nodo, durus cuneus. Irrepſerant in officia illa Simoniæ, alijq; abuſus. Quid faceret? libera voce, ac magna auctoritate, redarguere cępit quibus nõ licebat obſecundare. Indignantur minãtur repulſam qui præſunt negotio: pergit ille ordinem ſacrum inſtanter petere quem ſicut abſque omni temporalium ſpe, ita pura mente, ſine noxa, ſine labe ſuſciperet, oſtendere inſuper quantam operarentur iniquitatem. Quid facerent deprehenſi in errore, niſi poſtea deprecari à lęſo veniam, quam faciliè inuenirent. Mirari interim omnes iuuenis eruditionem & conſtantiam in vnum omnium oculi, quod quaſi nouus Daniel, Iudicum Iſrael reuelaret iniquitatem. Solus itaque, ante ob liberam veritatis profeſſionem non admiſſus, ipſo Ordinum die, in ſummo Metropolitanæ Vltra-

iectenſis Altari, iuramentum depoſuit, qui poſtea item ſolus, mirabili caſu, in ſacello Archiepiſcopali ad ſacerdotium indutus, quæſtiones omnium magis prouocare cæpit: Quis putas iſte erit?

Erat tamen circumſpectioribus miſerationi lucerna ardens: quod in prima illorum temporum nocte ipſa ſe proderet, ac ſub modio abſcõdi non poſſet, cũ eius ordinis lumina inualeſcente hæreſi vbiq; viderentur exſtingui. Lucebat ager incẽdijs, feruebãt oppida ſeditionib⁹, omnia plena tumultu. Gaudebat ipſe quod in ea incidiſſet tẽpora, quibus prudentiæ & fortitudini daretur locus. Ac ſtatim cõfirmare cępit fratres, inſpicere miſerias, inquirere remedia, inter primos anteſignanus, qui collapſæ fidei vexilla, inuitis hoſtibus, manu & capite tutarẽtur. Norunt in religioſa hac familia ſuperſtites oculati teſtes, ac idem ſi poſſent ſepulti illi in proximo acclamarẽt cineres, quomodo ab anno 83. totum ſe patriæ neceſſitatibus ſuperimpenderit. Inuaſerunt patrimonium, cuius ſanguinem ſitiebant rapaces harpyæ: ipſe nihilo ſecius, per cęnum, per ſiccum, noctu diu pedes diſcurrere, vbique adeſſe, altaria, calices, ornamenta, etiã ad vitium vſq; corporis laborioſiſſimè circumportare. Reconciliationi, miniſterio verbi, panis fractioni Apoſtolicè incumbere, omniũ rerum cognitioni ſedulo aduigilare. Auctus deinde Anno 89. Vicarij Apoſtolici munere, cùm cætera nihil imminueret, Eccleſię tamen neruum apprimè ſibi ſtatuit curandum, vt confuſa ſacerdotũ miniſteria ſalubriter ordinaret. Hic oſtium rei bene gerendæ magnũ, aduerſarij multi, quos ferè Dei vindicta, & mala mors obſeruatur abſtuliſſe. Furere incipiũt antiqui illi ſacerdotes, à quorum diſſolutione & corruptela totum illud malorũ pelagus exundarat. Mordent frena, detrectãt imperia, ſicut equus & mulus quibus non eſt intellectus, & carnis pergunt amare libertatem, quam longa aſſuetudine didicerant. Hinc de optimo viro querimoniæ, obloquia, ſugillationes, nihil intentatum quod ad frangẽdam auctoritatem exiſtimaretur opportunum. Sed occalleſcit manus laboribus, & nitet aurum in camino probationis. Abſens malè audire, præſens fumum illũ virtute diſpellere, præcipuè accedente ſanctitatis fama, & non obſcura prodigiorum gratia. Ego autem, quamuis ea vt planè diuina in te ter beate Præſul veneror & obſtupeſco, nihil tamẽ æquè in omni vita admiratus ſum, atque inuictam & placidam falſiſſimarum calumniarum patientiam, & prouida altiſſimæ mentis conſilia, vt raro quidquam tibi eueniret, quod non ante prædixiſſes.

Nam, etſi varios recenſere poſſum, etiam poſt recidiuas, ſemel, bis, ter, ſine exorciſmis liberatos energumenos; grauiſſimas, & deſperatas fide,

verbo

verbo, Crucis signo, ac imperio curatas ægritudines; auctas diuinitus in loculis pecunias; crescentia in vasculis sacra olea; excæcatos qui vias, qui domos obsederant p ersecutores; & manifestam ad introitum Prophetę Domini benedictionem; Angelorum in communicandis negotijs particularia, sine scripto internuncia; & hæc omnia cum locorum, temporum, personarum indicijs, quæ Rotterodami, Dordraci, Delphis, Goudę, Hagæ, alibique acciderunt: Quia tamen ista plus habent solatij & condimenti, quàm difficultatis & laboris, magis (inquam) iniuriarum in te admiror sufferentiam, ac inconcussam in aduersis animi tranquillitatem, quâ, iuxta symboli tui argumentum, *Patientiam coronat gratia*, tantorum miraculorum operationem promeruisti. Vnum tamen, ne dicis caussa hæc allegasse videamur, etiam in hac festinatione velut prægustum auditati vestræ arbitror præmandendum.

Vir mihi conuictu notus, opibus & dignitate perquam celebris, grauissima corporis & animæ exercebatur ægritudine. Frustra laborabant medici morbum excutere, qui altiores flagitabat manus, & ideò acciderat; vt manifestarentur opera Dei in illo. Conueniunt amici ad Vicarium Apostolicũ, tum casu in vrbe præsentem, rogant vt conclamata sanitate ægrientem saltem erigat animum. Deducitur ad infirmum misericors pater, spiritualis medicus; ad cõscientiæ purgationem, & in Deum fiduciam, felix in persuadendo, iacentem excitat. Dum æger promittit obsequium, præstatque auditum, sanus surgit, & magnificans Deum, cœnat cum ijs qui paulò ante funus & exequias cogitabant. Tum verò humillimas viro Dei agens gratias, vellem inquit duobus florenorum millibus ante dies quatuordecim te nosse. Pecunia (inquit) tua sit, nec perdidisti interea benefaciendi facultatem. Deo gratias age qui dedit totam sanitatem hanc. It rumor per omnem viciniam, accurrit mane minister hæreticus, simul professus & medicum, vult inuisere, cupit admitti, negatur vltra æger indigere opera, consulitur de importunitate instãtis Vicarius quid facto opus. Negat vllatenus admittendum, vt tam manifesto Creatoris operi, creatura manum admoueat. Quin, inquit, ex meo renũciate nomine; si ad sanum ingreditur æger ille medicus, ilicò in grauius quàm antea malum reincidet. Quid fit? vicit petentis improbitas, & domesticorum incredulitas. Intrauit in cubiculum Concionator hæreticus, intrauit in Dominum redux morbus, ac in vestigio carbones, vitra, obuia quæque mandere, deuorare, ac multo deterius quàm vnquam affligi. Hui quæ noua facies, quæ trepidatio, quæ pœnitentia præuaricationis? Ecce statim in foribus peccatum.

Idem

Idem iterum pulsatur, fatigatur, qui ante curauerat medicus, præbet se difficilem, vt magis accendat misericordiam orantem. Tandem sanat denuò Crucis signo, quem inobedientia desperantem affixerat lecto.

SED quæso date iam facultatem A. A. vt reliqua eiusmodi, quæ vnius diei non sunt, ad laxiora otia suspendamus. Roma nobis adhuc adeunda est, longum iter, quod deuotè quasi peregrinaturus pedes absoluit: Parabantur ibi meritissimo capiti Archiepiscopales infulæ, laborum præmia, animarum subsidia. Hic solùm videres trepidare intrepidum, ac honores subterfugere, qui sudores amb bat. Credite Xenobitica minatũ, vt ampliores dignitates euaderet. At gloria crocodilus. Iracens enim humillima tergiuersatione fel. record. Clemens VIII. Ergone, inquit, mandanti non obtemperas Pontifici? ac vtraque depressum manu Rocceto sine mora inuestiuit. Applaudebat omnis curia, congratulabãtur illustrissimi, monetur accommodare se tempori, currum, equos alere, familiam augere, tueri, quam acceperat nominis dignitatem. Contra ille modestiam inculcare præscriptam canonibus, popularium excusare inuidiam, irritamenta persecutionum. Neque ea leuiter pulsus, ac peremptoriè citatus, allegabat Antistes, toties iam ante apparitorum manibus attactus, toties inquisitus, sola ereptus Dei misericordia, & vultus immobilitate. Cùm ergo amantem simplicitatis & antiquis aduertere viuentẽ moribus, defierũt esse molesti Hollandię Apostolo, ac permiserunt manere quod communi sermone dicebatur. Gaudebat ille in sinu, & lucra cõputabat quæ alij existimant detrimenta. Vnde cùm in vltimo etiam hoc morbo quidam reda sua & vita narraretur præcipitatus, satius ergo (inquit) mihi & reda & periculo caruisse. Benedictus interim Deus, qui nomen mihi semper magnificentiæ gratis dedit, quod alij magno sumptu quærunt, nec adipiscuntur. Titulum igitur non ad splendorem suscipiens, sed ad Ecclesiæ vtilitatem, facilè demonstrabat multum sibi oneris accessisse: cùm vt vitam altiore vocatione dignam viueret, omnes in mortali pectusculo colligeret Episcopalium virtutum catalogos, sobrietatem, modestiam, continentiam, longè turpia lucra, longè etiam licita emolumenta, litteræ sine pretio, sigillum sine donario, dans gratis gratis accepta, de suo etiam supplens, quæ pia necessitas & religionis profectus, vt profutura, suggerebant. Mundæ manus ab omni munere, adeò vt continua repulsa non tantùm accipi, sed & offerri omnes sciant desijsse.

Regiminis Ecclesiarum desideratis specimen? Proponit illud Gentiũ Doctor in administratione familiæ, cùm exigit Episcopum domui suæ bene

bene præpositum. Mirabitur quicunque eius inspexerit ordinem. Liceat verecundè de notis loqui, templum dico fuisse, non aulã, ac in faciem de ea sat erit dixisse, versatam esse sine querela. Ipse autem in ea caput & omnium forma virtutum, multus in contemplatione, perpetuus in labore ac solicitudine, otij ac relaxationis omnis omninò expers, nisi quod fatigatus rebus grauioribus, colligere quas scripsit sanctorum vitas, componere oratorium, ornare altaria cum B. Paulino videretur. Opportunũ exercitium quod in Hollandicis laboribus magistra necessitate didicerat. Cum enim sacra ibi paramenta deficerent, ac aliorum aut imperita, aut intuta ad eam rem esset opera, ipse se suis manibus triginta facilè casulas fassus est concinnasse, ac postea fidelibus modũ tradidisse. In victu plane moderatus. Ieiuniorum, etsi anni excusarent, egregiè tolerans: nihil vnquam vespere per quadragesimam, & Sabbathis per annum aut cibi aut potus sumens; nihil piseulentis diebus, etiam in morbis, carneum admittens. Somnus breuis, atque ille sæpe incommodus, non posita veste. Non rarò media nocte ad orationem surgere. Semper aliquot horarum meditatione familiæ vigiliam præuenire, hyeme, æstate, firma, nutante valetudine, vltimo hoc excepto morbo, inter quartam & quintam matutinam, coram domesticis quotidie qua pietate, quibus lacrymis hostiam salutarem Deo Patri offerre? Tum demum, recollectis nonnihil sensibus, ad recurrẽtes curas, ad scriptiones. Omnia ipse propria arte cõponere, propria manu describere. Memini ex ipso audire rem admodum verisimilem: Cum S. Borromei litteræ tricies mille dicerentur inuentæ, credo (inquit) mea me manu satisfeciisse pluribus. Credent & alij, qui archiua, qui scrinia inspexerint.

Vidimus aliquanti sper quasi latentem intra parietes, videamus obsecro transeuntem in publicum. Tres iam anni sunt, quod ad vltimam, vt prædixit, visitationem descendens mecum alijs sibi iunxit. Deus Bone quantæ ibi patuit esse tolerantiæ? vt itinerum sustinuit incommoda, ambigua locorum pericula, facultatum suarum dispendia? Zelũ animarum tu Domine nosti, qui dederas. Templa, fora, agri, aluei, omnia vittatis plena frontibus, omnis sexus, omnis ætas, omnis conditio aduolabat. Vestros, qui mecũ adfuistis, testor oculos, insatiabili charitate oportunè importunè aduentantes, tãta benignitate adiutos, vt paratior populo nemo esse posset, & intra pauciissimos menses, triginta circiter hominũ millia, Confirmationis Sacramento muniret. Visus mihi exin vt S. Bonifacius in ijsdem locis minister aliquãdo fuit Baptismatis, ita hic Successor, post tot sæcula, minister veniisse Cõfirmationis. Vere fidelis Pastor, nihil anhelans nisi animã ponere pro ouibus, mori aut pro, aut cum grege. An

dicimus

dicimus hæc tantum? An verò nemine negante etiam probamus? Penultima Visitatione cùm Lingam, Oldensaliam, grauissima pestis & cadaueroſus fœtor oppleret, ante præsentis oculos alij animam agebant, exspirabant alij; nulla libera, nisi per vestem, respiratio. Affli&ta grauissima lue familia, solus ipse in omnium perturbatione seruare constantiam, visitare, solari, assidere ægris, imò contactorum & morientium, vt sanorum consueuerat, pia ac stupenda vitæ prodigalitate Confessiones excipiebat.

Intercidendum mihi cum vita orationis filum, Auditores, non satiatur auris auditu, & diuina nos præstolantur officia. Ad finem igitur, quo sanctissimos labores suos clausit, transilio. Verbis in eo non tam meis quàm morientis vsurus.

Bene valentem ac sanum 23. April. subitus arripit viscerum dolor, obstructione meatuum vrinariorum causſatus. Redit summo mane ad lectulum, vnde media ferè nocte de more abscesserat. Accurrit excitata familia, ac tum primum cum stupore & lachrymis illuc vsque inauditum, Domini sui audit gemitum. Fatalẽ fore dubitabat nemo in eo, qui mortem immota fronte adspiceret. Ille verò cruciatibus suis primum precibus, deinde medicorum industriæ commendatis, *Hic vre Domine*, ait, *hic seca, Doce me iustificationes tuas, Patris agnosco flagella, non desertionis, sed probationis hæc signa sunt*: ac continuò Litanias nominis IESV, & preces eiaculatorias ingeminans, *Angelum pacis mitti in Ecclesiam, & animum suum rogabat firmari ad patientiam. Sic sic*, inquit, *oportebat Pontificem probari, vt in omnibus fidelis inueniretur, clemens in has vita purgatorium, ex quo tanto purior euolabo ad Dominum.* Incredibile qua hilaritate, qua fiducia, qua securitate, quantis bonæ conscientiæ testimonijs mortem paulatim aduẽtantem exceperit. Nũquam in sano maior faciei serenitas, nunquã frons porrectior gaudere ac ludere videbatur in tormentis. *Hoc* (inquit) *meum esto quando aliud negatur martyrium.* Et cùm insolitus quidã faciei splendor, ac cordis exultatio ab ignaris obseruaretur; rogatus causam, quàm optimè sibi esse respondit, *& arridere sibi visum Iesum, quasi hac voce inuitantem. Hoc de manu mea sustine, & tum tibi dabo petitiones cordis tui.* Sic igitur diuina disponente prouidentia, cùm omnia humanæ artis deficerent media, ac ipse longiorem postulare vitam rogaretur: *Quid*, inquit, *quadraginta mihi vitæ anni constituti sunt, iam autem (vtinam dignè peractos) duos & quadraginta habeo sacerdotij, & necdum tempus est dissolui.* Quare omnibus munitus Ecclesiæ sacramentis, & simul cum alijs cõmendationi animæ respõsans, *paratus sum ait, Domine*, in pace dormiã & requiescam,

cam,& veſpere in feſto ſanctæ Crucis, dimiſſis offenſis omnibus,& preces pro Eccleſia,pro grege in cælo promittens, in manus Patris, ſine doloris ſenſu,inclinato capite beatum tradidit ſpiritum.

At cur nos pater deſeris, cui nos deſolatos relinquis? Nolite annunciare in Geth, neque annuncietis in compitis Aſcalonis? ne fortè lætentur filiæ Philiſtiim,ne exultent filiæ incircumciſorum. Non merebantur te peccata noſtra, aut merebatur cœlum vita tua. Vale feliciſſima anima, memor fidei, memor promiſſi, atque hîc venerandas mortalis corpuſculi reliquias, in tuto exilij loco, quem tuis iam ante decennium manibus, vnicum Coloniæ conſecraſti, velut in tuo depone. Expectat te conſors temporum & fortunæ,particeps premij & beatitudinis,piæ memoriæ Adelbertus,nec vita,nec ſepulturæ loco à capite ſeparatus. Gregis interim iactationem benignus Paſtor ex alto reſpice,Germani tui,amicorum & omnis familiæ mœrorem benedictione ſubleua. N. N. & honoratiſſimorum virorum piam funeris curam,& effuſiſſimos fauores,quos aliter non poſſumus, precibus compenſa. Sanctitatis in vniuerſo populo opinionem,gratiarum impetratione confirma,Nos interim diuinorum iudiciorum ac humanæ conditionis memores, quas pro anima poſtulaſti preces,cum vſura repetentes, communi primum ſupplicatione,reliquo dein ſacrificio perſoluemus.

Statim ad Portsoken festo sancti Petri ad vincula apostolorum
Brygellam tenuimus, obtentaq; ibidem gratia Johanne Antinstulo legato
negotium concludendum, obtenuimusq; ut qui a Rmo defuncto constituti
fuerant Dni sui in illo officio continuarentur, domus Jerosolimitane ibidem
per Laurentium dmus noster Johannem nominatum, vel aliam quamcunq; quod
Annus annuntius ob gratiam sibi Sancti Andree in Scotia
Dominica palmarum stilo veteri Arundelli in Sussexia
Egistogorus minorita, sacrisq; doctribus et duat indutus
adhuc est in carcere, unde post Johannes dictus dimissus sit ornamenta
combusta sunt, et domus Jerosolimitana subversa fuit.

[redacted]

[illegible] quorum memoria non videtur per diversa remonstrato utrumque
Johannem vero pro remonstrabus [illegible]
[illegible] Ed
adhuc tristia hos vinos aggravant quos non vana apostolicos habemus dum
tibi in festo Sce Marie Magdalene quod illud monasterium Jerosolimitanum
magnus confregit altare sustinuit et ornamenta que reperit ante
in Ecclesia a fundatoribus quidam sacerdotes [illegible] et rapuit. Hic iam
tacebam et deliquium ruderis monachos vel potius mos magis pudet
quam pigeat sed videntur sui [illegible] et magnanima

Dum autem Sybillam Mauritius ortygat Dunbarram, et possidio
impossibile Rossam tenent. Misserat Angeratus Rossensis vim peditum
rum pastor ogdis Wesseliam possibile possidem a Symola quod et
obtinuerunt. Verum interea Hostes sub cornatel acqe viribus portas
ortendunt, et admodum pugnam tormentis petunt, et nisi prasidio
tormentum pugnatis manib tormentis sic regnum pontum
ignis dari prohibuisset duos pontones Hispanorum dejecisset.
Postridie Mauritius in sub intromittitur, et castra ad Rossam
locat struit et Symola ad Wesseliam, atq; minutum portat,
et ante Wesseliam, illo ante Rossam.

Cum castra castris tam propinqua essent, nisi tamen hostilitatis pugnabant
sed volebant amici mittem nummabant. Nuncios tamen ingressus missos
habent utrumq; frumenta rondq; gentis et pacifice inter se mediocres. Pleb tum
portabantur a Mauritianis quod Symola suos insigni et arcta disjecta
a stantes retinebat. Stygiae vero Mauritiani pacem nam vastabant sta
tormentis a rostris pedinia utrinq; domos ferum flammis absumebat
et hinc ad flammam illa et stygiibus allegatis tormentis tandem aliqui
sibi ipsis morbum intulerunt.

Permittebat Symola Wesselensibus et Oswoldshal Rassibus valentiam et ad
frontarios Mauritius Dunbrinensibus et Rossensibus rassolerum negotia
rum strat Hispani in orsus inria ortygarant ad parva parenda sta
Mauritius permittat sub et Dunbrinensis scholas ortygant et ibi tormentantur
Wesselie ante monasterium Carthusianum et aliud quoddam Barbaris pubem
abbas sono tamen tamquam negotium rassolerum pertendant utriq; Hispani
illos tendebat nisi monuerunt tanta fratrum ebrietate et ex pote bonorum
Eodem autumni tonitruante Wesselensium pestilentissimum cubitum dum
ne dubitant contra negotium rassolerum

Misserat regina Galliae legatum dominum Refugii duxit et rassolerum habiti
volebat rum tamen alteri pacificis sub Ormibus misserant qui admit
alio legato ordinario Hazdero de pace inter Hispanum et ordinis apud
rum Istriam Legatus Angleremus de nostri pontificis sui se admiserat Hor
tensio ingenium fabricatur Ordinis per Misniam ornatissime Enciaru et hosti
tamquam Wissel et tot. Hor tractatu qui Sanctis quot Symola
ortygarat agebatur longe moderatius se gessit quam Gallus rum tamen
et rassolerum Galli volebat legato Hanseatis professionem fanest Rhod
non tantum notatum est in Hor legato gallo et anglo inter stam in duo
de pariano qui Rhingelbe nomine regnum apud aegyptum gerebat

Et nominatu Xantonis pugnabat Wolburgius ut pronuntiatum a Brandeburgensi
obtinet illo quam per Ridorat Ito tendentus Wolburgius et matatis
flagitat et rumis calum detonet illo ad pugnam portendum essent rum
tandem ista rontromphia pro obtinari potest et tales pro mandatum pro
ferretur rumq; Wolburgius de non prodendo metuebat mi rum prandi nollet
et rondentus postridie dissolvendum esset vehiculi sub horam nonam Ordinis
illud mandatum ad legatos nullum fuerunt ista dissimulatio mirabundi
Hostiarium qui talem pacem volebant quam pro libello de dissolutum mandati
possent interpretari

Cui finis Crondabris fuit Xantensis inita fuit conditiones et approbatas
a plenipotentibus Hispano Anglo et Gallo Comitatus et dicti
comitatus diuiduntur in duas partes aquales Duratus Enchuisensis cum monasterio
pertinet de una parte et primogenitus Comitatus Hollandie cum comitatu Marchie Ra
uensteinii et reliqui primogenitis de altera Condicionatum est primogeniti
primo quod uxores festiuentur quas quam uoluerint et retinant absque
dicti primogeniti contradictione Matrimonia Enchuisensis et Duisse=
doxpiana in fide celebrentur Item primogeniti singulis annis soma
valde magna addidit et qui pro tempore magistratum exercebit alteri restituet Cartus
senatus de indigenis deligetur partim ratione partim electionis qui
nus et nostrum administrabit Castra quecumque manens conseruabuntur
qui nunc habent presidio erit Deinde deputati diuiserunt tam Hispanum
quam Gallum Gallum et Hollandiam Zelandia quam classis
Item primogeniti partem nouem regionibus pecunie soluet Crema
et Hispanus in Comitiis mutuo non recuperent nisi in sua parte Bel
uel quo aliquis de federatis primogenitis inuandus erit
Cum ob frequentiam populi aque Rom inundassent Mantuani qui nouem mode
ore terra rerum tenuerat nostra inuide et in Hollandiam defluere
coactus est S Dionysius et possidere Cyprum Antuerpiam et
Hollandiam Schaudeyam deserto Bruxellas abeunt

In Enchuisen hunc anni conuentus quidam de domo nouis Hollandiis decreti
Nassouie regionis quo nota Arcadum Administratio conuenerat in qui
murorum beatissima et honesta tyro denegarat Decretum est
hagam deferri duo adorati Calyces et duo Cyathi qui simul pena
quis constitui reparentur Calyces atque semens pro nuptiali celebrande
Mantuis Cyathi qui de germanis celebrent sed idem pecunie
sintue sed tempus quidem non admittit et Hollandiam Reis ad curiam
Hollandie deferetur Senatus quod Erectum non possent non rendum
nauis et tamen non andant per nostros audit in quibus Cardinem Roma
nis arte et numeribus suis carina detegunt tarde dum rendemant
in agrum et pleni Hollandie fines pro communi federatorum sub tuta custodia
deducendum curant

Emitto Octobris Mycani Embarum ubi Hasegeus cum Edmundo ad
Emden Enim anni missi

Rebelles qui deserti Habitant ante portam regentes debuere reuisis pacis
admissis Gallis et Germanis Calyces adeant Cum militibus Hispanis
aliquando potest agi sed in sunt manentibus nisi illi enim Orientis pecuni
in Occidentem peregrinabant et obuenebant

Oratores non possum quod arriuet hoc anno Legatum Batauorum in Hollan
dia Habitabat Cum tintas quinque aut sex portus quarum una Zelandie oratores
ruptos Hunc erat homo perdoctus Calumniantes in inuentute sua pro deo
gendo illorum quos uxor butyro dorabant qui de tempore nigre magis
et pinus fabatur in potus perdebat quam prodere et turbare tumultuans raso
et rerum parendo Cudibant asperum et male pruritare Arridet autem
et Rebus Dns Remedium a Cudibant parua Hyeloge Arcuriatus et

† rūi. Dno alīs pollabora
haut yau. Zdo et
alar retabo

vdmarnus sūe pastor Lidewijc ypocrarnus se qui alius in domus domini
stetimus et indefessus stetit ostia templi portab sue etiam ostia haus
sue rub rendidit verbum dei disseminatum vel etiam sacramenta
indigentibus dispensatum non solum astabo sed etiam alys magis humo
num inpedita studia et compositis verbis mansuetudinem probent
remuntibus agnoscit vnde manu prostratum debus dominus dominum
pmoueant et stent rustici de porta ita rinis de die in diem sepe
aute apparuerunt postea bene suadent a pelicia in dominicula por
tarij adferum vestis suas sternit Quidnt autem tam frequenter
et in tempore grauj hor admiratus portarius quendam qui
ille esset et vbi intellexit sacerdotem esse et ratis tantos labores
subire sitim oppidum vbi est vigilie Christiane magnitudinem mise
ratione motus cum sue stabilitatis quidam intus suos mundabat Pupugit
hor de pugnam hominum Cunt mirabat et dei misericordiam et ab hospi
tum ostio per quendam Nicolaum Leydensem rimonitatus sitis quo
notabis animo esset quantum prosit de pugnam bonj pastoris imo
quam necessarium sit restituendo religionj qui per malos mores deseri
asterorum in tales et videmus diligendum addenta est Notabis
quoq obiter et in hor Christi adepta et pia rim in alys omnibus pdi
Hollandiam laborantibus quanta alacritate quantos labores subeant
non tantum nullo vio prestituto premio sed etiam pecuniarias
de rei vellem forme et constitutionis hominum Labores vbe
magnitudo de de estimari potest quide et dei timores Leydenses
et tres ypocrite sacerdotes tanta sunt et tam potentium hominum in admiratorum et
mor in detestatorum Rezoris sue ygnorat

Angelat Haga remitis quidam de societate ymaginem pleni
doleremus patria defecit Tarent dertus in eodem rim ysse Hospitio
sudat Cretus quidam in Germaniam tendens qui ibi abierat rim ab angelo
ad Leidensis deferuntur literis quibus petit et Cretus ille quem prodire
rensalatur rapposcitur et vocat ad hospitium presentatus gaudebat et
hmo [illegible] rumpere sudat Quirentinio de admiratus fatetur se [illegible]
de Gouda esse a superioribus sui in Hollandiam missum Verum rim Leydensem esse
rumoris sunt a Cretu ille rentinio hominum labores diuersimode
non obstante quod sacerdotem et [illegible] de Gouda se esse apud acta professus
sudat Miratur ergo quidam rim Leydensem adhuc sequi ad annos
sequis alio sacerdote Haus publ admiratorum deuit

1 6 1 5

Sub finem februarij qui Liddæ agebat de Horritate Marrets Templebus Lonaz
nidensib jam teti trinitatis fidei pmotidat passim et dictis desiguatur nomine Esth
ita nigri ab dus vocant barba scandri vero de nets ab hinc quorum magna
Lodda habitat dlinis et amari sunt hactenus hac indigne fidentib tam agentib
ysum in gazettis trinitatis agebat ortnetz Joannes mercurius ysum pro reuerse
tis (ibi habitant) Zebutarum esterorumq; romanis Mauritij vota insidiari angit timore
r indulens et malignum vulgus ita ut prater manum templo inferre consuetudine
esset atq; illis pultu rarioribus pabulo abstinebat — Dictum cum apud se pondere
adnotans deprehendit se magnam ignominiam familiæ suæ parentari ysq; seritatis
Esse negatorum si in Brabantiam ad suos de him multa ridiret cum quasi
rerum inita reminis pretiosus erat rerum esset passim ab hæreticis etiam
dictis famosis libellis prosternendus esset Econtrario vero si audaciæ
fiducia ysum esset dat non tantum probationem maiorem rerum esse dicit
edictum etiam mihi forte de illo sibi inditurum videbit in pauperum pietate
et munimen se a calumnia ostendere decrevit Ne tamen cum amaro et
pectoris aliquo pretore vel migratu et provinde impedito et passionibus obnoxio
inire negotium habeat ysum romanum Mauritium adire constituit
Arridebat quod fiduciam non pagnam arridendi tribuebat publicis sua familia
de qua etiam Templebus anno 15 pro Ordinibus et statis et ysterum
rerum duo patrum gubernatorum Bruxellis egerat et rebellium
partibus adhæserat Rem et Evangelii Massenius qui jam inde ab ecclesia
Catholica excommunicatus fuerat ysum ministrare in sacramento pœnitentiæ
debebatur unde non paucam notitiam rerum Henrici Friderici Maurici
Massenio contrahendi Plagam itaq; contendit apud alterum Dominum
indicium Hesbitatur quod tamen impetrare ysum rem habet Henricum
Massenium arridet adventus sui causam exponat postq; et apud Mauritium
admittatur sibi sed ysum fiat Expendit ille ora libidinosa tantum
libidinem et ignavia pœnitentiæ venam vinum sibi sistam et de mulieribus
passim dominis se quando debeat De ossa præfinito tempore Templebus
adnotat ipsum rem fratres serenarat a judicio bona se nida et arridat
mentis Quod ille adventum suum sede exponere Mauritio inierat
ille et introvocatus ingredit ut videret de adventu in cubiculo
mo rubicundi vero fenestra assistentes Mauritius januam a se removet
et propius illam consistens auditum admittit et probe notat Mauritio
Ille obitum provenit et parata manu ostensis adnotans congratulatur
accepta vino dextra in signum fœderis inducias de tergum obtulit atq; ita
sede totum rubicundi spatium ad fenestram unde ad ingrat manu duxit
Nunc adventus sui causam exponit duabus argumentis a suis natalibus
statu et professione ingenio ubique nunc non a Mauritio laude et probitate
eum a se ysum metatur audaciæ fiducia nonnullis rem interrogandus sermonem
Mauritius habet ysum talia missa faciendo loquatur et negotia pectoris

patrib[us] sibi p[re]tab[as] calúmnias Cum vero Templenses gratias agerit de tam
longinqua intrp[re]tatione et p[ro]fatorum subtraxerit p[re]sidia tales calúmnie
p[ro]cauerunt Ludenses manus sibi iniecerunt Rogauerat
Deo te in meam fidem et tutelam suscipio utere fortiter populo p[re]sunt
disces fudit si quisquam tibi aliquid molestie infligere conatur meam post
auxilium opponito Deinde sermonem infert de rebus que patrib[us]
seruitutis Egas in Exdia oratoribus agebant cum quibus Templenses
que p[re]mineria fingebant Subintuet Manuetus dia quasi Dominus
Templi si quid hui quadrag[esi]me ad manus tuas deduxit unde mihi p[ro]ficere
possit deo enim nec potest quam omnipotenti narrationibus adhibit quod
eum promisisset Templenses magna amicitie significatione
reddidit ille tempore Exigenti remissam de rebus
Ethymarum exposuit de Eas Templenses nonnulla in Gallicum transtulit
et strate Manuetus addit illaq[ue] effecit qua illo gratissima sibi esse
p[ro]ra se fecerat Eadem itaq[ue] Templenses iniecto p[ro]catore
Scandrisq[ue] omnibus cubiculo diligenter custodiebat

Paulo post in festo sti Palmarum Detrahit orator in aede Andree
Bettini iuxta ubi Ioannes Medicis Exhorta conuentum agi probe
dorant fiebat ab illis qui paulo ante in eadem congregatione adfuerant
Unde cum Bettinus conuentum mirari et quisnam impedit Exhortatio
Nisi est quod tua moueat p[ro]bo cum ita uenit tales namq[ue] et tales
adhesione conuentui interfuerunt atq[ue] tali modo fuerunt Hoc et hoc pro
comune certum est et posse fieri dicebat nunc in alio tabernaculo fieri
confessionis deputari et facile posse quam Exhortatio
est non quaero posse Quod si indigna facinora esse exquisitum in
ratione addendum Bettinus cum de rebus patrum ita uenisse audiret
moderato animo cum posse pacatius et utilius

Per quadragesimam parasti cum et festa pascalia instante populi con=
cursu ser[m]ones habebam in aede Sti Martini Ambarra ubi ibi
Audiebam miscebat in p[ro]sidio diuini quorum plerique conuenerunt tam fideles
frequentabant et multi ad Catilinarum fidem conuertebantur ita et
Audientibus mirabilem fudit in cibis ne quisquam miratus augeat conuentus
Catilinarum adeant sub pena excommunicationis quod et multos diu nonnullos
effecerunt Et uero habebam conuentus populos frequentabat frequentes ambiebat
que in foro ambierunt stabant ubique in propinquo aede Sti Martini
suos conuentus nimio magistratu et multa Catilinarum frequentat Nigello
minime non parere quod cum et ordinarium debitum pagorumque mirabat
frequentes conuentibus inserto Domi statum a festo Sti Martini et
ab festis Paschalibus per mater[n]um impetuosum transacta Ludum contendo

in itinere rem detrectarem dicissem Butherum adeo quæ in adibus eius acta fuerant dicere. Nec eadem adeo rebus de Tempore quæ rem enarrare tractata erant dicere. Quæ rem summa admiratione et deinde Deus Tempore ista tibi præstita non sint quæ sacerdoti, quæ enim aut magis etiam mihi Hibernia, rem indigena et quidem [illegible] notissimus sim, etiam et Espinta Gonsalo hem sanctum assequutus de petro de nomine gratus non esset nisi tam enarrent quam Erasmi bonum numen agunt Gallos amplexantur. Verum enim vero interim retro retroq; via transcribere videntur etiam nec si vero remanent adeo mature petri remotis, et quidem ad vestros apud Rhynam Gallia dimotis, quæ Ordinibus negotiis spiritus fiat inimicos quod Hibernis apud de Castelveter petri non Petro si vero inde ad Gallos transscribatis quod sanctus a Erasmo arrogantia, statim adierint pulsari Galli, qui velint Erasmi præderaw non dubitarent, Ordinis Hollandus non ergaw negotium religionis, Henrici Erasmum Habeo Castelveter, imo qui inter Castelveter Erasmus Petrus Sanctalia Erasmi Espinta petri Erasmi et Henrici in transita inde pectora apud a Rhyna totaq; Gallia auxilium contra Erasmum et arguidum subministrari. Atque ita vel (inquam Tempore) deus inde vito Hamvestram festinam apud vel commendatis, effundat et interim Gallia in posterum maiora auxilia suggerabat, et Religio Castelvera vel Arguidus debitum subinde minquam reddiderint. Addebam petro Erasmum autem Deus debet blandiuntur callido consilio in vos qui Parisienses et indigena sacerdotes primum desinunt, norunt enim nec si experimamur in Gallia multos habere qui apud Rhynam et petri inde vestras quidem persequantur. Quinimo si trasit aliquo ad ipsorum animos petitas studium non dederint continuo sycophantæ qui detrahabant magna et alios persequentibus petri apud sacerdotes Parisienses residere, et ibi qui nasuti et rigidi medium apud cum hominibus non habeant, et Erasmi sua gesturos in tapeti finem prenorunt patavi hoc et Espinta Gonsalo qui vix magis deest, et acerbissimis Ordinum dentes perstrepti, humanitate sua omnium animos sibi demeruerint. Etiam (inquam) hoc Erasmo fuit. nec non tantum experimur, sed etiam in rebus esse inveniamur et commissatores indigni inveniamur. — Dicemus tamen (addebam) non nimis vehementes agendas, non enim de benevolentia Ordinum, sed propria ipsorum commodum istæ vocibus scribuntur, nobis autem de proximi tandem etiam in vel tenebris persequentibus victoria, de maiori rem periculo, quæ vel ultimi si absentes ipsorum esse, vello eis solatio uberiori. Audebat hoc et similia attente admodum Tempus cum, rumq; non habeant quod exponendi nec Erasmus audebam

Habetis de vestris in Gallia Cotzemius Regis peregrinum, et magne dexteritatis venerabilem regnum auctoritatis, superiorem vobis iam longo tempore habuisse commendatum ad Ordines existere, vel ab ipso vel per ipsum a Regina et magnatibus. Quod tamen (inquibam) non tantum non improbo, verum etiam mihi si par desiderii commodum simulque apud eum. — Entdrum de, amicis Comitis moribus natura benevola [illegible] varijs ipsius bonitatibus perfectionibus, [illegible] omina nobis iam ipsum regisse, rum Anglorie non pro grauitate Catholica et minus sardotali fide [illegible] tota ipsi attribuendo que me perfidiam apud eum Catholicum apud serenissimum perfequutorem agere vel denuo fac drat. Ida vero ultra pdictum de rumore diuarium Regem nouiss et de Rar Grande Hostiorum et qua de illa aduentura essent Regendo utot tempestiue referendo addebat.

Dum Ida sua apud Comitis secreto et filio ab ipso monitor et Imbera mihi randam, submisse dum Ordines nouissent retinendo qui dicta fortuna ita pro obstinarent quod et tota quadragesima ipsos fieri adnouisset, atq (inquit) et de hoc non dubitet nouissent et examen reconstituendo atq bella moueri delatum ad Ordines qui dicebant si stent a te fortuna finisset pro meritis te expedisset.

Entro Hunt ami nouissent Hollandi qui Gorchij Cleuorum drat rum aliquoties diuersum vtrique tentasset Comitis prohibitus est a Catholicis, quare in illos fratrum fraudulenti delatorem subornat qui illos proditionis contra Brandeburgensem pecuniam ar rasset apud rentionem Cameretum qui Ordinum praesidio praedat qui illos in vnum pecunia conquestus Cleuis ad Brandeburgensem mittet ubi in Westm rarchiam nomethi et longo tempore mater habiti tandem vtriam arrestis fuit. Ordinis rum mise Ordinis possit multaq contra ipsos essent moderiq et alumnos Fabij de ipsorum prohibitas et innocentia nouissent. Magistratibus dominus Hollandiae vtr aggrauat publicis et Catholicis restat et ingest et vtriam delatores ipsorum rapiatur qui torturae admotus pecuniam suam fabitur et si ad illam instigatum assert pecuniam nouissent Gorcomiensem. Mittet itaq contra Cleuensis qui nouissent rogant Ordines illi mater sibi nouissent iam in Hollandiam profugerat Ordinibus petius quod Zelandiae nouissent et Landaet hic ingest hac Gorcomiensem pecuniam mihi non parum metum, et quod qui Ordinis Hollandiae est ad mortem in sua probe noram [illegible] pecuniae nouissent et pecuniae non parum obsequium studeam. Itaq nouissent hi Ordines statum saltem

640

ad templum Cantuariense Coloniam discessit. Et Gallandia et Cambria remanserunt in professione obedientiae Romanae ecclesiae sancti Martini remanendo habuit et diuersos quoque hominum ordines de diuersis nationibus et aetatibus magnarum ac parvarum insularum adhaerentes, cum eodem suggestum a Scotia remanentes Calidonia[m] in illa, ordine filiorum xij annorum adhaerentes, Idem in possessione gratiae et unitatis Sanctae Romanae quae dicitur ortodoxa diuinalibus Sacramentis, Omnibus diuersis diuersis diuersis Ordinis sacerdotes, pariter ac singulis omnibus diuersis diuersis Ordinis ipsos duos Sanctorum Petri et Pauli quod dicitur festa xx sub sequenti hora matutina Coloniam venit.

Systema Martini et subsequentibus ecclesiae ad Cantuariam omnes, et debet habita fuit disputatio Cantabrigiae magno apparatu et spectaculo, cujus interfuerunt ipse magna Britannicae Sacerdotes, qui gloria plena tuyedat in duobus disputationibus aliquando possibi, aliquando respondent, et aliquando opponentes fuit. Eadem tamen ad singulas questiones duo disputati dicunt qui opponebant, et quidem in theologia defendebat doctor Danenantibus has subjecta opponata. 1a Nulla est Papa temporalis potestas ipsis ecclesiae ad homines spirituales. 2 Infallibilis fidei determinatio non est amplius cathedrae Papali. 3 Cura Ecclesiarum videtur est illecta. — In jure vero doctor Palendrius possidebat 1 Contra naturam contra gentium partem tenetur quis denuntiare criminalem probare non possit. Sunt autem quae tenet possita contra Cambrensem partem Hermanni Garneti Estuta, de qua sub anno 1606 dicimus. 2 Secretum ultra tertium remissum omnino debet. — In medicina vero defendebat doctor Cisselingus i Magna et medicina ipsum morbi non medentur. Et do quod per Magiam Cathedrae diversae miracula tangent. 2 Cibo vestes sunt omnibus vivis antibus. Sicut hoc possitum contra omnia diversa 3 Morbi de perturbationibus quam de humoribus sunt graviores. — In Theologia magistri Wermius pendebat 1 Ecclesiae pastor pastoris mercatum sunt adhaeratoribus. 2 animalia bruta non faciunt syllogismos. 3 Festum mazet non est a divina.

Idem hoc tempore idem stupor vidit templo Westmonasterensi mater sua talem petitionem dicit

D. O. M.

Buna memoriae
Sodalitium
Mariae Stuartae Scotorum Reginae Francorum Delphini Caroli Scotorum
regis filiae et haeredis viuae, Henrici Regis nepti de Margarita

natu maiore filia Carolo q. Stephanum regi merito regnata prouincia Andegauie q Atyghar regis de desiderio sharum suarum natu magnam abnepti Francisci Galliarum regis romuli Cozena Angeu dum regnat redacta et in habitabi Hierusalem et Carolo magno Britannie gubernatore potentissimi matri Ludouici regis et antiquissima progenie maiorum totius diuersis germanis bus agnatorum vel regnatorum merita et egregiissimis animi et corporis dotibus et ornamentis triumphata. Qua vt sunt vere rerum humanarum verbis possignam annos plus minus 18 in residia detenta fortitudine et stabilitate fide fraustra rum malenecerum obstructionibus tumultuum fluctuationibus et rapacitatis inimicorum insidijs tentata stetit tandem quando et regnum infesto deorum seruo pedi-claudo et rentemoto mundo cassato ruminis diuersa morte Christo senatui anime salutem Carolo filio suo regni et possessionis et nominis vnico reddo infausta fortunis diuersis deorum patrum rumoribus interpolo interpretum regium sternat maiestate subiecta et vota vadum seruo ordinibus prudentia communitatum vi Id. Febr. Anno 1587 etatis 48

Est finis Januarii vsq ad iudicium martij diuersi sunt breues tanta minus regia et nouarum rerum non inuenirem.

Cum in festo venerabilis Sacramenti celebrem solemnis fuisset processio pedestris media milium signa tubis tamen equestribus astantia ibatur adue candit de templo rum domo sua diuersus reassumit et postmeridie tandem atq in diuersa 8vo stadyonde solemni sacro tuto tamen regnis interdicat, retidem modestie status et gubernatoris qui semitatholicus habebatur sanctionem et seueram agendi ingeniosus rum postea diu institerat et honorarii nominis a regio magnam tenui detorquebat, sicuti rimatis positi rentibus minoribus de portionibus signa modum grauis erat. Cum sacrificium quod 8vi Martini vicarii fieri ingressato pro militibus Hierusalem. Illud tamen arrogabat sibi, quod pro bonum militibus Brandeburgensis intra rimatum inhabitantur, inde ingressum passi cuius omnia deprehendantur passim magistratui ambitiosi, militantibus, tandem rum Brunsuici signo detrahi rerum in diuersum Marchesi insigne monasterium Belgenbergi rum admittis ex adibus depositum, do quod ipsis ad vetum via non prohibentur, magna Brandeburgensis inimicia qui passim introducatur, iam ab ipso Hollandis atq Mauritio qui legato sub deum vertus non est Ernesti tunc ostendat se magnanimum esse qui tantum bellum post rum mille peditum habuit Hollandi militibus 2000 in diuersum solemnissim solemnem suam vsq tamen mercatantes, sed rum in Cuno Gymnica Bohemiam versus veniunt, subito ad suos vendisi sunt. Ed in Septembri vindelicis non paucum damni diuersi intulerunt.

3

Carolus dux Sabaudie mortua filia sua Catharina, quam Laurentio Gonzage Mantuano primitus desponsarat, cum Ludovico Montisferratensi cum eodem etiam egerat de tutela et administratione bonorum ad dictum pupillum spectantium, atque in senatu Taurinensi fuerat debatum, quam in presidio senatus interdum bellum contra Helvetios ingens oriretur, neque quam auxiliis cum Helvetiis habitis, quibus ortis, provinciam sibi in expectandum Helvetios consuluisset. Cumque autem nihil tractatus sua Sabaudie undique auxilia rogaret, etiam ab ipsis Hollandis, offerens se venturum, nisi quod in orbem Confederatos graviter debat, sandbant cum senatibus Ludovici, et bellum in Italia depictari omnibus modis optabant, attamen et milites conscribebat, et multos novos conduci mandabat, attamen Evanis Crassum quem milites prefecerat, revocaverunt et hos equites cum abduxit, ipse in Sabaudiam quidam reduxerat cum paucis suis reactus fuit Sabaudie, ne quid etiam Gallis et Italis militibus cum Helvetiis adversantur. Quare stipendia non solutis militibus Crassum passim in Italia Argentinensi atque Alsatia predabatur, unde depti indigena in hos insolenti petitos reducti, reliquos in fugam vertunt, qui manipulatim infensi bellicosis in Burgum venerunt, Evanus Crassum ipse Argentinam ob debita sua detentus est.

Diuturna admodum fuit lis inter Tinctam et provinciam Bremgartensem, illa tandem cum Helvetiis [illegible] diuturno bello, ut ajebant, addicant Tincte ortis confederati Lausanenses diuturno Rhodanum etiam aliab Lausanensibus infensis, obsidebat duo urbem arcemque expugnabat et ad deditionem fere, nec obstabat Tinctensium, quos de pustantia Lausanensium Helvetii detestissimi de singulis centenis militibus singulos armatos, et singulis curribus nec cassarentur victos Tinctenses Bremgartenses mittunt, quorum admodum regnato Dauno, et duo necessarium magis quam ultro pacem fecerunt. Dissimulavit haec Helvetiorum regnatorum Dauno, quia erant Lausanensibus non gratum ulciscendi, ita ingens odium in se provocaverunt duris Bremgartenses. Ingrediatur provinciam et nominatim regis Dauni, qui aliab Hollandis paucis aequis totus militibus adcessit, ultrab ad regem Helvetiorum missit, quibus de Helvetiorum superbia conquerentur, qui se jura fere omni rebellandi, nisi regibus et provinciis tutori esse renuerentur. Quam et in Anglicum dissimulato habitu profectus et provinciam suum regem in Hollandos sollicitavit, quae res non paucum motum Helvetiis movisset, atque effecit et [illegible] anno sequenti milites intra suos fines retinuerunt. Ferebatur quod Anglus ad pro fratre suo Carolo Regi Helvetiorum secundo nata frater pugnando summopere allaboraverat: Helvetiae quidem non uti abundat, attamen ob haresim Anglicam detestandae

443

Monumenta annis superioribus gremio ecclesiastico de praedestinatorum
certa inter Geminastas et Gomaristas, de statu
quo hinc inter eos agendo rerum tractatio, detecta, opinionem Calvini
et aliorum de Reprobatione rejiciunt. Deinde contra illud dictum hu-
jus libelli sui non aliter aut alibi quasi de gallico in Germanicum
idioma translatus, quo ostenditur, quod ministri verbi et superintendentes
diuini, tuta conscientia illi non possint subscribere vel consentire, 1 quia
est contra scripturam, et multis probatur mendacia. 2° quia mentitur in
doctrina haereticis effecta movet, unde stigmata (sive hoc verba)
infamiae addit. 3 quia confirmat doctrinam contrariam per multos
ejectum. Hos postea vitio [illegible] in Ordines quod remora-
torium contentiosi gravamen postulant, quod tutae pacis [illegible] et
doctrinae liberae relinquunt. 2° petunt alter petunt illud dictum
inutile esse ad rem propositam, 1 quia contra verbum Dei. 2 quia insultum
audiunt Calvinistarum. 3° quarto testantur non esse in potestate
Ordinum de rebus fidei definire, nisi Deum hoc fecerint potestate sua abusi
per esse in potestate superiorum magistratus contra Dominum
Deum nostrum. (83) tolli hinc bello contra potentiam et in stium
de rebus fidei definire erit ne petunt vel imperator sit, videtur ad istos
magistratum hoc pertinere, unde nunc desidet, videtur se si
quis inventus, et via synodali peraderantium indicto relinquantur.
Vide anne certior quomodo veritas ab hostibus impugnatur in
petitis, dreaventur, contra rebellandi et malo probabili titulo Ordinis
regni Hispaniarum velut tyrannum dissimulare vel vertisse.
Habent hi libelli male Ordinis, staq Rotterodami in Gomaristarum
contingentium hostili manu nituntur, remedium disturbant, praesentis mulctis
quisquam in edictum petunt, postea ante horarium vel remittant programma
de angelis sub gravi jurejurando talibus remittunt agi detunt, sive verificari
fanda et nefanda in Ordinis pro regia Gomaristis, Examen rebus
Voogart nominatim mille diebus perstringunt, et ubi patrius a studiorum
abesse. Ordinis tamen contra non parabilis 100 florenorum multam regunt, inventa
exulem suspectis, redditibus per parochiam vestis proportionibus.
[illegible] Castaveus [illegible]
Ordinis [illegible] Ordinis contra acturnos synodum anno 1610
[illegible] Ordinis contra [illegible] et contra patrium
Ordinis actum dirimit. Quod in Hollandia vicini sint pastores postulat ne-
magnarium quam rerum ibi unum a multis annis per Hibernum ostendit
vitium religionis Calvinistae, quod respicit ad dictum emanato anno 1612
contra religionem papisticam sub poena vitii et exilii, et stupri et
pium parochiis tam parochialis quam regularis ad ritus papisticos per angelos
animarum ordinis unum potentiae mutatis nominibus et regnorum libris
et immutatis vestibus in oratorio in granariis vel in superioribus par-
tibus domus, postea ruper tertiae vel alio secretiori loco Calvinistae consolantur
[illegible] divinum Dei ritus annuntiando, confessionis abjurando, missas cele-
brando, et Sanctam Quaresmam administrando, et hoc est gentilarum et
notorium in provinciis vicinis.

Religiosi

Ad secundum vero articulum ista ponunt. Quamvis fratres [illegible] habeant
Pastorem ordinarium cum illum nec jure nec regulis nec habeat nec
remedia patroni, quia ordinarie et etiam remissam debet nec ad ordinem
regulares nec regulares possunt. Ad tertium. De nominibus
et regionibus Cathalanorum et patrinorum, de quibus in 1° 2° et 3°
dicitur quod in dicto quod fuerat et unus expeditus datur est impositum quod ab
eis interfuerint ad dictos regiones Cathalane, vel illis assistendum et
capitur in capitulis singulis, statim cum quando Cathalani qui ad dictum
sua regiones descendunt secum eorum nomina et regnum assignata
in singulis Pastoribus petrahentur ab ipsis dictis regionis, ita postea
fuerit contingit quod Pastores mendant in manus ostiariam suum
cum eorum singulis et libris, et eorum curia jubaretur et juniantur ad
fornum ardet, ibi dicunt et timebunt patrini. Ad quartum
sic regulis legitur quasi essent in media Roma in qua celebrum est
ad dictum, ubi autem oportet una cura esse in vino vero, et altera in alio
posset postea intellectum inquirentium. Ad quintum. Esta commissio
Romaria vere rem est imaginaria, et non vera, ita et post et illi de
secretis rem federati versantur in illis provinciis et ortum et
fingere dictum est. Ad sextum ad [illegible] ubi [illegible] in angelium illum
tuli patris possit quod procedunt bene, [illegible] animarum, sic esse fuit.

Diligenter Reverendi veritatem Ayderus qui cum confirmationem Roma
accepisset, et sacramentum vel quod erat predecessor Rmi Sabbudensis
habuerat, dum modo sacerdotium quidam non requirunt tam rem
hab [illegible] accepisset a legato Burgellensi ita ad illas
vestes.

Imprimis miramur Patres Societatis nunc demum post tot annos ad
primordia revocare et examinare velle articulos vetos maturo admodum
consilio recusatos, et non solum ab illustri Dño Sasbodo per memoriam
veracis Ayderi, et Patre fratris sui Hadrontini provinciali Societatis
Jesu in provincia Belgica, sed etiam a Smo D. N. aliquotis obstinatis instis
precibus rem petant vetos ab postissimis de Societate provinciis odeatos, et ad
instantiam postorum dimissatos, et primus articulus statim in matro instituat
et vota Patres Hadrontini quam supra observationes articulorum ad suos addat patres
ita se fiat, rumpe mentita etiam sequenti constitutiam suam supra et bene
examinassent. Illum quod memorati essent mandati S. D. N. tum qui
mandant servari articulos vetos, tum ceteris quo nobis et religiosis odit etiam
prudentiales et de societate Jesu ingredientes provinciis confederatos
tam in his q[uo]d [illegible] administrationis sacramentorum, quam extra
doctrinam Cathalanam et descriptionem parendi ordinationem veram Ayderi.
Quod attinet ad scriptum extra 17 articulos Christo qua fronte Burderatus
nisi fuerit ab eis qui in Hollandia nunquam fuerunt. Cedat qui ibi agunt
negare non possunt quin a Sua S[anctitat]e creatus fuerit Hollandie vicarius

tant [illegible] provinciarum Societatis Jesu in
provincia Flandriae qui tum
Rome erant contra Societatem
quinquennii obtinuerunt sibi
dari et dentur

...sse frumentum & hor parte ruralium & non inusitatum habentis presertim in ingressu egredientium et ingressu[m] habentes. Quando ad Cathedrales dominos aliquos venimus et quos, eorum dignitates, puta Ordinarii eorum pastores vel seniores fere residentes et fere magis fere, quam in eccl[esi]is ubi agere debentur religiose, nec hi ipsi nisi vel omnibus habitu et tonsura sed relaxati ordine suo remuneranti, nisi quando venerunt fere ad nos ecclesias et alibi. Religiosi qui in choro fere die habent, sed continuo discurrunt de ornamentorum, ecclesiarum et ornatu notabiles fieri sunt, et ...re nisi paucissimi, imo fere religiosi mendicantes hominibus omnibus. Quod in ecclesia in granario sub tecto et superioribus partibus domus celebrare nunt, professionis audiamus, castramus, sic quod mirum quanquam non semper eccl[esi]am in honestioribus aulis et celebrius remanentes fiunt, sepe eccl[esi]am irregulares et frequentiores quam degerent, dum sic religiosi in transitu aliquando suos ministros solemnia celebrare volunt, et statum reddunt, solum quoties interim in generali ordinarios eorum, qui mandare debent et parati sint ad mandata quorum in quibus morbis et necessitatibus

Ad 2m Rm dicitur ad patrum sanctitatis in istis partibus qui ordinarii nomen, cognomen, eorum habitationis non scitur, vel scitum negato aliquo ratione, illud eorum fere possit. Contrarium quod fuit et quidem quod contra ordinarios mendent falsis argumentis ordinarios sanctitatis sibi non esse mirandum. Quomodo ubi ad ecclesiam qui fere communes aliquot una fere loco residet. Ubi vero eorum aliquem transimus, quin immo non modo Cathedrales sed fere et seculares, sane obstupefacti cepere haec quotidie non reddere dum nondi potuisse ab illo qui vel in transitu hab partis inuisibat. Circa quae deficiunt pastores destituta essent pastoribus, aut non possent, aller pastores inveniri, sine continuo essent in eis pastores pastoralia ita debere ingere sectum aliter, sed qua tantum ad necessaria fere, et ab alias pregparata loca diligenter, et a pastoribus quos ibi invenient ordinate secundum legis dies et artes agere inveniatur, sine illo corrigimur.

Ad 3 Rm Non est quod periculum timeant pastoribus, si tam sint magnarii, sint possint inveniri, sint quos vel reguenimus regnesti: hor ad hominem. Ad vos vero. Si negligit diuta habitorum abstinere debeamus ab eis que sunt nisi religiosis detrimenti, et ordine de reclusis quantum fieri potest sperando, cum dudum nos contendit Hollandiam a vestibus desiderasse, sed absit et ad omnem ingressum delectum, vel etiam insectum statum pastoribus fugiant, hor inordinatorum est ad quos non pertinet de omnibus, pastoribus quamvis curam agere debent, tamen gloria dei et salute omnium id requirente interdictari quemquam debent, nisi et animam pondere pro omnibus. Certum tamen supposito non tantum salutem periculum quantum imaginamur. Quod enim differentiam habet celebrem aliquem vel ministrorum pastoralium, peregrinum, vernaculum an vestium nomina absconditum et tuto loco reponendo. Cur hoc minus sit, pastoribus quam ornatus alia quaevis momenti frustra de eis rem mundana sacra, valeant, relignat, aut etiam [illegible] aratum. Etiam non

magis molestarent catholicorum nota dum a quibusdam studiose registrantur
et transmittuntur huc illuc extra provincias, et sciat totus mundus
nos adeo multos communicasse, quotquot scilicet infantes baptisavimus, aut in foro
poenitentiae absolvimus in publicis vel secretis confessionibus. Utinam etiam non
magis molestarent catholici per hoc quod publice de suggestis in Brabantia
et Flandria proclamatur astantibus et audientibus haereticis in ista vel ista
civitate Hollandiae talem fidei fructum, tam celebres haberi communicantes
catholicorum. Quod si tamen etiam rationabiliter timetur periculum ne libelli
in quibus nota baptisatorum, communicantium, testium veniant ad manus haere-
ticorum, nemo est qui per rationem velit quemquam cum tanto periculo constrin-
gere, ut aeque ea describat, nec credideram patres societatis qui in Hollandia
sunt hac in parte esse valde scrupulosos, ut intelligam moverunt et ponderetur
hoc incommodum cum ex quo possunt evenire per incestas nuptias, matrimo-
niorum dissolutiones, illegitimationem prolium, et similia quae non raro eveniunt
quando baptisati parentes patrini, communicati et testes non notantur, quos etiam
in dandis nominibus nunquam deprehendimus facere difficultatem.

Circa 4um Rdo quod aequius quam ordinarium sacerdotem facere rationem de
adventu, et maxime de communicatu faciendo, ne fiat confusio, post enim festum
et ordinarius etiam in vicinia eodem tempore communicaturus esset habitaturus,
atque ita per istum concursum tam ordinario quam noviter advenienti sacerdoti
creatur periculum, possit quoque ordinario constare pro illo tempore sine
gravi incommodo suo vel suorum illo vel illo loco communicantes fieri non posse.
De media Roma non est quod sic exclamant, supra enim ostendimus sine
magna difficultate ordinarios posse inveniri, et forte non minus commode
invenietur ordinarius pastor in aliquo oppido vel pago Hollandiae, quam par-
ticularis aliquis parochus in urbe Roma, quod enim dicit solum unum
catholicum communicare, qui facile illum demonstrabit. Sed nolumus videri
tantum defendere ordinarios, nec ponendo agere omnia affirmamus: una hora esse
in uno loco, et alteram in alio non semper licet pastoribus quibus residentia
demandata est, liberiores in hoc sunt religiosi, qui citius deprehenduntur facilius
alicubi quam esse.

Circa 5um Rdo verum esse commissionem jam supra demonstravimus, et si qui
sunt qui non credunt, veniant et sumant experimentum. Quis non videat
in suis esse admodum veri illam commissionem ordinariam locorum esse imagina-
riam, quae datur ab habente legittimam potestatem personis se obligantibus
ad residendum in loco, et paratis ad instar pastorum succurrere in quibuslibet
necessitatibus occurrentibus? An imaginarii sunt sacerdotes pastores regentes
catholicos incolas, et per annos plures pastoralia quotidie exercentes? An
etiam imaginariae sunt persecutiones quae talibus intentantur? Utinam
imaginariae tantum essent oppositiones et contradictiones quae illis fiunt
per illos qui nostrorum fautores et cooperatores esse deberent. Hic imaginarius
pastor fuit S. Urbanus et alii infiniti episcopi et pastores cum Romae et alibi
praeter persecutiones occulte in cryptis aliisque locis, locis abditis latebant.
Non adeo usque adhuc latent in Hollandia laus Deo, sciuntur et tolerantur
ab haereticis plerique quamdiu in exercitio non deprehenduntur, praesertim seniores,
qui per 10 20 30 annos illic egerunt, et quamvis exilia, carceres graves,
mulctae et bonorum direptiones nobis intentantur, nondum tamen usque ad sanguinem
restitimus.

Ad Cm vero Cyrum rede vel subtilissimum, Thebesq; gnum cognitum possu-
mus dicere, qui prosperis gantate tales collectum
fecerunt vel didicerunt istum cognum. Cyrianum ipsum inclinem gantem inter
gentes qui alias etiam minus bene sonare videri possent, nam gantas
non cognitas malum. Optamus et cupimus et petimus bene sanctos et
religiosos nobis in subsidium mittantur, quos pacifice et ordinate agere
velint, et agressum se tradituros non pertimescant, subsint illi rei sua S tab
nobis habeatur, non pertinet immodice sua rem dispositione altorum, non
possidendum sibi quod ipsi in suo vellent, et in tota terra pertinet, sint
sollerti cura nobis rem intuitum gerit in omnes partes, sicut ingenium
viribus, prudentiae, dispositi, obtemperant, qui sua dimittat magnificent
aut qua sua sunt quaerunt non desiderantes. Sed si quis modestus, humilis,
zelo animarum flagrans, paratus ad eadem magis quam honores, amans
pacis et ordinis exercitia, hora nobis fuit fundatur et annabitur, Deo
et nos hortamur ipso facto dicamus ipsi nos quod quam
dim sua S tab sint religiosi non subsint, pro ordine et gradu nostro
stemus, et ministerium sum honorificemus paratique via mandatis et
dictis S tis Sedis Apostolicae, ubi ea nobis mentiuntur, arguentes. Ita deus
pacis habeamus propitium et de animo hoc cogitemus, et pacem cum
cibus fructifere possit quantum in nobis est habere studeamus. Si quis hoc
facere dignum dictum videatur, id dolor detorsit, saeva memoria pacis et
veritatis.

Cum hac modo Romani usi sunt Numero sum et etiam Romam citatus dat ad
Hedneretum Franium et adjungit se Carolus Everhanus nolens Antelayensis
et Leonardus Lestus Lycoletus Lemanensis, qui Romam studiendi tantur quae-
quam intelligibilem habent. Ruchonet Franus Hamo sibi rerum in minimis esse,
rum jam Roma apud alios non sic scripta authoritate, et me obiit vita sanctis-
tas.

Augusti 12 grande fulgur celeme prope Romam ingenti incendio domum
rezipit et adfundamentis usque ruit.

Agebatur in Gallia de pacificandis simultatibus inter Regem Gallie et Hispaniae
Hispaniae primijem, et inter natas praeter Regis Hispaniarum filium
et de Hispaniae Gallie primogenitum, inquirunt obtinendi etiam
recepisse animi Hispaniae primogenitum Comitis, pro cujus regni firmitate
tandem visum fuit etiam pacta pro praemissis contractus et ratificanti
regis inter communia confirmare quare 17 Augusti Rex Gallie Ludovicus
cum suo pedestri et amplo equestri, ne quid mysterium pacis
Parisiis discessit Aquitaniam versus, quem postridie secuta est uxor mater.
Pertinuit cum venisset, ut stulti pueri morbo recipitur de Hispaniae
Gallia Hispani pacis, quae, si aliquando subsistere coarti sunt. Denique
Burdegalam Aquitaniae civitatem venit, ubi cum primum generale
consilium suae ordinem 18 Octobris anni proximi, in quo primum generale
mandatum dixerat primogenito Hispaniarum ad duces Guisiae in Galliam,
et sua nomine nuncupatum cum de Hispaniae primogenito contractum, et inter
vertia de Gallia simile mandatum duci Lotharingiae primario Regis Hispa-

senatum transmisit. Eiusq; dextro die Burdegalis in Galliam Rex cum omnis generis nobilitate ad primum templum perrexit, quem subsequutus Regina mater. Deinde Sicilie et Hierusalem magnaq; pompa transactis festivitatibus, exhaustus ludis et [illegible] conjunctus convalescit. Fessis igitur malisq; tormentorum bonis. Eodem die in Hispania Aragonis oppido primario festo celebratum matrimonium cum Elisabetha Hispaniarum et Anne Austrie generum regis Galliarum, statumq; a generibus recumenti Rex postea ostentatus est manum filie sue petenti cum Galliarum regina quem deinde cum nobilitate subsequutus est. Octava Octobris Anne Austrie generum perfectus est Baionam versus cum Elisabetha Gallicana et in Hispaniam discedit in cum comitatu, illam ad confinium Hispanie Regina mater et Regis fratres. Duc vero Lotharingie in Andelam fluvium venit, unde indicunt et pacis celebrande Hispaniarum primates in Galliam convenire inquirit. Statim vero a generibus festivum Rex Galliae pacifici ad senatum de transfretatione proposita, petitaq; in ecclesia Cathedrali Hymnum SS Ambrosii et Augustini alacres letitie significant.

Turcarum imperator anno aliquot cum patre mortuo in regnum successisse cum Rodolpho imperatore pacem egerat in Hungaria insula Septembri decima [illegible] mortuo Battorio transmisit Renano Turcus pacis Bethleinum Caboden illam regionem invasisset, et totam fere occupasset, Sirq; bellum intendebat, anno hoc anno cum eo pacem de renovanda inierunt. Misit itaq; Turcus bassam Archomathen Graium virum satis pacificum indemnito Caesare Gratiano Christiano quicquid terre inde retinuit pacificum agebat. Rebellarat nanq; contra Turcum in Syria Nassaff bassa, et non solum persam contra Turcos excitabat verum etiam Christianos primipes praefatum Hispaniarum Regem ad sacrum bellum et tiare sancte imperatorum bonis rendere hortabatur, que ubi non parum pectum Turco ministrat, et de pace vel indemnitate matura et sacro cum imperatore agere deliberavit praefatum cum Nassaffio e medio sublato fidei quod potuit rebellionem prosequuturum et quamvis Turcas illas fraudes imperatorem et potentiorem bonorum restituturum offerret, barbaros tamen perfidos multa pacem abnuebant. Exitu itaq; mali Legati Turcici Viennam veniunt, ac splendide admodum excipiuntur et donati sunt qui cum Christi agerent Melchior Clesselius est renunciatus, Mollartumb et quamplures alii, et quamvis inter convenientes pax in decennium habebatur attamen 15 Julii rebellionem convenit pro imperatore etiam nec Hungarorum [illegible] finem determinum. Et pax de anno 1606 in insula Septembri facta rata fuit et de horum 20 annos valeat. 2 de 158 pagis quod Turcus petebat videl. Buttanum ad arcigonem Strigoniensem Christi go solum redirent. 3 et intra quinquennium damna Caesari illata reparentur, et Hungarorum quamvis Captivi Turcarum dimittantur et quinquennio intra ordinum Hungarie utrumq; imperatorem Catholicum Christi pacificum obligo pro Turcum Christum et omnia Christiana libere pacem ferre permittantur. 6 Imperatorem Constantinopolim

[illegible] libere remmeant, modo in finibus Hungarie Turcorum atq[ue] Croatie Cesaris [illegible]
ostendant, et agentes et consules suos Constantinopoli permoueant, 7 Mercatores
in terris morantibus fidem habendam non habeant, sed bona eorum in ostium scribam
ferant Consule vel agente eorum Constantinopolitano. 8 Eurfordt Cesaris
libere bidam dant et vendant. 9 Hanseatici Hollandi et Brigge vsq[ue] ad mare
Cesaris ostendant ad mercimonia non admittantur, sed repellantur. 10 Pretor
Transsilvanie vtpote imperatori vasallus sit. [illegible] rendat tributum pro
Cesare subscribunt Cardinales Gurgatius, Aquileyensis, Trevirensis,
Ioannes Mogontinus, Rudolfus Treuirensis, Altanus et Philippus Colonienses
[illegible] Mercy [illegible] Petrus Pragensis recusant, et Cesar subscribat, qui ibi
Boemie regnum celebrabat, et tunc vero 30 stipendia Danubio Constantinopolim
portanda, mercatur et Turcarum imperator rendat annuatim
Statum assignatis mensis [illegible] militum Turcorum pro [illegible] Bassam ad portam
tam mittitur, et tributa Eberhardi Nassaw basse rendant.

Monemus igitur quod illi qui Colonie priuatis studiis Calumniantur, quesi-
erant de prouisione Clementina de rescissione Mencelay et aduersus Colonie nouam
rintatem imperasse Ordinem mendicant et rumpeam atq[ue] horrendissimam in
ibidem aduersus agitasse. Quod contra sua priuilegia esse tum gentes
non[illegible] Colonienses denuo sententia Cesar dixerat et Mercatores
Aduersa sua defendant, et contra in integrum restituendi, vtrum illi mandata
Cesaris non tantum violauerint, sed etiam illudant, confessi premissis
et veritas Ordinem confoederatorum, atq[ue] Cesar vtrumque sentire sue con
stituit [illegible] Colonienses, et accidens, vbi tunc Ordinem se ministrare
non audebat, atq[ue] [illegible] accidens mittunt Hermannum comitem Hoyenbergen
tium aliquot signis, pedites qui aduersa defendant, hi vetuna Cyclopis
de improuiso adueniant et postridie magno impetu diuelli impediunt domos
Hazardorum, inter quas veniebat una insignis mercatoris Colonienses [illegible]
[illegible] insignes Adam antes precedens, in eam et demoliuntur impetu militis
preuenimus dyritum Cesaris pragensem, qui mandatis patribus studeret in ob contu-
ferit ingredibat, ad intimum suggestum tollere qua in tabulatum studebatur,
struxerat [illegible] erat decretum imperatur, sta et qui nunq[ue] gradus ascendit
et agent imperatoris per tollendum velut indices et decretum retraxit,
ante ianuam eatenus descendat. Sed postea Treuirensis Coloniensis retinuum
tium tenuit in manu per sacrificium de Cantoris tradi Cantorem studiis qui
linis sui ostenderet. Vocato atq[ue] firmato sunt hi quoque magnus et pragensis
ad imperatorem transmisse. Extra quatuor vitro de quinq[ue] dissentis
sunt vel adde qua in curia expedito erant decretate. Mercatores vero exarmis
Treuirensis in Bohemia tollerent quisque depositum, quod Ordinem qui absentes
ham Cesaris et deberent pecuniam vel transferent, nisi omnium pecuniam
in diem debiti essent.

Deinde octobris Colonie celebratur synodus diocesana vbi constituitur et
mentur peregrinus sacerdos peremptatur celebrare sine debita auctoritate ne quod
quod passim vagabuntur, qui sub pretio sacerdotium valeat suppositis pertubu
vel equum vero pedinarium vitabunt fraudentur.
Festo Magdalene sanct, et quod mirum in pluvia nimis hesterno pernoctans stabu
nus sine non tarde

Vndecim in October Brandeburgenses grauem et mutabilem vbertatem vero imper
ut Ordinem quoq[ue] magnum Cesi a Prelato indicis ostensis qua in pace ad frontem
et vbi visitabatur denudati sunt. Quinq[ue] nostrum retinebant trium trium stearcoris
pretiosis vtuntur velandum et indica trium depicta vestia vestem quod trium
illo furore abnuit et arriuare vinum in regione ad modum esq[ue] vulnerant, tuba est
hesterno in seruandi pronuntiat fidei.

sub patribus.

Martinus erat anno preterito Clandent Aquadida prefectus Sorentatis, quam subsidium
hunc anni singulis pecuniis suos Romam misserunt, qui alium in locum eius
succederet, qui sub finem hunc anni defecerat. Mentium Petellesium virum Romanum
magna ingenii grandis tantaque prudentia illa designatus est ut postea fuit et
consulatu ornatus, at si actus pontifex Romanus adfuisset, gratam ingratus
bantur tantae rebus federatis quod de suis civibus eodem tempore meruerat
Romanum pontificem et Sorentates pacificum [illegible]

Debebat legationem, quo Romam pontifici agunt regni Hispaniarum Christo
florentium, qui rem debet Clerici rem Regis Angeli cubarum egisset, simul pacti
de rebus pecuniis debitis, meminisset, nisi nostrum Regem meminisset, contra
missis literis de quo pro utilitate et passim non satis pro sua quidem
et decus regio tractantes de quo rem Rex congestus adest se legati iussi
adhuc Leonem Clementis vel quod qui se quaestibus ministri tranquilli
non debet sic pecuniis mandatur. Cubabat hac Christi libidinis male Angelo
qui nostri hominem depromsit Athenis, et gladio vecturi, cum pro mortuo
relictus adest, mirarentur. Dum largiuntur rei in pecunia detum fiducia sanati
est.

Sed vanae Eugenius erat Athenis adest Ecclesiarum tamen amicitiam ambiebat
et itaque Romano pontifici honorem defuit et rem Philippo Christianarum
rege fodens iniret. Legatos ad eius cum pacis Philippum Francorum Eugenia
Eugenium Christianum, qui adiungat Ludovicum Galenum Francorum, qui
pecuniaque annuo in Eugenia remunerabat erat. Qui rem Mantua Eugenio oratorum
negotia sua transegissent 3 Novembris Roma pontifex pacis sui ara reli
bi postulabantur magna gaudia a Romano pontifice gesta sunt ac magno
totius civitatis Romanae gaudio processum cum eodem longore sequentium est
atium legatus Gallicus nomine Regis sui obedientiam Romano pontifici exhibi
turus per magnam magnificentiam et frumentibus Gallicis.

Detractati Victor Eugenius probat sanctae adsumat et eius rudam rano
mino S. Petri Asserio, simul sunt sta ordinarat et rem ad eum pacis gubernatores
peragendum, id magne fecerat Victori insidiabantur, itaque in festo St.
Martini adrepsia detractatus est patrum sibi adhibi rem & aut 10 Hominum
solummodo remanerunt Rabbi qui [illegible] inter quos erat Magister Carolus Cesenis
Hareburensis, qui rem Agrestinus agendum est antiquum magnum adhuc pecuniam
ostium, adhuc ingrediatur Carolus Martini ingressus quam Cesenis contra
dictum suum ingressum videns ad mensam domus ostium, relinquit ante
faciem ingredientis obstruxit, dictum illi ingenti quem secum tenebat, macte
ri ostium obstringit. Qui in oratorio erant sententiae Hinc audientes ad
sacras dicta oratorium ascendere et tentare vero absterrendo parabant. Dum
dictae vero absente sacro mensam in tribunal sic sedebat, dictum iracundus
ingressus et ingratus offendens, ora frustatus et adhuc dicta quaque pacis
qui sicum ancipiti renatus, rem ecclesiae adhuc Montevadeum qui in
ingenio habitabat et sacro missae ostium intendebat, pro nunciis, illa sacra
sua alterius privandae sicum intendunt. Itaque unius et mortuus ingenti

(fol. 4v)

+ in platea der Ambachtstraet dicta

Rursum Ultraiecti in nocte nativitatis dominice cum Dns Paulus Buz-sedumus conventum habet + apud quendam Mayortium ecclesie collegiate Ste Marie ministrum, atque de nocte nonnulli convenirent, id animadversum est a vigile Harderio, qui ~~[illegible]~~ de more signo excitando illam partem civitatis ad horas signum edebat, is statim ad praetorem accurrit. Pretor vero in aedes irruit, et quamvis sacerdotem non invenisset, tamen Mayortium minus omittendi officii sui alioqui ita pateret et nomen sacerdotis, et eorum qui convenerant edere cogeretur, quantumvis oblato magistratui libello supplici, quem Martinus Ademarius advocatus composuerat, ostendisset contra omnia iura omnemque rationem esse et quis seipsum accusare, et contra se probare cogeretur, verum apud Dei et signum contemptores, et humana forma belluas, nihil obtineri potuit, quod vel speciem aliquam aequitatis prae se ferret.

Novissima Catholicorum conspiratio quae anno 1605 in Anglia contra Regem facta fuerat cum Thoma Percio detecta fuerat a Roberto Car Scoto qui ob id Regi placens ab eo creatus fuit supremus cubicularius, deinde vicecomes Rochester, postremo vero etiam comes Somerseti. Hic cupiebat uxorem comitis Essex ab Elisabetha capite plexi, feminam pulcherrimam, sed furiarum quartam, utebatur consiliario Thoma Overburio viro nobili et probo, is eum suo ore suadebat ut hanc improbam cogitationem de pessima femina deponeret. Ille ob amorem impatiens quod sibi suadeat Overburius mulieri aperit, quae cum illo copulata summum odium contra Overburium concipit, et maritum suum in ultionem instigat. Destinarat Rex legatum mittere in Moscoviam ad hoc Somersetanus munifice commendat hunc Overburium qui et promptus ad hoc a rege nominatur. Postea Sommersetus Overburium convenit dissuadet ei longinquum iter inter barbaros commorantium, suadet se postea apud Regem excusaturum, consentit Overburius, Sommersetus vero loco excusationis Overburium apud Regem velut malignum et immorigerum accusat; Rex iratus illum in carcerem conjicit. Sommersetus per Westonium commentariensem ipsi venenum porrigit, quod cum non mortem sed gravem languorem afferret, datis 200 florenis corrumpit eundem quendam Romanum pharmacopoei famulum ut ei venenatum clysterem imponat, quod etiam factum est, unde Overburius post 6 singultus strepitus animam exhalavit. Romanus accepto auro Parisios in Galliam abiit, ibique post semiannum aegrotare incepit, itaque legati Anglorum Thome Edmundi commonitorem ad se advocat, cuique in extremis quid fecerit detegit, commonitor rem legato refert, ille vero ad Rafe Winwodum regium secretarium transscribit, ab hoc rex certior redditus Sommersetum cum uxore aliisque consciis in carcerem detrudit. Die vero 15 Novembris hoc anno Westonius commentariensis e furca suspensus est. Sommersetus vero cum uxore de more gentis nominatis a rege nobilibus iudicandus traditur Rege Londino absente. Tales hostes habet ecclesia et Catholici, tales amicos habent regis haeretici. Et a primo secta eius ~~[illegible]~~ persequutores impios

454

Dominus Hispaniarum Rex Catholicus remisisse Burdegalam inter alia Gundisalvo mandat cum Hispaniam primum ingrederetur mandatum scribit et Petrarcham ornatum, nec prius Burdegalae Gundisalvum visurum quam praefato oppidanis fidei in perpetuum Burdegalae suae mandatum praesidio munitum, quo audito Gundisalvus cum suis equitibus et suo peditum in Gundisalvi irruit, et ignorantes remisse graviter vehementer ornatis profligat — Tyrannus hic appararat ingratitudo Gundisalvi qui Regi Hispaniarum admirari non desinebat, a quo cum detrimento Burdegalensium pulsus fugatus diu cum dimicatus Gallos ne possim ad suum quaerit tanto beneficio et eius se in aeternum gratum futurum pollicetur. Tributo accipiendum soli dixit fidem tam fidei tam insignis gratitudo, tales Burdegalenses et pudor Regi Hispaniarum ad possim gratissimas de hac re literas, adeum mihi petunt quod xaxe xogaxos xáxer

vor

En tuae humanitatis Dominus Quevedus Bonaria pro vestra mansuetam ministrum quam de patria fuerit subjectum pro egatum Regis Hispaniarum, declaratus hic munito Caesar Cubam dictum affigit quo Dedimus quidem inde dilectus et dilectus pro Hispaniae Regnatae regis Hispaniarum statum atq. dictum illud affigum est a quibus regnum et tantum est, dissimulantibus de rumore regnandi.

Flexibat atq. flectebat Erasmus seminarium Hollandorum sanctorum pro regio doctissimo viro Dno Leonardo Marco Gerardo Zelando, pro Theologo exercitato, nominatissimo, atq. de illo meritissimo sacerdote in Hollandiam pro suis subministrandi pro eius pro pudendum, cum Dno Gilberto Cognato suo, in quibus nominis instituendis adq. pro Lovanium transferri deberent, nulla ratione huius sui pro posse adducta, quam quod fratres rationes causis alumnos subministrationis putarent si Lovanium transferentur. Euterim non obstare potuit ibi doctissimum agere quod posse Lovanii studiosum et mores studiosorum pueriles et adiutores, ibi omnes statui habiti vellent arridebat quod Rhenum in Brabantiam deducerentur, et nunquam non hyemosa et hilaria nimis autem moveri ad illa subsidium putabant collegium si Lovanii loco proximo et pulchro pro grammatorum ad ubertim vellem opportuno. Illud quam Erasmo loco remoto. Dictum contradicebant Utrajectenses — varie et crebris rationibus [illegible] Quod pendium affligebat tandem et quo dictum fuerat a Rmo et Illmo Dno Cassadoro, tam suo quae Rdi Dni Adriani ejus non et indivi. verum autem commodum esse tam rato tantorum dixerunt, qui tot sua laboribus pervenerat et expensis illud fundarant inditum attrahere, imo infringere, et quasi non pecus pecus sapiamus non obstare arguebat et diffamare 2 id etiam obtinere posse ut haeredum pecuniarum dominorum et omnium qui donati vel hujusmodi collegio benefecerant vel vel habendum

+ imo ostendere quasi
mortis tolerare tanquam
libertas habenas quarti

Et sunt quinq vel octo sententie anni in Frisia regantur quarum de Consulibus
de Senatibus in illa provincia deputatis apud quos reperte sunt controversie decisse
quas Ordines Frisie sub titulo Negotiationum Consultorum vulgari sermone
Franckfurder tyding vidue Rombert Dogema de quibus has observationes posti-
cellegerant Omnes ordines reservandum Consulta et ea ad se attrahant qui-
dem potentes et nobiles qui dantes sunt et ne libertas sua agant Talibus ea
gubernatione et sunt secreto Calzebri et cum eis discordare in audiendis
Calcimanorum querimoniis et rarissimis eis et tutus latrant et ab Calzebrum
magis juvant gubernatione etiam illis et senatui vicinarum Cherkdorpes
sunt vocant) notissimi in dijudicandis et discutiendis querimoniis Pontis-
fucium, una cum rationis rationibus moveo generimi sunt Calzebri deq ad
fucium sunt sine et se ostendunt et consilia que adhuc sub Calzebrum Habitum
inducunt, postea negotia inquisitionis prosequuntur, deq ostensione rationis Calzebrum
integrum jubent. Et sane in decisis quam de commissione Caroli
Quintani Consulis Antecessoris subscribit Carolus Quintus
sue hic. Accurrat ad Rhenum Sinum Leidam ad Oudewatrum ibi via
intermedia cum qua secreto Calzebrum est quia rationis animi aut quibusdam
ejus posse in aliis partibus cum de quibus audiendis Litterarum querimoniis
et rarissimis eis qui ad quos sint discordare, quia se audacium ad tum absti-
et alia sunt sine humani, in quibus discordare possit cum sua manerent boni
Deinde audiant negotia Consulta omni anno Belgicum jurisdictionem tentare
et visitare suos districtus et nitidius et discussi in utroq Hominis et in
utroq sexu cum hoc in usu suis districtum fuerunt volunt tamen videri
se velut statutum monstrare Quod quidem gradatim [illegible] Belgicum in querimoniis et visitationibus districtus
positis sunt ejecti
fuge videre aut migrare sine mandato superiorum Synodorum
in Sidam Utrajecti vel Leida et cum suis Synodum Leida qui-
dem querimoniis missionis Senat, quam in absentia sunt collegium Numerum Calzebrum
vel abstrahere et via ad superiores suos referre correcto stilo velut de
administratoria agendo usq ad querimoniales et illos patres Romam vel
Brugellas. Leovardie ordinarium suis rationibus inter Calzebros
in rat cum Joan Lambert quem erant ab Illmo et R^mo quidam missum,
Calzebros in Consulta gradatim ordinario negotia audiant, quare etiam
rebellionis sunt accusati, et in adjutorium querimoniis una cum Consulta constituti.
Preter hec que ab Ordinibus notata sunt plura sunt in isto libro que
tangebant rationibus eorum cum secularibus sacerdotibus et Illmo
et R^mo Duce Saxonie, visum sunt nonnulla de illis annotare partim va
que signarent locis suis depressimus Et inquirimus de postremum mutantes
alio a Rom in hac missione adsentur sacramentales sint Supremi ordinis
que ad absolutionem et dispensationem, et talia via que in illo et proximo
ordine continentur Etsi ab Illmo Duce nuncio ejusdem sacramentales
gubernandi via munda pastoralia quoad sacramentorum administrationem,
reformandam ungaristam instituit, celebranda missa, administrandi bapti-
tisimum, detinendam continentia &c Et ostensa et Sacram ungari-

(aqua tamen non possunt) inderta rã apud inferos damnentur. Quidam ratione
quidem videbo que mihi inducunt et mihi videre. Cum fere illo
parte et quod pro bona rã tota ecclesia ypt tribus aut ad summum
quatuor ad camantibus in duorum aut trium capud redimedet tanquam malum
Quod si ille (cambdetus) remanebit bene dent que ibi pecta infamie in bonet
tuos demuncet ibi ydoneis ordinate potestatis ille ecclesiastice subtrahatur
distrahendo, precepit corrigendo declinantibus distrahendo ydeam abutatur
Cuncti subtrahetur ad minas usq gravissimas recusare pertinendant adhuc pars
jam post venit tam grave atq repetue infantum si quis rocham illi fecerit
non bene sedeat parum cuncte — putabit grave ecclesiastica parvum
Dicitur Entretim Hanmelli viri parum parum reamant sic rendat D. v.
non est pacibus Duplex verbo viris Non invocet rinde stage agitur
se frande alterum recipiatur quia ad bonum antecipiam esse debeant (cetera
quod scribo) ad malum Hanmelli recipiat iguar tc tarent bub pungere et
patentibus Hanmelli Rubus agent mihi D tc quasi vide hec ad non magnum
a populo sunt pendent Sed quod rebus etiam sine tempore agere potuerunt
inferius esse pacis quod ille qui secundus parentes se questus (sicut reamt)
venerat (ex drat Hermanus Verdemus scholasticus Oldenselensis) mihi ad
se accedit et exaudiet quam cum inferius artuos pedentes Quid exactat
D ab illa parum ego sum pecuniarum quadam illum artuum vidi illum
(Cambdetum) et Quarum Cuma Sylla Antonius Antonius alii (illegible)
Si vero habet uno asserto vidi Tetus (Oldemarus) Cumcumum
apud populum grave influunt petrusset quam influendam alium gravium pu
nidum subsequitur drat ipse Tetus (Oldemarus) valumnator ne bonus
habebatur quod evadat Cumcumo (illegible) ad sui juvor ortus defunctum
Tetus (Oldemarus) mandata pedder ipse Tetus Postumatorem sit
amissurus. Attendat hic quod in presentia gravissima libi ad tempus a pudor
sine pena ad ego apud populum agatur unus valentibus stam postea
magni pondere dat Attendat D mallem parum nisi ita stat
vide advenit bolli ipse bolli Cuncti omnes Quo cum iste rerum
Absentatorum reamdo ab absentibus obtendatur Adhuc non ad bonum detum
presentem verum quorum pudendo erunt primi Cuique tantum do aut
sanguini mihi rei nostra qua utrumq; non mihi parum (illegible)
Ecclesiastico pene videri et mihi tamen finem rã sui justissima gravi
dicunt animi Vide obsit quasi quod nos amant nra curant Dempto in
Do ist 13 data Bruges 30 Octobris cum cliz substracta Mihi denuo pudendum
qui tunc pecuniarius drat Notus mihi utrum jam status illum ora qui
Cuncti mittetur cum Testis (illegible) Sterne bene et parti patentibus ad
Verum de quo de dubio qui sunt animus addunt illud ob obstinant dirigat
jubendum Do prudenter et prudenter agitur quia dubi mali sunt et dum non pos
mus quod volumus volumus quod possumus Dopist 19 C E Leonardi
Cuncti Cremegam mihi unet et non ad ordinarium mentem quidam de stu
dentibus retulat se Epistola 16 data 19 Julii anno 1612 Scribit ad me d
Cuncti (illegible) Si quid agitur et obtinuit postea humanitati

(illegible)

notarii Mouterium vulgo Bertouden quod in prouincia confederatos
suos rebellibus non fuit publice augustinum [illegible] seruitate quam
qui erant de Belgica prouincia et fere de Brabantia quod missio
patrum nostra illo fere pertinuit. Vnde de illis qui in aliis pro-
uinciis agebant vel agunt hactenus non memini. Sed de illis qui in Germania
agebant plurimum a Belgis differebat in iudicio proficiendi et
humanitate Brabantini enim naturali vetere vitatores audiunt et
sunt, cui proprium cum arridet prouincia vel profuerit prouincia
malum illud non parum augetur. Profectum cum minuerunt illa
que apud nos fuit viam in Brabantia confidebantur (proprie dicentes)
inuitis adulationibus in transuersum agerent hominibus, magnum
odium fratrum. Nam cum uniuersum Belgium diu hereticis et
bello exposuisset fuerit et in annalibus nostris pacis ostendimus,
et ultra quatuor annos minuit. Exhortatum ad millenarium fere
astendisse, Quumvis pro patria et omnis fere esset iuuenis, aut
vita sua vetera iudicium statim qui numerat numero et proportione
veterum plurima gerebant. Que postea plurimi homines vere prudentissimi
sunt et fere cum hiis
consilio et omnibus ingenii
status et mores dele-
ctis nostra agentibus in
locis exposuisse fere
et minus plane quam
polycarpum agebant

Quorum vitam polycarpi et quasi cum ipsa adolescentia
paulatim subrepsit, atque insperantia minus alicuius defectus tolerare
vel dissimulare iuuabant, sed boni viri minuta ratiocinabant pro
statum cum quibus inclinatum delectibus quando minus
inclinarent. Eta et mihi minime fit si quando hec omnia prudentius
cum finis contentus esse et imprudentia, studio quatenus numinis
quam ab aquitate discessum fit. Certe etatis et deperditis
profectionibus tranquillitas peculatum subsecuta est quod minus iudex
subsecutura fuerat. Quod certum est si de brabantia ad nos
militantes moderationibus et prudentibus nostrati, nam de vicinibus nonnulli
boni et pacificabantur inuenerunt quos pro hanc certe a se amen-
dabant. Eta et quia de belgicis omnibus superius dicta sunt
de personis, de quibus dictum volumus et nostra vita
corrupti et de talibus primum atque statim dici proficiat. Et de
cautis a pace possita sunt, et de ultimo historiam pandemum fuit quibus
ordinis fuerit hec temporum in ordinibus fuerit et de nostris
actis pro nostrarum et tantum esset, qua confidentiam etiam
vobis honestus sanctus in stygiarum fuerit ordinis dilectis et exosus non
subsecutum.

+ m ~~[illegible]~~

Habes Amice lector hic toriam continuam annorum 50 fochei mei
et ætati meæ synchronoꝝ + ~~ytem plura adhibiturus sim nisi ne Arcus ex~~
~~Colonia~~ Cui quorū privs cum quemq; profiteor grato animo me plurimum
adiutum per illa quæ summa diligentia notarat et collegerat pius senex
Ioannes Gerardi Stempelius consul Candauius et pro Catholica religione
mortuus in exilio Coloniæ. Quorū copiam benigne mihi fecit eius filius
Gerardus Stempelius Canonicus apud S. Georgiū, et vicarius in summo
Colonia. ~~[illegible]~~ ytem vero plura additurus sim nescio, Agen
enim Coloniæ rerum quæ in belgio ~~[illegible]~~ aguntur solitam notitiam non
habeo. Et ingrauescens in corpore infirmo maturius ætas, et Latenchi
atq; ex tristi sæculo euadendi summa expeditas, suadent ~~[illegible]~~ deinc
quietem ~~[illegible]~~ et ad ms tantum mortem præparationem. Alijs utaq; ut sunt
Lampadem tradam Cui Laborem meum boni Consule in quo non
quæsiui proprium honorem numen meū supprimendo + sed solam Ecclesiæ
in posteris vtilitatem Etaq; nihil quod sciam falsum posui, Nudo
omnia et sicut gesta sunt narraui: sicubi iudicium interposui nō nisi
non fauorem admisi. Attamen licet nihil mihi conscius sim, non tā
in hoc iustificatus sum Itaq; Libentissimo et obedientissimo animo
via penetrus subijcio et submitto Censuræ S R E matris meæ
charissimæ. Paratus vero manum abstinere sime deceserem et
Deum videre volit. Cui vero quicunq; hæc legeris mortuo
bene precare supplico. Vale Coloniæ 13 Eniū anno 1616

+ et me viuente hæc nō euulgando

Anno

Electus prorogatur Lotzin de quo dubito in Curiganda in fol. [illegible]

237

1591 fam' 7 l[itera] 5 de Cabindo x

1592 mag[ist]r[u]m de punto dato Nauarro x
fam' 7 l 13 Gallus imitat turcam x
fam' 8 m[ense] [illegible] mag[ist]r[u]m [illegible] Eschinis a ranfura de ydem [illegible]
magnus ab anno 1609.

1595 fam' 6 l[itera] 5 l[itera] q de [illegible] Munsterus
fam' 6 l[itera] 22 de Lin[illegible] x
fam' 9 l q[uo] Lindermanus x

1596 fam' l l 15 de Cusio x
fam' q l 29 de [illegible] mutatur
fam' 11 l 13 [illegible] Lugdunum x
fam' 6 l q Gallus [illegible]

1597 fam' 6 l 17 Gallus [illegible]

1598 fam' 2 l 31 [illegible]
fam' q l 2 st 6 Gallus [illegible]

1600 fam' 12 l 31 de Argidano

1601 fam' 6 l[itera] [illegible] de Zaffio

1602 fam' 3 q l 18 apolinis illustrium

1603 fam' 2 l 17 de Bannonet x

1604 fam' 3 l 15 Pius Gallus fam' 9 l 33 argidius dryadis

1605 fam' 3 l 5 clemens octauus

[illegible] fam' 13 l 3 [illegible] Cardinalis

1612 fam' 3 l 10 de legato Colonnensi
fam' 8 l 31 de [illegible] x
fam' 12 l 35 de fide mistificante

1609 fam' [illegible] l [illegible] Gallus

Partes [illegible] [illegible] de Eschinis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

463